

KHÔNG CÓ GÌ QUÝ HƠN ĐỘC LẬP, TỰ DO!

HỒ CHÍ MINH TOÀN TẬP
XUẤT BẢN LẦN THỨ BA
THEO QUYẾT ĐỊNH CỦA
BAN BÍ THƯ TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM
SỐ 299-QĐ/TW, NGÀY 6
THÁNG 4 NĂM 2010.

HỘI ĐỒNG XUẤT BẢN

TRƯƠNG TẤN SANG	Chủ tịch Hội đồng
TÔ HUY RÚA	Phó Chủ tịch Hội đồng
PHAN DIỄN	Ủy viên Hội đồng
LÊ VĂN DŨNG	Ủy viên Hội đồng
LÊ HỮU NGHĨA	Ủy viên Hội đồng
ĐỖ HOÀI NAM	Ủy viên Hội đồng
NGUYỄN DUY HÙNG	Ủy viên Hội đồng

BAN CHỈ ĐẠO XÂY DỰNG BẢN THẢO

LÊ HỮU NGHĨA	Trưởng ban
PHẠM HỒNG CHƯƠNG	Phó Trưởng ban
NGUYỄN KHÁNH BẬT	Ủy viên
NGUYỄN DUY HÙNG	Ủy viên

NHÓM XÂY DỰNG BẢN THẢO TẬP 13

HOÀNG TRANG	Trưởng nhóm
CHU LAM SƠN	
NGUYỄN THỊ GIANG	
VŨ VĂN THUẤN	
NGUYỄN THỊ KIM DUNG	
NGUYỄN VĂN LANH	

HỒ CHÍ MINH

TOÀN TẬP

Xuất bản lần thứ ba

13
1961 - 1962

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA - SỰ THẬT
HÀ NỘI - 2011

LỜI GIỚI THIỆU TẬP 13

Tập 13 của bộ sách *Hồ Chí Minh Toàn tập*, xuất bản lần thứ ba, bao gồm những tác phẩm, bài viết, bài nói, thư, điện... (gọi chung là tác phẩm) của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong thời gian từ tháng 1-1961 đến tháng 12-1962.

Những tác phẩm của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong tập 13 thể hiện rõ tư tưởng của Người về thực hiện đường lối xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đấu tranh hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân ở miền Nam; các vấn đề quốc tế đương đại và kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961 - 1965) được thông qua tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ III của Đảng.

Trong những năm 1961 - 1962, để triển khai thực hiện chủ trương, đường lối cách mạng và kế hoạch 5 năm lần thứ nhất, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đi thăm và nói chuyện với đồng bào, cán bộ, chiến sĩ ở nhiều tỉnh, thành, địa phương, các nhà máy, xí nghiệp... từ đồng bằng đến hải đảo, trung du, miền núi; dự và phát biểu ở nhiều đại hội của các tổ chức chính trị - xã hội. Người chỉ rõ nhiệm vụ cách mạng Việt Nam từ sau Đại hội lần thứ III của Đảng là *“đưa miền Bắc tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội, làm cho nước ta có một nền công nghiệp hiện đại, nông nghiệp hiện đại, có một nền văn hóa và khoa học tiên tiến”* (tr.65-66). Thực hiện nhiệm vụ này, Người nhấn mạnh: Toàn Đảng, toàn dân, toàn quân phải ra sức xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm nền tảng vững mạnh cho công cuộc đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà; trước mắt là phải hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm 1961, làm đà tốt cho cả kế hoạch 5 năm lần thứ nhất.

Để xây dựng chủ nghĩa xã hội, Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trương cần làm cho cán bộ, đảng viên và nhân dân ta hiểu rõ chủ nghĩa xã hội là gì. Theo Người, *“chủ nghĩa xã hội là nhằm nâng cao đời sống vật chất và văn hoá của nhân dân, và do nhân dân tự xây dựng lấy. Muốn đạt mục đích đó, thì nhân dân ta phải ra sức thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm; mỗi người phải cố gắng trở thành lao động tiên tiến, chiến sĩ thi đua, anh hùng lao động, mỗi người phải nâng cao tinh thần làm chủ nước nhà”* (tr.387). Chủ nghĩa xã hội là *“ai cũng được làm việc, được ăn no mặc ấm, được học hành, người già yếu thì được giúp đỡ, các cháu bé thì được săn sóc”* (tr.5); *“chủ nghĩa xã hội là mọi người cùng ra sức lao động sản xuất để được ăn no, mặc ấm, và có nhà ở sạch sẽ”* (tr.17).

Chủ nghĩa xã hội: *“Nói một cách giản đơn và dễ hiểu là: Không ngừng nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân, trước hết là nhân dân lao động”* (tr.30). *“Muốn có chủ nghĩa xã hội thì không có cách nào khác là phải dốc lực lượng của mọi người ra để sản xuất. Sản xuất là mặt trận chính của chúng ta hiện nay ở miền Bắc... Muốn phát triển sức sản xuất thì trước hết phải nâng cao năng suất lao động và muốn nâng cao năng suất lao động thì phải tổ chức lao động cho tốt”* (tr.68-69). Bởi vậy, Người cho rằng: *“Chủ nghĩa xã hội là phải có biện pháp. Kế hoạch một phần, biện pháp phải hai phần, và quyết tâm phải ba phần, có như thế mới có thể hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch nhà nước”* (tr.25). Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: Cách mạng xã hội chủ nghĩa là cuộc cách mạng sâu sắc nhất, triệt để nhất, chưa từng có trong lịch sử nước nhà: *“Biến đổi một xã hội cũ thành một xã hội mới, không phải là một chuyện dễ. Nhưng đó là những khó khăn trong sự trưởng thành. Toàn Đảng, toàn dân đồng sức đồng lòng thì khó khăn gì cũng nhất định khắc phục được”* (tr.376).

Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, trong cách mạng xã hội chủ nghĩa, quan trọng nhất là phải *xây dựng được nền tảng vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội*, đưa miền Bắc tiến dần lên chủ nghĩa xã hội, có công nghiệp và nông nghiệp hiện đại, có văn hóa, khoa học tiên tiến. Phát biểu tại Hội nghị lần thứ năm (1961) và lần thứ bảy (1962) của Ban Chấp hành

Trung ương Đảng cũng như trong nhiều bài viết, bài nói khác, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nói rõ quan điểm về phát triển nông nghiệp, công nghiệp, mối quan hệ giữa công nghiệp với nông nghiệp và với các ngành kinh tế khác. Người chỉ rõ: *“Công nghiệp và nông nghiệp là hai chân của nền kinh tế... Cho nên công nghiệp và nông nghiệp phải giúp đỡ lẫn nhau và cùng nhau phát triển, như hai chân đi khỏe và đi đều thì tiến bước sẽ nhanh, và nhanh chóng đi đến mục đích”* (tr.375-376). Phát triển *“nông nghiệp tốt, công nghiệp tốt, thì xây dựng tốt chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà”* (tr.163). Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh: *“Chúng ta phải ra sức tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc trong công cuộc phát triển nông nghiệp, vì:*

- *“Có thực mới vực được đạo”, phải làm cho nhân dân ta ngày càng thêm ấm no.*

- *Nông nghiệp phải cung cấp đủ lương thực và nguyên liệu để phát triển công nghiệp, để bảo đảm công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa”* (tr.163). Nông nghiệp phải là cơ sở để phát triển các ngành kinh tế khác, để tạo điều kiện cho công nghiệp hóa nước nhà:

“Công nghiệp phải phát triển mạnh để cung cấp đủ hàng tiêu dùng cần thiết cho nhân dân, trước hết là cho nông dân; cung cấp máy bơm nước, phân hóa học, thuốc trừ sâu... để đẩy mạnh nông nghiệp; và cung cấp dần dần máy cày, máy bừa cho các hợp tác xã nông nghiệp. Công nghiệp phát triển thì nông nghiệp mới phát triển” (tr.375-376). *“Cái chìa khóa của việc phát triển công nghiệp là ở cơ sở thì đẩy mạnh quản lý xí nghiệp, và cán bộ, công nhân phải thạo kỹ thuật; các cơ quan lãnh đạo thì phải đi sâu đi sát, phục vụ sản xuất”* (tr.376).

Về xây dựng và phát triển hợp tác xã nông nghiệp, Chủ tịch Hồ Chí Minh nêu rõ: *“Tất cả đường lối, phương châm, chính sách... của Đảng đều chỉ nhằm nâng cao đời sống của nhân dân nói chung, của nông dân nói riêng. Muốn đạt mục đích đó thì nhất định phải củng cố và phát triển hợp tác xã cho thật tốt, phải nâng cao không ngừng thu nhập của xã viên”* (tr.164). Muốn củng cố và phát triển hợp tác xã, trước hết *“cần phải ra*

sức củng cố chi bộ ở nông thôn. Chi bộ tốt thì ban quản trị mới tốt. Ban quản trị tốt thì xã viên mới đoàn kết và hăng hái sản xuất, hợp tác xã mới củng cố và phát triển tốt”; “cần làm cho mỗi xã viên thấm nhuần tinh thần làm chủ và tinh thần cần kiệm xây dựng hợp tác xã”; “cần phải tăng cường hơn nữa việc kiểm tra đôn đốc” (tr.164); Trung ương đã nhất trí về đường lối, chính sách, “phải biến sự nhất trí ấy thành quyết tâm” (tr.164) của quần chúng; “điều quan trọng bậc nhất hiện nay để phát triển mạnh nông nghiệp là: chỉnh đốn các ban quản trị hợp tác xã cho thật tốt. Ban quản trị tốt thì hợp tác xã tốt. Hợp tác xã tốt thì nông nghiệp nhất định phát triển tốt” (tr.375).

Trong xây dựng và phát triển nền kinh tế xã hội chủ nghĩa, bên cạnh việc nhấn mạnh phát triển công nghiệp, nông nghiệp, Chủ tịch Hồ Chí Minh rất chú ý xây dựng ngành thương nghiệp, làm cho thương nghiệp thực sự trở thành cầu nối giữa công nghiệp và nông nghiệp, giữa sản xuất với tiêu dùng, giữa địa phương với Trung ương, giữa trong nước với ngoài nước - phải làm cho thương nghiệp thành cái đòn bẩy của nền kinh tế.

Tư tưởng đại đoàn kết là tư tưởng lớn xuyên suốt các tác phẩm của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong những năm 1961 - 1962. Người nhấn mạnh: “Ngày nay đồng bào miền Bắc thì hăng hái thi đua xây dựng chủ nghĩa xã hội, đồng bào miền Nam ruột thịt thì anh dũng phấn đấu giành dân chủ tự do”, để đi tới thắng lợi thì cả nước phải: “Đoàn kết, đoàn kết, đại đoàn kết” (tr.120).

Các tác phẩm của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong những năm 1961 - 1962 thể hiện sự quan tâm đặc biệt của Người trên mặt trận tư tưởng - văn hóa, nâng cao đời sống tinh thần của nhân dân. Những bài phát biểu của Người tại cuộc chỉnh huấn mùa Xuân năm 1961, Đại hội văn nghệ toàn quốc lần thứ III, Hội Nhà báo Việt Nam, Hội nghị tổng kết phong trào thi đua dạy tốt, học tốt của ngành giáo dục... đã thể hiện rõ những quan điểm về xóa bỏ những tàn dư tư tưởng lạc hậu và hủ tục của xã hội cũ, xây dựng tư tưởng mới, nền văn hóa mới xã hội chủ nghĩa, đậm đà bản sắc dân tộc.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm tới chủ thể xây dựng chủ nghĩa xã hội. Người viết: *“Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội, trước hết cần có những con người xã hội chủ nghĩa”* (tr.66). Xây dựng con người mới - con người xã hội chủ nghĩa là tư tưởng đặc sắc, quan trọng nhất trong tư tưởng văn hóa Hồ Chí Minh. Theo Người, con người mới xã hội chủ nghĩa là người *“có tư tưởng và tác phong xã hội chủ nghĩa”*, *“có ý thức làm chủ Nhà nước”*, thấm nhuần sâu sắc *“tinh thần tập thể xã hội chủ nghĩa và tư tưởng “mình vì mọi người, mọi người vì mình”*”, *“phải chăm lo việc nước như chăm lo việc nhà”*, *“biết tự mình lo toan, gánh vác, không ỷ lại, không ngồi chờ”*, *“chớ nên “ăn cổ đi trước, lợi nước đi sau”*” (tr.66-67). Con người mới phải chiến thắng được *“chủ nghĩa cá nhân, lợi mình hại người, tự do vô tổ chức, vô kỷ luật và những tính xấu khác”*, bởi nó là *“kẻ địch nguy hiểm của chủ nghĩa xã hội”* (tr.66).

Để tạo động lực cho cách mạng xã hội chủ nghĩa, cùng với việc xây dựng con người mới, Chủ tịch Hồ Chí Minh rất chú trọng tới xây dựng và phát huy vai trò của hệ thống chính trị và phong trào cách mạng của quần chúng... trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội, phát triển kinh tế, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân cũng như chống lại các phản động lực trong cách mạng xã hội chủ nghĩa như: sự phá hoại, cản trở của chủ nghĩa đế quốc, của các phong tục, tập quán lạc hậu và của chủ nghĩa cá nhân.

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trương thực hiện *Phong trào thi đua yêu nước* nhằm tạo ra *“những lực lượng đầu tàu cực kỳ hùng mạnh”* (tr.377) để xây dựng chủ nghĩa xã hội, phát triển nông nghiệp và công nghiệp. Người xác định: *“Với sự lãnh đạo của Đảng, kết hợp phong trào thi đua yêu nước với cuộc vận động chống tham ô, lãng phí, quan liêu, làm cho mọi người thấm nhuần ý thức làm chủ nước nhà và tinh thần cần kiệm xây dựng Tổ quốc, thì chúng ta nhất định thắng lợi trong việc công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà”* (tr.377).

Vấn đề xuyên suốt tập 13 là những quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về *công tác xây dựng Đảng* - yếu tố tiên quyết bảo đảm cho cách

mạng Việt Nam đi tới thắng lợi. Người chỉ rõ, công tác xây dựng Đảng phải nhằm làm cho Đảng thống nhất về ý chí và hành động, có đường lối đúng, có tư tưởng cách mạng triệt để, có tổ chức vững mạnh và đội ngũ đảng viên vững vàng về chính trị, tư tưởng, giỏi về chuyên môn, gắn bó chặt chẽ với quần chúng và hoàn thành tốt vai trò tiên phong, gương mẫu của mình. Trong xây dựng Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt chú ý tới công tác xây dựng Đảng ở cơ sở, nhất là phải nâng cao năng lực tổ chức thực tiễn của chi bộ vì chi bộ là nơi trực tiếp biến đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước thành hiện thực. Sự nghiệp cách mạng đòi hỏi: *“Trước hết là Đảng ta phải chuyển mạnh. Đảng mạnh là do các chi bộ mạnh. Chi bộ mạnh là do các đảng viên hăng hái và gương mẫu”* (tr.29). *“Sức mạnh vô địch của Đảng là ở tinh thần kỷ luật tự giác, ý thức tổ chức nghiêm chỉnh của cán bộ và đảng viên”* (tr.67). Theo Người, đã là cán bộ, đảng viên, *“cần phải không ngừng nâng cao tinh thần trách nhiệm đối với Đảng và một lòng một dạ phục vụ nhân dân”* (tr.28). Người phê phán một số cán bộ, đảng viên do thiếu rèn luyện đã *“bị chủ nghĩa cá nhân trói buộc, do đó mà phạm nhiều sai lầm, khuyết điểm”* (tr.28). Ví dụ: Đối với *nhân dân*, họ quan liêu, mệnh lệnh, xem thường pháp luật, không tôn trọng quyền lợi của nhân dân. Đối với *tập thể*, họ kèn cựa địa vị, tính thiệt suy hơn, chỉ đòi hỏi Đảng và Chính phủ đã làm gì cho mình. Đối với *của công*, họ lãng phí, tham ô. Đối với *bản thân*, họ không lo trau dồi đạo đức cách mạng, không lo học tập để tiến bộ, mà chỉ lo ăn ngon, mặc đẹp hơn người. Vì vậy, Người yêu cầu mọi cán bộ, đảng viên của Đảng phải không ngừng tu dưỡng, rèn luyện để không ngừng nâng cao về chính trị, tư tưởng, văn hóa, đạo đức, lối sống, giữ vững vai trò tiên phong, gương mẫu, đảng viên phải thật sự trở thành con người mới xã hội chủ nghĩa, mới hoàn thành được các nhiệm vụ cách mạng phức tạp và khó khăn.

Chỉ đạo công tác xây dựng Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm tới đào tạo, bồi dưỡng thế hệ trẻ, giải quyết đúng đắn mối quan hệ giữa các thế hệ nhằm thường xuyên bổ sung cho Đảng những cán bộ trẻ, nhiệt tình, hăng hái, giàu tri thức - làm cho Đảng luôn luôn được đổi

mới, có đủ năng lực lãnh đạo hoàn thành những nhiệm vụ chiến lược cách mạng ở hai miền.

Đi liền với công tác xây dựng Đảng là những quan điểm và sự chỉ đạo của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong *thực hành dân chủ*. Theo Người, Đảng và nhân dân ta phấn đấu hy sinh làm cách mạng là để xây dựng ở nước ta một chế độ dân chủ. Người yêu cầu, “*ngày nay tất cả những người lao động - lao động chân tay và lao động trí óc - đều phải nhận thật rõ: Mình là người chủ nước nhà*” (tr.52). Và đã là người chủ, “*thì phải làm trọn nghĩa vụ của người chủ. Nghĩa vụ đó là: Cần kiệm xây dựng nước nhà, xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhằm mục đích không ngừng nâng cao đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân, trước hết là nhân dân lao động*” (tr.52). Người cho rằng: “*Nhân dân ta đoàn kết nhất trí, mọi người hiểu rõ mình là người chủ nước nhà và quyết tâm làm trọn nghĩa vụ người chủ, thì khó khăn gì chúng ta cũng vượt qua được, và chúng ta nhất định sẽ giành được thắng lợi nhiều hơn nữa và to lớn hơn nữa*” (tr.119). Người chỉ rõ nội dung thực hiện dân chủ trong Đảng, trong các cơ sở kinh doanh, trong hợp tác xã, trong các lĩnh vực đời sống xã hội, chính trị.

Nội dung của tập 13 phản ánh những quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về đường lối, phương hướng, bước đi của cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân ở miền Nam. Những quan điểm này chỉ đạo cách mạng miền Nam tạo ra sức mạnh tổng hợp, giữ vững thế tiến công, mở rộng phong trào cách mạng, đánh bại chiến lược “Chiến tranh đặc biệt” của đế quốc Mỹ, tiến tới giải phóng miền Nam, hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân trên cả nước.

Các tác phẩm trong tập này thể hiện tư tưởng và hoạt động của Chủ tịch Hồ Chí Minh về đoàn kết quốc tế, kết hợp sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại, tăng cường đoàn kết giữa các nước xã hội chủ nghĩa trên lập trường chủ nghĩa Mác - Lênin và chủ nghĩa quốc tế vô sản, tiến tới hình thành mặt trận nhân dân thế giới ủng hộ nhân dân ta chống đế quốc Mỹ xâm lược. Các tác phẩm của Người trong thời gian 1961 - 1962 đã lên án chính sách xâm lược và gây chiến tranh của chủ nghĩa đế quốc, đứng đầu là đế quốc Mỹ, ủng hộ các phong trào đấu tranh vì độc lập dân

tộc, vì hòa bình, dân chủ và tiến bộ xã hội của nhân dân thế giới đang diễn ra mạnh mẽ.

Tập 13, *Hồ Chí Minh toàn tập*, xuất bản lần thứ ba, bao gồm 203 tác phẩm, trong đó có 153 tác phẩm đã được công bố trong tập 10, *Hồ Chí Minh toàn tập*, xuất bản lần thứ hai và bổ sung 50 bài mới sưu tầm được. Phần Phụ lục, ngoài chú thích và bản chỉ dẫn tên người, có 6 tác phẩm và Danh mục các lệnh do Chủ tịch Hồ Chí Minh ký trong thời gian 1961 - 1962.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng, song lần xuất bản này không tránh khỏi thiếu sót, mong bạn đọc góp ý để lần xuất bản sau được tốt hơn.

HỘI ĐỒNG XUẤT BẢN
HỒ CHÍ MINH TOÀN TẬP LẦN THỨ BA

THƠ MỪNG NĂM 1961

Mừng năm mới, mừng xuân mới,
Mừng Việt Nam, mừng thế giới,
Đường lên hạnh phúc rộng thênh thênh,
Kế hoạch 5 năm thêm phần khởi.
Chúc miền Bắc hăng hái thi đua!
Chúc miền Nam đoàn kết tiến tới!
Chúc hòa bình thống nhất thành công!
Chúc chủ nghĩa xã hội thắng lợi!

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2479,
ngày 1-1-1961.

MỘT HỢP TÁC XÃ GƯƠNG MẪU

Đó là hợp tác xã Đại Phong (Quảng Bình)¹⁾.

Hợp tác nghĩa là các xã viên góp sức người, sức của lại rồi *đồng tâm nhất trí* cùng làm, cùng hưởng, như anh em một nhà.

Đã hàng nghìn năm, người ta quen thói làm ăn riêng lẻ, “đèn nhà ai, rạng nhà nấy” với đầu óc hẹp hòi, tự tư tự lợi.

Nay tiến lên hợp tác xã *làm ăn tập thể*, đó là một sự biến đổi cực kỳ to, cực kỳ mới, cực kỳ tốt. Cho nên lúc đầu không tránh khỏi ngỡ ngàng và khó khăn.

Nếu xã viên “chân đứng trong, lòng ở ngoài”, chỉ ham lợi riêng trước mắt, không thấy lợi chung lâu dài - thì không bao giờ hết khó khăn và hợp tác xã khó mà phát triển.

Nếu mọi xã viên đều thấm nhuần tinh thần tập thể, coi hợp tác xã như nhà mình, và thực hiện khẩu hiệu *Cần kiệm xây dựng hợp tác xã*, thì khó khăn gì cũng vượt qua và hợp tác xã nhất định phát triển tốt.

Hợp tác xã Đại Phong, khởi đầu chỉ có vài chục gia đình đồng bào miền Nam vượt tuyến. Khi mới đến, họ chẳng có gì cả; ruộng vườn, tiền bạc, nhà cửa đều không. Nhờ Đảng và Chính phủ giúp cho một số vốn, họ ra sức vỡ hoang suốt ngày suốt đêm.

Cuối năm 1958, hợp tác xã xây dựng với 23 hộ, 24 mẫu ruộng.

Dần dần lên 33 hộ. Rồi 44 hộ.

1) Xem báo *Nhân dân* ngày 9-1-1961 (TG).

Do làm ăn phát triển khá, năm 1959 Đại Phong (giàu hơn) hợp nhất với hợp tác xã Đông Tây Bắc (nghèo hơn), thành 135 hộ. Họ ra sức vỡ hoang và mở thêm nghề phụ, khơi mương đắp đập và tích trữ phân bón. Kết quả đầu tiên là:

38 hộ thu hoạch 3 tấn rưỡi đến 4 tấn rưỡi,

92 hộ thu hoạch 1 tấn đến 3 tấn,

5 hộ thu hoạch ít hơn, thì được bà con giúp đỡ.

Năm ngoái, Đại Phong lại hợp nhất thêm ba hợp tác xã nhỏ và tám tổ đổi công, cộng tất cả là 455 hộ, 1.113 mẫu ruộng.

Năm nay, họ định vỡ thêm 700 mẫu đất, mở thêm 10 nghề phụ.

Họ dự tính mỗi ngày công sẽ được chia 11 cân thóc; bình quân một năm mỗi đầu người sẽ được 549 cân thóc, 10 cân cá, 18 cân thịt... Khá thật!

Trong khoảng ba năm, từ một hợp tác xã 23 hộ nghèo khó phát triển đến 455 hộ sinh hoạt ngang với mức sống của trung nông và đang có đà tiến lên nữa. Có kết quả đó là vì: *Họ tin tưởng vững chắc vào sự lãnh đạo của Đảng. Họ không sợ khó sợ khổ, họ khéo tổ chức, họ đoàn kết chặt chẽ, họ quyết tâm phấn đấu để tiến lên.*

T.L.

NÓI CHUYỆN VỚI ĐẠI BIỂU VIỆT KIỀU Ở TÂN THẾ GIỚI MỚI VỀ NƯỚC

Trước hết, tôi thay mặt Đảng, Chính phủ, hoan nghênh kiều bào đã bình yên về tới Tổ quốc.

Kiều bào rất tốt. Tuy ở đất khách quê người, nhưng luôn luôn hướng về Tổ quốc. Lúc kiều bào ra đi, nước ta là thuộc địa của Tây, nhân dân ta phải làm nô lệ. Nay kiều bào trở về, có nhiều cái khác hẳn. Nước ta đã độc lập, dân ta đã được tự do, không phải làm nô lệ nữa.

Trước kia dân cày chẳng những làm nô lệ cho Tây, mà còn làm nô lệ cho địa chủ phong kiến. Nay ruộng đất đã về dân cày, không còn Tây, không còn địa chủ nữa.

Lúc kiều bào ra đi thì Hải Phòng, Sáu kho, Nhà máyximăng, mỏ than Hồng Gai, v.v. là của thực dân Pháp. Bây giờ tất cả là của nhân dân ta, của anh em thợ thuyền. Trước kia Tây, vua quan, từ tổng đốc đến lý trưởng làm chủ, áp bức bóc lột đồng bào ta. Bây giờ nhân dân ta làm chủ, các cháu bé cũng làm chủ, cùng nhau xây dựng nước nhà.

Khi kiều bào ra đi, Tây không cho dân ta học hành. Bây giờ trong 100 người thì hơn 95 người biết chữ.

Nhờ sự cố gắng của toàn thể nhân dân ta, và nhờ các nước anh em hết lòng giúp đỡ, nhất là Liên Xô và Trung Quốc, ngày nay chúng ta đã xây dựng được hơn 150 nhà máy. Nói tóm lại, bây giờ Đảng, Chính phủ và nhân dân ta đang xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Xã hội chủ nghĩa là gì?

Xã hội chủ nghĩa là ai cũng được làm việc, được ăn no mặc ấm, được học hành, người già yếu thì được giúp đỡ, các cháu bé thì được săn sóc. Nói tóm lại, xã hội chủ nghĩa là sung sướng ấm no.

Nhưng, xã hội chủ nghĩa không phải từ trên trời rơi xuống, mà phải do chúng ta xây dựng nên. Không phải nói xã hội chủ nghĩa, nói sung sướng là có xã hội chủ nghĩa ngay, là được sung sướng ngay. Ví dụ: Muốn ăn quả thì phải trồng cây, phải ra sức cuốc xới, chịu khó vun bón hàng ngày, ít ra cũng 3, 4 năm mới có quả ăn.

Cho nên muốn có xã hội chủ nghĩa, muốn được sung sướng ấm no, chúng ta phải thi đua lao động, phải chịu khó nhọc trong mười lăm năm lúc ấy mới được ăn ngon mặc đẹp.

Khi trước, ruộng ở miền Bắc mỗi héc-ta chỉ gặt được khoảng 1 tấn, nay đã gặt được trên 2 tấn. Như vậy vẫn chưa đủ. Ta phải làm cho mỗi héc-ta gặt được từ 2 tấn rưỡi đến 3 tấn và hơn nữa. Vì vậy, phải ra sức đắp đê phòng lụt, đào mương đắp đập lấy nước, phải bón nhiều phân, làm cho mỗi mùa gặt được ngày càng nhiều thêm.

Trong nhà máy cũng vậy, Đảng và Chính phủ muốn trả lương cho công nhân thì phải có tiền. Hàng hóa làm ra, đem bán lấy tiền, một phần trả lương cho công nhân. Số còn lại đem mở mang làm thêm nhiều nhà máy nữa. Càng nhiều nhà máy, sản xuất càng tăng lên. Lúc đó đời sống của nhân dân ta mới sung sướng được.

Các cụ và bà con đều biết nước ta giàu có, có rất nhiều mỏ than, mỏ chì, mỏ kẽm, v.v.. Đất ruộng của ta không tốt lắm nhưng cũng không xấu.

Trải qua 5 năm Chiến tranh thế giới lần thứ nhất¹, 5 năm Chiến tranh thế giới lần thứ hai², lại 8, 9 năm kháng chiến, nước ta bị Pháp, Nhật phá phách vơ vét; nhân dân ta bị chúng áp bức, bóc lột, giết hại. Do đó nước ta, dân ta nghèo đi. Năm 1945 có đến hơn 2 triệu người chết đói. Cho nên đến nay chúng ta càng phải vui vẻ, chịu khó nhọc để xây dựng xã hội chủ nghĩa.

Sau 6 năm hòa bình ta đã xây dựng được nhiều nhà máy, nhiều trường học, nhiều nhà thương... Đảng và Chính phủ đã chia ruộng đất cho dân cày. Từ chỗ làm ăn riêng lẻ không có lợi, bà con nông dân đã tổ chức hợp tác xã, làm ăn tập thể, đoàn kết giúp đỡ lẫn nhau cùng làm cùng hưởng.

Nước ta giàu có, đồng bào ta cần cù, siêng năng; ta lại được các nước anh em giúp đỡ, cho nên tuy ta gặp nhiều khó khăn nhưng chúng ta có nhiều khả năng, nhất định chúng ta vượt được khó khăn và xây dựng thắng lợi xã hội chủ nghĩa. Có khó khăn chớ nên nản chí vì ngày nay đất nước là của ta, chính quyền là của ta, cho nên ta phải chịu khó nhọc để xây dựng được xã hội chủ nghĩa, mang lại ấm no hạnh phúc cho tất cả mọi người.

Kiều bào ta trước khi ra đi, ở trong nước phải làm tô tó cho Tây, cho địa chủ. Ra nước ngoài kiều bào vẫn phải làm nô lệ. Bây giờ trở về, kiều bào không làm nô lệ cho ai hết mà làm chủ nước nhà. Đã là chủ, thì cái gì cũng phải chăm lo, không quản khó nhọc, phải một lòng đoàn kết ra sức làm việc và cần kiệm, cùng toàn thể đồng bào xây dựng xã hội chủ nghĩa, xây dựng nước nhà.

Miền Nam ta hiện nay còn ở dưới ách đế quốc Mỹ và bọn Việt gian Ngô Đình Diệm. Chúng giết hại đồng bào rất nhiều, thậm chí chúng còn ném bom tàn phá làng mạc của đồng bào.

Chúng ta xây dựng miền Bắc lên xã hội chủ nghĩa cũng là giúp sức đồng bào miền Nam đấu tranh chống Mỹ - Diệm, làm cho nước nhà thống nhất. Đó là trách nhiệm của toàn dân ta, nhất là trách nhiệm của thanh niên. Ngày nay thanh niên ta ở nhà máy, ở nông thôn đều xung phong đi đầu trong mọi việc.

Kiều bào ở nước ngoài mới về, thấy cái gì cũng mới lạ. Không còn thấy “ông Tây”, không còn thấy “ông quan, ông sếp” nữa, bây giờ ai cũng là đồng chí hết.

Tôi tin chắc rằng kiều bào sẽ quen dần. Trước hết phải đoàn kết với nhau, thương yêu, giúp đỡ nhau như anh em một nhà. Mọi người đều cố gắng đem sức lực và tài năng của mình góp phần xây

dựng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc thành công, góp sức cùng đồng bào miền Nam đấu tranh thống nhất Tổ quốc. Tôi tin chắc rằng kiều bào làm được, vì kiều bào cố gắng và có đồng bào giúp đỡ, nhất định kiều bào sẽ làm được.

Nói ngày 14-1-1961.

Tài liệu lưu tại

Bảo tàng Hồ Chí Minh.

THƯ KHEN TỈNH HÒA BÌNH, TỈNH MIỀN NÚI ĐẦU TIÊN XÓA XONG NẠN MÙ CHỮ

Thân ái gửi đồng bào và cán bộ tỉnh Hòa Bình,

Tôi rất vui lòng thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ gửi lời khen ngợi tỉnh nhà, là tỉnh miền núi đầu tiên đã xóa xong nạn mù chữ.

Trước đây, dưới chế độ thực dân và phong kiến, ở Hòa Bình hơn 95% người mù chữ, cả tỉnh chỉ có một trường tiểu học.

Ngày nay, dưới chế độ dân chủ tốt đẹp của ta, 95% nhân dân biết đọc biết viết, tất cả 194 xã đều có trường tiểu học, trong tỉnh lại có nhiều trường cấp II, cấp III và trường sư phạm, đó là một thắng lợi vẻ vang.

Thắng lợi vẻ vang đó là do sự cố gắng của toàn thể đồng bào và cán bộ, do chính sách dân tộc đúng đắn của Đảng và Chính phủ ta.

Nhưng đồng bào và cán bộ ta chớ vì thắng lợi mà tự mãn. Chúng ta phải cố gắng hơn nữa, đẩy mạnh phong trào *bổ túc văn hóa*, phải ra sức củng cố và phát triển hợp tác xã nông nghiệp, thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để hoàn thành tốt kế hoạch nhà nước năm 1961, để cải thiện hơn nữa đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân.

Chúc đồng bào và cán bộ hăng hái thi đua và thu nhiều thắng lợi.

HỒ CHÍ MINH

Thư gửi ngày 17-1-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2512,

ngày 3-2-1961.

ĐIỆN GỬI HỘI NGHỊ BẤT THƯỜNG HỘI ĐỒNG ĐOÀN KẾT NHÂN DÂN Á - PHI

Tôi thân ái gửi các đại biểu lời chào anh em,

Trước phong trào đấu tranh anh dũng của nhân dân các nước, chủ nghĩa thực dân đang bị tan rã và nhất định sẽ bị thủ tiêu. Nhưng bọn đế quốc tham tàn ngoan cố còn tìm cách lật đổ Chính phủ hợp pháp Lumumba ở Congo, âm mưu đặt Angiêri dưới chế độ thực dân kiểu mới, gây tình hình nghiêm trọng ở Lào và Cu Ba. Chúng còn duy trì ách thống trị và can thiệp vào nội bộ một số nước khác.

Nhân dân các nước Á - Phi chúng ta cần tăng cường đoàn kết, kiên quyết đấu tranh thì nhất định đánh thắng bọn thực dân và giành được tự do, độc lập thật sự.

Hội đồng Đoàn kết nhân dân Á - Phi họp Hội nghị bất thường lần này để lên án chủ nghĩa đế quốc thực dân và ủng hộ cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân các nước Á - Phi. Hội nghị này có một ý nghĩa rất quan trọng và nhất định sẽ thành công tốt đẹp.

Tôi xin chúc các đại biểu mạnh khỏe.

Điện gửi ngày 17-1-1961.
Báo *Nhân dân*, số 2496,
ngày 18-1-1961.

MỘT LÒNG MỘT DẠ PHỤC VỤ NHÂN DÂN

(Trả lời các em Lan, Hoa..., nhân viên cửa hàng quốc doanh)

... Chế độ ta là chế độ *dân chủ*. Tức là nhân dân làm chủ. Tức là cán bộ và nhân viên từ cấp trên đến cấp dưới đều là *đầy tớ của nhân dân*, đều phải *một lòng một dạ phục vụ nhân dân*. Các cô cũng vậy.

Là nhân viên của hàng quốc doanh (hàng ăn uống, hàng bách hóa, v.v.), hàng ngày hàng giờ các cô mua bán, trao đổi, tiếp xúc với nhân dân để phục vụ nhân dân. Đối với khách hàng, các cô phải có thái độ khiêm tốn, lễ phép, thật thà; phải có tinh thần trách nhiệm đối với của công và đối với lợi ích của nhân dân.

Nói chung thì số đông nhân viên của hàng quốc doanh đều cố gắng làm đúng như vậy.

Nhưng vẫn còn một số ít nhân viên có thái độ giả dối, hách dịch, không tốt. Chúng ta cần phải vạch ra để giúp họ sửa chữa và tiến bộ. Vài thí dụ:

- Cửa hàng lương thực xã Phương Liệt (Hà Nội) bán gạo cho nhân dân mỗi yến thường thiếu 3, 4 lạng, có khi thiếu một cân! Gạo tốt thì cất riêng để bán cho người quen. Bà con của nhân viên cửa hàng đến mua thì toàn vào cửa sau, không phải xếp hàng¹⁾.

1) Báo *Nhân dân*, ngày 11-1-1961 (TG).

- Đồng chí H. mua một cân đậu xanh ở Cửa hàng mậu dịch Vinh, khi cân lại chỉ được hơn 8 lạng. Đồng chí H. hỏi, thì nhân viên cửa hàng bảo: “Từ trước đến nay vẫn dùng cân này, mà chưa hề có ai kêu sai” (??). Có một nhân viên lại nói: “Không bằng lòng mua thì trả lại...”¹⁾ (!!!).

Các em thử nghĩ xem, phải chăng đó là tham ô, gian lận? Phải chăng đó là thái độ phục vụ nhân dân?

Đảng và Chính phủ dạy chúng ta phải kính trọng nhân dân, phải một lòng một dạ phục vụ nhân dân. Không thể tha thứ những thái độ khinh miệt nhân dân, những việc làm đối trá với nhân dân như vậy.

Các đồng chí cán bộ phụ trách các cửa hàng quốc doanh cần phải nghiêm khắc kiểm thảo và quyết tâm sửa chữa những khuyết điểm đó. Mọi người phải thật sự một lòng một dạ phục vụ nhân dân.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2496,
ngày 18-1-1961.

1) Báo *Nhân dân*, ngày 11-1-1961 (TG).

TRONG TRẦN AI, AI CŨNG GHÉT AI¹⁾

Hôm nay, trước khi cuốn gói chuồn khỏi dinh Tổng thống nước Mỹ, lão Ai ắt phải kiểm điểm lại những “thành tích” của y trong tám năm qua. Và chắc y phải bùi ngùi kết luận rằng:

“Nghĩ mình công ít tội nhiều...”.

“Thành tích” *đối nội* của Ai thì như cựu Tổng thống Tờuman đã nói: “Ở dinh Tổng thống thì đạo đức trụy lạc. Trong các chính khách cấp cao thì hối lộ lu bù. Ngoại giao Mỹ bị phá sản. Chính phủ Ai không có cách gì làm cho nước nhà thịnh vượng và bảo đảm công ăn việc làm cho nhân dân. Giá sinh hoạt ngày càng cao. Nạn thất nghiệp ngày lan rộng. Nông dân phá sản ngày thêm nhiều. 1 phần 3 số gia đình Mỹ thiếu nhà ở. 1 phần 4 số nhân dân Mỹ không đủ ăn...”.

“Thành tích” *đối ngoại* của Ai là: Ngoan cố chống lại chính sách giải trừ quân bị, chung sống hòa bình - do Liên Xô và phe xã hội chủ nghĩa đề ra. Ra sức đẩy mạnh Chiến tranh lạnh và chạy đua binh bị (57% tổng ngân sách Mỹ dành cho quân sự). Công khai đặt những hành động dê hèn nhất - là mật thám, thành “quốc sách” của Mỹ...

Ai dùng mọi âm mưu xâm lược ở các nước như Cu Ba, Cônggô, Ailao²⁾...

Ai bồi dưỡng những kẻ buôn dân bán nước thành những “yêng hùng dân tộc”, như Lý Thừa Vãn, Mendêrét, Tưởng Giới Thạch...

1) Ai: tức Aixenhao (TG).

2) Nước Lào (BT).

Riêng đối với Việt Nam ta, Ai đang mắc những món nợ máu, 9 đời 10 kiếp y cũng không trả hết được. Chúng ta hằng tóm tắt nêu mấy tội ác chính của Ai.

Trong những năm kháng chiến, Ai đã giúp thực dân Pháp 75% tiền bạc và vũ trang để kéo dài chiến tranh tàn sát nhân dân ta. Đầu năm 1954, Ai còn yêu cầu Quốc hội Mỹ “tiếp tục giúp Pháp đẩy mạnh chiến tranh đến thắng lợi nhanh chóng” (!).

Tháng 4-1954, Ai đã cho Ngoại trưởng Mỹ (Đalét) đề nghị dùng bom nguyên tử ở Điện Biên Phủ hòng cứu thực dân Pháp khỏi cuộc thất bại tan tành.

Ai đã ra sức phá hoại Hội nghị Giơnevơ.

Đại diện của Ai là tên tướng Ô. Đanien đã công khai nói: “Bất kỳ bằng một giá đất nào, Mỹ cũng xây dựng cho kỳ được căn cứ quân sự ở miền Nam Việt Nam”. Để thực hiện việc đó, Ai đã nặn ra chính quyền bù nhìn Ngô Đình Diệm, giúp hấn tiền bạc và vũ khí để chia cắt Tổ quốc ta và chuẩn bị chiến tranh.

Suốt sáu năm nay, ở miền Nam máy bay và bom đạn Mỹ đốt phá làng mạc ta. Bọn quỷ khát máu được Mỹ huấn luyện và trang bị chặt đầu mổ bụng đồng bào ta, xé thây đốt xác em bé ta!... Bao nhiêu tội ác tày trời đều do Ai giật dây, do Diệm thực hiện. Thật là:

Chẻ hết tre rừng cao, ghi không hết tội.

Múc hết nước biển cả, rửa không sạch thù!

Kết luận: Đối với thế giới, chính sách của Ai là “ngăn chặn chủ nghĩa xã hội”; nhưng chủ nghĩa xã hội đã thắng lợi và trở nên lực lượng quyết định cho sự phát triển của loài người. Ai âm mưu chia cắt lâu dài Việt Nam, nhưng Việt Nam nhất định sẽ thống nhất.

T.L.

DIỆN MỪNG TỔNG THỐNG XÊCU TURÊ

*Kính gửi Tổng thống Xêcu Turê, nước Cộng hòa Ghinê,
Cônacri*

Nhân dịp Ngài được cử giữ chức Tổng thống nước Cộng hòa Ghinê, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi đến Ngài lời chúc mừng nhiệt liệt.

Tôi tin chắc rằng dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Ngài, nhân dân Ghinê sẽ thu được nhiều thắng lợi rực rỡ hơn nữa trong công cuộc củng cố nền độc lập, xây dựng nước Ghinê phồn thịnh, góp phần giữ gìn hòa bình ở châu Phi và trên thế giới.

Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Ghinê ngày càng củng cố và phát triển.

Kính chúc Ngài luôn luôn mạnh khỏe.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa**

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2500,
ngày 22-1-1961.

MỘT HỢP TÁC XÃ KHÔNG GƯƠNG MẪU

Tuần trước, báo *Nhân dân* đã nêu Đại Phong là một hợp tác xã gương mẫu, để các nơi học tập những kinh nghiệm tốt của nó.

Hôm nay, xin nêu T.B. (huyện Ứng Hoà, tỉnh Hà Đông¹⁾) là một hợp tác xã *không gương mẫu* để nhắc nhở T.B. sửa chữa, và giúp các nơi khác tránh những sai lầm của T.B..

Hợp tác xã T.B. có hơn 380 hộ. Nói chung, các xã viên đều tốt. Họ nói: “Xã viên là như con cái, hợp tác xã như bố mẹ... Không bao giờ con cái bỏ rơi được bố mẹ”.

Thế thì vì sao hợp tác xã T.B. cứ xộc xệch, không tiến bộ?

Vì ban quản trị đã phạm những khuyết điểm sau đây:

- *Cán bộ không dân chủ* - Không đưa công việc bàn bạc với xã viên, mà cứ dùng cách quan liêu, mệnh lệnh, gò ép...

- *Phân phối không sòng phẳng* - Thí dụ: Xóm A. gặt được 49 tấn thóc, hợp tác xã chỉ chia cho xã viên 18 tấn. Ban quản trị không nói cho xã viên rõ vì sao chưa chia 31 tấn còn lại, trong lúc đó thì các xã viên cần thóc gạo. Tài chính thì đã gần một năm chưa thanh toán. Xã viên nghi ngờ ban quản trị tham ô.

- *Lãnh đạo không chặt chẽ* - Phân phối công việc sản xuất không kịp thời, không nghiêm chỉnh. Mạ gieo xong không ai chăm bón. Ruộng cày cuốc không kịp thời. Trong mùa gặt, một số xã viên đi làm việc khác để kiếm tiền.

1) Nay thuộc Thành phố Hà Nội (BT).

- *Không làm đúng chính sách của Đảng và Chính phủ* - Thí dụ: Đối với gia đình thương binh và gia đình neo đơn, ban quản trị không giúp đỡ họ theo đúng chính sách của Đảng và Chính phủ.

- *Không đi đúng đường lối quần chúng* - Đối với những xã viên thật thà nêu ý kiến hoặc phê bình, cán bộ không chịu lắng nghe, không chịu sửa chữa, mà còn dùng cách chụp mũ, đàn áp...

Nói tóm lại, những khuyết điểm đó cộng với kém giáo dục chính trị đã gây mâu thuẫn nặng nề giữa quần chúng xã viên và cán bộ, làm cho hợp tác xã mất đoàn kết; làm cho xã viên chán nản, bất mãn, và không yên tâm lao động sản xuất.

Mong rằng đảng bộ tỉnh, huyện và xã (thôn T.B. có nhiều đảng viên, lại là nơi chỉ đạo riêng của huyện!) giúp T.B. chấn chỉnh lại ngay, để nó cũng trở nên một hợp tác xã tốt.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2503,
ngày 25-1-1961.

NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO THÔN LẠC TRUNG (VĨNH PHÚC)

... Xã Bình Dương có bốn thôn, mà chỉ có thôn Lạc Trung là trồng cây khá, còn các thôn khác lại kém. Cán bộ và đồng bào ba thôn bên cũng như các địa phương khác cần học tập kinh nghiệm của thôn Lạc Trung để đẩy mạnh phong trào trồng cây, cần làm cho mọi người hiểu rõ ích lợi to lớn của việc trồng cây.

Chủ nghĩa xã hội là mọi người cùng ra sức lao động sản xuất để được ăn no, mặc ấm, và có nhà ở sạch sẽ. Muốn làm nhà thì phải có gỗ. Muốn có gỗ thì phải hăng hái trồng cây. Mọi người cố gắng trồng nhiều cây, thì trong sáu, bảy năm nữa, cả làng sẽ có đủ cây để làm nhà mới.

Trồng cây rồi thì phải ra sức chăm sóc cây, trồng cây nào phải chăm sóc cho cây ấy sống và tươi tốt. Trồng nhiều mà không chịu khó chăm sóc, để cây chết thì tốn công, vô ích. Cần phải có kế hoạch trồng cây và chăm sóc cây ở đường cái. Cần giáo dục các em thiếu nhi có ý thức bảo vệ cây, chó để trâu bò phá hoại cây.

So với thời bị thực dân Pháp thống trị thì việc ăn, mặc và nhà ở của bà con bây giờ khá hơn nhiều. Như thế là tốt, nhưng chưa đủ, phải cố gắng hơn nữa để đời sống ngày càng khá hơn nữa. Muốn thế thì bà con xã viên phải *cần kiệm xây dựng hợp tác xã*, coi hợp tác xã là nhà, coi công việc của hợp tác xã như công việc của nhà mình. Mọi người phải ra sức thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm.

Về phần ban quản trị thì phải có tinh thần trách nhiệm trước xã viên, phải dựa vào xã viên, bàn bạc dân chủ với xã viên để giải quyết mọi công việc trong hợp tác xã, phải chí công vô tư, phải công bằng và liêm khiết. Làm được như vậy thì nhất định hợp tác xã sẽ tốt và đời sống của xã viên sẽ ngày càng được cải thiện.

Bà con xã viên phải tích cực thực hiện vệ sinh phòng bệnh và thi đua học tập văn hóa nhằm giữ gìn sức khỏe và mở mang sự hiểu biết của mình để lao động sản xuất được nhiều hơn, tốt hơn.

Mong các cụ, các cô, các chú và các cháu làm được tốt những điều đó.

Nói ngày 25-1-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2506,

ngày 28-1-1961.

ĐIỆN CẢM ƠN LỜI CHÚC MỪNG NĂM MỚI CỦA HỘI LIÊN HIỆP SINH VIÊN QUỐC TẾ

*Hội Liên hiệp Sinh viên quốc tế,
Prahá*

Các bạn thân mến!

Tôi thành thật cảm ơn các bạn về những lời chúc mừng năm mới tốt đẹp của các bạn. Tôi thân ái chúc Hội Liên hiệp Sinh viên quốc tế và toàn thể sinh viên thế giới nhiều thành tích mới lớn lao hơn nữa trong công cuộc đấu tranh bền bỉ cho hòa bình thế giới, cho sự hợp tác hữu nghị giữa sinh viên các nước và cho lợi ích của tuổi trẻ.

Chào thân ái
HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2504,
ngày 26-1-1961.

NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CÔNG NGHIỆP TOÀN MIỀN BẮC

Để thực hiện từng bước công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa, nhằm đưa miền Bắc tiến nhanh, tiến mạnh lên chủ nghĩa xã hội, làm cơ sở vững chắc cho cuộc đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà, cán bộ và công nhân ngành công nghiệp phải có quyết tâm hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm 1961, làm đà cho việc thực hiện thắng lợi kế hoạch 5 năm lần thứ nhất³. Có chỉ tiêu kế hoạch rồi chưa đủ mà phải có biện pháp cụ thể, vững chắc, phải có tinh thần cố gắng rất cao để thực hiện bằng được kế hoạch đã đề ra. Chỉ tiêu kế hoạch một phần, biện pháp phải hai phần, cố gắng phải ba phần.

Các đại biểu Hội nghị cần nhớ hai điều:

- Một là phải giáo dục cho cán bộ và công nhân nhận rõ mình là chủ nước nhà, là chủ xí nghiệp, do đó mà tích cực chống tệ quan liêu, lãng phí, tham ô, đề cao tinh thần quý trọng của công, ra sức cần kiệm xây dựng đất nước. Cán bộ, đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động, cán bộ công đoàn phải gương mẫu thực hiện và làm cho tất cả anh chị em công nhân thấm nhuần tinh thần ấy. Muốn làm được như vậy thì cán bộ phải thực hiện bốn cùng: cùng ăn, cùng ở, cùng làm, cùng bàn bạc với quần chúng.

- Hai là phải quan tâm đến điều kiện sinh hoạt vật chất của công nhân. Cán bộ từ trên xuống dưới phải chăm nom đến chỗ ăn, chỗ ở, chỗ làm việc của công nhân, hướng dẫn anh chị em cách tổ chức nhà ăn, nhà ở, nhà giữ trẻ cho tốt, cho chu đáo.

Nói ngày 26-1-1961.
Báo *Nhân dân*, số 2505,
ngày 27-1-1961.

TẾT TRỒNG CÂY⁴

Khắp mọi nơi đang nhộn nhịp chuẩn bị *Tết trồng cây* để chào mừng một cách thiết thực ngày thành lập Đảng ta. Đó là một phong trào rất tốt.

Sở dĩ Tết trồng cây đã trở nên một phong trào quần chúng mạnh mẽ, là vì mọi người đều thấy lợi ích thiết thực và lâu dài của nó.

Năm ngoái, phong trào rầm rộ và rộng khắp, cho nên về số lượng thì rất khá, trồng được rất nhiều. Nhưng vì tham trồng nhiều mà *ít lo giữ gìn sẵn sóc*, cho nên *chất lượng kém*, cây trồng thì nhiều, cây sống tốt thì ít.

Có cơ quan lại tính cả những cây sù trồng ở bờ biển, để phô trương “thành tích” trồng cây!

Rút kinh nghiệm đó, năm nay chúng ta nên quy định rõ:

- Trong khuôn khổ Tết trồng cây, chỉ tính những cây làm gỗ, cây lấy dầu, cây ăn quả, cây phong cảnh.

- Ngoài việc trồng cây trong làng, các địa phương cần phải có kế hoạch *trồng cây hai bên đường cái*.

- Phải bảo đảm trồng cây nào tốt cây ấy.

- Phải giáo dục mọi người, nhất là các trẻ em giữ gìn cây cối. Không để trâu bò làm hỏng cây cối.

Về Tết trồng cây, chúng ta cũng có một số kinh nghiệm tốt cần được phổ biến. Thí dụ: Thôn Lạc Trung (tỉnh Vĩnh Phúc) hồi kháng chiến bị giặc Pháp đốt sạch, không còn một gốc cây nào.

Từ ngày có Tết trồng cây, hợp tác xã Lạc Trung đã có sáng kiến làm như sau:

- Khuyến khích xã viên trồng, đồng thời hợp tác xã chỉ định một tổ ba xã viên chuyên phụ trách trồng và săn sóc cây. Nhờ vậy mà hiện nay hơn 6.000 cây trong thôn đều xanh tốt.

- Khéo “lấy ngắn nuôi dài” - tức là trồng xen kẽ chuối và muồng giữa những hàng cây xoan. Thành thử mỗi năm đều có thu hoạch chuối để bán, muồng để ủ phân...

- Năm trước ươm sẵn cây giống, để năm sau trồng...

Nhờ trồng cây có kế hoạch, mà từ một thôn trơ trọi, chỉ trong vài năm Lạc Trung đã trở nên xanh tươi nhất trong cả huyện Vĩnh Tường.

Miền Bắc ta có 16 triệu người, trừ độ 4 triệu em bé, còn 12 triệu người đều có thể tham gia Tết trồng cây.

Chỉ tính theo con số *rất thấp* (và ngoài kế hoạch trồng cây gây rừng của Nhà nước), nếu mỗi người chỉ trồng một cây và chăm bón cho tốt, thì mỗi năm có 12 triệu cây tốt. Độ 10 năm, thì trong làng mạc và bên đường cái khắp miền Bắc ta ít nhất cũng sẽ có *120 triệu cây tốt*. Cứ tính theo *giá rất rẻ*, mỗi cây là 3 đồng, thì chúng ta sẽ giàu thêm *360 triệu đồng*.

Bà con xem, do Tết trồng cây, mà đất nước ta càng thêm xinh tươi, nhân dân ta càng thêm giàu có.

TRẦN LỰC

Báo *Nhân dân*, số 2506,
ngày 28-1-1961.

**BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ
PHỔ BIẾN NGHỊ QUYẾT HỘI NGHỊ TRUNG ƯƠNG
LẦN THỨ BA⁵ VỀ KẾ HOẠCH NHÀ NƯỚC
NĂM 1961**

Năm mới, các đồng chí khai hội nghị mới, có không khí mới, điều đó rất tốt. Tốt vì các đại biểu nhất trí với Trung ương về nhận định tình hình, về nhiệm vụ, về chỉ tiêu và biện pháp thực hiện kế hoạch nhà nước 1961, bổ sung nhiều ý kiến, đặt rõ phương hướng lãnh đạo cho năm nay.

Nhưng cần phải đi sâu hơn nữa, phải nghiên cứu kỹ Nghị quyết Đại hội toàn quốc lần thứ III của Đảng⁶ và Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ ba, kết hợp với nghiên cứu bản Tuyên bố của Hội nghị 81 đảng⁷ ở Mátxcơva. Tình hình thế giới hiện nay đang phát triển tốt, có lợi cho cách mạng của ta. Trong kế hoạch 7 năm, Liên Xô dự định trong hai năm đầu thực hiện vượt mức 17%, nhưng kết quả thực tế đã vượt 23%. Thấy các nước anh em tiến bộ, thì mình càng phấn khởi và càng cố gắng thi đua theo kịp các nước anh em.

Các đồng chí cần nghiên cứu sâu để thấm nhuần tinh thần Nghị quyết; nghiên cứu càng sâu thì càng thêm phấn khởi, hoàn thành nhiệm vụ càng tốt. Nhưng cán bộ thấm nhuần chưa đủ. Phải làm cho tinh thần Nghị quyết thấm nhuần trong toàn Đảng, toàn dân, làm cho mọi người thấy hết thắng lợi, khả năng và khó

khăn của ta, thấy rõ khả năng của ta to lớn hơn khó khăn nhiều, làm sao cho mọi người *vui vẻ, hăng hái* làm tròn nhiệm vụ, vì khi nhân dân vui vẻ, hăng hái thì mọi khó khăn sẽ vượt được.

Mặt khác, các bộ, các ban ở Trung ương phải phối hợp chặt chẽ với nhau, phối hợp chặt chẽ với các địa phương, nhà máy, nông trường... để bảo đảm công tác ăn khớp, mau lẹ, sản xuất tốt, tránh lối trống đánh xuôi kèn thổi ngược, lãng phí sức người, sức vật, lãng phí của cải, tiền bạc.

Muốn thực hiện tốt kế hoạch, các đồng chí cần nhớ mấy điều:

- Đường lối, chủ trương có rồi, phải có *biện pháp* thực hiện cho tốt. Chủ nghĩa xã hội là phải có biện pháp. *Kế hoạch một phần, biện pháp phải hai phần, và quyết tâm phải ba phần*, có như thế mới có thể hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch nhà nước.

- Phải xuyên qua ba điều đó mà *thường xuyên kiểm tra, đôn đốc*.

- *Công tác tư tưởng, chính trị* phải kết hợp chặt chẽ với công tác kế hoạch. Tư tưởng thông, mọi người hăng hái thực hiện kế hoạch mới tốt.

- Một điều nữa, đặc biệt quan trọng là: Muốn làm nhà cho tốt phải xây nền cho vững. Muốn thực hiện kế hoạch tốt phải chăm lo *củng cố chi bộ*. Thực tế cho thấy chỗ nào chi bộ tốt, công việc trôi chảy; chỗ nào chi bộ yếu, công việc xộc xệch. Chi bộ được củng cố phải biểu hiện trước hết ở chỗ đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động ở hợp tác xã, xí nghiệp, cơ quan, công trường... phải *gương mẫu*.

Chúng ta có 6, 7 triệu lao động chính ở miền Bắc. Nếu tất cả đảng viên, đoàn viên đều gương mẫu thì nhất định sẽ khuyến khích được 5, 6 triệu lao động khác cũng làm theo, và nhất định kế hoạch nhà nước của chúng ta sẽ hoàn thành vượt mức.

Mục đích của chúng ta là xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, nâng cao không ngừng đời sống nhân dân và đấu tranh hòa bình thống nhất nước nhà. Hai việc đó gắn liền với nhau. Nếu miền Bắc ngày càng vững mạnh, đời sống đồng bào miền Bắc được

cải thiện nhiều hơn nữa, mọi người ăn no, mặc ấm, kết quả thực tế đó sẽ là một sức mạnh, là tấm gương sáng cổ vũ đồng bào miền Nam đấu tranh chống chế độ Mỹ - Diệm và thực hiện thống nhất nước nhà.

Đại biểu các địa phương, các ngành đều nhất trí với nhiệm vụ, chỉ tiêu mà Trung ương nêu ra. Nhất định chúng ta sẽ cố gắng hoàn thành tốt, hoàn thành vượt mức kế hoạch nhà nước năm nay, tạo điều kiện tốt cho việc thực hiện kế hoạch 5 năm lần thứ nhất.

Nói ngày 30-1-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2509,

ngày 31-1-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI ĐẢNG BỘ HÀ NỘI

Tôi thay mặt Trung ương thân ái chào Đại hội.

Dưới ánh sáng của Đại hội lần thứ III của Đảng, Hội nghị lần thứ ba của Trung ương và Hội nghị 81 đảng anh em ở Mátxcơva, chắc rằng Đại hội này bàn bạc các vấn đề được thuận lợi hơn và sâu sắc hơn.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng, trong mấy năm qua, Thủ đô Hà Nội cũng như toàn miền Bắc ta đã cố gắng nhiều và đã thu được thành tích khá trong mọi công tác chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội.

Những kết quả tốt đẹp ấy, đồng chí Tuyên¹⁾ đã báo cáo rõ; tôi chỉ nói thêm rằng Trung ương rất vui lòng khen ngợi cán bộ, đảng viên, đoàn viên thanh niên và đồng bào Thủ đô ta.

*

* *

Ở đây, tôi chỉ nêu tóm tắt mấy vấn đề mà chúng ta cần phải chú ý nhiều hơn nữa, để hoàn thành tốt kế hoạch năm 1961, làm đà tốt cho toàn bộ kế hoạch 5 năm.

- *Về công nghiệp* - Cần phải tiếp tục phát triển một cách thiết thực phong trào cải tiến quản lý xí nghiệp, thực hiện đều đặn và

1) Đồng chí Trần Danh Tuyên - Bí thư Thành ủy Hà Nội (BT).

bên bỉ, công nhân thực sự tham gia quản lý, cán bộ thực sự tham gia lao động. Phải thực hiện sản xuất nhiều, nhanh, tốt, rẻ.

Cần giúp đỡ bà con tư sản tiếp tục học tập và tiếp tục cải tạo bản thân mình để tiến mãi. Cần phát triển và củng cố tổ chức của công nhân ở các xí nghiệp công tư hợp doanh; cần tăng cường quản lý và chấn chỉnh các hợp tác xã thủ công nghiệp.

- *Về nông nghiệp* - Cần phải ra sức củng cố hợp tác xã nông nghiệp; đẩy mạnh cải tiến kỹ thuật canh tác, hướng dẫn các hợp tác xã tăng gia sản xuất cho thích hợp với hoàn cảnh và yêu cầu của Thủ đô.

- *Về văn hóa, giáo dục* - Chúng ta đã xóa xong nạn mù chữ, đó là một thắng lợi to. Cần phải tiến lên nữa, chớ để có người mù chữ lại.

Phòng trào *vệ sinh* nên liên tục, không nên khi thì rầm rộ, khi thì bỏ qua, như hiện nay. Cần giáo dục rộng khắp cho nhân dân biết giữ vệ sinh. Giáo dục phải đi đôi với kỷ luật, để chấm dứt những thói xấu như vứt bậy, đá bậy trong các vườn hoa và trên các đường đi.

Cần phải chú ý nhiều hơn nữa việc *giáo dục trẻ con*. Nói chung, các cháu đều ngoan. Nhưng vì giáo dục nhà trường không kết hợp chặt chẽ với giáo dục gia đình và giáo dục xã hội, cho nên trong giờ học thì cháu nào cũng ngoan, ngoài giờ học thì có một số vì nhàn rảnh và không ai săn sóc mà dễ sinh hư. Việc giáo dục trẻ con, mọi người đều phải đóng góp một phần, nhưng Đoàn Thanh niên phải là người phụ trách chính, Đảng thì phải ra sức giúp.

- *Nói về cán bộ* - Cán bộ cần phải không ngừng nâng cao *tinh thần trách nhiệm đối với Đảng và một lòng một dạ phục vụ nhân dân*.

Nói chung, số đông cán bộ ta đều tận tụy, đều cố gắng làm tròn nhiệm vụ. Nhưng vẫn còn một số bị chủ nghĩa cá nhân trói buộc, do đó mà phạm nhiều sai lầm, khuyết điểm. Vài thí dụ:

+ Đối với *nhân dân* thì quan liêu, mệnh lệnh; xem thường pháp luật, không tôn trọng quyền lợi của nhân dân (như có khi khám xét nhà mà không báo trước cho chủ nhà).

Tự tiện ra mệnh lệnh lung tung (như bán bánh ngọt không cho người mua mang bánh về nhà, bắt người ta ăn tại chỗ).

+ Đối với *tập thể* thì kèn cựa địa vị, tính thiệt suy hơn, chỉ hỏi Đảng và Chính phủ đã làm gì cho mình, không tự hỏi mình đã làm gì ích lợi cho nhân dân, cho xã hội.

+ Đối với *cửa công* thì lãng phí, tham ô, ở các xí nghiệp và các hợp tác xã ít nhiều đều có hiện tượng xấu như vậy.

+ Đối với *bản thân* thì không lo trau dồi đạo đức cách mạng, không lo học tập để tiến bộ, mà chỉ lo ăn ngon, mặc đẹp hơn người khác...

Trung ương mong rằng đồng chí nào có những khuyết điểm đó thì cố gắng mà sửa chữa, các đồng chí khác thì cố gắng giúp đỡ họ sửa chữa. Chúng ta phải thực hiện *thật thà tự phê bình*, và *thành khẩn phê bình*, để tiến bộ không ngừng.

Vài điều nữa cần phải chú ý:

Cần phải sắp xếp thời giờ *hợp* và thời giờ *học* cho hợp lý. Hiện nay ở đâu cũng có nạn khai hội quá nhiều và quá lâu.

Cần phải luôn luôn nâng cao *cảnh giác*.

Các đồng chí,

Năm nay, chúng ta bắt đầu kế hoạch 5 năm. Kế hoạch 5 năm là một chuyển biến rất to và rất mới trong sự nghiệp cách mạng của chúng ta. Vì vậy, con người chúng ta cũng phải chuyển biến mạnh, tư tưởng, tác phong và quyết tâm của chúng ta cũng phải chuyển biến mạnh để giành lấy thắng lợi mới để hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay, làm đà tốt để hoàn thành tốt kế hoạch 5 năm.

Trước hết là Đảng ta phải chuyển mạnh. Đảng mạnh là do các *chi bộ* mạnh. Chi bộ mạnh là do các đảng viên hăng hái và gương mẫu.

Ở Thủ đô có độ 5 vạn đảng viên, trong đó có gần 21.500 đảng viên thuộc Đảng bộ Hà Nội.

Có 47.500 đoàn viên Đoàn Thanh niên Lao động, trong đó gần 30.000 thuộc Thành đoàn Hà Nội. Tôi luôn luôn nói đến thanh niên, vì trong mọi công việc thanh niên ta luôn luôn hăng hái xung phong và họ xứng đáng là cánh tay đắc lực của Đảng.

Hà Nội có 600.000 nhân dân, 150.000 là các cháu bé, gần 100.000 là đảng viên và đoàn viên thanh niên.

Cứ độ 35 người ngoài Đảng thì có 10 đảng viên và đoàn viên.

Như vậy, nếu đảng viên và đoàn viên đoàn kết chặt chẽ, đều gương mẫu trong mọi công tác; và mỗi đảng viên, mỗi đoàn viên gần gũi giúp đỡ bốn bạn ngoài Đảng, cùng nhau đẩy mạnh *thi đua yêu nước*, thì khó khăn gì cũng khắc phục được, nhiệm vụ gì cũng hoàn thành tốt.

Kết luận là cần phải ra sức *củng cố các chi bộ*, để tất cả các chi bộ trở nên thật sự là hạt nhân lãnh đạo của Đảng ở mọi bộ, mọi ngành, mọi nghề, mọi nơi.

Đảng bộ các cơ quan Trung ương cần phải giúp đỡ và kết hợp chặt chẽ với Đảng bộ Hà Nội trong mọi công tác.

Mục đích của chủ nghĩa xã hội là gì?

Nói một cách giản đơn và dễ hiểu là: *Không ngừng nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân*, trước hết là nhân dân lao động.

Trong hoàn cảnh miền Bắc ta, để đạt mục đích đó, chúng ta cần phải chịu khó, chịu khổ, ra sức phấn đấu, thực hiện khẩu hiệu *Cần kiệm xây dựng nước nhà*, xây dựng chủ nghĩa xã hội. Rồi chúng ta sẽ sung sướng.

Chủ nghĩa xã hội thắng lợi ở miền Bắc, tức là giúp sức cho đồng bào miền Nam đấu tranh, tức là đưa sự nghiệp hòa bình thống nhất nước nhà đến thắng lợi.

Thời đại chúng ta là thời đại xã hội chủ nghĩa ngày càng thắng lợi.

Nhân dân ta cần cù anh dũng, các nước anh em ra sức giúp ta. Toàn Đảng, toàn dân ta đều ra sức phấn đấu, chúng ta nhất định thắng lợi.

Đảng bộ Thủ đô và đồng bào, trước hết là công nhân Thủ đô, phải gương mẫu, làm đầu tàu, để đưa toàn miền Bắc giành lấy thắng lợi.

Chúc Đại hội thành công.

Nói ngày 1-2-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2511,

ngày 2-2-1961.

THƯ GỬI ÔNG KENNEDY, TỔNG THỐNG MỚI CỦA MỸ

Đia xơ¹⁾,

Hôm 20-1-1961, khi nhận chức Tổng thống, trong lời tuyên bố về chính sách đối ngoại của Mỹ, ông nói:

“Đối với những nước mới (giành được độc lập), chúng ta (tức là Mỹ) hứa rằng: Một chế độ thực dân bị xóa bỏ đi, không phải để rồi thay thế vào nó một chế độ bạo ngược hung ác hơn. Chúng ta không mong các nước ấy luôn luôn đồng ý với chúng ta. Nhưng chúng ta mong họ luôn luôn quyết tâm giữ gìn quyền tự do của họ...”. Ông nói tiếp:

“... Khắp thế giới, cả hai phe nên nhất trí với nhau để... giảm bớt gánh nặng (cho nhân dân) và để... giải phóng những người bị áp bức...”.

Đúng! Mặc dù ông là thủ lĩnh của bọn đế quốc, người Việt Nam có thể đồng ý với những lời đó. Nhưng xin ông hãy xét kỹ những lời cảnh cáo sau đây của tờ báo tư sản Mỹ (báo *Tin tức nước Mỹ và thế giới*, 23-1-1961):

“Hầu khắp mọi nơi trên thế giới... phong trào chống Mỹ đang lên mạnh...”

Ở khắp Đông Nam Á, những chính quyền (bù nhìn) do đôla Mỹ nặn ra đều lung lay sắp đổ. Đó là những khó khăn chủ yếu của ông Kennedy...”.

1) Tiếng Anh: *Dear sir*, nghĩa là: Thưa ông (BT).

Thật đấy! Nhưng vì sao ông tránh không nói đến vấn đề đó?

Ở đây, chỉ nói về miền Nam Việt Nam. Nhân dân Việt Nam chúng tôi đã hy sinh xương máu để *đánh đổ chế độ thực dân Pháp*. Nhưng rồi *đế quốc Mỹ* đã dùng đôla và mọi thủ đoạn đều cáng khác để nặn ra ở miền Nam một chính quyền bù nhìn độc tài hung ác vô cùng.

Vì Mỹ mà đất nước chúng tôi bị chia cắt làm đôi; đồng bào miền Nam chúng tôi đang lâm vào tình trạng đau thương, nước sôi lửa bỏng.

Vì Mỹ mà miền Nam Việt Nam có những tòa án phát xít, những luật lệ bạo ngược, những máy chém lưu động giết người khắp thành thị và thôn quê, có những trại giam khổng lồ giam cầm và tra tấn hàng chục vạn người, giết chết hàng vạn người yêu hòa bình và yêu Tổ quốc.

Vì Mỹ mà có những sư đoàn quân lính với máy bay, xe tăng và đại pháo Mỹ đi càn quét liên miên, giết hại thường dân, đốt phá làng mạc.

Nói tóm lại, vì Mỹ mà miền Nam Việt Nam biến thành địa ngục ở trần gian. Điều đó, ông có biết không?

Nếu ông biết mà không nói thì ông là người:

*“Ngoài miệng thì tụng “nam mô”,
Trong lòng thì đựng cả bồ dao găm”.*

Nếu ông muốn lời nói của ông có giá trị thì ông phải lập tức đình chỉ việc can thiệp vào miền Nam Việt Nam, phải gọi ngay bọn nhân viên quân sự Mỹ về nước mẹ chúng, phải để nhân dân miền Nam tự giải quyết lấy vấn đề của họ.

Ông có nói câu: “Đoàn kết lại thì không có việc gì chúng ta không làm được”.

Đúng! Nhân dân Việt Nam đoàn kết đấu tranh sẽ đánh đổ chế độ dã man của Mỹ - Diệm và thực hiện hòa bình thống nhất Tổ quốc thân yêu của chúng tôi.

T.L.

THƯ GỬI CỤC KHÔNG QUÂN

Các đồng chí Cục Không quân,

Bác vui lòng thay mặt Trung ương khen các chú đã có nhiều thành tích khá. So với năm ngoái - về các mặt như:

- Phát triển và củng cố chi bộ Đảng;
- Công tác dân vận;
- Tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm;
- Học tập chính trị và kỹ thuật...

Năm nay, toàn Đảng và toàn dân ta phấn khởi bắt đầu kế hoạch 5 năm. Mong các chú hăng hái thi đua và thu nhiều thắng lợi hơn nữa.

Chào thân ái

Ngày 4 tháng 2 năm 1961

Bút tích lưu tại
Bảo tàng Hồ Chí Minh.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CÁN BỘ THANH TRA TOÀN MIỀN BẮC

Thanh tra là một nhiệm vụ vẻ vang và quan trọng; nó theo dõi, xem xét việc chấp hành đúng đắn đường lối, chính sách, nghị quyết, chỉ thị của Đảng và Chính phủ. Ưu điểm của công tác thanh tra trong năm qua là đã giúp cấp lãnh đạo tiến bộ về mọi mặt như: sửa chữa sai lầm, thiếu sót, củng cố thêm sự lãnh đạo, tăng cường đoàn kết nội bộ, chống bệnh quan liêu và nạn tham ô, lãng phí, đã giúp giải quyết nhiều thư khiếu nại của nhân dân, cán bộ và nhân viên; nhờ vậy, nhân dân càng nhận rõ Đảng và Chính phủ luôn luôn quan tâm đến lợi ích của họ.

Nhưng còn một số khuyết điểm của ngành thanh tra cần phải sửa chữa như: một số cán bộ thanh tra còn rụt rè, nể nang đối với một số cán bộ cao cấp của các cơ quan được kiểm tra, buông trôi việc theo dõi các cơ quan sửa chữa khuyết điểm sau khi được kiểm tra, cách làm việc còn chậm chạp, không kịp thời giải quyết một số thư khiếu nại của nhân dân, v.v..

Cấp lãnh đạo các bộ, các ngành, các cấp nhất định phải có cơ quan thanh tra của mình để theo dõi công tác ngay từ đầu, kịp thời uốn nắn sửa chữa sai lầm thiếu sót có thể xảy ra, đồng thời phải trực tiếp chỉ đạo cơ quan thanh tra của mình.

Kế hoạch 5 năm là một chuyển biến to và mới trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội. Để hoàn thành nhiệm vụ thì tư tưởng và tác phong của cán bộ phải chuyển mạnh. Chúng ta phải kiên

quyết chấp hành đúng đắn chính sách của Đảng và Chính phủ, phải hết lòng hết sức phục vụ nhân dân. Ngành thanh tra phải như vậy, các ngành khác cũng phải như vậy. Chúng ta phải làm cho nhân dân ngày càng đoàn kết, càng tin tưởng, càng phấn khởi thi đua cần kiệm xây dựng Tổ quốc, xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và hăng hái tham gia đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Nói ngày 6-2-1961.

In trong sách *Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch*,

Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1962, t.VI, tr.147-148.

MỘT CHI BỘ TỐT Ở NÔNG THÔN¹⁾

Thế nào là chi bộ tốt ở nông thôn?

Có thể nói tóm tắt thế này: Là chi bộ nào chấp hành tốt các chính sách của Đảng; đi đúng đường lối quần chúng; củng cố và phát triển tốt hợp tác xã nông nghiệp, không ngừng nâng cao mức sống của nhân dân, đảng viên gương mẫu và được dân tin, dân phục, dân yêu. Một thí dụ:

Trước đây 3 năm, Kim An (Hà Đông) là một xã nghèo khổ và lạc hậu. Do chi bộ lãnh đạo khéo, mà hiện nay Kim An trở thành một xã tiên tiến, ấm no.

Về kinh tế - Hầu hết nông dân đã vào hợp tác xã.

Năm kia chỉ có 1.089 mẫu ruộng đất. Nay đã mở mang thành 2.000 mẫu.

Do mạnh dạn cải tiến nông cụ, mà đã tăng vụ, tăng sản lượng, tăng thu nhập của xã viên. Mức sống trong xã đã cải thiện rõ rệt.

Về văn hóa - Cả xã đã xóa xong nạn mù chữ và đang đẩy mạnh bổ túc văn hóa. Cán bộ và thanh niên đều đang học lớp 4, lớp 5.

Về lãnh đạo - Chi bộ lãnh đạo dân chủ, đi sâu đi sát, mọi việc đều bàn bạc với xã viên, vì vậy xã viên càng có tinh thần tập thể, tinh thần làm chủ nông thôn, và càng hăng hái lao động sản xuất.

1) Xem báo *Nhân dân*, ngày 16-1-1961 (TG).

Khéo phân phối công tác. Thanh niên xung phong trong mọi công việc. Người già, con trẻ đều có việc làm, mọi người đều tùy sức mình mà vui vẻ góp phần vào lợi ích chung.

Cán bộ trong sạch và gương mẫu, cùng lao động, cùng sinh hoạt, cùng học tập với quần chúng.

Trong xã có lớp học cho người lớn, có vườn giữ trẻ con. Thực hiện khẩu hiệu “Sạch làng tốt ruộng”, “Tắc đất tắc vàng” - nhà cửa, vườn tược, đường sá đều sạch sẽ, đúng vệ sinh. Cả xã có một cảnh tượng vui tươi, phồn thịnh.

Nói tóm lại: Chi bộ Kim An đã thành hạt nhân lãnh đạo vững chắc của Đảng và kinh qua chi bộ mà Đảng càng được dân tin, dân phục, dân yêu.

Do chi bộ lãnh đạo khéo mà xã tiến lên. Lại do xã tiến lên mà chi bộ càng được phát triển và củng cố - từ 10 đảng viên (năm 1958) tăng lên 51 đảng viên. Như vậy, có thể nói chi bộ Kim An là một chi bộ tốt, các chi bộ khác nên học tập, thi đua theo kịp và vượt qua chi bộ Kim An. Các đồng chí Kim An thì chớ tự kiêu, tự mãn vì thành tích mà cần phải cố gắng mãi để tiến bộ mãi.

T.L.

THƯ CHÚC TẾT ĐỒNG BÀO NHÂN DỊP ĐẦU XUÂN TÂN SỬU

Thưa đồng bào thân mến và kiều bào ở nước ngoài,

Năm mới đang mở ra trước mắt chúng ta một quang cảnh vô cùng mới mẻ, huy hoàng:

Các nước anh em ta đang rầm rộ xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

Hàng triệu nhân dân châu Á, châu Phi và Trung, Nam Mỹ đang sôi nổi đấu tranh chống đế quốc thực dân, giành tự do, độc lập.

Ở miền Bắc ta, toàn Đảng, toàn dân đang hăng hái thi đua hoàn thành tốt kế hoạch năm 1961, làm đà tốt cho kế hoạch 5 năm xây dựng chủ nghĩa xã hội, làm cho miền Bắc ta ngày càng giàu mạnh, vui tươi.

Ở miền Nam, đồng bào ta đang đoàn kết chặt chẽ, anh dũng đấu tranh chống chế độ tàn bạo của Mỹ - Diệm, tiến lên giải phóng miền Nam khỏi ách thống trị dã man.

Thưa đồng bào thân mến,

Năm nay là năm Sửu, các cụ ta quen gọi là “Tết con Trâu”. Trâu thì cày giỏi mà chơi cũng hăng. Toàn dân ta đoàn kết đấu tranh thì chúng ta nhất định xây dựng thành công một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Vậy có thơ rằng:

*Mừng năm mới, mừng xuân mới,
Mừng Việt Nam, mừng thế giới,
Đường lên hạnh phúc rộng thênh thênh,
Kế hoạch 5 năm thêm phần khởi.
Chúc miền Bắc hăng hái thi đua!
Chúc miền Nam đoàn kết tiến tới!
Chúc hòa bình thống nhất thành công!
Chúc chủ nghĩa xã hội thắng lợi!*

Đọc qua Đài phát thanh *Tiếng nói Việt Nam*
lúc giao thừa ngày 14 rạng ngày 15-2-1961.
Báo *Nhân dân*, số 2525,
ngày 17-2-1961.

THÊM MỘT THẮNG LỢI TO LỚN

Trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa chúng ta, chỉ có Việt Nam và Trung Quốc ăn Tết Nông lịch. Trong mấy ngày Tết, ta có thói quen đốt các thứ pháo, cả pháo thăng thiên (pháo lên trời).

Như để giúp cho Xuân Nông lịch của ta thêm vui, hai hôm trước Tết (12-2-1961), Liên Xô anh em đã phóng lên trời, lên sao Kim một trạm du hành vũ trụ.

Lại thêm một thắng lợi cực kỳ to lớn của Liên Xô, của phe ta!

Chắc bà con ta còn nhớ: Đầu tháng 10-1957, lần đầu tiên trên lịch sử loài người, Liên Xô đã thành công phóng quả vệ tinh số 1. Thắng lợi đó đã làm cho cả thế giới rung động và làm cho đế quốc Mỹ ngẩn cả người ra.

Từ đó đến nay, Liên Xô tiếp tục phóng nhiều vệ tinh và nhiều tên lửa ngày càng to, ngày càng nặng, ngày càng xa, ngày càng kỳ. Vài thí dụ:

- Vệ tinh đầu tiên chỉ nặng hơn 83 kilô.
- Vệ tinh thứ bảy nặng 6.483 kilô (phóng hôm 4-2-1961).
- Tháng 9-1959, tên lửa đã trình trọng đặt Quốc huy Liên Xô vào mặt trăng. Thắng lợi này đã làm cho:

*Vầng trăng như sẻ làm đôi,
Người thì vui sướng, kẻ bơi vơi lòng.*

Nhân dân lao động khắp thế giới thì *vui mừng*, vì chủ nghĩa cộng sản đã bắt đầu chinh phục cả ông trăng. Bọn đế quốc thực dân thì đau lòng, vì chúng ghét cộng sản, nhưng không chạy đâu cho khỏi thấy ông trăng tuyên truyền cộng sản!

Tuy trong ba năm qua, Liên Xô đã nhiều lần đạt những thắng lợi vô cùng to lớn về khoa học vũ trụ, việc phóng trạm du hành mang Quốc huy Liên Xô lên sao Kim vẫn làm cho phương Tây chấn động, kinh hoàng.

Để ca ngợi thành công đó, các báo chí và các nhà khoa học phương Tây đã dùng những chữ như: “kỳ diệu”, “tuyệt vời”, “ghê quá”, “không thể tưởng tượng”, v.v.. Một hãng thông tin Anh viết: Với cách tính toán giỏi như khoa học vũ trụ Liên Xô, thì có thể bắn trúng một con ruồi bay cách xa 1.600 thước!

Mỹ cũng buộc phải nhận rằng: “Ít nhất cũng phải ba năm nữa, Mỹ mới đuổi kịp Liên Xô về môn này”.

Nhưng trong thời gian đó, Liên Xô có đứng im một chỗ để chờ Mỹ đâu!

Khi sao Kim đi cách quả đất xa nhất là 255 triệu cây số. Khi gần nhất thì chỉ độ 45 triệu cây số thôi. Một người đi bộ giỏi, mỗi ngày đi 40 cây số, thì đi 1.125 năm sẽ đến. Trạm du hành vũ trụ bắt đầu dừng đỉnh bay từ hôm 12-2, khoảng cuối tháng 5 năm nay nó sẽ đến khu vực sao Kim. Cũng khá nhanh đấy nhỉ!

Trong lúc khoa học Liên Xô phóng các vệ tinh nhằm chinh phục vũ trụ, để phục vụ hạnh phúc loài người, thì hôm 2-2-1961, Mỹ cũng phóng vệ tinh “SAMOS số 2”. Nhưng vệ tinh Mỹ thì nhằm thay thế cho thứ máy bay mật thám “U-2” để do thám thế giới, để chuẩn bị chiến tranh.

Hai chế độ, hai khoa học, hai mục tiêu.

Khoa học đế quốc Mỹ đã thua. Khoa học của Liên Xô đã thắng.

T.L.

**ĐIỆN MỪNG
NHÂN DỊP QUỐC KHÁNH NƯỚC NÊPAN**

*Kính gửi Quốc vương Mahendra, Nêpan,
Cátmandu*

Nhân dịp kỷ niệm lần thứ mười Ngày quốc khánh của nước Nêpan, thay mặt nhân dân Việt Nam và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi tới Ngài và nhân dân Nêpan lời chúc mừng nhiệt liệt.

Kính chúc nước Nêpan thịnh vượng, nhân dân Nêpan hạnh phúc. Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Nêpan ngày càng phát triển.

Kính chúc Ngài mạnh khỏe.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa**

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2526,
ngày 18-2-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ TỈNH CAO BẰNG

Bác và các đồng chí Tố Hữu, Lê Quảng Ba và Nguyễn Khai thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ về chúc mừng năm mới đồng bào các dân tộc, cán bộ và anh hùng, chiến sĩ thi đua.

Ngày trước, Cao Bằng là một nơi căn cứ địa của cách mạng và kháng chiến. Đồng bào Cao Bằng đã góp phần xứng đáng trong công cuộc đánh Nhật, đánh Tây và giành lại tự do, độc lập cho Tổ quốc.

Từ ngày hòa bình được lập lại, đồng bào và cán bộ tỉnh ta đã cố gắng nhiều và đã có thành tích khá về các mặt: chính trị, kinh tế, văn hóa. Đó là những kết quả tốt và đáng khen.

Sau đây là mấy vấn đề đồng bào và cán bộ cần rất chú ý:

1. ĐOÀN KẾT GIỮA CÁC DÂN TỘC

Tỉnh ta có nhiều dân tộc, trước kia bọn thực dân và phong kiến dùng mọi cách để chia rẽ các dân tộc. Chúng làm cho dân tộc này khinh rẻ và oán ghét dân tộc khác, để chúng dễ dàng áp bức bóc lột tất cả các dân tộc ta.

Ngày nay, chế độ ta là chế độ dân chủ, Đảng và Chính phủ ta chỉ lo phục vụ lợi ích của nhân dân. Đồng bào tất cả các dân tộc, không phân biệt lớn nhỏ, phải thương yêu giúp đỡ lẫn nhau, phải đoàn kết chặt chẽ như anh em một nhà, để cùng nhau xây dựng

Tổ quốc chung, xây dựng chủ nghĩa xã hội làm cho tất cả các dân tộc được hạnh phúc, ấm no.

2. CẦN KIỂM XÂY DỰNG HỢP TÁC XÃ

Muốn no cơm, ấm áo thì mọi người phải thi đua *tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm*. Nông dân phải *cần kiệm xây dựng hợp tác xã nông nghiệp* cho tốt, cho vững. Muốn hợp tác xã phát triển tốt và vững thì:

a) *Cán bộ*, ban quản trị phải công bằng, dân chủ. Mọi việc phải bàn bạc với xã viên, sổ sách, tiền của phải rõ ràng minh bạch.

b) *Xã viên* phải đoàn kết chặt chẽ, vui vẻ sản xuất, coi công việc hợp tác xã như công việc nhà mình. Để sản xuất tốt, tăng gia thu nhập cho cả hợp tác xã và cho mỗi xã viên, cần phải thực hiện những điều sau đây:

1. Đủ nước,
2. Nhiều phân,
3. Cày sâu, bừa kỹ,
4. Giống tốt, mạ tốt,
5. Trừ sâu, diệt thú rừng,
6. Cải tiến nông cụ,
7. Săn sóc ruộng rẫy.

Hợp tác xã cần phải đẩy mạnh *chăn nuôi*. Phải tổ chức nghề phụ để thêm thu nhập cho xã viên.

Trong tỉnh ta, lâm thổ sản là một nguồn thu nhập lớn, cần tích cực khai thác có kế hoạch và ra sức trồng cây, bảo vệ rừng.

Hiện nay, ở tỉnh ta, ở *vùng thấp* 80% nông hộ đã vào hợp tác xã, trong đó có 90 hợp tác xã cấp cao, như thế là khá. Nhưng *dần dần* phải hợp mấy hợp tác xã nhỏ thành hợp tác xã loại vừa và loại to thì người nhiều, sức đủ, làm ăn tốt hơn. Ở *vùng cao* mới có 18% nông hộ vào hợp tác xã, như thế là ít. Phải theo đúng nguyên tắc tự nguyện mà giúp đồng bào vùng cao đẩy mạnh phong trào hợp

tác xã hơn nữa. Xây dựng hợp tác xã nào phải làm cho hợp tác xã ấy tốt và vững.

3. VỀ CÔNG NGHIỆP

Mỏ Tĩnh Túc là công nghiệp to nhất ở tỉnh ta. Công nhân và cán bộ mỏ đã hoàn thành kế hoạch 3 năm trước thời hạn và năm 1960 đã sản xuất vượt kế hoạch hơn 100 tấn. Như thế là tốt, nhưng không nên cho như thế là tốt mức rồi. Các đồng chí công nhân và cán bộ cần phải theo đà thắng lợi đó mà tiến lên giành thắng lợi to hơn nữa.

Công nghiệp địa phương cần phải nhằm cung cấp những hàng hóa và dụng cụ thích hợp với nhu cầu của đồng bào các dân tộc, trước hết là các thứ nông cụ. Phải làm đúng 4 chữ: nhiều, nhanh, tốt, rẻ.

Công tác thương nghiệp đã có nhiều cố gắng nhưng cần phải tích cực phục vụ đồng bào tốt hơn nữa.

4. VỀ VĂN HÓA

Dưới thời thực dân Pháp thống trị, số đông nhân dân không được học, không biết chữ. Hiện nay, vùng thấp đã căn bản xóa xong nạn mù chữ. Cần phải cố gắng thanh toán cho hết nạn mù chữ.

Trong tỉnh ta có trường phổ thông cấp I, cấp II và cấp III. Phong trào bổ túc văn hóa đang lên. Nhiều xã có trạm chữa bệnh. Như thế là khá. Cần phải tuyên truyền rộng khắp phong trào thể dục và vệ sinh phòng bệnh, làm cho mọi người biết ăn sạch, uống sạch, mặc sạch, ở sạch.

5. CÁC ĐOÀN THỂ QUÂN CHÚNG

Trong thời kỳ bí mật, phong trào cách mạng lên rất nhanh, rất mạnh, vì tổ chức quần chúng mạnh mẽ và rộng khắp đến các xã.

Đó là một kinh nghiệm, một truyền thống tốt. Hiện nay, các tổ chức ấy chưa mạnh lắm. Chúng ta cần phải ra sức tăng cường hơn nữa công tác mặt trận, phụ nữ và thanh niên.

Đoàn Thanh niên Lao động phải xung phong trong mọi công việc để xứng đáng là cánh tay đắc lực của Đảng. Tổ chức của Đoàn phải rộng hơn Đảng. Nhưng hiện nay số đoàn viên còn ít hơn đảng viên, như thế là không đúng. Cố nhiên, khi kết nạp đoàn viên cần phải lựa chọn cẩn thận những thanh niên tốt. Có một số đoàn viên thanh niên không thích ở nông thôn mà muốn đi vào thành thị, như thế là sai. Thanh niên phải góp sức xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nông thôn.

6. QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN, DÂN QUÂN TỰ VỆ VÀ CÔNG AN NHÂN DÂN VŨ TRANG

Các đồng chí đã ra sức dẹp phỉ, giữ gìn trị an, bảo vệ nhân dân. Đó là thành tích tốt. Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ khen ngợi các đồng chí. Bác lại khuyên các đồng chí cố gắng học tập chính trị, quân sự và văn hóa, tham gia lao động sản xuất để tiến bộ mãi.

Một điều rất quan trọng là phải biết luôn luôn dựa vào lực lượng của nhân dân, có quyết tâm khắc phục mọi khó khăn thì nhất định làm tròn nhiệm vụ mà Đảng và Chính phủ giao phó cho các đồng chí.

7. ĐẢNG VIÊN VÀ CÁN BỘ

Trước hết, đảng viên và cán bộ phải một lòng, một dạ phục vụ nhân dân.

Trong công việc thì phải lãnh đạo tập thể, phân công phụ trách. *Phải nắm vững chính sách của Đảng, đi đúng đường lối quần chúng.* Phải đi sâu đi sát mọi việc. Kiên quyết chống quan liêu, mệnh lệnh, chống tham ô, lãng phí.

Cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên phải luôn luôn nâng cao tinh thần trách nhiệm, tích cực vươn lên hàng đầu, gương mẫu về đạo đức cách mạng cũng như trong công tác và học tập. Hiện nay có 300 đảng viên còn mù chữ. Hạn trong năm nay, các chi bộ phải giúp đỡ và các đồng chí ấy phải cố gắng học cho biết đọc, biết viết và phải báo cáo kết quả lên cho Bác.

Tất cả đảng viên và đoàn viên ở nông thôn phải vào hợp tác xã nông nghiệp.

Giữa đồng chí với nhau, cấp trên và cấp dưới với nhau phải thật thà tự phê bình và thành khẩn phê bình để giúp nhau tiến bộ.

Cả năm 1960 chỉ thêm non 350 đảng viên mới, như thế là rất ít. Phải thường xuyên phát triển Đảng và chú ý xây dựng chi bộ ở các vùng cao. Phải tích cực giúp đỡ những đảng viên cũ và bồi dưỡng những đảng viên mới, củng cố chi bộ cho tốt thành những hạt nhân lãnh đạo của Đảng.

Thư đồng bào các dân tộc,

Trước đây 20 năm, chúng tôi cùng đồng bào tỉnh nhà hoạt động bí mật, đánh Nhật, đuổi Tây. Ngày nay chúng ta đã đánh đổ thực dân, phong kiến, đã giành được độc lập tự do, xây dựng nên *một chế độ dân chủ*. Tức là tất cả nhân dân các dân tộc đều *có quyền làm chủ nước nhà*. Tất cả mọi người, mọi dân tộc phải thấm nhuần điều đó. Đã làm chủ thì mọi người, mọi dân tộc phải đoàn kết chặt chẽ, phải ra sức tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, làm tròn nghĩa vụ đối với Nhà nước để xây dựng Tổ quốc, xây dựng xã hội chủ nghĩa làm cho toàn dân ấm no, nước nhà giàu mạnh; mọi người phải tham gia giữ gìn an ninh trật tự, bỏ dần các hủ tục, xây dựng mỹ tục thuần phong.

Tỉnh Cao Bằng ở sát Trung Quốc nên cần phát huy tốt hơn nữa tình đoàn kết hữu nghị giữa hai dân tộc.

Đồng bào tỉnh ta đã anh dũng trong cách mạng và trong kháng chiến thì chắc đồng bào càng anh dũng trong lao động sản xuất để

hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay, làm đà tốt cho cả kế hoạch 5 năm. Như thế là đồng bào tỉnh ta sẽ góp phần xứng đáng trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh để thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Bác mong tỉnh Cao Bằng sớm trở thành một trong những tỉnh gương mẫu trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc như trước đây Cao Bằng là một trong những tỉnh đi đầu trong công cuộc cách mạng giải phóng dân tộc.

Cuối cùng Bác thân ái gửi lời hỏi thăm tất cả đồng bào các dân tộc, cán bộ, đảng viên, đoàn viên thanh niên, công nhân, bộ đội, công an, dân quân, các cụ phụ lão, các cháu nhi đồng, các bạn Hoa kiều ở các địa phương, thân ái hỏi thăm các gia đình đã ủng hộ cách mạng trong thời kỳ bí mật, các gia đình quân nhân và gia đình liệt sĩ, các anh hùng và chiến sĩ thi đua.

Nhân dịp này, tôi cũng gửi lời hỏi thăm và cảm ơn các đồng chí chuyên gia nước bạn đang giúp ta ở Cao Bằng.

Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh muôn năm!

Đảng Lao động Việt Nam muôn năm!

Đồng bào Cao Bằng cố gắng, tiến bộ, thắng lợi!

Nói ngày 21-2-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2531,

ngày 23-2-1961.

DIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH NƯỚC CỘNG HÒA ARẬP THỐNG NHẤT

*Kính gửi Ngài Gaman Ápđen Nátxe,
Tổng thống nước Cộng hòa Arập thống nhất,*

Nhân dịp lễ Quốc khánh nước Cộng hòa Arập thống nhất, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân, tôi kính gửi Ngài, Chính phủ và nhân dân nước Cộng hòa Arập thống nhất lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Tôi chân thành chúc nhân dân nước Cộng hòa Arập thống nhất thu được nhiều thắng lợi mới trong công cuộc xây dựng đất nước giàu mạnh, góp phần vào việc tăng cường khối đoàn kết Á - Phi để giữ gìn hòa bình ở Trung Cận Đông và thế giới.

Chúc tình hữu nghị sẵn có giữa hai nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và Cộng hòa Arập thống nhất ngày càng củng cố và phát triển.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa**

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2531,
ngày 23-2-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI CÔNG ĐOÀN TOÀN QUỐC LẦN THỨ II⁸

Thưa Đại hội,

Tôi xin thay mặt Đảng và Chính phủ nhiệt liệt hoan nghênh Đoàn đại biểu Liên hiệp Công đoàn thế giới⁹ và tổ chức công đoàn các nước anh em và các nước bạn. Tôi trân trọng cảm ơn các đồng chí đã mang đến cho chúng tôi tình đoàn kết vô sản quốc tế. Tôi mong rằng các đồng chí chẳng những khen ngợi những ưu điểm, mà cũng thật thà phê bình những khuyết điểm của chúng tôi, để chúng tôi tiến bộ nhiều hơn nữa.

Tôi thân ái chào mừng các đại biểu của Đại hội, và nhờ các đại biểu chuyển lời thân ái khuyến khích và thăm hỏi của Đảng, của Chính phủ và của tôi đến tất cả anh em, chị em lao động chân tay và lao động trí óc.

Tôi cũng cùng tất cả anh em đại biểu gửi lời chào thân ái đến đồng bào lao động miền Nam, và chúc đồng bào đấu tranh thắng lợi.

Thưa các đồng chí,

Mục đích của Đại hội này là bàn bạc và thông qua những biện pháp tốt nhất để thực hiện tốt những đường lối, chính sách mà Đại hội lần thứ III của Đảng ta đã vạch ra về công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh cho cuộc đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Trong báo cáo của đồng chí Duẩn, đồng chí Nghị và đồng chí Việt đã nêu rõ ràng, đầy đủ các vấn đề quan trọng. Hôm nay, tôi xin chỉ tóm tắt nêu một vấn đề, là vấn đề *làm người chủ nước nhà*.

Suốt bao năm trường, Đảng ta cùng quân và dân ta đã anh dũng hy sinh chiến đấu, đánh đổ thực dân, phong kiến, để giành lại cho nhân dân lao động *cái quyền làm chủ nước nhà*. Vậy ngày nay tất cả những người lao động - lao động chân tay và lao động trí óc - đều phải nhận thật rõ: *Mình là người chủ nước nhà*.

Đã có quyền hạn làm chủ, thì phải *làm trọn nghĩa vụ của người chủ*. Nghĩa vụ đó là: *Cần kiệm xây dựng nước nhà*, xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhằm mục đích không ngừng nâng cao đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân, trước hết là nhân dân lao động.

Muốn đạt mục đích ấy, thì phải thi đua sản xuất *nhiều, nhanh, tốt, rẻ* và thực hành *tiết kiệm*.

Thử hỏi chúng ta đã thực hiện đầy đủ nghĩa vụ đó chưa? Chưa!

Công nhân và cán bộ ta có cố gắng, có thành tích. Nhưng phải cố gắng nhiều hơn nữa, mới thực hiện đầy đủ nghĩa vụ đó. Một thí dụ:

Với sự hy sinh đóng góp của nhân dân ta và sự hết lòng giúp đỡ của các nước anh em - trước hết là Liên Xô và Trung Quốc - hiện nay chúng ta đã có 172 xí nghiệp nhà nước (và khoảng 600 cơ sở công nghiệp địa phương). Nhưng ở các xí nghiệp nhà nước, chúng ta sử dụng máy móc chỉ đạt non 50% công suất. Như thế khác nào chỉ có 86 xí nghiệp hoạt động sản xuất, còn 86 xí nghiệp thì bị bỏ không! Do đó mà *lãng phí* một cách vô cùng nghiêm trọng máy móc, thời gian, sức người, sức của.

Vì đâu mà có tình trạng nghiêm trọng ấy? Vì một số khá đông cán bộ và công nhân chưa thật thấm nhuần tinh thần cần kiệm xây dựng chủ nghĩa xã hội, chưa làm trọn nghĩa vụ của người chủ xí nghiệp, người chủ nước nhà. Do đó mà tổ chức thiếu khoa học, kỷ luật lao động lỏng lẻo, kém ý thức bảo vệ an toàn lao động và bảo vệ của công, thiếu tinh thần trách nhiệm, v.v.. Đó là mấy khuyết điểm mà công đoàn phải quyết tâm khắc phục cho kỳ được.

Phát minh, sáng kiến, cải tiến kỹ thuật cũng là một vấn đề quan trọng. Phải nhận rằng đại đa số công nhân ta đều cần cù, thông minh và có nhiều sáng kiến hay. Theo báo cáo thì trong năm 1958, công nhân có hơn 6 vạn sáng kiến. Chỉ trong tháng 2 năm nay, công nhân nhiều xí nghiệp, như Nhà máy Gia Lâm, Nhà máy Trần Hưng Đạo, v.v. có những sáng kiến tăng năng suất từ gấp đôi đến gấp 15 lần; Nhà máy cơ khí Duyên Hải (Hải Phòng) có những sáng kiến vượt 225 tiêu chuẩn tiên tiến, v.v..

Nếu công đoàn biết khuyến khích, áp dụng, cải tiến, và phổ biến rộng rãi những sáng kiến ấy, thì năng suất lao động sẽ nâng cao không ngừng.

Để công nhân xóa bỏ hết tư tưởng “làm thuê” và thực hiện nhiệm vụ làm chủ xí nghiệp, chúng ta cần tiếp tục đẩy mạnh *phong trào cải tiến quản lý xí nghiệp*. Công nhân phải thật sự tham gia quản lý, cán bộ phải thật sự tham gia lao động. Tất cả công nhân và cán bộ trong xí nghiệp đoàn kết thành một khối, thành người chủ tập thể thì khó khăn gì cũng khắc phục được, kế hoạch nào cũng hoàn thành tốt.

Mọi người thấm nhuần tinh thần làm chủ nước nhà, làm chủ xí nghiệp, thì phong trào *thi đua yêu nước*¹⁰ nhất định sẽ sôi nổi, bền bỉ, rộng khắp và thắng lợi to.

Khi công nhân và cán bộ đưa hết tinh thần và lực lượng để tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, để làm tròn nhiệm vụ của người chủ, thì *công đoàn* cũng phải làm tròn nhiệm vụ của mình đối với họ. *Cán bộ công đoàn* phải thực hiện “bốn cùng” với công nhân. Công đoàn phải có biện pháp thiết thực để nâng cao trình độ văn hóa và kỹ thuật của công nhân, phải tùy khả năng cộng với cố gắng mà nâng cao dần đời sống vật chất của họ; phải chú ý bảo vệ sức khỏe, bảo vệ an toàn lao động và tăng cường công tác vệ sinh.

*

* *

Các nước anh em chẳng những giúp ta về máy móc, kỹ thuật và các thứ cần thiết khác, mà còn giúp ta nhiều về tinh thần, về tác phong. Một thí dụ: Sau những phá hoại khủng khiếp của hai cuộc chiến tranh thế giới và những năm nội chiến, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản, nhân dân lao động Liên Xô đã thất lưng buộc bụng gần 18 năm để xây dựng chủ nghĩa xã hội. Ngày nay, Liên Xô đang xây dựng thắng lợi chủ nghĩa cộng sản, đã là một nước giàu mạnh vào bậc nhất thế giới. Tuy vậy, nhân dân Liên Xô càng ra sức thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, hàng chục triệu người đang sôi nổi thi đua để giành danh hiệu vẻ vang là “Đội lao động cộng sản chủ nghĩa”. Do đó mà kế hoạch to lớn 7 năm sẽ hoàn thành và hoàn thành vượt mức trước thời hạn từ một đến ba năm. Các nước khác trong phe xã hội chủ nghĩa đều học tập Liên Xô và có phong trào thi đua sôi nổi.

Chúng ta phải có quyết tâm noi gương và học tập Liên Xô và các nước anh em khác trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em lại phái các đồng chí chuyên gia sang giúp ta. Chúng ta phải đoàn kết chặt chẽ với các đồng chí chuyên gia, học tập tác phong và kinh nghiệm của các đồng chí đó.

Các đồng chí,

Nhân dân lao động ta sẵn có truyền thống cực kỳ anh hùng, đã làm cách mạng thành công, kháng chiến thắng lợi. Hiện nay, chúng ta đang làm cách mạng xã hội chủ nghĩa, một cuộc cách mạng tuy trường kỳ gian khổ, song nhất định thắng lợi, chỉ phải đổ mồ hôi mà không đổ máu, một cuộc cách mạng nhằm đánh thắng lạc hậu và bần cùng, để xây dựng hạnh phúc muôn đời cho nhân dân ta, cho con cháu ta. Tôi tin chắc rằng, dưới sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng và sự hướng dẫn tận tụy của công đoàn, nhân dân lao động ta sẽ ra sức phát huy truyền thống anh hùng của mình và sẽ giành được thắng lợi to lớn.

Trong cuộc cách mạng này, công đoàn có một nhiệm vụ rất nặng nề nhưng rất vẻ vang. Cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên, các anh hùng và chiến sĩ lao động phải gương mẫu, phải làm đầu tàu trong mọi công việc, để đưa công nhân ta từ thắng lợi này đến thắng lợi khác.

Các đồng chí,

Bản Tuyên ngôn lịch sử của 81 đảng Mác - Lênin tại Hội nghị Mátxcơva đã nêu rõ: Chế độ tư bản đế quốc ngày càng suy đồi, chủ nghĩa xã hội ngày càng lớn mạnh. Cùng giai cấp công nhân thế giới, chúng ta mạnh bạo giương cao ngọn cờ chủ nghĩa Mác - Lênin, đoàn kết chặt chẽ giữa các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa mà trung tâm là Liên Xô vĩ đại, chúng ta nhất định thắng lợi trong sự nghiệp xây dựng một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Chúc Đại hội thành công tốt đẹp.

Nói ngày 27-2-1961.
Báo *Nhân dân*, số 2536,
ngày 28-2-1961.

TẾU!

Nhân dịp ngày Tết, gửi thiệp chúc năm mới cho những bà con, bầu bạn ở xa, để tỏ tình yêu nhớ. Đó là một thói quen của nhiều dân tộc phương Đông và phương Tây, không có gì lạ.

Để giúp những người cần gửi thiệp được dễ dàng hơn và không tốn kém mấy, có những nhà hàng bán thiệp Tết đã in sẵn, thiệp khá xinh đẹp và giá tiền cũng phải chăng.

Nhưng có một số người lại nhân dịp năm mới để xì ra những cái Tếu mới:

- Lãng phí tiền bạc, thuê in thiệp Tết riêng biệt của mình,
- Gửi thiệp lung tung cho cả những bà con hàng xóm ngày nào cũng gặp mặt nhau, và cho những người không phải là bà con, bầu bạn của mình.

Một thí dụ: Trước hôm Nguyên đán Tân Sửu nhiều đồng chí đã nhận được thiệp Tết in bằng giấy màu hồng. Phía trước như bức ảnh dưới đây¹⁾.

Mấy dòng chữ phía sau càng “tuyệt diệu”. Xin chép nguyên văn:

“Kính chúc: Anh chị và các cháu
khỏe mạnh
Học tập và công tác tốt
lập nhiều thành tích.

Ngày 12 tháng 2 năm 1961

Ký tên loáy ngoáy”.

1) Nguyên bản báo *Nhân dân* còn đăng một bức ảnh thiệp chúc Tết để minh họa (BT).

Vậy có thơ rằng:

Có gì Tếu bằng Tếu này?

Cái bệnh hình thức từ nay nên chữa!

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2538,
ngày 2-3-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI PHỤ NỮ TOÀN QUỐC LẦN THỨ III¹¹

Thưa các đồng chí đại biểu,

Nhân dịp Tết của phụ nữ quốc tế và Đại hội lần thứ III của phụ nữ Việt Nam, tôi thân ái gửi đến các đoàn đại biểu bạn, các đại biểu của Đại hội, phụ nữ cả nước ta, đặc biệt là phụ nữ miền Nam anh dũng, phụ nữ trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa, phụ nữ dân chủ và tiến bộ thế giới, những lời chúc mừng nhiệt liệt và những cái hôn anh em.

Thưa các đồng chí đại biểu,

Ở Đại hội này, báo cáo của đồng chí Thủ tướng và báo cáo của Ban Chấp hành Hội Liên hiệp Phụ nữ đã nói đầy đủ về những thành tích vẻ vang của phụ nữ ta trong thời kỳ cách mạng và trong kháng chiến, đã nêu rõ những nhiệm vụ của phụ nữ ta hiện nay trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh để thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà. Vậy tôi chỉ tóm tắt nêu thêm vài ý kiến để Đại hội bàn bạc.

1. *Vấn đề đoàn kết* - Phụ nữ ta cần phải đoàn kết chặt chẽ chị em các dân tộc, lao động chân tay và lao động trí óc, phụ nữ miền Bắc và miền Nam. Cần đoàn kết với phụ nữ các nước phe ta và phụ nữ tiến bộ thế giới, để đấu tranh cho mục đích chung là hòa bình thế giới và chủ nghĩa xã hội.

2. *Trách nhiệm làm chủ* - Mỗi một người và tất cả phụ nữ phải hăng hái nhận lấy trách nhiệm của người làm chủ đất nước, tức là phải ra sức thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để xây dựng nước nhà, xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Muốn làm tròn nhiệm vụ vẻ vang đó, phụ nữ ta phải xóa bỏ cái tâm lý tự ti và ỷ lại; phải có ý chí tự cường, tự lập; phải nâng cao lên mỗi trình độ chính trị, văn hóa, kỹ thuật.

Chị em phụ nữ Liên Xô, Trung Quốc và các nước phe ta đều làm như vậy. Xin nêu vài thí dụ: Ở Liên Xô, phụ nữ chiếm 49% số người có trình độ văn hóa cao và 53% số người có trình độ văn hóa trung cấp. Họ đã chiếm 45% trong tổng số hội viên Tổng Công hội, đóng góp một phần quan trọng trong các ngành, các nghề. Trong công nghiệp nhẹ, trong ngành giáo dục và y tế thì phụ nữ chiếm số đông hơn đàn ông.

Vài thí dụ về cá nhân: Đồng chí Naxridinôva¹⁾ mồ côi cha mẹ từ lúc còn bé. Do quyết tâm cố gắng của mình cộng với sự giáo dục của Đảng, đồng chí ấy đã tốt nghiệp khoa pháp luật và công trình sư, đã vào Viện Hàn lâm khoa học và đã được bầu làm Chủ tịch nước Cộng hòa Xôviết Uđôbêkixtan.

Đồng chí Gaganôva là một cô thợ dệt bình thường, do thấm nhuần đạo đức cộng sản mà đã tự động hy sinh lương bổng cao của mình để giúp chị em những tổ lạc hậu thành những tổ tiên tiến. Tinh thần và hành động tốt đẹp của Gaganôva đã góp phần đẩy mạnh phong trào thi đua “Lao động cộng sản chủ nghĩa”.

Đó là những gương tốt cho phụ nữ ta học tập. Phụ nữ ta sẵn có truyền thống cần cù và anh dũng, quyết tâm học thì nhất định học thành công.

3. *Vấn đề chăm nom các cháu bé* - Muốn cho người mẹ sản xuất tốt thì cần tổ chức tốt những nơi gửi trẻ và những lớp mẫu giáo. Hiện nay có một số cơ quan, xí nghiệp và địa phương đã làm

1) Nguyên bản báo *Nhân dân* ghi là: Xulaimanôva (BT).

được khá tốt. Hội phụ nữ cần phải phổ biến những kinh nghiệm đó và giúp đỡ chị em các nơi khác tổ chức cho tốt.

Chúng ta phải hết sức quan tâm đến thế hệ cộng sản mai sau của chúng ta. Ngoài ra, nên cố gắng tổ chức những nhà ăn công cộng cho tốt để giải phóng phụ nữ ra khỏi bếp núc.

4. *Về Luật hôn nhân và gia đình* - Hiện nay vẫn còn nhiều người và nhiều nơi làm trái luật ấy. Vài thí dụ:

- Nhiều người còn ngược đãi vợ và ép uống duyên con.
- Những phần tử xấu lợi dụng tôn giáo để phá hoại quyền hôn nhân tự do.

Gặp những vụ phá hoại pháp luật như vậy, chính quyền, chỉ bộ và đoàn thanh niên đã đối phó thế nào? Trước hết là đoàn thể phụ nữ đã đối phó thế nào?

Từ nay, đối với nhân dân, chúng ta cần phải tuyên truyền rộng khắp và bền bỉ giáo dục; đồng thời đối với những kẻ phạm pháp thì phải thi hành kỷ luật một cách nghiêm khắc.

5. *Về cán bộ lãnh đạo* - Cán bộ đã cố gắng còn phải cố gắng hơn nữa, đoàn kết nội bộ chặt chẽ hơn nữa, chịu khó học tập hơn nữa, đi sâu đi sát hơn nữa trong các ngành sản xuất, thông cảm sâu sắc hơn nữa với quần chúng, và ra sức giúp đỡ chị em giải quyết những thắc mắc, những khó khăn, phải làm gương mẫu.

Anh em cán bộ các cấp, các ngành thì cần hết lòng giúp đỡ chị em tiến bộ về mọi mặt.

Các đồng chí làm được như vậy, thì phong trào phụ nữ nhất định không ngừng lên cao.

Ngay từ khi mới thành lập, Đảng ta đã nêu rõ chính sách nam nữ bình đẳng. Hiến pháp ta đã xác định chính sách đó. Trong mọi việc, Đảng và Chính phủ ta luôn luôn quan tâm giúp đỡ phụ nữ. Vậy chị em phụ nữ ta phải nhận rõ địa vị làm người chủ và nhiệm vụ người làm chủ nước nhà; phải có quyết tâm mới, đạo đức mới, tác phong mới để làm tròn nghĩa vụ mới của mình là góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và

đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà, trước mắt là thi đua hoàn thành tốt kế hoạch năm nay, để làm đà tốt cho cả kế hoạch 5 năm, để xây dựng đời sống tươi vui hạnh phúc cho nhân dân ta, cho con cháu ta.

*Mấy lời đề nghị nông na,
Đại hội cố gắng ắt là thành công!*

Nói ngày 9-3-1961.
Báo *Nhân dân*, số 2546,
ngày 10-3-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ, CÔNG NHÂN NHÀ MÁY CƠ KHÍ DUYÊN HẢI (HẢI PHÒNG)

Nghe tin các cô, các chú có những tiến bộ nên Bác đến thăm các cô, các chú và nói chuyện với các cô, các chú.

Ngày nay Nhà nước của ta là Nhà nước dân chủ, cho nên giai cấp công nhân vừa là chủ lại vừa là giai cấp lãnh đạo. Nhiệm vụ cách mạng của chúng ta hiện nay là xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc để làm cơ sở cho cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà.

Xây dựng chủ nghĩa xã hội để cho đời sống toàn dân được ấm no, hạnh phúc. Muốn no thì phải sản xuất nhiều gạo. Muốn ấm thì phải sản xuất nhiều vải. Muốn có gạo, có vải thì nông nghiệp không thể để mãi như hiện nay mà phải có máy móc. Máy móc là do các chú làm. Phải có nhiều máy và máy tốt.

Muốn làm được những việc đó, các cô, các chú phải biết làm tròn nhiệm vụ làm chủ, nhiệm vụ lãnh đạo của mình. Phải tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm. Phải tránh vương vãi lãng phí. Các cô, các chú đều biết Liên Xô ngày nay đã trở thành một nước giàu mạnh. Thế mà các đồng chí Liên Xô vẫn đang vận động cuộc thi đua sản xuất và thực hiện tiết kiệm, giáo dục mọi người sống và làm việc theo chủ nghĩa cộng sản. Trước đây nhân dân Liên Xô phải 18 năm thất lưng buộc bụng để xây dựng chủ nghĩa xã hội. Đến ngày nay người ta vẫn vận động tiết kiệm. Kinh nghiệm ở Liên Xô một nhà máy tiết kiệm 10%, 10 nhà máy tiết kiệm 100%, số tiền tiết kiệm ấy xây dựng được thêm một nhà máy mới.

- Công nhân ta đến nay đã tiến bộ nhiều, nhưng cũng còn ít người chưa tiến bộ lắm. Trong công việc hàng ngày họ chưa thi đua hăng hái (thi đua là biểu thị lòng yêu nước, người yêu nước thì phải thi đua). Họ còn đầu óc làm thuê lĩnh lương như dưới thời đế quốc, tư bản, chứ chưa nhận rõ rằng ngày nay mình làm việc để xây dựng nước nhà, mình làm cho mình. Cũng do ý thức còn kém đó mà một số người có nghề nghiệp lâu năm còn giấu nghề chưa thành tâm dìu dắt rèn luyện nhanh chóng cho thợ trẻ. Có người còn có tư tưởng bảo thủ không chịu tiếp thu dễ dàng cái hay, cái mới.

Sắp tới đây Trung ương Đảng sẽ mở cuộc chỉnh huấn cho đảng viên, đoàn viên và tất cả mọi người, làm cho tất cả hiểu rõ hơn trách nhiệm làm chủ của mình, hiểu rõ nhiệm vụ sản xuất và tiết kiệm trong giai đoạn mới, giai đoạn xây dựng chủ nghĩa xã hội, thực hiện phương châm “mình vì mọi người, mọi người vì mình”, phê phán lối suy nghĩ cá nhân chủ nghĩa “ăn cỗ đi trước, lội nước đi sau”, nhất là đối với đảng viên, đoàn viên thì càng không thể suy tính theo lối đó, mà phải xung phong, gương mẫu trong mọi lúc, mọi công việc, phải thực hiện phương châm “khổ trước, sướng sau”.

- Phong trào ở đây đang phát triển tốt, đang thi đua phát huy sáng kiến, cải tiến kỹ thuật, hợp lý hóa sản xuất để bảo đảm hoàn thành vượt mức kế hoạch và sản xuất với phương châm “nhiều, nhanh, tốt, rẻ”. Nhưng không nên chỉ bốc lên từng lúc, mà phải bền bỉ liên tục. Muốn thế phải luôn luôn cải tiến, phải thực hiện tốt chế độ quản lý dân chủ của Đảng. Chắc các cô, các chú còn nhớ mấy nguyên tắc chính của chế độ quản lý. Đó là công nhân tham gia quản lý xí nghiệp, các cô, các chú đã làm tốt điều đó chưa? Thứ hai, là cán bộ phải tham gia lao động, phải đi sát xuống dưới, kịp thời phát hiện và giải quyết những khó khăn trong sản xuất. Thí dụ: Cán bộ xuống tham gia lao động với công nhân gặp trường hợp bóng điện bị cháy, có thể ký ngay giấy sau vài phút là

có bóng khác thay ngay để tiếp tục công việc. Nếu không thì phải theo cái “thủ tục” qua dăm, ba phòng mới lên tới giám đốc, rồi mới đến kho phát, có khi chờ đợi tới hàng giờ, hàng buổi. Ở đây có tình trạng như vậy không? Cán bộ có tham gia lao động đều không?

Nếu công nhân chưa thực sự tham gia quản lý và cán bộ chưa thật tham gia lao động thì phải phê bình để sửa chữa.

Cuối cùng Bác kêu gọi anh chị em ra sức thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để xây dựng chủ nghĩa xã hội, nâng cao đời sống.

Nói ngày 16-3-1961.

In trong sách *Chủ tịch Hồ Chí Minh*

với Đảng bộ và nhân dân Hải Phòng,

Nxb. Hải Phòng, 1985, tr.115-117.

XÂY DỰNG NHỮNG CON NGƯỜI CỦA CHỦ NGHĨA XÃ HỘI¹²

Các đồng chí¹⁾,

Toàn Đảng ta sắp làm một cuộc chỉnh huấn²⁾ để nâng cao sức chiến đấu mới, tiến lên giành những thắng lợi mới, trong thời kỳ phát triển mới của cách mạng.

Nhân dịp này tôi xin góp một vài ý kiến:

VÌ SAO CẦN CHỈNH HUẤN?

30 năm qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng, nhân dân ta đã đấu tranh cực kỳ gian khổ, anh dũng, và đã giành được thắng lợi to lớn.

Ngày nay, cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc đã giành được những thắng lợi có ý nghĩa quyết định. Công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa đã căn bản hoàn thành. Chế độ người bóc lột người căn bản đã bị xóa bỏ. Nhân dân lao động đã trở thành người chủ xã hội, người chủ Nhà nước.

Với thắng lợi ấy, chúng ta đã có thể đưa miền Bắc tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội, làm cho nước ta có

1) Đây là bài nói chuyện tại Hội nghị bồi dưỡng cán bộ lãnh đạo các cấp toàn miền Bắc do Ban Bí thư Trung ương Đảng triệu tập từ ngày 13-3 đến ngày 21-3-1961 (BT).

2) Tức là “Cuộc chỉnh huấn mùa Xuân 1961” (BT).

một nền công nghiệp hiện đại, nông nghiệp hiện đại, có một nền văn hóa và khoa học tiên tiến. Miền Bắc ta giàu mạnh là cơ sở vững chắc cho cuộc đấu tranh để hòa bình thống nhất nước nhà.

Chúng ta đã đánh thắng chế độ thực dân và phong kiến. Nhiệm vụ chủ yếu của chúng ta ngày nay là đánh thắng lạc hậu và nghèo nàn, xây dựng chủ nghĩa xã hội, làm cho nhân dân ta có một đời sống thật sung sướng, tốt đẹp. Công cuộc ấy rất vĩ đại và cũng rất khó khăn. Nhưng toàn Đảng, toàn dân ta quyết tâm làm thì nhất định làm được.

Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội, trước hết cần có những *con người xã hội chủ nghĩa*.

Đột biến huấn này là một cuộc vận động lớn về tư tưởng trong Đảng và trong nhân dân lao động, *nhằm xây dựng những con người của chủ nghĩa xã hội, có tư tưởng và tác phong xã hội chủ nghĩa*.

THẾ NÀO LÀ TƯ TƯỞNG VÀ TÁC PHONG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA?

- *Có ý thức làm chủ Nhà nước, tinh thần tập thể xã hội chủ nghĩa và tư tưởng “mình vì mọi người, mọi người vì mình”.*

Nhà nước ta ngày nay là của *tất cả những người lao động*. Vậy công nhân, nông dân, trí thức cách mạng cần nhận rõ rằng: Hiện nay, nhân dân lao động ta là những người làm chủ nước ta, chứ không phải là những người làm thuê cho giai cấp bóc lột như thời cũ nữa. Chúng ta có *quyền* và có đủ *điều kiện* để *tự tay mình* xây dựng đời sống tự do, hạnh phúc cho mình. Nhân dân lao động là những *người chủ tập thể* của tất cả những của cải vật chất và văn hóa, đều *bình đẳng* về quyền lợi và nghĩa vụ. Bởi vậy mọi người đều phải thấm nhuần sâu sắc tư tưởng “mình vì mọi người, mọi người vì mình”.

Chủ nghĩa cá nhân, lợi mình hại người, tự do vô tổ chức, vô kỷ luật và những tính xấu khác là kẻ địch nguy hiểm của chủ nghĩa xã hội.

Đã là người chủ Nhà nước thì *phải* chăm lo việc nước như chăm lo việc nhà. Người công nhân phải yêu quý máy móc như yêu quý con mình, người nông dân phải yêu quý trâu bò của hợp tác xã như bạn thân của mình. Mọi người phải biết giữ gìn của công, phải chăm lo việc tập thể như chăm lo việc gia đình.

Đã là người chủ thì phải biết tự mình lo toan, gánh vác, không ỷ lại, không ngồi chờ. Mỗi người phải ra sức góp công, góp của để xây dựng nước nhà. Chớ nên “ăn cỗ đi trước, lội nước đi sau”. Ai cũng phải là một chiến sĩ dũng cảm phấn đấu xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Cán bộ và đảng viên càng phải nâng cao tinh thần phụ trách trước Đảng và trước quần chúng, hết lòng hết sức phục vụ nhân dân. *Phải* yêu kính nhân dân. *Phải* thật sự tôn trọng quyền làm chủ của nhân dân. Tuyệt đối không được lên mặt “quan cách mạng” ra lệnh ra oai. *Phải* nắm vững quan điểm giai cấp, đi đúng đường lối quần chúng, thành tâm học hỏi quần chúng, kiên quyết dựa vào quần chúng, giáo dục và phát động quần chúng tiến hành mọi chủ trương, chính sách của Đảng và của Nhà nước. *Phải* thật thà, ngay thẳng; không được giấu dốt, giấu khuyết điểm, sai lầm. *Phải* khiêm tốn, gần gũi quần chúng, không được kiêu ngạo; phải thực sự cầu thị, không được chủ quan. *Phải* luôn luôn chăm lo đến đời sống của quần chúng. Phải “*chí công vô tư*”, và có tinh thần “*lo trước thiên hạ, vui sau thiên hạ*”. Đó là đạo đức của người cộng sản.

Sức mạnh vô địch của Đảng là ở *tinh thần kỷ luật tự giác, ý thức tổ chức* nghiêm chỉnh của cán bộ và đảng viên.

Chúng ta phải làm đúng lời dạy của Lênin vĩ đại: Giữ gìn sự thống nhất của Đảng như con người của mắt. Phải hết lòng tôn trọng tập thể, phát huy dân chủ nội bộ; tuyệt đối không được độc đoán cá nhân, tự đặt mình cao hơn tổ chức, tự cho phép mình đứng ngoài kỷ luật. Càng có công lao, càng phải khiêm tốn. Chớ vì có ít nhiều công lao mà sinh bệnh công thần, kèn cựa, địa vị. Phải nhớ

rằng: Mọi thành công là do sức phấn đấu, hy sinh của toàn Đảng, toàn dân, không phải của một cá nhân anh hùng nào. Đối với Đảng, đối với nhân dân, chúng ta có một nghĩa vụ vẻ vang là: Suốt đời làm người con trung thành của Đảng, người đầy tớ tận tụy của nhân dân.

Trái lại, đối với kẻ địch, người cộng sản phải luôn luôn tỉnh táo, giữ vững lập trường, quyết không được vì hoàn cảnh hòa bình mà mất cảnh giác. Phải luôn luôn sẵn sàng đập tan mọi âm mưu độc ác của kẻ địch, bảo vệ những thành quả của cách mạng, bảo vệ lao động hòa bình của nhân dân. Muốn đánh thắng kẻ địch bên ngoài, thì trước hết phải đánh thắng kẻ địch bên trong là *chủ nghĩa cá nhân*.

- *Tất cả phục vụ sản xuất.*

Nhiệm vụ *quan trọng bậc nhất* của chúng ta hiện nay là phát triển sản xuất, để nâng cao đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân. Muốn có chủ nghĩa xã hội thì không có cách nào khác là phải dốc lực lượng của mọi người ra để sản xuất. Sản xuất là mặt trận chính của chúng ta hiện nay ở miền Bắc. Trong kháng chiến, Đảng ta nêu khẩu hiệu: *Tất cả cho tiền tuyến!* Thì ngày nay, khẩu hiệu của chúng ta là: *Tất cả phục vụ sản xuất!* Tất cả chúng ta, bất kỳ ở cấp nào, ngành nào, đều phải góp sức làm cho sản xuất phát triển. Chúng ta phải phấn đấu cho *nông nghiệp* phát triển toàn diện, mạnh mẽ và vững chắc, trước hết bảo đảm cho lương thực được dồi dào. Chúng ta phải phấn đấu cho nền *công nghiệp* mau lớn mạnh, cho công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa thành công như đã đề ra trong Nghị quyết Đại hội lần thứ III của Đảng.

Mỗi người công nhân, nông dân, trí thức, cán bộ, viên chức, đều phải hiểu rõ *nghĩa vụ vẻ vang* của mình là phục vụ sản xuất.

Phải lấy kết quả thiết thực đã góp sức bao nhiêu cho sản xuất và lãnh đạo sản xuất mà đo ý chí cách mạng của mình. Hãy kiên quyết chống bệnh nói suông, thói phô trương hình thức, lối làm việc không nhằm mục đích nâng cao sản xuất.

Muốn phát triển sức sản xuất thì trước hết phải *nâng cao năng suất lao động* và muốn nâng cao năng suất lao động thì phải tổ chức lao động cho tốt.

Chúng ta phải phấn đấu để củng cố và phát triển các hợp tác xã nông nghiệp; phải tiếp tục cải tiến quản lý các xí nghiệp, và không ngừng cải tiến kỹ thuật trong tất cả các ngành kinh tế. Phải sử dụng hợp lý sức lao động. Phải cố gắng học tập dùng kỹ thuật mới xây dựng cơ sở kỹ thuật mới, kiên quyết từ bỏ lối làm ăn lạc hậu. Những việc đó không phải ngày một ngày hai mà xong, nhưng có quyết tâm, có tổ chức, thì nhất định làm được.

Vấn đề có ý nghĩa quyết định là *cán bộ và đảng viên* hiểu rõ yêu cầu mới của cách mạng là phát triển sản xuất, hiểu rõ nâng cao năng suất lao động là nguồn của cải to lớn nhất. Do đó, cần phải thiết thực tổ chức bộ máy sản xuất mới, tích cực học tập quản lý kinh tế, cải tiến kỹ thuật. Ngày nay, Đảng yêu cầu cán bộ và đảng viên *chẳng những thạo về chính trị, mà còn phải giỏi về chuyên môn*, không thể lãnh đạo chung chung. Lại phải biết đoàn kết với những người ngoài Đảng, phải biết *dựa vào quần chúng*, phát huy sức sáng tạo của quần chúng lao động, học tập kinh nghiệm của quần chúng, phải tạo mọi điều kiện cho nhân dân lao động có thể nắm được những hiểu biết khoa học, kỹ thuật; ra sức đào tạo thật nhiều cán bộ kỹ thuật, cán bộ quản lý cần thiết cho sản xuất phát triển. Chỉ có như thế, chúng ta mới xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội.

- *Cần kiệm xây dựng nước nhà.*

Nước ta còn nghèo. Muốn sung sướng thì phải có tinh thần tự lực cánh sinh, cần cù lao động. Phải cố gắng sản xuất. Lao động là *nghĩa vụ thiêng liêng, là nguồn sống, nguồn hạnh phúc của chúng ta*. Trong xã hội ta, không có nghề nào thấp kém, chỉ những kẻ lười biếng, ỷ lại mới đáng xấu hổ. Người nấu bếp, người quét rác cũng như thầy giáo, kỹ sư, nếu làm tròn trách nhiệm thì đều vẻ vang như nhau. Ai sợ khó, sợ khổ, muốn “ngồi mát ăn bát vàng”, người đó mới là kém vì không phải là người xã hội chủ nghĩa.

Mỗi người phải tự giác giữ vững kỷ luật lao động.

Thanh niên càng phải xung phong hăng hái thực hiện khẩu hiệu: “Đâu cần thanh niên có, đâu khó thanh niên làm”.

Mỗi thứ của cải chúng ta làm ra phải tốn bao nhiêu mồ hôi và sức lao động. Chúng ta chỉ có thể xây dựng chủ nghĩa xã hội bằng cách *tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm*. Sản xuất mà không tiết kiệm thì khác nào gió vào nhà trống. Cho nên phải biết giữ gìn của công. *Tham ô, lãng phí* tài sản của Nhà nước, của tập thể, của nhân dân là hành động trộm cắp, mà ai cũng phải thù ghét, phải trừ bỏ. Phải biết quý trọng sức người là vốn quý nhất của ta. Chúng ta cần hết lòng chăm sóc sức khỏe và sử dụng thật hợp lý sức lao động của nhân dân ta.

Cán bộ và đảng viên càng phải nâng cao tinh thần phụ trách, nêu gương “*cần kiệm liêm chính*”, không xâm phạm một đồng xu, hạt thóc của Nhà nước, của nhân dân; phải chống bệnh quan liêu, mệnh lệnh là nguồn gốc sinh ra tham ô, lãng phí. Trong mọi công việc, phải tính toán cân nhắc cẩn thận. “Thì giờ là vàng bạc”. Phải kiên quyết chống thói hội họp lu bù, mất thì giờ, hại sức khỏe mà không kết quả thiết thực.

- *Tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội.*

Tiến nhanh, tiến mạnh là quy luật của chủ nghĩa xã hội. Muốn sản xuất được nhiều, nhanh, tốt, rẻ, thì phải có nhiệt tình cách mạng. Nhưng lại còn phải hiểu biết và nắm vững khoa học.

Mỗi người lao động cần có tinh thần dám nghĩ dám làm, vươn lên hàng đầu, thành người lao động tiên tiến. Công nhân, nông dân ta và người lao động trí óc cần tin rằng chúng ta có đầy đủ sức mạnh, can đảm và thông minh để xây dựng cuộc đời mới của mình. Chỉ cần chúng ta có đầy đủ ý thức làm chủ, tinh thần tập thể, kỷ luật và ra sức học tập, nâng cao trình độ văn hóa, kỹ thuật, có tinh thần sáng tạo, tìm tòi cái mới, học tập cái mới, ủng hộ cái mới, thực hiện cái mới thì việc gì chúng ta cũng làm được.

Cán bộ và đảng viên lại càng phải có tinh thần ấy, phải gạt bỏ những thái độ sai lầm như: thoả mãn với thành tích bước đầu, bảo thủ, tự mãn với những kinh nghiệm đã có, có ít nhiều tri thức thì kiêu căng, coi khinh quần chúng, hoài nghi những sáng kiến bình thường của quần chúng; lười biếng, không tích cực học tập cái mới, v.v..

Nhân dân lao động ta rất giàu kinh nghiệm và tính sáng tạo, đất nước ta có rất nhiều cửa cải. Với quyết tâm của ta, với sự giúp đỡ của các nước anh em, nhất định chúng ta hoàn toàn có thể làm cho nước ta giàu mạnh, dân ta sung sướng, theo kịp các nước anh em.

Hãy tiến lên, tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội! Tiến nhanh, tiến mạnh không phải là phiêu lưu, làm ẩu. Phải thiết thực đi từng bước, phải *tiến vững chắc*. Phải nắm vững *quy luật* phát triển của cách mạng, phải tính toán cẩn thận *những điều kiện cụ thể, những biện pháp cụ thể*. *Kế hoạch* phải chắc chắn, cân đối. Chớ đem chủ quan của mình thay cho điều kiện thực tế. Phải *chống bệnh chủ quan, tác phong quan liêu, đại khái*. Phải xây dựng tác phong *điều tra, nghiên cứu* trong mọi công tác cũng như trong khi định ra mọi chính sách của Đảng và của Nhà nước.

Các đồng chí,

Những tư tưởng, tác phong mới mà Đảng ta yêu cầu mỗi cán bộ, mỗi đảng viên và mỗi người lao động cần phải bồi dưỡng cho mình, tóm lại là:

- Ý thức làm chủ và tinh thần tập thể xã hội chủ nghĩa,
- Quan điểm “tất cả phục vụ sản xuất”,
- Ý thức cần kiệm xây dựng nước nhà,
- Tinh thần tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội.

Trái lại, những tư tưởng, tác phong xấu cần chống lại là:

- Chủ nghĩa cá nhân,

- Quan liêu, mệnh lệnh,
- Tham ô, lãng phí,
- Bảo thủ, rụt rè.

Đó là một cuộc vận động, giáo dục tư tưởng có ý nghĩa rất to lớn đối với sự nghiệp cách mạng của chúng ta ngày nay.

Chúng ta sẽ đem hết tinh thần phụ trách trước Đảng, trước nhân dân mà tiến hành chỉnh huấn cho thật tốt.

Cán bộ các cấp lãnh đạo, cán bộ các ngành cần phải làm gương mẫu.

Mỗi người phải cố gắng bản thân, đồng thời dựa vào sự giúp đỡ của tập thể thật thà tự phê bình và thành khẩn phê bình để thấy rõ cái hay và cái dở, để sửa chữa khuyết điểm, phát triển ưu điểm.

Chúng ta phải làm cho mỗi cán bộ, đảng viên đều tiến bộ, phấn khởi.

Làm cho toàn thể nhân dân lao động ta càng hăng hái tiến lên xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội và củng cố miền Bắc thành cơ sở vững mạnh cho cuộc đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Các đồng chí,

Nghị quyết của Đại hội lần thứ III của Đảng là như ánh mặt trời soi sáng con đường tiến lên chủ nghĩa xã hội. Năm nay là như mùa xuân của kế hoạch 5 năm đầu của chúng ta.

Chúng ta hãy phấn khởi như mùa xuân; với nhiệt tình như ánh nắng, vui vẻ tiến lên, quyết làm cho cuộc chỉnh huấn này đại thắng lợi.

Nói giữa tháng 3-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2563,

ngày 27-3-1961.

ĐIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH NƯỚC CỘNG HÒA TUYNIDI (19-3)¹⁾

*Kính gửi Ngài Habíp Buócghiba,
Tổng thống nước Cộng hòa Tuynidi,
Tuyni*

Nhân dịp chúc mừng Quốc khánh của nước Cộng hòa Tuynidi, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân, tôi kính gửi Ngài lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Tôi kính chúc Chính phủ và nhân dân Tuynidi, dưới sự lãnh đạo của Ngài, thu được nhiều thắng lợi mới trong công cuộc xây dựng nước Tuynidi phồn thịnh, góp phần vào việc giữ gìn hòa bình ở châu Phi và thế giới.

Chúc tình hữu nghị giữa hai nước Việt Nam và Tuynidi ngày càng phát triển.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa
HỒ CHÍ MINH**

Báo *Nhân dân*, số 2556,
ngày 20-3-1961.

1) Ngày quốc khánh nước Cộng hòa Tuynidi là ngày 20-3 (BT).

NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU ĐẢNG BỘ TỈNH TUYÊN QUANG

Thưa các đồng chí thân mến,

Bác và các đồng chí Trung ương Chu Văn Tấn, Nguyễn Khai và đồng chí Phạm Ngọc Thạch, Bộ trưởng Bộ Y tế thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ lên thăm Tuyên Quang, nhân dịp Đại hội tỉnh, Bác đến thăm các cô, các chú và thay mặt Trung ương, Bác chào mừng Đại hội, chào mừng các đại biểu gia đình có công với cách mạng được mời về dự Đại hội.

Ngày mai có cuộc mít tinh của nhân dân, Bác sẽ nói nhiều, hôm nay thăm Đại hội, Bác chỉ nói mấy vấn đề trong Đảng.

Đảng bộ Tuyên Quang trong cách mạng, trong kháng chiến, trong hòa bình cải tạo và xây dựng đều có cố gắng và có thành tích, đó là ưu điểm. Thành tích và ưu điểm có nhiều như trong báo cáo chính trị của tỉnh đã nêu, nhưng khuyết điểm cũng không phải là ít. Bác thấy cần nói những khuyết điểm đó để các cô, các chú sửa chữa.

Vấn đề thứ nhất là, trong Đảng bộ Tuyên Quang phụ nữ còn ít quá, tổng số cán bộ, đảng viên phụ nữ có 6%. Ngay trong Đại hội này, trong số 116 đại biểu chỉ có 5 là phụ nữ, nam giới chiếm 111, thật không cân đối. Một vấn đề nữa trong toàn tỉnh, về cán bộ lãnh đạo có 280 người, phụ nữ chỉ chiếm 2 ở cấp tỉnh, ở cấp huyện cũng còn ít quá. Đó có thể là do nguyên nhân của hai mặt, một là bản

thân chị em phụ nữ phần đầu còn kém, mặt khác các đồng chí nam giới còn trọng nam khinh nữ. Đây là một khuyết điểm, sau này một mặt các cô phải đấu tranh, còn cán bộ nam giới phải chú ý bồi dưỡng và cất nhắc cán bộ nữ. Theo Bác, phụ nữ ta là một lực lượng rất lớn, đã anh dũng trong kháng chiến cũng như trong cách mạng, không có phụ nữ, riêng nam giới không thể làm nổi công cuộc cách mạng, các đồng chí cần nhận rõ điều đó để sau này nên có cách mà sửa.

Tỉnh nhà có 12 dân tộc anh em, nhưng thành phần đại biểu trong Đại hội chỉ có 5 dân tộc. Như thế là chưa đúng. Chưa đúng là khuyết điểm sau này phải sửa.

Về lãnh đạo các đồng chí có cố gắng, có thành tích nhưng không toàn diện, được việc này nhẹ việc khác. Bác nêu một vài thí dụ: Lúa được chú ý, nhưng ngô, khoai, sắn, cây công nghiệp lại kém so với kế hoạch; chăn nuôi cũng kém. Công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa: Nông thôn có khá, 80% nông hộ đã vào hợp tác xã cấp thấp, về cải tạo thủ công nghiệp, tiểu thương cũng vậy, nhưng lãnh đạo tư tưởng còn kém, nhất là về mặt củng cố chi bộ, phát triển đảng viên. Khuyết điểm nữa là chưa phát huy được tác dụng của chính quyền, Trung ương thường nhắc là phải kinh qua chính quyền mà thực hiện chính sách của Đảng, nhưng các cấp ủy thường coi nhẹ vai trò chính quyền, việc gì cũng bí thư, cũng Đảng ôm đồm làm cả, làm cho chủ tịch ủy ban hành chính trở nên kém tác dụng. Như thế là không đúng, không đúng tức là khuyết điểm cần phải sửa chữa.

Bác nói thêm về phần cải tạo nông nghiệp, Tuyên Quang đã có 80% nông hộ vào hợp tác xã, như thế là tương đối khá, nhưng chưa thật tốt. Vấn đề quản lý và một số việc khác trong hợp tác xã được chú ý: Có hợp tác xã 5, 6 dân tộc khác nhau, mỗi dân tộc làm ăn khác nhau, có cũ kỹ, có tiên tiến. Bởi vậy, cán bộ, đảng viên phải vào đấy giải thích xây dựng giúp đỡ nhau làm ăn, làm cho

dân tộc kém cũng làm ăn như dân tộc khá để cùng tiến lên. Trong một hợp tác xã người Kinh phải tranh thủ công việc hơn, khi phân phối phải nhường nhịn, đó là tinh thần đoàn kết, tinh thần xã hội chủ nghĩa. Thử hỏi, nếu không làm như thế, khi hợp tác xã lớn lên, chỉ có người Kinh, người Tày còn các dân tộc khác loại ra hay sao? Ở một tỉnh có nhiều dân tộc, trong một xã, trong một hợp tác xã phải có đoàn kết dân tộc, phải thực hiện chính sách đoàn kết dân tộc. Đó là công việc của Đảng, của chi bộ phải làm. Phải hết sức coi trọng nông nghiệp, phải xây dựng và củng cố tốt hợp tác xã. Trong số cấp ủy phải giao cho một số ủy viên tương đối nhiều để phụ trách nông nghiệp, một số phải chuyên trách củng cố hợp tác xã. Bác qua Liên Xô, đến thăm một xã ở phía nam, xã đó có 11 dân tộc, họ có 3, 4 trường học giảng dạy bằng tiếng mẹ đẻ; xã đó lại có các dân tộc của Trung Quốc, Triều Tiên nhưng người ta đoàn kết, hòa mục với nhau rất tốt - đó là tinh thần dân tộc làm đúng chính sách.

Một khuyết điểm nữa là đến nay trong Đảng bộ Tuyên Quang còn 80 đồng chí đảng viên mù chữ, 80 đồng chí này đều có những ưu điểm khác, nhưng không biết chữ cũng là một khó khăn cho công tác, cho lãnh đạo. Các cô, các chú đều hiểu rằng, Đảng ta là Đảng lãnh đạo. Muốn lãnh đạo được phải hiểu chủ nghĩa Mác - Lênin, phải hiểu khoa học kỹ thuật, muốn hiểu biết những cái đó phải nghiên cứu, phải xem xét, phải học tập, phải ghi chép, như thế là phải biết chữ. Bác giao cho các đồng chí, cho tỉnh ủy hết năm nay phải có cách làm cho số đồng chí đảng viên còn mù chữ biết chữ.

Tóm lại, có mấy khuyết điểm:

1. Trong Đảng phụ nữ còn ít,
2. Dân tộc còn ít,
3. Lãnh đạo chưa toàn diện,
4. Trong Đảng còn một số đảng viên mù chữ.

Đó là những khuyết điểm, trong Đại hội này các cô, các chú phải bàn bạc và giao cho Ban Chấp hành mới lãnh đạo thực hiện. Năm nay là năm đầu của kế hoạch 5 năm, Bác mong các cô, các chú hãy cố gắng thực hiện tốt mọi việc, làm đả thuận lợi cho những năm sau.

Nói ngày 20-3-1961.

Tài liệu lưu tại Cục Lưu trữ

Văn phòng Trung ương Đảng.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO CÁC DÂN TỘC TỈNH TUYỀN QUANG

Thưa đồng bào,

Nhân dịp Đại hội Đảng của tỉnh ta, Bác và các đồng chí Trung ương Chu Văn Tấn, Nguyễn Khai và đồng chí Thạch, Bộ trưởng Bộ Y tế thay mặt Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm đồng bào các dân tộc, bộ đội, công an vũ trang nhân dân, dân quân và cán bộ, các cháu thanh niên và nhi đồng. Chúng tôi tỏ lòng cảm ơn các đồng chí chuyên gia nước anh em đang tận tình giúp ta trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Sau đây là câu chuyện mà Bác mong đồng bào và cán bộ tất cả các dân tộc, các địa phương hiểu rõ, ghi nhớ và cố gắng thực hiện.

Trước kia, chúng ta làm cách mạng và kháng chiến đánh đổ vua chúa và địa chủ phong kiến, đánh đuổi giặc Nhật, giặc Tây, để giành lấy tự do cho các dân tộc.

Ngày nay, chúng ta xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Chủ nghĩa xã hội nghĩa là tất cả mọi người các dân tộc ngày càng ấm no, con cháu chúng ta ngày càng sung sướng. Muốn được như vậy thì tất cả mọi người, gái cũng như trai, tất cả mọi dân tộc phải hiểu rằng: Nói chung thì mình là người chủ tập thể của nước nhà; nói riêng thì công nhân là chủ nhà máy, xã viên là chủ hợp tác xã nông nghiệp.

Mọi người đều làm chủ, thì mọi người phải ra sức xây dựng chủ nghĩa xã hội tức là phải thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, tức là thực hiện khẩu hiệu “Cần kiệm xây dựng Tổ quốc”.

Ở tỉnh ta hiện nay nông nghiệp là chính, vậy Bác nói nhiều về vấn đề này.

- *Một là*, muốn tăng gia sản xuất thì phải tổ chức hợp tác xã nông nghiệp. Hiện nay, Tuyên Quang đã có hơn 770 hợp tác xã, trong đó có hơn 170 hợp tác xã cấp cao. Như thế là tiến bộ. Nhưng các hợp tác xã còn quá nhỏ bé, có những hợp tác xã chỉ có 12 hộ, trung bình là 25 hộ. Chỉ có 3 hợp tác xã cấp cao, mỗi xã hơn 100 hộ. Hợp tác xã quá bé nhỏ thì không đủ sức để phát triển sản xuất.

- *Hai là*, mục đích của hợp tác xã là làm cho thu nhập chung của xã và thu nhập riêng của xã viên ngày càng tăng. Nhưng hiện nay có hợp tác xã lại thu nhập không bằng nông dân riêng lẻ, có một số những hợp tác xã cấp cao thu hoạch kém thua hợp tác xã cấp thấp.

Vì sao vậy? Vì cán bộ lãnh đạo chỉ biết phát triển con số, mà không lo *củng cố*, không lo làm cho các hợp tác xã thật vững mạnh. Vì nóng vội, không đi từ thấp đến cao để rút kinh nghiệm mà lại muốn tổ chức ngay hợp tác xã cấp cao. Phải nhớ rằng hợp tác xã cấp cao có nghĩa là *thu nhập phải cao*. Vì quản lý kém - hoặc là chưa được dân chủ, hoặc là chưa được chí công vô tư, hoặc là kém sáng suốt, như khi đưa trâu bò vào hợp tác xã thì định giá quá thấp, v.v..

Từ nay phải sửa chữa những khuyết điểm nói trên, đồng thời phải theo nguyên tắc *tự nguyện*, không gò ép, đưa dần những hợp tác xã quá nhỏ bé hợp thành những hợp tác xã *hạng vừa*, độ 40, 50 hộ, hoặc nhiều hơn nữa để có đủ sức tăng gia sản xuất.

Để tăng gia sản xuất, cần có 8 điều:

1. Đủ nước,
2. Nhiều phân,
3. Cày bừa kỹ,

4. Giống mạ tốt,
5. Cấy dày đúng mức,
6. Phòng sâu, chuột và thú rừng,
7. Cải tiến nông cụ,
8. Chăm sóc đồng ruộng.

Về nước, đồng bào làm thủy lợi khá, nhưng vẫn chưa đủ, còn phải cố gắng nữa.

Phân, hiện nay mới được 50% mức quy định. Như thế là quá ít. Phải nhớ rằng phân bón nhiều thì thu hoạch mới nhiều, “một nắm phân là một cân thóc”.

Cải tiến nông cụ, cả tỉnh có hơn 17.600 mẫu tây ruộng đất, mà chỉ có 950 cái cày cải tiến và 23 cái máy cấy. Thật là quá ít ỏi!

Kém phân bón, kém cải tiến nông cụ là một nguyên nhân mà vụ chiêm năm ngoái so với kế hoạch sản lượng đã hụt 27%, năng suất thì hụt 30%. Từ nay các hợp tác xã phải cố gắng làm đúng 8 điều nói trên.

Thanh La là một hợp tác xã khá về nhiều mặt ở tỉnh ta, có hơn 100 hộ xã viên, thu hoạch bình quân một công được hơn 6 ký thóc, đã bắt đầu vỡ hoang để tăng thêm ruộng đất, có nghề phụ như lò rèn và xưởng làm nông cụ cải tiến, v.v.. Cả xã đã xóa xong nạn mù chữ. Tất cả đảng viên và đoàn viên thanh niên đều vào hợp tác xã và cố gắng làm đầu tàu. Các hợp tác xã trong tỉnh nên học tập và thi đua theo cho kịp Thanh La. Còn Thanh La thì nên học tập và thi đua với hợp tác xã Đại Phong.

Về vụ Đông Xuân: Kế hoạch Trung ương giao cho tỉnh về lúa là 4.900 mẫu tây. Tỉnh đã tăng lên một ít, các xã tăng thêm 542 mẫu tây nữa thành 5.442 mẫu tây. Như thế là tốt, điều đó chứng tỏ các xã rất cố gắng.

Nhưng khuyết điểm là không toàn diện, không chú trọng đầy đủ về cây công nghiệp và hoa màu. Thí dụ:

Trung ương định về ngô là 2.800 mẫu tây mà hiện nay cả tỉnh mới chuẩn bị được 2.300 mẫu tây.

Trung ương định về *khoai* là 700 mẫu tây mà hiện nay cả tỉnh mới chuẩn bị được 462 mẫu tây.

Trung ương định về *sắn* là 1.400 mẫu tây mà hiện nay cả tỉnh mới chuẩn bị được 612 mẫu tây.

Đó là một khuyết điểm nghiêm trọng.

Chúng ta cần phải biết rằng hoa màu là một thứ lương thực quý cho người và cho gia súc; nếu hoa màu kém thì ảnh hưởng không tốt đến đời sống của nhân dân. Cây công nghiệp không đạt được kế hoạch thì ảnh hưởng đến phát triển công nghiệp. Cho nên phải cố gắng làm đúng kế hoạch Trung ương đã định.

Về *chăn nuôi*: Tỉnh ta cũng kém. Chăn nuôi chẳng những không tăng mà còn giảm. So với kế hoạch thì trâu bò hiện nay thiếu hụt hơn 5%. Đó là vì:

- Cán bộ lãnh đạo các cấp không quan tâm đến vấn đề chăn nuôi.
- Vì khi đưa vào hợp tác xã định giá trâu bò quá rẻ.
- Vì các xã viên không săn sóc tốt trâu bò.
- Vì giết thịt trâu bò lu bù, v.v..

Chúng ta phải nhớ rằng trâu bò là bạn thân của nông dân, vừa giúp sức lao động cho nông dân, vừa là một nguồn phân bón tốt.

Vậy đồng bào tỉnh ta phải ra sức phát triển chăn nuôi hơn nữa.

Về *khai thác lâm thổ sản*: Đó là một nguồn lợi lớn cho đồng bào tỉnh ta, nó gần bằng 1 phần 3 trị giá của lương thực. Tuy vậy, về khai thác, đồng bào cũng chưa hoàn thành kế hoạch do Trung ương định, như:

Tre nứa chỉ đạt 81%,

Củ chỉ đạt 88%, v.v..

Đồng bào cần phải cố gắng hoàn thành tốt kế hoạch đã định, đồng thời phải chú ý bảo vệ rừng và trồng cây gây rừng. Tục ngữ nói: "*Rừng vàng, biển bạc*". Chúng ta chớ lãng phí vàng, mà phải bảo vệ vàng của chúng ta.

Về *công nghiệp và thủ công nghiệp*: Tỉnh ta phát triển như thế là khá. Các đồng chí công nhân cần nhớ rằng: Giai cấp mình là giai

cấp lãnh đạo; mình là người chủ của xí nghiệp. Vì vậy phải cố gắng học tập chính trị, văn hóa và kỹ thuật để tiến bộ mãi. Phải giữ vững kỷ luật lao động. Phải quý trọng của công; chống lãng phí, tham ô. Phải thi đua hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch đã định. Phải tùy khả năng mà sản xuất một số lương thực để tự túc một phần và tự cải thiện sinh hoạt của mình. Phải đoàn kết và tùy điều kiện mà giúp đỡ các hợp tác xã nông nghiệp để tăng cường hơn nữa *liên minh giữa công nông*.

Về thương nghiệp: Cán bộ và các hợp tác xã tiểu thương đã có nhiều cố gắng nhưng cần phải tích cực phục vụ đồng bào tốt hơn nữa.

Vấn đề văn hóa: So với những năm trước thì tỉnh ta phát triển tương đối khá. Cả tỉnh đã có 197 trường các cấp. Điều đáng mừng nữa là các cháu dân tộc ít người đi học ngày càng đông: Năm 1957 chỉ có 380 cháu đi học, hiện nay đã tăng đến hơn 3.800 cháu.

Nhưng tỉnh ta cần đẩy mạnh hơn nữa phong trào bỏ túc văn hóa và xóa nạn mù chữ. Hiện nay còn hơn 2 vạn người chưa biết đọc biết viết, thế là nhiều. Năm nay, cán bộ phải có kế hoạch thanh toán cho xong nạn mù chữ. Cũng là một tỉnh nhiều đồng bào thiếu số, mà Hòa Bình xóa xong nạn mù chữ đã lâu và đã được thưởng huân chương. Tỉnh ta phải cố gắng theo cho kịp tỉnh bạn.

Vấn đề vệ sinh: Cũng cần đẩy mạnh hơn nữa. Phải tuyên truyền một cách thiết thực và rộng khắp trong nhân dân, gây một phong trào thể dục vệ sinh, chú trọng củng cố và phát triển thêm các trạm y tế và nơi đỡ đẻ ở xã, làm cho đồng bào hiểu rõ: Phải giữ gìn vệ sinh, ăn sạch, uống sạch, mặc sạch, ở sạch, thì sức mới khỏe; sức càng khỏe thì lao động sản xuất càng tốt.

Về trật tự trị an: Trong thời kỳ qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng ủy, các đồng chí bộ đội, công an vũ trang và dân quân đã giữ gìn tốt trật tự trị an. Đồng bào được an cư lạc nghiệp. Như vậy là tốt. Nhưng chớ chủ quan khinh địch. Phải luôn luôn cảnh giác. Các đồng chí ấy cần cố gắng học tập thêm chính trị và quân sự để tiến bộ mãi. Cần đoàn kết nhân dân, luôn luôn dựa vào lực lượng nhân

dân; phải có quyết tâm vượt mọi khó khăn để hoàn thành nhiệm vụ vẻ vang mà Đảng và Chính phủ đã giao cho.

Về các đoàn thể quần chúng: Đây chỉ nói về phụ nữ và thanh niên.

Cả tỉnh có 3 vạn *chị em* có tổ chức, hơn 1 vạn rưỡi vào hợp tác xã, hơn 700 chị em tham gia công tác chính quyền. Như thế là khá. Nhưng còn phải đẩy mạnh tuyên truyền giáo dục lôi cuốn nhiều phụ nữ vào tổ chức hơn nữa.

Đoàn Thanh niên Lao động có 9.800 đồng chí. Đó là một lực lượng khá to. Nhưng so với số dân trong tỉnh thì vẫn còn là ít. Tỉnh ta có hơn 84.000 cử tri, trong đó hơn 4 vạn là thanh niên. Đoàn Thanh niên Lao động chỉ chiếm hơn một phần tư tổng số thanh niên. Vậy là Đoàn có thể và nên phát triển hơn nữa. Trong các công việc sản xuất, thanh niên nhiều nơi đã làm trọn nhiệm vụ xung phong. Trong học tập cũng như trong lao động sản xuất, thanh niên Tuyên Quang cần làm đúng khẩu hiệu vẻ vang là: “Đâu cần thanh niên có, việc khó thanh niên làm”.

Phụ nữ và thanh niên cần phải gánh vai chính trong việc xây dựng *đời sống mới* và thực hiện đúng đắn Luật hôn nhân và gia đình.

Các cháu nhi đồng phải làm cho được 5 tốt là: đoàn kết tốt, học tập tốt, lao động tốt, kỷ luật tốt, vệ sinh tốt.

Vấn đề dân tộc: Dưới chế độ thực dân và phong kiến, đồng bào rẻo cao sống rất cực khổ. Ngày nay, đồng bào rẻo cao được tự do bình đẳng, không bị áp bức bóc lột như trước kia. Nhưng đời sống vật chất và văn hóa chưa được nâng cao mấy. Đó là vì cán bộ lãnh đạo không chú ý đầy đủ đến đồng bào rẻo cao. Bác thay mặt Trung ương và Chính phủ giao cho cán bộ từ tỉnh đến xã phải ra sức giúp đỡ hơn nữa đồng bào rẻo cao về mọi mặt.

Đồng bào tất cả các dân tộc phải đoàn kết chặt chẽ, thương yêu giúp đỡ lẫn nhau như anh em trong một nhà.

Về công tác lãnh đạo: Chế độ ta là chế độ dân chủ, nghĩa là nhân dân làm chủ. Đảng ta là Đảng lãnh đạo, nghĩa là tất cả các

cán bộ, từ Trung ương đến khu, đến tỉnh, đến huyện, đến xã, bất kỳ ở cấp nào và ngành nào - đều phải là người đầy tớ trung thành của nhân dân. Tất cả cán bộ đều phải một lòng một dạ phục vụ nhân dân; đều phải hết sức quan tâm đến đời sống của nhân dân; đều phải theo đúng chính sách của Đảng và đi đúng đường lối quần chúng.

Do đó mà lãnh đạo phải dân chủ, thiết thực, cụ thể và toàn diện. Phải tránh cách lãnh đạo đại khái, phiến diện, chung chung. Cán bộ phải tuyệt đối tránh bệnh quan liêu, mệnh lệnh, phải hết sức chống bệnh hình thức, chống lãng phí, tham ô.

Trong mọi công việc, đảng viên và đoàn viên thanh niên phải làm gương mẫu để lôi cuốn nhân dân cùng tiến bộ.

Trước kia, Đảng ta chỉ có non 5.000 đồng chí và ở trong những điều kiện vô cùng khó khăn mà đã lãnh đạo 25 triệu đồng bào cả nước làm cách mạng thành công. Hiện nay, ở Tuyên Quang ta có hơn 5.000 đảng viên, với mọi điều kiện cực kỳ thuận lợi, nhất định phải lãnh đạo 156.000 đồng bào tỉnh nhà hăng hái thi đua, hoàn thành tốt kế hoạch Đảng và Chính phủ giao cho, trước mắt là hoàn thành tốt kế hoạch năm nay làm đà tốt cho cả kế hoạch 5 năm.

Hiện nay, Trung ương Đảng sắp mở một đợt chỉnh huấn nhằm làm cho toàn Đảng, toàn dân thấm nhuần thêm tư tưởng làm chủ nước nhà và nâng cao ý thức xã hội chủ nghĩa. Tất cả chúng ta sẽ vui vẻ phấn khởi tham gia cuộc chỉnh huấn mới, để sửa chữa khuyết điểm, phát triển ưu điểm để hoàn thành những nhiệm vụ mới, giành lấy những thắng lợi mới.

*

* *

Thưa đồng bào,

Trước kia, đồng bào tỉnh ta đã góp phần xứng đáng trong Cách mạng Tháng Tám và cuộc kháng chiến cứu nước. Ngày nay, tôi

chắc rằng đồng bào ta sẽ phát huy truyền thống anh dũng sẵn có và góp phần nhiều hơn nữa trong công cuộc kiến thiết chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất nước nhà. Với quyết tâm phấn đấu của chúng ta, với sự giúp đỡ tận tình của các nước anh em, chúng ta nhất định sẽ thắng lợi trong sự nghiệp xây dựng một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Cuối cùng, chúng tôi nhờ các vị chuyển lời thân ái hỏi thăm của Trung ương Đảng và Chính phủ đến đồng bào, bộ đội và cán bộ ở các địa phương.

Nói ngày 21-3-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2563,

ngày 27-3-1961.

ĐIỆN CẢM ƠN CHÍNH PHỦ VÀ NHÂN DÂN XÊNÊGAN

*Kính gửi Ngài Lêôpôn Xêđa Xengo,
Tổng thống nước Cộng hòa Xênegan,*

Tôi trân trọng báo Ngài biết, tôi đã nhận được điện của Ngài chính thức công nhận nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Thay mặt nhân dân, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân, tôi xin trân trọng gửi đến Ngài và nhờ Ngài chuyển đến Chính phủ và nhân dân Xênegan lời cảm ơn sâu sắc và lời chào mừng nồng nhiệt nhất.

Việc Chính phủ nước Cộng hòa Xênegan chính thức công nhận nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là một tiến bộ mới trong quan hệ hữu nghị giữa hai nước, góp phần giữ gìn hòa bình ở châu Á, châu Phi và trên thế giới.

Tôi xin chúc nhân dân Xênegan phồn vinh, chúc quan hệ hữu nghị giữa hai nước ngày càng củng cố và phát triển.

Kính chúc Ngài mạnh khỏe.

Hà Nội, ngày 21 tháng 3 năm 1961

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa
HỒ CHÍ MINH**

*Báo Nhân dân, số 2558,
ngày 22-3-1961.*

DIỆN MÙNG QUỐC KHÁNH PAKIXTAN (23-3)

*Kính gửi Thống chế Môhamét Ayúp Khan,
Tổng thống nước Pakixtan,*

Nhân dịp chúc mừng Quốc khánh lần thứ năm của nước Pakixtan, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân, tôi kính gửi tới Ngài, Chính phủ và nhân dân Pakixtan lời chào mừng nhiệt liệt.

Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước chúng ta ngày càng phát triển.

Kính chúc Ngài luôn luôn mạnh khỏe.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa**

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2559,
ngày 23-3-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI LẦN THỨ III CỦA ĐOÀN THANH NIÊN LAO ĐỘNG VIỆT NAM¹³

Các đồng chí yêu quý,

Bác thân ái chào mừng các đoàn đại biểu anh em, chào mừng các đại biểu của Đại hội, chào mừng các cháu thanh niên cả nước, nhất là các cháu thanh niên miền Nam đang cùng đồng bào đấu tranh anh dũng chống chế độ Mỹ - Diệm để giành lại tự do, dân chủ và thống nhất nước nhà.

Bao giờ Nam Bắc sum họp một nhà, thì Bác có thể tự hào rằng, mình là một trong những người vui sướng nhất trên thế giới, vì lý do sau đây: Từ năm 1925, ngay khi mới thành lập, Hội Thanh niên Cách mạng đồng chí¹⁴ đã lo đặt viên đá đầu tiên để chuẩn bị cho tổ chức thanh niên sau này. Lúc đó, Hội bắt đầu nuôi dạy 10 thiếu niên Việt Nam. Những cháu này dần dần được Đoàn Thanh niên Cộng sản Quảng Châu nhận vào Đoàn và giáo dục thêm.

Đến năm 1927, Quốc dân Đảng Trung Hoa phản bội cách mạng. Đảng Cộng sản và Đoàn Thanh niên Cộng sản Trung Quốc phải đi vào bí mật. Hội Thanh niên Cách mạng đồng chí cũng thế. Mấy cháu thanh niên Việt Nam cũng bị phân hóa, và cuối cùng chỉ còn lại một Lý Tự Trọng là người thanh niên cộng sản Việt Nam đã anh dũng hy sinh cho cách mạng.

Từ chỗ chỉ có một Lý Tự Trọng đến ngày nay chúng ta có 78 vạn đoàn viên Đoàn Thanh niên Lao động hăng hái ra sức giúp

Đảng xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất Tổ quốc. Tiến bộ đó làm cho Bác rất vui sướng và trẻ lại. Nó làm cho lòng Bác phơi phơi như hoa nở trong mùa xuân.

Hơn nữa, bên cạnh 36 triệu đồng chí trong 87 đảng anh em, lại có hàng chục triệu thanh niên cộng sản đoàn kết nhất trí và hăng hái đấu tranh. Thế là thanh niên Việt Nam ta có hàng chục triệu anh em thân thiết, và Bác cũng tự hào là mình có hàng chục triệu cháu thanh niên cộng sản khắp năm châu.

Với lực lượng mạnh mẽ và ngày càng mạnh mẽ của các đảng Mác - Lênin và các đoàn thanh niên cộng sản, chắc chắn rằng chủ nghĩa xã hội sẽ thắng lợi khắp cả thế giới, như đã ghi trong lời Tuyên bố của Hội nghị Mátxcơva cuối năm 1960.

Nhà thơ Pháp, đồng chí Vayăng Cutuyariê viết: “Chủ nghĩa cộng sản là mùa xuân của loài người”.

Nhà thơ Xôviết, đồng chí Maiacốpski viết: “Chủ nghĩa cộng sản là tuổi trẻ của thế giới do những người trẻ tuổi xây dựng nên”.

Bác thì nói một cách mộc mạc: Thanh niên Việt Nam, thanh niên thế giới! Hãy hăng hái tiến lên xây dựng chủ nghĩa xã hội, xây dựng chủ nghĩa cộng sản!

Bây giờ Bác góp vài ý kiến để giúp Đại hội bàn bạc:

- Ở các xí nghiệp và nông thôn, trong quân đội, cơ quan và trường học, thanh niên ta đều tin tưởng vào Đảng, đều cố gắng nhiều và có thành tích khá trong mọi ngành hoạt động. Đó là ưu điểm đáng khen.

Hiện nay, *nhiệm vụ* của thanh niên là ra sức giúp Đảng xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm nền tảng vững mạnh cho công cuộc đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà; trước mắt là phải hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay, làm đà tốt cho cả kế hoạch 5 năm lần thứ nhất của chúng ta.

Muốn làm tròn nhiệm vụ vẻ vang ấy, thanh niên ta cần phải thấm nhuần *tinh thần làm chủ nước nhà* và phải *trau dồi đạo đức của người cách mạng*.

Đạo đức cách mạng là bất kỳ ở cương vị nào, bất kỳ làm công việc gì, đều không sợ khó, không sợ khổ, đều một lòng một dạ phục vụ lợi ích chung của giai cấp, của nhân dân, đều nhằm mục đích xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Đạo đức cách mạng là đạo đức tập thể, nó phải đánh thắng và tiêu diệt chủ nghĩa cá nhân.

Chủ nghĩa cá nhân là việc gì cũng chỉ lo cho lợi ích riêng của mình, không quan tâm đến lợi ích chung của tập thể. “Miễn là mình béo, mặc thiên hạ gầy”. Nó là mẹ đẻ ra tất cả mọi tính hư nết xấu như: lười biếng, suy bì, kiêu căng, kèn cựa, nhút nhát, lãng phí, tham ô, v.v.. Nó là kẻ thù hung ác của đạo đức cách mạng, của chủ nghĩa xã hội.

- Thanh niên ta phải cố gắng *học*. Do hoàn cảnh trong xã hội cũ hạn chế mà số đông thanh niên công nông ta ít được học. Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội thì nhất định phải có học thức. Cần phải học văn hóa, chính trị, kỹ thuật. Cần phải học lý luận Mác - Lênin kết hợp với đấu tranh và công tác hàng ngày. Cần phải học kinh nghiệm tốt của các đoàn thanh niên bạn. Học đi đôi với hành. Lênin có nói: “Không học thì không thể trở thành người cộng sản”.

- Cần phải *làm đầu tàu, làm gương mẫu* trong phong trào thi đua yêu nước. Phải thực hiện khẩu hiệu “Đầu Đảng cần thì thanh niên có, việc gì khó thì thanh niên làm”.

- Đoàn Thanh niên Lao động cần phải phụ trách:

+ Việc tổ chức và giáo dục cho tốt các cháu *nhi đồng*, chuẩn bị cho các cháu ấy mai sau trở nên những đoàn viên tốt.

+ Việc đẩy mạnh phong trào *đời sống mới* một cách thiết thực và liên tục, từ việc nhỏ đến việc to.

+ Việc tuyên truyền sâu rộng và chấp hành nghiêm chỉnh *Luật hôn nhân và gia đình*.

Sau đây là mấy điều cần phải chú ý:

- Thanh niên có nhiều sáng kiến hay, gây những phong trào có ích và lúc đầu rất sôi nổi. Như thế là tốt. Nhưng *phong trào cần*

phải liên tục và có nội dung thiết thực. Không nên chỉ có hình thức, càng không nên “đầu voi đuôi chuột”.

- Trong sản xuất, thanh niên đều hăng hái, nhưng chưa biết nắm chặt lấy *chỉ tiêu kế hoạch* mà phấn đấu để hoàn thành và hoàn thành vượt mức.

- Một số khá đông thanh niên chưa hiểu thấu rằng tất cả lao động có ích cho xã hội đều là vẻ vang, vì vậy họ chưa thiết tha yêu nghề, thường “đứng núi này, trông núi nọ”. Nhiều thanh niên nông thôn chưa hiểu rằng nông nghiệp là cực kỳ quan trọng cho quốc kế dân sinh, vì vậy mà họ chưa thật thích thú với sản xuất nông nghiệp. Thanh niên ta cần phải hiểu rằng: Bất kỳ công việc gì, mà ra sức khắc phục khó khăn, hoàn thành tốt nhiệm vụ, đều là vẻ vang, đều là anh hùng.

Vài ý kiến về lãnh đạo:

- Cán bộ lãnh đạo cần phải chống bệnh quan liêu, chống cách lãnh đạo chung chung. Cần phải đi sâu đi sát, điều tra nghiên cứu. Cần phải khuyến khích, thu góp, bổ sung và phổ biến rộng rãi những sáng kiến hay, những kinh nghiệm tốt của quần chúng.

Cần phải lãnh đạo toàn diện và cụ thể.

- Trong thời kỳ kháng chiến, mặt trận chính của chúng ta là đánh giặc thực dân. Ngày nay, *kinh tế* là mặt trận chính của chúng ta. Vì vậy, cán bộ lãnh đạo cần phải biết kinh tế, biết kỹ thuật. Chưa biết thì phải cố gắng học cho biết.

- Cần phải đi sâu vào đời sống, hiểu rõ tâm lý của các lớp thanh niên và giúp đỡ họ giải quyết các vấn đề một cách thiết thực.

Vấn đề phát triển Đoàn:

Miền Bắc nước ta có độ non 4 triệu thanh niên. Hiện nay số đoàn viên chỉ chiếm độ 1 phần 4 tổng số đó. Thế nghĩa là Đoàn có thể và nên phát triển mạnh hơn nữa. Phong trào thi đua yêu nước làm nảy nở ra nhiều thanh niên tích cực và tiên tiến ở các ngành, các nghề. Đó là điều kiện thuận lợi giúp cho Đoàn phát triển mạnh mẽ và vững chắc.

Thưa Đại hội,

Chúng ta ở trong giai đoạn lịch sử cực kỳ vĩ đại: Chế độ tư bản đế quốc ngày càng suy sụp xuống. Chế độ xã hội chủ nghĩa ngày càng mạnh mẽ lên. Từ Cách mạng Tháng Mười Nga¹⁵ thành công đến cuộc kháng chiến của Việt Nam thắng lợi, những trận đấu tranh cực kỳ gian khổ khó khăn, nhiều khi phải hy sinh xương máu, những người cách mạng lớp trước đã phụ trách và đã xây dựng nền tảng để cho thanh niên tiến lên. Ngày nay, thanh niên ta cũng phải ra sức phấn đấu, nhưng phấn đấu để xây dựng chủ nghĩa xã hội không phải hoạt động bí mật, càng không phải hy sinh xương máu và phấn đấu với những điều kiện *khó khăn ít mà thuận lợi nhiều*. Nhất là miền Bắc nước ta. Nhân dân ta sẵn có truyền thống anh dũng và cần cù, chúng ta lại có các nước anh em - trước hết là Liên Xô và Trung Quốc - hết lòng giúp đỡ. Vậy, Đại hội này cần định một *chương trình hoạt động thật cụ thể và thiết thực* để làm cho thanh niên ta thấm nhuần sâu sắc tinh thần làm chủ nước nhà và đạo đức của thanh niên cách mạng, đưa tất cả trí tuệ và lực lượng của tuổi trẻ góp vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng, Bác tin chắc rằng thanh niên ta sẽ hoàn thành thắng lợi những nhiệm vụ rất vẻ vang của đạo quân xung phong tất thắng trong sự nghiệp xây dựng một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Chúc Đại hội thành công tốt đẹp!

Nói ngày 24-3-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2561,

ngày 25-3-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ TỈNH HÀ GIANG

Thưa đồng bào yêu quý,

Bác cùng đồng chí Chu Văn Tấn và đồng chí Nguyễn Khai, thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm đồng bào và cán bộ các dân tộc, hỏi thăm bộ đội, công an và dân quân, hỏi thăm các cụ phụ lão, các cháu thanh niên và nhi đồng.

Trong những năm kháng chiến, đồng bào tỉnh ta đã hăng hái phục vụ Tổ quốc. Gần 1.300 đồng bào đã vào bộ đội và nhiều đồng bào đã vào đội du kích, đã đánh tan bọn tàn quân Quốc dân Đảng ở Bắc Quang, quân nhảy dù Pháp ở Đồng Văn, đánh phỉ và Pháp ở Hoàng Su Phì. Đồng bào đã đóng góp hơn 27.500 tấn lương thực và 1 triệu 80 vạn ngày công trong các chiến dịch, nhất là trong Chiến dịch Điện Biên Phủ.

Đảng và Chính phủ vui lòng khen ngợi những công trạng đó của đồng bào tỉnh ta.

Từ ngày hòa bình trở lại, đồng bào đã cố gắng và đã tiến bộ về nhiều mặt. Vài thí dụ:

Về kinh tế - Trước kia, đồng bào làm ăn riêng lẻ. Ngày nay đồng bào đã đoàn kết nhau lại trong những tổ đổi công và hợp tác xã để giúp đỡ lẫn nhau. Nhiều nơi trước kia nghèo túng, nay nhờ có hợp tác xã mà đủ ăn đủ mặc, như các xã Thông Nguyên, Khuôn Lùng, Phìn Hồ và nhiều xã khác.

Về xã hội - Dưới chế độ thực dân phong kiến, phụ nữ bị áp bức hành hạ, không có quyền ăn nói. Ngày nay, dưới chế độ dân chủ tỉnh ta đã có 400 phụ nữ tham gia chính quyền, và sau này chắc sẽ có nhiều hơn nữa.

Về văn hóa - Trước kia, cả tỉnh ta chỉ có mấy lớp hương sư và một trường tiểu học. Hiện nay, với sự quan tâm của Đảng và Chính phủ, tỉnh ta đã có hơn 100 trường các cấp và 400 lớp vỡ lòng; có hơn 17.100 cháu đi học.

Về y tế - Cũng có tiến bộ khá.

Đó là những tiến bộ to lớn.

Bác có lời khen các cô giáo, thầy giáo từ miền xuôi xung phong lên Hà Giang dạy văn hóa cho đồng bào, lại cố gắng học tiếng địa phương.

Trước kia, bọn thực dân phong kiến nắm quyền làm chủ, chúng bắt đồng bào ta làm nô lệ. Ngày nay, chế độ ta là chế độ dân chủ, tức là tất cả *đồng bào các dân tộc đều là người chủ nước nhà*. Cán bộ từ Trung ương đến khu, đến tỉnh, huyện và xã đều phải một lòng một dạ phục vụ lợi ích chung của nhân dân, chứ không phải là “quan cách mạng”.

Nhân dân đã làm chủ, thì phải làm gì để xứng đáng là người chủ tốt?

- Trước hết, tất cả các dân tộc, bất kỳ to hay là nhỏ, đều phải *đoàn kết chặt chẽ*, thương yêu giúp đỡ nhau như anh em một nhà.

- Hai là, đồng bào phải ra sức *tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm* để làm cho mọi người áo ấm cơm no. Muốn như vậy, thì đồng bào vùng thấp cũng như rẻo cao, phải tổ chức nhau lại thành *tổ đổi công và hợp tác xã*. Người đông thì sức mạnh, sức mạnh thì sản xuất được nhiều hơn. Những nơi đã có tổ đổi công và hợp tác xã thì phải ra sức *củng cố* nó cho thật tốt và thật vững chắc.

- Ba là, muốn sản xuất tốt, thì đồng bào:

+ Phải cố gắng làm nhiều thủy lợi, để có đủ *nước* cho lúa và hoa màu.

+ Phải có nhiều *phân bón*; phân bón nhiều thì lúa và hoa màu mới tốt.

+ Phải *cải tiến nông cụ*. Vì với những nông cụ cũ kỹ thì khó nhọc nhiều mà thu hoạch ít.

Đủ nước, nhiều phân, nông cụ cải tiến là ba điều chính. Còn những điều khác cần phải làm, cán bộ phải ra sức tuyên truyền và phổ biến cho đồng bào hiểu và làm để sản xuất cho tốt.

- Bốn là, cần phải *phát triển chăn nuôi cho tốt*. Trâu, bò, lợn là nguồn lợi lớn, lại là một nguồn phân bón cho ruộng nương.

- Năm là, việc khai thác *lâm thổ sản* trong ba năm qua mỗi năm đưa lại cho đồng bào một số tiền bằng 3.765 tấn thóc. Vậy cần phải chú ý hơn nữa *bảo vệ rừng và trồng cây gây rừng*. Trồng cây ăn quả và cây làm thuốc.

- Sáu là, đồng bào phải chú ý *vệ sinh*. Để giữ gìn sức khỏe thì phải ăn sạch, uống sạch, mặc sạch, ở sạch. Sức khỏe thì lao động sản xuất mới tốt.

- Bảy là, đồng bào phải cố gắng xóa *nạn mù chữ*. Phải biết đọc biết viết thì làm ăn mới tiến bộ được.

- Tám là, đời sống của đồng bào rẻo cao còn có nhiều khó khăn. Đồng bào các nơi khác, nhất là cán bộ từ khu đến huyện cần phải ra sức giúp đỡ đồng bào rẻo cao nhiều hơn nữa.

- Các đồng chí bộ đội, công an nhân dân và dân quân tự vệ giữ gìn tốt trật tự trị an. Đó là ưu điểm mà Bác thay mặt Đảng, và Chính phủ khen ngợi các đồng chí. Nhưng các đồng chí chớ chủ quan khinh địch; mà phải luôn luôn nâng cao cảnh giác; luôn luôn đoàn kết giúp đỡ nhân dân, dựa vào lực lượng nhân dân; luôn luôn có quyết tâm khắc phục khó khăn để làm tròn nhiệm vụ. Đồng thời phải học thêm chính trị, văn hóa và nghiệp vụ để tiến bộ mãi.

- Bác khen ngợi các cháu *thanh niên* sáu tỉnh Việt Bắc xung phong lên đắp con đường Hà Giang - Đồng Văn. Mong các cháu thi đua hoàn thành cho thật tốt nhiệm vụ đó.

- Tôi mong *các cụ phụ lão* ra sức đôn đốc con cháu thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để xây dựng nước nhà, xây dựng đời sống hạnh phúc cho mọi người và mọi dân tộc.

- Các cháu *nhì đồng* cần phải thi đua thực hiện *5 tốt*. Tức là đoàn kết tốt, học hành tốt, lao động tốt, kỷ luật tốt, vệ sinh tốt.

- Hiện nay, tỉnh ta có hơn 2.000 *đảng viên* và hơn 3.800 *đoàn viên* thanh niên lao động. Đó là một lực lượng khá to. Từ nay cần phải: *Củng cố tốt* các chi bộ và chi đoàn, phát triển Đảng và Đoàn. Cán bộ, đảng viên và đoàn viên phải đoàn kết chặt chẽ; phải hết lòng hết sức phục vụ nhân dân, đặt lợi ích chung của nhân dân lên trên lợi ích riêng của mình; phải làm *gương mẫu* trong đoàn kết dân tộc, trong học tập và trong lao động sản xuất; phải chống quan liêu, mệnh lệnh, lãng phí, tham ô.

- Đồng bào và cán bộ tỉnh ta nhớ kỹ và làm đúng những điều trên đây, thế là góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà, góp phần xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Nói ngày 27-3-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2566,
ngày 30-3-1961.

CHUYỆN NGƯỢC ĐỜI

Trung tuần tháng 3 vừa rồi, trong một bức thư nói về *nguy cơ* của nông nghiệp Mỹ, tổng Ken¹⁾ đã thú nhận rằng: Trong 10 năm qua, thu nhập của nông dân Mỹ càng ngày càng giảm sút, trong 100 gia đình nông dân Mỹ, thì 10 gia đình phải ăn *đói*, đáng lẽ ăn ba phần mới đủ, thì họ chỉ có ăn một phần.

Đó là chưa kể tình trạng đói khổ của 5 triệu 70 vạn công nhân thất nghiệp.

Phải chăng vì mất mùa, vì *thiếu* lương thực mà người lao động Mỹ phải nhịn đói? Không phải! Chính vì lương thực của tư bản *thừa quá nhiều*. Thế mới ngược đời chứ!

Lương thực thừa nhiều đến nỗi Chính phủ Mỹ mỗi năm phải chi tiêu hơn 500 triệu đôla vào việc bảo quản.

Làm thế nào để giải quyết cái nạn thừa lương thực này? Một vị đại biểu Quốc hội Mỹ đề ra một ý kiến rất giản đơn. Ông ta nói: “Nếu cho mỗi công dân Mỹ ăn vừa no, thì lương thực sẽ không bị thừa nữa”.

Nhưng đối với chế độ tư bản, đó là một ý kiến ngây thơ, ngược đời.

Tổng Ken đề ra một biện pháp mà ông ta gọi là: “Lương thực dùng vào hòa bình”. Tức là đưa số lương thực thừa ứ “giúp” cho các nước chậm tiến.

1) Tổng thống Mỹ Kennơđi (BT).

Thí dụ: Mỹ trích trong số lương thực thừa đó 10.000 tấn gạo để “giúp” Philíppin, giá là 100.000 đôla, thêm vào 10.000 đôla phí tổn chuyên chở do công ty vận tải Mỹ bao. Tổng cộng là 110.000 đôla mà Philíppin phải ký giấy vay Mỹ.

Thế là Mỹ đã giải quyết được một vạn tấn lương thực thừa, lại được Philíppin mắc 11 vạn đôla nợ.

Danh nghĩa là Mỹ “giúp” Philíppin, thực tế là Philíppin giúp Mỹ đỡ khủng hoảng.

Một vạn tấn gạo Mỹ đưa đến Philíppin tất nhiên dèo thêm những *điều kiện chính trị và quân sự*. Chính tổng Ken đã nói: Bán lương thực thừa cho các nước chậm tiến “là một công cụ rất quan trọng của chính sách đối ngoại của Mỹ”.

Lương thực thừa của Mỹ “giúp” tốt hay là xấu, rẻ hay là đắt?

Sau đây là dư luận của vài nước “bị giúp”:

“Có khi chở đến Pakixtan thì lương thực Mỹ đã hư hỏng, không ăn được nữa. Nhưng Pakixtan vẫn phải trả 40% đắt hơn giá trên thị trường thế giới” (tạp chí *Pakixtan*).

“Hiệp định Mỹ bán lương thực thừa cho Ấn đã giúp cho tư bản Mỹ trói buộc chặt hơn nữa kinh tế của Ấn” (tạp san *Lực lượng nhân dân*, Ấn Độ).

“Cách “giúp” của Mỹ, thực tế là: Tay phải xoáy hết những cái gì tay trái đã cho” (tạp san *Liên hệ*, Ấn Độ).

Dựa vào “viện trợ” mà “Mỹ xem Philíppin như người ăn xin, ngoài việc xin ăn thì không biết gì nữa” (*Thời báo Manila*, Philíppin).

Dùng cách bán lương thực thừa, đế quốc Mỹ vừa giữ gìn lợi ích của bọn tư bản Mỹ vừa xâm lược các nước chậm tiến. Thế là “hai bề vẹn hai”. Nhưng tổng Ken cần phải nhận rằng: “Lương thực thừa là một chứng bệnh nặng, nó làm cho kinh tế nông thôn Mỹ tổn hại nghiêm trọng... Và vấn đề đó không thể giải quyết được trong một ngày, hoặc một năm, thậm chí cả mấy năm suốt nhiệm kỳ của một tổng thống”.

Mỹ thường khoe khoang cái gì Mỹ cũng “nhất thế giới”. Thì tình trạng khủng hoảng công nghiệp và nông nghiệp, Mỹ cũng nhất thế giới tư bản.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2570,
ngày 3-4-1961.

DIỄN MỪNG QUỐC KHÁNH NƯỚC CỘNG HÒA XÊNÊGAN

*Kính gửi Ngài Lêôpôn Xêđã Xengo,
Tổng thống nước Cộng hòa Xê-nê-gan,
Đác-ca*

Nhân dịp chúc mừng Quốc khánh lần thứ nhất nước Cộng hòa Xê-nê-gan, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi đến Ngài và nhờ Ngài chuyển đến Chính phủ và nhân dân Xê-nê-gan lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Kính chúc nhân dân Xê-nê-gan, dưới sự lãnh đạo của Ngài, thu được nhiều thắng lợi trong công cuộc xây dựng nước nhà giàu mạnh, góp phần vào sự nghiệp bảo vệ hòa bình ở châu Phi và thế giới.

Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước Việt Nam và Xê-nê-gan ngày càng củng cố và phát triển.

Kính chúc Ngài mạnh khỏe.

Ngày 3 tháng 4 năm 1961

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa
HỒ CHÍ MINH**

Báo *Nhân dân*, số 2571,
ngày 4-4-1961.

PHẢI NÂNG CAO TINH THẦN HỢP TÁC XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

Nhà máy điện Việt Trì đang xây dựng, đồng thời một bộ phận đã đi vào sản xuất.

Đơn vị “lắp máy” và đơn vị “sản xuất”, tuy hàng ngày làm việc bên cạnh nhau, nhưng *tinh thần đoàn kết giúp đỡ lẫn nhau* thì còn kém. Vài ví dụ:

- Mỗi bên có kho vật liệu và dụng cụ riêng. Khi mượn của nhau thì rất khó, thường hay *mặc cả*: “Muốn tôi cho anh mượn máy lọc, thì anh phải cho tôi mượn đồng hồ đo...”.

- Khi chuyển vật liệu và dụng cụ đi nơi khác, đơn vị “lắp máy” không chiếu cố đầy đủ đến sự cần thiết của đơn vị “sản xuất”.

Khi đề ra yêu cầu, đơn vị “sản xuất” không tìm hiểu hết khó khăn của đơn vị “lắp máy”.

Nói tóm lại, các đơn vị còn mắc nhiều *tư tưởng bản vị*.

- Một khuyết điểm nữa: Vệ sinh rất kém, một công trường to và một nhà máy to ở chung, mà chỉ có hai hố xí nhỏ. Mọi người than phiền, nhưng cán bộ phụ trách đến nay vẫn chưa giải quyết¹⁾.

Những khuyết điểm nói trên không khỏi ảnh hưởng nhiều đến tinh thần và công tác của công nhân và cán bộ. Sở dĩ có tình trạng như vậy là do:

1) Sẵn đây, xin nhắc Khu gang thép Thái Nguyên cần phải giải quyết tốt nhà tắm cho chị em phụ nữ (TG).

a) Cán bộ phụ trách công trường và cán bộ phụ trách nhà máy đều chưa thật thấm nhuần *tinh thần người chủ tập thể nước nhà và tinh thần hợp tác xã hội chủ nghĩa*. Cần phải hiểu rằng: Dù hai đơn vị thuộc hai bộ phận khác nhau, nhưng đều phải đồng tâm nhất trí thực hiện *một mục đích chung* là bảo đảm cho nhà máy sản xuất tốt.

b) Cán bộ cấp trên của công trường và nhà máy (Bộ Công nghiệp nặng, Bộ Thủy lợi và Điện lực) còn xa thực tế, xa quần chúng, chưa đi sâu đi sát, thiếu kiểm tra đôn đốc, chưa kịp thời giải quyết những khó khăn cho cấp dưới.

c) Cán bộ trực tiếp phụ trách chưa biết dựa vào công nhân nhà máy và công trường để cùng nhau giải quyết tốt những vấn đề mắc mứu giữa hai đơn vị.

Các cơ quan có trách nhiệm cần phải kiểm điểm, cần có cách sửa chữa ngay, và cần rút kinh nghiệm để phổ biến và áp dụng ở các nơi khác.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2572,
ngày 5-4-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ TỈNH BẮC GIANG

Thưa đồng bào,

Bác và đồng chí Khai, Ủy viên Trung ương, thay mặt Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm đồng bào và cán bộ các dân tộc, hỏi thăm các đồng chí bộ đội, công an và dân quân tự vệ, hỏi thăm các đồng chí công nhân các xí nghiệp, hỏi thăm các cụ phụ lão, các cháu thanh niên, nhi đồng, các kiều bào mới về nước, và cảm ơn các đồng chí chuyên gia Trung Quốc anh em sang giúp tỉnh nhà. Nhân dịp này Bác báo cho đồng bào và cán bộ tỉnh nhà một tin mừng: Trung ương sắp mở một đợt chỉnh huấn cho toàn Đảng và toàn dân.

CHỈNH HUẤN LÀ GÌ? Trong mấy năm qua, đồng bào và cán bộ ta có nhiều cố gắng và nhiều thành tích. Một thí dụ: Trước đây đồng bào nông dân đều làm ăn riêng lẻ, “đèn nhà ai, rạng nhà ấy”. Ngày nay, ở tỉnh ta hơn 90% nông hộ đã đoàn kết nhau lại trong các hợp tác xã giúp đỡ lẫn nhau, làm ăn vui vẻ. Đó là một *thành tích to lớn*.

Nhưng trong thành tích đó vẫn có *nhược điểm* cần phải sửa chữa để tiến bộ hơn nữa. Thí dụ: Nhiều hợp tác xã cần được củng cố, việc quản trị cần được tăng cường, v.v.. Chỉnh huấn nghĩa là *huấn luyện* cán bộ và nhân dân nhằm *chỉnh đốn* lại tư tưởng và tác phong, để sửa chữa những nhược điểm và khuyết điểm, phát triển những ưu điểm, làm cho mọi người, mọi việc đều tiến bộ hơn nữa.

Trong chính huấn, có mấy điều rất quan trọng sau đây:

1. LÀM CHO MỌI NGƯỜI NÂNG CAO TINH THẦN LÀM CHỦ NƯỚC NHÀ

Tất cả nhân dân ta phải hiểu sâu sắc rằng: Nước nhà là nước nhà của nhân dân ta, nhân dân ta là người chủ nước nhà. Quyền làm chủ đó là do cách mạng thành công và kháng chiến thắng lợi đưa lại cho nhân dân ta.

Đã làm chủ, thì mọi người, mọi dân tộc phải chung sức làm cho dân giàu nước mạnh, làm cho đời sống của nhân dân được cải thiện không ngừng, làm cho con cháu ta ngày càng sung sướng. Muốn như thế, thì mọi người phải thực hiện khẩu hiệu “*Cần kiệm xây dựng nước nhà*”. Tức là mọi người phải thi đua *tăng gia sản xuất* và *thực hành tiết kiệm*. Cần và kiệm phải đi đôi với nhau.

Chúng ta hãy lấy *hợp tác xã nông nghiệp* làm thí dụ: Tổ chức hợp tác xã là một bước tiến lên nhưng đó chỉ mới là một bước đầu. Bây giờ cần phải *củng cố và phát triển nó cho tốt*. Trước hết phải làm cho xã viên và cán bộ đều phải ra sức thực hiện “*Cần kiệm xây dựng hợp tác xã*”, làm cho tăng thu nhập riêng của các xã viên và thu nhập chung của hợp tác xã. Muốn được như vậy, thì:

- *Cán bộ* ban quản trị phải dân chủ, công bằng, minh bạch, chí công vô tư.

- *Xã viên* phải ra sức chăm lo công việc xã và quý trọng tài sản của xã.

- Cán bộ và xã viên phải đoàn kết chặt chẽ như anh em một nhà.

Hiện nay, các hợp tác xã tỉnh ta còn những khuyết điểm sau đây, cần phải sửa chữa:

Về sản xuất - Phân bón quá ít, thủy lợi còn kém, nông cụ cải tiến ít, số ngày lao động quá ít, mỗi năm bình quân mỗi xã viên chỉ lao động khoảng 100 ngày. Do đó mà mức sản xuất, nhất là sắn, mía, đỗ các loại, v.v. hiện nay chưa đạt một nửa kế hoạch.

Về chăn nuôi - Ở vào trung du có đồng bằng lại có đồi núi, như thế là tỉnh ta có điều kiện rất thuận lợi cho nghề chăn nuôi. Nhưng số trâu, bò, lợn vẫn đã thấp, lại không được săn sóc tử tế. Về võ hoang phải cố gắng hơn nữa, trồng cây gây rừng đều kém.

Công việc thủy lợi đến nay bình quân mỗi người mới đạt 6 mét khối, như thế là quá ít. Việc đắp đê cũng mới đạt 50%.

Lâm thổ sản - Là một nguồn thu nhập khá lớn, nhưng việc khai thác cũng kém, chỉ đạt từ 35% (như củi) đến 57% (như nứa).

Vì những nhược điểm đó mà hợp tác xã bậc thấp thu nhập không cao, và nhiều hợp tác xã bậc cao thu nhập vẫn thấp. Một nguyên nhân nữa là *quản lý* lao động, *quản lý* tài sản, v.v. đều còn yếu. Cần phải tăng cường hơn nữa.

Từ nay, mỗi cán bộ, mỗi xã viên phải thấm nhuần tư tưởng làm chủ hợp tác xã, làm chủ nước nhà; phải thực hiện tốt khẩu hiệu “*Cần kiệm xây dựng hợp tác xã*”; làm được như vậy thì hợp tác xã nhất định sẽ phát triển tốt, thu nhập nhất định sẽ tăng thêm.

*

* *

Bây giờ nói tóm tắt về các vấn đề khác:

Về văn hóa - Việc bình dân học vụ tỉnh ta có cố gắng nhưng số người không biết đọc, biết viết vẫn còn khá nhiều (38.000 người), nhất là ở Lục Ngạn, Sơn Động và Lục Nam. Trong năm nay, cần phải cố gắng thanh toán xong nạn mù chữ.

Về bổ túc văn hóa, năm ngoái hơn 9 vạn người theo học, năm nay chỉ có độ 4 vạn. Như vậy là phong trào không lên mà lại xuống. Cần phải đẩy phong trào lên mạnh hơn nữa.

Về vệ sinh, phòng bệnh - Tỉnh ta đã có cố gắng nhưng vẫn cần phải gây một phong trào vệ sinh, phòng bệnh rộng khắp và bền bỉ. Làm cho đồng bào hiểu rằng muốn lao động sản xuất tốt thì phải giữ gìn sức khỏe. Muốn giữ gìn sức khỏe thì phải ăn sạch, uống

sạch, mặc sạch, ở sạch. Cần phải tìm mọi cách để bảo vệ phụ nữ thai nghén, để chữa các bệnh đau mắt hột và bệnh sốt rét.

Về thương nghiệp - Cán bộ thương nghiệp cần phải nâng cao hơn nữa tinh thần phục vụ nhân dân, phục vụ sản xuất. Mua những thứ đã khuyến khích đồng bào bán, bán những thứ đồng bào cần mua. Giá cả cần đúng mức, thái độ cần khiêm tốn.

Về công nghiệp địa phương - Cũng phải nhằm phục vụ nhân dân, phục vụ sản xuất. Làm những thứ gì mà địa phương sẵn có nguyên liệu để sản xuất, sản xuất rồi có thể tiêu thụ ở địa phương. Phải làm đúng nguyên tắc sản xuất *nhiều, nhanh, tốt, rẻ*.

Công nhân phải thấm nhuần tinh thần làm chủ xí nghiệp, phải thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, phải xứng đáng là giai cấp lãnh đạo.

Về phụ nữ - Hầu hết phụ nữ đều vào hợp tác xã, gần 800 chị em tham gia chính quyền các cấp. Như thế là tốt. Nhưng chị em còn phải cố gắng học tập và đấu tranh hơn nữa để đi đến thật sự nam nữ bình quyền.

Về thanh niên - Đoàn Thanh niên Lao động có gần 16.700 đoàn viên. Đó là một lực lượng khá lớn. Các cháu thanh niên cần phải xung phong trong lao động và trong học tập, cần thực hiện khẩu hiệu “Đâu Đảng cần thì thanh niên có, việc gì khó thì thanh niên làm”, để xứng đáng là cánh tay đắc lực của Đảng.

Phụ nữ và thanh niên cần phải tuyên truyền rộng khắp để nhân dân chấp hành nghiêm chỉnh Luật hôn nhân và gia đình.

Về nhi đồng - Bác khuyên các cháu nhi đồng thi đua thực hiện 5 tốt, tức là đoàn kết tốt, học tập tốt, kỷ luật tốt, vệ sinh tốt, lao động tốt. Về lao động, thí dụ các cháu nên chăn trâu bò cho béo khỏe, tham gia trồng cây và bảo vệ cây cho tốt.

Các đồng chí *bộ đội, công an và dân quân tự vệ* đều tích cực bảo vệ trật tự, trị an và tham gia lao động sản xuất. Như thế là tốt. Các đồng chí cần phải luôn luôn nâng cao tinh thần cảnh giác,

dựa vào lực lượng nhân dân và phải cố gắng học tập chính trị, văn hóa và nghiệp vụ để tiến bộ mãi.

2. TẤT CẢ PHỤC VỤ SẢN XUẤT

Để xây dựng chủ nghĩa xã hội, để nâng cao đời sống của nhân dân, nhiệm vụ *quan trọng nhất* của chúng ta hiện nay là *phát triển sản xuất*.

Tất cả mọi người - công, nông, trí thức và tất cả cán bộ và viên chức mọi cấp, mọi ngành đều phải góp sức làm cho sản xuất phát triển. Chúng ta phải làm cho *nông nghiệp* phát triển toàn diện, mạnh mẽ và vững chắc, phải bảo đảm cho lương thực được dồi dào.

Chúng ta phải làm cho *công nghiệp* mau lớn mạnh. Mọi người phải hiểu rằng lao động sản xuất là *nghĩa vụ vẻ vang* của mình.

Đảng và Chính phủ sẽ lấy thành tích lao động sản xuất và lãnh đạo sản xuất tốt hay là kém mà đánh giá tinh thần yêu nước và đạo đức cách mạng của mỗi người, mỗi cán bộ.

3. VỀ CÁN BỘ VÀ ĐẢNG VIÊN

Đảng ta là Đảng lãnh đạo cách mạng. Ngoài lợi ích của nhân dân Đảng ta không có lợi ích nào khác. Vì vậy, cán bộ và đảng viên phải một lòng một dạ phục vụ nhân dân, phải là người đầy tớ hết sức trung thành của nhân dân.

Về *lãnh đạo*, cán bộ phải thật sự đoàn kết, nhất trí, phải đi sâu đi sát, phải lãnh đạo thiết thực và toàn diện. Phải chống tư tưởng bảo thủ, chống bệnh quan liêu, mệnh lệnh, chống lãng phí, tham ô.

Cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên phải làm gương mẫu trong lao động sản xuất và trong học tập. Tỉnh ta có hơn 198.000 người từ 18 đến 50 tuổi. Trong số đó có gần 29.000 đảng viên và đoàn viên. Nếu mỗi đảng viên, mỗi đoàn viên làm tròn nhiệm vụ của mình, tức là làm đầu tàu trong mọi công việc và

giúp 6 anh em ngoài Đảng và ngoài Đoàn cùng tiến bộ, thì công việc gì khó mấy làm cũng nên, kế hoạch to mấy cũng hoàn thành tốt.

Một điểm quan trọng nữa là cần phải củng cố tốt và phát triển tốt các chi bộ đảng và các chi đoàn thanh niên.

*
* *

Thưa đồng bào,

Tỉnh ta có truyền thống rất anh dũng và vẻ vang. Trong những năm kháng chiến, bộ đội và du kích tỉnh ta đã đánh địch hơn 1.700 trận to nhỏ, diệt hơn một vạn tên chết và bị thương, thu hơn 1.500 súng các cỡ. Đồng bào thì cung cấp cho mặt trận hơn 3 triệu ngày công và nhiều lương thực.

Hiện nay, chúng ta kháng chiến chống một thứ giặc khác: giặc lạc hậu và nghèo nàn. Cuộc kháng chiến này chúng ta có một ít khó khăn tạm thời, nhưng có nhiều thuận lợi to lớn: Nhân dân ta cần cù, Đảng ta lãnh đạo sáng suốt, lại có các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa - nhất là Liên Xô và Trung Quốc - hết lòng giúp đỡ, cho nên chúng ta nhất định thắng lợi.

Tôi tin chắc rằng đồng bào các dân tộc tỉnh ta sẽ phát huy truyền thống vẻ vang sẵn có, đoàn kết nhất trí, hăng hái thi đua hoàn thành vượt mức kế hoạch sản xuất năm nay, làm đà tốt cho cả kế hoạch 5 năm. Như thế là đồng bào và cán bộ tỉnh ta góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Nói ngày 6-4-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2575,
ngày 8-4-1961.

DIỄN MỪNG HỘI NGHỊ HỘI ĐỒNG ĐOÀN KẾT NHÂN DÂN Á - PHI

Gửi Hội đồng Đoàn kết nhân dân Á - Phi¹⁶ họp ở Băngđung,

Năm 1955, Hội nghị các đại biểu các chính phủ các nước Á - Phi họp ở Băngđung đã thành công tốt đẹp. Năm nay Hội nghị Hội đồng Đoàn kết nhân dân Á - Phi cũng họp ở thành phố lịch sử Băngđung, chắc rằng Hội đồng cũng sẽ thu được thắng lợi to lớn. Tôi xin gửi Hội nghị lời chào nhiệt liệt nhất.

Chủ nghĩa đế quốc thực dân ngày càng thất bại. Phong trào dân tộc giải phóng ngày càng lên cao.

Là một lực lượng rất to lớn, nhân dân Á - Phi đoàn kết chặt chẽ, kiên quyết đấu tranh thì nhất định sẽ đánh bại mọi âm mưu và hành động của chủ nghĩa đế quốc thực dân, các nước Á - Phi nhất định giành được độc lập hoàn toàn và góp phần đắc lực vào sự nghiệp giữ gìn hòa bình thế giới.

Chúc Hội nghị thành công.

Hà Nội, ngày 8 tháng 4 năm 1961

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2577,
ngày 10-4-1961.

**DIỄN CHÚC MỪNG LIÊN XÔ THỰC HIỆN
THÀNH CÔNG CHUYẾN BAY ĐẦU TIÊN
ĐƯA CON NGƯỜI VÀO VŨ TRỤ**

*Kính gửi đồng chí Nikita Khrútsốp,
Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương
Đảng Cộng sản Liên Xô,*

Đồng chí thân mến,

Toàn thể nhân dân Việt Nam hết sức vui mừng và phấn khởi trước sự thành công rực rỡ của chuyến bay đầu tiên của con người Xôviết đi vào vũ trụ.

Xin kính gửi đồng chí những lời chúc mừng nhiệt liệt và nhờ đồng chí chuyển đến đồng chí Gagarin, tất cả các nhà khoa học, kỹ sư, kỹ thuật và công nhân Liên Xô những lời chúc mừng tốt đẹp nhất của chúng tôi.

Xin gửi đồng chí những cái hôn thân ái.

HỒ CHÍ MINH

Báo Nhân dân, số 2580,
ngày 13-4-1961.

THÊM MỘT THẮNG LỢI VÔ CÙNG VĨ ĐẠI CỦA CHỦ NGHĨA CỘNG SẢN

Sáng 12-4-1961, Quốc hội ta đang họp. Thủ tướng Phạm Văn Đồng đang báo cáo về kết quả to lớn của kế hoạch 3 năm (1958 - 1960) và triển vọng tốt đẹp của kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961 - 1965). Bỗng một tin mừng nữa đến với Quốc hội: Cũng sáng hôm đó, con tàu vũ trụ “Phương Đông” của Liên Xô, người lái tàu là một thanh niên cộng sản 27 tuổi, đồng chí Gagarin, sau khi bay vòng quanh quả đất độ một giờ rưỡi, đã bay trở về Liên Xô bình an vô sự!

Đó là một thắng lợi vô cùng rực rỡ. Song những người cộng sản không ngạc nhiên.

Trước đây độ 100 năm, Các Mác đã đoán trước: Giai cấp công nhân sẽ tiến công *lên trời*.

Trước đây 43 năm, dưới sự lãnh đạo của Đảng Lenin, giai cấp công nhân Nga đã thành công trong cuộc cách mạng *long trời chuyển đất*.

Trước đây gần 4 năm (10-1957), Liên Xô là nước đầu tiên trên thế giới đã phóng thành công quả *vệ tinh đầu tiên* trong lịch sử loài người. Từ đó đến nay, Liên Xô liên tiếp phóng những vệ tinh lượng ngày càng nặng, bay ngày càng cao. Kết quả ngày càng kỳ diệu.

Tên lửa Liên Xô đã đặt Quốc huy búa liềm vào mặt trăng (9-1959) và chụp ảnh phía sau mặt trăng (10-1959). Tên lửa hạng to của Liên Xô đã hai lần từ 12.500 cây số bay trúng vào đích ở Thái Bình Dương; các nhà khoa học phương Tây đã kinh ngạc mà nói rằng: Thế là như bắn trúng một con ruồi cách xa 12 cây số!

Liên Xô là nước đầu tiên phóng vệ tinh lên sao Kim, cách quả đất hàng mấy chục triệu cây số. Ngày nay Liên Xô lại là nước đầu tiên thành công trong việc cho người bay lên vũ trụ, mở ra kỷ nguyên mới trong sự phát triển vĩ đại của loài người.

Thắng lợi đó là thắng lợi của chủ nghĩa Mác - Lênin, là thắng lợi của chủ nghĩa cộng sản, là thắng lợi chung của phe xã hội chủ nghĩa, và của toàn thể loài người.

Khoa học Xôviết đã chinh phục được vũ trụ.

Chủ nghĩa cộng sản sẽ thắng lợi khắp thế giới.

Nhân dân Việt Nam rất phấn khởi và biết ơn Liên Xô, vì thắng lợi vĩ đại của Liên Xô anh em càng khuyến khích nhân dân Việt Nam ta ra sức thi đua để giành lấy thắng lợi trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2581,
ngày 14-4-1961.

PHONG TRÀO ĐẠI PHONG

Từ ngày đồng chí Nguyễn Chí Thanh nêu những ưu điểm và tiến bộ của hợp tác xã Đại Phong, đến nay chưa đầy hai tháng, mà khắp cả miền Bắc đã có ngót 1.000 hợp tác xã nhận thi đua: *Học tập Đại Phong, đuổi kịp Đại Phong, vượt quá Đại Phong*.

Đó là một phong trào rất tốt và rất mạnh mẽ, nó chứng tỏ tinh thần hăng hái, lực lượng to lớn và khả năng dồi dào của đồng bào nông dân ta. Tỉnh nào cũng có một số hợp tác xã tiến rất khá. Nhưng vì phong trào mới mẻ, nơi này hoặc nơi kia không tránh khỏi thiếu sót này hoặc thiếu sót khác cần phải sửa chữa để tiến bộ tốt. Vài thí dụ:

- Có hợp tác xã chỉ lo tăng diện tích, nhưng không lo tăng năng suất; hoặc lo sản xuất lúa, nhưng kém chú ý đến hoa màu và cây công nghiệp; hoặc không ra sức cải tiến nông cụ, thêm nhiều phân bón.

- Có hợp tác xã thì học Đại Phong một cách máy móc như thấy Đại Phong nuôi vịt có lãi, thì hợp tác xã mình dù không có điều kiện cũng muốn nuôi vịt...

- Có hợp tác xã chưa đủ điều kiện, chuẩn bị chưa tốt, mà đã nóng vội muốn mở rộng quy mô quá to.

- Có hợp tác xã sản xuất khá, nhưng xem thường chăn nuôi, v.v..

Nói tóm lại: Thiếu sót ở chỗ *chưa toàn diện*.

Học Đại Phong phải học một cách sáng tạo, và cần phải học những ưu điểm sau đây:

- Củng cố hợp tác xã, chuẩn bị tốt điều kiện, rồi mới mở rộng thành quy mô to.

- Giáo dục cho mỗi xã viên thấm nhuần *tinh thần làm chủ hợp tác xã*; mỗi cán bộ có tinh thần chí công vô tư; chi bộ phải lãnh đạo chặt chẽ; đảng viên và đoàn viên thanh niên phải làm gương mẫu, làm đầu tàu trong mọi công việc.

- Cán bộ và xã viên đoàn kết chặt chẽ, đồng tâm nhất trí, phấn khởi thực hiện: *Cần kiệm xây dựng hợp tác xã*, kế hoạch sản xuất phải *toàn diện*.

- Các tỉnh ủy và huyện ủy cần lãnh đạo các hợp tác xã một cách *chặt chẽ và toàn diện* thì phong trào sẽ tiến nhanh, tiến mạnh và tiến vững chắc, do đó kế hoạch sản xuất nông nghiệp chắc chắn sẽ hoàn thành và hoàn thành vượt mức.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2582,
ngày 15-4-1961.

NÓI CHUYỆN VỚI NHÀ BÁO OÓCLỐP VỀ KỲ CÔNG CỦA KHOA HỌC LIÊN XÔ¹⁾

Cũng như những người cộng sản và tiến bộ khắp thế giới, tôi rất vui sướng về sự thành công rực rỡ của con tàu vũ trụ của Liên Xô do đồng chí Gagarin lái đã trở về Tổ quốc Xôviết một cách bình yên. Thành công khoa học của Liên Xô sẽ giúp tăng thêm hạnh phúc cho loài người và củng cố hòa bình trên thế giới.

Báo *Nhân dân*, số 2584,
ngày 17-4-1961.

1) Tối ngày 15-4-1961, Đài phát thanh Mátxcova (Liên Xô) đã truyền đi lời của Chủ tịch Hồ Chí Minh nói với đồng chí Oóclốp, phóng viên thường trú của Đài tại Hà Nội, về kỳ công của khoa học Liên Xô (BT).

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU MẶT TRẬN TỔ QUỐC VIỆT NAM LẦN THỨ II¹⁷

Thưa các vị đại biểu,

Tôi xin thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ, thân ái chào mừng các vị.

Đại hội lần này họp đúng vào lúc Mặt trận chúng ta 20 tuổi. Tuy trẻ tuổi, Mặt trận đã có một quá khứ rất oanh liệt, và đang có một tiền đồ rất vẻ vang. Dưới sự lãnh đạo của Đảng ta, Mặt trận đã đoàn kết toàn dân trong cuộc Cách mạng Tháng Tám thành công và trong cuộc kháng chiến cứu nước thắng lợi.

Từ ngày hòa bình lập lại và từ Đại hội lần trước của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam¹⁸ (1955) đến nay, ở miền Bắc hoàn toàn giải phóng nhân dân ta đã giành được những thành tích rất to lớn về mọi mặt.

VỀ CÔNG NGHIỆP:

- Năm 1955 - Chúng ta chỉ có 45 xí nghiệp cũ kỹ, với một số máy móc xộc xạch, thiếu trước, hụt sau.

- Năm nay - Chúng ta có 205 xí nghiệp quốc doanh với những máy móc mới nhất do các nước anh em ta giúp.

VỀ NÔNG NGHIỆP:

- Năm 1955 - Hầu hết đồng bào nông dân ta còn làm ăn riêng lẻ, phong trào hợp tác hóa mới bắt đầu với 8 hợp tác xã gồm 106 hộ xã viên.

- Năm nay - Hơn 86% đồng bào nông dân đã đoàn kết lại trong 41.400 hợp tác xã với 2.404.800 hộ xã viên.

VỀ VĂN HÓA:

- Năm 1955 - Số trường học cấp I đến cấp III là 4.495 trường với 716.000 học trò.

- Năm nay - Tăng đến 6.240 trường với 1.522.000 học trò¹⁾.

- Năm 1955 - Chỉ có hai trường đại học với 1.200 sinh viên.

- Năm nay - Có tám trường với 8.100 sinh viên²⁾.

- Năm 1955 - Chỉ có một trường bổ túc văn hóa.

- Năm nay - Có 32 trường bổ túc văn hóa, và trong công cuộc xóa nạn mù chữ, chúng ta đã đại thắng, v.v..

Khác hẳn với trước kia, hiện nay đại đa số đồng bào *thủ công nghiệp và buôn bán nhỏ* đều đã tổ chức làm ăn tập thể. Những đồng bào công thương tư bản cũng tiếp thụ cải tạo xã hội chủ nghĩa, tham gia lao động, cố gắng học tập và tiến bộ để góp phần xây dựng Tổ quốc, xây dựng một xã hội mới.

Hiện nay nền kinh tế của ta phần lớn đã xây dựng trên cơ sở quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa, chế độ bóc lột đã được xóa bỏ. Đó là sự chuyển biến sâu sắc nhất trong đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân ta.

Đó là những thành tích rất to. Nhưng thành tích to hơn nữa có lẽ là sự *chuyển biến* trong con người của nhân dân ta. Vài thí dụ:

- *Công nhân* ta chẳng những không còn là người “culi” như dưới chế độ thực dân, phong kiến, mà cũng không phải là “vô sản” theo nghĩa đen chữ đó, tức là không có của cải gì. Ngày nay, công nhân ta là *người chủ tập thể* của các xí nghiệp, là giai cấp lãnh đạo nước nhà.

- *Nông dân* ta không còn là nô lệ của địa chủ, không còn phải mơ ước có một “miếng đất cắm dùi” như thời xưa. Ngày nay nông dân ta là *người chủ tập thể* của hợp tác xã, của nông thôn. Hơn bao giờ hết, họ là người bạn trung thành nhất của giai cấp công nhân trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội.

1), 2) Chỉ tính đến hết năm học 1959 - 1960 (TG).

- *Trí thức* ta không còn là những người chỉ nằm trong cái tháp ngà và xa rời quần chúng. Ngày nay, trí thức ta là những người lao động trí óc, luôn luôn hòa mình với công nông và cùng công nông ra sức xây dựng xã hội mới.

Sự chuyển biến tốt đẹp đó làm cho lực lượng công nông ngày càng phát triển và liên minh công nông ngày càng mạnh mẽ. Do nên tầng công nông thêm vững mạnh mà Mặt trận của chúng ta càng củng cố và phát triển thêm.

Trên thế giới, thì phe xã hội chủ nghĩa, mặt trận xã hội chủ nghĩa ngày càng hùng mạnh. Một thí dụ rõ rệt: Liên Xô là nước đầu tiên đã thành công rực rỡ trong cuộc phóng tên lửa lên sao Kim, và đã cho đồng chí Gagarin lái con tàu vũ trụ bay quanh quả đất rồi lại bay về bình an. Chỉ việc đó cũng đủ làm cho thiên hạ thấy rằng chế độ xã hội chủ nghĩa hơn hẳn chế độ tư bản chủ nghĩa, chủ nghĩa xã hội chẳng những chinh phục vũ trụ mà sẽ cảm hóa tất cả loài người.

Cùng với phe xã hội chủ nghĩa, phong trào giải phóng dân tộc và hòa bình dân chủ ngày càng lan rộng, lên cao. Điều đó càng tăng thêm lực lượng cho Mặt trận của chúng ta. Và Mặt trận ta mạnh thì lại góp phần làm cho phong trào hòa bình thế giới thêm mạnh.

Bọn đế quốc Mỹ đang hung hăng xâm phạm miền Nam Việt Nam, Nam Triều Tiên, Đài Loan, nước Lào, Cônggô, Cu Ba... Cái hung hăng ấy chỉ là cái hung hăng giấy chết trước ngày chủ nghĩa đế quốc tắt thở. Từ ngày Cách mạng Tháng Mười Nga thành công, lịch sử thế giới đã chứng minh rằng chủ nghĩa đế quốc thực dân ngày càng suy sụp và sẽ đi đến bị tiêu diệt, chủ nghĩa xã hội nhất định sẽ thắng lợi khắp năm châu.

Những thành tích to lớn trên đây đặt ra cho Mặt trận Tổ quốc những nhiệm vụ rất quan trọng: *Đối nội*, thì Mặt trận phải ra sức động viên các tầng lớp nhân dân, các đoàn thể, các tôn giáo, các dân tộc, các nhân sĩ tiến bộ - đã đoàn kết phải đoàn kết hơn nữa,

cùng nhau đẩy mạnh phong trào *thi đua yêu nước*, tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, làm cho công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc chúng ta tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc, làm nền tảng vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà. Trong Đại hội lần trước, Mặt trận Tổ quốc đã nhất trí thông qua bản cương lĩnh đấu tranh để thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà. Cương lĩnh ấy rất đầy đủ và rất hợp tình hợp lý. Đó là một cống hiến to lớn của Mặt trận chúng ta. *Đối ngoại*, thì tăng cường đoàn kết với các nước trong phe ta và góp phần giữ gìn hòa bình ở Đông Dương, Đông Nam Á và thế giới.

Một mặt trận của nhân dân đoàn kết chặt chẽ và rộng rãi là một lực lượng tất thắng. Hiện nay, trong cuộc đấu tranh anh dũng chống chế độ tàn bạo của Mỹ - Diệm, đồng bào ta ở miền Nam cũng có “Mặt trận Dân tộc giải phóng”¹⁹ với chương trình hoạt động thiết thực và phù hợp với nguyện vọng chính đáng của nhân dân. Do đó, có thể đoán rằng đồng bào miền Nam nhất định sẽ thắng lợi, nước nhà nhất định sẽ thống nhất, Nam Bắc nhất định sẽ sum họp một nhà.

Thưa các vị,

Chúng ta đã giành được nhiều thắng lợi. Nhưng chúng ta cũng đang có nhiều khó khăn; chúng ta không chủ quan, tự mãn. Song, khó khăn là tạm thời. Thuận lợi là căn bản. Nhân dân ta đoàn kết nhất trí, mọi người hiểu rõ mình là *người chủ nước nhà* và quyết tâm làm trọn nghĩa vụ người chủ, thì khó khăn gì chúng ta cũng vượt qua được, và chúng ta nhất định sẽ giành được thắng lợi nhiều hơn nữa và to lớn hơn nữa.

Năm 1951, cuộc kháng chiến của chúng ta tuy gặp những điều kiện cực kỳ gay go, nhưng trong cuộc Đại hội hợp nhất Việt Minh - Liên Việt²⁰, tôi có nói:

Đoàn kết, đoàn kết, đại đoàn kết,

Thành công, thành công, đại thành công.

Những thắng lợi chúng ta giành được trong mấy năm qua đã chứng thực điều đó. Ngày nay đồng bào miền Bắc thì hăng hái thi đua xây dựng chủ nghĩa xã hội, đồng bào miền Nam ruột thịt thì anh dũng phấn đấu giành dân chủ tự do, vậy để kết luận, tôi xin phép nhắc lại:

*Đoàn kết, đoàn kết, đại đoàn kết,
Thành công, thành công, đại thành công.*

Nói ngày 25-4-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2593,

ngày 26-4-1961.

ĐIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH NƯỚC CỘNG HÒA TÔGÔ

*Kính gửi Ngài Xinvanuýt Ôlempiô,
Tổng thống nước Cộng hòa Tôgô,
Lômê*

Nhân dịp chúc mừng Quốc khánh lần thứ nhất của nước Cộng hòa Tôgô, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân, tôi kính gửi Ngài lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Kính chúc nhân dân và Chính phủ nước Cộng hòa Tôgô thu được nhiều thắng lợi trong công cuộc củng cố nền độc lập dân tộc và xây dựng đất nước phồn vinh.

Chúc tình hữu nghị giữa hai nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và Cộng hòa Tôgô ngày càng phát triển.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa
HỒ CHÍ MINH**

Báo Nhân dân, số 2595,
ngày 28-4-1961.

GUỒNG MÁY NÔNG NGHIỆP

Trong một công xưởng, có nhiều loại máy móc hình dạng khác nhau và công dụng khác nhau. Những máy móc khác nhau ấy phải bố trí và kết hợp thật ăn khớp với nhau, thì sản xuất mới tốt.

Nông nghiệp cũng có “guồng máy” của nó. Từ lúc chọn giống đến ngày đưa thóc vào kho, mọi công việc phải *ăn khớp, nhịp nhàng* với nhau, thì kết quả thu hoạch mới tăng. Sau đây xin tóm tắt nêu mấy điểm chính, để giúp bà con hợp tác xã nghiên cứu:

- Đủ nước. Nhiều phân. Giống tốt. Cày sâu bừa kỹ. Cấy dày đúng mức. Phòng chuột, trừ sâu. Chăm nom ruộng đất. Cải tiến nông cụ. Đó là tám bộ phận chính trong guồng máy nông nghiệp, nó quan hệ chặt chẽ với nhau, thúc đẩy lẫn nhau, cho nên thiếu một bộ phận nào cũng không được. Thí dụ:

Muốn tăng thu hoạch thì nhất định phải tăng vụ, tăng diện tích. Muốn tăng vụ, tăng diện tích thì nhất định phải *cải tiến nông cụ*. Một máy cấy thô sơ (kiểu Nam Ninh) có thể cấy gần tám lần cấy bằng tay. Muốn dùng máy cấy thì nhất định phải *cày sâu bừa kỹ*.

Một thí dụ nữa: Muốn ruộng tốt thì phải bón nhiều *phân*. Muốn có nhiều phân thì phải đẩy mạnh *chăn nuôi*. Muốn phát triển chăn nuôi thì phải *tăng diện tích* trồng thức ăn cho trâu, bò, lợn...

- *Miếng vườn* của mỗi gia đình xã viên và các loại *nghề phụ* là nguồn lợi để tăng thu nhập. Phải sắp xếp thế nào để xã viên làm tốt công việc chung của hợp tác xã, đồng thời có thể săn sóc miếng vườn của họ. Phải bố trí thế nào vừa phát triển được nghề phụ, vừa không để nghề phụ lấn át nông nghiệp.

- Nông nghiệp phải rất coi trọng *ba điều*:

Thiên thời - Mùa nào thì cần phải làm việc gì, nhất là phải làm kịp thời vụ.

Địa lợi - Đất nào phải trồng thứ gì cho thích hợp.

Nhân hòa - Xã viên có người khỏe, người yếu; có người thạo nghề, người chưa thạo. Công việc có việc khó việc dễ, việc nặng việc nhẹ. Phải phân phối thế nào cho người đúng với việc, việc đúng với người, và ai cũng có công việc, cũng phấn khởi lao động.

- Hợp tác xã từ 100 hộ trở lên là một *đại gia đình*. Ngoài công việc chính là tăng gia sản xuất, hợp tác xã phải tổ chức tốt những việc *xã hội và văn hóa* như: giúp già, dạy trẻ, cưới hỏi, trông nom người ốm đau, giúp đỡ đàn bà khi thai nghén, v.v..

- Muốn cho guồng máy chạy thật đều, thật tốt, chúng ta phải thực hiện ba điều sau đây:

Cán bộ quản trị phải thật sự dân chủ và chí công vô tư.

Đảng viên và đoàn viên thanh niên phải gương mẫu trong mọi công việc.

Tất cả xã viên phải đoàn kết nhất trí, phải làm tròn nghĩa vụ của người chủ, làm đúng khẩu hiệu “Cần kiệm xây dựng hợp tác xã”.

*

* *

Hiện nay khắp nơi có phong trào sôi nổi thi đua với hợp tác xã Đại Phong. Thế là rất tốt. Nhưng cán bộ ta phải nhớ:

1- Phải giữ vững nguyên tắc *tự nguyện*,

2- Trước khi mở rộng quy mô hợp tác xã, phải *chuẩn bị thật tốt* tư tưởng và vật chất. Tuyệt đối không nên nóng vội.

T.L.

ĐIỆN GỬI THỦ TƯỚNG G. NÊRU¹⁾

Kính gửi Thủ tướng Nêru,

Nhân dịp kỷ niệm 100 năm ngày sinh của Cụ Pandít Motilan Nêru, tôi xin gửi đến Ngài lòng rất thành kính của tôi đối với Cụ Bác, người chiến sĩ anh dũng suốt đời đấu tranh cho độc lập của Ấn Độ và sự nghiệp hòa bình thế giới.

HỒ CHÍ MINH

Điện ngày 6-5-1961.

Bút tích lưu tại

Bảo tàng Hồ Chí Minh.

1) Điện của Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi Thủ tướng Ấn Độ Nêru chúc mừng kỷ niệm 100 năm ngày sinh Cụ thân sinh của Thủ tướng - Cụ Pandít Motilan Nêru (BT).

THÔNG DIỆP - TUYÊN BỐ DÀNH CHO BÁO NƯỚC ĐỨC MỚI¹⁾

Nhân dịp kỷ niệm 10 năm Quốc khánh nước Cộng hòa Dân chủ Đức, thay mặt giai cấp công nhân Việt Nam, Đảng Lao động Việt Nam và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi giai cấp công nhân Đức và Đảng Xã hội chủ nghĩa thống nhất nước Đức anh hùng, cùng các nhà lãnh đạo, đứng đầu là Chủ tịch Vinhem Pích kính mến, và tất cả những người lao động chân tay và trí óc ở thành thị và nông thôn cũng như gửi Mặt trận dân tộc nước Đức dân chủ lời chào hữu nghị nhất.

Cộng hòa Dân chủ Đức, nhà nước đầu tiên của công nhân và nông dân trong lịch sử Đức, sẽ phát triển trong hòa bình của các dân tộc và nở hoa kết trái trong sự phồn vinh xã hội chủ nghĩa.

Trở lại 10 năm trước của Cộng hòa Dân chủ Đức, chúng ta thấy rõ hơn bao giờ hết việc thành lập nhà nước công nông đầu tiên của Đức chỉ có thể thực hiện được nhờ sự hợp nhất hai đảng công nhân lớn của Đức, Đảng Cộng sản Đức và Đảng Xã hội dân chủ Đức, thành một đảng chiến đấu mácxít - lêninnít, Đảng Xã hội chủ nghĩa thống nhất Đức, chúng ta thấy rõ Cộng hòa Dân chủ Đức chỉ có thể giành được những thắng lợi trước hết là nhờ sự lãnh

1) Nguyên bản tiếng Pháp, Chủ tịch Hồ Chí Minh viết: Message - déclaration... poun le journal Neues Deutschland. Đây là bài viết Người gửi cho báo *Nước Đức mới* (*Neues Deutschland*) (BT).

đạo của Đảng Xã hội chủ nghĩa thống nhất Đức và của Mặt trận dân tộc của nước Đức dân chủ.

Đảng Xã hội chủ nghĩa thống nhất Đức rất xứng đáng với sự nghiệp của nước Đức xã hội chủ nghĩa - sự nghiệp mà các vị tiền bối từ Các Mác và Phridrich Ăngghen qua Beben đến Tenlơman đã chiến đấu và hy sinh.

Không thể chối cãi được rằng chỉ có Cộng hòa Dân chủ Đức, dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng Xã hội chủ nghĩa thống nhất Đức, là đại diện và bảo vệ lợi ích của toàn thể dân tộc Đức. Sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Cộng hòa Dân chủ Đức mà chúng tôi theo dõi với trái tim đầy nhiệt huyết, là sự đóng góp của Cộng hòa Dân chủ Đức vào cuộc thi đua hòa bình giữa chủ nghĩa tư bản và chủ nghĩa xã hội.

Là tấm gương đối với Tây Đức, sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Cộng hòa Dân chủ Đức là sự đóng góp tích cực vào cuộc đấu tranh thống nhất toàn nước Đức.

Tuy nhiên, thành công của sự nghiệp đó đòi hỏi phải gìn giữ hòa bình. Vì vậy, chính sách hòa bình của nước Cộng hòa Dân chủ Đức anh em, của Đảng Xã hội chủ nghĩa thống nhất Đức trong cuộc đấu tranh chống đế quốc và quân phiệt Bon, đặc biệt là đòi hỏi của các bạn ký một hiệp định hòa bình với Đức, được sự ủng hộ hoàn toàn của chúng tôi.

Viết ngày 6-5-1961.

Tài liệu tiếng Pháp, lưu tại

Bảo tàng Hồ Chí Minh.

MỘT THÁNG 4 LỊCH SỬ

Tháng 4 năm nay đã có những việc rất quan trọng cho lịch sử loài người.

12-4 - Con tàu vũ trụ của Liên Xô do đồng chí Gagarin lái, chỉ trong 108 phút đã bay 50.000 cây số quanh quả đất, rồi bay trở về bình an. Cả thế giới đều ca tụng đó là thành công khoa học vĩ đại nhất từ lúc “khai thiên lập địa” đến nay. Cho đến tổng Ken cũng phải nhận rằng: “Mỹ đã thua Liên Xô 10 năm...”. Thế là:

*Liên Xô chinh phục bầu trời,
Chủ nghĩa xã hội sáng ngời nhân gian.*

14-4 - Mỹ dùng 5.000 tên lính đánh thuê tiến công Cu Ba, nhưng chỉ trong ba ngày chúng bị tiêu diệt hết.

Các báo tư sản Hoa Kỳ đều nhận rằng đó là một cái tát rất đau vào mặt đế quốc Mỹ. Dư luận các nước phương Tây đều chê trách Mỹ bằng những lời: “Tội ác... Đê hèn... Bất nghĩa... Nhục nhã...”.

Nhân dân cả thế giới đều nhiệt liệt ủng hộ Cu Ba, và nghiêm khắc lên án đế quốc Mỹ. Đanh thép nhất là bức thư đồng chí Khorútsốp gửi tổng Ken: “... Liên Xô sẽ giúp nhân dân và Chính phủ Cu Ba đánh lui mọi cuộc xâm phạm Cu Ba bằng vũ lực...”. Thủ tướng Caxtơrô nói một cách kiên quyết: “Xâm lược Cu Ba thì kết quả sẽ là chủ nghĩa đế quốc bị diệt vong!”.

Mỹ to gấp 30 lần Cu Ba. Cu Ba chỉ ở cách Mỹ độ 150 cây số. Cu Ba đã đánh lại và đã thắng Mỹ trong keo này. Thế là:

*“Con Sắt” đã vật ngã “ông Đồng”,
Đắp 30 chiếc chiếu không cùng bàn tay.*

25-4 - Bọn tướng tá do Chính phủ Pháp phái sang xâm lược Angiêri, đã nổi loạn hòng quay về đánh Chính phủ Pháp. Ba năm trước đây, bọn này đã làm đảo chính và đưa Đờ Gôn lên. Ngày nay, chúng lại đảo chính để lật Đờ Gôn xuống. Chắc chắn là tướng Đờ biết trước âm mưu đó. Nhưng ông ta cũng có âm mưu của ông ta: Cố ý để cuộc nổi loạn nổ ra, tạm thời dựa vào sức nhân dân Pháp mà đánh bẹp nó, rồi lại nhân dịp đó mà kiểm chế nhân dân.

Quả nhiên, 12 triệu công nhân, học sinh và trí thức Pháp đã bãi công, bãi khóa, chặn đứng âm mưu của bọn tướng tá ở Angiêri.

Như vậy, ông Đờ vừa trở nên “cứu tinh” của nước Pháp vừa lợi dụng tình hình lộn xộn để tăng cường quyền độc tài của y và bóp nghẹt phong trào cách mạng của nhân dân Pháp, (cầm quần chúng biểu tình, tịch thu báo chí phe tả).

Tướng Sanlơ (một trong những tên chỉ huy nổi loạn, đã bị bắt) khai rằng: Trước khi nổi loạn, Mỹ đã hứa hẹn giúp chúng về quân sự và tài chính để lật đổ Đờ Gôn! Thế là:

*Cho quân đi cướp nước người,
Loài bất nhân lại gặp loài vô lương!*

14-4 - Ở Băngđung (Indônêxia), Hội nghị lần thứ tư của Hội đồng Đoàn kết nhân dân Á - Phi đã thông qua những nghị quyết hết sức ủng hộ phong trào giải phóng dân tộc và kịch liệt chống đế quốc thực dân.

Năm 1955, Hội nghị lần thứ nhất của các nước Á - Phi đã họp ở đây. Hồi đó, chỉ có 29 đoàn đại biểu các nước độc lập đến dự. Lần này có 53 đoàn đại biểu. Hồi đó, châu Phi chỉ có 5 nước độc lập. Ngày nay đã có 28 nước độc lập. Chỉ mới sáu năm mà phong trào giải phóng dân tộc đã phát triển rất mạnh mẽ, rất rộng rãi. Thế là:

*Các nước thuộc địa thì xa chạy cao bay,
Thực dân đế quốc thì đến ngày tiêu tan!*

T.L.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI NHÂN DÂN ĐẢO CÔ TÔ (HẢI NINH)¹⁾

Để tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội, cần làm tốt mấy việc sau đây:

- Về sản xuất nông nghiệp, cần làm công tác thủy lợi tốt, làm phân bón nhiều, chọn giống tốt, cày sâu bừa kỹ, cấy dày đúng mức, v.v..

- Phải ra sức chăn nuôi, vì chăn nuôi vừa là một nguồn lợi lớn, lại là một kho phân nhiều.

- Cần đẩy mạnh nghề đánh cá, nghề làm muối, nuôi dưỡng và bảo vệ các thú hải sản, trăn châu, v.v.. Để làm tốt những nghề đó, thì cần phải cải tiến kỹ thuật, cải tiến lưới, thuyền. Muốn có lưới tốt, thì phải có tơ, muốn có tơ, thì phải chú ý trồng dâu nuôi tằm.

- Cần trồng nhiều cây ăn quả, cây lấy gỗ, cây ngăn gió. Trồng cây sẽ đưa lại cho nhân dân một nguồn lợi to, lại làm cho xứ sở ta thêm tươi đẹp.

- Phải ra sức củng cố hợp tác xã, làm đúng khẩu hiệu: Cần kiệm xây dựng hợp tác xã.

- Về văn hóa, cần cố gắng thanh toán nạn mù chữ và đẩy mạnh phong trào bổ túc văn hóa trong cán bộ và nhân dân. Việc vệ sinh phòng bệnh cũng cần tăng cường. Có sức khỏe đầy đủ thì sản xuất mới mạnh mẽ.

1) Nay thuộc tỉnh Quảng Ninh (BT).

- Về trật tự, trị an, các đồng chí bộ đội, công an, dân quân cần tiếp tục cố gắng học tập chính trị, nghiệp vụ và văn hóa, cần đoàn kết chặt chẽ với nhân dân, và giúp đỡ nhân dân. Đồng bào thì cần giúp đỡ các đồng chí ấy làm nhiệm vụ cho thật tốt.

Để làm tốt các việc trên đây, mỗi người phải nhận thật rõ và làm thật đúng nghĩa vụ người làm chủ nước nhà. Cán bộ phải chí công vô tư, phải một lòng một dạ phục vụ nhân dân. Đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động phải làm đầu tàu, làm gương mẫu trong mọi công việc. Hiện nay, trong số hơn 4.000 nhân dân, chỉ có 180 đảng viên và đoàn viên, như thế là quá ít. Cần phải phát triển thêm và phát triển tốt Đảng và Đoàn.

Thủ đô Hà Nội tuy cách xa các đảo, nhưng Đảng và Chính phủ luôn luôn quan tâm đến đồng bào các đảo và mong đồng bào đoàn kết cố gắng và tiến bộ.

Cán bộ tỉnh Hải Ninh cần phải hướng dẫn và giúp đỡ đồng bào các đảo, để đồng bào các đảo góp phần vào việc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Đồng bào phải đoàn kết chặt chẽ, phải hăng hái thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, phải cố gắng hơn nữa để làm cho đời sống no ấm, vui tươi hơn nữa. Các cháu thiếu nhi phải học hành tốt, lao động tốt, kỷ luật tốt, giữ gìn vệ sinh tốt, đoàn kết tốt.

Nói ngày 9-5-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2609,
ngày 13-5-1961.

THƯ GỬI THIẾU NIÊN, NHI ĐỒNG TOÀN QUỐC NHÂN DỊP KỶ NIỆM 20 NĂM NGÀY THÀNH LẬP ĐỘI THIẾU NIÊN TIỀN PHONG

Các cháu yêu quý,

15 tháng 5 năm 1961 là ngày kỷ niệm 20 tuổi của Đội Thiếu niên tiền phong. Bác gửi các cháu lời chúc mừng thân ái nhất.

Trong thời kỳ qua, từ Bắc đến Nam, thiếu niên và nhi đồng đã hăng hái tham gia cách mạng và kháng chiến, có những thiếu niên và nhi đồng đã oanh liệt hy sinh cho Tổ quốc, như Kim Đồng, Lê Văn Tám và nhiều cháu khác.

Từ ngày hòa bình trở lại, ở miền Bắc có Đảng lãnh đạo, có Đoàn giúp đỡ, các cháu đều chăm chỉ học hành, tham gia lao động, cháu nào cũng ngoan. Bác vui lòng khen ngợi các cháu.

Nhưng chúng ta phải luôn luôn nhớ đến thiếu niên và nhi đồng ở miền Nam ruột thịt, đang bị bọn Mỹ - Diệm áp bức đọa đầy.

Để ủng hộ đồng bào miền Nam (kể cả thiếu niên và nhi đồng) đấu tranh chống Mỹ - Diệm, đồng bào miền Bắc phải thi đua xây dựng chủ nghĩa xã hội, làm cơ sở vững mạnh để thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Các cháu cũng tham gia đấu tranh, bằng cách thực hiện mấy điều sau đây:

- Yêu Tổ quốc, yêu đồng bào.
- Học tập tốt, lao động tốt.

- Đoàn kết tốt, kỷ luật tốt.
- Giữ gìn vệ sinh.
- Thật thà, dũng cảm.

Mai sau, các cháu sẽ là *người chủ* của nước nhà. Cho nên ngay từ rày, các cháu cần phải rèn luyện đạo đức cách mạng để chuẩn bị trở nên người công dân tốt, người cán bộ tốt của nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Bác gửi các cháu nhiều cái hôn!

BÁC HỒ

Thư gửi ngày 14-5-1961.
Báo *Nhân dân*, số 2610,
ngày 14-5-1961.

VÀI Ý KIẾN VỀ “PHONG TRÀO DUYÊN HẢI”

Phong trào học tập Duyên Hải và thi đua với Duyên Hải đang phát triển mạnh ở các xí nghiệp và công trường. Đó là một điều rất tốt.

Vì sao, cũng những máy móc ấy và những công nhân ấy, trước kia thì năng suất thấp kém, mà nay trong các cuộc biểu diễn kỹ thuật thì nhà máy nào cũng vượt mức gấp hai, gấp ba, có khi gấp mười lần.

Bởi vì trước kia *những tư tưởng sai lầm* như: bảo thủ, bị động, cục bộ, tự ti... là những cái xiềng xích nó trói buộc người công nhân không để cho họ tiến tới. Ngày nay tư tưởng đúng đắn, tức là tư tưởng làm chủ nước nhà, làm chủ xí nghiệp, đã đánh thắng tư tưởng sai lầm, cởi mở cho người công nhân trở nên mạnh dạn, dám nghĩ dám làm, phá tan những mức hạn lạc hậu, khắc phục được mọi khó khăn, xung phong vào mặt trận kỹ thuật, sáng tạo ra những lễ lới sản xuất mới hơn, tốt hơn.

Do tư tưởng thông suốt mà quần chúng gây nên phong trào Duyên Hải. Lại do phong trào Duyên Hải phát triển mà tư tưởng của quần chúng càng thông suốt thêm.

Muốn cho phong trào phát triển một cách vững chắc, công nhân và cán bộ cần chú ý:

- Phải *bảo đảm chất lượng* - Không nên chỉ dốc sức vào số lượng nhưng không bảo đảm chất lượng, không tiết kiệm được nguyên liệu, vật liệu, không hạ được giá thành (nhà máy dệt đã mắc khuyết điểm này).

- Phải *tránh* tình trạng “đầu voi đuôi chuột”, khi biểu diễn kỹ thuật thì rất khá, nhưng khi sản xuất thì lại không đạt kế hoạch (như phân xưởng cao su).

- Lãnh đạo phải theo dõi thật sát, kịp thời tổng kết kinh nghiệm, phổ biến kinh nghiệm cho cả nhà máy, và trao đổi kinh nghiệm với những xí nghiệp bạn.

- Phải nắm vững mục đích của phong trào là thực hiện khẩu hiệu: Sản xuất *nhiều, nhanh, tốt, rẻ*.

Phong trào Duyên Hải phát triển vững chắc và rộng khắp, thì chúng ta nhất định hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay, và hoàn thành trước thời hạn kế hoạch 5 năm.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2611,
ngày 15-5-1961.

QUẾ LÂM PHONG CẢNH²¹

*Quế Lâm phong cảnh giáp thiên hạ,
Như thi trung họa họa trung thi.
Sơn trung tiêu phu xứ,
Giang thượng khách thuyền quy.*

Kỳ!

Nhất cửu lục nhất niên ngũ nguyệt

Dịch nghĩa:

PHONG CẢNH QUẾ LÂM

Phong cảnh Quế Lâm đẹp bậc nhất trong thiên hạ,
Khác nào tranh vẽ trong thơ, thơ trong tranh vẽ.
Trên núi, những người hái củi ca hát,
Dưới sông, thuyền khách trở về...

Thật kỳ lạ!

Tháng 5-1961

Dịch thơ:

PHONG CẢNH QUẾ LÂM

Quế Lâm phong cảnh tuyệt vời,
Thơ đan trong họa, họa cài trong thơ.
Tiểu phu trên núi hát ca,
Dưới sông thuyền khách vào ra: Diệu kỳ!¹⁾

Tháng 5-1961

In trong sách Hồ Chí Minh:
Tuyển tập văn học, Nxb. Văn học,
Hà Nội, 1995, t.3, tr.201-202.

1) Bản dịch của Phan Văn Các (BT).

VỊNH THÁI HỒ²²

*Tây Hồ²³ bất tỷ Thái Hồ mỹ,
Thái Hồ cánh tỷ Tây Hồ khoan.
Ngư chu lai khứ triều dương noãn,
Tang đạo mẫn điền, hoa mẫn san.*

Dịch nghĩa:

VỊNH THÁI HỒ

Tây Hồ không đẹp bằng Thái Hồ,
Thái Hồ lại rộng hơn Tây Hồ.
Thuyền đánh cá đi lại trong nắng sớm ấm áp,
Ruộng thì đầy dâu, lúa, núi thì đầy hoa.

Dịch thơ:

VỊNH THÁI HỒ

**Tây Hồ khôn sánh Thái Hồ đẹp,
Thái Hồ rộng vượt Tây Hồ xa.
Thuyền cá đi về trong nắng sớm,
Ruộng đầy dâu lúa, núi đầy hoa¹⁾.**

In trong sách Hồ Chí Minh:
Tuyển tập văn học, Nxb. Văn học,
Hà Nội, 1995, t.3, tr. 203-204.

1) Bản dịch của Khương Hữu Dụng (BT).

THƯ GỬI ĐỒNG CHÍ ĐẶNG DĨNH SIÊU

Đồng chí Đinh Siêu thân mến!

1. Đồng chí tặng tôi cuốn anbum ảnh rất đẹp; bộ quần áo đồng chí tặng tôi, đến Bằng Tường tôi đã mặc. Các đồng chí Ân Lai và Trương Tích đều khen “rất đẹp”. Cảm ơn đồng chí!

2. Chúng tôi rời Hà Nội ngày 14 tháng 5, đến Quế Lâm, Nam Kinh, Vô Tích, Trường Sa, Thiệu Sơn. Đến đâu chúng tôi cũng được đón tiếp rất nhiệt tình, như anh em. Đặc biệt là các cháu thanh niên và nhi đồng cũng nồng nhiệt chào đón chúng tôi. Tôi rất vui. Chúng tôi sẽ trở về Hà Nội vào ngày 29.

3. Tôi đi Trung Quốc lần này có mục đích và yêu cầu thật giản đơn, đó là đi du lịch, đi để tránh “chúc thọ”, tránh tặng quà. Nhưng Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc đã cử 6, 7 cán bộ từ Bắc Kinh xuống tiếp đón tôi. Đồng chí Vi Quốc Thanh từ Nam Ninh đến Quế Lâm, đồng chí Diệp Kiếm Anh từ Thượng Hải về Nam Kinh để tiếp đãi tôi! Tối hôm 19 tháng 5, các đồng chí Nam Kinh treo đèn kết hoa, bày tiệc mừng thọ... Từ ngày ra đời đến nay, đây là lần đầu tiên tôi dự một lễ mừng thọ đảng hoàng như thế! Lúc ở nhà ra đi thì “hai tay không”, lúc trở về thì “mang về đầy đủ các thứ”. Vì các đồng chí ở địa phương cho tôi nhiều quá!

Tôi hơi bị cảm thì nay đã khỏi, xin đồng chí chớ lo.

Chúc đồng chí và Ân Lai mạnh khỏe.

Xin các đồng chí chuyển lời hỏi thăm của tôi tới các đồng chí Trung ương, cùng các chị và các cháu.

Thư gửi tháng 5-1961.

Bút tích chữ Hán, lưu tại

Bảo tàng Hồ Chí Minh.

TÌNH HÌNH THẾ GIỚI

Trong tháng 5 vừa qua, tình hình thế giới có hai việc nổi bật:

1. Phong trào giải phóng dân tộc và phong trào hòa bình đã giành thêm một thắng lợi mới

Sau gần bảy năm chiến tranh phi nghĩa, chết người hại của, tổn tướng hao binh, kết quả là *thực dân Pháp* buộc phải mở cuộc đàm phán với Chính phủ kháng chiến *Angiêri*.

Thất bại nhục nhã trong âm mưu xâm lược, *đế quốc Mỹ* và bè lũ tay sai của chúng buộc phải đồng ý với các nước họp Hội nghị ở Giơnevơ để giải quyết vấn đề *Lào*.

Mặc dù hai cuộc hội nghị đó còn gặp khó khăn do thực dân Pháp và đế quốc Mỹ gây ra, cuối cùng chính nghĩa nhất định sẽ thắng.

2. Đế quốc Mỹ tự lột trần mặt nạ xấu xa của chúng

Trong những lời tuyên bố trước thiên hạ, tổng Ken thường ba hoa dùng những danh từ như: “tự do, hợp tác, chân lý, hòa bình”, v.v.. Song những cuộc xâm lược ở Cu Ba, ở Cônggô, ở Lào... đã chứng tỏ Ken chỉ là một tên bọm “treo đầu dê, bán thịt chó”.

Đối với miền Nam Việt Nam, chính sách Mỹ càng độc ác. Hồi giữa tháng 5, Phó Tổng thống Mỹ đã ký với Ngô Đình Diệm một bản thông cáo chung, giao hết quyền chính trị, quân sự và kinh tế ở miền Nam cho Mỹ.

Bản thông cáo ấy đã triệt để phá hoại Hiệp nghị Giơnevơ²⁴, đã hoàn toàn lột trần mặt nạ bọn Mỹ cướp nước và bọn Diệm bán nước.

Nay các báo chí Mỹ đã công khai nói toạc âm mưu Mỹ đối với Việt Nam là: Ở *miền Nam*, thì Mỹ tăng gấp đôi viện trợ quân sự cho Diệm, phái bộ đội “đặc biệt” Mỹ đi vào làng mạc và tham gia các cuộc khủng bố tàn sát nhân dân đang đấu tranh anh dũng ở miền Nam. Đồng thời, Mỹ phái những tổ “đặc biệt” từ năm tên đến vài chục tên (vừa người Mỹ vừa bọn phản động Việt Nam) hòng nhảy dù xuống những nơi sơ hở ở *miền Bắc*, để phá hoại kinh tế và khuấy rối trật tự trị an.

Đế quốc Mỹ “chết thì chết, vết không chữa”. Chỉ trong vòng mười năm qua, nhiều nơi Mỹ đã thất bại nhục nhã, ở Triều Tiên, ở Cu Ba, ở Lào... Nhất là ở Trung Quốc, 8 triệu quân đội Quốc dân Đảng do Mỹ trang bị và huấn luyện, do hải quân và không quân Mỹ giúp sức, đã bị nhân dân Trung Quốc đánh tan tành. Tên tướng cướp già Tưởng Giới Thạch đã phải chạy sang Đài Loan. Đế quốc Mỹ bị đuổi ra khỏi Trung Quốc. Ở Việt Nam, đế quốc Mỹ và Việt gian Diệm cũng sẽ không tránh khỏi số phận nhục nhã ấy. Chúng không thể ngăn trở bánh xe lịch sử tiến lên. Bánh xe lịch sử sẽ nghiền tan chúng.

Tuy vậy, toàn dân ta từ Nam đến Bắc, từ thành thị đến nông thôn, đều phải luôn luôn nâng cao cảnh giác, khắp nơi phải sẵn sàng đề phòng như trong thời kỳ kháng chiến. Hễ bọn tay sai “đặc biệt” của Mỹ đến đâu cũng sẽ sa vào lưới “thiên la địa võng” của nhân dân ta.

Trước kia, nhân dân ta đã thắng thực dân Pháp. Nhân dân ta tỉnh táo thì nhất định sẽ phá tan âm mưu đế quốc Mỹ ngày nay.

T.L.

THỜI ĐẠI MỚI, THANH NIÊN MỚI¹⁾

Trong phong trào thi đua xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, thanh niên ta có một vai trò rất quan trọng. Ở nhà máy và ở công trường, ở nông thôn và ở bộ đội... đại đa số thanh niên đều hăng hái làm trọn nhiệm vụ “đầu tàu”.

Tuy vậy, thanh niên trạc 19 - 20 tuổi phụ trách lãnh đạo một cơ sở sản xuất, thì còn rất hiếm. Phải chăng đó là vì thanh niên không đủ năng lực lãnh đạo? Có lẽ không phải vì thế.

Với sự cố gắng của bản thân, sự giáo dục của Đảng, sự bồi dưỡng của Đoàn và sự giúp đỡ của quần chúng - thì những thanh niên ưu tú có thể lãnh đạo cơ sở sản xuất. Cô *Lê Thị Phao* đã chứng tỏ điều đó.

Cô Phao là con một nhà bản nông ở thôn Lại, huyện Bình Giang, tỉnh Hải Dương. Năm 16 tuổi, Phao vào hợp tác xã (mới thành lập) với tư cách là phân đoàn trưởng thanh niên lao động. Được bà con xã viên tin cậy, 17 tuổi, Phao được bầu vào ban quản trị, 18 tuổi, được bầu làm chủ nhiệm hợp tác xã.

Vì sao một cô gái nông thôn 18 - 19 tuổi, trình độ văn hóa không cao, kinh nghiệm công tác còn ít, mà *lãnh đạo được tốt* một hợp tác xã cấp cao gồm ngót 100 hộ xã viên với hơn 100 mẫu ruộng đất? Đó là vì Phao có *tinh thần làm chủ* nước nhà, làm chủ hợp tác xã, cộng với những điểm tốt là:

1) Theo báo cáo của Đài phát thanh Tiếng nói Việt Nam (TG).

- Không sợ khó, không sợ khổ, Phao luôn luôn cố gắng làm đúng khẩu hiệu: “Đâu cần thanh niên có; việc gì khó, có thanh niên”.

- Coi công việc hợp tác xã như công việc nhà, Phao đặt lợi ích chung lên trên, lên trước lợi ích riêng của mình.

- Phao có ý chí, tiến tới, gan dạ đấu tranh để ủng hộ những sự vật mới, những sáng kiến mới, như việc cấy dày đúng mức, cải tiến nông cụ... đồng thời lại biết học hỏi những kinh nghiệm tốt của các chú, các bác nông dân già.

- Phao biết đi đúng đường lối quần chúng. Khi xã viên có thắc mắc điều gì, thì Phao đi đến từng nhà, đi gặp từng người, để hỏi han, bàn bạc và giải quyết.

- Gặp việc khó khăn (như lần đầu tiên làm kế hoạch sản xuất cả năm của hợp tác xã), Phao biết chủ động suy tính kỹ, rồi hỏi ý kiến của các đồng chí đảng uỷ. Do đó, Phao nắm vững chính sách của Đảng.

- Một ưu điểm nữa là Phao khiêm tốn và có tinh thần trách nhiệm cao, luôn luôn gương mẫu trong mọi công việc.

Đồng chí Phao xứng đáng vừa là tiêu biểu thanh niên, vừa là tiêu biểu phụ nữ dưới chế độ xã hội chủ nghĩa của chúng ta.

Xóa bỏ lệ lối bảo thủ, bầu cử một cô con gái để lãnh đạo hợp tác xã của mình - đó cũng là một bước tiến và một vinh dự của bà con xã viên thôn Lại.

Chúng ta chúc đồng chí Phao cố gắng tiến bộ không ngừng. Chúc hợp tác xã thôn Lại phát triển tốt đẹp.

T.L.

CẦN PHẢI CHUẨN BỊ THẬT CHU ĐÁO, SẴN SÀNG ĐỂ PHÒNG LỤT, CHỐNG LỤT

“Những năm *Sửu* và những năm *nhân sai hoa* thường là những năm *mưa to, lụt sớm*”. Đó là kinh nghiệm từ xưa của nông dân ta.

Năm nay là năm *Tân Sửu* và *nhân cũng sai hoa*. Mưa to, lụt sớm cũng đã đến ở mấy tỉnh Trung Quốc gần miền Bắc ta.

Từ hôm 31-5, ở Quảng Tây, Quảng Đông đều mưa to. Có nơi nước sông đã tràn vào ruộng. Ở Phúc Châu, nước lụt lên *quá mức báo động hơn 2 thước*.

Ở miền Bắc ta, thời tiết đã biến đổi nhanh chóng. Nước sông Đà, sông Hồng đã lên cao. Chúng ta cần phải *lập tức chuẩn bị đầy đủ, sẵn sàng để phòng lụt, chống lụt*.

- Những nơi chưa hoàn thành kế hoạch làm đất, làm đá (như Nam Định, Bắc Giang, Thanh Hóa, khu công nghiệp Việt Trì, khu gang thép Thái Nguyên, v.v..) thì phải *hỏa tốc* hoàn thành những công trình đất đá; chậm nhất là cuối tháng 6 phải làm xong.

- Các tỉnh có đê phải lập ngay các *ban chỉ huy* phòng lụt, chống lụt từ cấp tỉnh đến cấp huyện, cấp xã. Các ban chỉ huy phải làm chu đáo những việc sau đây:

- a) Kiểm tra kỹ càng các đê, kè, cống.
- b) Tổ chức hẩn hoi các lực lượng phòng lụt, chống lụt; thực hành những đợt tập dượt.
- c) Chuẩn bị đầy đủ các nguyên liệu, vật liệu, dụng cụ phòng lụt, chống lụt.

d) Canh phòng cẩn thận các đê, kè, cống; và tổ chức tốt hệ thống thông tin liên lạc và báo động cho nhanh chóng.

- Cán bộ, các ngành phải tổ chức ngay việc bảo vệ kho tàng và cơ sở sản xuất của mình.

Chúng ta phải tuyệt đối *chớ chủ quan*, chớ để “nước đến chân mới nhảy”.

Phòng lụt, chống lụt là công việc của toàn Đảng, toàn dân. Phòng lụt, chống lụt thắng lợi, thì sản xuất vụ mùa sẽ chắc chắn thắng lợi.

Do các cấp đảng ủy lãnh đạo chặt chẽ và do sự cố gắng vượt bậc của cán bộ và nhân dân, mấy năm qua chúng ta đã khắc phục mọi khó khăn và đã thắng lợi trong việc phòng lụt, chống lụt. Thì năm nay, chúng ta càng phải quyết tâm thắng lợi trong công việc này.

“Nhân định nhất định thắng thiên”.

TRẦN LỰC

Báo *Nhân dân*, số 2643,
ngày 16-6-1961.

CÁCH MẠNG TRUNG QUỐC VÀ CÁCH MẠNG VIỆT NAM¹⁾

Cách mạng Tháng Mười Nga thành công làm chấn động cả thế giới. Chủ nghĩa Mác - Lênin bắt đầu truyền đến Trung Hoa, nước to nhất thế giới mà bọn đế quốc gọi một cách khinh miệt là “con sư tử mê ngủ”.

Ngày 1-7-1921, tại một gian phòng bé nhỏ ở thành phố Thượng Hải xa hoa, 12 người cách mạng (trong đó có đồng chí Mao Trạch Đông) khai hội thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc, gồm 50 đảng viên (hiện nay có hơn 17 triệu đảng viên). Từ đó, vận mệnh nước Trung Hoa bắt đầu chuyển biến.

Sau 28 năm đấu tranh vô cùng anh dũng dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản đứng đầu là đồng chí Mao Trạch Đông, Giải phóng quân đã tiêu diệt hơn 8 triệu quân đội của Tưởng Giới Thạch do Mỹ trang bị, đã đuổi đế quốc Mỹ ra khỏi Trung Quốc; và một nước Trung Hoa Nhân dân Cộng hòa được lập nên (1949).

Trong 12 năm xây dựng, Đảng Cộng sản lãnh đạo 650 triệu nhân dân thi đua lao động quên mình, đưa Trung Quốc từ một nước nông nghiệp lạc hậu, “một cùng, hai trắng” thành một nước xã hội chủ nghĩa hùng mạnh.

1) Bài viết nhân kỷ niệm 40 năm Ngày thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc (BT).

40 năm vẻ vang, 40 năm thắng lợi. Nhiều đồng chí đã viết những trang lịch sử vĩ đại của Đảng Cộng sản Trung Quốc anh em. Ở đây, tôi chỉ kể lại mấy điều như sau:

Việt Nam và Trung Quốc là *hai nước láng giềng*, quan hệ mật thiết với nhau đã bao thế kỷ. Lẽ tất nhiên, quan hệ giữa cách mạng Trung Quốc và cách mạng Việt Nam cũng đặc biệt gắn bó. Ví dụ:

- Ảnh hưởng Cách mạng Tháng Mười Nga và lý luận Mác - Lênin, phần lớn kinh qua Trung Quốc mà truyền đến Việt Nam.

- Hội Việt Nam Thanh niên Cách mạng đồng chí (1925), Hội nghị để hợp nhất các nhóm cộng sản Việt Nam thành một đảng Mác - Lênin (1930), Đại hội lần thứ I của Đảng Cộng sản Đông Dương²⁵ (1935) - đều tổ chức ở Trung Quốc và được các đồng chí Trung Quốc hết lòng giúp đỡ.

- Liên Xô đánh tan quân phiệt Nhật ở Đông Bắc đã giúp Trung Quốc kháng chiến thắng lợi. Trung Quốc kháng chiến thắng lợi đã tạo điều kiện tốt cho Cách mạng Tháng Tám²⁶ Việt Nam thành công.

- Từ năm 1946 về sau, Đảng Cộng sản phải chiến đấu liên miên chống quân phản động Tưởng Giới Thạch do Mỹ giúp đỡ, (mở đầu cuộc nội chiến, Mỹ đã trang bị với vũ khí hiện đại cho 4 triệu 30 vạn quân Tưởng, cộng với vũ khí lấy của 1 triệu lính Nhật). Năm 1947, giặc Tưởng đánh chiếm Diên An. Tuy trong hoàn cảnh khó khăn như vậy, Đảng Cộng sản và nhân dân Trung Quốc vẫn hết lòng ủng hộ cuộc kháng chiến của nhân dân ta đến thắng lợi hoàn toàn.

- Ngày nay, với Liên Xô và các nước anh em khác, Trung Quốc tận tình giúp đỡ chúng ta xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Mối quan hệ giữa cách mạng Trung Quốc và cách mạng Việt Nam thật là:

*Trăm ơn, ngàn nghĩa, vạn tình,
Tinh thần hữu nghị quang vinh muôn đời!*

Riêng về phần tôi, trong hai thời kỳ, tôi đã có vinh dự hoạt động trong Đảng Cộng sản Trung Quốc.

Đến Quảng Châu hồi 1924 - 1927, tôi vừa theo dõi phong trào cách mạng trong nước ta, vừa tham gia công việc do Đảng Cộng sản Trung Quốc giao phó. Lúc đó, ở Trung Quốc phong trào công nông đang lên mạnh. Từ tháng 5-1925 trở đi, hầu khắp các thành phố lớn đều có những cuộc bãi công chính trị. To nhất là cuộc bãi công chống đế quốc Anh ở Hương Cảng, hơn 25 vạn công nhân tham gia và kéo dài đến 16 tháng. Phong trào nông dân cũng bắt đầu mở rộng, nhất là ở Hồ Nam (do đồng chí Mao Trạch Đông tổ chức), và ở Quảng Đông (do đồng chí Bành Bái lãnh đạo). Để đẩy mạnh phong trào nông dân, đồng chí Mao tổ chức “Nông dân vận động giảng tập sở” để đào tạo cán bộ nông vận cho 19 tỉnh trong nước.

Tôi được tham gia việc dịch tài liệu nội bộ và việc “tuyên truyền đối ngoại”, tức là viết bài về phong trào công nông cho một tờ báo bằng chữ Anh.

Lần thứ hai tôi đến Trung Quốc (cuối 1938) vào thời kỳ kháng chiến chống Nhật. Là một người binh nhì trong “Bát lộ quân”, tôi làm chủ nhiệm câu lạc bộ của một đơn vị ở Quế Lâm. Sau đó, được bầu làm bí thư chi bộ (kiêm phụ trách nghe radiô) của một đơn vị ở Hành Dương.

(Thế là tôi học được một ít kinh nghiệm xây dựng Đảng, khi ở Liên Xô; kinh nghiệm đấu tranh chống chủ nghĩa tư bản, khi ở nước Pháp; kinh nghiệm chống thực dân và phong kiến, khi ở Trung Quốc). Trong lúc đó, các đồng chí Trung Quốc ra sức giúp tôi chấp liên lạc với trong nước ta. Trung ương ta có phái đồng chí X. ra Long Châu tìm tôi. Tiếc vì X. bị một người “bạn” xoáy hết tiền, phải trở về nước trước khi tôi đến Long Châu.

Nhưng sau đó, các đồng chí Trung Quốc vẫn giúp tôi chấp được liên lạc để về nước hoạt động...

Nói tóm lại: Vì cùng chung một mục đích cao cả, những người cộng sản khắp thế giới vừa đoàn kết chặt chẽ trên cơ sở chủ nghĩa

Mác - Lênin và tinh thần quốc tế vô sản, vừa có cảm tình khăng khít thương yêu nhau như anh em một nhà.

Nhân dịp này, tôi xin thay mặt Đảng, Chính phủ và nhân dân ta gửi đến Đảng Cộng sản Trung Quốc vĩ đại, đứng đầu là đồng chí Mao Trạch Đông yêu quý lời chúc mừng thân ái nhất và nhiệt liệt nhất!

Báo *Nhân dân*, số 2658,
ngày 1-7-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI LỚP HỌC NGHIỆP VỤ NẤU ĂN ĐẦU TIÊN TOÀN MIỀN BẮC

1- Ăn là rất cần thiết. Người ta phải ăn để sống, để lao động, để xây dựng chủ nghĩa xã hội. Tục ngữ có nói: Có thực mới vực được đạo. Điều đó ai cũng hiểu, không cần nói nhiều.

2- Nhưng nhiều người chưa hiểu rõ *vị trí* của những người nấu ăn và dọn ăn. Vì vậy mà có những *ý nghĩ sai lầm* như:

- Xem khinh nghề nấu ăn và dọn ăn, cho rằng nghề đó là nghề hèn hạ người khác.

- Cho rằng nghề đó không có tiền đồ. Thậm chí e làm nghề đó thì trai sẽ ế vợ, gái sẽ ế chồng, v.v.. Những ý nghĩ đó hoàn toàn không đúng.

3- Ăn thì phải nhờ có nông dân sản xuất gạo, rau, cá, thịt... Nhưng còn cần phải nhờ vào những người nấu nướng, chế biến thành thức ăn. Vậy những người nấu ăn và dọn ăn có *nhiệm vụ rất quan trọng*. Thí dụ: Các anh chị nuôi ở nhà máy nấu, dọn kịp thời, cơm lành canh ngọt. Anh chị em công nhân được ăn uống đúng giờ và thoải mái, họ có sức khỏe dồi dào để nâng cao năng suất lao động, làm ra nhiều máy móc nông nghiệp. Nhờ có máy móc mà nông dân tham gia sản xuất tốt. Công nhân và nông dân đều sản xuất nhiều, nhanh, tốt, rẻ thì đời sống của dân ta được nâng cao nhiều, chúng ta sẽ tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc đến chủ nghĩa xã hội, nước nhà sẽ sớm thống nhất.

Thế là vì làm tốt nhiệm vụ, mà những người nấu ăn và dọn ăn *đã góp phần xứng đáng* vào sự nghiệp chung.

Một điểm quan trọng nữa là vấn đề giải phóng phụ nữ. Kinh tế của ta càng phát triển, nhà ăn công cộng càng thêm nhiều, thì phụ nữ sẽ rảnh rang để tham gia lao động. Như vậy, phụ nữ mới thật được giải phóng, nam nữ mới thật là bình quyền. Mà muốn mở thêm nhiều nhà ăn công cộng thì phải có nhiều anh nuôi, chị nuôi tốt.

4- Có vị trí và nhiệm vụ quan trọng như vậy, cho nên anh nuôi, chị nuôi cần phải trau dồi *phẩm chất* và học tập nghề nghiệp của mình cho thông thạo. Về điểm này, chắc hội nghị sẽ có những báo cáo gương mẫu. Bác chỉ nói tóm tắt như sau: Các cô, các chú phải:

- Luôn luôn nâng cao tinh thần làm chủ, tinh thần trách nhiệm.
- Phải thi đua với nhau, giúp đỡ lẫn nhau, trao đổi kinh nghiệm cho nhau, để không ngừng tiến bộ.
- Phải biết tiết kiệm, quý trọng của công, chống tham ô, lãng phí.
- Phải có thái độ tốt đối với mọi người.

5- Những *khách ăn* thì phải có ý thức tôn trọng và giúp đỡ những anh chị em phục vụ và giữ gìn vệ sinh. Thí dụ: Khi ăn chớ vất xương xóc bữa bãi, ăn xong thì sắp xếp bát đĩa cho gọn gàng để người phục vụ dọn dẹp được nhanh chóng hơn, v.v..

6- Để làm cho nhà ăn công cộng ngày càng tốt, những anh chị em nấu, dọn là chủ chốt. Nhưng *cán bộ phụ trách* các công đoàn, các cơ quan, các tiệm cơm, các đơn vị bộ đội, các cơ quan y tế... *đều có trách nhiệm*. Nếu những cán bộ ấy khoán trắng, buông trôi, thì nhà ăn sẽ không tốt. Cho nên cán bộ phụ trách cần phải hàng ngày xem xét tình hình nhà ăn, lắng nghe ý kiến quần chúng, giúp đỡ anh chị nuôi giải quyết các khó khăn, luôn luôn quan tâm đến sự ăn uống, vệ sinh, và sức khỏe của quần chúng. Như thế thì nhà ăn nhất định tiến bộ không ngừng.

7- Có người nói: Làm việc bếp núc vất vả, không học tập được, không vẻ vang. Nói vậy không đúng.

Ngày trước, Bác cũng đã làm phụ bếp. Lúc đó Bác là vong quốc nô, làm phụ bếp cho thực dân Pháp. Công việc vất vả từ 5 giờ sáng

đến 9, 10 giờ tối. Nhưng Bác vẫn học được văn hóa và chính trị. Có *quyết tâm* thì nhất định học được. Ngày nay, các cô, các chú có điều kiện thuận lợi hơn nhiều. Bác mong các cô, các chú cố gắng học để tiến bộ.

Ngày nay, ở nước ta và các nước anh em, *vẻ vang nhất* là danh hiệu *Anh hùng Lao động*. Chúng ta có mấy mươi anh hùng lao động, trong số đó có hai anh hùng là anh nuôi (Đình Văn Mẫu và Hoàng Văn Dực). Vậy là nấu bếp mà xuất sắc cũng là anh hùng, cũng rất vẻ vang.

Bác mong các cô, các chú cố gắng thi đua và tiến bộ nhiều để mai sau chúng ta có nhiều anh nuôi, chị nuôi giành được danh hiệu anh hùng vẻ vang.

Nói ngày 2-7-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2661,

ngày 4-7-1961.

CHÚC MỪNG CÁCH MẠNG MÔNG CỔ¹⁾

Nhân dịp chúc mừng lần thứ 40 ngày thắng lợi của cách mạng Mông Cổ, tôi thân ái chuyển đến nhân dân Mông Cổ anh em lời chúc mừng nhiệt liệt nhất của nhân dân Việt Nam.

Sau cuộc Cách mạng Tháng Mười vĩ đại ở Nga, dưới sự lãnh đạo của Đảng Nhân dân cách mạng, nhân dân Mông Cổ đã tiến hành thắng lợi cuộc cách mạng của mình và lập nên nước Cộng hòa Nhân dân Mông Cổ.

Trong 40 năm qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng Nhân dân cách mạng, với tinh thần lao động sáng tạo của mình và sự giúp đỡ của Liên Xô và các nước anh em khác, nhân dân Mông Cổ đã xây dựng đất nước của mình từ một nước lạc hậu chuyên làm nghề chăn nuôi trở thành một nước có nông nghiệp và công nghiệp tiến bộ.

Đặc biệt trong năm qua, nhân dân Mông Cổ đã hoàn thành vượt mức thời hạn kế hoạch 3 năm (1958 - 1960).

- Về chăn nuôi, ngày nay nhân dân Mông Cổ đứng hàng đầu trên thế giới về số lượng súc vật, tính theo đầu người.

- Về nông nghiệp, đã căn bản hoàn thành hợp tác hóa, đã thu hoạch một vụ mùa lớn nhất xưa nay chưa từng có và đã thỏa mãn nhu cầu của nhân dân về bột mì.

1) Bài phát biểu theo đề nghị của Đài phát thanh Mông Cổ nhân dịp kỷ niệm 40 năm ngày cách mạng Mông Cổ thắng lợi (BT).

- Về công nghiệp, từ chỗ không có gì, nhân dân Mông Cổ đã xây dựng được một nền công nghiệp gồm nhiều ngành, và một hệ thống vận tải hiện đại. Sản xuất công nghiệp đã chiếm gần một nửa tổng sản lượng của nền kinh tế quốc dân.

- Về văn hóa, giáo dục, y tế, v.v. cũng đã đạt được nhiều thành tích to lớn.

Nhân dân Mông Cổ vừa ra sức xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa ra sức góp phần xứng đáng vào sự nghiệp bảo vệ hòa bình thế giới.

Việt Nam và Mông Cổ là hai nước anh em trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa mà Liên Xô vĩ đại là trung tâm. Nhân dân hai nước chúng ta gắn bó với nhau bằng một mối tình anh em thắm thiết. Trong cuộc kháng chiến trước đây cũng như trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà hiện nay, nhân dân Việt Nam luôn luôn được sự ủng hộ nhiệt tình của nhân dân Mông Cổ. Nhân dịp này, chúng tôi gửi đến Đảng, Chính phủ và nhân dân Mông Cổ anh em lời cảm ơn chân thành và lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Tôi cũng thân ái gửi đến các cháu thanh niên và nhi đồng Mông Cổ nhiều cái hôn.

Chúc tình đoàn kết giữa nhân dân hai nước Việt Nam và Mông Cổ ngày càng bền vững.

Báo *Nhân dân*, số 2668,
ngày 11-7-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI LIÊN HOAN CHIẾN SĨ THI ĐUA TOÀN QUÂN²⁷

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ đến hỏi thăm các đại biểu và khen ngợi những cố gắng và thành tích của các cô, các chú về nhiều mặt. Nhưng các cô, các chú phải nhớ rằng đó là những thành tích bước đầu, chớ nên chủ quan tự mãn, mà phải cố gắng hơn nữa để thu thành tích nhiều hơn và to hơn nữa.

Trong Đại hội này có đại biểu đủ các thành phần trong quân đội ta: bộ đội thường trực, đơn vị hậu bị, dân quân tự vệ đều có. Cán bộ, chiến sĩ, công nhân, nhân viên đều có. Anh hùng đã lập được nhiều chiến công, chiến sĩ thanh niên mới vào bộ đội đều có. Nam có, Bắc có, gái có, trai có, các dân tộc anh em đều có. Đó là một hình ảnh rất tốt đẹp của tinh thần đoàn kết trong đại gia đình quân đội nhân dân ta. Đại đoàn kết là nền tảng của đại thắng lợi.

Hiện nay chúng ta đang ra sức xây dựng quân đội tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc thành một quân đội chính quy và hiện đại. Đó là một công việc to lớn, lâu dài và khó khăn. Nhưng với sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng và quyết tâm tiến lên của toàn thể bộ đội, chúng ta nhất định làm được.

Để hoàn thành thắng lợi nhiệm vụ to lớn đó, toàn thể cán bộ và chiến sĩ ta phải thực hiện mấy điều sau đây:

Luôn luôn nâng cao trình độ chính trị, văn hóa và mức hiểu biết về khoa học và kỹ thuật.

Phải giữ gìn kỷ luật một cách rất nghiêm túc.

Nâng cao cảnh giác, giữ gìn bí mật, luôn luôn sẵn sàng đập tan mọi âm mưu nham hiểm của địch.

Đi đôi với những việc đó, toàn thể bộ đội ta phải:

Thấm nhuần tinh thần làm chủ, cần kiệm xây dựng quân đội, phải tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để tự cải thiện mức sống của mình và giảm nhẹ sự đóng góp của đồng bào. Đồng thời phải nghiêm khắc chống tham ô, lãng phí.

Đoàn kết và giúp đỡ nhân dân, nhất là đoàn kết, học hỏi, giúp đỡ và thi đua với công nhân và nông dân.

Công nhân phát cao ngọn cờ Duyên Hải,

Nông dân phát cao ngọn cờ Đại Phong,

Quân đội anh hùng phát cao ngọn cờ “Ba nhất”,

Công, nông, binh đại thi đua, đại đoàn kết,

Chủ nghĩa xã hội nhất định đại thành công,

Bắc - Nam nhất định sẽ thống nhất non sông một nhà!

Một điều rất quan trọng nữa mà chúng ta phải nhận rõ: Nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa của ta là một thành viên trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa mà Liên Xô vĩ đại là trung tâm. Quân đội ta cũng là một thành phần trong đại gia đình ấy. Đại gia đình xã hội chủ nghĩa của chúng ta rất mạnh, rất to. Chúng ta luôn luôn chủ trương giữ gìn hòa bình thế giới, chung sống hòa bình giữa các nước có chế độ khác nhau. Nhưng chúng ta cũng phải luôn luôn sẵn sàng đập tan những kẻ điên cuồng gây chiến...

*

* *

Nhiều thành tích nhỏ cộng lại trở nên thành tích to. Bác rất vui lòng trong ba năm qua nhiều cá nhân và nhiều đơn vị đã có thành tích hoặc to hoặc nhỏ đều đáng khuyến khích và ngợi khen.

Hôm nay Bác chỉ nêu 3 đơn vị và 5 cá nhân gương mẫu nhất. Mong rằng sau Đại hội này, tất cả mọi người và mọi đơn vị đều ra sức thi đua để trở nên gương mẫu.

Chúc Đại hội vui vẻ và thành công tốt đẹp!

Nói ngày 11-7-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2669,

ngày 12-7-1961.

QUYẾT TÂM PHẤN ĐẤU CHO MỘT VỤ MÙA THẮNG LỢI

Do sự cố gắng của cán bộ và đồng bào nông dân, nhất là các hợp tác xã, chúng ta đã thu hoạch một *vụ chiêm* thắng lợi. Nay chúng ta cần phải nhân cái đà đó mà cố gắng hơn nữa để tranh thủ một *vụ mùa* thắng lợi hơn nữa. Để đạt mục đích ấy, chúng ta phải *lập tức làm mấy việc sau đây*:

1- *Phải có mạ đủ và tốt* - Mạ tốt thì một sào mạ cấy được hơn một mẫu. Một sào mạ kém chỉ cấy được độ tám sào. Hiện nay, toàn miền Bắc đã gieo được độ 90% mạ, thế là còn *thiếu* một phần mười. Một vài nơi mạ bị hạn và bị sâu; cần phải ra sức chống hạn diệt sâu để bảo vệ mạ.

Vì mưa lũ sớm, Khu IV đáng lẽ phải gieo mạ sớm hơn. Nhưng sự thật lại chậm hơn! Như:

- Quảng Bình mới được hơn 50%,
- Hà Tĩnh mới được hơn 60%,
- Nghệ An mới được hơn 66%.

Cán bộ lãnh đạo và đồng bào nông dân ba tỉnh phải *cấp tốc làm cho đủ mạ*.

2- *Phải cày bừa kịp thời* - Đáng lẽ hôm nay đã cày bừa xong. Nhưng nhiều nơi còn *quá chậm*. Như Nghệ An, Hà Tĩnh, Ninh Bình chưa cày bừa được một nửa diện tích!

3- *Phải có đủ phân bón* - Cả miền Bắc cần phải có 13 triệu rưỡi tấn phân cho vụ mùa. Nhưng hiện nay còn thiếu độ 11 triệu tấn. Số phân hiện có chưa đủ bón lót trong khi cấy.

Những nơi làm phân kém nhất là Hà Nam, Vĩnh Phúc... mỗi mẫu mới được hơn 1 tấn phân!

4- *Phải cấy kịp thời vụ* - Từ nay đến hết tháng 7 dương lịch là thời vụ *tốt nhất*. Chậm nhất là đến khoảng 15 tháng 8. Quyết không nên cấy quá chậm.

Năm 1959 được mùa là vì cấy được sớm: 25 tháng 7 đã cấy được 95%. Đó là một kinh nghiệm cần phải ghi nhớ.

Như thế là về mạ, cày, bừa, phân bón, cấy - chúng ta phải động viên hết mọi khả năng để làm cho đầy đủ và kịp thời. Song song với những việc trên, các nơi như Bắc Ninh, Hải Dương, Hưng Yên, Lạng Sơn... phải ra sức trừ sâu và chống hạn.

Bộ Nông nghiệp cần phái cán bộ xuống tận từng địa phương để giúp giải quyết khó khăn về mặt kỹ thuật.

Cán bộ các tỉnh và các huyện phải đến tận các hợp tác xã để trực tiếp giải quyết khó khăn về cấy mùa, trồng hoa màu, cây công nghiệp và chăn nuôi... Các đảng viên và đoàn viên cần phải xung phong gương mẫu trong mọi công việc làm mùa.

Làm vụ mùa là *công việc trung tâm* hiện nay. Chúng ta phải dùng mọi lực lượng để giành lấy một vụ mùa thắng lợi!

T.L.

TRẢ LỜI PHÓNG VIÊN THÔNG TẤN XÃ CỘNG HÒA DÂN CHỦ ĐỨC¹⁾

Hỏi: Thưa đồng chí Chủ tịch, việc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa quan trọng như thế nào đối với toàn bộ nước Việt Nam?

Trả lời: Mục đích việc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là nâng cao mức sống vật chất và tinh thần của nhân dân miền Bắc Việt Nam và đồng thời tạo cơ sở vững chắc cho cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam để hòa bình thống nhất đất nước của mình.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết có gì ẩn đằng sau lời vu cáo của Ngô Đình Diệm về cái gọi là “hoạt động khuynh đảo” của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ở miền Nam Việt Nam không?

Trả lời: Việc cho rằng nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có những “hoạt động khuynh đảo” ở miền Nam Việt Nam là một điều vu cáo hèn hạ của bè lũ Mỹ - Diệm. Điều vu cáo này nhằm che lấp việc phá hoại Hiệp nghị Giơnevơ và việc biến miền Nam Việt Nam thành thuộc địa và căn cứ quân sự của Mỹ. Điều vu cáo đó còn nhằm tăng cường khủng bố nhân dân miền Nam Việt Nam đang đấu tranh chống chế độ độc tài phát xít của bè lũ Mỹ - Diệm giành

1) Phóng viên Thông tấn xã Cộng hòa Dân chủ Đức: Áctua Manba (BT).

cho mình quyền sống, dân chủ, hòa bình và thống nhất. Đây là kết quả bảy năm chấp chính của Ngô Đình Diệm: 9 vạn người bị giết và bị thương, 67 vạn người bị giam trong các nhà tù và trại tập trung, 50 vạn người bị tra tấn. Trong số hơn 13 triệu nhân dân miền Nam Việt Nam, thì hơn 1 triệu là nạn nhân của chế độ độc tài phát xít. Từ năm 1954, nghĩa là từ bảy năm nay không có ngày nào là không có chém giết, cướp bóc, đốt nhà và tra tấn dã man. Cuộc đấu tranh chống chế độ dã man ấy là quyền thiêng liêng của đồng bào chúng tôi ở miền Nam Việt Nam. Không có bạo lực hay vu cáo nào có thể làm cản trở được mục đích đó đi tới thắng lợi.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đi theo đường lối nào để thống nhất Việt Nam?

Trả lời: Chúng tôi kiên quyết đấu tranh thống nhất Tổ quốc bằng đường lối hòa bình và thi hành nghiêm chỉnh Hiệp nghị Giơnevơ.

Hỏi: Việc ký hòa ước với Đức trong năm nay và việc giải quyết vấn đề Tây Bá Linh¹⁾ theo đề nghị trong giác thư của Liên Xô, có một tầm quan trọng đối với việc duy trì hòa bình ở châu Âu. Thưa Chủ tịch, Chủ tịch có cho rằng việc ký hòa ước như thế cũng có kết quả tốt đối với tình hình Đông Nam Á không?

Trả lời: Một hòa ước ký với hai nước Đức và việc giải quyết vấn đề Tây Bá Linh, theo như Liên Xô đề nghị trong bức giác thư của mình là nhằm để củng cố hòa bình và xóa bỏ mối đe dọa chiến tranh ở châu Âu. Chắc chắn rằng việc ấy có kết quả tốt đối với Đông Nam Á cũng như đối với toàn thế giới. Vì vậy, nhân dân Việt Nam cũng như nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới nhiệt liệt ủng hộ những đề nghị của Liên Xô.

Báo Nhân dân, số 2678,
ngày 21-7-1961.

1) Tây Béclin (BT).

BÀI NÓI TẠI HỘI NGHỊ LẦN THỨ NĂM CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG (KHOÁ III)²⁷

Các đồng chí,

Chúng ta có thể nói: Hội nghị Trung ương lần này *kết quả tốt*. Kết quả tốt bởi vì có Đại hội lần thứ III của Đảng soi sáng, vì có đột chính huấn, vì thảo luận rộng rãi và chuyên đi sâu vào một vấn đề.

Chúng ta phải ra sức tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc trong công cuộc phát triển nông nghiệp, vì:

- “Có thực mới vực được đạo”, phải làm cho nhân dân ta ngày càng thêm ấm no.

- Nông nghiệp phải cung cấp đủ lương thực và nguyên liệu để phát triển công nghiệp, để bảo đảm công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa.

Nông nghiệp tốt, công nghiệp tốt, thì xây dựng tốt chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Chúng ta nhất trí nhận rằng phong trào hợp tác xã nói chung là *tốt*. Đồng thời chúng ta cũng thấy nó còn có những *khuyết điểm* cần phải sửa chữa. Đó là những khuyết điểm trong lúc phát triển. Ví như một đứa con lớn quá nhanh, áo quần may tháng này thì tháng sau đã thấy chật. Khuyết điểm phổ biến nhất là nhiều ban quản trị còn yếu, vì cán bộ tiến không kịp với mức độ phát triển

của hợp tác xã, ví như những tiểu đội trưởng mà phải chỉ huy những đại đội hoặc tiểu đoàn. Chúng ta cần phải giúp cán bộ tiến cho kịp với nhiệm vụ của họ.

Theo ý tôi, chúng ta nên nêu bật và nhấn mạnh mấy điểm sau đây:

- Tất cả đường lối, phương châm, chính sách... của Đảng đều *chỉ nhằm nâng cao đời sống của nhân dân* nói chung, của nông dân nói riêng. Muốn đạt mục đích đó thì nhất định phải củng cố và phát triển hợp tác xã cho thật tốt, phải *nâng cao không ngừng thu nhập của xã viên*.

Cần nêu bật và nhấn mạnh điều đó, vì hiện nay còn có người nghĩ rằng: Đảng khuyến khích tăng gia sản xuất cho nhiều để bán nhiều lương thực cho Nhà nước, chứ không phải vì lợi ích của nông dân.

- Cần phải ra sức *củng cố chi bộ* ở nông thôn. Chi bộ tốt thì ban quản trị mới tốt. Ban quản trị tốt thì xã viên mới đoàn kết và hăng hái sản xuất, hợp tác xã mới củng cố và phát triển tốt.

Đồng thời cần quy định rõ tư cách và quyền hạn của cán bộ quản trị. Thí dụ: Đại hội xã viên bầu ra cán bộ quản trị và có quyền cách chức cán bộ nào bất lực; cán bộ quản trị phải chí công vô tư; tài chính phải công khai, v.v..

- Cần làm cho mỗi xã viên thấm nhuần *tinh thần làm chủ và tinh thần cần kiệm xây dựng hợp tác xã*.

- Cần phải tăng cường hơn nữa việc *kiểm tra đôn đốc*, để kịp thời phát hiện và phổ biến những kinh nghiệm tốt, và kịp thời uốn nắn những nhược điểm, những khuyết điểm của hợp tác xã.

- Trung ương đã nhất trí về đường lối, chính sách, chỉ tiêu, biện pháp... Chúng ta phải *biến sự nhất trí ấy thành quyết tâm*. Chúng ta phải truyền đạt sự nhất trí và quyết tâm của Trung ương đến tận mỗi cán bộ, mỗi xã viên, làm cho toàn Đảng, toàn dân biến Nghị quyết của Trung ương thành một cao trào *thi đua* tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để không ngừng nâng cao đời sống của nhân dân.

- Sau Hội nghị này, các bộ và các ngành ở Trung ương cần có kế hoạch sẵn sàng phục vụ sản xuất nông nghiệp một cách thiết thực. Cán bộ tỉnh và cán bộ huyện cần giải thích rõ ràng và rộng khắp Nghị quyết của Trung ương, làm cho mỗi cán bộ, mỗi xã viên vui vẻ và phấn khởi thi đua thực hiện Nghị quyết của Trung ương, trước mắt là tranh thủ một vụ mùa thắng lợi.

Đồng bào nông dân ta sẵn có truyền thống cần cù lao động và hăng hái phấn đấu. Khi đã thấm nhuần tinh thần của Nghị quyết của Hội nghị Trung ương, chắc nông dân ta sẽ rất phấn khởi và sẽ có một chuyển biến to lớn trong sản xuất nông nghiệp.

Nhân dịp này, tôi thay mặt Trung ương khen ngợi hợp tác xã Đại Phong và phong trào thi đua với Đại Phong, và nhắc nhở cán bộ cùng xã viên chú ý phấn đấu với thành tích, mà phải cố gắng để tiến bộ nhiều hơn nữa.

Nói ngày 22-7-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2708,
ngày 20-8-1961.

CÔ HỌC SINH 106 TUỔI

*Diệt giặc dốt*²⁹ là một trong những khẩu hiệu của nhân dân Việt Nam ta từ trong thời kỳ kháng chiến. Hiện nay đó cũng là một khẩu hiệu của nhân dân Cu Ba anh hùng.

Do sự săn sóc của Đảng và sự hăng hái của đồng bào, chúng ta đã thu được thành tích vẻ vang trong công cuộc diệt giặc dốt: 11 tỉnh đã xóa xong nạn mù chữ; khu tự trị Việt Bắc gồm nhiều dân tộc thiểu số cũng đã có 1 tỉnh, 18 huyện, 485 xã thanh toán xong nạn mù chữ.

Hơn nữa, từ chỗ thanh toán nạn mù chữ chúng ta đã tiến lên gây một phong trào rầm rộ *bổ túc văn hóa*. Thí dụ: Chỉ ba tỉnh Nghệ An, Nam Định, Hà Đông đã có hơn 300.000 người học bổ túc văn hóa; Hà Nội có 100.800 người, v.v..

Đó là một thắng lợi lớn. Nhưng chúng ta chớ tự mãn, mà phải cố gắng không ngừng vừa đẩy mạnh phong trào bổ túc văn hóa, vừa hoàn toàn thanh toán nạn mù chữ (Thành phố Hà Nội có 500.000 người (không kể ngoại thành) đang còn 6.600 người chưa biết đọc biết viết).

Từ ngày được giải phóng, nhân dân *Cu Ba* anh em cũng đang phát động một phong trào *diệt giặc dốt*.

Hồi cuối tháng 6, ở Thủ đô Cu Ba, trong một cuộc mít tinh phát bằng cấp cho 3.500 công dân đã thoát nạn mù chữ, Thủ tướng Caxtôrô nói: Hiện nay 40.000 người con em nông dân đã thoát nạn mù chữ. 600.000 công nhân và nông dân đã ghi tên xin đi học,

nhiều trường học sẽ được mở thêm... Thủ tướng kêu gọi nhân dân quyết tâm xóa xong nạn mù chữ nội trong năm nay.

Trong số những người được nhận bằng cấp bình dân học vụ ở cuộc mít tinh, có *bà cụ Maria Xêmanát* (là một nô lệ cũ) 106 tuổi. Cụ Maria nói: “Dưới ách thống trị của thực dân Tây Ban Nha, người nô lệ nào muốn học đều bị coi như là phạm tội. Cách mạng đã thay đổi tình trạng ấy, mà ông Caxtôrô đã lãnh đạo cách mạng thành công!...”.

*Hoan hô cụ Maria,
Tuổi già mà chí không già,
Tinh thần ham học thật là đáng khen!*

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2686,
ngày 29-7-1961.

ĐIỆN GỬI
HỘI NGHỊ LIÊN HOAN CHIẾN SĨ
THI ĐUA CÔNG, NÔNG, BINH HẢI PHÒNG¹⁾

Thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ, Bác thân ái chúc mừng Hội nghị liên hoan công, nông, binh Hải Phòng.

Bác khen ngợi những thành tích của nhân dân lao động Hải Phòng đã đạt được.

Từ nay, *công nhân* cần nâng cao hơn nữa tinh thần làm chủ xí nghiệp, đẩy mạnh hơn nữa phong trào Duyên Hải, nhằm hoàn thành toàn diện và vượt mức kế hoạch năm 1961.

Đồng bào *nông dân* và các hợp tác xã cần thi đua cấy tốt và kịp thời vụ, quyết tâm giành một vụ mùa thắng lợi.

Bộ đội cần đẩy mạnh thi đua “Ba nhất” và cố gắng giúp đỡ đồng bào nông dân sản xuất.

Công, nông, binh đoàn kết, lôi cuốn đồng bào các giới thi đua làm cho Hải Phòng thành một địa phương gương mẫu trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Đó là lời chúc mừng mà cũng là lòng mong ước Bác gửi đến Hội nghị.

1) Hội nghị liên hoan chiến sĩ thi đua công, nông, binh Hải Phòng họp ngày 28-7-1961 (BT).

Nhân dịp này, một lần nữa Bác cảm ơn các cô, các chú đã gửi biếu Bác một bình hoa hồng rất đẹp.

Chúc Hội nghị thành công tốt đẹp.

Báo *Nhân dân*, số 2688,
ngày 31-7-1961.

LÁ CỜ QUẬT KHỎI

Trong những năm trước Cách mạng Tháng Tám thành công, Đảng ta lãnh đạo nhân dân chống đế quốc Pháp bằng nhiều hình thức. Khi thì tổ chức bãi công, bãi thị, bãi khóa, chống thuế... Khi thì rải truyền đơn, dán khẩu hiệu, *treo cờ đỏ*.

Nhiều đồng chí ta đã thành những “chuyên gia treo cờ”. Trong những ngày quốc tế như kỷ niệm Cách mạng Tháng Mười, mồng 1-5, v.v.. có những lá cờ đỏ tung bay trên những ngọn cây cao vút, có những hàng cờ cắm trên bè chuối đung đỉnh trôi theo các dòng sông, có những chuỗi cờ đỏ chói đầy các hàng dây thép... Tuyệt nhất là trên nóc các đồn bót và nhà tù cũng có cờ!

Những lá cờ báo hiệu đấu tranh ấy đã làm cho nhân dân ta phấn khởi, và làm cho bọn thực dân Pháp hoảng sợ điên người.

Đấu tranh bằng cách *treo cờ* không phải hình thức riêng của cách mạng Việt Nam, mà nó cũng là hình thức chung của các dân tộc khác. Chuyện sau đây chứng tỏ điều đó:

Gần bảy năm chiến tranh xâm lược không có kết quả, và e sợ lại bị một Điện Biên Phủ ở Bắc Phi, thực dân Pháp buộc phải đàm phán với Angiêri. Nhưng Chính phủ Đờ Gôn lại ôm ấp *âm mưu chia cắt* nước Angiêri. Chúng âm mưu cắt khỏi Angiêri xứ Xahara là nơi nhiều mỏ dầu hỏa và vùng ven biển là nơi nhiều kiều dân người Âu.

Ủng hộ Chính phủ lâm thời Angiêri chống lại âm mưu chia cắt, hôm 5-7, khắp các thành phố Angiêri có những cuộc tổng bãi công, bãi thị và biểu tình khổng lồ. Chỉ ở Côngstăngtín đã có hơn

30.000 người tham gia. Quân đội thực dân đã bắn chết hơn 50 người và bắn hơn 300 người bị thương, trong số người bị nạn có nhiều đàn bà và trẻ em.

Trước đây kháng chiến sôi nổi ở nông thôn. Ngày nay thành thị cũng trực tiếp tham gia kháng chiến.

Một điều rất cảm động là những người Angiêri yêu nước bị giam trong 147 nhà tù ở Pháp cũng đều tham gia ngày “5-7” bằng cách không chịu ăn uống suốt ngày hôm đó.

Trên nóc nhà tù thị xã Caen (ở Pháp) hai lá cờ Angiêri ngạo nghễ tung bay. Những lá cờ ấy ở đâu ra?

Người nữ anh hùng Giamila Bupacha cùng những chị em Angiêri bị giam ở nhà tù Caen - đã xé áo, xé yếm của họ và bí mật may những lá cờ oanh liệt ấy. Từ 8 giờ sáng đến 1 giờ chiều, hai lá cờ phấp phới như hai bàn tay của Tổ quốc xa xăm đang ra hiệu cho những người Angiêri anh dũng: “Các con cứ hăng hái tiến tới! Thắng lợi nhất định về tay ta!”.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2688,
ngày 31-7-1961.

THƯ GỬI ĐỒNG BÀO THỊ XÃ VINH¹⁾

Bác được tin vụ cháy ở thị xã Vinh đã gây thiệt hại cho tài sản của đồng bào. Bác rất phiền lòng. Bác thân ái gửi lời an ủi đồng bào và gia đình cán bộ đã bị nạn cháy.

Bác khen ngợi đồng bào, bộ đội, công an, cán bộ ở thị xã đã hết sức tham gia chữa cháy và giúp đỡ bà con bị nạn. Bác mong rằng đồng bào đoàn kết giúp đỡ lẫn nhau, cố gắng vượt mọi khó khăn, mau chóng xây dựng lại nhà cửa và tiếp tục làm ăn bình thường.

Chính phủ Trung ương và chính quyền địa phương đã hết lòng săn sóc, giúp đỡ để góp phần giảm bớt khó khăn cho đồng bào.

Bác nhắc đồng bào và cán bộ cần nâng cao cảnh giác, luôn luôn chuẩn bị sẵn sàng những dụng cụ phòng và giữ lửa, không để xảy ra những tai họa như thế nữa.

Chào thân ái

HỒ CHÍ MINH

In trong sách *Bác Hồ với quê hương Nghệ Tĩnh*,
Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Nghệ Tĩnh,
1977, tr.77.

1) Thị xã Vinh (nay là Thành phố Vinh, tỉnh Nghệ An) nhận được thư Bác ngày 4-8-1961 (BT).

KÍNH HỎI ỦY BAN QUỐC TẾ GIÁM SÁT VÀ KIỂM SOÁT

Thưa quý Ban,

Quý Ban có một nhiệm vụ rất vẻ vang, là giám sát việc thi hành *Hiệp nghị Giơnevơ* một cách nghiêm chỉnh. Vì vậy, nhân dân Việt Nam muốn đặt sự tin cậy và lòng biết ơn ở quý Ban. Nhưng chúng tôi buộc lòng phải hỏi quý Ban vài điều. Thí dụ:

Ngày 20-7-1956 đáng lẽ là có cuộc tổng tuyển cử tự do trong cả hai miền Nam và Bắc để thống nhất nước Việt Nam như Hiệp nghị Giơnevơ đã quy định. Song Mỹ - Diệm đã trắng trợn phá hoại Hiệp nghị đó, và âm mưu lâu dài chia cắt đất nước chúng tôi.

- Đối với việc phá hoại ấy, quý Ban đã có thái độ thế nào?

Trong bảy năm qua, Mỹ - Diệm đã:

- Bỏ thuốc độc 6.000 người ở nhà giam Phú Lợi,
- Bắn bị thương hơn 23.000 người,
- Giết hại 80.000 người,
- Giam cầm và tra tấn dã man 500.000 người.

Ngày nào Mỹ - Diệm cũng phái quân đội với máy bay, xe tăng, đại bác đi càn quét. Chúng đốt phá làng mạc, cướp bóc nhân dân. Chúng bắn giết, chặt đầu, mổ bụng, móc mắt, moi gan những người dân vô tội.

- Đối với những tội ác vô cùng ghê tởm ấy, quý Ban đã xử trí thế nào?

Suốt bảy năm nay, Mỹ đã chở trái phép binh quân mỗi tháng 15 chuyến tàu đầy vũ khí, và mỗi ngày một chuyến máy bay đưa quân nhân hoặc khí giới vào miền Nam. Mỹ - Diệm đã xây dựng thêm nhiều trường bay và đường sá quân sự, để chuẩn bị chiến tranh.

- Đối với âm mưu gây chiến và phá hoại Hiệp nghị Giơnevơ đó, quý Ban đã ngăn chặn thế nào?

Nếu nói rằng quý Ban không làm gì cả, thì cũng không đúng! Quý Ban cố gắng nhiều. Nhưng tiếc rằng vừa rồi quý Ban đã làm một việc như sau:

Ngày 13-5, Phó Tổng thống Mỹ ký hiệp định tăng thêm viện trợ bằng tiền, bằng người và bằng vũ trang cho Ngô Đình Diệm; tức là Mỹ - Diệm một lần nữa vi phạm Hiệp nghị Giơnevơ thì ngày 24-6, quý Ban lấy đa số (là Chủ tịch Ấn Độ và Chủ tịch đoàn Canada) thông qua cái mà quý Ban gọi là “quyền nghiên cứu và điều tra “hoạt động lật đổ””.

Nhân dân Việt Nam chúng tôi không thể không nghi ngờ rằng cái nghị quyết sai lầm “24-6” nhằm mục đích làm bình phong, hợp pháp hóa cái nghị định Mỹ - Diệm “13-5”. Chính vì vậy mà nhân dân chúng tôi kiên quyết đòi quý Ban xóa bỏ cái nghị quyết vô lý “24-6” đi.

Quý Ban nghĩ sao?

Kính chào lịch sử.

Luật sư TH. Lam

Báo *Nhân dân*, số 2693,
ngày 5-8-1961.

CẦN HỌC NHỮNG KINH NGHIỆM TỐT

Chúng ta có kinh nghiệm tốt của Đại Phong. Nhiều nơi khác lại có kinh nghiệm tốt về từng ngành, từng việc. Thí dụ:

Kinh nghiệm cải tiến nông cụ - Về việc này, Xuân Lai (Thanh Hóa) là một xã tiên tiến. Hiện nay, Xuân Lai đã dùng toàn cày và bừa cải tiến thay thế cho cày bừa kiểu cũ. Họ cũng đã dùng máy cấy thô sơ, và xe bò xe cóc để giải phóng đôi vai.

Nhờ cải tiến nông cụ mà Xuân Lai cày sâu, bừa kỹ, làm nhiều phân bón, cấy kịp thời vụ. Kết quả là năng suất lúa tăng gấp ba năm ngoái. Hơn nữa, Xuân Lai lại còn *thừa sức lao động* để cấy thêm 26 mẫu tây lúa Nam Ninh, đưa một số xã viên đi vỡ hoang được 18 mẫu, và cho một số xã viên đi gặt giùm xã bạn.

Nay Xuân Lai đang cố gắng tiến lên nữa.

Làm được như vậy, là do *Đảng ủy xã* có quyết tâm, xã viên đều tin tưởng, mọi người hăng hái góp ý kiến, góp công sức, góp nguyên liệu, vật liệu để cải tiến nông cụ.

Kinh nghiệm nuôi lợn - Cách đây nửa năm, số lợn của xã Quảng Hải (Thanh Hóa) sụt xuống còn một nửa. Do đó, thu nhập của xã viên và phân bón cho ruộng đất đều sút kém.

Chi bộ đã cùng xã viên bàn bạc và giải quyết vấn đề nuôi lợn:

Xã viên *thiếu vốn* để nuôi lợn, hợp tác xã tạm cho vay tiền.

Lợn *thiếu cám*; cả xã phát động phong trào trồng cây làm thức ăn cho lợn. Họ không để một tấc đất hoang. Họ biến bờ rào gai thành hàng chục cây số “bờ rào ba”, tức là trồng ba thứ: ngoài trồng

cỏ voi, giữa trồng sắn, trong trồng củ dong. Họ thì đua trồng ngô, lang, đu đủ... Bình quân mỗi người có một sào cây thức ăn cho lợn.

Họ nuôi lợn bằng “2 tay”, tức là lợn nuôi *chung* của hợp tác xã và lợn nuôi *riêng* của xã viên. Hợp tác xã cải tiến cách nuôi để làm kiểu mẫu, và cung cấp lợn giống tốt cho xã viên. Hiện nay, hợp tác xã đã có 350 con lợn và xã viên 2.500 con. Tính đồ đồng mỗi hộ có 2 lợn rưỡi.

Nhiều lợn thì nhiều phân; hợp tác xã đã bón gần 2 tấn rưỡi phân chuồng cho một mẫu tây lúa vụ thu, và trừ được 5 tấn cho mỗi mẫu tây vụ mùa. Xã viên rất vui vẻ phấn khởi.

Có kết quả đó, là vì *chi bộ* lãnh đạo tốt, tổ chức khéo, phân công phụ trách rõ ràng, đi đúng đường lối quần chúng.

Những việc Đại Phong, Quảng Hải và Xuân Lai làm được, thì các hợp tác xã khác cố gắng nhất định cũng làm được.

Nhiệm vụ của các chi bộ ở nông thôn là phải làm cho hợp tác xã ở địa phương mình học tập những kinh nghiệm tốt của Đại Phong, Quảng Hải và Xuân Lai.

T.L.

ĐIỆN MỪNG LIÊN XÔ PHÓNG TÀU VŨ TRỤ PHƯƠNG ĐÔNG 2

*Kính gửi đồng chí N. S. Khrútsốp, Bí thư thứ nhất
Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô,
Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng
Liên bang Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Xôviết,*

Đồng chí Khrútsốp thân mến,

Cách đây 46 tháng, chiếc vệ tinh thứ nhất trên thế giới đã truyền đi những tiếng “píp píp” nhộn nhịp và khoan thai bay vòng quanh quả đất. Tiếp theo đó, đã có nhiều vệ tinh khác bay quanh quả đất, bay quanh mặt trăng và bay lên sao Kim.

Rồi đến ngày lịch sử 12-4-1961, chiếc tàu vũ trụ *Phương Đông số 1*³⁰ mang theo người anh hùng Liên Xô, đồng chí *Gagarin*, đã thắng lợi đi vào quỹ đạo quả đất. Đó là lần đầu tiên trong lịch sử mà một kỳ công khoa học như thế đã thực hiện.

Và hôm nay, con tàu vũ trụ em là *Phương Đông số 2*³¹ do anh hùng Liên Xô là đồng chí *Ghécman Titốp* lái, sau khi bay quanh quả đất nhiều lần, đã thắng lợi trở về Tổ quốc Liên Xô.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản vĩ đại, khoa học Xôviết đã thực hiện những tiến bộ ngày càng rất kỳ diệu, ngày càng rất to lớn!

Đối với những thắng lợi của Liên Xô, nhân dân Việt Nam chúng tôi rất sung sướng và rất tự hào, vì đó cũng là thắng lợi chung của phe xã hội chủ nghĩa và của toàn thể loài người.

Vẻ vang thay Đảng Cộng sản Liên Xô!

Vẻ vang thay nhân dân Liên Xô!

Thưa đồng chí thân mến,

Nhân danh toàn thể nhân dân Việt Nam, tôi cảm ơn đồng chí và gửi đồng chí nhiều cái hôn anh em.

Hà Nội, ngày 7 tháng 8 năm 1961

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2696,
ngày 8-8-1961.

THỰC DÂN PHÁP XÂM LĂNG BIDÉCTOR

Người Arập có câu tục ngữ: “Một kẻ địch ở trong nhà, muôn phần nguy hiểm hơn là vạn kẻ địch ở ngoài sân”.

Bidéctor là một cửa biển của nước Tuynidi, có 44.700 nhân dân. Trước ngày Tuynidi độc lập (1956), thực dân Pháp đã xây dựng ở đó một căn cứ quân sự kiên cố.

Từ ngày Tuynidi độc lập, căn cứ ấy chẳng những xâm phạm đến chủ quyền của Tuynidi, mà còn uy hiếp cả các nước Bắc Phi.

Chính phủ Tuynidi đã nhiều lần đòi Pháp rút đi, nhưng thực dân Pháp cứ ỳ ra, chưa chịu rút. Việc Pháp thả bom nguyên tử ở Xahara, bên cạnh Tuynidi, làm cho căn cứ quân sự Pháp ở Bidéctor càng thêm tính chất nguy hiểm.

Hôm 17-7-1961, một lần nữa, Quốc hội Tuynidi đòi quân đội Pháp rút khỏi Bidéctor.

Trả lời yêu cầu đó, Pháp quay lại đòi quân đội Tuynidi rút khỏi thành phố Bidéctor (ở cạnh căn cứ quân sự Pháp), để chúng chiếm đóng nốt! Thái độ ngang ngược ấy giống hệt thái độ trắng trợn của thực dân Pháp khi chúng đòi giải tán các đội tự vệ ta ở Hà Nội, trước ngày kháng chiến nổ bùng.

Hôm 20-7, thực dân Pháp dùng hải, lục, không quân đánh thành phố Bidéctor.

Chúng đã khoe khoang kết quả “thắng lợi” của chúng là:

812 người Tuynidi đã bị bắn chết,

1.155 người bị thương,

633 người mất tích. Và chúng đã cướp được:
120 tấn đạn dược,
733 vũ khí các loại,
551 súng trường, v.v..

Tổng thống Đờ Gôn nói: “Vì an ninh của nước Pháp và tình hình thế giới, mà Pháp phải chiếm đóng Bidécơ”. Một lý do kỳ quặc vậy thay! Năm xưa năm xưa con quỷ phát xít Hítle cũng nói: “Vì an ninh của nước Đức và vì tình hình thế giới, mà Đức phải chiếm đóng nước Pháp”.

Đế quốc Mỹ cũng có kho tàng quân sự ở cảng Bidécơ, cho nên chúng hết sức ủng hộ Pháp trong cuộc xâm lăng này.

Đấu tranh chống thực dân là hoàn toàn chính nghĩa. Bởi vậy nhân dân Việt Nam ta và nhân dân tiến bộ thế giới đều nhiệt liệt đồng tình và ủng hộ nhân dân Tuynidi.

Ở Liên hợp quốc, đại biểu Liên Xô đã lên tiếng đòi Pháp rút khỏi Bidécơ. Và hôm 5-8, *Liên Xô* đã giúp Tuynidi 25 triệu đồng rúp để xây dựng thủy nông và một viện huấn luyện kỹ thuật.

“Lửa thử vàng, gian nan thử bạn”. Nhân vấn đề Bidécơ mà nhân dân Tuynidi càng nhận rõ ai là bạn, ai là thù.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2697,
ngày 9-8-1961.

ĐIỆN MỪNG HỘI NGHỊ QUỐC TẾ CHỐNG BOM NGUYÊN TỬ Ở TÔKYÔ

Để cho những tội ác kinh khủng do đế quốc Mỹ gây ra ở Hirôshima và Nagasaki³² không bao giờ còn diễn lại, chúng ta kiên quyết đấu tranh chống việc thử bom nguyên tử và bom khinh khí, kiên quyết đấu tranh đòi giải trừ quân bị toàn bộ và triệt để.

Nhân dân Việt Nam luôn luôn sát cánh cùng các bạn trong cuộc đấu tranh anh dũng này.

Chúc Hội nghị thành công tốt đẹp.

Chào thân ái

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2700,
ngày 12-8-1961.

THƯ GỬI ĐỒNG CHÍ ĂNGVE HỐTGIA¹⁾

Đồng chí thân mến,

Tôi xin cảm ơn đồng chí về bức thư tôi đã nhận được vài giờ sau khi tôi đến Mátxcơva ngày 14-8-61.

Nhân dịp này, tôi xin thông báo với đồng chí những điều sau đây:

a) Tôi cho rằng với một đồng chí già như tôi có bốn phận cố gắng tăng cường sự đoàn kết giữa các đồng chí và các đảng anh em và cố gắng làm cho họ xích lại gần nhau nếu giữa họ có mâu thuẫn.

Bởi vậy tôi đã chủ động sang Mátxcơva và đến Tirana để nói chuyện thân mật với các đồng chí Liên Xô và với đồng chí.

Các đồng chí Liên Xô đã thuận tình đáp lại sáng kiến của tôi và đã mời tôi sang Mátxcơva gặp các đồng chí đó.

Để tranh thủ thời gian, tôi đã lên đường sớm hơn dự định và hy vọng nhận được trả lời của đồng chí trên đường đi.

b) Tôi giữ bí mật chuyến đi và đi một mình, không với danh nghĩa một phái đoàn.

c) Tôi mong đồng chí cho biết lần này tôi có thể gặp đồng chí ở Tirana không?

d) Về việc cử một đoàn đại biểu của Đảng chúng tôi vào cuối năm nay, như đồng chí đề nghị, thì Ban Chấp hành Trung ương chúng tôi sẽ xem xét. Về phần mình, tôi nghĩ rằng những cuộc gặp

1) Đồng chí Ăngve Hốtgia (Enver Hoxha) - Bí thư thứ nhất Đảng Lao động Anbani (BT).

gỡ giữa các đảng anh em luôn là có ích, nhưng tôi e rằng nếu cử một đoàn đại biểu như vậy vào một ngày tháng cụ thể là không phù hợp.

Tôi xin gửi đồng chí lời chào anh em và đề nghị đồng chí chuyển đến các đồng chí trong Ban Chấp hành Trung ương lời chào cộng sản.

Ngày 14 tháng 8 năm 1961

Bút tích tiếng Pháp, lưu tại
Bảo tàng Hồ Chí Minh.

THƯ GỬI
CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG CÁC TỔ CHỨC DÂN TỘC
CÁC NƯỚC THUỘC ĐỊA BỒ ĐÀO NHA

*Kính gửi ông Mariô đờ Anđradê, Chủ tịch Hội đồng các tổ chức
dân tộc các nước thuộc địa Bồ Đào Nha,*

Cônacôri

Thưa Ngài,

Tôi trân trọng cảm ơn Ngài đã gửi thư (11-5-1961) báo cho tôi biết về cuộc Hội nghị các tổ chức dân tộc các nước thuộc địa Bồ Đào Nha tại Casablanca.

Nhân dân Việt Nam luôn luôn theo dõi, nhiệt liệt đồng tình và ủng hộ cuộc đấu tranh của nhân dân Ănggôla chống đế quốc Bồ Đào Nha, nhằm giải phóng đất nước mình.

Hưởng ứng lời kêu gọi của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các đoàn thể nhân dân và các báo chí Việt Nam đã tổ chức nhiều cuộc mít tinh và đăng nhiều bài báo để ủng hộ nghị quyết Hội nghị các tổ chức dân tộc các nước thuộc địa Bồ Đào Nha tại Casablanca.

Tôi tin chắc rằng với sức mạnh đoàn kết của nhân dân Ănggôla và các nước thuộc địa Bồ Đào Nha, với sự đồng tình và ủng hộ nhiệt liệt của nhân dân thế giới, cuộc đấu tranh của nhân dân Ănggôla và các thuộc địa của Bồ Đào Nha nhất định sẽ thắng lợi.

Tôi xin gửi Ngài lời chào thân ái và chúc Ngài khỏe mạnh.

Tháng 8 năm 1961

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa**

HỒ CHÍ MINH

Tài liệu lưu tại
Bảo tàng Hồ Chí Minh.

THƯ GỬI HỌA SĨ PICÁTXÔ¹⁾

Đồng chí Picátxô thuộc vào những con người luôn luôn trẻ, bởi vì những người ấy sôi nổi trong tâm hồn một tình yêu say mê đối với cái Thiện, cái Mỹ, với Hòa bình và Nhân loại. Tình yêu ấy đã dẫn dắt Picátxô đến với chủ nghĩa cộng sản và vì thế họa sĩ mãi mãi giữ được tuổi xuân.

Con chim bồ câu hòa bình do Picátxô vẽ, rất quen thuộc đối với nhân dân Việt Nam và nhân dân khắp trên thế giới, đã biểu hiện một cách rạch ròi lòng tin mãnh liệt của nhà nghệ sĩ lớn ấy vào sự vươn tới hòa bình không gì có thể ngăn cản nổi của nhân dân các dân tộc.

Tôi chúc đồng chí Picátxô luôn luôn mạnh khỏe và sống lâu để sáng tác nghệ thuật phụng sự chính nghĩa.

Hà Nội, tháng 8 năm 1961

HỒ CHÍ MINH

In trong sách Hồ Chí Minh:

Văn hóa nghệ thuật cũng là một mặt trận,

Nxb. Văn học, Hà Nội, 1981, tr.460.

1) Nhân dịp danh họa Picátxô 80 tuổi, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi họa sĩ bức thư này. Bức thư viết bằng tiếng Pháp đăng trên tạp chí *Phê bình mới* (*La nouvelle critique*), số đặc biệt về Picátxô (11-1961) (BT).

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CHUYÊN ĐỀ SINH VIÊN QUỐC TẾ HỢP TẠI VIỆT NAM³³

Tôi thay mặt Đảng và Chính phủ chúng tôi thân ái hoan nghênh các đại biểu.

Nhân dịp này, tôi muốn nói chuyện tóm tắt với các đồng chí tình hình của thế hệ thanh niên già ở Việt Nam cách đây 16 năm về trước. Hãy lấy tôi làm thí dụ:

Về văn hóa: Tôi chỉ học hết lớp tiểu học. Vì chế độ thực dân và phong kiến đã kìm hãm việc giáo dục. Chỉ có một số con em những nhà quyền thế và giàu có mới được học đến trung học, và rất ít đến đại học. Dưới thời nô lệ Pháp, năm 1939 là năm nhiều học trò nhất ở xứ Đông Dương. Nhưng tổng số học trò của Việt Nam, Campuchia và Lào cộng lại cũng chỉ có 4 vạn học sinh tiểu học và trung học, 580 học sinh đại học. Còn 95% người dân Đông Dương là mù chữ.

Ngày nay, dưới chế độ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, chỉ ở miền Bắc đã có hơn 2 triệu 72 vạn học trò vỡ lòng, tiểu học và trung học, 13.600 học trò đại học, và hơn 4.000 học tại các trường cao đẳng ở các nước anh em.

Về hiểu biết phổ thông: Năm 17 tuổi, tôi mới thấy ngọn đèn điện lần đầu tiên, 29 tuổi mới nghe radiô lần đầu tiên...

Về chính trị: Hồi đó, thanh niên nào nói đến những chữ bình đẳng, tự do, cách mạng, yêu nước - đều bị bọn thực dân và phong kiến coi là phạm tội; và bị chúng xử tội, nhẹ là bắt bớ, giam cầm; nặng là tù đầy, bắn giết.

Tuy vậy, Cách mạng Tháng Mười Nga vĩ đại đã soi đường cho chúng tôi. Chúng tôi đã không sợ thực dân và phong kiến, mà hăng hái hoạt động cách mạng, và cuối cùng cách mạng đã thắng lợi.

Từ sau Thế giới chiến tranh lần thứ hai, nhiều dân tộc bị áp bức ở châu Á, châu Phi và châu Mỹ Latinh đã thoát khỏi ách nô lệ của bọn thực dân đế quốc, và thanh niên của các nước ấy đã được bình đẳng, tự do. Tuy vậy, trên thế giới hã còn nhiều thanh niên vẫn bị áp bức. Thí dụ: Một nước tự xưng là giàu có nhất và “dân chủ” nhất thế giới như nước Hoa Kỳ, mà 10% thanh niên là thanh niên Mỹ da đen vẫn bị ngược đãi như nô lệ đời xưa.

Vì vậy cho nên thanh niên toàn thế giới cần phải đoàn kết nhau lại, tin tưởng vào khả năng đấu tranh của mình và hòa mình với công nhân và nông dân để đấu tranh tiêu diệt chủ nghĩa thực dân, chủ nghĩa đế quốc, trước hết là đế quốc Mỹ - một đế quốc hung ác nhất, đấu tranh để giữ gìn hòa bình thế giới, để thực hiện hợp tác anh em giữa tất cả các dân tộc để xây dựng đời sống hạnh phúc, vui tươi.

Một nhiệm vụ quan trọng nữa của thanh niên trí thức là phát triển giáo dục, trước hết là xóa nạn mù chữ. Theo con số của Liên hợp quốc³⁴ thì cuối năm ngoái số người mù chữ ở châu Phi là 80%, ở Haiti châu Mỹ là 89%, ở Ấn Độ là 81%, v.v., đó là gia tài đen tối do thực dân đế quốc để lại. Trong cuộc đấu tranh diệt giặc đói, quân chủ lực phải là thanh niên trí thức, dựa vào lực lượng to lớn của nhân dân.

Các đồng chí và các bạn thân mến,

Thời đại này là thời đại vẻ vang của thanh niên. Mà thanh niên phải là những đội xung phong trên các mặt trận chính trị, kinh tế, khoa học, kỹ thuật. Thanh niên đã thực hiện những điều mơ ước của loài người từ bao thế kỷ. Lần đầu tiên trong lịch sử, hai thanh niên Liên Xô là đồng chí Gagarin và Titốp đã thành công

rực rỡ trong việc đưa hai con tàu vũ trụ chọc thủng bầu trời, bay quanh quả đất.

Thanh niên ngày nay cũng là thế hệ sung sướng nhất. Như trong bản dự án Cương lĩnh của Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô đã nói: Ở Liên Xô thế hệ này sẽ sống dưới thế hệ cộng sản.

Đời sống hạnh phúc vui tươi của nhân dân và thanh niên Liên Xô chắc chắn sẽ là đời sống hạnh phúc vui tươi của nhân dân và thanh niên khắp thế giới, nếu nhân dân và thanh niên thế giới đều ra sức đoàn kết đấu tranh.

Tôi nói như vậy không phải vì tôi muốn tuyên truyền chủ nghĩa cộng sản đâu. Mà đó là những lời tâm sự của một người thanh niên già đã có một ít kinh nghiệm, thật thà bày tỏ với các bạn thanh niên yêu quý của tôi.

Cuối cùng tôi chúc Hội nghị thành công tốt đẹp, và nhờ các đại biểu chuyển đến thanh niên khắp thế giới lời chào thân ái nhất của Bác Hồ.

Nói ngày 1-9-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2721,

ngày 2-9-1961.

TRẢ LỜI PHÓNG VIÊN THƯỜNG TRÚ CỦA BÁO NHÂN ĐẠO TẠI HÀ NỘI

Hỏi: Thưa đồng chí Chủ tịch, 16 năm trước nhân danh Chính phủ lâm thời³⁵, đồng chí tuyên bố thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Để bảo vệ chính quyền của mình, nhân dân Việt Nam đã đấu tranh trong chín năm trời với một nghị lực làm cho chính kẻ thù cũng phải kinh ngạc. Thưa Chủ tịch, nguyên nhân của ý chí phi thường đó là ở đâu?

Trả lời: Trước hết tôi xin nói với đồng chí là sở dĩ chiến tranh kéo dài suốt chín năm, chính là vì các chính phủ kế tiếp nhau ở Pháp, từ Blum đến Bidôn, không hề muốn chấp nhận những đề nghị hòa bình của chúng tôi. Nhân dân nước chúng tôi có ý chí phi thường là do lòng tự trọng muốn sống làm người chứ không chịu làm nô lệ. Điều này cũng đúng với những nhà trí thức nước chúng tôi thiết tha với nền văn hóa dân tộc. Chúng tôi không mất gì cả, mà chỉ mất xiềng xích thôi.

Hỏi: Từ khi hòa bình lập lại, chúng tôi đã được chứng kiến khí thế mãnh liệt của dân tộc Việt Nam, muốn biến nước Việt Nam lạc hậu thành một nước tiên tiến. Thưa Chủ tịch, Chủ tịch có thể cho biết một vài khía cạnh của sự biến đổi ấy?

Trả lời: Có lẽ cần phải đề lên hàng đầu những cố gắng của chúng tôi nhằm phát triển văn hóa. Chủ nghĩa thực dân đã kìm hãm nhân dân chúng tôi trong vòng ngu muội để chúng dễ áp bức.

Nền văn hóa nẩy nở hiện thời là điều kiện cho nhân dân chúng tôi tiến bộ. Chính vì vậy, ngày nay số trường học ở miền Bắc Việt Nam đã nhiều hơn số trường ở cả xứ Đông Dương dưới thời thực dân. Dưới chế độ mới, ai cũng muốn học và đều được học. Chính vì vậy chúng tôi đã đào tạo nhanh chóng các cán bộ cho tất cả các ngành hoạt động; chính vì vậy chúng tôi đã gây dựng được cơ sở để công nghiệp hóa đất nước, với sự giúp đỡ anh em của các nước xã hội chủ nghĩa, đặc biệt là Liên Xô và Trung Quốc. Đó cũng là lý do tại sao chúng tôi thắng được nạn đói do thời trước để lại, nhờ tăng sản lượng lúa lên gấp hai lần.

Hỏi: Ách thực dân và chiến tranh đã gây ra nhiều vết thương đau đớn. Liệu nó có làm thương tổn đến mối quan hệ Pháp - Việt không? Thưa đồng chí Chủ tịch, về vấn đề này thái độ của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa như thế nào?

Trả lời: Mặc dù có cuộc chiến tranh đó và những vết thương do nó gây ra, chúng tôi vẫn luôn luôn là những người bạn của nhân dân Pháp, và chúng tôi không bao giờ lầm lẫn nhân dân Pháp với bọn thực dân. Chúng tôi sẵn sàng và chúng tôi đã nhiều lần tuyên bố muốn có quan hệ về ngoại giao, kinh tế và văn hóa với Chính phủ Pháp. Về những quan hệ với Chính phủ Pháp, chúng tôi chỉ nêu ra những điều kiện của một nước có chủ quyền và độc lập, tức là những quan hệ đó phải tiến hành trên cơ sở bình đẳng và có đi có lại.

Trả lời ngày 2-9-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2727,

ngày 9-9-1961.

ĐIỆN GỬI HỘI NGHỊ CÁC NƯỚC TRUNG LẬP

*Kính gửi Hội nghị những người đứng đầu các nước trung lập
ở Bơgrát,*

Thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân, tôi gửi đến Hội nghị và các vị đứng đầu các nước tham gia Hội nghị lời chào thân ái và nhiệt liệt.

Hội nghị của các ngài diễn ra trong lúc tình hình thế giới đang căng thẳng, trong lúc nhân dân thế giới đứng trước những nguy cơ nghiêm trọng do chính sách phản động và hiếu chiến của chủ nghĩa đế quốc gây nên.

Nhân dân Việt Nam, cũng như nhân dân mọi nước khác, mong rằng Hội nghị của các ngài sẽ đóng góp phần cống hiến xứng đáng của mình vào sự nghiệp chống chủ nghĩa thực dân và chủ nghĩa đế quốc; vào việc tăng cường sự hợp tác hữu nghị giữa các dân tộc; vào việc xúc tiến sự nghiệp giải phóng dân tộc; vào việc tăng cường chính sách chung sống hòa bình, và bảo vệ hòa bình thế giới.

Kính chúc Hội nghị thành công tốt đẹp.

Hà Nội, ngày 3 tháng 9 năm 1961

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa**

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2722,
ngày 4-9-1961.

MỘT THÀNH TÍCH VẺ VANG

Sau ngày tết Quốc khánh tung bừng, *hàng triệu* con em chúng ta ở miền Bắc hăm hở vào năm học mới. Chẳng những học trò, cha mẹ, cô giáo và thầy giáo vui mừng, mà tất cả đồng bào chúng ta đều vui mừng. Mà đáng vui mừng thật. Vì đó là thành tích vẻ vang chung của toàn dân ta.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng, toàn dân ta đang hăng hái thi đua xây dựng chủ nghĩa xã hội. Mà xã hội chủ nghĩa là không ngừng nâng cao đời sống vật chất và *đời sống văn hóa* của nhân dân.

Do nhân dân ta hăng hái thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, cộng với sự giúp đỡ vô tư của các nước anh em - trước hết là Liên Xô và Trung Quốc, nền kinh tế của ta ngày càng tiến lên, đời sống vật chất được cải thiện từng bước.

Về *đời sống văn hóa*, chúng ta có thể tự hào (nhưng không tự mãn) với thắng lợi to lớn đã giành được. So sánh mấy con số sau đây thì rõ:

Số học sinh: Hồi thuộc Pháp (1939 - 1940):

Cả xứ Đông Dương:

Đại học:	580
Chuyên nghiệp:	400
Phổ thông:	567.000
Vỡ lòng:	82.000
Cộng:	649.980

Hiện nay (1961 - 1962):

Riêng ở Miền Bắc:

Đại học:	18.598
Chuyên nghiệp:	49.596
Phổ thông:	2.323.860
Vỡ lòng:	1.017.650
Cộng:	3.409.704

Ngoài số học sinh học ở trường, còn có hàng vạn cán bộ, công nhân, nông dân theo học những lớp *bổ túc văn hóa*. Một thành tích nữa là 95% đồng bào ta đã xóa *xong nạn mù chữ*. (Về điểm này, một số nước gọi là tiên tiến còn kém thua ta; thí dụ: số người mù chữ ở Nhật và ở Ý là 14%).

Từ nay, chúng ta cần đẩy mạnh hơn nữa công việc bổ túc văn hóa, và cố gắng xóa nạn mù chữ cho xong.

Ở các trường, trước đây chúng ta đã làm, từ nay cần tăng cường hơn nữa. *Kết hợp chặt chẽ* lý luận với thực hành, giáo dục với lao động, văn hóa với *đạo đức cách mạng*. Cần làm cho con em chúng ta thành những trò giỏi, con ngoan, bạn tốt, và mai sau là những công dân dũng cảm, cán bộ gương mẫu, người chủ xứng đáng của chế độ xã hội chủ nghĩa.

Một điều quan trọng nữa: Mỗi người chúng ta đều phải nhận trách nhiệm góp phần vào việc giáo dục. Do đó, cần phải liên hệ chặt chẽ việc giáo dục giữa nhà trường với gia đình, với xã hội; giữa nhà trường với các đoàn thể - trước hết là đoàn thể thanh niên.

Năm học này đúng vào năm đầu kế hoạch 5 năm lần thứ nhất của chúng ta. Đồng bào ta đang có phong trào thi đua sôi nổi: “Đại Phong”, “Duyên Hải”, “Ba nhất”, “Thành Công”. Vậy, các nhà trường cũng nên phát động một phong trào thi đua “Hai tốt” - tức là dạy thật tốt, học thật tốt.

Chúc các em học sinh học tập giỏi, lao động tốt, tiến bộ nhiều!

T.L.

DIỆN MỪNG TỔNG THỐNG HỢP CHÚNG QUỐC BRÊDIN¹⁾

*Kính gửi Ngài Giôao Benkiô Máckét Gula,
Tổng thống Hợp chúng quốc Brêdin,
Bradilia*

Nhân dịp Ngài nhậm chức Tổng thống, thay mặt nhân dân, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi tới Ngài lời chúc mừng nhiệt liệt.

Xin chúc nhân dân Brêdin, dưới sự lãnh đạo của Ngài, ngày càng thu được những thành tựu to lớn trong công cuộc xây dựng đất nước phồn vinh và trong sự nghiệp tăng cường tình hữu nghị giữa các dân tộc và bảo vệ hòa bình thế giới.

Hà Nội, ngày 9 tháng 9 năm 1961
Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa
HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2728,
ngày 10-9-1961.

1) Nước Braxin (BT).

TIA LỬA

Tin báo *Tự do* - Tòa án quân sự của Mỹ - Diệm đã xử một vụ như sau:

Hôm 19-6-1961, tên quận trưởng ở Cờ Nắc phái đội trưởng tên là Ydura đưa lính đi càn quét làng Con Roi. Trước khi đi càn quét, Ydura đã nhắn cho làng Con Roi biết để tránh đi nơi khác...

Tin *Miền Nam* - Tháng 8-1961, Mỹ - Diệm đã bắn chết một loạt 65 sĩ quan và binh lính ở ngoại ô Sài Gòn, vì họ phản đối việc càn quét khủng bố nhân dân vô tội...

Tin *Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam* - Trong năm 1960, hơn 8.000 lính của Diệm đã bỏ đội ngũ trở về với nhân dân. Trong 6 tháng đầu năm nay, gần 3.000 binh sĩ của Diệm đã bỏ trốn. Trong số đó, hơn 670 lính mang hơn 450 khẩu súng đi theo đội tự vệ của nhân dân...

Đó là những tia lửa đầu tiên nó báo hiệu những cuộc *cháy bùng* mai sau.

Chế độ dã man của Mỹ - Diệm đẩy mọi tầng lớp nhân dân miền Nam đến bước đường cùng. Đồng thời Mỹ - Diệm lại ép buộc hàng chục vạn con em của nhân dân đi lính cầm súng giết hại nhân dân. Một mai những người lính ấy sẽ thấy rằng: “Trong lúc Mỹ - Diệm đẩy họ đi giết hại đồng bào vùng này, thì chúng cũng đẩy những nhóm lính khác đi đốt phá quê hương của họ! Mỹ - Diệm đã dùng người Việt giết hại người Việt chỉ để bảo vệ quyền lợi bất nghĩa của chúng!”. Lúc những người lính miền Nam giác ngộ như vậy - mà chắc chắn họ sẽ giác ngộ như vậy, thì hàng chục

vạn khẩu súng trong tay những người con em của nhân dân sẽ quay lại nhắm vào kẻ thù chung của nhân dân - là bọn Mỹ - Diệm.

Để chống lại phong trào giải phóng đang phát triển rầm rộ ở miền Nam, bọn Mỹ - Diệm lập những “vòng đai trắng”, những “khu chiến lược” và tổ chức những “đội du kích” có những vũ khí tối tân. Đó là phương pháp mới của Mỹ - Diệm để chống lại nhân dân.

R. Hinsman (Giám đốc Sở Do thám của Bộ Ngoại giao Mỹ) là người nổi tiếng về chiến thuật du kích. Y đã nghiên cứu kinh nghiệm du kích Mỹ chống thực dân Anh năm 1776 và kinh nghiệm du kích của các dân tộc Á - Phi. Bản thân y cũng đã tham gia du kích chống Nhật ở Miến Điện (trong cuộc Thế giới chiến tranh lần thứ hai).

Vừa rồi, trước Viện Nghiên cứu các vấn đề thế giới của Mỹ, Hinsman đã trình bày rất tỉ mỉ cách đánh “du kích để tiêu diệt phiến loạn ở các nước Á - Phi”. Rồi Hinsman kết luận: “Điều kiện quyết định làm cho du kích thắng lợi - là *phải được nhân dân ủng hộ*”. Đúng!

Dù Mỹ - Diệm có đủ mọi phương tiện tối tân nhưng quyết không bao giờ chúng có được điều kiện quyết định thắng lợi - là sự ủng hộ của nhân dân. Cho nên, cuối cùng Mỹ - Diệm nhất định sẽ thua, nhân dân nhất định sẽ thắng.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2733,
ngày 15-9-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ TỈNH HƯNG YÊN

Hưng Yên đã làm thủy lợi khá, vì vậy hôm nay Bác về thăm và chuyển đến đồng bào, bộ đội và cán bộ lời khen ngợi của Trung ương Đảng và Chính phủ.

Hội nghị thủy lợi toàn miền Bắc đến họp ở đây cũng là một vinh dự cho tỉnh ta về thành tích thủy lợi.

Năm 1962, chúng ta phải làm thủy lợi đủ tưới cho 2.293.000 mẫu tây. Công trình đó rất to. Nhưng các tỉnh đều quyết tâm thi đua thì nhất định làm được. Các tỉnh ủy phải trực tiếp phụ trách lãnh đạo.

Sáu tháng đầu năm nay, Hưng Yên đã làm được 8 triệu 23 vạn thước khối. Bình quân mỗi người làm được gần 17 thước. Nơi khá nhất như xã Hồng Vân mỗi người làm hơn 49 thước. Như thế là khá. Cán bộ cần phổ biến kinh nghiệm của Hồng Vân cho các nơi làm theo.

Làm đại thủy lợi thì Nhà nước phải xuất tiền, nhân dân phải xuất sức. Trung thủy lợi thì Nhà nước với nhân dân cùng làm. Tiểu thủy lợi thì do nhân dân làm. Phải xuất nhiều tiền nhiều sức, nhưng kết quả là đời sống của đồng bào được cải thiện nhanh chóng. Một thí dụ rõ rệt:

Trong công trình Bắc - Hưng - Hải, từ tháng 5 năm 1958 đến tháng 5 năm 1961, riêng cho Hưng Yên, Nhà nước đã xuất gần 5 triệu rưỡi đồng. Nhân dân xuất sức lao động trị giá 16 triệu 78 vạn đồng.

Năm 1958, chưa có Bắc - Hưng - Hải, Hưng Yên cấy cả hai vụ chiêm và mùa được 77.750 mẫu tây, thu hoạch được *162.885 tấn thóc*.

Năm 1959, nhờ có Bắc - Hưng - Hải, cấy cả 2 vụ được 91.410 mẫu tây, thu hoạch được *208.860 tấn thóc* (so với năm 1958 hơn 45.975 tấn).

Năm 1960, tuy thu hoạch kém, nhưng so với năm 1958 thì từ vụ chiêm 1959 đến vụ chiêm năm 1961, tỉnh ta nhờ thủy lợi khá mà vẫn tăng được 116.585 tấn, quy ra tiền là hơn 25 triệu 6 vạn 5 nghìn đồng. Trừ xong số tiền công lao động là 16 triệu 78 vạn đồng, nhân dân tỉnh ta còn lãi gần 8 triệu 28 vạn 5 nghìn đồng. Đó là chưa tính tiền lãi về nuôi cá, nuôi vịt, trồng cỏ cho trâu bò, v.v.. Tỉnh ta phải tiếp tục cố gắng làm xong và làm tốt những công trình còn lại ở hệ thống Bắc - Hưng - Hải thì mai sau lợi ích sẽ nhiều vô cùng.

Làm thủy lợi thì phải khó nhọc trong vài năm để được sung sướng muôn đời.

Làm thủy lợi cần phải kết hợp công trình lớn với công trình vừa và công trình nhỏ; cần phải kết hợp việc giữ nước với việc dẫn nước và việc tháo nước. Những nguyên tắc ấy các đồng chí đều biết, Bác không nói nhiều.

Về sản xuất nông nghiệp:

Cơ sở sản xuất nông nghiệp là hợp tác xã. Hiện nay tỉnh ta có hơn 456 hợp tác xã toàn thôn, trong đó: hiện nay có 24 hợp tác xã thi đua với Đại Phong hoàn thành kế hoạch 5 năm trước thời hạn, 247 hợp tác xã bậc cao. Như thế là khá. Để tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc, các hợp tác xã cần phải *làm đúng 9 điều* sau đây:

1- Mọi người phải nâng cao tinh thần đoàn kết, tinh thần làm chủ; thực hiện *cần kiệm xây dựng hợp tác xã*, chống lãng phí, tham ô.

2- Sản xuất phải toàn diện, sản xuất thóc là chính đồng thời phải rất coi trọng hoa màu, cây ăn quả, cây công nghiệp, chăn nuôi, thả cá và nghề phụ. Phải coi trọng tăng vụ, vỡ hoang và tăng năng suất.

3- Phát triển sản xuất chung của hợp tác xã là chính, nhưng cần chiếu cố đúng mức sản xuất gia đình của xã viên.

4- Phải làm đúng 8 việc: đủ nước, nhiều phân, cày sâu, cấy dày, chọn giống tốt, làm cỏ sạch, cải tiến nông cụ và hàng ngày lo diệt chuột, trừ sâu.

5- Về quy mô mỗi hợp tác xã chỉ nên có từ 150 đến 200 hộ, không nên quá nhiều, quá nhiều thì khó quản lý.

6- Hợp tác xã bậc cao thì sản xuất và thu nhập cũng phải cao mới xứng danh nghĩa cao của nó.

7- Quản trị phải dân chủ, công bằng, minh bạch.

8- Cán bộ, đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động và dân quân tự vệ cần phải xung phong gương mẫu trong mọi công việc.

9- Phải chú ý phát triển công nghiệp địa phương nhằm phục vụ cho nông nghiệp.

*

* *

Ở tỉnh ta có nhiều hợp tác xã có kinh nghiệm tốt, cần phải phổ biến cho các hợp tác xã khác làm theo. Thí dụ:

- Hồng Vân làm thủy lợi tốt, năng suất lao động cao.
- Khoái Châu chịu khó tát nước đến 8 bậc để chống hạn.
- Thanh Xá nuôi trâu bò tốt.
- Mỹ Hào bán thóc thừa cho Nhà nước vượt 19%.
- Xã Đông Kinh tổ chức dân quân tốt.

- Ninh Tập lãnh đạo tốt. Kết quả là kế hoạch sản xuất do xã viên đề ra cao hơn kế hoạch do cấp trên quy định. Thu nhập của xã viên bần nông (như nhà ông Sâm mỗi người được 1.100 cân thóc) nhiều hơn của trung nông (như nhà anh Tấn mỗi người được 1.029 cân thóc).

Về những công việc khác, Hưng Yên cũng tiến bộ khá. Vài thí dụ: Tỉnh ta đã tổ chức được những đội lên miền núi *vỡ hoang* và họ đã sản xuất khá. Bác thân ái gửi lời hỏi thăm các cô, các chú xung

phong đó và nhấn họ phải chú ý *giúp đỡ đồng bào địa phương và củng cố đoàn kết dân tộc*.

Tỉnh ta có 21 vạn 8 nghìn người đi học, Bác cũng gửi lời khen ngợi các giáo viên và học sinh.

Công việc vệ sinh, trồng cây gây rừng, công nghiệp địa phương, chăn nuôi trâu bò, v.v. tỉnh ta cần phải cố gắng nhiều hơn nữa.

Trung ương Đảng và Chính phủ mong rằng đồng bào, bộ đội và cán bộ Hưng Yên không ngừng cố gắng vượt mọi khó khăn, sửa chữa khuyết điểm, phát triển ưu điểm để tiến bộ mãi, làm cho tỉnh nhà đứng vào hàng tỉnh khá nhất trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Nói ngày 16-9-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2737,

ngày 19-9-1961

DIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH NƯỚC CỘNG HÒA MALI

*Kính gửi Ngài Môđibô Cáyta,
Tổng thống nước Cộng hòa Mali,
Bamacô*

Nhân dịp Quốc khánh lần thứ nhất của nước Cộng hòa Mali, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi đến Ngài, Chính phủ và nhân dân Mali lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Kính chúc nhân dân Mali dưới sự lãnh đạo của Ngài thu được nhiều thắng lợi mới trong công cuộc xây dựng đất nước phồn vinh, đời sống hạnh phúc, góp phần vào sự nghiệp bảo vệ hòa bình ở châu Phi và trên toàn thế giới.

Kính chúc tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước Việt Nam và Mali ngày càng củng cố và phát triển.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa
HỒ CHÍ MINH**

Báo *Nhân dân*, số 2741,
ngày 23-9-1961.

HỌC HAY, CÀY GIỎI

Dưới chế độ phong kiến, lao động trí óc tách rời hẳn với lao động chân tay. Trước đây hơn 2.500 năm, cụ Khổng Tử (“ông Thánh” khoa học Trung Quốc ngày xưa) đã mắc sai lầm đó. Một hôm học trò hỏi cụ Khổng về nghề làm ruộng và trồng cây. Ông cụ trả lời một cách cay cú: “Ta chả biết!”.

Tiếp tục phát triển cái sai lầm ấy, các nhà nho Trung Quốc đã có câu thơ: “*Vạn ban giai hạ phẩm; duy hữu độc thư cao*”. Nghĩa là muôn nghề đều là thấp kém; chỉ nghề đọc sách là cao. Các nhà nho Việt Nam ta cũng đi theo con đường sai lầm ấy.

Để sửa chữa sai lầm cổ truyền ấy, chế độ xã hội chủ nghĩa đã nêu rõ khẩu hiệu: *Phải kết hợp chặt chẽ lao động trí óc với lao động chân tay*. Thực hiện đường lối đó, Hội nghị giáo dục toàn miền Bắc họp vào trung tuần tháng 9-1961 đã quyết định:

- Đẩy mạnh hơn nữa việc giáo dục lao động trong nhà trường là một khâu chủ yếu trong toàn bộ sự nghiệp giáo dục xã hội chủ nghĩa... nhằm đào tạo thế hệ trẻ đã có những kiến thức khoa học... lại có những kiến thức cơ bản về kỹ thuật sản xuất công nghiệp và nông nghiệp, những thói quen lao động, sẵn sàng bước vào công cuộc xây dựng xã hội chủ nghĩa.

Rất đúng! Nhân dịp này, chúng tôi muốn nêu gương một chi đoàn thanh niên lao động đã kết hợp chặt chẽ *học với hành*. Đó là Chi đoàn Bản Mới, (hợp tác xã Bản Mới, huyện Định Hóa, Thái Nguyên).

Chi đoàn này có 44 đoàn viên gái và trai, gồm năm dân tộc Tày, Nùng, Mán, Hoa, Kinh. Họ đều học lớp bổ túc văn hóa.

Từ đầu năm đến nay, bình quân mỗi đoàn viên đã làm được 160 ngày công, 4.100 cân phân bón, 13 thước khối thủy lợi, vỡ hoang 4 sào 10 thước, cùng gia đình nuôi 3 con lợn và 100 gà vịt.

Trong 44 đoàn viên có 2 *nữ học sinh*, đều 16 tuổi, đều học lớp 6, và đều vào hạng học khá.

- Cô Tho, người Tày, đã làm được 173 ngày công, 4.900 cân phân bón, 28 thước khối thủy lợi, vỡ hoang 9 sào.

- Cô Xâm, người Hoa, đã làm được 102 ngày công, 3.100 cân phân bón, 8 thước khối thủy lợi, vỡ hoang 4 sào.

- Thầy giáo Triệu Văn Chính, 24 tuổi, người Kinh, mỗi ngày dạy học một buổi, đã làm được 182 ngày công, 3.400 cân phân bón, 37 thước khối thủy lợi, vỡ hoang 3 sào.

Như các đồng chí Chính, Xâm, Tho thật là *học hay, cày giỏi*.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2745,
ngày 27-9-1961

GIẢ NHÂN GIẢ NGHĨA

Thiên hạ còn nhớ rằng: Khi mới lên cầm quyền, tổng Ken tuyên bố với một giọng “đại từ đại bi”: “Giúp đỡ các nước chậm tiến là một nghĩa vụ thiêng liêng của Mỹ, nhằm cứu vớt những người tật bệnh, đói rách, nghèo nàn. Mỹ hoàn toàn không nhằm lợi ích gì khác...”. Nhưng sự thật thì thế nào? Việc sau đây trả lời câu hỏi đó:

Hội nghị các nước trung lập họp vào đầu tháng 9-1961 ở Bengrát. Đến dự hội nghị có những đại biểu đang làm vua, làm giáo chủ; có những đại biểu đang lãnh đạo dân tộc mình chiến đấu anh dũng chống bọn đế quốc thực dân (như Cu Ba, Angiêri...); cũng có những đại biểu các chính phủ đã vay nhiều đôla Mỹ.

Lợi dụng chỗ đó, đế quốc Mỹ dùng mọi thủ đoạn (hứa hẹn, đe dọa, chia rẽ) hòng lái hội nghị theo ý muốn phản động của chúng. Nhưng kết quả của hội nghị đã trái hẳn với âm mưu của Mỹ. Hội nghị đã nhất trí đòi các nước thực hiện:

- Chung sống hòa bình,
- Giải trừ quân bị toàn diện và triệt để,
- Xóa bỏ ngay chế độ thực dân, trả quyền độc lập cho các nước thuộc địa,
- Trả địa vị hợp pháp của nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa ở Liên hợp quốc,
- Sửa đổi lại bộ máy của Liên hợp quốc, v.v..

Vì vậy, gần một tháng rồi, mà các chính khách và báo chí tư sản Mỹ chưa hết cơn giận lôi đình. Đối với hội nghị Bengrát,

chúng dùng những lời lẽ cao bồi như: “bọn vong ân phụ nghĩa”, “ăn của tao lại nói xấu tao”, “phê bình Mỹ gay gắt nhất, chính là những kẻ cần Mỹ giúp đỡ nhất”...

Ngay sau hôm hội nghị Bengrát bế mạc, các báo Mỹ (7-9-1961) đăng tin: “Ở hội nghị các nước trung lập có những lời chống lại phương Tây làm cho Tổng thống Ken rất bất bình. Do đó, Mỹ sẽ giảm bớt viện trợ kinh tế cho một số nước trung lập”.

Và hôm 15-9, báo chí Mỹ đăng tin: “Mỹ đã hứa giúp tiền cho Gana xây dựng một nhà máy điện. Nhưng nay Mỹ không giúp nữa, vì Mỹ rất không hài lòng với những lời phát biểu của Tổng thống Gana đối với các vấn đề quốc tế...”.

Ở hội nghị Bengrát, Tổng thống Gana là một trong những vị đã kịch liệt lên án chủ nghĩa đế quốc thực dân; và cũng nhân chuyện này mà đã lột mặt nạ giả nhân giả nghĩa của đế quốc Mỹ.

Vậy có thơ rằng:

*Đôla không mua được lương tâm,
Phen này Mỹ lại phơi trần mặt mo!*

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2747,
ngày 29-9-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ XÃ ĐẠI NGHĨA (HÀ ĐÔNG)¹⁾

Các cô, các chú,

Hôm nay, Bác, đồng chí Nguyễn Chí Thanh và đồng chí Trần Quang Huy thay mặt Trung ương Đảng đến thăm cán bộ và đồng bào xã Đại Nghĩa. Bác sẽ nói chuyện về nông nghiệp nói chung và về Nghị quyết Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng bàn vấn đề phát triển nông nghiệp trong kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961 - 1965). Trong lúc Bác nói, nếu có chỗ nào chưa hiểu thì các cô, các chú hỏi thêm.

Xã Đại Nghĩa thuộc huyện Mỹ Đức. Cái tên rất đẹp. Các cô, các chú phải phát triển kinh tế, phát triển văn hóa, làm sao cho xứng với cái tên đó.

Theo báo cáo thì trong thời gian qua, xã Đại Nghĩa có nhiều tiến bộ.

Ba năm rưỡi trước đây, xã Đại Nghĩa chỉ mới có tổ đổi công. Từ những tổ đổi công đã tiến lên có 9 hợp tác xã nhỏ và bây giờ thì thành 3 hợp tác xã lớn quy mô toàn thôn, mỗi hợp tác xã có trên dưới 200 hộ.

Trước đây, diện tích trồng trọt tính theo đầu người ở xã Đại Nghĩa là hơn 3 sào. Do có tổ chức hợp tác xã mà mở rộng được diện tích, mỗi đầu người bây giờ bình quân có 7 sào trồng trọt.

1) Nay thuộc Thành phố Hà Nội (BT).

Thời thực dân Pháp, đại đa số đồng bào xã nhà vì không có ruộng, phải đi làm thuê, làm mướn, nhiều người phải bỏ làng đi nơi khác kiếm ăn. Bây giờ, do có tổ chức, do tăng gia sản xuất, 97% gia đình trong xã đã đủ ăn. Chẳng những đủ ăn mà còn thừa thóc bán cho Nhà nước được 53 tấn.

So sánh với trước kia, đời sống của đồng bào xã Đại Nghĩa ngày nay khá giả hơn nhiều. Nhà cửa, giường, ghế, áo, quần đều hơn trước, văn hóa cũng có tiến bộ. Các cô, các chú còn nhớ trong lúc kháng chiến, Đảng có nêu ba khẩu hiệu: diệt giặc đói, diệt giặc dốt, diệt giặc ngoại xâm. Bây giờ, giặc ngoại xâm ở miền Bắc đã bị diệt rồi. Còn giặc đói thì chúng ta đang dần dần diệt cho kỳ hết. Giặc dốt cũng thế.

Xã Đại Nghĩa trước chỉ có một trường tư với 20 học trò. Những học trò ấy hầu hết là con cái địa chủ, phú nông. Còn đại đa số đồng bào thì mù chữ. Bây giờ, trong xã đã có nhiều trường học. Cả xã, tính từ cấp II trở lên, có 150 học trò. Trong số đó, có 5 cháu học đại học và 1 cháu đi học ở Liên Xô. Những cái đó trước đây không thể mơ tưởng được. Và như thế là tiến bộ.

Trên đây là những điểm tốt, những tiến bộ của xã Đại Nghĩa.

Bây giờ, Bác hỏi cán bộ xã Đại Nghĩa. Trước khi có đổi công hợp tác, xã Đại Nghĩa không cấy vụ mùa, chỉ cấy một vụ chiêm, đã thu hoạch 21 tạ một mẫu tây. Năm 1958, có tổ đổi công, xã Đại Nghĩa đã cấy hai vụ và vụ mùa đầu tiên thu hoạch 32 tạ một mẫu tây. Nhưng đến năm nay, vụ chiêm chỉ thu hoạch 13 tạ một mẫu tây, vụ mùa thì dự kiến thu hoạch 27 tạ.

Xã Đại Nghĩa, trước kia chỉ cấy một vụ, ngày nay cấy được hai vụ, đó là tiến bộ.

Nhưng đem so vụ chiêm năm nay với vụ chiêm trước khi có đổi công hợp tác, đem so vụ mùa này với vụ mùa năm 1958 thì năng suất có kém. Như thế là chi bộ đảng lãnh đạo chưa tốt.

Bây giờ, các chú đã thấy khuyết điểm. Nhưng chưa đủ. Cần làm cho cả chi bộ, chi đoàn thanh niên, dân quân và đồng bào xã

Đại Nghĩa thấy khuyết điểm. So với trước kia thiếu đói, ngày nay xã Đại Nghĩa đã đủ ăn và có thừa thóc bán cho Nhà nước, cho nên sinh ra tự mãn. Từ tự mãn đi đến bảo thủ. Mới tiến bộ một chút đã dừng lại. Như thế là không "Đại". "Đại" là phải tiến lên mãi.

Xã Đại Nghĩa có ba hợp tác xã bậc thấp. Các cô, các chú phải ra sức tăng cường các hợp tác xã đó và đẩy mạnh sản xuất. Đồng thời, phải chuẩn bị tốt để khi có đủ điều kiện thì đưa hợp tác xã lên bậc cao. Chuẩn bị tốt là làm cho xã viên tự nguyện tự giác, không được gò ép, mệnh lệnh. Gọi là hợp tác xã bậc cao thì đoàn kết phải cao, sản xuất phải cao, thu nhập chung của hợp tác xã phải cao, thu nhập riêng của xã viên phải cao.

Xã Đại Nghĩa có nhiều tiến bộ. Nhưng còn có chỗ phải cố gắng. Như quản lý hợp tác xã còn kém, sản xuất hoa màu còn yếu.

Xã Đại Nghĩa có 29 đảng viên và 90 đoàn viên thanh niên lao động. Như thế là ít. Trong phong trào thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, nảy nở ra những đồng chí lập trường vững, công tác giỏi, học tập tốt, chúng ta phải chọn và nhất định chọn được để kết nạp vào Đảng, vào Đoàn. Cố nhiên, không được kết nạp bừa bãi.

Đảng viên phụ nữ ở xã Đại Nghĩa thì lại càng ít, chỉ có hai đồng chí. Như thế là các chú còn trọng nam khinh nữ. Không có lẽ cả xã chỉ có hai chị em xứng đáng được vào Đảng. Vai trò của phụ nữ trong sản xuất rất quan trọng. Các chú không chú ý dìu dắt, giúp đỡ chị em, tổ chức chị em vào Đảng là không đúng.

Đó là Bác nói tóm tắt về xã Đại Nghĩa. Xã Đại Nghĩa có những ưu điểm phải phát triển, có những khuyết điểm phải ra sức sửa chữa. Các đội sản xuất của xã Đại Nghĩa làm sao phải đuổi kịp đội sản xuất số 8 thuộc hợp tác xã Phù Lưu Tế, là đội sản xuất tiên tiến của tỉnh. Các cô, các chú có làm được không?

Để tiến bộ hơn nữa, xã Đại Nghĩa cần thi hành đúng Nghị quyết Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng về vấn đề phát triển nông nghiệp trong kế hoạch 5 năm lần thứ nhất.

Nghị quyết Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng là một chương trình to lớn do Đảng đề ra để tiếp tục tiến công vào nghèo khổ và lạc hậu, làm cho nông thôn miền Bắc nước ta ngày thêm ấm no, khỏe mạnh, tươi vui.

Dưới đây, để giúp các cô, các chú nắm được nghị quyết đó, Bác nói về bốn vấn đề:

1. Kế hoạch phát triển nông nghiệp trong 5 năm ở miền Bắc nước ta.
2. Nhiệm vụ của hợp tác xã.
3. Nhà nước đối với hợp tác xã.
4. Sự lãnh đạo của Đảng.

KẾ HOẠCH PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP TRONG 5 NĂM Ở MIỀN BẮC NƯỚC TA

Nghị quyết Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng có một ý chính thấu suốt từ đầu đến cuối, đó là: *Làm sao cho bà con nông dân hiểu mình là người chủ tập thể, làm chủ hợp tác xã, làm chủ Nhà nước, mà đã làm chủ thì phải đoàn kết chặt chẽ để tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, nhằm nâng cao đời sống vật chất và văn hóa của mình.*

Trước sau như một, Đảng luôn luôn vì lợi ích của nhân dân nói chung và của nông dân nói riêng mà phấn đấu. Ngoài lợi ích của nhân dân, Đảng không có lợi ích nào khác. Vì lợi ích của nhân dân, Đảng đã lãnh đạo cách mạng thắng lợi, lãnh đạo kháng chiến và cải cách ruộng đất thành công. Nông dân đã có ruộng, đã làm chủ nông thôn. Là người chủ, bà con nông dân phải ra sức tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm.

Các cô, các chú bây giờ đã có kinh nghiệm. Muốn tăng gia sản xuất, phải làm thủy lợi để chống thiên tai. Muốn làm thủy lợi, phải có nhiều người, có sức lớn. Và muốn như vậy thì phải *xây dựng hợp tác xã.*

Vì lợi ích chung của cả nước, vì lợi ích của nông dân, Đảng đã lãnh đạo nông dân xây dựng hợp tác xã. Ở miền Bắc nước ta hiện nay cứ 100 hộ nông dân thì có 88 hộ vào hợp tác xã. Trong số đó, có 24 hộ vào hợp tác xã bậc cao. Đã có hơn 1 vạn hợp tác xã quy mô toàn thôn.

Phong trào hợp tác hóa nông nghiệp phát triển như thế là nhanh, lành mạnh và nói chung là tốt. Nhưng cũng có những khuyết điểm, nhược điểm. Như công tác quản lý hợp tác xã còn kém. Quy mô của hợp tác xã nhiều nơi còn bé. Cán bộ hợp tác xã còn quan liêu, mệnh lệnh. Sản xuất chưa toàn diện. Coi trọng sản xuất lúa là tốt, nhưng còn xem nhẹ hoa màu và cây công nghiệp. Do xem nhẹ hoa màu nên chăn nuôi không phát triển được. Coi trọng tăng năng suất là đúng, nhưng chưa chú ý tăng diện tích bằng cách tăng vụ, trồng xen kẽ, vỡ hoang. Chú trọng tăng cường kinh tế tập thể của hợp tác xã là đúng, nhưng chưa chú ý thích đáng đến kinh tế phụ gia đình của xã viên.

Nội bộ hợp tác xã có nơi đoàn kết tốt, có nơi chưa tốt.

Các chi bộ, cán bộ nói chung đều cố gắng. Nhưng có một số không theo kịp phong trào, vì các đồng chí ấy còn mắc bệnh quan liêu, mệnh lệnh, chưa thật một lòng một dạ phục vụ sản xuất, phục vụ nhân dân.

Để giúp khắc phục những khuyết điểm, nhược điểm trên và tiến bộ hơn nữa, Đảng đã đề ra kế hoạch 5 năm về phát triển nông nghiệp.

Mục đích của kế hoạch 5 năm này là nhằm nâng cao đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân nói chung, của nông dân nói riêng. Trước mắt, làm cho mức sống của bần nông và trung nông lớp dưới lên ngang với mức sống hiện nay của trung nông lớp trên. Và khi đạt mức ấy rồi thì cần phải tiến lên nữa. Đưa mức sống của bần nông và trung nông lớp dưới lên ngang với mức sống hiện nay của trung nông lớp trên, điều này có nơi đã làm được. Thí dụ như xã Ninh Tập ở Hưng Yên, có đồng bào bần nông thu hoạch cả năm

1.100 cân thóc trong lúc trung nông lớp trên chỉ được 1.029 cân. Như thế, không những ngang mà còn hơn.

Nông thôn tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm thì ngày càng giàu có. Nông thôn giàu có sẽ mua nhiều hàng hóa của công nghiệp sản xuất ra. Đồng thời, sẽ cung cấp đầy đủ lương thực, nguyên liệu cho công nghiệp và thành thị. Như thế là nông thôn giàu có giúp cho công nghiệp phát triển. Công nghiệp phát triển lại thúc đẩy nông nghiệp phát triển mạnh hơn nữa. Công nghiệp, nông nghiệp phát triển thì dân giàu, nước mạnh.

Để đạt được mục đích đó, sản xuất nông nghiệp phải có kế hoạch. Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng đã định ra những nhiệm vụ của kế hoạch phát triển nông nghiệp từ nay đến năm 1965 như sau:

Về *lương thực*, phải có 9 triệu rưỡi tấn, trong đó 7 triệu tấn là thóc, còn 2 triệu rưỡi tấn là hoa màu khô quy ra thóc. Mỗi mẫu tây mỗi mùa cần cố gắng thu hoạch 24 tạ.

Phải hết sức phát triển *hoa màu*. Chỉ có thóc, không có hoa màu thì không được. Hoa màu không những là lương thực quý của người, mà còn dùng để chăn nuôi. Xã Đại Nghĩa vì thiếu chú ý hoa màu cho nên chăn nuôi kém.

Sản xuất được nhiều hoa màu thì phải chú trọng *việc chế biến hoa màu*.

Ngoài lúa và hoa màu, phải đẩy mạnh trồng các thứ rau, mía, bông, chè, dâu nuôi tằm, cây ăn quả, v.v..

Muốn đạt được những kết quả trên, ngoài việc *tăng vụ*, trồng xen kẽ, tăng năng suất, ta phải *vỡ hoang* 55 vạn mẫu tây (nông trường quốc doanh vỡ hoang 20 vạn mẫu, nhân dân 35 vạn mẫu).

Xã Đại Nghĩa có hơn 600 hộ xã viên, chăn nuôi được 500 lợn, nghĩa là bình quân mỗi hộ chưa được một con. Như vậy là quá ít. Hợp tác xã nuôi 950 vịt đẻ, gia đình xã viên có độ 7.000 gà, vịt, ngỗng, bình quân mỗi hộ chỉ nuôi trên 10 con. Như vậy cũng còn ít. Nhiều nơi khác cũng có tình trạng tương tự.

Phải *phát triển mạnh chăn nuôi* để bảo đảm có thêm thịt ăn, thêm sức kéo, thêm phân bón. Cuối kế hoạch 5 năm, dự định phải nuôi được 1 triệu 80 vạn trâu, bò cày, 8 triệu rưỡi lợn. Cần mở rộng hơn nữa việc chăn nuôi dê, thỏ, gà, vịt, v.v..

Xã Đại Nghĩa trồng cây cũng chưa nhiều. Chung quanh nhà, trong vườn có nhiều xoan, cây ăn quả. Nhưng trên các bờ ruộng, đập và những nơi công cộng, trồng cây còn ít.

Phải tiếp tục *trồng cây*. Trồng cây phải chú ý chăm sóc, trồng cây nào sống cây ấy. Trồng ít, trồng vừa mà cây nào được cây ấy, còn hơn trồng nhiều mà có nhiều cây chết. Nếu mỗi năm, mỗi người trồng 4 cây, trong 5 năm sẽ có đủ gỗ làm nhà, đóng giường, bàn, ghế, làm nông cụ, sẽ có nhiều cây ăn quả hơn. Cần kết hợp trồng cây lấy gỗ, cây ăn quả và cây công nghiệp lâu năm. Trồng cây thì dễ. Nhưng chính dễ mà thành khó, vì cán bộ không chú ý lãnh đạo.

Cần đẩy mạnh *thả cá* để cung cấp thêm thực phẩm bổ sung cho thịt, cải thiện đời sống nhân dân. Nuôi cá cũng dễ. Có nước và có công người thì cá phát triển. Xã Đại Nghĩa mấy năm trước có thả cá, nhưng không đắp bờ khoanh vùng cho nên cá đi hết. Phải rút kinh nghiệm ấy để từ nay nuôi cá cho tốt.

Phải *kết hợp đúng đắn việc phát triển kinh tế tập thể của hợp tác xã là chính với việc phát triển thích đáng kinh tế phụ gia đình của xã viên*. Hợp tác xã Đại Nghĩa đã để lại cho mỗi gia đình xã viên 5% đất để sản xuất. Do đó, thu nhập của xã viên được bảo đảm. Như thế là đúng và tốt. Nhưng ở Đại Nghĩa việc chăm lo kinh tế tập thể của hợp tác xã chưa được đúng mức. Phải sửa chữa thiếu sót đó.

Những nơi khác chưa chú ý thích đáng đến kinh tế phụ gia đình của xã viên thì cần học tập kinh nghiệm của xã Đại Nghĩa, giúp đỡ cho xã viên sản xuất tốt, tăng thêm thu nhập của xã viên.

Trong kế hoạch 5 năm, có nói phải chú ý đến *nông nghiệp miền núi*. Miền núi phải phát triển mạnh nông nghiệp, tiến dần thành những vùng nông nghiệp mới.

Trong kế hoạch 5 năm, còn nói đến việc bắt đầu *khoanh vùng nông nghiệp*. Như nơi nào sản xuất lúa nhiều và tốt thì nơi đó sẽ thành vùng sản xuất lúa là chính, nơi nào sản xuất chè nhiều và tốt thì nơi đó sẽ thành vùng sản xuất chè là chính, v.v.. Làm như vậy thì sẽ sử dụng một cách hợp lý và có lợi nhất của cái giàu có của đất nước ta và sức lao động dồi dào của nhân dân ta. Làm như vậy thì sau này dùng máy móc cũng dễ và tiện.

Những nhiệm vụ trên đây, toàn Đảng và toàn dân phải quyết tâm làm cho được. Chẳng những làm được như thế, mà còn phải làm hơn thế nữa. Muốn vậy, phải *tăng cường lực lượng của hợp tác xã*.

NHIỆM VỤ CỦA HỢP TÁC XÃ

Bây giờ, Bác nói đến nhiệm vụ của hợp tác xã. Có 8 điểm sau đây:

Một là hợp tác xã phải thế nào?

Hợp tác xã phải đoàn kết tốt, sản xuất tốt, để tăng thêm thu nhập chung của hợp tác xã và thu nhập riêng của xã viên, nâng cao đời sống của xã viên.

Hợp tác xã phải nâng cao năng suất lao động và tăng thêm số ngày lao động. Xã Đại Nghĩa hàng năm mỗi người mới làm 130 ngày công. Như thế còn ít. Giá trị một ngày công còn thấp, vì năng suất lao động thấp.

Hợp tác xã phải hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch trồng trọt và chăn nuôi của mình.

Phải chấp hành thật tốt chính sách của Nhà nước và nghĩa vụ đối với Nhà nước, như bán thóc, nộp thuế, v.v..

Hai là vấn đề tổ chức.

Nếu hợp tác xã nhỏ quá thì không đủ sức để phát triển sản xuất. Nhưng nếu to quá thì không đủ sức để quản lý. Nghị quyết Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng quy định quy mô của hợp tác xã nên từ 150 đến 200 hộ. Như thế là vừa.

Phải củng cố hợp tác xã cho tốt, tiến lên một cách vững chắc.

Kế hoạch sản xuất của hợp tác xã phải đem bàn bạc một cách dân chủ với xã viên. Phải tuyên truyền giáo dục cho xã viên hiểu, xã viên tự nguyện làm. Tuyệt đối không được dùng cách gò ép, mệnh lệnh, quan liêu.

Đối với những người chưa vào hợp tác xã, cũng không được gò ép và không được coi thường họ. Trái lại, phải gần gũi, giúp đỡ họ. Hợp tác xã đoàn kết chặt, sản xuất tốt, thu nhập cao, họ nhận thấy hợp tác xã là hơn hẳn thì họ sẽ tự nguyện xin vào.

Ba là về đường lối giai cấp của Đảng ở nông thôn.

Phải tiếp tục bồi dưỡng bản nông và trung nông lớp dưới làm nòng cốt cho hợp tác xã. Bồi dưỡng là thế nào? Như người nào chưa biết chữ, biết tính thì giúp họ học chữ, học tính. Như phải giúp anh chị em nắm vững đường lối, chính sách của Đảng, để anh chị em ngày càng nâng cao năng lực làm việc.

Đối với bà con trung nông thì phải đoàn kết chặt chẽ, thực hiện khẩu hiệu “*Bản nông, trung nông đoàn kết một nhà*”, làm cho mọi người trong hợp tác xã đều vui vẻ, hăng hái xây dựng hợp tác xã và phát triển sản xuất.

Đối với đảng viên thuộc thành phần trung nông lớp trên, nếu có lập trường vững chắc, chấp hành nghiêm chỉnh các chính sách của Đảng, công tác tích cực và được bà con xã viên tín nhiệm, thì vẫn có thể được bầu giữ những trách nhiệm chủ chốt trong hợp tác xã.

Bốn là vấn đề hợp nhất những hợp tác xã nhỏ thành hợp tác xã lớn, đưa hợp tác xã bậc thấp lên hợp tác xã bậc cao.

Để làm tốt việc này, trước hết phải giữ vững nguyên tắc tự nguyện, không được gò ép.

Trước khi hợp nhất hợp tác xã hoặc đưa hợp tác xã lên bậc cao, phải chuẩn bị tốt tổ chức của ban quản trị để không ảnh hưởng đến sản xuất của hợp tác xã.

Phải giải quyết tốt tình hình chênh lệch về mặt kinh tế giữa các hợp tác xã. Thí dụ: Có bốn hợp tác xã, hợp tác xã A giàu,

hợp tác xã B nghèo, hai hợp tác xã C và D trung bình. Nếu không giải quyết cho khéo và đúng, hợp tác xã A sẽ không muốn hợp nhất, hai hợp tác xã C và D thì thế nào cũng được, như thế thì việc hợp nhất không thành công. Giải quyết tình hình chênh lệch kinh tế giữa các hợp tác xã có nhiều khó khăn. Nhưng nếu cán bộ biết nghe ý kiến của xã viên, làm tốt công tác tư tưởng, thì vẫn có thể giải quyết được.

Một vấn đề nữa là phải giải quyết tốt việc chuyển những tư liệu sản xuất chính của xã viên thành của chung hợp tác xã. Như về trâu bò, có nơi trả giá quá cao. Như thế thì thiệt cho hợp tác xã, cho những xã viên không có trâu bò. Nhưng có nơi lại trả giá quá thấp. Như thế lại thiệt cho người có trâu bò, họ sẽ không bằng lòng và cũng không có lợi cho hợp tác xã.

Năm là phân phối thế nào cho đúng?

Phân phối phải theo mức lao động. Lao động nhiều thì được phân phối nhiều, lao động ít thì được phân phối ít. Lao động khó thì được phân phối nhiều, lao động dễ thì được phân phối ít. Không nên có tình trạng người giỏi, người kém, việc khó, việc dễ, cũng công điểm như nhau. Đó là chủ nghĩa bình quân. Phải *tránh chủ nghĩa bình quân*.

Trước kia, hợp tác xã quy mô còn nhỏ thì có người là xã viên, có người không phải là xã viên. Nay hợp tác xã lên quy mô toàn thôn thì hầu hết đều là xã viên. Mỗi hợp tác xã như một gia đình, có người khỏe, người yếu, có người già, người trẻ. Cho nên trong hợp tác xã, phải giúp đỡ lẫn nhau. Đối với những người già yếu, neo đơn, thương binh, gia đình liệt sĩ, hợp tác xã phải khéo tìm cách chia công việc cho họ để họ cũng làm được, đồng thời phải chú ý giúp đỡ họ.

Sáu là ban quản trị phải thế nào?

Ban quản trị phải dân chủ. Trước hết, ban quản trị phải gồm những người do xã viên lựa chọn và bầu cử ra, sau khi được cử nếu không làm tròn nhiệm vụ thì xã viên có quyền cách chức. Mọi công

việc của hợp tác xã, trước khi làm, ban quản trị phải đem ra bàn bạc với xã viên, hỏi ý kiến xã viên.

Ban quản trị phải công bằng, không được thiên vị.

Ban quản trị phải minh bạch. Tài chính phải công khai, thu và chi phải báo cáo cho xã viên biết. Nếu không báo cáo thì xã viên sẽ nghi ngờ ban quản trị tham ô, lãng phí. Do đó mà mất đoàn kết nội bộ. Không có đoàn kết, hợp tác xã không thể tiến lên được.

Ban quản trị phải chống tham ô, lãng phí. Có nơi khi bắt đầu cày bừa cũng làm mấy con lợn để “liên hoan”. Hễ có cơ hội là bày ra chè chén. Hay khi gặt về tuốt lúa rồi chia “rơm” cho xã viên và bà con mình đem về tuốt lại. Như thế là tham ô, lãng phí. Không được dung túng những việc như thế.

Ban quản trị cần đặt kế hoạch sản xuất hàng năm, từng vụ của hợp tác xã. Kế hoạch ấy cố nhiên phải đem bàn bạc kỹ với xã viên để xã viên hiểu và quyết tâm thực hiện. Nhưng kế hoạch ấy phải phù hợp với kế hoạch của Nhà nước, với thực tế của địa phương. Nếu không phù hợp với kế hoạch của Nhà nước, thì sẽ làm cho kế hoạch chung của Nhà nước không thực hiện được. Nếu không phù hợp với thực tế của địa phương, thì kế hoạch của hợp tác xã sẽ thành viển vông.

Ban quản trị cần sử dụng hợp lý sức lao động trong hợp tác xã. Phải thực hiện ba khoán, một thưởng. Nếu ai thực hiện vượt mức quy định thì được thưởng. Có như thế mới khuyến khích mọi người cố gắng hơn nữa. Thưởng, phạt phải công bằng.

Ban quản trị phải một lòng một dạ hướng vào tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, tăng thu nhập và nâng cao đời sống của xã viên. Ban quản trị cần điều khiển công việc của hợp tác xã cho tốt để mọi người vui vẻ, hăng hái sản xuất.

Bây là xã viên phải thế nào?

Dưới thời đế quốc và phong kiến, chúng ta bị bắt buộc làm nô lệ. Ngày nay, chúng ta đã đánh đuổi đế quốc và đánh đổ phong kiến ở miền Bắc. Chúng ta thành người chủ tập thể, làm chủ hợp

tác xã, làm chủ Nhà nước. Mỗi xã viên cần nâng cao tinh thần làm chủ tập thể.

Xã viên phải đoàn kết chặt chẽ, thương yêu, giúp đỡ lẫn nhau. Phải có quyết tâm *cần kiệm xây dựng hợp tác xã*. Phải làm đúng kỷ luật lao động. Phải nâng cao trình độ giác ngộ giai cấp, giác ngộ xã hội chủ nghĩa, nâng cao tinh thần cảnh giác đối với kẻ địch.

Những xã viên là đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động phải là những người xung phong gương mẫu trong mọi mặt sản xuất, công tác, học tập, đoàn kết.

Tám là cải thiện đời sống.

Về đời sống vật chất, phải làm sao cho ai nấy đều ăn no, mặc ấm, có nhà ở cao ráo, có đường sá sạch sẽ. Giữ gìn vệ sinh ở nông thôn là điều rất quan trọng.

Về đời sống văn hóa thì xóa nạn mù chữ, thực hiện bỏ tục văn hóa, rồi học lên nữa. Xã viên ít nhất phải học lớp 3, lớp 4. Cán bộ và thanh niên ít nhất phải học lớp 5, lớp 6. Bà con cần cố gắng học văn hóa. Vì có văn hóa thì mới quản lý hợp tác xã được tốt.

Đồng bào nông dân làm ăn cả năm vất vả, khó nhọc, phải có lúc nghỉ ngơi, giải trí. Cần tổ chức những hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao.

Để đạt mục đích trên, phải làm sao cho được mùa, vì “có thực mới vực được đạo”.

Muốn được mùa phải sản xuất tốt.

Muốn sản xuất tốt, nhà nông có 9 việc phải làm:

Trước hết, phải thấy rằng cây lúa cũng như con người, nó phải ăn, phải uống. Cho nên *phân* phải đủ, *nước* phải đủ.

Phân đủ, nước đủ, nhưng rễ lúa mọc dưới đất không sâu thì cây lúa không hút được nhiều nước, nhiều phân, cây lúa không chắc. Muốn rễ lúa mọc sâu, phải *cày sâu, bừa kỹ*.

Nhưng nếu cấy thưa thì thu hoạch cũng vẫn kém. Phải *cấy dày hợp lý* thì thu hoạch sẽ được nhiều. Nói “cấy thưa thừa thóc, cấy dày cóc ăn” là không đúng, là bảo thủ.

Về lúa, phải *chọn giống tốt*. Chọn giống tốt và giữ giống cho tốt là những việc rất quan trọng.

Phân nhiều, nước đủ thì lúa lên mạnh. Nhưng cỏ cũng lên nhanh. Phải *làm cỏ sạch, làm cỏ nhiều lần* nếu không thì lúa sẽ xấu, thu hoạch sẽ kém.

Hiện nay, cày, bừa và các nông cụ khác của ta ở nông thôn còn lạc hậu nhiều. Như trong việc gánh phân bón ruộng, nếu 100 người gánh mỗi người trung bình 30 cân thì gánh được 3.000 cân. Thế là 100 người gánh vất vả mà không đủ bón cho một mẫu tây. Gánh phân bón ruộng, cấy mạ xuống đồng, lúa chín gặt rồi gánh về, tất cả những việc đó làm mất rất nhiều công sức của bà con nếu nông cụ còn lạc hậu.

Dùng một máy cấy thông thường thì một người trung bình cấy bằng hai người; nếu dùng thạo thì có thể cấy bằng ba, bốn người. Dùng một xe cút kít chở ít nhất cũng được 80 cân. Một người dùng xe cút kít có thể làm gấp hai, ba người gánh. Với những nông cụ cải tiến như thế, một người có thể làm thay cho ba người, để hai người đi làm việc khác. Cho nên, phải *cải tiến nông cụ*.

Cải tiến nông cụ thì công việc đỡ nặng nhọc, lại nhanh, kịp thời vụ. Không cải tiến nông cụ, không thể tăng được năng suất lao động, không thể tiến bộ được.

Lúa tốt rồi, phải thăm đồng, luôn đề phòng sâu cắn, chuột phá. *Trừ sâu, diệt chuột* là rất cần thiết.

Nông dân ta có nhiều kinh nghiệm sản xuất. Phải tìm cách tổ chức *trao đổi kinh nghiệm sản xuất với nhau*, để sản xuất ngày càng tốt hơn.

Muốn lúa tốt, thu hoạch nhiều, còn phải làm *kịp thời vụ*.

Chín điều trên có quan hệ mật thiết với nhau, thiếu một điều là không được.

NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI HỢP TÁC XÃ

Các hợp tác xã và bà con nông dân, từ trước đến nay, nói chung

đã chấp hành nghiêm chỉnh các chính sách của Đảng và Chính phủ, đã làm trọn nghĩa vụ của mình đối với Nhà nước. Nhưng có lúc, có nơi, nông dân hay hợp tác xã không muốn bán thóc thừa hay nộp thuế chậm, v.v.. Đó là vì nông dân, hợp tác xã chưa hiểu Chính phủ đối với nông dân, đối với hợp tác xã, đã cố gắng như thế nào.

Nông dân đóng thuế, bán thóc, trả nợ cho Chính phủ thì Chính phủ lại dùng để chi tiêu vào những công việc có ích cho nông dân, cho hợp tác xã.

Chính phủ phải xuất tiền xây những trường học, mời thầy để đào tạo cán bộ các ngành về nông nghiệp. Chính phủ có trách nhiệm xây dựng những công trình thủy lợi lớn và cùng nông dân, hợp tác xã làm những công trình thủy lợi vừa. Để phát triển nông nghiệp, hợp tác xã phải tậu trâu bò, sắm nông cụ, mua phân hóa học, v.v.. Hợp tác xã còn nghèo, thường thường Chính phủ phải giúp đỡ, phải cho vay vốn.

Những khoản chi tiêu ấy một phần là do nông dân, hợp tác xã nộp thuế, bán thóc, v.v. cho Nhà nước mà có. Nếu nông dân, hợp tác xã không làm trọn nghĩa vụ đối với Nhà nước, thì Nhà nước sẽ không có đủ tiền để giúp đỡ và làm lợi cho nông dân, cho hợp tác xã.

Từ Phủ Thủ tướng đến Ban Công tác nông thôn của Đảng, đến các Bộ Nông nghiệp, Thủy lợi, Lâm nghiệp, Công nghiệp, Thương nghiệp, Tài chính, Ngân hàng, v.v. đều phải có kế hoạch phục vụ nông nghiệp, giúp nông dân, hợp tác xã phát triển sản xuất.

Các nông trường quốc doanh cũng có nhiệm vụ tìm mọi cách giúp đỡ hợp tác xã.

Chính phủ cần mua của hợp tác xã lương thực, nông sản, Chính phủ cũng bán cho hợp tác xã phân hóa học, nông cụ và sau này những máy móc nông nghiệp. Việc mua bán ấy phải có hợp đồng ký kết giữa Chính phủ và hợp tác xã. Sau khi đã ký hợp đồng, các hợp tác xã phải bảo đảm làm đúng hợp đồng, mà về phía Chính phủ cũng vậy. Như thế mới công bằng.

Mua bán phải theo giá cả thích đáng. Thường thường, người mua muốn mua rẻ, người bán muốn bán đắt. Đối với chúng ta, không thể làm như thế được. Giá cả phải bảo đảm cho Nhà nước, hợp tác xã và xã viên cùng có lợi để xây dựng nước nhà.

Về thuế, cũng phải làm sao cho Nhà nước, hợp tác xã và nông dân cùng có lợi. Thuế phải khuyến khích sản xuất. Cho nên Nhà nước chỉ thu thuế những cây trồng chính. Trồng xen kẽ được miễn thuế. Tăng vụ chưa quá 3 năm, vỡ hoang chưa quá 5 năm, đều chưa phải nộp thuế.

Chính phủ cố gắng phục vụ lợi ích của hợp tác xã, của nông dân và của nhân dân nói chung. Hợp tác xã, nông dân phải bảo đảm làm tròn nghĩa vụ đối với Nhà nước. Làm như vậy thì ích nước lợi nhà, xã viên có lợi, hợp tác xã có lợi, Nhà nước cũng có lợi.

SỰ LÃNH ĐẠO CỦA ĐẢNG

Đảng đã lãnh đạo nhân dân làm cách mạng. Cách mạng thắng lợi. Đảng đã lãnh đạo nhân dân kháng chiến chống ngoại xâm. Kháng chiến đã thành công. Đảng đã lãnh đạo nông dân làm cải cách ruộng đất. Nông dân đã có ruộng đất.

Ngày nay, Đảng lãnh đạo nông dân xây dựng hợp tác xã. Phong trào hợp tác hóa phát triển mạnh mẽ, mở đường cho nông dân tiến tới no ấm. Đảng lại đề ra kế hoạch 5 năm phát triển nông nghiệp. Kế hoạch đó nhất định là đúng và có lợi cho nông dân, cho nước nhà. Vì trước sau như một, ngoài lợi ích của nhân dân, Đảng không có lợi ích nào khác. Các hợp tác xã, đồng bào nông dân phải quyết tâm thực hiện kế hoạch 5 năm phát triển nông nghiệp mà Đảng đã đề ra.

Để hoàn thành kế hoạch đó, Đảng phải tăng cường sự lãnh đạo của mình.

Các cơ quan nhà nước phải quan tâm hơn nữa đến nông nghiệp, phát huy nhiều hơn nữa tác dụng của ngành mình trong sản xuất nông nghiệp.

Các cán bộ tỉnh, huyện phải đi sâu xuống các hợp tác xã, giúp đỡ các hợp tác xã tiến bộ.

Nhưng cán bộ tỉnh, huyện không thể đi khắp được. Cho nên *cái gốc trong việc lãnh đạo hợp tác xã vẫn là chi bộ đảng ở cơ sở*. Chi bộ phải tăng cường hơn nữa việc đoàn kết nông thôn và làm cho toàn thể xã viên, toàn thể nông dân phấn khởi, hăng hái tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, phát triển và củng cố hợp tác xã. Chi đoàn thanh niên lao động cần giúp chi bộ thi hành các chính sách của Đảng và Nhà nước.

Phải nâng cao trình độ giác ngộ xã hội chủ nghĩa, tinh thần yêu nước, ý thức làm chủ của xã viên. Phải phát huy tác dụng của phụ nữ.

Tất cả đảng viên, đoàn viên phải gương mẫu trong công tác. Các chi ủy, các ban chấp hành chi đoàn phải gồm những đảng viên, đoàn viên ưu tú, có tư tưởng tốt, công tác tích cực, kiên quyết chấp hành chính sách của Đảng và Chính phủ. Phải có kinh nghiệm sản xuất, phải học cho biết kỹ thuật nông nghiệp, phải lãnh đạo tốt các ban quản trị hợp tác xã và các đội sản xuất.

Phải đi đúng đường lối quần chúng, biến những nghị quyết của Đảng thành quyết tâm của quần chúng. Phải kiên quyết chống bệnh quan liêu, mệnh lệnh.

Tất cả đảng viên, đoàn viên, dân quân phải là lực lượng xung phong trong công tác nông nghiệp.

Lúc kháng chiến, chúng ta lấy thành tích chiến đấu diệt giặc để đánh giá chi bộ, chi đoàn giỏi hay kém. Bây giờ, ở miền Bắc nước ta, chúng ta tập trung lực lượng tiến công vào nghèo nàn và lạc hậu. Chúng ta lấy thành tích lao động sản xuất để đánh giá đảng viên, đoàn viên, đánh giá chi bộ, chi đoàn.

*

* *

Làm trọn kế hoạch 5 năm phát triển nông nghiệp dễ hay khó?

Nông nghiệp của ta có khó khăn, vì còn phụ thuộc nhiều vào thiên nhiên. Nhưng chúng ta có nhiều điều kiện thuận lợi. Nhân dân ta cần cù, Đảng lãnh đạo sáng suốt. Các nước anh em hết lòng giúp đỡ chúng ta. Những thuận lợi đó là căn bản.

Chúng ta đoàn kết nhất trí, hăng hái thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, thì nhất định hoàn thành vượt mức kế hoạch 5 năm về nông nghiệp.

Nông thôn ta sẽ tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội.

Đời sống của nông dân ta sẽ no ấm, vui tươi hơn.

Nông thôn sẽ giàu có và thúc đẩy công nghiệp phát triển mạnh mẽ, do đó mà góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Đến cuối năm 1963, hợp tác xã Đại Phong sẽ:

- Tăng diện tích trồng trọt bình quân mỗi đầu người lên 1 mẫu 1 sào.
- Sản xuất 3 vụ, thu hoạch 7 tấn một mẫu tây. Trong đó, vụ chiêm thu hoạch 26 tạ, vụ tam 22 tạ, hoa màu 22 tạ quy ra thóc.
- Lương thực cộng cả lúa và hoa màu quy thành thóc, mỗi đầu người là 1.149 cân.
- Mỗi gia đình trong hợp tác xã nuôi 3 lợn, 10 gà, 30 vịt.
- Văn hóa thì cán bộ chủ chốt học hết lớp 6, đảng viên, đoàn viên học hết lớp 5, xã viên học hết lớp 3.
- Bảo đảm 2 phần 3 số nhà ở của xã viên được lợp ngói.
- Đưa mức sống xã viên lên ngang mức sống hiện nay của trung nông lớp trên.

Các cô, các chú có quyết tâm thi đua với hợp tác xã Đại Phong không?

Sau cùng, Bác mong đồng bào và cán bộ Hà Đông sẽ nghiên cứu kỹ Nghị quyết Hội nghị lần thứ năm của Trung ương

Đảng. Trong lúc nghiên cứu, cần kiểm điểm xem cái gì đã làm được, cái gì chưa làm được và đề ra kế hoạch phấn đấu mới. Bác mong Hà Đông sẽ trở thành một trong những tỉnh khá nhất của miền Bắc.

Nói ngày 7-10-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2768,

ngày 20-10-1961.

NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ TỔNG KẾT CUỘC VẬN ĐỘNG HỢP TÁC HÓA NÔNG NGHIỆP, PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT, KẾT HỢP HOÀN THÀNH CẢI CÁCH DÂN CHỦ Ở MIỀN NÚI

1. *Phải tăng cường đoàn kết dân tộc.* Đây là một công tác rất quan trọng, có nội dung mới và rộng hơn. Các dân tộc miền núi đoàn kết chặt chẽ, các dân tộc thiểu số đoàn kết với dân tộc đa số. Hiện nay một số tỉnh miền xuôi có hàng nghìn người lên miền ngược để mở mang xây dựng miền ngược. Cho nên phải làm sao giải thích cho đồng bào các dân tộc ở địa phương hiểu và đoàn kết tốt. Muốn làm tốt công tác này, cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động phải gương mẫu.

2. *Phải chú trọng đào tạo, bồi dưỡng, cất nhắc cán bộ miền núi.* Cố nhiên cán bộ người Kinh phải giúp đỡ anh em cán bộ địa phương, nhưng phải làm sao cho cán bộ địa phương tiến bộ, để anh em tự quản lý lấy công việc ở địa phương, chứ không phải là bao biện làm thay.

3. *Tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, làm cho đời sống đồng bào địa phương ngày càng khá hơn, cả về vật chất và tinh thần.* Sản xuất phải toàn diện, trồng cây lương thực và cây công nghiệp, phát triển chăn nuôi, phát triển nghề rừng, chú trọng đẩy mạnh chăn nuôi, vì miền núi có nhiều khả năng chăn nuôi. Chú ý thực hiện tốt các chính sách, ví dụ như việc để 5% đất trồng trọt cho xã viên, vì làm tốt việc này không những có lợi cho xã viên mà còn có lợi cho phát triển kinh tế quốc dân nói chung.

4. *Phải nâng cao cảnh giác cách mạng, giữ vững trật tự trị an.* Bọn Mỹ - Diệm đang có kế hoạch rất tỉ mỉ phá hoại ta; chúng chú ý miền núi. Phải làm sao tất cả cán bộ, tất cả đồng bào luôn luôn tỉnh táo đề phòng để kịp thời ngăn chặn âm mưu phá hoại của địch.

Nói ngày 8-10-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2757,
ngày 9-10-1961.

THƯ GỬI CÁC CHÁU THIẾU NHI VÀ HỌC SINH TRƯỜNG HỌC SỐ 405 (LIÊN XÔ)

Mátxcơva, ngày 18 tháng 10 năm 1961

Các cháu thân mến,

Cảm ơn các cháu gửi thư cho Bác hôm 16-10-61. Bác rất vui lòng thấy các cháu học tập và lao động có nhiều thành tích. Vì đang bận tham gia Đại hội, Bác tiếc chưa đến trường thăm các cháu được¹⁾.

Bác đề nghị với các cháu thế này: Mỗi một lớp, các cháu cử một học sinh khá nhất làm đại biểu đến thăm Bác. Đồng thời Bác cũng đề nghị mời một thầy giáo và một cô giáo của trường cùng đi với các cháu đại biểu đến chơi chỗ Bác.

Nếu các cháu đồng ý như vậy, Bác sẽ báo cho các cháu ngày nào Bác có thể tiếp các cháu.

Bác hôn các cháu, và nhờ các cháu chuyển lời chào thân ái của Bác cho các thầy giáo và cô giáo.

Bác Hồ của các cháu

Bút tích lưu tại
Bảo tàng Hồ Chí Minh.

1) Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư này khi đang dự Đại hội lần thứ XXII Đảng Cộng sản Liên Xô (BT).

LỜI CHÀO MỪNG ĐẠI HỘI LẦN THỨ XXII ĐẢNG CỘNG SẢN LIÊN XÔ³⁶

Thưa các đồng chí thân mến,

Đoàn đại biểu Đảng Lao động Việt Nam chúng tôi rất lấy làm vinh dự và phấn khởi được dự Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô... Thay mặt toàn thể đảng viên và nhân dân lao động Việt Nam, chúng tôi xin gửi đến Đại hội, đến Đảng Cộng sản Liên Xô... lời chào mừng anh em nhiệt liệt nhất...

Những người cộng sản khắp thế giới đều vô cùng vui sướng khi thấy Liên Xô sắp thực hiện chủ nghĩa cộng sản. Vì vậy, xin các đồng chí cho phép tôi nói lên lòng vui sướng vô hạn của một lão chiến sĩ cộng sản. Mà nó cũng đại biểu lòng vui sướng vô hạn của toàn Đảng và toàn dân Việt Nam chúng tôi.

Lúc 30 tuổi, lần đầu tiên tôi mới được nghe nói về Đảng của Lênin, về Cách mạng Tháng Mười, về chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản. Cũng năm đó tôi được vinh dự tham gia Đại hội thành lập Đảng Cộng sản Pháp.

Lúc 40 tuổi, tôi được bí mật tham gia thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam. Đảng mới xây dựng thì lãnh đạo phong trào Xôviết Nghệ - Tĩnh³⁷.

Lúc tôi 55 tuổi, sau ngày Liên Xô vĩ đại đánh tan chế độ phát xít Đức - Ý - Nhật, Cách mạng Tháng Tám Việt Nam thành công, đuổi sạch bọn xâm lược Pháp - Nhật. Nước Việt Nam Dân

chủ Cộng hòa ra đời. Đại gia đình xã hội chủ nghĩa thêm một thành viên mới.

Chẳng bao lâu, chúng tôi lại phải kháng chiến suốt tám, chín năm chống thực dân Pháp. Nhờ sự ủng hộ của các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa, cuộc kháng chiến đã thắng lợi với trận Điện Biên Phủ³⁸, rồi đến Hiệp nghị Giơnevơ.

Liên sau đó, thì đế quốc Mỹ xâm phạm miền Nam Việt Nam. Chúng dùng mọi thủ đoạn độc ác nhằm chia cắt lâu dài đất nước chúng tôi. Từ đó, đồng bào chúng tôi ở miền Nam phải ra sức đấu tranh chống chế độ phát xít dã man của đế quốc Mỹ và tay sai là bọn Ngô Đình Diệm.

Nhân dân miền Bắc thì ra sức xây dựng chủ nghĩa xã hội. Do sự cố gắng của toàn Đảng và toàn dân chúng tôi và sự giúp đỡ tận tình của Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em khác, chúng tôi đã thu được thành tích khá nhiều.

Trong bản dự thảo Cương lĩnh của Đảng Cộng sản Liên Xô có nói:

“Việc xây dựng chủ nghĩa cộng sản ở Liên Xô phù hợp với lợi ích của mỗi nước trong phe xã hội chủ nghĩa, nó tạo ra những điều kiện ngày càng thuận lợi để phát triển sự hợp tác kinh tế và văn hóa của Liên Xô với các nước anh em, nhằm giúp đỡ và ủng hộ các nước ấy”.

Bản Cương lĩnh cũng nói các nước xã hội chủ nghĩa “sẽ tiến sang chủ nghĩa cộng sản hoặc trước hoặc sau cùng trong một thời kỳ lịch sử”...

Thưa các đồng chí thân mến,

Trước đây 40 năm, tôi chỉ mới nghe nói chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản. Mà hôm nay ở Đại hội này tôi đã thấy rõ ràng công cuộc thực tế xây dựng chủ nghĩa cộng sản. Cho nên tôi không thể tả hết lòng vô cùng vui sướng của tôi, của Đảng và của đồng bào chúng tôi.

Nhân đây tôi cũng xin báo cáo với Đại hội rằng: Công nhân các nhà máy và nông dân các hợp tác xã nông nghiệp khắp miền Bắc Việt Nam đã phát động một tháng thi đua để chào mừng Đại hội, và đã thu được những kết quả rất tốt.

Bây giờ tôi xin phép đọc bức thư của Trung ương Đảng chúng tôi chúc mừng Đại hội.

Nói ngày 21-10-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2770,

ngày 22-10-1961.

**TRẢ LỜI PHỎNG VẤN CỦA PHÒNG VIÊN
ĐÀI PHÁT THANH MÁTXCƠVA VỀ CẢM TƯỜNG
ĐỐI VỚI ĐẠI HỘI LẦN THỨ XXII CỦA
ĐẢNG CỘNG SẢN LIÊN XÔ**

Các đồng chí hỏi cảm tưởng của tôi đối với Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô? Đối với một Đại hội xây dựng chủ nghĩa cộng sản, lòng vui sướng của chúng tôi khó mà nói rõ trong năm, ba lời. Tôi xin tóm tắt cảm tưởng của chúng tôi như sau:

Nhìn lại Đại hội lần thứ I của Đảng chỉ có 9 đại biểu; hồi đó ở nước Nga mới có những nhóm cộng sản lẻ tẻ. Ở trên thế giới, những người theo chủ nghĩa cộng sản cũng đang rất hiếm hoi, khác nào những hòn đảo cô độc giữa biển cả mênh mông của thế giới tư bản. Vài mươi năm sau, những người cộng sản Nga, dưới sự lãnh đạo của Lênin vĩ đại, đã làm Cách mạng Tháng Mười thắng lợi, và lập nên chính quyền Xôviết. Chủ nghĩa tư bản bị sút mẻ một phần sáu trên thế giới. Ảnh hưởng Cách mạng Tháng Mười vĩ đại dần dần lan rộng khắp năm châu.

Trong Đại hội lần thứ XXII này có hơn 4.800 đại biểu, thay mặt cho gần 10 triệu đảng viên Đảng Cộng sản Liên Xô, lại có đại biểu của hơn 80 đảng mácxít - leninnít khắp năm châu, gồm trên 30 triệu đảng viên đoàn kết, nhất trí, kiên quyết đấu tranh cho chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản. Phe xã hội chủ nghĩa đã phát triển thành 12 nước gồm có gần một phần ba số dân và một phần tư đất đai trên thế giới, đồng lòng, đồng sức như anh em một

nhà, đấu tranh xây dựng xã hội mới. Lại có nhiều nước mới thoát khỏi xiềng xích thực dân cùng với phe xã hội chủ nghĩa sát cánh kề vai chống lại đế quốc, bảo vệ hòa bình.

Phe đế quốc thì càng ngày càng suy sụp. Cách đây hơn 100 năm, Mác và Ăngghen đã đoán trước rằng chủ nghĩa tư bản nhất định sẽ bị diệt vong và thế giới nhất định sẽ đi đến chủ nghĩa cộng sản. Lúc Mác và Ăngghen viết bản *Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản*³⁹ thì chủ nghĩa cộng sản chỉ là một bóng ma ám ảnh châu Âu. Thế mà hiện nay, khi Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô thông qua Cương lĩnh mới thì chủ nghĩa cộng sản dần dần đã trở thành sự thật và ngày càng trở nên một lực lượng khổng lồ. Về vang thay Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô, Đại hội xây dựng chủ nghĩa cộng sản! Về vang thay Đảng Cộng sản Liên Xô và Trung ương leninnít của Đảng, đứng đầu là đồng chí Khorútsốp, đang lãnh đạo nhân dân Liên Xô thực hiện chủ nghĩa cộng sản, một chế độ sẽ đem lại cho loài người hòa bình, lao động, tự do, bác ái, bình đẳng và hạnh phúc.

Bản Cương lĩnh mới của Đảng Cộng sản Liên Xô định rằng trong mười năm nữa, Liên Xô sẽ vượt nước Mỹ về sản xuất mọi thứ tính theo đầu người; trong hai mươi năm Liên Xô sẽ xây dựng xong về cơ bản chủ nghĩa cộng sản và bắt đầu thực hiện khẩu hiệu làm tùy sức lực, hưởng tùy nhu cầu. Liên Xô xây dựng thành công chủ nghĩa cộng sản sẽ có ảnh hưởng vô cùng to lớn đối với thế giới. Mười năm nữa, khi Liên Xô trở thành nước công nghiệp phát triển nhất, thì phe xã hội chủ nghĩa sẽ sản xuất trên một nửa sản lượng công nghiệp toàn thế giới. Hai mươi năm nữa, sản lượng công nghiệp của phe xã hội chủ nghĩa sẽ vượt xa các nước tư bản. Lúc bấy giờ, về lực lượng chính trị cũng như lực lượng kinh tế, phe xã hội chủ nghĩa sẽ thắng thế hoàn toàn. Những thắng lợi mới của Liên Xô đều cổ vũ mạnh mẽ nhân dân Việt Nam chúng tôi.

Trong những năm qua, nhân dân Việt Nam chúng tôi ở miền Bắc đã thu được những thành tích khá trong công cuộc cách

mạng xã hội chủ nghĩa. Chúng tôi đã hoàn thành về căn bản công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với nông nghiệp, thủ công nghiệp và công thương nghiệp tư bản tư doanh. Dưới ánh sáng Nghị quyết của Đại hội lần thứ III của Đảng chúng tôi năm 1960, hiện nay chúng tôi đang bắt đầu kế hoạch 5 năm lần thứ nhất 1961 - 1965 nhằm xây dựng cơ sở vật chất và kỹ thuật cho chủ nghĩa xã hội.

Theo đúng Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 thì nước Việt Nam từ Bắc đến Nam phải được thống nhất và độc lập. Nhưng hơn bảy năm nay, do đế quốc Mỹ can thiệp và bọn Ngô Đình Diệm bán nước, miền Nam nước chúng tôi biến thành căn cứ quân sự và thuộc địa kiểu mới của đế quốc Mỹ. Chúng lập ra ở miền Nam một chế độ phát xít dã man. Chúng bóp nghẹt mọi quyền tự do dân chủ. Chúng đưa máy chém đi khắp nơi. Chúng luôn luôn dùng hàng sư đoàn, những máy bay và xe tăng, đi càn quét và khủng bố nhân dân. Chúng giết người rồi moi gan, mổ bụng, không kể đàn ông, đàn bà, cụ già, trẻ em. Chúng bắt nhân dân rời khỏi ruộng đồng, làng mạc, giam họ vào các trại tập trung. Nhưng Mỹ - Diệm càng khủng bố tàn ác bao nhiêu thì đồng bào chúng tôi càng căm thù và kiên quyết chống lại chúng bấy nhiêu. Hơn bảy năm qua, đồng bào chúng tôi không ngừng đẩy mạnh đoàn kết, đấu tranh nhằm chấm dứt sự can thiệp của đế quốc Mỹ, giải phóng miền Nam khỏi chế độ áp bức và hòa bình thống nhất nước nhà. Từ khi Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam thành lập cuối năm 1960 thì phong trào đấu tranh càng lan rộng và ăn sâu khắp các tầng lớp nhân dân. Một thí dụ: Ở tỉnh Bến Tre có cuộc biểu tình gồm hơn một vạn phụ nữ đòi chấm dứt khủng bố, đòi thả chồng con bị bắt, đòi Mỹ - Diệm phải để cho nhân dân được yên ổn làm ăn.

Mới đây, Tổng thống Mỹ Kennơđi lại phái Phó Tổng thống Giôn-xơn và tướng Taylo đến miền Nam để nghiên cứu việc đưa quân đội Mỹ trực tiếp đàn áp đồng bào chúng tôi. Nhưng kinh nghiệm ở Trung Quốc, Triều Tiên, Cu Ba, v.v. đã chứng tỏ rằng

những âm mưu của đế quốc chung quy sẽ thất bại, lực lượng của nhân dân nhất định sẽ thắng lợi.

Lập trường trước sau như một của Chính phủ và nhân dân nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là kiên quyết hòa bình thống nhất Tổ quốc, theo đúng Hiệp nghị Giơnevơ.

Trong sự nghiệp cách mạng dân tộc dân chủ trước kia, cũng như xây dựng xã hội chủ nghĩa và đấu tranh hòa bình thống nhất nước nhà ngày nay, chúng tôi luôn luôn được sự giúp đỡ của các nước trong phe xã hội chủ nghĩa, nhất là Liên Xô và Trung Quốc. Toàn Đảng và toàn dân chúng tôi mãi mãi ghi nhớ sự giúp đỡ đó. Được những thắng lợi to lớn của Liên Xô cổ vũ, được sự ủng hộ của các nước anh em khác trong phe xã hội chủ nghĩa và sự đồng tình của nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới, chúng tôi nhất định sẽ thắng lợi trong cuộc đấu tranh chính nghĩa của chúng tôi là xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và hòa bình thống nhất nước nhà.

Trả lời vào tháng 10-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2785,

ngày 6-11-1961.

CHÀO MỪNG KỶ NIỆM LẦN THỨ 44 CÁCH MẠNG THÁNG MƯỜI VĨ ĐẠI¹⁾

Nhân dân các nước trong phe xã hội chủ nghĩa, nhân dân lao động và những người tiến bộ toàn thế giới cùng với nhân dân Liên Xô vui sướng đón mừng ngày kỷ niệm lần thứ 44 Cách mạng Tháng Mười vĩ đại, cuộc cách mạng ấy đã mở ra một kỷ nguyên mới trong lịch sử của loài người, kỷ nguyên chủ nghĩa tư bản diệt vong và chủ nghĩa xã hội thắng lợi.

Ngày kỷ niệm lần thứ 44 Cách mạng Tháng Mười lại đúng vào dịp Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô vừa thành công rực rỡ.

44 năm là một thời gian lịch sử ngắn ngủi. Nhưng biết bao sự biến đổi lớn lao và sâu sắc đã xảy ra ở Liên Xô và trên toàn thế giới! Trong thời gian ấy, Liên Xô đã trải qua 20 năm chiến tranh và hàn gắn vết thương chiến tranh, thời gian thực tế xây dựng chỉ có trên 20 năm. Nhưng khi nhân dân lao động đã được giải phóng và làm chủ vận mệnh của mình, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản, Đảng của Lênin vĩ đại, thì hai mươi mấy năm lao động đem lại những kết quả to lớn phi thường.

Nước Nga trước kia là một nước nông nghiệp lạc hậu đã biến thành Liên bang Xôviết giàu mạnh, với một nền kinh tế phát triển

1) Viết theo yêu cầu của báo *Sự thật* (Liên Xô) nhân dịp kỷ niệm lần thứ 44 Cách mạng Tháng Mười vĩ đại (7-11-1917 - 7-11-1961) (BT).

nhất châu Âu và một nền văn hóa tiên tiến nhất thế giới. Ngày nay, Liên Xô có một nền công nghiệp to lớn và hiện đại, có một nền nông nghiệp phát triển. Lực lượng quốc phòng Liên Xô đủ sức đập tan bất cứ kẻ thù nào dám cả gan xâm phạm đến bờ cõi của Liên Xô và phe xã hội chủ nghĩa. Liên Xô dẫn đầu thế giới về khoa học và kỹ thuật và đã mở đường chinh phục vũ trụ. Trước đây 44 năm, đế quốc còn thống trị khắp thế giới. Ngày nay, đa số các dân tộc đã lật đổ ách thống trị đó. Sau Liên Xô, nhiều nước đã tách khỏi hệ thống tư bản chủ nghĩa và cùng với Liên Xô hợp thành phe xã hội chủ nghĩa thế giới. Hệ thống thuộc địa sụp đổ. 1.500 triệu người đã thoát khỏi ách thực dân. Hơn 40 nước có chủ quyền đã xuất hiện. Chủ nghĩa tư bản ngày càng suy sụp. Trước đây 37 năm (năm 1924), lần đầu tiên tôi đến Mátxcơva. Hồi đó, công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Liên Xô mới bắt đầu, khó khăn còn nhiều, đời sống nhân dân còn nhiều thiếu thốn. Quang cảnh ngày nay thật là khác hẳn. Công cuộc xây dựng thật là đồ sộ, đời sống nhân dân thật là sung sướng. Gần đây chúng tôi có dịp đi thăm các nước Cộng hòa Bantích và nước Cộng hòa Biêlôrút-xia. Những nơi chúng tôi đến thăm trước đây đều bị phát xít Hítler tàn phá nặng nề, thế mà ngày nay không những đã hàn gắn vết thương chiến tranh mà còn phát triển hơn trước rất nhiều về mọi mặt. Đời sống nhân dân rất là sung sướng. Đặc biệt thành phố Minxơ bị tàn phá gần hết trong chiến tranh, ngày nay đã được xây dựng lại to lớn và đẹp đẽ hơn xưa nhiều. Đó là kết quả của lao động anh dũng của nhân dân và sự lãnh đạo tài tình của Đảng Cộng sản Liên Xô.

Những thắng lợi đã qua của nhân dân Liên Xô thật là vĩ đại, những mục tiêu xây dựng chủ nghĩa cộng sản mà Đảng Cộng sản và nhân dân Liên Xô đã đề ra trong bản Cương lĩnh mới càng vĩ đại. Trong 10 năm sắp tới, tổng sản lượng công nghiệp sẽ tăng gấp 2 lần rưỡi và trong 20 năm nữa sẽ tăng gấp 6 lần hiện nay. Về nông nghiệp, trong 10 năm nữa sẽ tăng gấp 2 lần rưỡi và trong 20 năm nữa sẽ tăng gấp 3 lần rưỡi hiện nay. Thật là vĩ đại!

Những thắng lợi của Liên Xô trong cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội sẽ tăng thêm sức mạnh của phe xã hội chủ nghĩa, thúc đẩy phong trào đấu tranh của nhân dân thế giới chống chủ nghĩa đế quốc, vì hòa bình, dân chủ, độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội tiến lên giành những thắng lợi to lớn hơn nữa. Những thắng lợi của Liên Xô lại càng khuyến khích nhân dân Việt Nam chúng tôi xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Chúng tôi tin chắc rằng dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Liên Xô vẻ vang, đứng đầu là đồng chí Khrútsốp, nhân dân Liên Xô anh dũng sẽ xây dựng thành công chủ nghĩa cộng sản, một chế độ đem lại cho loài người: hòa bình, lao động, tự do, bình đẳng, bác ái và hạnh phúc.

Cách mạng Tháng Mười muôn năm!

Chủ nghĩa Mác - Lênin muôn năm!

Tình đoàn kết anh em giữa nhân dân Liên Xô và nhân dân Việt Nam muôn năm!

Hòa bình thế giới muôn năm!

Báo *Nhân dân*, số 2786,
ngày 7-11-1961.

DIỄN MỪNG QUỐC KHÁNH CAMPUCHIA

*Kính gửi Thái tử Nôrôđôm Xihanúc,
Quốc trưởng Vương quốc Campuchia,*

Phnôm Pênh

Nhân dịp kỷ niệm Quốc khánh của Vương quốc Campuchia, thay mặt nhân dân, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân, tôi kính gửi đến Thái tử, Chính phủ Vương quốc Campuchia và nhân dân Khơme lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Tôi chân thành chúc nhân dân Khơme, dưới sự lãnh đạo của Thái tử, thu nhiều thắng lợi trong việc xây dựng đất nước Campuchia phồn vinh, trong việc thực hiện chính sách hòa bình trung lập của Thái tử, góp phần vào việc giữ gìn hòa bình ở Đông Nam Á và thế giới.

Chúc tình hữu nghị sẵn có giữa hai dân tộc Việt Nam và Khơme ngày càng củng cố và phát triển.

Hà Nội, ngày 9 tháng 11 năm 1961

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa
HỒ CHÍ MINH**

*Báo Nhân dân, số 2788,
ngày 9-11-1961.*

**ĐIỆN MỪNG KỶ NIỆM 15 NĂM
NGÀY THÀNH LẬP HỘI LIÊN HIỆP
SINH VIÊN QUỐC TẾ**

Các bạn thân mến,

Nhân dịp kỷ niệm 15 năm Ngày thành lập Hội Liên hiệp Sinh viên quốc tế, tôi chào mừng những cố gắng to lớn và những thành tựu tốt đẹp của Hội trong cuộc đấu tranh để củng cố sự thống nhất và hợp tác của sinh viên, để chống chủ nghĩa đế quốc và thực dân, giành hòa bình và độc lập dân tộc và cải thiện điều kiện sinh hoạt và học tập của sinh viên.

Thời đại chúng ta là thời đại vẻ vang của thanh niên. Mong rằng các bạn sinh viên và các tổ chức sinh viên, đoàn kết chặt chẽ trong Hội Liên hiệp Sinh viên quốc tế, hăng hái tiến lên giành những thắng lợi to lớn mới.

Tôi gửi các bạn những lời chúc mừng tốt đẹp nhất và những lời chào thân ái.

Bác

HỒ CHÍ MINH

Báo Nhân dân, số 2791,
ngày 12-11-1961.

CÁC NƯỚC XÃ HỘI CHỦ NGHĨA CHÂU Á VÀ CÁC VẤN ĐỀ CỦA CHÂU Á¹⁾

Sau Chiến tranh thế giới lần thứ hai, nhờ sự thắng lợi của Liên Xô, hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới ngày càng phát triển, phong trào độc lập dân tộc ngày càng lên cao, hệ thống thuộc địa ngày càng tan rã, chủ nghĩa đế quốc ngày càng suy sụp.

Cách mạng Tháng Mười vĩ đại đã thức tỉnh nhân dân các nước thuộc địa. Hồng quân Liên Xô anh dũng đánh bại phát xít Đức - Nhật đã tạo điều kiện thuận lợi cho phong trào giải phóng dân tộc bẻ gãy xiềng xích của chế độ thực dân. Những thắng lợi của Liên Xô trong việc xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản càng thúc đẩy nhân dân các nước thuộc địa và nửa thuộc địa đấu tranh để tự giải phóng. Các nước châu Á với hơn 1.000 triệu người trước kia là thuộc địa và nửa thuộc địa của đế quốc đã vùng lên giành chủ quyền và độc lập. Cách mạng nhân dân Trung Quốc thành công, đã làm lung lay đến tận gốc các vị trí của chủ nghĩa đế quốc ở châu Á, thúc đẩy mạnh mẽ phong trào giải phóng dân tộc trên thế giới nói chung, ở châu Á nói riêng.

Nhưng bọn đế quốc ngoan cố tìm đủ mọi cách bám lấy quyền lợi thực dân của chúng. Với các thủ đoạn câu kết với bọn phản động trong giai cấp thống trị bản xứ bằng “viện trợ” quân sự và kinh tế, xây dựng các căn cứ quân sự trên nhiều nước, thành lập

1) Bài viết cho báo *Thời mới* (Liên Xô) (BT).

Khối quân sự xâm lược Đông Nam Á⁴⁰, Khối trung tâm, bọn đế quốc đứng đầu là đế quốc Mỹ đang tìm cách bóp nghẹt phong trào giải phóng dân tộc và đặt lại chế độ thực dân dưới những hình thức mới. Đế quốc Mỹ đang tìm cách thay chân các đế quốc thực dân khác trong khu vực này và đã trở thành kẻ thù số một của nhân dân châu Á cũng như châu Phi và châu Mỹ Latinh.

Trước mặt các nước châu Á đang đặt ra những vấn đề cơ bản cấp thiết là tiếp tục kiên quyết chống đế quốc thực dân để giải phóng dân tộc, xây dựng nền kinh tế dân tộc, bảo vệ và hoàn thành độc lập, thủ tiêu các tàn tích phong kiến và giải quyết các vấn đề xã hội khác để đưa xã hội tiến lên.

Các nước xã hội chủ nghĩa châu Á: Trung Quốc, Mông Cổ, Triều Tiên, Việt Nam đang nêu gương tốt về cách giải quyết những vấn đề đó. Bọn đế quốc tập trung thù hằn của chúng đối với phong trào giải phóng dân tộc ở châu Á vào các nước xã hội chủ nghĩa ấy. Sự tồn tại và phát triển của các nước xã hội chủ nghĩa là một chướng ngại lớn đối với âm mưu của chúng. Chúng tìm đủ mọi cách để phá hoại các nước xã hội chủ nghĩa. Đế quốc Mỹ lại đang chiếm đóng Nam Triều Tiên, Đài Loan của Trung Quốc và can thiệp trắng trợn vào Nam Việt Nam. Để bảo vệ những thành quả đã giành được, để tiếp tục hoàn thành sự nghiệp giải phóng dân tộc, các nước xã hội chủ nghĩa phải kiên quyết chống chủ nghĩa đế quốc, trước hết là đế quốc Mỹ. Họ hết lòng ủng hộ các dân tộc đang đấu tranh để tự giải phóng mình khỏi ách của đế quốc thực dân.

Các nước xã hội chủ nghĩa châu Á rất cần hòa bình để xây dựng đời sống mới. Họ hiểu rằng chiến tranh mà bọn đế quốc, cầm đầu là đế quốc Mỹ, đang chuẩn bị và có nơi đang tiến hành trong các khu vực này nhằm chống lại nhân dân các nước châu Á, trước hết là các nước xã hội chủ nghĩa. Cho nên họ là những người kiên quyết chống chiến tranh xâm lược của đế quốc và tích cực đoàn kết với mọi dân tộc đang đấu tranh cho độc lập và hòa bình.

Trước sau họ thi hành chính sách năm nguyên tắc chung sống hòa bình⁴¹ giữa các nước có chế độ xã hội khác nhau.

Sau khi đã thoát khỏi ách thực dân, các nước xã hội chủ nghĩa đã bắt tay vào giải quyết những vấn đề xã hội do sự phát triển của cách mạng đề ra. Họ đã phát triển theo chủ nghĩa xã hội và đã chứng thực trong đời sống sự đúng đắn luận điểm của Lênin về khả năng các nước lạc hậu tiến thẳng lên chủ nghĩa xã hội không qua giai đoạn phát triển tư bản chủ nghĩa, trong điều kiện có nước xã hội chủ nghĩa đi trước giúp đỡ. Trong một thời gian tương đối ngắn, các nước ấy đang xây dựng nền công nghiệp dân tộc tự chủ có khả năng cung cấp những hàng tiêu dùng và trang bị tư liệu sản xuất cho nền kinh tế quốc dân.

Sau khi hoàn thành cải cách ruộng đất, xóa bỏ tàn tích phong kiến, các nước xã hội chủ nghĩa châu Á đã tiến hành hợp tác hóa nông nghiệp, đưa nông thôn đi vào chủ nghĩa xã hội và đang phát triển nhanh chóng nông nghiệp. Công cuộc xây dựng văn hóa cũng thu được những thành tích lớn. Đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân lao động được nâng cao không ngừng.

Gương sáng của các nước xã hội chủ nghĩa đang gây những ảnh hưởng sâu xa và được sự đồng tình của các giai tầng rộng rãi trong các nước châu Á khác. Sự viện trợ tận tình và hợp tác anh em của Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa khác đã giúp cho các nước xã hội chủ nghĩa châu Á thu được những thành tựu nói trên và cũng là một sự cổ vũ lớn đối với các dân tộc khác. Sự viện trợ và hợp tác đó khác nhau như trời với vực với cái tên gọi là “viện trợ” của đế quốc mà mục đích là nô dịch nhân dân các nước ấy. Chương trình xây dựng chủ nghĩa cộng sản của Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô chắc chắn sẽ thúc đẩy phong trào đấu tranh của nhân dân châu Á chống đế quốc vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội tiến lên những bước mới mạnh mẽ hơn nữa.

*

* *

Tình hình ở miền Bắc nước Việt Nam chúng tôi cũng khác nhau như trắng với đen với tình hình ở miền Nam Việt Nam.

Hiện nay nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã hoàn thành công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa, và đang tiến hành việc xây dựng cơ sở vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội. Đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân được nâng cao dần dần. Mọi người đều có công ăn việc làm. Nạn mù chữ đã được xóa bỏ, trên một phần tư số dân được đi học.

Còn đồng bào chúng tôi ở miền Nam thì đang sống khổ sở dưới ách tàn bạo của bè lũ Mỹ - Diệm. Bằng cách “viện trợ quân sự”, đế quốc Mỹ ngày càng xâm nhập vào miền Nam, biến miền Nam thành căn cứ quân sự và thuộc địa kiểu mới của chúng. Theo lệnh chủ Mỹ, chính quyền miền Nam thi hành một chính sách phát xít dã man. Chúng xóa bỏ cả những quyền tự do dân chủ nhỏ nhất. Những thành quả nhân dân miền Nam đã thu được trong những năm kháng chiến đều bị tước đoạt. Nông dân lại bị địa chủ bóc lột tàn nhẫn. Số người thất nghiệp trong công nhân ngày càng tăng. Chúng ép dân rời bỏ làng mạc và dồn họ lại trong những “khu trù mật” là những nhà tù khổng lồ. Chúng đang phát động một cuộc chiến tranh thật sự chống lại nhân dân. Chúng huy động hàng sư đoàn có máy bay và xe tăng đi càn quét liên miên. Chúng giết người rồi moi gan mổ bụng. Trong 6 năm, chúng đã giết hại 75 nghìn người, làm bị thương 16 nghìn người, tra tấn thành tàn phế 5 vạn, bỏ tù 27 vạn, trong đó có gần 4 nghìn trẻ em.

Trong hoàn cảnh nước sôi lửa bỏng, nhân dân miền Nam đã vùng lên đấu tranh giành quyền sống. Thí dụ: Trong 9 tháng đầu năm nay, đã có trên 10 triệu người tham gia biểu tình, bãi công chống khủng bố, càn quét, bắt lính, chiến tranh, đòi tăng lương, cải thiện đời sống, giải tán các “khu trù mật”, đòi các quyền tự do dân chủ, được yên ổn làm ăn. Ngay trong quân đội Diệm, đang lan rộng phong trào chống chính sách chiến tranh. Từ đầu năm nay đã có hơn 7.000 binh sĩ Diệm bỏ hàng ngũ để quay trở về với nhân

dân. Đồng bào miền Nam chúng tôi khao khát được sống trong cảnh độc lập, tự do, hòa bình, hạnh phúc, yên vui như ở miền Bắc, đang xiết chặt hàng ngũ trong Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam, anh dũng giương cao ngọn cờ yêu nước, chính nghĩa. Mỗi thành tựu mới ở miền Bắc là một nguồn cổ vũ mạnh mẽ đối với nhân dân miền Nam trong công cuộc đấu tranh chống chế độ Mỹ - Diệm để thực hiện độc lập dân tộc, tự do dân chủ, cải thiện dân sinh và hòa bình thống nhất Tổ quốc.

Trước phong trào đấu tranh của nhân dân miền Nam, để tạo có can thiệp hơn nữa vào miền Nam Việt Nam, đế quốc Mỹ đang vu cáo trắng trợn rằng cộng sản miền Bắc Việt Nam hoạt động lật đổ. Để vạch trần sự vu cáo đó, chúng tôi xin trích sau đây những lời phát biểu của một số nhà báo mà không ai nghi ngờ là họ có cảm tình với cộng sản. Thí dụ: Nhà báo Pháp R. Ghilanh đã viết: “Không phải sự tiến triển của chủ nghĩa cộng sản là nguồn gốc của sự lo lắng và bất mãn của nhân dân. Đó là sự tiến triển của chủ nghĩa phát xít, chủ nghĩa phát xít của ông Diệm” (báo *Thế giới*, ngày 6-4-1961). Phóng viên tờ *Người bảo vệ nước* viết trong số ra ngày 28-11-1960: “Tuy thời gian ngắn ngủi ở Sài Gòn, tôi cũng đã thấy rõ rằng nhân dân bất mãn ví như ngọn núi lửa sắp phụt lên”.

Mới đây, đế quốc Mỹ lại tiến lên một bước cực kỳ nghiêm trọng trong âm mưu can thiệp và xâm lược của chúng vào miền Nam, phá hoại Hiệp nghị Giơnevơ. Theo lệnh của Tổng thống Kennơđi, Phó Tổng thống Giôn-xơn và tướng M. Taylo đến Sài Gòn nghiên cứu việc đưa quân đội Mỹ vào miền Nam, đàn áp, giết hại đồng bào chúng tôi và tăng cường lực lượng quân sự của chúng. Hành động của đế quốc Mỹ đang đe dọa hòa bình ở Đông Dương và Đông Nam Á. Nhưng kinh nghiệm lịch sử cho thấy rằng những âm mưu của đế quốc cuối cùng sẽ thất bại và lực lượng của nhân dân nhất định thắng lợi.

Trong cuộc đấu tranh để hòa bình thống nhất nước nhà, nhân dân Việt Nam chúng tôi được nhiều chính phủ và nhân dân trên

thế giới đồng tình và ủng hộ. Sự đồng tình và ủng hộ của Chính phủ và nhân dân Liên Xô là một sự cổ vũ rất lớn đối với chúng tôi.

Nhân dân và Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đòi Chính phủ Mỹ phải tôn trọng Hiệp nghị Giơnevơ 1954 về Việt Nam và chấm dứt chính sách can thiệp vào miền Nam Việt Nam. Toàn thể nhân dân Việt Nam và Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa kiên quyết tiếp tục đẩy mạnh hơn nữa cuộc đấu tranh để hòa bình thống nhất Tổ quốc theo đúng Hiệp nghị Giơnevơ. Nước Việt Nam là một, dân tộc Việt Nam là một, ý chí thống nhất Tổ quốc của nhân dân cả nước không bao giờ lay chuyển. Chúng tôi tin tưởng sắt đá rằng, với sự ủng hộ của các nước xã hội chủ nghĩa anh em cũng như của các lực lượng tiến bộ yêu chuộng hòa bình trên thế giới, nhân dân Việt Nam nhất định sẽ thành công trong công cuộc đấu tranh hòa bình thống nhất nước nhà, góp phần tích cực bảo vệ hòa bình ở Đông Nam Á và thế giới.

Báo *Nhân dân*, số 2799,
ngày 20-11-1961.

THƯ KHÔNG DÁN, GỬI LORD HEATH TRONG CHÍNH PHỦ ANH

Đĩa xơ,

Hôm 23-11-1961, các hãng thông tin phương Tây cho hay:

Ngài đã báo cáo trước Quốc hội Anh rằng: “Cộng sản miền Bắc Việt Nam xâm phạm miền Nam Việt Nam bằng đường bộ và đường thủy... và dùng hàng tiểu đoàn đánh quân đội Ngô Đình Diệm ở miền Nam...”.

Dù có đức tính khiêm tốn cổ truyền, nhân dân Việt Nam cũng phải nói thật với ngài: You lie¹⁾.

Chế độ phát xít Mỹ - Diệm áp bức và khủng bố nhân dân miền Nam Việt Nam một cách vô cùng tàn bạo, dã man. Nhân dân miền Nam phải dùng mọi cách để chống lại. Sự thật là như thế. Sao ngài lại xáo trộn trắng đen?

Là một trong hai chủ tịch của Hội nghị Giơnevơ (1954), đáng lẽ Chính phủ Anh phải phụ trách làm cho Hiệp nghị Giơnevơ được thi hành nghiêm chỉnh. Nhưng Chính phủ Anh đã không làm trọn nhiệm vụ của mình, mà còn để làm những điều tội ác, gây nhiều thiệt hại cho nhân dân Việt Nam, như:

- Cuối năm 1945, nhân dân Việt Nam cách mạng, giành được chính quyền. Nhưng viên tướng Anh là Graxây (chỉ huy quân đội

1) Tiếng Anh, nghĩa là *Anh nói láo toét (BT)*.

Đồng minh) đã vũ trang cho thực dân Pháp đánh úp nhân dân Nam Bộ.

- Ngay sau Hội nghị Giơnevơ năm 1954, Chính phủ Anh đã theo đế quốc Mỹ tổ chức Khối xâm lược Đông Nam Á, nhằm phá hoại phong trào dân tộc ở vùng này, trước hết là miền Nam Việt Nam.

- Năm nay, Chính phủ Anh đã xui giục Chính phủ phản động Mã Lai gửi nhiều dụng cụ chiến tranh cho bọn Ngô Đình Diệm để giết hại nhân dân miền Nam.

- Tháng 9-1961, Chính phủ Anh lại phái một đoàn “công an” thạo nghề tra tấn, sang giúp bọn Diệm khủng bố nhân dân. Đoàn này do tên quan binh Thôm-xơn chỉ huy, và do đại sứ Anh ở Sài Gòn điều khiển.

- Hạ tuần tháng 10-1961, Thống chế không quân Anh là Xiuây đến Sài Gòn, giúp bọn Diệm những kinh nghiệm ném bom để đốt phá làng mạc và tàn sát nhân dân miền Nam...

Sao ngài không nói những sự thật đó, mà lại bịa đặt ra chuyện miền Bắc xâm phạm miền Nam?

Nhân dân Việt Nam vốn kính trọng nhân dân nước Anh và sẵn sàng đặt quan hệ văn hóa và kinh tế với nước Anh, trên nguyên tắc bình đẳng và đôi bên đều có lợi. Song nhân dân Việt Nam không thể để cho bọn chính khách phản động như ngài nói láo và vu khống, không thể cho phép ngài lừa dối Quốc hội Anh, lừa dối nhân dân Anh và nhân dân thế giới.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2805,
ngày 26-11-1961.

NÓI CHUYỆN VỚI XÃ VIÊN HỢP TÁC XÃ THÁP THƯỢNG, XÃ ĐẠN PHƯỢNG (HÀ ĐÔNG)¹⁾

- Nên *gặt nhanh*, để tranh thủ những ngày nắng ráo. Nên gặt tốt, chớ để vương vãi vì “một hạt thóc là một hạt vàng”. Đập lúa, phơi lúa, cất lúa, chia phần cho xã viên, nộp thuế, thu mua, v.v. đều phải làm *nhANH và tốt*, để tranh thủ thời gian chuẩn bị tốt vụ chiêm.

- Để *chuẩn bị tốt vụ chiêm*, xã viên cần làm tốt mấy việc: Gặt đến đâu cày sâu đến đấy. Phải giữ nước cho ruộng chiêm. Phải chọn giống tốt và gieo mạ cho kịp thời. Phải săn sóc mạ và phòng sâu cắn mạ.

- Phải ra sức *trồng nhiều rau và hoa màu*. Rau và hoa màu là rất cần cho người và cho gia súc, vụ mùa vừa qua vì nhiều mưa, rau và hoa màu kém. Nay chúng ta phải ra sức trồng cho tốt.

- Cần phải *tiết kiệm lương thực*. Chớ vì được mùa mà phung phí thóc gạo. Khi no phải phòng khi đói, cần phải chuẩn bị đầy đủ cho những ngày giáp hạt năm sau.

Nên ăn thêm ngô, khoai, sắn như các cơ quan và bộ đội đã làm. Như thế thì đã ăn no mà lại tiết kiệm được thóc gạo. Càng tiết kiệm được thóc gạo thì hợp tác xã càng mua thêm được trâu bò và

1) Nay thuộc Thành phố Hà Nội (BT).

nông cụ để phát triển thêm. Ví dụ như ở Hưng Yên mùa này, do tiết kiệm thóc gạo, xã Phan Chu Trinh đã định bán thóc thừa cho Nhà nước hơn 230 tấn, xã Hưng Đạo gần 270 tấn... Họ dùng số tiền đó để phát triển hợp tác xã.

Xã viên phải đoàn kết chặt chẽ, phải *nâng cao tinh thần làm chủ*, cần kiệm xây dựng hợp tác xã và thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm. Đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động, dân quân tự vệ và cán bộ trong ban quản trị cần phải gương mẫu trong mọi công việc. Như thế thì hợp tác xã sẽ phát triển nhanh, tốt, vững mạnh.

Nói tháng 11-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2805,
ngày 26-11-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ TỈNH NGHỆ AN

Nhiệm vụ trước mắt của chúng ta, cụ thể ở Nghệ An hiện giờ là gì? Là sản xuất. Muốn sản xuất thì phải làm thế nào? Phải củng cố hợp tác xã. Muốn củng cố hợp tác xã cho tốt thì phải làm thế nào? Phải giáo dục. Giáo dục ai? Giáo dục xã viên hợp tác xã. Ai giáo dục họ? Nói Đảng cũng rộng đấy. Nhưng trước hết là ai? Chi bộ. Hễ chi bộ tốt thì hợp tác xã tốt, chi bộ kém thì hợp tác xã kém. Đó là kinh nghiệm chung.

Nói giáo dục chủ nghĩa xã hội thì rộng quá, mà phải nói giáo dục tinh thần làm chủ. Trước hết là chi bộ, rồi thứ hai là đoàn thanh niên. Chi bộ tốt, đoàn thanh niên tốt thì tự nhiên giáo dục xã viên tốt. Muốn chi bộ tốt, chi đoàn tốt, đảng ủy, chi ủy địa phương tốt thì Tỉnh ủy phải tốt.

Nghệ An cũng có chỗ tốt, cũng có chỗ vừa; đại khái hợp tác xã tốt, vừa là chừng bao nhiêu phần trăm? Tốt mấy phần trăm? Vừa mấy phần trăm? Kém mấy phần trăm? Các chú lấy cái gì để biết? Ai thống kê? Họ nêu lên thế thì các chú cứ tin như thế phải không?

Nói hợp tác xã nông nghiệp mấy phần trăm tốt, mấy phần trăm vừa, mấy phần trăm kém, lấy cái gì mà biết? Các cô, các chú nói *lấy chi bộ để biết* như thế là đúng cả đấy. Chi bộ nào tốt là hợp tác xã đó tốt, bởi vì chi bộ lãnh đạo hợp tác xã. Hợp tác xã tốt là hợp tác xã đó làm ăn phát triển. Làm sao mà biết hợp tác xã làm ăn phát triển? Phải căn cứ vào đời sống của nông dân, thu nhập

của xã viên càng ngày càng tiến lên. Hợp tác xã tốt là thế nào nữa? Chẳng những phát triển kinh tế hợp tác xã, đời sống và thu nhập của xã viên tăng lên, mà hợp tác xã đó lại làm tròn nghĩa vụ đối với Nhà nước. Thí dụ: Từ việc nộp thuế, trả nợ, bán thóc cho Nhà nước, đến công tác làm thủy lợi, vừa làm nhanh, vừa làm tốt.

Thủy lợi ở Nghệ An còn kém lắm. Trong Hội nghị thủy lợi toàn miền Bắc họp ở Hưng Yên, nếu nói về cái kém thì Nghệ An rồi đến Thanh Hóa. Các chú, các cô có nhận thấy thế không? Nếu nói 40% hợp tác xã tốt thì nó sẽ ảnh hưởng, nó sẽ kéo 45% hợp tác xã vừa lên, như thế thủy lợi càng tốt. Nhưng thủy lợi còn kém vì hợp tác xã kém.

Hợp tác xã kém thế nào? Vì chi bộ kém. Mà chi bộ kém, truy nguyên là vì lãnh đạo của Tỉnh ủy. Có phải thế không? Lúc kháng chiến chúng ta lấy cái gì để biết tỉnh, huyện, xã, các đảng ủy lãnh đạo tốt? Lấy việc tham gia kháng chiến tốt, giết giặc nhiều hay ít, thắng hay bại. Có thể nói: Bây giờ chúng ta cũng đang kháng chiến. Trước là kháng chiến chống giặc Pháp, giặc Nhật; nay là chống thiên tai, chống nghèo đói, chống lạc hậu. Muốn chống thiên tai, về mặt kinh tế nói chung thì phải làm tốt thủy lợi để chống hạn, chống úng, tranh thủ được mùa, làm cho đời sống của nhân dân ngày càng tiến lên. Cho nên muốn biết đảng địa phương của mình mạnh hay yếu, khá hay kém hãy nhìn vào sự lãnh đạo của cấp ủy. Các cô, các chú có đồng ý thế không? Cố nhiên là cấp ủy đảng từ xã đến huyện đều có trách nhiệm, nhưng trách nhiệm chính là đội tham mưu của tỉnh, là Tỉnh ủy. Đây là nói về nông nghiệp.

Còn về công nghiệp, về các ngành và tất cả những gì có quan hệ đến quốc kế dân sinh trong tỉnh thì ai chỉ đạo? Tỉnh ủy. Thương nghiệp không tốt, Tỉnh ủy phải phụ trách. Công nghiệp phát triển tốt, đó là công của Tỉnh ủy, mà phát triển không tốt là Tỉnh ủy phụ trách không đầy đủ. Mình nói nhiều về nông nghiệp, bởi vì bây giờ phải đẩy mạnh nông nghiệp. Muốn đẩy mạnh nông nghiệp

thì phải phát triển và củng cố tốt hợp tác xã. Muốn phát triển, củng cố hợp tác xã thì các chi bộ và chi đoàn phải tốt. Muốn chi bộ, chi đoàn tốt thì Tỉnh ủy phải hết sức nắm vững và gương mẫu trong mọi việc. Bây giờ các cô, các chú phải xem lại những việc mà Tỉnh ủy phụ trách, tức là về công nghiệp, nông nghiệp, thương nghiệp, mậu dịch, văn hóa, v.v.. Tất cả cái gì về quốc kế dân sinh ở Nghệ An là các cô, các chú phụ trách. Muốn như thế thì phải nắm vững nguyên tắc gì?

Một là, nguyên tắc đoàn kết nội bộ.

Hai là, nguyên tắc tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách.

Muốn làm tốt việc ấy, còn phải gì nữa? Phải dân chủ nội bộ. Muốn dân chủ nội bộ tốt thì cần gì nữa? Phải phê bình, tự phê bình. Cái này nó dính cái khác.

Nếu các cô, các chú làm tốt việc ấy thì phải làm sao cho nhân dân họ biết, họ hiểu, họ thực hiện mình là người chủ của nước nhà, là người chủ của hợp tác xã. Mọi người dân đều phải hiểu như thế.

Hiểu được cái đó rồi thì phải cần kiệm xây dựng nước nhà, cần kiệm xây dựng chủ nghĩa xã hội. Trong bộ đội là cần kiệm xây dựng quân đội. Ở các xí nghiệp là cần kiệm xây dựng xí nghiệp. Ở nông thôn là cần kiệm xây dựng hợp tác xã. Đây là đường đi của nó.

Năm nay, so với năm kia Bác về thăm, thấy tỉnh nhà có tiến bộ. Cán bộ và nhân dân đều có cố gắng. Nhưng mà chưa tiến bộ, chưa cố gắng đến mức bây giờ mình đòi hỏi.

Bác xem báo cáo có hợp tác xã làm khá lắm. Vĩnh Thành thì khá đều. Còn có mấy cái nữa thì có mặt này tốt, có mặt kia tốt, có xã chăn nuôi tốt, có xã cải tiến nông cụ tốt, có xã làm thủy lợi tốt, có xã khai hoang tốt... Cần phải làm thế nào học tập kinh nghiệm của mỗi xã, rồi phổ biến những kinh nghiệm tốt ấy cho các xã khác. Cái đó hình như ở đây làm chưa được tốt lắm. Có phải thế không? Có cái trước mắt, vì sao mà không học? Cần lấy kinh nghiệm trong tỉnh mình, tổng kết kinh nghiệm ấy rồi phổ biến cho

các hợp tác xã khác học. Nếu làm được như thế thì tiến bộ mau hơn. Thí dụ: Nói Vĩnh Thành tốt thì đưa Bác đến thăm Vĩnh Thành. Đồng chí Trung ương nào đến đây thì cứ xách lên Vĩnh Thành, cái đó cũng là cái hay. Nhưng phải làm sao cho các xã khác cũng học được Vĩnh Thành. Học tập kinh nghiệm lẫn nhau mà làm cho tốt.

Ở đây có 39 đồng chí thì mấy đồng chí phụ trách về hợp tác xã? Phụ trách là phụ trách trực tiếp, đi đến nơi xem xét, giúp đỡ, chứ không phải xem trên giấy tờ. Có mấy đồng chí? Hay là ai cũng phụ trách mà không ai phụ trách? Các đồng chí nói có 4, thế thì chỉ có một phần mười đồng chí trong Tỉnh ủy phụ trách. Bác nêu như thế thôi. Các cô, các chú tính toán mà bố trí lại công tác, làm sao có mấy đồng chí, càng nhiều càng tốt, trực tiếp nắm về nông nghiệp, tức là nắm hợp tác xã.

Bây giờ, các cô, các chú phải làm thế nào mà tự túc được lương thực trong tỉnh. Lâu nay, một năm Trung ương phải thêm cho bao nhiêu? Nói 10 ngàn tấn, năm ít nhất cũng đến 6 ngàn tấn. Nông nghiệp ở Nghệ An có thể làm thêm được 6 ngàn tấn, 10 ngàn tấn không? Các cô, các chú nghiên cứu lại xem. Bác cũng có chủ quan chừng nào nhưng cũng có thực tế chừng nào. Nếu đẩy mạnh hợp tác xã lên, không phải chỉ 45% hợp tác xã tốt, mà làm sao chừng 50% hợp tác xã tốt, còn những cái kia vừa, không có hợp tác xã kém thì có thể tự túc được lương thực. Cái đó rất cần. Cố nhiên, những công tác khác như công nghiệp, thủ công nghiệp và các ngành khác cũng phải chú ý. Nhưng nhiệm vụ trước mắt của chúng ta là làm sao có đủ lương thực. Cái đó không dễ đâu. Một mẫu tây sản xuất mỗi năm có thể 6 tấn, có thể 5 tấn, có thể 4 tấn. Mỗi mẫu được 4 tấn thì 10 mẫu có 40 tấn, 100 mẫu có 400 tấn, 1 ngàn mẫu có 4 ngàn tấn. Muốn có 6 ngàn tấn thì phải có hơn 1 ngàn 5 trăm mẫu. Thế thì Nghệ An có thể bằng cách này hay cách khác, vừa vỡ hoang, vừa tăng vụ, vừa làm xen thế này thế khác, có thể thêm 1 ngàn 5 trăm mẫu được không? Muốn có 9 ngàn tấn thóc thì phải có 2 ngàn mẫu tây. Ở Nghệ An có thể tìm ra được

2 ngàn mẫu tây không? Các cô, các chú cũng đồng ý có thể là tìm ra được 2 ngàn mẫu tây.

Lao động trong nông thôn của ta, tính ra đang còn thừa nhiều, lãng phí nhiều. Muốn có gạo, có thóc thì cốt cái gì? Trước hết là cốt có đất, hai là sức người. Đất mình có, sức người mình có thì không có lý gì không làm được. Tất nhiên còn có lãnh đạo, có kế hoạch, có cái này cái khác nữa. Như ở ngoài Bắc, tỉnh Hưng Yên họ đảm bảo khai hoang 6 vạn mẫu tây trong 5 năm. Không nói đâu xa, ngay ở Nghệ An có tất cả bao nhiêu cây số vuông? Có 17 vạn. Bao nhiêu dân? Có một triệu ba. Thế là người mình có, đất mình có, chỉ có cách nào mà dùng được đất ấy, dùng được người ấy, dùng được sức lao động ấy là được. Làm những cái ấy tốt tức là tự túc được lương thực. Các cô, các chú nghĩ thế nào? Làm được, có quyết tâm thì làm được. Mình biết cái ấy không dễ đâu. Đó là cái khó, nhưng quyết tâm thì làm được.

Nói tóm lại, từ nay về sau, các cô, các chú làm sao tìm mọi biện pháp dùng đất, dùng lao động ấy cho tốt để đi đến tự túc lương thực. Đó là trách nhiệm bức thiết của chúng mình ở Nghệ An. Khó mấy chúng ta cũng phải cố mà làm. Các cô, các chú đồng ý không? Cố nhiên, lúc đưa ra bàn, có người nói: Năm 1962 thì làm được ngay tất cả. Cái đó cũng quá đáng. Nhưng nói làm khó thế này, thế khác, thì đó cũng là thật lùi. Phải có quyết tâm, nhưng cũng phải có kế hoạch tiến dần. Thí dụ: Bây giờ Trung ương phải cấp thêm cho Nghệ An 6.000 tấn, năm 1962 bớt được 2.000 tấn, rồi năm sau bớt 2.000 tấn nữa là 4.000 tấn, rồi năm sau nữa..., như thế là được rồi, chứ không phải cái đó làm ngay hôm nay được đâu. Nếu năm sau, ở đây trang trải lấy, không phải nhờ Trung ương nữa thì tỉnh sẽ được giải thưởng. Thế là bớt được 2 năm. Các cô, các chú làm được như thế thì tốt lắm.

Trung ương thường nói nông nghiệp phải toàn diện. Mình không những cốt gạo, ngô, khoai, sắn, bông, mà còn cốt các thứ khác nữa. Cho nên phải toàn diện. Tăng diện tích mà không tăng

sản lượng là vô ích, mất công. Nhưng tăng sản lượng cũng phải toàn diện. Lúa là chính, nhưng ngô, khoai, sắn, cũng phải có, cũng phải chú trọng. Nếu chỉ chú trọng lúa mà không chăm nom ngô, khoai, sắn, cũng không được. Hoặc chỉ chăm về cây lương thực mà không chăm về cây công nghiệp cũng là khuyết điểm.

Đây một năm sản xuất bao nhiêu bông? 2.000 mẫu tây được bao nhiêu tấn? 1.000 tấn bông tuy là ít, nhưng nếu chú trọng lương thực mà không có bông thì tức là có ăn chứ chưa có mặc. Mình có cần mặc không? Cần. Nếu không toàn diện, tức là chú trọng cái ăn chứ chưa chú trọng cái mặc. Thế cho nên, vừa phải chú trọng cái ăn, vừa phải chú trọng cả cái mặc.

Ở đây trồng cây gây rừng thế nào? Trồng cây gây rừng là rất quan trọng. Bây giờ dân chưa thấy đâu. Có khi các chú cũng chưa thấy. Bác có kinh nghiệm trồng cây trong 5 năm là có thu hoạch. Thí dụ như nhãn 5 năm có quả, các thứ cây ăn quả khác như bưởi, nếu chiết được thì nhanh thôi, dứa thì 7 năm. Cây thầu đâu 3 năm có thể làm cột được. Lấy trung bình cây 7 năm, cây 5 năm, cây 2 năm ta cho là 5 năm. Nếu trồng cây nào tốt cây ấy thì trong 5 năm lợi rất to: Cây thì làm gỗ được, cây thì ăn quả được. Không biết các cô, các chú có thấy không? Nông thôn của ta, nhà ở của đồng bào phần nhiều đang ọp ẹp, tối tăm, chẳng ra sao, chẳng có hàng lối gì. Có phải thế không? Dân sinh là cái gì? Là cái ăn, cái mặc, cái ở. Ba cái đó đều quan trọng. Ăn, mình tăng gia sản xuất được. Mặc, mình tăng gia sản xuất được. Chứ còn nhà ở thì sao? Muốn làm nhà ở phải có cái gì? Gỗ. Muốn có gỗ thì phải trồng cây. Nếu bây giờ trở đi không trồng cây cho tốt thì lấy gỗ đâu? Khi trước nhà nào lo làm nhà nấy, làm thế nào cũng được. Nhưng bây giờ không phải như thế. Bây giờ mình phải đổi mới nông thôn. Nông thôn mình phải quang đãng sạch sẽ. Đồng bào muốn ăn ở tươi mát thì phải có gỗ. Muốn có gỗ thì phải trồng cây. Đã trồng cây thì phải chăm bón. Năm nay Nghệ An định trồng mấy triệu cây? Các chú cứ làm sao năm nay trồng được 15 triệu cây cho tốt. Trồng cây nào

sống cây ấy, chứ 19 triệu mà chết hết nửa thì vô ích. Năm nào cũng trồng, nhưng trồng cây nào phải tốt cây ấy.

Ở Vĩnh Phúc có một xã kiểu mẫu về trồng cây, có những người gương mẫu về trồng cây. Không biết ở đây có không? Như xã Bác đến thăm, hợp tác xã trích ra hai người chỉ lo về trồng cây. Cố nhiên, ai cũng trồng, nhưng kế hoạch trồng, tiền giống, chăm nom là do hai người ấy lo. Hợp tác xã trả công điểm cho họ trội hơn công điểm các xã viên khác. Nhờ thế, bây giờ xã này cây cối rất um tùm, mặc dù lúc kháng chiến đã bị phá trụi. Cái ấy các cô, các chú cũng nên chú ý. Thí dụ: Năm nay trồng 19 triệu cây, sang năm trồng 19 triệu cây nữa, trong 5 năm thành hàng triệu. Cứ trồng tiếp tục năm này qua năm khác, chứ không phải làm ồ ạt một vài năm rồi thôi. Nếu mỗi năm trồng 19 triệu cây, cứ tiếp tục trong 5 năm, 10 năm thì trồng cả vào trong nhà nữa chứ không phải chỉ ngoài trời. Kế hoạch của Trung ương đề ra cho Nghệ An bao nhiêu? Nếu các chú làm được 10 triệu cho tốt thì cũng vừa.

Hôm nay Bác chỉ nói chuyện qua và nhằm vào mấy điểm như thế. Mấy điểm ấy có thể là điểm chính. Còn có những vấn đề gì nữa, ngày mai Bác sẽ nói thêm.

Nói ngày 8-12-1961.

In trong sách *Bác Hồ với quê hương Nghệ Tĩnh*,

Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Nghệ Tĩnh,

1977, tr.78-87.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ TỈNH NGHỆ AN

Thưa đồng bào,

Chúng tôi thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm đồng bào, bộ đội, cán bộ, các anh hùng, chiến sĩ thi đua, các cụ phụ lão, các cháu thanh niên và nhi đồng.

Nhân dịp này, tôi vui lòng khen ngợi đồng bào và cán bộ về những thành tích đã thu được và nhắc nhở những việc mà đồng bào và cán bộ cần phải ra sức làm:

- Về nông nghiệp:

Đồng bào nông dân đã đấu tranh vượt qua những khó khăn do hạn và lụt năm ngoái để lại và đã đẩy mạnh sản xuất năm nay tiến lên. Đồng bào đã ra sức vỡ hoang (hơn 1 vạn 8 ngàn mẫu tây), tăng vụ, trồng xen, cải tiến nông cụ...

Các *nông trường quốc doanh* đều cố gắng nhiều và đã thu được kết quả khá như Đông Hiếu, Tây Hiếu, v.v..

Đó là những ưu điểm cần tiếp tục phát triển hơn nữa. Đồng thời, chúng ta phải ra sức sửa chữa những nhược điểm còn lại trong nông nghiệp như:

Các *hợp tác xã* cần phải quản lý tốt hơn nữa về kế hoạch sản xuất, về lao động, về kỹ thuật, về tài vụ. Phải tăng số ngày công và hiệu suất lao động để tăng thu nhập cho xã viên. Phải chống tư tưởng bình quân. Các hợp tác xã phải làm đầy đủ nghĩa vụ đối với Nhà nước như: nộp thuế, trả nợ, bán thóc thừa, v.v. để Nhà nước

dùng tiền và thóc ấy vào những việc có lợi cho nhân dân, trước hết là có lợi cho nông dân.

Về *trồng trọt*, phải chú trọng tăng năng suất. Sản xuất lúa là chính, đồng thời phải đẩy mạnh hơn nữa việc trồng trọt hoa màu và cây công nghiệp.

Đẩy mạnh hơn nữa việc *chăn nuôi* gia súc (hiện nay số trâu có tăng, nhưng bò, lợn đều sụt kế hoạch), đẩy mạnh hơn nữa nghề cá, nghề biển.

Phải đẩy mạnh hơn nữa *ngành rừng* (kế hoạch định hơn 10 vạn thước khối, mà 9 tháng đầu năm mới làm được hơn 78.000 thước khối). Phát triển hơn nữa phong trào *trồng cây* (kế hoạch định cả năm 12 triệu cây, nhưng đến nay mới trồng được non 4 triệu cây). Trồng cây nào phải sẵn sóc cho tốt cây ấy.

Muốn phát triển nông nghiệp thì phải đẩy mạnh công tác thủy lợi (hiện nay mỗi đầu người 3 thước khối, như thế là quá ít), làm nhiều phân bón (trong vụ chiêm 28% diện tích cấy chay), cày cấy kịp thời vụ (vụ mùa qua, 25% diện tích không kịp thời vụ).

Đây chỉ nói rất tóm tắt, Bác khuyên đồng bào và cán bộ nghiên cứu kỹ lưỡng và phẩn khởi thực hiện Nghị quyết của Hội nghị Trung ương Đảng về kế hoạch 5 năm phát triển nông nghiệp và những tài liệu giải thích Nghị quyết ấy.

- *Về công nghiệp:*

Công nhân và cán bộ các xí nghiệp đều cố gắng hợp lý hóa sản xuất, phát huy sáng kiến, nâng cao năng suất lao động. Các xưởng cơ khí, phốt phát, lò cao, máy điện, v.v. đều có thành tích khá.

Chúng ta cần phải nâng cao kỹ thuật hơn nữa, bảo đảm hơn nữa *chất lượng tốt* và *giá thành hạ*. Cần phải đẩy mạnh phong trào thi đua với Duyên Hải làm đúng khẩu hiệu: *Nhiều, nhanh, tốt, rẻ*.

- *Về thủ công nghiệp:*

Thủ công nghiệp bao gồm một số ngành, nghề cần thiết cho đời sống của nhân dân và bảo đảm công việc làm ăn cho hơn 66 nghìn

người. Chúng ta cần khuyến khích thủ công nghiệp phát triển đúng phương hướng và phát triển tốt.

- Về các ngành khác:

Văn hóa, giáo dục, y tế, giao thông, bưu điện, đều có tiến bộ; nhưng đều phải cố gắng để tiến bộ hơn nữa.

Hiện nay tỉnh ta còn có gần 17.000 thanh niên mù chữ. *Bình dân học vụ* cần phải cố gắng thanh toán xong nạn mù chữ, càng sớm càng tốt.

Ngành thương nghiệp phải mua bán công bằng, chớ nên ép cấp, ép giá. Cán bộ phải nắm vững và làm đúng chính sách, phải biết tuyên truyền, giải thích, dựa vào các tổ chức địa phương, tính toán thế nào cho Nhà nước và nhân dân đều có lợi; phải dựa vào lực lượng nhân dân quản lý thị trường cho tốt.

Các cấp ủy đảng phải lãnh đạo chặt chẽ hơn nữa ngành thương nghiệp. Làm như thế thì nhất định hoàn thành tốt nhiệm vụ.

Bộ đội, công an, dân quân tự vệ tỉnh ta đều hăng hái thi đua làm tròn nhiệm vụ, giữ gìn trật tự trị an, giúp đỡ nhân dân sản xuất. Chúng ta phải luôn luôn nâng cao cảnh giác và tinh thần yêu nước của nhân dân, dựa vào lực lượng của nhân dân, sẵn sàng đập tan âm mưu địch phá hoại.

Cán bộ và nhân viên các cấp, các ngành đều cố gắng thi đua công tác, lao động và học tập, đã về nông thôn giúp đỡ các hợp tác xã sản xuất.

Công nhân đều phấn khởi thi đua, phát huy sáng kiến, giúp đỡ đồng bào nông dân sản xuất, tăng cường liên minh công nông.

Thanh niên và *phụ nữ* đều hăng hái xung phong tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm.

Nói tóm lại, mọi người, mọi ngành đều có cố gắng và có tiến bộ. Như thế là tốt.

Riêng về thanh niên và phụ nữ, Bác muốn nêu mấy điểm sau đây:

Tỉnh ta có hơn 22 vạn *thanh niên*, mà Đoàn Thanh niên Lao động mới có non 6 vạn đoàn viên. Như thế là quá ít. Đoàn cần phải giáo dục và giúp đỡ thanh niên tiến bộ, chọn lọc những thanh niên tốt, hăng hái lao động và học tập, tổ chức họ vào Đoàn, để phát triển và củng cố hơn nữa đội ngũ của mình.

Tỉnh ta có hơn 61 vạn *phụ nữ*, tức là một nửa số nhân dân. Phụ nữ ta là một lực lượng lớn trong công cuộc xây dựng Tổ quốc, xây dựng chủ nghĩa xã hội. Tuy vậy, so với nam giới thì địa vị của phụ nữ trong xã hội còn quá thấp kém. Thí dụ: Ở hội đồng nhân dân các xã, phụ nữ chỉ được 15% trong số đại biểu ở các hợp tác xã, trong các ban quản trị chỉ có non 7% là phụ nữ. Ở các cấp đảng ủy và chi ủy có 5% là nữ đồng chí. Chúng ta phải có phương pháp đào tạo và giúp đỡ để nâng cao hơn nữa địa vị của phụ nữ.

*

* *

Để cải thiện không ngừng đời sống của nhân dân, để xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội, chúng ta phải động viên mọi lực lượng để tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm. Nhiệm vụ trước mắt là phấn đấu giành một vụ Đông Xuân thắng lợi, nhằm tự túc lương thực (thóc, ngô, khoai, sắn) và có phần dự trữ; đồng thời phải chú trọng cây công nghiệp. Đó là nhiệm vụ của toàn Đảng và toàn dân ta.

Để hoàn thành tốt nhiệm vụ đó, cần phải *tăng cường sự lãnh đạo* của các cấp ủy đảng, trước hết là sự lãnh đạo trực tiếp của Tỉnh ủy.

Các cấp bộ đảng, cần phải thấy hết khả năng của địa phương, nhận rõ trách nhiệm đối với đời sống nhân dân và đối với kế hoạch công nghiệp hóa của miền Bắc nước ta, để cố gắng hơn nữa phát triển kinh tế, trước hết là phát triển nông nghiệp, nhằm tự túc lương thực và cung cấp nhiều nguyên liệu cho công nghiệp.

Lãnh đạo cần phải đi vào cụ thể và thiết thực trong tổ chức và chỉ đạo thực hiện:

- Có phương hướng sản xuất đúng cho từng vùng. Có biện pháp cụ thể cho từng ngành từng việc. Thường xuyên kiểm tra đôn đốc, tăng cường chỉ đạo kỹ thuật và chỉ đạo quản lý. Đi sâu vào thực tế, đi sát đến cơ sở, nắm chắc mọi tình hình.

- Bồi dưỡng và phát huy tác dụng của điển hình, rút kinh nghiệm của điển hình mà chỉ đạo phong trào chung để tiến bộ đều.

- Chống quan liêu, mệnh lệnh.

- Lãnh đạo cần phải chú trọng công tác tư tưởng, công tác xây dựng Đảng và củng cố chính quyền. Bồi dưỡng cán bộ cũ và đào tạo cán bộ mới. Phải giúp đỡ Đoàn Thanh niên Lao động củng cố và phát triển tốt.

Nội bộ phải đoàn kết chặt chẽ, mở rộng tự phê bình và phê bình. Tăng cường chế độ lãnh đạo tập thể và cá nhân phụ trách. Phải khiêm tốn học hỏi cán bộ, học hỏi quần chúng, học hỏi tỉnh bạn. Phải cố gắng học tập lý luận, văn hóa và kỹ thuật.

Các cấp ủy đảng lãnh đạo tốt, đồng bào và cán bộ đoàn kết nhất trí và phấn khởi thi đua, thì chúng ta nhất định hoàn thành và hoàn thành vượt mức mọi kế hoạch mà Đảng và Chính phủ giao cho.

*

* *

Tỉnh ta là một tỉnh lớn ở miền Bắc, có một vị trí rất quan trọng về kinh tế, chính trị, văn hóa và quốc phòng.

Tỉnh ta có nhiều khả năng, đất rộng, người đông, tài nguyên phong phú, nhân dân có truyền thống anh dũng và cần cù. Đồng bào và cán bộ cần phải có quyết tâm phấn đấu xây dựng tỉnh ta thành một trong những tỉnh khá nhất ở miền Bắc. Làm được như thế là tỉnh ta góp phần xứng đáng trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Bác thay mặt Trung ương gửi lời thân ái hỏi thăm đồng bào, bộ đội và cán bộ các địa phương.

Chúc đồng bào cố gắng và tiến bộ!

Nói ngày 9-12-1961.

Tài liệu đánh máy có bút tích

của Chủ tịch Hồ Chí Minh, lưu tại

Cục Lưu trữ Văn phòng Trung ương Đảng.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ XÃ NAM LIÊN (NGHỆ AN)

*Thưa toàn thể đồng bào,
Các cô, các chú,*

Năm kia, Bác về thăm làng¹⁾. Lần này, Bác lại về thăm làng một lần nữa, thấy làng ta tiến bộ rất nhiều. Tiến bộ thế nào?

1. Lần trước Bác về, “đèn nhà ai rạng nhà nấy”, nhiều nhà ai nhà nấy dùng, làm ăn lễ tề. Nay làng đã tổ chức hợp tác xã, đồng bào cùng nhau đoàn kết, luôn luôn giúp đỡ lẫn nhau. Đó là một thay đổi lớn.

2. Lần trước Bác về, chưa có mấy cái trường này mà nay đã có cho các cháu trong làng và các làng xung quanh đến học, thành một trung tâm nho nhỏ về văn hóa. Thế là văn hóa tiến bộ.

3. Sự có mặt của các chú bộ đội, dân quân tự vệ, hàng ngũ chỉnh tề ở đây, cũng chứng tỏ lực lượng quốc phòng của ta tiến bộ.

Nhưng “có thực mới vực được đạo”. Muốn ăn no, mặc ấm thì phải làm thế nào? Chúng ta đã đi được một bước là xây dựng hợp tác xã. Nhờ có hợp tác xã, đời sống bây giờ khác 3 năm trước. Có đúng không?

Đúng, nhưng nếu hợp tác xã được củng cố hơn nữa, phát triển hơn nữa thì đời sống còn hơn bây giờ nữa. Đồng bào có muốn hơn nữa không?

1) Bác về thăm quê lần thứ nhất vào năm 1957 (BT).

Phải củng cố hợp tác xã cho tốt. Muốn hợp tác xã tốt, phải thế nào? Phải nêu cao tinh thần làm chủ: làm chủ xóm làng, làm chủ hợp tác xã, làm chủ đất nước. Trước kia ai làm chủ? Bây giờ ai làm chủ? Đúng! Nay dân đã là chủ. Nhưng phải cho ra người chủ, chứ không thể phát phơ được. Mọi người đều có trách nhiệm làm cho dân giàu nước mạnh, quốc phòng vững mạnh. Làm chủ hợp tác xã là thế nào? Là phải coi công việc của hợp tác xã như công việc của mình, chứ không phải làm sao cũng được.

Làng ta có hợp tác xã rồi. Hợp tác xã tốt đấy, khá đấy, nhưng đã thực tốt chưa? Cán bộ và đồng bào ta ai cũng muốn sản xuất nhiều, có phải không? Muốn sản xuất nhiều thì phải lao động nhiều. Thế mà ở đây, người lao động ít nhất là 36 ngày, người lao động nhiều nhất là 140 ngày. Như thế có được không? Bác hỏi các cô, các chú và đồng bào: Mỗi năm có mấy tháng? Mỗi tháng có mấy ngày? Cả năm có bao nhiêu ngày? Trong 365 ngày mà chỉ mới làm từ 36 đến 140 công là không được. Có nơi người ta làm từ 240 ngày đến 300 ngày trong 1 năm. Các cô, các chú có xấu hổ không? Người lao động mà chỉ mới sản xuất hơn 1 tháng, còn 11 tháng lười biếng hoặc chỉ làm 3 tháng còn 9 tháng lười biếng là không tốt. Cho nên cần phải đẩy mạnh ngày lao động, làm sao ngày lao động tăng lên. Phải học tập các xã khác, các tỉnh khác, xem người ta làm thế nào.

Có hợp tác xã là tốt rồi, nhưng về kỹ thuật canh tác mới, lại bảo thủ, lạc hậu. Có người lại làm dối thì làm sao sản xuất cho tốt được. Khi trước, ruộng riêng của mình thì bón phân nhiều, cày kỹ, nay đưa ruộng vào hợp tác xã thì bón phân ít, làm dối, cho nên năng suất thấp. Làm như thế có đúng không?

Vì sao vậy? Vì xã viên thiếu tinh thần làm chủ, vì ban quản trị còn quan liêu, vì kế hoạch làm không đầy đủ. Ban quản trị đâu? Có phải như thế không? Mình là ban quản trị, phải phụ trách làm cho đời sống xã viên ngày càng tăng, thu hoạch của xã viên ngày càng nhiều. Phải làm như thế mới tròn trách nhiệm.

Vì sao ban quản trị làm việc thiếu sót mà không ai nói đến, không ai nhắc. Là vì xã viên không thấy mình có quyền dân chủ, có quyền giám đốc ban quản trị. Đáng lý ra phải phê bình, phải hỏi. Đó là vì lợi ích chung.

Ở làng ta, các hợp tác xã đều tiến lên toàn thôn rồi. Đã toàn thôn rồi thì tất cả các gia đình trong thôn thành một đại gia đình. Trước kia, anh có anh ăn, tôi không có tôi nhịn, nay thành một đại gia đình, có thể anh ăn tôi nhịn được không? Không! Cho nên phải giúp đỡ những nhà neo đơn, những ông cụ, bà cụ kém sức khỏe. Bác nghe nói: Ở đây có một, hai gia đình xin ra ngoài hợp tác xã vì thiếu sức. Thế để họ ra cho họ chết đói à? Phải giúp đỡ họ. Có tán thành không? Tán thành thì phải sản xuất thêm lúa, thêm khoai để giúp đỡ họ.

Giờ đây, miền Bắc nước ta trong đó có Kim Liên, đang xây dựng đời sống ngày càng no ấm thêm, tức là xây dựng chủ nghĩa xã hội. Bà con có muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội không? Bọn Mỹ - Diệm có muốn ta xây dựng chủ nghĩa xã hội không? Nó không muốn, nên nó tìm cách để phá hoại ta. Đồng bào có nghe vụ máy bay trinh thám vừa rồi không? Đó chỉ là một việc trong toàn bộ âm mưu của nó mà thôi. Cho nên việc duy trì trật tự an ninh trong xã hội rất quan trọng. Các chú bộ đội, công an, dân quân tự vệ, phải coi đó là nhiệm vụ chính. Phải làm cho tốt. Và tất cả nhân dân phải phụ trách, vì để nó phá hoại thì toàn dân sẽ bị thiệt hại. Vậy bộ đội, công an, dân quân tự vệ phải dựa vào dân, còn dân thì phải hết sức giúp đỡ và luôn luôn đề cao cảnh giác. Các cô, các chú hiểu chưa? Hiểu rồi thì phải làm cho tốt.

Còn về văn hóa, lúc này Bác nói văn hóa khá đấy, nhưng khá là so với lần trước Bác về, còn hiện nay cả xã Nam Liên vẫn còn 33 người mù chữ. Như thế là bình dân học vụ có cố gắng, nhưng làm chưa triệt để. Tất cả những người đã biết chữ rồi, nếu hai người giúp một người đang mù chữ thì trong vài tháng là biết ngay.

Trong xã có lực lượng lãnh đạo, có lực lượng giúp lãnh đạo, phải làm gương mẫu cho đồng bào. Xã ta có hơn 230 đảng viên,

đoàn viên, phải gương mẫu trong mọi công việc, trong tăng gia sản xuất, trong học tập. Nên như thế mà phải như thế. Nếu đảng viên không gương mẫu thì không xứng đáng là đảng viên. Đoàn viên cũng thế. Đảng viên, đoàn viên phải giúp đỡ đồng bào tiến bộ.

Xã ta hay có phái đoàn các nước bạn đến thăm. Nếu hợp tác xã tốt, nếu các cô, các chú và đồng bào làm tốt mọi việc, có phải vẻ vang cho Kim Liên không? Tốt đây không phải là làm nhà khách cho tốt, nước trà cho nhiều, mà khi có khách, các cô, các chú đưa họ đến xem cái tốt.

Bà con có muốn làng Kim Liên, xã Nam Liên vẻ vang không? Muốn vậy, hãy làm những điều Bác vừa nói đó: Củng cố và phát triển hợp tác xã cho tốt, làm ngày công cho nhiều, xã viên thu nhập cao, văn hóa tốt, trật tự an ninh tốt.

Vệ sinh đang kém, nhất là các cháu. Các cháu đau mắt nhiều, có đúng không? Các đồng chí nước ngoài đến thăm, thấy cha mẹ để cho con mình mặt mũi lem nhem, luốc nhuốc, như thế cha mẹ có xấu hổ không? Phải chăm sóc, giữ gìn vệ sinh cho các cháu. Có làm được không?

Làm được những điều Bác dặn, làm cho Nam Liên thành một xã gương mẫu, tức là các cô, các chú đã góp phần vào công cuộc xây dựng đời sống mới, xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Còn các cháu, Bác dặn 5 điều, có nhớ không? Các cháu có làm được không? Nhiều cháu vệ sinh kém, áo quần bẩn, mặt lem nhem, mắt choẹt. Các cháu tiên tiến phải giúp đỡ các cháu ấy tiến bộ.

Cuối cùng Bác chúc các cụ, các cháu, các cô, các chú và toàn thể đồng bào luôn luôn cố gắng và tiến bộ. Vì Bác đến đây, nên nói đến Kim Liên thôi. Nhưng các xã khác, cả huyện Nam Đàn cũng như thế. Các xã xung quanh có đến đây, Bác nhờ chuyển lời chào thân ái của Bác đến toàn thể đồng bào, cán bộ và bộ đội.

Nói ngày 9-12-1961.

In trong sách *Bác Hồ với quê hương Nghệ Tĩnh*,

Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Nghệ Tĩnh,

1977, tr.95-100.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ CÔNG NHÂN NHÀ MÁY CƠ KHÍ VINH

Hôm nay Bác đến thăm nhà máy và anh chị em công nhân, Bác thấy nhà máy cũng như nơi ăn, chỗ ngủ, tắm tất, sạch sẽ và hôm nay sạch sẽ hơn mọi lần.

Bác mong khi nào cũng sạch sẽ như hôm nay.

Bác nghe báo cáo nhà máy có nhiều ưu điểm:

- Thực hiện kế hoạch nhà nước năm 1961 xong trước thời hạn 4 tháng 12 ngày và vượt mức gần 70 vạn đồng.

Hạ giá thành lưỡi diệp cày 51. Năm 1959, 3 đồng 2 hào một bộ lưỡi diệp cày, nay đã hạ xuống 2 đồng 5 hào. Có đúng không?

- Năng suất lao động tăng tốt. Năm 1959 bình quân một đầu người 1 nghìn 40 đồng. Năm 1961 tăng lên 8 nghìn 2 trăm 50 đồng.

- Sáng kiến phát huy khá. Năm 1960, sử dụng được 36 sáng kiến. Năm 1961 sử dụng được 94 sáng kiến. Thế thì các cháu trai có sáng kiến nhiều hơn hay các cháu gái có sáng kiến nhiều hơn?

Các cháu gái phải cố gắng để có nhiều sáng kiến hơn.

- Công nhân có 243 người, đã có 74 người lao động tiên tiến. Như vậy là khá, nhưng chưa thật tiên tiến. Cần phải có nhiều tiên tiến hơn nữa.

Đó là những thành tích Bác khen ngợi, nhưng còn nhiều khuyết điểm:

- Lưỡi diệp cày 51 sản xuất ra hỏng 30 phần trăm, không dùng được; như vậy sản xuất để làm gì?

- Máy cấy đại bộ phận không dùng được. Như thế là làm mất công.

Giai cấp công nhân là giai cấp lãnh đạo, phải làm thế nào xứng đáng là lãnh đạo để người ta tin cậy. Nếu ta sản xuất xấu, chẳng những mất công, tốn nguyên liệu mà lại mất cả uy tín nữa. Do đó, cần phải làm cho tốt. Có làm được không? Phải làm được. Công nông liên minh chứ không phải “nông công liên minh”.

Bác đề nghị: Sản xuất ra máy cày, máy cấy... công nhân phải bảo đảm cho nông dân có thời gian sử dụng. Nếu không bảo đảm thời gian đó thì phải sửa lại cho nông dân. Ví dụ: Làm máy cấy, quy định cấy trong hai năm mà chỉ cấy được một năm đã hỏng, thì phải nhận chữa lại cho nông dân, không mất tiền sửa. Có làm được như thế mới có uy tín. Phải làm tốt bốn chữ: nhiều, nhanh, tốt, rẻ. Nếu làm nhiều, làm nhanh mà không làm tốt có được không? Nếu làm tốt mà không rẻ có được không? Nếu làm không rẻ, nông dân không mua, hàng sản xuất ra sẽ ứ lại, ứ hàng lại thì không có việc làm.

Cần phải thấy ưu điểm và khuyết điểm bây giờ như cái cân, khuyết điểm có khi còn nặng hơn. Ta phải làm cho nó thăng bằng, đi đến ưu điểm nặng hơn và cuối cùng, khuyết điểm bị xóa hết. Sản xuất cũng như vậy, không phải làm tốt một lúc, mà phải dần dần và phải quyết tâm làm tốt.

Bác nói thêm điều này: Vì sao làm hỏng nhiều? Vì tư tưởng làm chủ xí nghiệp, làm chủ nước nhà chưa cao, còn bảo thủ. Cần phải khắc phục những tư tưởng đó.

Cuối cùng, Bác thân ái thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ chúc các cô, các chú khỏe để thi đua hơn nữa.

Nói ngày 9-12-1961.

In trong sách *Bác Hồ với quê hương Nghệ Tĩnh*,
Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Nghệ Tĩnh,
1977, tr.112-114.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ HỌC SINH TRƯỜNG SƯ PHẠM MIỀN NÚI NGHỆ AN

Thấy các cháu vui vẻ, mạnh khỏe, Bác rất vui lòng. Bác có ghé thăm một phòng ngủ, khá sạch sẽ. Thường ngày có được như vậy không? Hay nghe tin Bác đến rồi mới làm vệ sinh.

Ở đây có mấy dân tộc? Sao mà lại mặc theo người Kinh cả?

- Các cháu Thổ đâu? Mặc sao giống người Kinh?

- Các cháu Thái đâu?

- Các cháu Thanh đâu?

- Các cháu Tày Mười đâu?

- Các cháu Tày Hẩy đâu? Chỉ có một cháu thôi à? Sao lại không có cháu gái? Lần sau phải có cháu gái.

- Các cháu Đan Lai đâu?

- Các cháu Lào đâu?

- Các cháu có hiểu nhau không?

- Các cháu nói chuyện với nhau được không? Nói chuyện với nhau bằng tiếng gì?

Hồi trước, bọn Tây và vua quan phong kiến làm cho các dân tộc thù ghét lẫn nhau, người Mường ghét người Kinh. Bây giờ các dân tộc đều là anh em cả. Dân tộc nào đông hơn, nhiều người hơn, tiến bộ hơn thì phải giúp đỡ các dân tộc khác để đều tiến bộ như nhau, đều đoàn kết như anh em một nhà. Có làm được không? Ở đây các cháu thi đua gì? Bác khuyên các cháu học tập tốt. Thế nào

là học tập tốt? Học tập tốt là chính trị, văn hóa đều phải gắn liền với lao động sản xuất, không học đông dài. Mục đích học là để làm kinh tế, chính trị, văn hóa đều tiến bộ, các dân tộc đều đoàn kết với nhau. Học để làm gì nữa? Để xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Chủ nghĩa xã hội là gì? Là no ấm. Gì nữa? Là đoàn kết, vui khỏe. Muốn đi đến chủ nghĩa xã hội phải làm gì? Phải học tập, lao động, đoàn kết. Làm gì nữa? Phải tăng gia sản xuất, làm ra nhiều lúa, nhiều khoai, đủ các thứ. Vải nhiều thì mặc ấm, nhiều lúa khoai thì ăn no. Còn phải làm gì nữa? Phải tiết kiệm. Tăng gia sản xuất là làm cho được nhiều, nhưng lại còn phải tiết kiệm nữa.

Các cháu có muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội không? Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội thì phải tiết kiệm. Liên Xô xây dựng chủ nghĩa xã hội trong 20 năm, lại bị 2 trận giặc xâm lăng tàn phá. Ta bây giờ xây dựng chủ nghĩa xã hội thì có Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em giúp đỡ. Ta có dễ dàng hơn Liên Xô trước đây vì có bạn giúp ta, nhưng cũng phải thắt lưng buộc bụng.

Các cháu ở đây ăn có phải trả tiền không? Đồng bào, công nhân và nông dân hiện nay thắt lưng buộc bụng để xây dựng chủ nghĩa xã hội, mà các cháu ở đây học không phải trả tiền, ăn không phải trả tiền, ngủ không phải trả tiền, như thế các cháu đã sống theo chế độ cộng sản rồi đấy. Để đền đáp công ơn, các cháu không phải học rồi ở đây, mà phải trở về giúp đỡ đồng bào.

Bác đến thăm các cháu và chúc các cháu tiến bộ.

Nói ngày 9-12-1961.

In trong sách *Bác Hồ với quê hương Nghệ Tĩnh*,

Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Nghệ Tĩnh,

1977, tr.115-118.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI NHỮNG CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN Ở NGHỆ AN HOẠT ĐỘNG LÂU NĂM

Chúng tôi, đồng chí Khai và hai đồng chí Ủy viên Trung ương ở địa phương là đồng chí Đồng và đồng chí Mân, rất sung sướng thay mặt Trung ương Đảng đến hỏi thăm các đồng chí.

Nhân đây, tôi xin nhắc lại mấy điều:

Đảng ta là Đảng chỉ có một điều là phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân, phục vụ xã hội chủ nghĩa và cộng sản chủ nghĩa. Ngoài ra, không còn có lợi ích nào khác. Trong thời kỳ cách mạng bí mật, thời kỳ kháng chiến, có nhiều đồng chí hy sinh cực kỳ anh dũng. Có đồng chí phải xa nhà xa cửa, xa vợ xa con, bị địch bắt, ít ra cũng bị tù đầy, thường khi bị xử tử là khác. Có đồng chí theo đuổi cách mạng hoạt động từ đầu đến cuối, khi Đảng giao việc gì, bảo việc gì đều làm nấy, không kể sang hèn, địa vị cao thấp; không có việc gì khó Đảng giao mà không làm. Đó là những anh hùng. Có đồng chí từ năm 1930 đến nay vẫn cứ đeo đuổi cách mạng, không đòi hỏi gì cho gia đình và cho cá nhân cả. Đó là những người con ưu tú của Đảng, của cách mạng. Ngoài lợi ích của nhân dân, Đảng không có lợi ích nào khác. Lúc khổ sở, khó khăn thì đảng viên ta đi trước, khi sướng thì đảng viên ta hưởng sau. Các đồng chí ở đây có biết chữ Trung Quốc không? Chắc các đồng chí đều hiểu câu: “Tiên thiên hạ chi ưu nhi ưu, hậu thiên hạ chi lạc nhi lạc”¹⁾, chớ không

1) Nghĩa là: Lo thì lo trước mọi người, vui thì vui sau mọi người (BT).

phải: “Tiên thiên hạ chi lạc nhi lạc, hậu thiên hạ chi ưu nhi ưu”.
Hiếu cả chứ?

Cũng vì vậy, Đảng ta, mặc dù bị những cơn khủng bố ác liệt, có khi bị tan rã, nhưng Đảng vẫn ngày càng mạnh. Đảng là gì? Đảng là mỗi chúng ta. Đảng lớn lên là do mỗi chúng ta lớn lên. Hiện bây giờ Đảng ta đang ngày càng lớn lên, nếu chỉ có đồng chí già thôi, Đảng ta chỉ có từng này thôi, thì cách mạng, kháng chiến có làm được không? Vậy cần phải có đồng chí trẻ. Đảng ta quang minh chính đại. Đảng ta như thế, đảng viên cũng phải như thế. Đảng ta lớn như thế, ta phải hiếu.

Các đồng chí già là rất quý, là gương bên bờ đấu tranh, dìu dắt, bồi dưỡng, đào tạo thêm đồng chí trẻ. Đồng chí già phải giúp đỡ cho đồng chí trẻ tiến bộ. Như thế đòi hỏi ở đồng chí già phải có thái độ độ lượng, dìu dắt đồng chí trẻ. Đó cũng là một tiêu chuẩn đạo đức cộng sản chủ nghĩa.

Công việc ngày càng nhiều. Trước đây, Đảng ta tổ chức đánh Tây, đánh Nhật rất gian nan cực khổ. Nhưng so với trước, công việc bây giờ khó khăn hơn, to lớn hơn, phức tạp hơn. Bây giờ, Đảng ta phải làm nhiều chuyện: xây dựng nhà máy, xây dựng hợp tác xã; làm sao cho người nông dân, người công nhân ăn no, mặc ấm; làm sao cho nước càng ngày càng mạnh, dân càng ngày càng giàu. Ngày nay làm cả việc chống trời nữa.

- Làm thủy lợi có phải chống trời không?
- Diệt sâu có phải chống trời không?

Dân không đủ muối, Đảng phải lo. Dân không có gạo ăn đủ no, dân không có vải mặc đủ ấm, Đảng phải lo. Các cháu bé không có trường học, Đảng phải lo. Tôi lo chuyện này lắm: Các cháu mất choẹt, da búng. Tất cả mọi việc, Đảng phải lo. Việc xây dựng chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản, đấu tranh giành thống nhất nước nhà, Đảng phải lo. Ngay đến cả tương, cà, mắm, muối của dân, Đảng đều phải lo. Nay tổ chức hợp tác xã, Đảng cũng phải lo sao cho tốt. Các đồng chí phải làm việc rất nhiều. Đảng ngày càng cần

nhiều cán bộ. Đảng viên bất kỳ làm gì cũng phải gương mẫu. Ta làm nhà máy, tuy có các đồng chí Liên Xô, Trung Quốc và các nước trong phe xã hội chủ nghĩa giúp đỡ, nhưng cũng cần phải có cán bộ trẻ. Có nhiều chuyện trước không có, bây giờ phải làm, như xem thiên văn để biết gió bão, tin cho máy bay đi, báo cho thuyền đánh cá ngoài biển, v.v.. Những việc đó các đồng chí có làm được không? Không làm được. Vì phải học, mà học thì rất khó khăn, tinh vi, cần phải có lớp trẻ. Một cái máy tính, một giây đồng hồ làm được hàng ngàn phép toán, không phải cộng, trừ, nhân, chia thông thường. Ta phải học toán. Toán rất cao. Bà con thường nghe nói Liên Xô bắn tên lửa trúng đích và xa 1 vạn 2 ngàn cây số. Xa lắm, không thấy đâu, phải có tính toán giỏi mới trúng đích. Những cái đó, bảo chúng mình làm, thì không làm được đâu. Hay như con tàu vũ trụ bay cao hơn 300 cây số, lại bay vòng quanh quả đất, đồng chí đầu bay một vòng rồi trở về; đồng chí thứ hai bay 17 vòng cũng trở về an toàn. Bây giờ bảo chúng mình bay, có bay được không? Lộn nhào được mấy vòng thì có gì trong ruột đều nôn ra hết.

Vì vậy, Đảng nói: Cần cán bộ già, đồng thời rất cần nhiều cán bộ trẻ. Các đồng chí già đánh Tây. Đánh Tây là dọn đường. Nhưng không thể nạnh kẹ: Chúng tôi vác cuốc, vác cào làm đường, già rồi mà chưa được đi xe, các anh mới lớn lên đã được đi xe. Thế là nạnh người đi xe. Có đúng không? Sau này đến chủ nghĩa cộng sản, bọn trẻ còn đi xe sướng hơn nữa kia. Già có việc già, trẻ có việc trẻ. Tục ngữ có câu: “Măng mọc quá pheo”. Măng mọc sau, mà tốt hơn tre đấy. Không lẽ ta ngồi nói: “Măng, sao mày mọc quá tao?”.

Công việc ngày càng nhiều, càng mới. Một mặt, Đảng phải đào tạo, dìu dắt đồng chí trẻ. Một mặt, đảng viên già phải cố gắng mà học.

Tôi năm nay 71 tuổi, ngày nào cũng phải học. Việc lớn, việc nhỏ, tôi phải tham gia. Công việc cứ tiến mãi. Không học thì không theo kịp, công việc nó sẽ gạt mình lại phía sau. Chúng ta là đảng viên già, hiểu biết của chúng ta hồi 30 tuổi so với sự hiểu biết của

lớp trẻ bây giờ, kể cả ở Liên Xô, Trung Quốc, thì chúng mình đốt lăm. Tôi cũng đốt lăm. Một cháu bé bây giờ đã nghe nói đến vệ tinh, biết nghe radiô. Tôi và các đồng chí hồi đó không biết. Trước đây, có đồng chí nào biết radiô không? Tôi cũng chưa biết. Thế mà các cháu bé bây giờ đã biết. Nếu thế hệ già khôn hơn thế hệ trẻ thì không tốt. Thế hệ già thua thế hệ trẻ mới là tốt. Các cháu không hơn là bệt. Bệt là không tốt. Người ta thường nói: “Con hơn cha là nhà có phúc”. Ta hiểu như thế, nhưng không có tư tưởng thụt lùi, nạnh kệ: Tao làm cách mạng già đời không được gì. Nó mới vào, mà Bộ trưởng, Thứ trưởng, Chủ tịch, Chủ nhiệm, v.v..

Bây giờ, tôi sang phần thứ hai. Đây là những điểm nhỏ, tôi gom góp, nói để các đồng chí rõ:

- Có đồng chí nói thế này: Đưa lớp trẻ vào mới làm được việc. Nhưng thâm tâm lại mong muốn là con cháu của mình kia.

Con cháu mình là ai? Con cháu mình là tất cả, là thanh niên Việt Nam. Chứ không phải như thời phong kiến: Cha làm quan, con là cậu ấm. Con mình xấu thì đề bạt sao được. Đảng là Đảng của giai cấp, của nhân dân, của thế giới, chứ không riêng cho con cháu mình.

- Có đồng chí nói: Tôi làm cách mạng nhiều năm, sao nay cứ làm ở xã thôi? Lại có người nói: Sao Đảng lại không đề bạt tôi lên cao hơn nữa?

Cái đó không đúng. Việc của dân, của nước việc gì có ích cho xã hội là làm. Đảng không thiên tư, thiên vị. Không biết các đồng chí có hiểu không? Làm Chủ tịch nước mệt lăm. Trăm việc đều phải lo. Trời mưa, trời nắng, gió bão, v.v, chưa ai lo, mình đã phải lo. Các cháu choẹt mắt, chưa ai lo, mình đã phải lo. Trước người ta thường nói: “Thiên tử nhất nhật vạn cơ”¹⁾. Thực ra thì “thiên tử” không có “cơ” gì đâu. Bây giờ làm Chủ tịch, không phải “thiên tử”, nhưng lại phải lo mọi việc. Có đồng chí tưởng là làm Chủ tịch, Bộ trưởng mới sướng. Đồng chí nào làm ở hợp tác xã, làm tốt là anh hùng. Bộ

1) Nghĩa là: Một ngày vua có vạn mưu kế (BT).

trưởng mà không làm tròn nhiệm vụ là tồi. Cho làm việc ở xã là hèn thì không đúng. Vì Đảng ta còn cần nhiều cán bộ làm hợp tác xã tốt. Hợp tác xã tốt là làm cho dân giàu, nước mạnh.

Cũng có một số đồng chí hoạt động không tích cực, nói mình già, yếu, mệt, nhưng lại trách Đảng, trách nhân dân, trách phong trào sao lại không đưa mình lên. Cái đó không nên. Đó là mắc bệnh công thân. Mình mới làm nên một chút đã cho bằng trời rồi. Đảng không đưa mình lên thì mình tìm cách đìm đảng viên trẻ mới đề bạt lên. Đảng rất quý, rất trọng các đồng chí già, nhưng Đảng cũng rất cần nhiều cán bộ trẻ để làm những việc mà đảng viên già không làm được. Tôi cũng là một trong những đồng chí già. Tôi có lái được xe không? Không, phải nhờ đồng chí trẻ. Muốn học lái xe thì phải học các đồng chí trẻ. Chớ có nói: Sao mình không được đi, nó lại được đi xe.

- Có đồng chí nói: Có những thành phần không tốt, khi trước nó phản cộng sản, nay nó được đề bạt; mình trung thành với cách mạng thì không được chú ý.

Không đúng. Cố nhiên, một đôi lúc các ban tổ chức địa phương hay Trung ương không cẩn thận. Đó là nhầm. Nhưng bất kỳ ai, có khả năng, đủ tiêu chuẩn, cần cho nhu cầu của cách mạng là phải dùng. Thí dụ: Giữa hai đứa con của người trong Đảng và người ngoài Đảng, con của đồng chí mình thì kém, dốt hơn, con của người ngoài Đảng thì thông minh, ngoan ngoãn hơn. Vậy thì ta nên đưa ai đi? Con của người ngoài Đảng hay con của người trong Đảng? Đảng ta là Đảng của giai cấp, đồng thời cũng là của dân tộc, không thiên tư, thiên vị. Đảng không lo riêng cho một đồng chí nào hết. Đảng lo việc cho cả nước. Đó là chính sách cán bộ.

*

* *

Khi cách mạng thành công, cả Đông Dương - bao gồm cả Việt, Miên, Lào - chỉ có trong ngoài 5.000 đảng viên. Bây giờ, riêng

Nghệ An có 53.000 đảng viên, thế là hơn 10 lần. Nếu Đảng ta không biết chọn lọc, kết nạp, đề bạt đồng chí mới thì đâu có như ngày nay. Kháng chiến bị hy sinh đi một số, nếu Đảng không biết huấn luyện, đào tạo, cất nhắc thì làm sao mà có như ngày nay. Chỉ có 5.000 đảng viên mà làm nổi cờ, nổi trống, cách mạng thành công. Bây giờ Nghệ An có 53.000 đảng viên, lại có 5 vạn - vì đoàn viên thanh niên lao động Nghệ An còn ít - đoàn viên thanh niên lao động. Vậy là có 10 vạn cán bộ cách mạng, mà không làm cho Nghệ An thành một tỉnh gương mẫu, không làm nổi cờ, nổi trống lên thì thế nào? Có xấu hổ không? Các đồng chí già nghĩ thế nào? Đồng chí trẻ nghĩ thế nào? Đồng bào Nghệ An nghĩ thế nào?

Trước đây, tù đầy, chết chóc, càng làm càng nguy hiểm mà vẫn làm. Bây giờ, làm cho mình ăn, mình mặc, càng làm càng no ấm mà không làm được à?

Nói chung, các đồng chí vì không hiểu, nên có những tư tưởng phức tạp trên. Nhất là bệnh công thần, cho rằng không ai giỏi bằng ta, không ai làm bằng ta. Các đồng chí giúp nhau tiêu diệt tư tưởng ấy đi. Trước chưa hiểu, nay hiểu rồi thì phải sửa đổi.

Đại đa số các đồng chí hiện nay đang tích cực hoạt động theo khả năng của mình, cần phải cố gắng tích cực hơn nữa. Những đồng chí được đề bạt vào các cấp cũng cần chú ý mà học tập, đừng cho mình già rồi mà tiêu cực. Tôi đi thăm một nông trường ở Liên Xô, có 3 cụ: một cụ 140 tuổi, một cụ 110 tuổi, một cụ 105 tuổi mà vẫn đang hoạt động trong nông trường. Tôi hỏi: Sao các cụ không nghỉ đi thôi? Các cụ nói: Chúng tôi không nghỉ, còn làm được gì thì làm. Cụ cao tuổi nhất mà còn nhảy múa giỏi, cưỡi ngựa giỏi, bắn giỏi. So với các cụ ấy thì chúng mình đây đang còn thanh niên cả.

Nay chúng ta có hai nhiệm vụ:

1. Bất kỳ Đảng giao cho việc gì, nhân dân giao cho việc gì, phải cố gắng làm tròn nhiệm vụ.
2. Đào tạo thanh niên cho họ làm việc hơn mình, không nên nạnh kẹ.

Mặt khác, thanh niên phải biết công lao các đồng chí già, phải thấy các đồng chí già đã trải qua phong ba bão táp, có kinh nghiệm, thanh niên phải học tập. Có số thanh niên tưởng xây dựng chủ nghĩa xã hội ngày nay là trên trời rơi xuống, không biết sự gian nan, cực khổ cũ. Các đồng chí già phải kể lại cho họ nghe. Đó là một cách giáo dục thanh niên. Cố gắng mà dìu dắt thanh niên; không nên công thần, không nên tiêu cực. Đó là hai tư tưởng xấu. Một người cách mạng hoạt động và học tập cho đến phút cuối cùng, không bao giờ tiêu cực. Các đồng chí có tán thành không?

- Có đồng chí xin biểu báo *Học tập*. Báo cũng là một ngành kinh tế. Nó làm công tác giáo dục, nhưng là kinh tế. Có phải nuôi người viết không? Có phải mua giấy, mua mực không? Một người mua không được thì 5, 7 người góp nhau lại mua. Nếu biểu thì biểu ai? Ở đây có bao nhiêu người? Biểu người này, không biểu người kia thì không được, mà biểu cả 900 người thì nay mai không có báo *Học tập* nữa. Nó sập tiệm mà.

- Còn vấn đề lo cho con cháu của các đồng chí. Cái đó là đúng. Nhưng, nếu là con tôi - à, tôi không có con - mà nó không có khả năng, nó xấu cũng phải dẹp lại. Không phải hễ cứ bố là cán bộ thì con là "cậu ấm". Bố có việc của bố, con có việc của con. Cố nhiên, con của những đồng chí đã mất đi, Đảng phải lo. Nhưng nếu bố mẹ nó đang còn, nó xấu, mà đòi hỏi đặc biệt chú ý, thì chú ý cái gì?

- Về việc đề bạt vào các cấp lãnh đạo. Cấp nào là cấp lãnh đạo? Cấp nào là không lãnh đạo? Hợp tác xã có phải là lãnh đạo không? Đội lao động có phải là lãnh đạo không? Xã có lãnh đạo, huyện có lãnh đạo, tỉnh có lãnh đạo. Chỉ sợ mình không có chí khí, chỉ lo mình không có sức mà lãnh đạo. Nói Đảng cất nhắc là thế nào? Đảng là dân chủ, do dưới bầu lên. Các đồng chí trong chi bộ bầu, cấp trên chuẩn y. Cấp trên không có quyền bầu.

Trong lãnh đạo cần có già, có trẻ. Công việc ngày càng mới. Càng về sau này, càng nhiều cái mới, càng ít cái cũ. Con người ta đẻ ra, ai cũng lớn lên, già đi, rồi chết. Chết rồi thì bảo người ta bầu

làm sao được. Có người nay còn lãnh đạo đó, nhưng sau này tiến lên máy móc, nếu không biết kỹ thuật, có lãnh đạo được không? Nếu không biết, phải mời anh ra, cho người khác giỏi hơn vào làm... chớ không phải như ngày xưa mà tưởng rằng: “*Sống lâu lên lão làng*”.

Cố nhiên, đối với các đồng chí già, đồng chí trẻ phải có những hành động tỏ rõ lòng tôn trọng của mình, như đi xem văn công đều phải mua vé cả; nhưng mời đồng chí già, nhiều tuổi ngồi trên hay nhường chỗ. Nhưng cũng không phải là “xuân thu lưỡng kỳ”¹⁾ để đồng chí già lên kiệu mà khiêng đi. Nếu làm như thế thì thật là vô lý.

Hôm nay, tôi rất sung sướng gặp các đồng chí, nói lên mấy ý kiến, mong các đồng chí trao đổi. Chúc các đồng chí mạnh khỏe, vui vẻ, phấn chấn, tiến lên mãi mãi.

Nói ngày 9-12-1961.

In trong sách *Về vấn đề cán bộ*,

Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1974, tr.101-111.

1) Nghĩa là: Một năm có hai mùa xuân, thu định sẵn; ở đây hiểu là: những việc làm có tính công thức, thường xuyên, hằng năm (BT).

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ XÃ VIÊN HỢP TÁC XÃ VĨNH THÀNH (NGHỆ AN)

Thưa toàn thể đồng bào,

Bác và các đồng chí Trung ương, Tỉnh ủy về thăm hợp tác xã Vĩnh Thành, các cô, các chú xã viên và các cháu.

Bác có câu chuyện tóm tắt sau đây để bà con và các cháu chú ý:

- Hợp tác xã Vĩnh Thành về mọi mặt đều có tiến bộ. Nói chung như thế, Bác không phải kể nữa, mà các cô, các chú thì đã biết cả rồi.

Hợp tác xã Vĩnh Thành tuy có tiến bộ nhưng đang ít quá, nên Bác nói thêm mấy điểm:

- Thủy lợi phải chú ý đẩy mạnh hơn nữa. Có nước rồi phải chú ý giữ gìn, phải dùng cho hợp lý. Nước cần cho lúa, ngô, khoai, sắn, v.v., và các thứ cây khác. Các cô, các chú một ngày không uống nước có chịu được không? Không được. Vậy các cô, các chú không nên để cho cây khát. Có rõ không?

- Phân rất quan trọng. Người cần ăn mới sống, cây cũng cần ăn mới sống. Người không ăn có sống được không? Thế thì người cần ăn gạo, cây cần ăn phân. Vậy phải làm thật nhiều phân lên.

- Lại phải làm kịp thời vụ. Thí dụ: Người phụ nữ có thai nghén - việc này phụ nữ biết rõ hơn Bác - 9 tháng 10 ngày sinh nở là đúng thời. Thai già quá, đến 10, 11 tháng mới sinh là thất thường. Nhưng nếu mới 7, 8 tháng đã sinh là non quá. Làm ruộng cũng như thế. Phải kịp thời vụ, sớm quá không tốt, chậm quá càng

không tốt. Thời tiết qua rồi không trở lại, nên cày, bừa, gặt đều phải kịp thời, kịp vụ.

- Việc vệ sinh còn kém. Nhà cửa chưa sạch sẽ. Đường sá chưa sạch sẽ. Tục ngữ có câu: “Nhà sạch thì mát, bát sạch thì ngon”. Ăn mà bát không sạch thì không ngon. Cho nên từ trong nhà ra ngoài ngõ, đến cái ăn, cái mặc phải chú ý hơn nữa. Cần chăm chỉ vệ sinh hơn.

- Cải tiến nông cụ ở đây có làm, nhưng chưa được khá lắm. Muốn tăng gia sản xuất phải cải tiến nông cụ. Bác nói một thí dụ: Trước đây cày một đám ruộng phải 4 người làm trong 1 ngày mới xong, nay với nông cụ cải tiến, 1 người có thể làm xong trong 1 ngày. Như thế là 1 người có thể làm bằng 4 người. Cấy cũng thế. Ở đây, trung bình 1 người gánh được bao nhiêu? Được 30 kilô - mà nặng nhọc, đau vai. Ở đây có xe chưa? Nếu đóng xe, 1 người có thể xe ít nhất là 1 tạ. Như thế là bằng 3 - 4 người gánh, lợi được 2 - 3 người để đi làm việc khác.

Thế tại sao làm chậm? Do óc bảo thủ. Từ đây, cố mà làm. Nhưng phải toàn diện: Có cày cải tiến rồi thì phải có bừa cải tiến, có máy cấy cải tiến để ruộng khỏi chờ. Lại phải có máy gặt cải tiến, có máy tuốt lúa, v.v., toàn diện là như thế. Thiếu một khâu là nó đứt ra.

- Trồng cây ở đây khá - khá chứ chưa phải thật tốt đâu. Nên chọn cây gì đáng trồng thì trồng. Trồng nhiều cây phi lao thì nhanh, chóng tốt, nhưng nó chỉ dùng làm củi đun thôi. Để có phong cảnh nên trồng thêm một số cây phượng. Nó cũng mau lớn, hoa đẹp lắm, độ 4 - 5 năm thôi. Phải có cây gì nữa? Nghe nói ở đây các cụ có một đội chuyên trách trồng cây, như thế là tốt lắm. Các cụ nên giúp vào nữa. Tôi đề nghị các cụ trồng và phụ trách tất cả việc trồng cây. Còn các cháu phụ trách đỡ đầu cây. Các cháu chẳng những đừng phá cây, mà khi đi trâu, đi bò, không làm cây gãy. Các cụ đã sắm hàng rào, cháu thấy nó hỏng chỗ nào thì rào lại, hay về báo cáo với các cụ, để tu sửa. Các cháu có làm được không?

- Muốn mọi việc tiến bộ lên, phải hiểu chính trị. Mình làm cho ai? Để làm gì? Khi xưa làm ăn riêng lẻ, mọi người đều lo lắng cho mình. Nay có hợp tác xã rồi, thì tình tình tàng tàng, kênh càng vô hạn. Nhiều sãi không ai đóng cửa chùa. Thế là không tốt. Ngày nay, chúng ta thành người chủ tập thể, làm chủ hợp tác xã, làm chủ Nhà nước. Mỗi xã viên cần nâng cao tinh thần làm chủ tập thể, phải đoàn kết chặt chẽ, thương yêu, giúp đỡ lẫn nhau. Phải có quyết tâm cần kiệm xây dựng hợp tác xã. Phải làm đúng kỷ luật lao động. Luôn luôn nâng cao trình độ giác ngộ giai cấp, giác ngộ xã hội chủ nghĩa, nâng cao tinh thần cảnh giác đối với kẻ địch.

Đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động phải là những người xung phong gương mẫu trong mọi mặt sản xuất, công tác, học tập, đoàn kết.

Muốn dân giàu nước mạnh, phải làm chủ hợp tác xã bằng mọi cách. Hợp tác xã phải đoàn kết tốt, sản xuất tốt để tăng thêm thu nhập chung của hợp tác xã và thu nhập riêng của xã viên, nâng cao đời sống của xã viên. Nước mình đang còn nghèo, đang còn lạc hậu so với Liên Xô, Trung Quốc, Triều Tiên. Phải tiết kiệm, chớ có gặp một việc gì cũng làm mấy con lợn để liên hoan, đầu mùa cấy liên hoan, gặt xong liên hoan.

Nhân đây, Bác nêu một chuyện: Vĩnh Thành là hợp tác xã cấp cao toàn xã. Tất cả nhân dân trong xã như một gia đình lớn. Trong gia đình, phải trên kính dưới nhường, thương yêu giúp đỡ nhau. Nay có người già yếu hay vì thế nào đó mà không đủ sức sản xuất thì phải thế nào? Thực ra không có ai hoàn toàn không có sức sản xuất cả. Ngay các cụ già nhất, đi phải chống gậy cũng không phải không có sức sản xuất. Có thể tổ chức cho các cụ chăn nuôi gà, trồng đám rau. Không lẽ để các cụ chết đói à. Trong nhà dù neo đơn đến đâu cũng không có lẽ để cho anh em chết đói. Nhất định hợp tác xã phải giúp đỡ. Để họ ra ngoài, có tiện không? Cho nên trong hợp tác xã phải giúp đỡ lẫn nhau. Đối với những người già yếu, neo đơn, thương binh, gia đình liệt sĩ, hợp tác xã phải khéo

tìm cách chia công việc cho họ để họ cùng làm được, đồng thời phải chú ý giúp đỡ họ.

Một điều nữa là ở đây ban quản trị làm việc tương đối khá. Bác nhắc thêm: Ở đâu quản trị khá thì hợp tác xã tiến, quản trị kém thì hợp tác xã yếu. Ban quản trị là những người do xã viên lựa chọn và bầu cử ra. Mọi công việc của hợp tác xã trước khi làm, ban quản trị phải đem ra bàn bạc với xã viên, hỏi ý kiến xã viên. Ban quản trị phải công bằng, không được thiên vị. Dân là chủ, xã viên là chủ. Ban quản trị làm việc để phục vụ ông chủ, bà chủ chứ không phải ngồi chỉ tay năm ngón, buộc người khác phải làm cái này cái kia. Lao động sản xuất ra ai cũng muốn biết người ta sản xuất được bao nhiêu, những thứ sản xuất ra đã đem làm gì. Về vấn đề tài chính, tài chính phải công khai, thu và chi phải báo cáo cho xã viên biết. Ban quản trị phải minh bạch. Có 1 vạn đồng mà tiêu hết 500 hay 5.000 đồng... tất cả xã viên đều biết còn lại mấy, thì ai cũng thoải mái. Nếu thu nhập và chi tiêu không công khai, sổ sách lại lèo nhèo, xã viên sẽ nghi ngờ ông quản trị “chấm mút” vô đó rồi. Do đó mà mất đoàn kết nội bộ. Không có đoàn kết, hợp tác xã không thể tiến bộ lên được.

- Hợp tác xã ở đây, số đảng viên, đoàn viên khá đông. Phải nhớ rằng: Đảng ta không phải Đảng làm quan. Đảng là ai? Tất cả các đảng viên, các chi bộ hợp lại thành Đảng. Còn đoàn viên là cánh tay của Đảng, là sức xung phong của Đảng. Tất cả đảng viên, đoàn viên phải gương mẫu trong công tác, trong sản xuất, trong học tập. Chi bộ phải tăng cường hơn nữa việc đoàn kết nông thôn, làm cho toàn thể xã viên, toàn thể nông dân phấn khởi, hăng hái tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, phát triển và củng cố hợp tác xã. Phải phát huy tác dụng của phụ nữ. Chi đoàn thanh niên lao động cần giúp chi bộ thi hành các chính sách của Đảng và Nhà nước.

Hôm nay, Bác chỉ về thăm ở đây, không đi thăm các hợp tác xã khác trong huyện, trong tỉnh được, là vì không có thì giờ. Các xã khác, các hợp tác xã khác cần thông cảm. Còn hợp tác xã ở đây

cũng chớ thấy Bác về thăm mà tưởng mình là nhất rồi, không đâu bằng nữa, rồi tự kiêu, tự mãn, cho rằng không cần học tập ai nữa. Không phải đâu. Phải học kinh nghiệm xã tiên tiến, hợp tác xã tiên tiến, xã viên tiên tiến. Làm hợp tác xã là chúng ta tập trung lực lượng tiến công vào nghèo nàn và lạc hậu, là đoàn kết chặt chẽ, sản xuất tốt, thu nhập cao, vệ sinh tốt, là học hành chăm, đời sống lên không ngừng. Phải học các xã viên tiên tiến. Tiên tiến tức là giỏi đấy, phải giúp đỡ họ.

Ở đây có hơn 300 đảng viên, đoàn viên. Như thế là lực lượng của Đảng, lực lượng của Đoàn có hơn 300 người. Thế mà chỉ mới xuất hiện có 5 đồng chí xuất sắc nhất. Đảng viên, đoàn viên phải làm sao theo kịp với các đồng chí tiên tiến này. Thí dụ:

- Cô Nguyễn Thị Túy đã làm được 397 công, 207 tạ phân, 136 mét khối thủy lợi.

- Cô Nguyễn Thị Nhụy đã làm được 404 công, 190 tạ phân, 128 mét khối thủy lợi.

- Chú Phan Trọng Kinh đã làm được 389 công, 277 tạ phân, 135 mét khối thủy lợi.

- Chú Nguyễn Tá đã làm được 444 công, 260 tạ phân, 180 mét khối thủy lợi.

- Cô Nguyễn Thị Đường mặc dù có 2 con mọn vẫn phấn đấu được 272 công, 134 tạ phân, 112 mét khối thủy lợi.

Tuy có con dại mà cô Đường vẫn phấn đấu trở thành lao động tiên tiến. Vậy thì chớ có thói cái gì cũng đổ tội cho các cháu bé. Dễ đổ lắm, vì chúng không cãi. Vì sao những người ấy làm được? Họ không phải thần thánh gì đâu. Họ cũng là những người xã viên như tất cả thôi. Họ làm được, mình không làm được, có xấu hổ không?

Các cô, các chú thanh niên và bà con xã viên ít ra cũng làm bằng nửa chú Tá. Bác không yêu cầu nhiều hơn đâu, một nửa thôi, nghĩa là 222 công, 130 tạ phân, 90 mét khối thủy lợi. Làm một nửa cho được đi rồi sau tiến lên nữa.

Bác hỏi: Thành tích của các cô, các chú trên có đúng sự thật không? Bác không hỏi chú, Bác hỏi nhân dân kia. Có đúng sự thật không? Bác đề nghị thưởng huy hiệu cho 5 người này, đồng bào có tán thành không? Vậy các cô Túy, Nhụy, Đường, các chú Tá, Kinh lên đây.

- Ai muốn Bác thưởng nữa nào? Tất cả đều muốn Bác thưởng à? Tốt lắm, Bác sẵn sàng thưởng cho tất cả. Nhưng cần có “giao kèo”. Bác cũng dè dặt thôi. Nhắc lại hôm nay các cô, các chú và bà con xã viên đã “giao kèo” với Bác sẽ làm bằng nửa những người vừa được tặng huy hiệu. Được như vậy, Bác sẽ thưởng tất cả.

Bác cảm ơn các cụ, các cô, các chú và toàn thể đồng bào đã đón tiếp Bác và phái đoàn. Thế là mất nửa ngày sản xuất, kể cả việc dọn dẹp, sắm sanh này khác. Cũng mới dọn, mới sắm đấy thôi. Bây giờ chúc bà con về lao động bù lại.

Nói ngày 10-12-1961.

In trong sách *Bác Hồ với quê hương Nghệ Tĩnh*,
Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Nghệ Tĩnh,
1977, tr.119-126.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ CÔNG NHÂN NÔNG TRƯỜNG ĐÔNG HIẾU (NGHỆ AN)

Các cô, các chú,

Hôm nay Bác và các đồng chí Võ Thúc Đồng, Nguyễn Khai thay mặt Trung ương Đảng, Chính phủ về thăm và nói chuyện với các cô, các chú ở nông trường và đồng bào ở địa phương.

Nông trường này có tiến bộ khá như: tăng diện tích vỡ hoang, chăn nuôi, tăng năng suất lao động, hạ giá thành... Bác vui lòng khen ngợi các cán bộ và công nhân nông trường.

Có tiến bộ khá nhưng chưa tốt trăm phần trăm. Bác khen là để khuyến khích, chứ không phải khen để các cô, các chú tự mãn với thành tích, không vươn lên nữa. Chẳng những nông trường này, mà tất cả các nông trường ở chung quanh và đồng bào địa phương cần chú ý mấy việc sau đây:

Về cải tiến công cụ, cần được đẩy mạnh hơn nữa và toàn diện hơn nữa. Toàn diện thế nào? Tức là trước mỗi người cày không đầy 1 mẫu, nay cũng thời gian như thế phải cày được 2 mẫu. Nhưng nếu chỉ cải tiến cày bừa thì cũng chưa đủ. Phải cải tiến công cụ làm cỏ, cải tiến cách trồng cây và sử dụng hết công suất máy móc. Cày bừa rồi, mà không làm cỏ cũng không được. Trồng cây, nhưng không cải tiến cách trồng cũng không được. Ngay cả việc vận chuyển, gặt hái... cũng đều phải cải tiến. Thí dụ: Trước 4 người cày 1 mẫu, nay 1 người cày 2 mẫu, còn người để làm việc khác. Trước

gánh trung bình mỗi người chỉ được 30 kilô nay dùng xe cút kít, mỗi người có thể được 90 kilô, như thế là bằng 3 người gánh. Vì vậy, việc cải tiến kỹ thuật, cải tiến công cụ rất cần.

Về thi đua, phải liên tục và rộng rãi hơn nữa. Phong trào thi đua đã có, nhưng chỉ mới cá nhân thôi. Nay phải phát triển thi đua ra tận tổ sản xuất, đội lao động và phát triển thi đua đến toàn nông trường, giữa nông trường này và nông trường khác. Có làm được như vậy mới thật tốt.

Trong trồng trọt phải chú ý toàn diện. Trồng cà phê, trồng lúa nhưng đồng thời phải chú ý trồng lạc, trồng vừng vì lạc, vừng là thứ hàng xuất khẩu rất tốt để đổi lấy máy móc. Nhưng ở đây chưa được chú ý đầy đủ.

Nông trường vừa là xí nghiệp vừa là nông nghiệp, nên cách lao động ở nông trường có khác. Thí dụ: Ở nhà máy ngày làm 8 giờ, nhưng ở đây phải dốc sức làm cho kỳ xong, làm cho kịp thời vụ, phải tranh thủ nắng mưa, cho nên không thể theo ngày làm đúng 8 giờ như ở nhà máy.

Trong các nông trường ở đây thì nông trường này là khá. Các nông trường khác phải học tập nông trường này. Nhưng không phải vì khá mà tự kiêu, tự đại. Khá, nhưng chưa tuyệt đối trăm phần trăm. Mình có đất, có một ít nông cụ, máy móc. Nhưng ai dùng đất và dùng máy. Chính là con người, là cán bộ và công nhân. Cho nên, muốn phát triển nông trường tốt, cần phải xây dựng con người cho tốt. Người tốt là thế nào? Bằng hai mặt: một là vật chất, hai là tinh thần. Ban giám đốc phải cùng anh chị em công nhân tìm mọi cách để cải thiện ăn uống, học hành và giải trí. Anh chị em công nhân có nhiệm vụ giúp ý kiến hay cho ban giám đốc để làm được những việc trên. Thí dụ như việc xây dựng nhà hát. Việc cải thiện này cần phải làm. Các cô, các chú có thích ăn ớt không? Ai cũng thích ăn ớt. Ớt là một loại cây dễ trồng, nhưng phải trồng mới có. Bây giờ đã đủ ớt ăn chưa? Thế thì phải trồng ớt mà ăn. Những ý kiến đó hay nhưng chưa làm được.

Muốn làm được như thế, mỗi một công nhân, mỗi một cán bộ cần đề cao tinh thần làm chủ, làm chủ nước nhà, làm chủ nông trường. Làm chủ sao cho ra làm chủ, không phải làm chủ là muốn ăn bao nhiêu thì ăn, muốn làm bao nhiêu thì làm. Làm chủ nghĩa là phải làm sao cho nông trường phát đạt, sản xuất được nhiều. Tóm lại, làm chủ là: biết cần kiệm xây dựng nông trường, xây dựng đất nước; biết đoàn kết nội bộ, giữa cán bộ và công nhân, đoàn kết giữa nông trường và đồng bào địa phương. Các cô, các chú có biết lúc kháng chiến địch mạnh hơn ta, ta có nhiều khó khăn, nhưng vì sao ta thắng lợi? Vì ta biết đoàn kết. Đoàn kết là sức mạnh. Nông trường phải đoàn kết và giúp đỡ đồng bào chung quanh, nhưng đồng bào cũng phải đoàn kết với anh chị em nông trường, hai bên phải đoàn kết với nhau.

Muốn làm được như thế thì phải có lãnh đạo. Trong nông trường là đảng uỷ, nhưng một mình đảng uỷ làm không nổi đâu, mà phải có các chi bộ và tất cả đảng viên. Nhưng cũng chưa đủ mà phải có đoàn viên thanh niên lao động là cánh tay đắc lực của Đảng. Ở nông trường này có 1.900 anh chị em công nhân, trong đó có 900 cả đảng viên và đoàn viên. Thế là đảng viên và đoàn viên thanh niên chiếm một nửa. Mỗi một đảng viên, đoàn viên phải gương mẫu trong công tác, trong học tập và trong lao động. Nếu mỗi đảng viên, mỗi đoàn viên thanh niên dùi dắc giúp đỡ một người tiến bộ thì toàn thể nông trường đều tiến bộ.

Các nông trường khác đem những lời Bác dặn ở đây về nói với anh chị em, chẳng những làm cho nông trường mình tiến bộ, mà tất cả các nông trường khác đều tiến bộ. Nông trường tiến bộ, nhà máy tiến bộ, nước ta sẽ mạnh, dân ta sẽ giàu.

Công nhân là giai cấp lãnh đạo góp phần xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, tạo cơ sở cho việc đấu tranh thống nhất nước nhà. Các cô, các chú có muốn thống nhất nước nhà không? Muốn thế thì phải vỡ hoang, chăn nuôi, tăng năng suất, hạ giá thành hơn nữa. Thí dụ: Làm một mẫu cà phê mất 1.400 đồng chỉ đổi được

một cái máy cày. Nếu hạ giá thành xuống 700 đồng thì một mẫu cà phê đổi được hai máy cày. Muốn hạ giá thành thì phải làm được như thế. Bác dặn các nông trường khác cũng làm như thế.

Ở đây có một số đồng chí gương mẫu trong sản xuất, trong học tập và có nhiều sáng kiến như đồng chí Nguyễn Văn Lang, tổ trưởng trồng trọt, Võ Trọng Tạo, tổ trưởng chăn nuôi, Trần Kim Mạnh, quản đốc, có đáng khen thưởng không? Bác đề nghị thưởng huy hiệu cho ba đồng chí này, có tán thành không? Bây giờ các cô, các chú ai muốn được thưởng giơ tay lên? Bác và Trung ương sẵn sàng thưởng, nếu các cô, các chú thi đua làm kịp các chiến sĩ đó. Có “giao kèo” đấy nhá! Nếu các cô, các chú làm được như thế mà Bác không thưởng là lỗi tại Bác. Nếu Bác sẵn sàng thưởng mà các cô, các chú không làm được thì lỗi tại các cô, các chú. Có phải thế không? Các cô, các chú có đồng ý như thế không?

Cuối cùng, nhờ các cô, các chú chuyển lời chào của Bác, của Trung ương Đảng và Chính phủ đến các nông trường bạn và đồng bào địa phương.

Các nông trường có nhiệm vụ đoàn kết và tìm cách giúp đỡ đồng bào địa phương. Những kỹ thuật của nông trường tiến bộ hơn, vì vậy đồng bào địa phương cần đoàn kết với nông trường, học tập cách lao động của nông trường, xây dựng hợp tác xã cho tốt, đời sống xã viên ngày càng ấm no, thế là chủ nghĩa xã hội.

Nói ngày 10-12-1961.

In trong sách *Bác Hồ với quê hương Nghệ Tĩnh*,
Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Nghệ Tĩnh,
1977, tr.127-132.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ TỈNH THANH HÓA

Thưa đồng bào,

Thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ, chúng tôi về thăm đồng bào, bộ đội và cán bộ, các anh hùng và chiến sĩ thi đua, các cụ phụ lão, các cháu thanh niên và nhi đồng.

Từ năm kia tôi về thăm, đến ngày nay, trong thời gian đó, tỉnh ta đã có nhiều biến đổi tốt: Ở nông thôn, các *hợp tác xã* có nhiều cố gắng trong việc mở mang diện tích trồng cây lương thực, trong việc đóng thuế và bán thóc thừa cho Nhà nước, v.v..

Có những nơi tiến bộ nhiều như huyện Yên Định đã làm khá tốt việc mở mang thủy lợi, cải tiến kỹ thuật, mở rộng diện tích trồng cây công nghiệp... Ở miền xuôi cũng như miền ngược, vùng ruộng cũng như vùng biển, các hợp tác xã có nhiều gương mẫu tốt, ví dụ: các hợp tác xã Yên Trường, Kim Ngọc, Liên Hải, v.v.. Phong trào bổ túc văn hóa cũng có nhiều nơi khá như: Hoàng Hóa, Như Xuân...

Nhà máy, công trường, nông trường đều có nhiều tiến bộ trong phong trào thi đua hợp lý hóa sản xuất, cải tiến kỹ thuật, như: Nhà máy Nam Phát, Nông trường Sao Vàng, Phúc Do, v.v..

Nghề cá cũng có tiến bộ, do cải tiến thuyền lưới mà thu hoạch được tăng.

Thủ công nghiệp cũng khá tiến bộ.

Ở miền núi, hợp tác hóa khá nhanh và khá tốt. Nông nghiệp đã bắt đầu phát triển toàn diện. Đời sống của nhân dân đã được cải thiện dần dần. Bình dân học vụ và giáo dục phổ thông đều phát triển khá nhanh.

Ở các cơ quan, việc học bổ túc văn hóa làm được tốt. Cán bộ và nhân viên đã tham gia lao động sản xuất và đi giúp các hợp tác xã trong ngày mùa. Nói chung cán bộ và nhân viên đều hăng hái và tận tụy.

Bên những ưu điểm đó, đồng bào và cán bộ ta cần phải ra sức khắc phục những *khuyết điểm* còn lại để tiến bộ hơn nữa.

Tỉnh ta gần 95% đồng bào nông dân đã vào *hợp tác xã* và 75% hợp tác xã đã tiến đến quy mô cả thôn. Về số lượng như thế là tốt. Nhưng về *chất lượng* của nhiều hợp tác xã thì còn kém, như quản lý thiếu dân chủ, thực hiện ba khoán chưa tốt, v.v.. Vì vậy mà các việc về trồng cây lương thực, cây công nghiệp, xây đập thủy lợi, cải tiến nông cụ, vỡ đất hoang và tăng năng suất, v.v. đều còn kém.

Về *chăn nuôi* thì không tăng mà lại giảm (so với năm ngoái trâu sụt 3.200 con, bò sụt 11.500 con, lợn sụt 66.500 con). Đồng bào nông dân chưa xem trọng đúng mức việc bảo vệ gia súc (như vụ chiêm năm ngoái hơn 3.500 trâu bò chết rét và 1.600 con chết bệnh). Nạn lạm sát trâu bò cũng còn khá phổ biến, như một thôn nọ ở xã Thiệu Long đã giết một lần 9 con bê để liên hoan.

Chúng ta phải nhớ câu tục ngữ: “Trâu bò là bạn quý của nông dân”, “Trâu bò là kho phân bón”. Chúng ta phải có quyết tâm và biện pháp *phát triển chăn nuôi* hơn nữa. Cần phải ngăn ngừa nạn lạm sát trâu bò.

Việc *trồng cây gây rừng* cũng phải đẩy mạnh hơn nữa (số cây trồng năm nay còn kém năm ngoái 6.500.000 cây và những cây đã trồng thì chỉ sống độ 75%). Chúng ta phải hoàn thành kế hoạch trồng cây và trồng cây nào phải sẵn sóc cho tốt cây ấy. Trong ít năm nữa, cây cối trồng năm nay sẽ là một nguồn lợi rất lớn cho nhân dân ta.

Cần phải đẩy mạnh *nghe rừng* hơn nữa, hiện nay lấy gỗ mới đạt 44% kế hoạch cả năm.

Một điều nữa nên nói, là tỉnh ta có hơn 3.700 hợp tác xã, nhưng chưa có hợp tác xã nào bằng ngang hoặc vượt hơn Đại Phong.

Để sửa chữa những khuyết điểm nói trên và đưa các hợp tác xã tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc, cán bộ và xã viên cần phải nghiên cứu kỹ càng và quyết tâm thực hiện Nghị quyết Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng về kế hoạch 5 năm phát triển nông nghiệp.

Nhiệm vụ trước mắt của đồng bào nông dân là:

- Cần đẩy mạnh hơn nữa công tác *thủy lợi*. Phải ra sức làm nhiều *phân* cho vụ chiêm và chống thói cấy chay. Bảo đảm cấy *kịp thời vụ*, quyết tâm tranh thủ một vụ Đông Xuân thắng lợi và toàn diện.

Hiện nay tỉnh ta có ngót 4 vạn đồng bào đang hăng hái làm *thủy lợi*. Bác gửi lời thân ái hỏi thăm và mong các đồng bào đó ra sức thi đua giành cho được lá cờ thưởng luân lưu của Bác.

Xã Cát Sơn (Tĩnh Gia) đã đào được một con mương dài 17 cây số và đắp được 19 cái cống. Như thế là tốt.

Phòng bệnh, chống rét cho người và gia súc.

- Phải tiết kiệm lương thực. Khi được mùa phải phòng khi mất mùa. Không nên dùng thóc gạo nấu rượu.

- Thực hiện gọn và tốt công tác nộp thuế, trả nợ và bán lương thực thừa cho Nhà nước. Đồng bào cần biết rằng năm nay Nhà nước đang làm *22 công trình thủy lợi hạng to và 480 hạng vừa*. Nhà nước cần có gạo, có tiền để làm những công việc đó cho nông dân.

Về *công nghiệp và thủ công nghiệp*, nói chung thì trong 10 tháng qua các xí nghiệp và nông trường quốc doanh ở tỉnh ta chưa đạt kế hoạch. Giá trị sản lượng chỉ bằng 2 phần 3 so với năm ngoái. Như thế là chậm.

Thủ công nghiệp mới đạt 70% kế hoạch cả năm.

Hợp tác xã Thành Công đã phát cao ngọn cờ thi đua. Nhưng phong trào thi đua ở tỉnh ta chưa được sôi nổi.

Trình độ chính trị và tư tưởng của cán bộ và công nhân đều có tiến bộ. Vì sao sản xuất lại chậm tiến? Chúng ta cần phải kiện toàn tổ chức hơn nữa, cải tiến quản lý hơn nữa, công nhân phải thật sự tham gia quản lý hơn nữa, *cán bộ phải thật sự tham gia lao động hơn nữa*, phong trào cải tiến quản lý xí nghiệp phải đẩy mạnh và thiết thực hơn nữa. Như thế thì chúng ta nhất định sẽ hoàn thành tốt kế hoạch.

Về *văn hóa, giáo dục* ở tỉnh ta, cứ khoảng 160 người dân thì có 20 học sinh học ở các trường. Như thế là khá lắm. Ngành *bình dân học vụ* cần phải cố gắng nhiều để giúp cho 10 vạn đồng bào trong tỉnh xóa xong nạn mù chữ. Ngành *giáo dục* cần có biện pháp giúp thanh niên miền núi có nhiều người hơn nữa được học cấp II, cấp III.

Ngành *y tế* có cố gắng và có tiến bộ. Nhưng việc vệ sinh phòng bệnh còn kém, các nhà trường lớn nhỏ chưa được sạch sẽ. Ở nông thôn, vệ sinh cho các cháu bé rất kém.

Ngành *giao thông vận tải*, tỉnh ta đường sá còn kém, sửa chữa và xây đắp chưa đạt mức kế hoạch, giao thông miền núi chưa được mở mang.

Ngành *xây dựng cơ bản* trong 9 tháng qua mới đạt 50% kế hoạch cả năm. Như thế là rất chậm. Công nhân và cán bộ hai ngành nói trên cần phải cố gắng thi đua để hoàn thành nhiệm vụ của mình.

Về *trật tự, trị an*, bộ đội, công an và dân quân tự vệ tỉnh ta đã hăng hái thi đua và đã thực hiện tốt nhiệm vụ của mình. Các cơ quan phụ trách phải luôn luôn giáo dục nhân dân nâng cao cảnh giác, phải dựa vào tai mắt và lực lượng của nhân dân để phòng và đập tan mọi âm mưu của địch phá hoại.

*

* *

Xây dựng chủ nghĩa xã hội tức là xây dựng đời sống no ấm và hạnh phúc cho nhân dân.

Muốn ăn quả thì phải trồng cây. Muốn có quả ngon thì phải ra sức săn sóc cho cây tốt. Muốn xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội thì nhân dân ta phải nâng cao *tinh thần làm chủ*. Mọi người phải làm tròn nhiệm vụ của người chủ: *cần kiệm xây dựng nước nhà, xây dựng chủ nghĩa xã hội*.

Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội phải có con người thấm nhuần đạo đức xã hội chủ nghĩa.

Nhân đây Bác muốn nói tóm tắt về thanh niên và phụ nữ:

Ai cũng nhận rằng *thanh niên* là người chủ tương lai của nước nhà và Đoàn Thanh niên Lao động là cánh tay đắc lực của Đảng. Thanh niên tỉnh ta đã làm nhiệm vụ xung phong trong công việc phát triển văn hóa, tăng gia sản xuất, v.v.. Nhưng Bác muốn đặt câu hỏi sau đây: Bắc Cạn là một tỉnh miền núi, chỉ có 85.000 dân, hầu hết là đồng bào thiểu số. Thế mà Bắc Cạn đã có hơn 200 “gái Đại Phong” và “trai Đại Phong”. Tỉnh ta có hơn 10 vạn thanh niên. Thế mà hiện nay chỉ có 128 “gái và trai Đại Phong”. Các đồng chí thanh niên ta nghĩ thế nào?

Trong công cuộc bảo vệ Tổ quốc và xây dựng chủ nghĩa xã hội, *phụ nữ* ta đóng góp một phần rất to. Tỉnh ta có hơn 82 vạn phụ nữ, đó là một lực lượng rất lớn. Nhưng địa vị phụ nữ chưa được xem trọng đúng mức. Ví dụ:

- Trong 3.761 hợp tác xã nông nghiệp chỉ có 7 chủ nhiệm là phụ nữ.

- Hội đồng nhân dân các huyện có 734 ủy viên trai mà chỉ có 202 ủy viên gái.

- Tỉnh ta có hơn 46.000 đảng viên trai mà chỉ có hơn 5.700 đảng viên gái.

- Mọi công việc đồng áng nặng nhọc đều do phụ nữ làm, còn đàn ông thì ít lao động.

Ngoài ra, những tệ lậu như gả chồng quá sớm, cưỡng ép duyên con cũng vẫn còn.

Đồng bào ta cần phải đấu tranh để xóa bỏ cái thói “trọng nam khinh nữ” ấy.

*
* *

Về *lãnh đạo*, các cấp lãnh đạo của tỉnh ta trước hết là Tỉnh ủy đoàn kết nhất trí, tận tụy phục vụ nhân dân, chấp hành chỉ thị của cấp trên một cách nghiêm chỉnh, đó là những ưu điểm chính. Các đồng chí cần phải lãnh đạo cụ thể hơn nữa. Phải đi sâu, đi sát hơn nữa, đối với mọi việc phải có biện pháp cụ thể hơn nữa. Phải tuyệt đối tránh tư tưởng chủ quan thỏa mãn, tránh tác phong quan liêu, mệnh lệnh, phải khắc phục lề lối làm việc luộm thuộm. Phải hết sức chú trọng bồi dưỡng cán bộ cũ và dìu dắt những cán bộ trẻ tiến lên.

Thanh Hóa có nhiều điển hình tốt về các mặt như chăn nuôi, trồng trọt, cải tiến công cụ, v.v.. Cần phải phát triển rộng khắp các điển hình tốt cho nơi khác học tập như các hợp tác xã Yên Trường, Định Tăng, Duyên Lộc, Mỹ Lương... Trung ương chắc rằng các đồng chí có đủ quyết tâm và nghị lực để khắc phục khuyết điểm và phát triển những ưu điểm sẵn có.

*
* *

Tỉnh ta là một tỉnh lớn nhất ở miền Bắc, đất rộng, người nhiều, nhân dân có truyền thống anh dũng đấu tranh và cần cù lao động. Thanh Hóa có miền núi, trung du, đồng bằng và miền biển; như vậy, các vùng có điều kiện giúp đỡ lẫn nhau phát triển kinh tế về mọi mặt làm cho tỉnh ta thêm giàu, đời sống của nhân dân mau được cải thiện. Tỉnh ta có ngót 12 vạn đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động, đó là một lực lượng rất lớn. Cán bộ, đảng viên và đoàn viên cần phải thật sự xung phong gương mẫu tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, chống quan liêu, mệnh lệnh,

chống lãng phí, tham ô... Ra sức phát triển và củng cố tốt Đảng và Đoàn, đoàn kết toàn dân. Làm được như thế thì Thanh Hóa chắc sẽ trở thành một trong những tỉnh khá nhất ở miền Bắc. Làm được như thế tức là tỉnh ta góp phần xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm nền tảng vững chắc cho công cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà.

Bác thay mặt Trung ương hỏi thăm đồng bào và bộ đội, cán bộ các nơi.

Chúc đồng bào cố gắng và tiến bộ nhiều.

Nói ngày 11-12-1961.

Tài liệu đánh máy có bút tích
của Chủ tịch Hồ Chí Minh,
lưu tại Cục Lưu trữ
Văn phòng Trung ương Đảng.

NÔNG DÂN TA NGÀY CÀNG NO ẤM

Bài này không nói đến những “hợp tác xã Đại Phong” ngày càng phát triển mà mọi người đều biết. Ở đây, tôi muốn nêu tóm tắt vài thí dụ những hợp tác xã nhỏ bé đã phấn đấu “từ đói đến no, từ nghèo đến giàu”.

- “*Thống Nhất*” là một hợp tác xã ở miền núi (Phú Thọ). Trước kia, cũng như đồng bào thiểu số khác ở miền núi, đồng bào ở đây làm ăn theo lối cũ, rất vất vả mà vẫn đói nghèo. Trồng trọt đã khó khăn, lại thường bị thú rừng phá hoại nương rẫy. Đói rét và tật bệnh làm cho đồng bào ở đó gầy gò, bủng beo. Lại thêm mê tín, cái gì cũng chỉ biết nhờ thánh, nhờ trời...

Từ ngày có hợp tác xã, tình hình đã thay đổi hẳn. Về *thủy lợi*, đồng bào đã thực hiện “đưa nước lên núi, thay trời làm mưa”. Về *cải tiến nông cụ, dùng nhiều phân bón* (ngày trước sợ ma không dám dùng phân), *tăng vụ, vỡ hoang, chăn nuôi gia súc, v.v.* xã viên đều hoàn thành vượt mức kế hoạch.

Kết quả là vụ mùa năm nay rất tốt. Mỗi người đã làm được 280 ngày công, bình quân mỗi ngày công được chia 7 cân thóc. Mỗi người được 320 cân thóc, chưa kể hoa màu được chia.

- “Thống Nhất” ở nơi “sơn cùng thủy tận”, thì “*Diễn Hải*” (Nghệ An) ở chốn nước mặn đồng chua. Mối mưa đã ứng, mối nắng đã hạn. Quanh năm thiếu, đói. Năm 1954, hơn 380 người ở trong làng đã chết đói. Hiện nay, nhờ có hợp tác xã, đồng bào Diễn Hải đã đạt những bước tiến như sau:

	1957	1961
Lợn:	Cả xã chỉ có 118 con.	Hơn 2000 con. Nhiều nhà nuôi 5 con.
Trâu bò:	Không có.	540 con.
Ruộng:	Chỉ cấy 136 mẫu và cấy 1 vụ.	Cấy 695 mẫu, ba vụ.
Thủy lợi:	Trước không có gì.	Đã làm được hơn 10 vạn thước khối đất.
Phân bón:	Rất ít.	Bình quân mỗi sào 10 tạ.
Cải tiến nông cụ:	Không có.	Cải tiến toàn diện.
Thu hoạch:	Cả năm mỗi sào 60 cân.	Mỗi sào 260 cân.
Lương thực:	Thiếu độ 50 tấn.	Tự túc được cả. Còn thừa ít nhiều bán cho Nhà nước.

Nhân đà thắng lợi ấy, hợp tác xã Diễn Hải đã quyết định mỗi người phấn đấu vượt 250 ngày công và 2.000 cân lương thực.

Hai hợp tác xã Thống Nhất và Diễn Hải gặp điều kiện khó khăn hơn nhiều nơi khác. Vì sao chỉ trong vài năm đã đạt được những kết quả khá như vậy?

Vì *chi bộ đảng* lãnh đạo tốt, *đoàn thanh niên* xung phong tốt, xã viên thấm nhuần *tinh thần làm chủ*, hăng hái thi đua cần kiệm xây dựng hợp tác xã.

Hai hợp tác xã ấy chớ nên tự mãn vì có thành tích, mà cần phải cố gắng hơn nữa để tiến bộ hơn nữa.

Các cấp đảng ủy cần giúp đỡ họ tiến lên nữa, đồng thời cần phổ biến những kinh nghiệm tốt của hai hợp tác xã ấy cho những hợp tác xã khác làm theo, để ngày càng tiến bộ.

T.L.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI TOÀN QUỐC LẦN THỨ II CỦA HỘI LIÊN HIỆP THANH NIÊN VIỆT NAM⁴²

Bác thân ái chào các đại biểu,

Hôm qua, Bác đọc báo Trung Quốc, có một bài phê bình văn chương, trong đó có câu:

“Nói ít mà ý nghĩa nhiều, hơn là nói nhiều mà ý nghĩa ít”.

Bác rất thấm thía. Vả lại những điều cần nói thì các cô, các chú đã nói, và đồng chí Thủ tướng Phạm Văn Đồng đã thêm ý kiến. Vậy Bác chỉ nói ít thôi. Bác chỉ nói: “*Bác rất yêu quý thanh niên*”.

Nếu cần giải thích thì Bác nói thêm thế này: “Bác rất yêu mến thanh niên”.

- Vì thanh niên là người *tiếp sức* cách mạng cho thế hệ thanh niên già, đồng thời là người phụ trách dìu dắt thế hệ thanh niên tương lai - tức là các cháu nhi đồng.

- Vì thanh niên là người *xung phong* trong công cuộc phát triển kinh tế và văn hóa, trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội. Về *nông nghiệp*, số đông “kiện tướng” làm công tác thủy lợi, làm phân bón, vỡ đất hoang, cải tiến nông cụ, v.v. đều là thanh niên. Về *công nghiệp*, trong phong trào cải tiến kỹ thuật, nâng cao năng suất, thanh niên cũng là người xung phong. Về *văn hóa*, trong công việc xóa nạn mù chữ, bổ túc văn hóa, thi đua “Hai tốt”, thanh niên cố gắng nhiều và có công nhiều. Nhân đây, Bác gửi lời khen ngợi

những cháu thanh niên gái và trai đang xung phong lên miền núi vỡ hoang, và các thầy giáo, cô giáo thanh niên đang xung phong đưa văn hóa lên giúp đồng bào miền núi.

- Vì thanh niên là lực lượng cơ bản trong bộ đội, công an và dân quân tự vệ, đang hăng hái giữ gìn trật tự, trị an, bảo vệ Tổ quốc.

- Vì trong mọi công việc, thanh niên thi đua thực hiện khẩu hiệu: “Đâu cần, thanh niên có; việc gì khó, thanh niên làm”.

- Vì hai người đầu tiên chinh phục vũ trụ: Hai anh hùng Liên Xô, đồng chí Gagarin và đồng chí Titốp cũng là thanh niên.

Đại hội này đã nêu rõ mấy nhiệm vụ chính của thanh niên ta như: đoàn kết chặt chẽ, ra sức học tập, phấn đấu hoàn thành vượt mức kế hoạch 5 năm lần thứ nhất của Nhà nước, v.v.. Như thế là rất đúng. Bác mong các cháu thực hiện cho kỳ được những điều đó.

Bác muốn nói thêm một điểm nữa. Thanh niên ta có vinh dự to thì cũng có trách nhiệm lớn. Để làm tròn trách nhiệm, thanh niên ta phải nâng cao *tinh thần làm chủ tập thể*, trừ bỏ chủ nghĩa cá nhân, chống phô trương hình thức, chống kiêu ngạo tự mãn. Phải thấm nhuần *đạo đức cách mạng* tức là học tập, lao động, sinh hoạt theo đúng đạo đức của thanh niên xã hội chủ nghĩa, cộng sản chủ nghĩa. Như vậy là thanh niên ta góp phần xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc làm nền tảng vững mạnh để thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Chúc Đại hội thành công tốt đẹp.

Và nhờ các đại biểu chuyển lời chào thân ái của Đảng, Chính phủ và của Bác đến thanh niên cả nước ta.

Nói ngày 20-12-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2830,

ngày 21-12-1961.

LẠI THÊM MỘT VỐ VÀO ĐẦU THỰC DÂN

Cách mạng Tháng Mười vĩ đại đã mở đường thắng lợi cho giai cấp công nhân, đồng thời vạch đường giải phóng cho các nước thuộc địa và nửa thuộc địa. Trong mười lăm năm gần đây, phe xã hội chủ nghĩa càng phát triển mạnh mẽ, và hàng loạt dân tộc bị áp bức ở châu Á, châu Phi và châu Mỹ Latinh đã giành được độc lập tự do. Chủ nghĩa thực dân đã tan rã từng mảng và đang hấp hối.

Ở hội Liên hợp quốc, Liên Xô đã đề nghị tiêu trừ tận gốc chủ nghĩa thực dân. Đề nghị chính đáng ấy được các nước ủng hộ. Nhưng cho đến nay, bọn đế quốc phương Tây tìm mọi cách ngăn trở đề nghị ấy thi hành. Do đó, Bồ Đào Nha tuy là một nước đế quốc nhỏ (non 9 vạn cây số vuông đất đai và non 9 triệu nhân dân) cứ ngang nhiên lên mặt thực dân, cứ bám lấy một số thuộc địa ở châu Phi và châu Á, trong đó có xứ *Goa*.

Goa, Diu, và Daman (hơn 4 nghìn cây số vuông đất đai với 65 vạn nhân dân) là của Ấn Độ bị Bồ Đào Nha xâm chiếm hơn 400 năm nay. Từ ngày Ấn Độ được độc lập, Chính phủ Ấn đã nhiều lần đề nghị thu hồi xứ Goa bằng phương pháp hòa bình. Nhưng thực dân Bồ cứ làm ngơ không chịu thương lượng.

Không nỡ để đồng bào mình bị dọa dẫm, đất nước mình bị chia cắt, vừa rồi nhân dân và Chính phủ Ấn Độ phải dùng vũ lực để giải phóng xứ Goa.

Liên Xô, Trung Quốc, Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, các nước xã hội chủ nghĩa khác, và hầu hết các nước Á - Phi đều nhiệt liệt đồng tình và ủng hộ việc hoàn toàn chính nghĩa ấy của Ấn Độ.

Trái lại các nước phương Tây, nhất là Mỹ - tự xưng “người bạn tốt” và Anh - “bà con trong khối liên minh” của Ấn - thì ra sức bênh vực thực dân Bồ và kịch liệt phản đối Ấn. *Chúng trắng trợn vu khống Ấn là người xâm lược*, và đòi Ấn phải rút quân ra khỏi xứ Goa!

Nhân dân ta rất vui mừng Ấn Độ đã thắng lợi, nhân dân Goa đã được trở về với Tổ quốc mình. Nhân dân Ấn Độ thì càng thấy rõ ai là thù, ai là bạn. Nhân dân thế giới càng vui mừng rằng chủ nghĩa thực dân đã bị thêm một vết vào đầu và đã đến ngày hoàn toàn tan rã.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2831,
ngày 22-12-1961.

TẾT TRỒNG CÂY

Hai Tết trồng cây trước, do đồng bào vui vẻ và hăng hái tham gia, cho nên ngày nay cả miền Bắc đã có độ 10 triệu cây, cao từ 1 đến 2 thước, ngành rậm, lá tươi. Đó là một kết quả tốt.

Một cây làm chẳng nên non,

Mười triệu cây đứng lại thành một hòn núi rất to.

Một thành tích nữa, là chúng ta đã thu được một số kinh nghiệm tốt.

Kinh nghiệm tập thể tốt như hợp tác xã Lạc Trung (Vĩnh Phúc), hợp tác xã Yên Trường (Thanh Hóa), v.v..

Kinh nghiệm tốt của cá nhân các cụ phụ lão như cụ Chuẩn (84 tuổi, xã Yên Hòa, tỉnh Quảng Bình), chị em phụ nữ như bà Nhân (xã Chi Lăng, Phú Thọ), của thanh niên như anh Trần Văn Ngõ (cụt một tay, xã Thái Đô, Hà Nội), v.v. đều là “kiện tướng” trồng cây. Những kinh nghiệm ấy chúng ta cần phải phổ biến cho rộng khắp, thí dụ:

Lạc Trung (trong kháng chiến bị giặc Pháp đốt trụi) đã trồng được hơn 4 vạn cây. Làng xóm trở nên tươi tốt, lại đã thu được hơn 1.000 đồng. Nay Lạc Trung hợp nhất với hai hợp tác xã Hà Phú và Hà Trì thành hợp tác xã Hồng Phong. Hợp tác xã Hồng Phong đã trồng được gần 94.000 cây, bình quân mỗi người 52 cây.

Vì sao họ đạt được thành tích tốt? Vì cá nhân thì chăm chỉ và chuyên cần, họ bền trí như ông già rồi núi¹⁾. Tập thể thì họ biết cách làm: Họ cử những cụ già hăng hái lập thành những tổ chuyên trách trồng cây, các xã viên đều tùy khả năng mà giúp sức, các em nhi đồng thì có những đội bảo vệ cây cối. Họ thực hiện khẩu hiệu “Yêu cây như yêu con”. Đó là nguyên nhân thắng lợi của họ.

Hồng Phong và Yên Trường làm được thì các hợp tác xã khác (nhất là ở vùng Hà Nội, trong 100 xã mới có vài mươi xã thực hiện khá Tết trồng cây) không lẽ gì không làm được.

Nhân đây, xin góp vài ý kiến: Hợp tác xã Hồng Phong thách các hợp tác xã khác thi đua:

1- A) Trong năm 1962 bình quân mỗi người trồng 50 cây và

B) Bảo đảm cây nào cũng tốt.

2- Bảo đảm những cây trồng hai năm trước đều tốt, nếu cây nào hỏng thì phải trồng lại.

Điều kiện B và điều kiện số 2 đều đúng. Nhưng điều kiện A hơi quá cao, hợp tác xã nào làm được như thế càng tốt. Nhưng mỗi cuộc thi đua phải có *tính phổ biến*, sao cho mọi người, mọi tập thể cố gắng thì đều có thể đạt được.

Tết trồng cây cũng như mọi việc khác, các cấp ủy đảng phải lãnh đạo cụ thể và chặt chẽ thì sẽ thành công.

Chúc đồng bào một Tết trồng cây vui vẻ và thắng lợi.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2839,
ngày 30-12-1961.

1) Ngày xưa ở Trung Quốc có một ông già quyết tâm san phẳng một hòn núi để làm ruộng. Có người bảo: “Cụ không bao giờ rời được núi đâu”. Cụ già nói: “Ngày nào tôi cũng đào, tôi đào chưa xong thì con cháu tôi tiếp tục đào, chúng tôi nhất định san phẳng được hòn núi này” (TG).

THƯ GỬI NHÂN DÂN MỸ

Các bạn thân mến,

Trước hết, chúng tôi phải nói ngay rằng chúng tôi phân biệt rõ ràng đế quốc Mỹ là kẻ thù và nhân dân Mỹ là người bạn của nhân dân Việt Nam. Chúng tôi gửi thư này để bày tỏ với các bạn tình hình ở nước chúng tôi.

Gần một thế kỷ qua, thực dân Pháp đã áp bức chúng tôi thậm tệ. Sau cuộc Cách mạng Tháng Tám (1945) và sau 9 năm kháng chiến gian khổ và anh dũng (1946 - 1954), chúng tôi đã đập tan ách thực dân Pháp và giải phóng đất nước của mình.

Trong những năm nhân dân Việt Nam kháng chiến, Chính phủ Mỹ đã giúp sức thực dân Pháp chống lại chúng tôi, nhưng chúng đã thất bại. Hội nghị Giơnevơ 1954 đã quy định: Quân đội thực dân Pháp tạm kéo vào miền Nam để từ đó rút hết về Pháp; và đến năm 1956 cả nước Việt Nam sẽ có tổng tuyển cử tự do để thống nhất nước nhà.

Nhưng từ đó Chính phủ Mỹ đã ra sức phá hoại Hiệp định Giơnevơ, giúp Ngô Đình Diệm lập chế độ độc tài phát xít ở miền Nam.

Ngô Đình Diệm là một người xuất thân từ gia đình đại phong kiến. Y đã là tôi tớ trung thành của thực dân Pháp và làm đến chức Thượng thư. Trong thời kỳ Thế giới chiến tranh lần thứ hai, y đã cấu kết với phát xít Nhật chống lại Đồng minh. Trong những năm nhân dân Việt Nam kháng chiến chống Pháp, thì y chạy trốn ở nước ngoài. Từ ngày được Chính phủ Mỹ đưa lên nắm chính

quyền, không tháng nào, năm nào mà y không gây ra thảm họa chinh chiến giết hại nhân dân.

Theo những con số chưa đầy đủ, trong 7 năm qua chính quyền Diệm đã:

- Bỏ thuốc độc 6.000 người bị giam ở Phú Lợi.
- Giết chết hơn 80.000 người.
- Bắn bị thương 23.000 người.
- Giam cầm và tra tấn dã man 527.000 người.

Trong những cuộc càn quét liên miên, bọn Diệm đã hành động cực kỳ man rợ, như bêu đầu, mổ bụng, móc mắt, ăn gan những người bị chúng nghi ngờ, không kể đàn ông, đàn bà, ông già, con trẻ. Chính quyền Diệm đã đốt phá hàng trăm làng mạc, dồn ép hàng vạn gia đình dân cày vào các trại tập trung, chính quyền Diệm đã phá hoại tận gốc nền kinh tế của nhân dân. Một thí dụ: Mười năm trước đây Nam Bộ mỗi năm bán ra ngoài từ 1 triệu đến 1 triệu rưỡi tấn gạo; mà năm nay Nam Bộ thiếu gạo phải nhập khẩu 10 vạn tấn.

Trong lúc đó thì gia đình Diệm phát tài trên xương máu của nhân dân. Báo chí Mỹ cũng đã nhận rằng: “Gia đình Diệm gửi tiền bạc vào các nhà băng Mỹ, Nhật, Pháp, Thụy Sĩ... là một gia đình giỏi nhất về tài buôn bán ở Đông Nam Á, là những người triệu phú thứ 16 trên thế giới”.

Các báo Mỹ như *Tin tức thế giới* và *Mặt trời New York* v.v. (tháng 11-1961) đã viết: “Hơn 11 triệu nông dân miền Nam căm ghét Diệm... vì hành động độc tài vô lý của chính quyền y...”.

Báo *New York Times* (12-12-61) viết: “Có chứng cứ hết sức rõ ràng là chế độ Diệm đang mất tín nhiệm một cách mau chóng do sự bất lực, gia đình trị, thối nát và độc tài của nó”.

Bị bóc lột và khủng bố dã man tàn nhẫn như thế, đồng bào chúng tôi ở miền Nam phải nổi lên chống Diệm, và đòi tự do, dân chủ, cơm áo, hòa bình. Đó là một cuộc đấu tranh chính nghĩa.

Trong *Tuyên ngôn độc lập* của nước Mỹ⁴³ có nói:

“Bất kỳ khi nào hễ một hình thức chính phủ trở nên phá hoại những mục đích ấy (đời sống, tự do, và hạnh phúc) thì nhân dân có quyền thay đổi hoặc trừ bỏ chính phủ ấy, và lập nên chính phủ mới”.

Trong lúc ở nước Mỹ có hơn 5 triệu thợ thuyền thất nghiệp, 1/3 gia đình thiếu nhà ở, 1/4 nhân dân thiếu bánh ăn, hàng triệu trẻ con thiếu trường học... (lời của Toruman và Kennơđi), Chính phủ Mỹ không lo cứu họ mà mỗi năm lại bỏ ra hàng trăm triệu đôla để giúp bọn Diệm đàn áp nhân dân miền Nam Việt Nam. Hiện nay, Chính phủ Mỹ lại giúp bọn Diệm tăng thêm quân đội lên 50 vạn binh lính, dồn 1 triệu nhân dân vào trại tập trung dinh điền, và lập những vùng đai trắng hàng trăm cây số. Đồng thời, Chính phủ Mỹ đang cấp tốc gửi sang giúp Diệm hàng chục máy bay oanh tạc, xe tăng, tàu chiến, hàng nghìn quân quan và binh sĩ Mỹ thuộc hải lục không quân và hàng trăm chó bécgiê, nhằm thực hiện kế hoạch Xtalây, hồng tiêu diệt trong 18 tháng phong trào yêu nước của nhân dân miền Nam Việt Nam, và âm mưu xâm phạm miền Bắc.

Chính phủ Mỹ còn dự tính đưa nhiều lực lượng không quân và lực quân Mỹ và quân đội khối SEATO vào miền Nam Việt Nam (Tin *UPI*).

Hành động như thế, là Chính phủ Mỹ đã làm trái *Tuyên ngôn độc lập* cao quý của nhân dân Mỹ, làm hại nhân dân miền Nam Việt Nam, phá hoại hòa bình ở Đông Nam Á. (Nhưng không vì thế mà được lòng biết ơn của bọn Diệm, cuối tháng 11 vừa qua các báo của Diệm đã công kích Mỹ một cách không nể nang). Để lừa bịp nhân dân nước Mỹ và nhân dân thế giới, Chính phủ Mỹ đã bịa đặt ra những cái gọi là “chống cộng”, “chống âm mưu lật đổ”.

Thử hỏi: Nhân dân miền Nam Việt Nam đều chống chính quyền Diệm thế là họ đều cộng sản cả hay sao? Những bộ đội của Diệm làm đảo chính tháng 11-1960 ở Sài Gòn là do “âm mưu lật đổ” của miền Bắc hay sao?

Các bạn nhân dân Mỹ,

Việt Nam và nước Mỹ cách xa nhau nửa quả địa cầu. Nhân dân Mỹ và nhân dân Việt Nam không thù không oán. Nhân dân Việt Nam kính trọng các bạn là một dân tộc đầu tiên đã phất cờ chống chủ nghĩa thực dân (1775 - 1783) và chúng tôi mong muốn có quan hệ hữu nghị với các bạn. Nhân dân Việt Nam đang kiên quyết phấn đấu để thực hiện hòa bình thống nhất đất nước của mình như Hiệp định Giơnevơ đã quy định.

Sự can thiệp của Chính phủ Mỹ thật là nguy hiểm và vô lý. Giá phỏng một nước ngoài nào đó can thiệp trắng trợn vào nội bộ của nước Mỹ, âm mưu chia cắt nước Mỹ làm đôi, thì chắc chắn toàn dân nước Mỹ sẽ nổi lên chống lại đến cùng. Hiện nay, Chính phủ Mỹ đang dùng quân sự can thiệp vào nội bộ Việt Nam, đang âm mưu chia cắt lâu dài đất nước Việt Nam chúng tôi. Chúng tôi buộc phải đấu tranh chống sự can thiệp của đế quốc Mỹ. Và chúng tôi mong các bạn hành động ngay để ngăn cản Chính phủ Mỹ phát động một cuộc chiến tranh phi nghĩa chống nhân dân Việt Nam.

Nhân dịp năm mới, chúng tôi chân thành chúc các bạn nhiều sự tốt lành.

Viết cuối tháng 12-1961.

Tài liệu lưu tại

Bảo tàng Hồ Chí Minh.

LỜI CHÚC TẾT ĐỒNG BÀO CẢ NƯỚC

Đồng bào yêu quý,

Trong năm qua, nhân dân thế giới và nhân dân ta đã thu được những thắng lợi rực rỡ.

Phe xã hội chủ nghĩa thế giới ngày thêm hùng mạnh.

Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô đã thông qua một cương lĩnh xây dựng chủ nghĩa cộng sản vĩ đại, thực hiện mơ ước nghìn năm của loài người. Liên Xô đã đi đầu trong công cuộc chinh phục vũ trụ. Sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở các nước anh em khác cũng tiến thêm những bước rất lớn.

Phong trào giải phóng dân tộc ở châu Á, châu Phi, châu Mỹ Latinh tiếp tục lên cao. Nhiều nước độc lập mới liên tiếp ra đời. Hệ thống thuộc địa càng thêm tan rã.

Phong trào đấu tranh của giai cấp công nhân ở các nước tư bản rất sôi nổi.

Nói tóm lại: Lực lượng xã hội chủ nghĩa hơn hẳn lực lượng đế quốc, lực lượng hòa bình hơn hẳn lực lượng chiến tranh.

Nhưng bọn đế quốc do Mỹ cầm đầu còn ngoan cố. Chúng đang ráo riết chuẩn bị một cuộc chiến tranh thế giới mới. Vì vậy, nhân dân thế giới phải nâng cao cảnh giác, đoàn kết chặt chẽ, kiên quyết đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc, vì hòa bình, dân chủ, độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Năm mới họ nhất định sẽ giành được những thắng lợi mới.

Trong nước, đồng bào ta ở *miền Bắc* đã đoàn kết phấn đấu và thu được nhiều thành tích tốt đẹp trong năm đầu của kế hoạch 5 năm lần thứ nhất. Công nghiệp, nông nghiệp, văn hóa, xã hội đều có những bước tiến vẻ vang. Đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân được nâng cao rõ rệt.

Ở *miền Nam* nước ta, dưới chế độ tàn bạo của Mỹ - Diệm, phong trào đấu tranh yêu nước của đồng bào ta đòi cơm áo, đòi tự do, đòi hòa bình thống nhất Tổ quốc phát triển mạnh mẽ và được sự đồng tình và ủng hộ ngày càng rộng rãi của nhân dân trên thế giới. Mấy tháng qua, đế quốc Mỹ đã bước đầu vũ trang xâm lược miền Nam nước ta, trắng trợn phá hoại Hiệp nghị Giơnevơ, uy hiếp nghiêm trọng hòa bình ở Đông Dương và Đông Nam Á. Nhưng kinh nghiệm lịch sử đã chứng tỏ rằng cuối cùng đế quốc nhất định sẽ thất bại, nhân dân nhất định sẽ thắng lợi.

Nhân dịp năm mới, tôi thân ái gửi lời hỏi thăm đồng bào ruột thịt miền Nam đang dũng cảm giương cao ngọn cờ vẻ vang giải phóng dân tộc và bảo vệ hòa bình.

Chúng ta luôn luôn chủ trương rằng: Thống nhất nước Việt Nam là sự nghiệp thiêng liêng của toàn dân Việt Nam. Đại diện của hai miền có thể gặp nhau, cùng nhau bàn bạc, tìm con đường tốt nhất để hòa bình thống nhất Tổ quốc, trên cơ sở độc lập, dân chủ như Hiệp nghị Giơnevơ đã quy định.

Chúng ta kiên quyết chống đế quốc Mỹ can thiệp vào nội bộ của nước ta.

Tôi nhiệt liệt khen ngợi toàn thể đồng bào ở *miền Bắc* đã hăng hái thi đua xây dựng miền Bắc xã hội chủ nghĩa. Năm mới, nền kinh tế của ta càng phát triển, tiến bộ càng to lớn. Nhưng yêu cầu và khó khăn còn nhiều. Đó là những khó khăn của sự trưởng thành. Phải vượt khó khăn hiện tại để hưởng lợi ích muôn đời. Đồng bào ta: công nhân, nông dân, trí thức, bộ đội, cán bộ... hãy nâng cao tinh thần làm chủ nước nhà, hãy ra sức thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, hoàn thành tốt kế hoạch nhà nước

năm 1962; phải luôn luôn nâng cao cảnh giác, giữ gìn trật tự an ninh, đoàn kết phấn đấu đưa miền Bắc tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội, làm cơ sở vững mạnh cho công cuộc đấu tranh hòa bình thống nhất nước nhà.

Tôi thân ái gửi lời hỏi thăm kiều bào ta ở nước ngoài, và chúc kiều bào đoàn kết, tiến bộ, hết lòng phục vụ Tổ quốc.

Nhân dịp này, tôi xin thay mặt đồng bào chúc Đảng, Chính phủ và nhân dân Liên Xô, Trung Quốc và các nước xã hội chủ nghĩa anh em khác, chúc các dân tộc đang anh dũng đấu tranh giành tự do, độc lập, chúc nhân dân yêu chuộng hòa bình trên thế giới:

Năm mới nhiều thắng lợi mới!

Báo *Nhân dân*, số 2841,
ngày 1-1-1962.

TỐT ĐẸP THAY!

Dưới chế độ xã hội chủ nghĩa, nhân dân ta ngày càng thấm nhuần tinh thần làm chủ nước nhà. Do đó mà miền Bắc nước ta có những tiến bộ rất tốt đẹp. Vài thí dụ:

Về công nghiệp: Năm ngoái hơn 500 nhà máy và công trường hăng hái tham gia phong trào thi đua với “Duyên Hải”. Nhà máy Duyên Hải thì đã sản xuất gấp 3 lần rưỡi năm 1960 và đã hoàn thành kế hoạch trước thời hạn hơn 100 ngày.

Về nông nghiệp: 89% nông dân ta đã vào hợp tác xã. Và hơn 68% hợp tác xã đã lên toàn thôn. Nhiều hợp tác xã hăng hái thi đua với “Đại Phong” và đã đuổi kịp hoặc vượt qua Đại Phong về mặt này hoặc mặt khác. Đại Phong thì đã đạt kết quả tốt như sau: Ruộng đất mỗi người từ 3 sào 9 tăng lên 9 sào 6. Năng suất mỗi mẫu tây từ 15 tạ tăng lên 24 tạ. Lương thực bình quân mỗi người mỗi năm độ 350 kilô tăng lên 1.300 kilô...

Năm ngoái, đồng bào nông dân đã vỡ hoang được 10 vạn mẫu tây, tăng hơn năm 1960 13 lần.

Về văn hóa giáo dục: Hơn 2.300.000 trẻ em đi học từ cấp I đến cấp III. Một triệu người học bổ túc. Gần 8 vạn cán bộ và công nhân tự học lớp đại học ở cơ quan và xí nghiệp. Xã nào cũng có trường cấp I, nhiều huyện có trường cấp III. Cứ độ 3, 4 người dân thì có 1 người đi học...

Về thuần phong mỹ tục: Có những em nhi đồng gan dạ nhảy xuống nước sâu cứu bạn khỏi chết đuối. Nhiều em bé (và người lớn)

không tham của rơi, nhặt được của rơi đã trả lại cho người đánh mất. Có những thanh niên đã cởi áo nhường cho những người rét dù người đó không quen biết mình. Có những công nhân xích lô đã không ngại đêm khuya gió rét luôn luôn sẵn lòng chở giúp người ốm đến nhà thương. Có nhiều cụ già không quản đầu bạc rằng long luôn luôn xung phong làm những công việc nghĩa vụ...

Những thí dụ trên đây chỉ là vài đóa hoa trong vườn xuân xã hội chủ nghĩa, nhưng cũng đủ chứng tỏ rằng: nhờ sự giáo dục của Đảng, nhân dân ta tiến bộ rất nhiều về mọi mặt.

Trên đà tiến bộ tốt đẹp ấy, mọi người chúng ta, bất kỳ làm việc gì, đều phải cố gắng thi đua hoàn thành nhiệm vụ, để góp phần làm cho xã hội ta đã tốt đẹp, ngày càng tốt đẹp hơn nữa.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2845,
ngày 5-1-1962.

**BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ
TRUYỀN ĐẠT NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ
VÀ NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG CHÍNH PHỦ
VỀ KẾ HOẠCH NHÀ NƯỚC NĂM 1962**

Các đồng chí,

Mấy hôm nay chúng ta bàn kế hoạch năm 1962 của Nhà nước nhằm phát triển hơn nữa kinh tế và văn hóa và cải thiện hơn nữa đời sống của nhân dân. Bác nêu vài ý kiến để các đồng chí tham khảo:

Trước hết, phải nhận rằng năm ngoái chúng ta có những bước tiến khá lớn. Đó là do nhân dân ta và cán bộ ta có những thành tích và sáng kiến tốt trong việc đẩy mạnh phong trào thi đua yêu nước. *Nông nghiệp* thì có cuộc thi đua với Đại Phong. *Công nghiệp* thì có phong trào thi đua với Duyên Hải. *Thủ công nghiệp* thì có phong trào thi đua với Thành Công, v.v.. Chúng ta cần phải phát triển những tiến bộ đó, đồng thời phải kiên quyết sửa chữa những nhược điểm và khuyết điểm để làm cho kế hoạch năm nay thắng lợi to lớn và toàn diện hơn nữa.

Những điểm tốt các ngành, các nghề, các địa phương đã đạt được, các đồng chí đều biết rồi. Ở đây, Bác chỉ tóm tắt nêu những *thiếu sót* cần phải kiên quyết sửa chữa, để giành kết quả to hơn.

Về *nông nghiệp* - Vụ chiêm năm ngoái diện tích có tăng, nhưng năng suất lại kém. Vì sao? Vụ mùa thì nhiều nơi kỹ thuật cày cấy

còn kém; nhiều nơi còn cấy chạy, việc trừ sâu kém, không kịp thời vụ, v.v..

Lấy Nghệ An làm thí dụ: Năm ngoái 28% diện tích chiêm còn cấy chạy, 25% diện tích cấy không kịp thời vụ. Theo báo cáo của tỉnh ngày 6-1-1962 thì: Hiện nay Nghệ An mới cấy được 40%, cây công nghiệp chưa trồng được mấy. Công việc thu mua lương thực mới đạt 1 phần 3. Nói tóm lại là mọi việc còn chậm.

Ngành *chăn nuôi* còn yếu, thế mà trong mùa đông này nhiều nơi để trâu bò chết rét. Tình hình nhiều tỉnh cũng giống như Nghệ An.

Hợp tác xã Đại Phong mỗi người làm được 262 ngày công và thu được 1.120 cân thóc, sao các hợp tác xã khác không làm được như thế?

Về *thủ công nghiệp* - Nhiều địa phương chưa lãnh đạo một cách tích cực, chưa giải quyết tốt vấn đề nguyên liệu, vấn đề tiêu thụ, v.v. cho thủ công nghiệp.

Về *công nghiệp* - Thì giá thành còn cao, chất lượng còn kém, còn nhiều hàng hỏng và chưa phục vụ tốt cho nông nghiệp.

Ngành gỗ - Vì Trung ương và địa phương quản lý kém cho nên không đạt mức kế hoạch. Thí dụ như Lâm trường Nghĩa Đàn thiếu phương tiện vận chuyển, mãi đến quý III, Tổng cục Lâm nghiệp mới cho một số dây song không thấm vào đâu. Nhưng do sự cố gắng của cán bộ và công nhân lâm trường mà quý IV đã chuyển biến tốt. Trước kia mỗi ngày chỉ chuyển được 2 chuyến và làm được 110 thước khối thì nay đã tăng lên 6 chuyến và 225 thước khối.

Vì sao không tổng kết những kinh nghiệm tốt ấy và phổ biến cho nơi khác làm theo?

Về *xây dựng cơ bản* - Cũng không đạt mức kế hoạch, nhiều chỗ chất lượng còn kém, giá thành còn cao. Có khuynh hướng phô trương, lãng phí.

Về *biên chế* - Từ các bộ, các ngành và các địa phương, bộ máy đều quá công kênh và càng ngày càng phình ra. Vì vậy mà sinh ra quan liêu, lãng phí.

Một nhược điểm nữa là từ các cơ quan trung ương đến các địa phương *chưa thật nhất trí*, trên dưới chưa thật thông suốt, đang còn khuynh hướng bản vị, cục bộ...

Từ nay, chúng ta phải có *một chuyển biến thật mạnh*. Từ trên đến dưới, từ Trung ương đến địa phương đều phải chuyển mạnh để hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch 1962. Các bộ, các tỉnh, các ngành, các nghề đều phải nâng cao tinh thần trách nhiệm, phải có *biện pháp* cụ thể, thiết thực, toàn diện và kịp thời.

Chúng ta phải thực hành *tiết kiệm* về các mặt để thêm vốn vào công cuộc xây dựng. Chúng ta phải phấn đấu để *tự lực cánh sinh*.

Mọi người, mọi ngành phải có quyết tâm vượt mọi khó khăn gian khổ để xây dựng nước nhà. Chúng ta còn có nhiều khó khăn tạm thời, nhưng chúng ta có nhiều điều kiện thuận lợi: Đảng ta lãnh đạo đúng đắn, dân ta hăng hái thi đua, các nước anh em giúp đỡ.

Chương trình xây dựng chủ nghĩa cộng sản của Liên Xô và kế hoạch hoàn thành xây dựng chủ nghĩa xã hội của các nước anh em khác khuyến khích và cổ vũ chúng ta.

Công việc trước mắt là: Các bộ, các ngành, các địa phương phải có kế hoạch *cân đối*, phải quyết tâm thực hiện cho kỳ được kế hoạch đó; phải quản lý tốt sức lao động; đẩy mạnh việc thu mua lương thực, đẩy mạnh việc sản xuất Đông Xuân.

Toàn Đảng, toàn dân, đồng tâm nhất trí, trên dưới quyết chí, chuyển mạnh, chuyển nhanh, vượt mức hoàn thành kế hoạch 1962, chuẩn bị tiến dài cho cả kế hoạch 5 năm.

Như vậy, chúng ta nhất định xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Nói ngày 11-1-1962.

Báo *Nhân dân*, số 2852,

ngày 12-1-1962.

ĐIỆN GỬI TỔNG THỐNG XUCÁC NÔ

Kính gửi Tổng thống Xucác nô,

Tôi vô cùng cảm phần được tin bọn đế quốc lại vừa âm mưu ám hại Tổng thống, và tôi rất vui mừng được tin Tổng thống được bình yên.

Nhân dân Việt Nam kiên quyết ủng hộ Tổng thống và nhân dân Indônêxia anh em trong công cuộc giải phóng miền Tây Iriăng.

Chúc Tổng thống và nhân dân Indônêxia thắng lợi.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa**

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2853,
ngày 13-1-1962.

NÓI THẬT KHÔNG MẤT LÒNG

Hiện nay, khắp miền Bắc ta có rất nhiều hợp tác xã thi đua với Đại Phong và tiến bộ rất khá.

Ở những hợp tác xã ấy, đảng viên và đoàn viên đều gương mẫu. Ban quản trị thì dân chủ và công bằng. Xã viên đều đoàn kết, phấn khởi, hăng hái thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm. Mọi người đều thấm nhuần tư tưởng làm chủ hợp tác xã, làm chủ nước nhà.

Kết quả là hợp tác xã ngày càng phát triển tốt. Thu nhập của xã viên tăng thêm. Đời sống của họ được nâng cao rõ rệt. Đồng thời những công việc nghĩa vụ (như nộp thuế, trả nợ, bán thóc cho Nhà nước) họ đều làm nhanh, gọn, tốt.

Nhưng bên cạnh những hợp tác xã tốt, các nơi vẫn rải rác còn một số hợp tác xã lạc hậu. Thí dụ:

Ở *Nam Định* có những xã như Giao Hoàn, Xuân Tiến... còn có những người nấu rượu lậu, lãng phí lương thực. Thậm chí có cán bộ tuyên truyền cũng phạm lỗi ấy. Hoặc như huyện Giao Thủy, trong 11 tháng (1961) đã lãng phí vào rượu lậu hơn 128 tấn thóc.

Ở *Sơn Tây*, xã Đồng Khánh, trong ngày mùa màng mà các cán bộ trong ban quản trị cũng như nhiều đảng viên và đoàn viên đều đi kiếm cá để bán lấy tiền, lơ là với công việc sản xuất, phân bón rất kém, thủy lợi rất chậm...

Ở *Nghệ An*, hợp tác xã Minh Quang không ra sức làm phân bón, một nửa diện tích ruộng còn cấy chay...

Các *chi bộ* những nơi như vậy cần phải nghiêm khắc tự phê bình và quyết tâm sửa chữa. Đảng ủy tỉnh và huyện cần phải thiết thực phê bình và giúp đỡ họ sửa chữa để tiến bộ.

Tất cả các hợp tác xã phải có quyết tâm phấn đấu trở thành “Đại Phong” và tranh thủ một vụ Đông Xuân thắng lợi.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2857,
ngày 17-1-1962.

ĐẠO ĐỨC MỸ

Ở Mỹ, những sách báo tiến bộ đều bị chính quyền cho là tuyên truyền cộng sản và bị cấm ngặt. Trái lại, những sách báo trụ lạc thì rất thịnh hành. Theo lời một cựu Bộ trưởng Bộ Bưu điện thì mỗi năm bọn bán sách “lợn” (khiêu dân) thu nhập hơn 2.000 triệu đôla. Hiện nay các báo Mỹ đang quảng cáo rùm beng cho quyển *Tổng hợp các án mạng* gồm 1.126 vụ giết người rùng rợn!

99% phim ảnh Mỹ đều thuộc loại cướp của, giết người.

Nền văn hóa ấy đã có kết quả như sau: Trong năm 1960 ở Mỹ có 1.861.000 vụ phạm tội, tức là cứ non 100 người thì có 1 người phạm tội. Bình quân cứ:

1 nửa phút đồng hồ thì có một vụ trộm,
2 phút thì có một vụ trộm xe hơi,
4 phút thì có một vụ ẩu đả,
34 phút thì có một vụ hiếp dâm,
50 phút thì có một vụ giết người.

Theo báo cáo của bác sĩ Lôuơnxten thì “nghề làm đi lậu” phát triển một cách đáng sợ, năm 1961 có hơn 20 vạn gái chữa hoang, trong số đó hơn 5.000 đứa chưa đầy 15 tuổi.

Song những tội phạm ấy chỉ là “hạng tôm tép”. Tạp chí Mỹ *Người báo cáo* viết: Công việc số 1 của *Cục Thanh tra Mỹ* là khủng bố những người tiến bộ. Còn việc chống tội phạm thì họ chỉ nhằm vào bọn tôm tép, những *công ty tội phạm* thì tha hồ hoành hành. Những công ty này là thứ xí nghiệp phát triển nhất và nhiều lãi

nhất ở Mỹ. Mỗi năm, nhà máy to nhất như *Điện khí thông dụng* cũng chỉ có 1 tỉ đôla tiền lãi, mà những công ty chứa cờ bạc bí mật thì thu đến 9 tỉ tiền lãi. Chúng dùng một nửa số lãi đó để mua chuộc cơ quan cảnh sát và các chính khách... Một tên trùm kéch xù đã chỉ định những người làm quan tòa và trả lương cho cảnh sát ở địa phương nó... Các công ty ấy giúp tiền chi phí cho mọi cuộc tuyển cử địa phương để bầu ra bọn vây cánh của chúng. Vừa qua, 36 tên cảnh sát và cả cảnh sát trưởng đã bị bắt quả tang trong mấy vụ ăn trộm, đầu cơ, bao gái điếm...

Nhưng Chính phủ Mỹ còn phạm tội ác to hơn nữa. Chúng đã xâm phạm miền Nam nước ta, Nam Triều Tiên, Đài Loan, v.v.. Chúng đe dọa loài người với bom nguyên tử và khinh khí. Bọn đại tư bản Mỹ chế tạo vũ khí giết người hàng loạt mà thu lãi hàng tỉ đôla. Đồng thời, chúng thầu làm hầm trú ẩn ở nước Mỹ để phát tài, chúng định giá mỗi hầm trú ẩn cá nhân từ 200 đến 2.195 đôla.

Đối với những người không có tiền làm hầm trú ẩn (hiện nay có hơn 5 triệu công nhân thất nghiệp và 7 triệu rưỡi người chỉ nhờ cứu tế mà sống) thì thế nào?

Trả lời câu hỏi đó, *Tuần báo Mỹ* của Giáo hội Mỹ viết: “Ai chạy vào hầm của người, thì kẻ đó là xâm lược. Người có quyền chống lại kẻ xâm lược bằng mọi cách...”.

Vài thí dụ về cách thực hiện “huấn thị” ấy:

- 1 tên buôn vàng ở châu Téchxót đặt sẵn ở hầm trú ẩn của y 4 khẩu súng trường, 1 khẩu súng lục, 1 khẩu súng làm chảy nước mắt - để chống những “kẻ xâm lược”.

- Thành phố Lát Vêgót vũ trang cho 5.000 dân quân, nếu có báo động thì họ phải dùng vũ lực ngăn chặn nhân dân nơi khác chạy đến hầm trú ẩn của thành phố này?

“Lợi tao trước hết, ai chết mặc ai”. Đạo đức Mỹ là như thế đó.

T.L.

DIỄN VĂN TRONG BUỔI CHIỀU ĐÃI ANH HÙNG PHI CÔNG VŨ TRỤ TITỐP

*Đồng chí Titốp thân mến,
Thưa các đồng chí và các bạn,*

Tôi xin thay mặt Trung ương Đảng, Chính phủ, Quốc hội, Mặt trận, Hội Việt - Xô hữu nghị và toàn thể nhân dân Việt Nam, thân ái và nhiệt liệt hoan nghênh đồng chí Titốp yêu quý và các vị cùng đi.

Nhờ sự giáo dục và bồi dưỡng của nhân dân Liên Xô, của Đảng Cộng sản Liên Xô vĩ đại, đồng chí Titốp, cũng như đồng chí Gagarin, đã hoàn thành thắng lợi nhiệm vụ vẻ vang và kỳ diệu nhất trong lịch sử loài người, đã lái con tàu vũ trụ Phương Đông chọc thủng vòm trời và bay 17 vòng quanh quả đất.

Từ ngày lịch sử vẻ vang đó, nhân dân khắp thế giới đều ca tụng kỳ công của người phi công anh hùng Liên Xô. Nhân dân Việt Nam cũng vừa ca tụng vừa tự hào, vì chúng tôi coi thắng lợi của Liên Xô như thắng lợi của bản thân mình vậy. Tôi còn nhớ hôm 7-8-1961 ở Việt Nam, khắp các trường học, nhà máy, nông trường, công trường, v.v. đã có những cuộc mít tinh tự động, nhiệt liệt chúc mừng đồng chí Titốp. Đặc biệt các cháu nhi đồng đã hăm hở tụ tập nhau ngay ngoài đường phố, nhảy nhót hoan hô:

Liên Xô muôn năm!

Hoan hô chú Titốp!

Đế quốc Mỹ thua đứt đi rồi!

Các cháu ấy cũng nhớ rằng trong thời gian từ cuộc thành công rực rỡ của đồng chí Gagarin đến cuộc thành công rực rỡ của đồng chí Titốp, đế quốc Mỹ đã nóng mũi và phái hai phi công bay phụt lên trời, nhưng không thể bay quanh quả đất, và lần thứ hai thì đã rơi bồm xuống biển.

Mọi người đã nhận rõ rằng thành công của đồng chí Titốp và đồng chí Gagarin càng chứng tỏ thêm chế độ xã hội chủ nghĩa hơn hẳn chế độ tư bản chủ nghĩa. Những thành công đó làm vẻ vang cho Liên Xô, cho đại gia đình xã hội chủ nghĩa và cho cả loài người. Nếu mai sau có các bạn từ mặt trăng hoặc sao Vàng, sao Lửa, v.v. đến thăm quả đất chúng ta, thì họ cũng là những người đi sau, mà các đồng chí Gagarin và Titốp thì đã xung phong dẫn loài người chúng ta đi trước.

Cách đây hơn 90 năm, Mác đã đoán trước rằng giai cấp vô sản sẽ tiến công lên trời. Ngày nay thành công của đồng chí Titốp và đồng chí Gagarin là một thành công của chủ nghĩa Mác - Lênin vĩ đại. Nó chứng tỏ rằng giai cấp vô sản cách mạng chẳng những làm chủ thế giới mà sẽ chinh phục và làm chủ cả vũ trụ.

Lần này đồng chí Titốp đến thăm chúng ta và chuyển cho chúng ta tình hữu nghị thắm thiết của nhân dân Liên Xô anh em.

Chúng ta vui mừng đón tiếp Anh hùng Titốp, người anh em, người đồng chí từ phương xa 70 vạn cây số trở về với chúng ta.

Trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà, chúng ta cần học tập nơi đồng chí Titốp những đức tính cao quý, như trí tuệ dồi dào, tinh thần anh dũng, đức tính khiêm tốn, chí khí kiên quyết, vượt tất cả mọi khó khăn, gian khổ để hoàn thành nhiệm vụ. Chúng ta đoàn kết chặt chẽ với nhân dân Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em khác, quyết tâm phấn đấu cho hòa bình thế giới, độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội đến thắng lợi hoàn toàn.

Chúng ta học tập đức tính tốt đẹp của đồng chí Titốp thì tôi chắc rằng Việt Nam ta cũng sẽ nảy nở thêm những anh hùng

(chưa phải là những anh hùng du hành vũ trụ) nhưng là những anh hùng lao động.

Hôm nay, tôi vui lòng thay mặt Đảng, Chính phủ và Quốc hội trao tặng đồng chí Titốp Huân chương “Anh hùng Lao động” Việt Nam.

Tôi đề nghị chúng ta nâng cốc:

Chúc sức khỏe các vị lãnh đạo Đảng Cộng sản và Chính phủ Liên Xô đứng đầu là đồng chí Khrútsốp.

Chúc tình đoàn kết giữa các nước anh em mà Liên Xô là trung tâm vĩ đại.

Chúc tình hữu nghị khăng khít giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Liên Xô.

Chúc sức khỏe đồng chí Titốp và các đồng chí cùng đi.

Chúc sức khỏe các đồng chí và các bạn có mặt ở đây.

Độc tối 21-1-1962.

Báo *Nhân dân*, số 2862,
ngày 22-1-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN TRONG CUỘC MÍT TINH CHÀO MỪNG ANH HÙNG PHI CÔNG VŨ TRỤ TITỐP ĐẾN THĂM HẢI PHÒNG

Nhận lời mời của Đảng, Chính phủ ta và của Bác, đồng chí Ghécman Titốp, Anh hùng du hành vũ trụ Liên Xô sang thăm nước ta. Đồng chí Titốp sang đây mang theo tình đoàn kết anh em của nhân dân Liên Xô, đồng thời cũng mang theo kinh nghiệm thi đua hoàn thành kế hoạch nhà nước do Đảng và Chính phủ Liên Xô đề ra.

Nhân dân Hải Phòng được vinh dự đón tiếp Anh hùng vũ trụ Titốp, có đồng ý gửi tới nhân dân Liên Xô lời hứa đoàn kết anh em không? Có đồng ý hứa với đồng chí Titốp kiên quyết hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch nhà nước năm 1962 do Đảng và Chính phủ nước ta đề ra không?

Thay mặt đồng chí Titốp và các đồng chí Trung ương cùng đi, Bác chúc nhân dân Hải Phòng ăn Tết vui vẻ, nhưng Bác nhắc thêm là phải tiết kiệm. Bác nhắc lại rằng mọi người phải quyết tâm hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay. Đơn vị nào, xí nghiệp nào, hợp tác xã nào thi đua hoàn thành vượt mức kế hoạch tốt nhất thì được lấy tên Anh hùng Ghécman Titốp. Các cô, các chú có đồng ý như thế không? Ai đồng ý thực hiện lời hứa với đồng chí Titốp thì giơ tay lên.

Nói ngày 22-1-1962.

In trong sách *Chủ tịch Hồ Chí Minh với
Đảng bộ và nhân dân Hải Phòng*,
Nxb. Hải Phòng, 1985, tr.122-123.

BÀI NÓI CHUYỆN TRONG BUỔI MÍT TINH CỦA NHÂN DÂN HÀ NỘI CHÀO MỪNG ANH HÙNG PHI CÔNG VŨ TRỤ TITỐP

Đồng bào ta hôm nay nhiệt liệt hoan nghênh đồng chí Anh hùng du hành vũ trụ Ghécman Titốp, rất vui vẻ, phấn khởi, thân mật. Đồng bào biết rằng phương Tây là các nước đế quốc, phương Đông là Liên Xô, Trung Quốc, các nước xã hội chủ nghĩa khác, các nước dân tộc chủ nghĩa ở châu Á, châu Phi, châu Mỹ Latinh. Vì thế mà Đảng và Chính phủ Liên Xô đặt tên cho các con tàu vũ trụ là tàu Phương Đông. Thế là phương Đông ta đã chinh phục được vũ trụ. Mà phương Tây chưa làm được gì hết. Mỹ nóng mũi cho hai người bay lên, nhưng đều rơi xuống, chuyến thứ hai rơi xuống biển. Cuối năm ngoái Mỹ cho đăng báo đến 24-1 năm nay sẽ cho bay một chuyến nữa, nhưng hôm nay vẫn chưa có gì. Phe xã hội chủ nghĩa, phe hòa bình dân chủ đã thắng, phe đế quốc đã thất bại và sẽ thất bại.

Đồng chí Titốp chúc Tết chúng ta không những đưa cái Xuân của quả đất đến cho chúng ta mà còn đưa mùa Xuân từ hơn 70 vạn cây số đến với chúng ta. Chúng ta phải tổ chức Tết cho vui vẻ, phấn khởi, tiết kiệm, không lãng phí. Trước khi đồng chí Titốp sang, một số nhà máy đã thi đua và có thành tích. Bác đề nghị các nhà máy, công trường, nông trường, hợp tác xã tổ chức một đợt thi đua đột xuất chừng độ 10 ngày hay hơn nữa, để lấy thành tích tặng đồng chí Titốp. Các nhà máy, công trường thi đua sản xuất,

các hợp tác xã thì thi đua cấy xong trước Tết. Để làm quà tặng đồng chí Titốp, tặng nhân dân Liên Xô, đồng bào ta hãy ra sức thi đua hoàn thành kế hoạch. Đồng bào có làm được không?

Nói ngày 24-1-1962.

Băng ghi âm lời phát biểu

của Chủ tịch Hồ Chí Minh

lưu tại Trung tâm Lưu trữ Quốc gia I.

KIÊN QUYẾT ỦNG HỘ ĐẢNG CỘNG SẢN MỸ

Trước cửa biển Nữu Ước trên bờ Đại Tây Dương, có một pho tượng người đàn bà cao 46 thước. Tượng “Thần Tự do” đó, tay phải giơ một bó đuốc lên trời, tượng trưng “Tự do soi sáng thế giới”. Cũng ở gần đó, có hòn đảo Ailít Ailan là một trại tập trung.

“Thần Tự do” chỉ là một khối đá không tri giác. Trại tập trung thì lúc nhúc những người bị giam cầm. Đó là hình ảnh Mỹ mà không đẹp.

Bọn đế quốc tư bản Mỹ, luôn luôn rêu rao: “Tự do, dân chủ, nhân quyền”. Nhưng khắp nơi chúng đặt mật thám, trại giam, ghế điện¹⁾. Hiện nay, chúng đang ráo riết thi hành *Luật chống cộng*. Nội dung luật ấy tóm tắt như sau:

- Buộc Đảng Cộng sản đăng ký là một đảng “tay sai của nước ngoài”,

- Cán bộ và đảng viên phải đăng ký tên tuổi và chỗ ở. Họ sẽ không được làm việc ở các cơ quan chính phủ, không được lấy giấy thông hành,

- Nếu quá kỳ hạn mà Đảng không đăng ký, thì cứ chậm một ngày sẽ bị phạt một vạn đôla,

- Nếu quá một tháng mà cán bộ không đăng ký, quá hai tháng mà đảng viên không đăng ký thì chậm mỗi ngày sẽ bị phạt một vạn đôla, và họ sẽ bị 5 năm tù...

- Khi có lệnh “Thời kỳ khẩn cấp” thì Tổng thống có quyền bắt giam các đảng viên cộng sản vào trại tập trung...

1) Ở Mỹ, dùng ghế điện để giết người bị án tử hình (BT).

Thật là cường bạo hết chỗ nói! Cố nhiên, Đảng Cộng sản Mỹ kiên quyết chống lại cái “luật” phát xít ấy. Và các đảng phái cùng đoàn thể cách mạng khắp thế giới kiên quyết ủng hộ Đảng Cộng sản Mỹ.

Đây là một cuộc đấu tranh kịch liệt giữa cái cũ và cái mới, cái xấu và cái tốt; giữa phản động và cách mạng, phi nghĩa và chính nghĩa.

Hiện nay bọn thống trị Mỹ đang làm những gì? *Trong nước* thì chúng thẳng tay bóc lột giai cấp lao động, ngược đãi người Mỹ da đen, hủ hóa thế hệ thanh niên, đàn áp phong trào tiến bộ... *Đối ngoại* thì chúng điên cuồng phá hoại hòa bình, chạy đua binh bị; chuẩn bị chiến tranh; chúng âm mưu xâm lược miền Nam Việt Nam, Đài Loan, Cônggô, Cu Ba...

Đảng Cộng sản Mỹ kiên quyết chống lại những chính sách dã man đó. Vì vậy, bọn thống trị Mỹ coi Đảng Cộng sản là kẻ thù “không đội trời chung”. Hơn nữa, ở Mỹ có độ 200 đoàn thể tiến bộ to nhỏ của công nhân, phụ nữ, thanh niên, trí thức, của người Mỹ da đen, vãn vãn... Âm mưu của bọn phản động là trước thì đập vào Đảng Cộng sản, rồi sẽ phá các tổ chức tiến bộ kia.

Trước đây vài mươi năm, phát xít Đức - Ý - Nhật đã cùng nhau tổ chức *liên minh chống cộng*, đã tiến công hung dữ vào Liên Xô - thành trì của cộng sản. Kết quả là chúng đã thất bại tan tành. Chắc rằng bọn phản động Mỹ cũng sẽ rơi vào cái hố đó. Còn chế độ xã hội chủ nghĩa thì từ một nước (Liên Xô) đã phát triển thêm thành 12 nước, thành một hệ thống hùng mạnh trên thế giới. 75 đảng cộng sản đã phát triển thêm thành 87 đảng - anh em của Đảng Cộng sản Mỹ, với 40 triệu đảng viên trung thành với chủ nghĩa Mác - Lênin.

Với tất cả quyền hành của chúng, bọn phản động Mỹ ngoài mặt thì hung, nhưng trong bụng thì sợ Đảng Cộng sản Mỹ. Đảng Cộng sản Mỹ tuy không lớn lắm, nhưng có anh em đồng chí khắp thế giới ủng hộ “bé nhưng bé hạt tiêu”.

Chung quy bọn phản động Mỹ sẽ thất bại, Đảng Cộng sản Mỹ sẽ thắng lợi.

*Đó ai che được mặt trời,
Mặt trời cộng sản sáng ngời năm châu.*

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2868,
ngày 28-1-1962.

ĐỐP! ĐỐP!

“Đây là *cái tát* đối với Mỹ...”. Các báo Nhật “ca tụng” như vậy những cuộc thất bại dồn dập trong việc Mỹ “chinh phục vũ trụ” vừa rồi.

Tháng 10-1957, quả vệ tinh đầu tiên của Liên Xô bay vút lên trời, rồi bay quanh quả đất. Thiên hạ đều vui mừng. Nhưng cả nước Mỹ thì âu sầu hoảng hốt. Vì bộ máy tuyên truyền của Mỹ luôn luôn rêu rao khoa học kỹ thuật của Liên Xô rất lạc hậu! Đùng một cái, quả vệ tinh Liên Xô làm cho nhân dân Mỹ giật mình tỉnh dậy, và họ nguyện rửa bọn thống trị “các anh là một đàn lừa!”. Còn bọn thống trị thì cứ giương hai mắt ếch.

Hôm 15-1-1962, Hội Khoa học Nhà nước Mỹ đã phải thừa nhận: Mỗi năm “Mỹ đào tạo được 90.000 người khoa học, công trình sư...

Liên Xô đào tạo được 190.000 người. Trong 10 năm sau này, mỗi năm Liên Xô sẽ có 250.000 người khoa học, công trình sư... tức là hơn Mỹ gấp hai lần. Trong số người khoa học kỹ thuật, ở Liên Xô đàn bà chiếm 1 phần 3. Ở Mỹ chỉ 1%...”.

Tháng 9-1959, một tên lửa đặt Quốc huy Liên Xô vào mặt trăng. Bọn đế quốc Mỹ càng thêm bức tức. Vì hễ ngẩng đầu lên trời thì chúng buộc phải nhìn thấy tượng trưng cộng sản!

Tháng 4-1961, lần đầu tiên trong lịch sử loài người, đồng chí Gagarin đã lái con tàu vũ trụ Phương Đông bay quanh quả đất. Khắp thế giới, tiếng hoan hô vang trời.

Lần này, tổng Ken đã buộc phải thở than: “Liên Xô đã thu được một thắng lợi to... Chúng ta đã lạc hậu... Chúng ta phải thừa nhận điều đó”...

Tháng 8-1961, đến lượt đồng chí Titốp lái con tàu vũ trụ Phương Đông 2 bay 70 vạn cây số, quanh quả đất hơn 17 vòng. Thắng lợi kỳ diệu này càng làm cho Mỹ nóng ruột.

*
* *

Để vớt vát lại chút ít danh dự, và để làm cho trôi một ngân sách khổng lồ về quân sự (52.700 triệu đôla), Mỹ đã tổ chức “một tuần lễ lớn chinh phục vũ trụ” vào cuối tháng 1 này. Chính phủ Mỹ đã quảng cáo rùm beng: “Những thành công trong các chuyến bay này sẽ vô cùng to lớn... Mỹ sẽ đuổi kịp Liên Xô”. Nhưng than ôi! Thử 5 lần thì 4 lần đã thất bại. Tên lửa “Ranger 3” đã bay lạc cách mặt trăng 50.000 cây số. (Lần này là lần thứ 10 “tên lửa mặt trăng” Mỹ thất bại). Có lẽ vì chị Hằng không ưa mùi thối tha của đế quốc cho nên đã xua đuổi tên lửa Mỹ không cho đến gần mình. Hai lần thì bay nửa chừng bị hỏng máy.

Việc phóng con tàu vũ trụ thất bại càng thảm hại. Đại tá Glen đã ngồi vào hòm kín chờ suốt 4 tiếng đồng hồ. Tổng Ken đã đến sẵn ở đài vô tuyến truyền hình, chỉ chờ đến phút truyền tin tức và hình ảnh khắp thế giới. Hải quân Mỹ đã động viên 30 chiếc tàu, 4.000 thủy thủ và hơn 2.000 chuyên gia bố trí khắp bốn biển, chờ vớt phi công Glen lên. Công ty Vô tuyến truyền hình đã tiêu 50 vạn đôla để chuẩn bị đưa tin và ảnh. Nhưng...

“Hoãn! Không bay được!”. Mệnh lệnh sét đánh ngang tai đó đã làm cho “cả nước Mỹ chìm đắm trong bầu không khí *bi quan ảm đạm*... Chính phủ quảng cáo quá rùm beng, cho nên nhân dân *thất vọng càng sâu sắc*... Mọi người *ngẩn ngơ và buồn bực*... Tổng thống cũng không giấu được sự *thất vọng*...” (lời các báo Mỹ).

Cuộc “du hành vũ trụ” thất bại đã hao tốn 400 triệu đôla. Nếu chia ra cho 180 triệu người Mỹ thì mỗi người phải mất toi 2 đôla 16 xu.

Các báo Mỹ kết luận: “Thất bại này lại *thêm cho Mỹ một vố* nữa trước dư luận thế giới!”. Thật là:

*Mất tiền rồi lại thua thêm,
Để cho thiên hạ nhân dân chê cười!*

Một lần nữa, ai cũng thấy rõ chế độ xã hội chủ nghĩa hơn hẳn chế độ tư bản về mọi mặt.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2872,
ngày 1-2-1962.

THƯ CHÚC MỪNG ĐẠI HỘI NHÂN DÂN CU BA LẦN THỨ II

Kính gửi Đại hội nhân dân Cu Ba lần thứ II,

La Havan

(Nhờ báo *Revolucion*¹⁾ chuyển)

Nhân dịp Đại hội nhân dân Cu Ba lần thứ II họp, tôi xin thay mặt nhân dân Việt Nam, gửi tới Đại hội lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Sau khi đế quốc Mỹ thúc ép Hội nghị ngoại trưởng các nước châu Mỹ thông qua những quyết nghị chống Cu Ba, Đại hội nhân dân Cu Ba là một đòn đích đáng đập lại âm mưu của đế quốc Mỹ hòng tiến thêm một bước can thiệp vào công việc nội bộ của Cu Ba. Thể hiện ý chí bất khuất của nhân dân Cu Ba kiên quyết bảo vệ chủ quyền của mình và nguyên tắc tự quyết của các dân tộc, Đại hội được sự đồng tình và ủng hộ rộng rãi của nhân dân châu Mỹ Latinh và nhân dân yêu chuộng hòa bình trên toàn thế giới. Với mối cảm tình anh em của những người bạn chiến đấu chống kẻ thù chung là đế quốc Mỹ, nhân dân Việt Nam tin tưởng rằng Đại hội sẽ góp phần thúc đẩy mạnh mẽ hơn nữa sự nghiệp cách mạng của Cu Ba. Dưới sự lãnh đạo của Thủ tướng Phiden Caxtorô, nhân dân Cu Ba anh hùng nhất định sẽ thắng lợi. Đế quốc Mỹ nhất định sẽ thất bại.

1) Báo *Revolucion*: Báo Cách mạng (BT).

Chúc Đại hội thành công!

Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân
Cu Ba ngày càng củng cố và phát triển!

Hà Nội, ngày 3 tháng 2 năm 1962

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2875,
ngày 4-2-1962.

THƠ MỪNG NĂM MỚI

Năm Dần, mừng xuân thế giới,
Cả năm châu phấp phới cờ hồng.
Chúc miền Bắc thi đua phấn khởi,
Bốn mùa hoa Duyên Hải, Đại Phong.
Chúc miền Nam đấu tranh tiến tới,
Sức triệu người hơn sóng biển Đông.
Chủ nghĩa xã hội càng thắng lợi,
Hòa bình thống nhất quyết thành công.

Xuân Nhâm Dần 1962

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2876,
ngày 5-2-1962.

THƯ GỬI ĐỒNG CHÍ GAGARIN

Đồng chí Gagarin thân mến,

Được sự đồng ý của Trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô, tôi rất sung sướng thay mặt Trung ương Đảng Lao động Việt Nam, Quốc hội và Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa gửi tặng đồng chí *Huân chương Anh hùng Lao động Việt Nam*.

Huân chương Anh hùng Lao động là huân chương cao nhất để thưởng những người lao động có thành tích xuất sắc nhất trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước chúng tôi. Hiện nay, ngoài số 54 anh hùng quân đội, chỉ mới có 29 người lao động Việt Nam được tặng huân chương này, trong số đó, 19 anh hùng về công nghiệp (2 trí thức, 3 phụ nữ) và 10 anh hùng về nông nghiệp (2 phụ nữ).

Chúng tôi lấy làm vinh hạnh được phép kể cả đồng chí và đồng chí Titốp nữa là 31 anh hùng lao động.

Tôi tin chắc rằng: Học tập gương anh dũng của các đồng chí, từ nay về sau, trong hàng ngũ lao động Việt Nam sẽ nảy nở nhiều anh hùng hơn nữa.

Hôm nay (5-2-1962) là ngày 1 tháng 1 năm “con Cọp” âm lịch, tức là năm mới của Việt Nam. Nhân dịp này, tôi thân ái gửi đồng chí và đồng chí Titốp cùng gia đình hai đồng chí lời chúc mừng tốt đẹp nhất.

Nhân dịp này, tôi kính gửi đến:

Trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô vĩ đại, đứng đầu là đồng chí Khórusốp.

Các nhà khoa học, các kiến trúc sư,
Các đồng chí lái tàu vũ trụ và công nhân Liên Xô,
Lời chào cộng sản thắng lợi.

Viết ngày 5-2-1962.

Bút tích lưu tại

Bảo tàng Hồ Chí Minh.

MỪNG TUỔI CÁC CỤ PHỤ LÃO¹⁾

*Tuổi già nhưng chí không già,
Góp phần xây dựng nước nhà phồn vinh.*

Báo *Nhân dân*, số 2878,
ngày 8-2-1962.

1) Chiều mùng một Tết Nhâm Dần (5-2-1962), Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đến thăm Phòng trưng bày văn học và dự cuộc ngâm thơ mừng xuân của các cụ phụ lão và văn nghệ sĩ tại Văn Miếu (Hà Nội). Người đã đọc hai câu thơ trên mừng tuổi các cụ (BT).

THƯ GỬI HỘI NGHỊ CÁC NHÀ VĂN Á - PHI LẦN THỨ HAI

*Kính gửi ông Iútxép En Xêbai,
Tổng Thư ký Ban Thư ký thường trực
Tổ chức Đoàn kết nhân dân Á - Phi,
Lơ Ke*

(Nhờ chuyển tới Hội nghị các nhà văn Á - Phi)

Thưa các bạn,

Cây bút phục vụ chính nghĩa trong tay nhà văn chiến đấu có một lực lượng cực kỳ mạnh mẽ.

Tôi tin chắc rằng Hội nghị các nhà văn Á - Phi sẽ góp phần quý báu trong việc trao đổi văn hóa giữa các dân tộc. Hơn nữa, nó sẽ làm cho các nhà văn góp phần xứng đáng trong phong trào chống chủ nghĩa đế quốc và chủ nghĩa thực dân, đoàn kết các dân tộc để đấu tranh cho độc lập, hòa bình, dân chủ và hạnh phúc cho cả loài người trên thế giới.

Chúc Hội nghị thành công tốt đẹp.

Hà Nội, ngày 10 tháng 2 năm 1962

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2883,
ngày 13-2-1962.

THƯ GỬI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ XÃ NAM LIÊN¹⁾

Thân ái gửi đồng bào và cán bộ Nam Liên,

Tôi cảm ơn thư chúc Tết của xã ta.

Tôi rất vui lòng biết rằng xã ta có nhiều tiến bộ như:

- Trồng trọt vượt diện tích.
- Bỏ được thói cày chay, (nhưng mỗi sào chỉ 2 tạ phân thì vẫn là ít, nên cố gắng bón phân nhiều hơn “một rổ phân là một cân thóc”).
- Đảng viên và đoàn viên thanh niên làm gương mẫu tăng thêm ngày lao động và năng suất lao động.

Sẵn đây, tôi nêu lên mấy điểm để đồng bào và cán bộ chú ý:

- Xã viên trong một hợp tác xã và xã này với xã khác, phải đoàn kết thương yêu như người trong một nhà, khi có khó khăn thì giúp nhau giải quyết. (Thí dụ: giúp Ngọc Đình Rú giải quyết khó khăn lương thực). Phải học tinh thần quốc tế vô sản như các nước anh em giúp đỡ ta.

- Tư tưởng *bảo thủ* là như những sợi dây cột chân cột tay người ta, phải cắt nó đi. Muốn *tiến bộ* thì phải có tinh thần mạnh dạn, dám nghĩ dám làm. Trong việc này cũng như mọi việc khác, cán bộ, đảng viên, và đoàn viên xung phong đi trước thì đồng bào sẽ tiến theo.

1) Xã Nam Liên, tên gọi lúc này của xã Kim Liên, huyện Nam Đàn, tỉnh Nghệ An, quê hương của Chủ tịch Hồ Chí Minh (BT).

- Hợp tác xã càng phát triển thì công việc càng thêm nhiều, muốn lãnh đạo tốt thì phải làm đúng: lãnh đạo tập thể, phân công phụ trách. Ban quản trị phải thật dân chủ và thật công bằng; tài chính phải công khai, mọi việc đi đúng đường lối quần chúng. Làm như vậy, thì mọi khó khăn đều giải quyết được.

Bác mong đồng bào và cán bộ cố gắng xây dựng Nam Liên ta thành một xã kiểu mẫu và thân ái chúc mọi người tiến bộ và bình yên.

Ngày 13 tháng 2 năm 1962

Bút tích lưu tại
Bảo tàng Hồ Chí Minh.

NHỮNG ĐIỀU TRÔNG THẤY MÀ KHOAN KHOÁI LÒNG

Sáng Nguyên đán Nhâm Dần. Trong vườn hoa Thống Nhất. Thiên hạ đến mừng Xuân. Người đông, vui vẻ thật. Đi mỗi, tạm ngồi nghỉ. Giở báo Tết ra xem. Thấy những điều sau đây, khiến Xuân thêm thắm nét:

- Ở mỏ than *Hồng Quảng*, cả mấy năm trước kia, “Ekaghê” xúc than, thường ngày không đạt mức. Từ đầu năm 61, nhờ phong trào thi đua, mà chỉ trong mười tháng, phá được 8 kỷ lục. Xin nêu rõ lên đây. Tên họ các chiến sĩ, đăng làm kiểu mẫu tốt, cho mọi người học theo:

Đồng chí Vũ Xuân Thủy, mỗi ca xúc được 2.510 thước khối¹⁾,

Đồng chí Lê Văn Lệ, 2.574 thước khối,

Đồng chí Vũ Văn Thiết, 2.719 thước khối,

Đồng chí Lê Văn Lệ (lại vượt lên), 2.979 thước khối,

Đồng chí Trần Văn Thanh, 3.199 thước khối,

Đồng chí Vũ Xuân Quý, 3.200 thước khối,

Đồng chí Nguyễn Văn Đơ, 3.699 thước khối,

Đồng chí Mùi A Mạn, 3.917 thước khối.

Chắc rằng năm 62, họ còn vượt lên nữa.

1) Đồng chí Sarapốp (chuyên gia lái máy xúc than) nói: năng suất máy xúc than ở Liên Xô là mỗi ca 2.500 thước khối (TG).

- *Hợp tác xã nông nghiệp*, cũng tiến lên khá nhanh. Thí dụ tỉnh *Hưng Yên*, là một tỉnh tiên tiến. Khoảng 3 năm về trước, tỉnh gặp nhiều khó khăn: nào là chống thiên tai, nào lo thiếu lương thực. Nay làm thủy lợi khá, tăng vụ gấp 6 lần. Năm 61 thu hoạch, nhiều hơn năm 60: gần 5 vạn tấn thóc, 9 vạn tấn hoa màu. Tiền gửi *quỹ tiết kiệm*, cũng tăng gấp 3 lần¹⁾.

Nhiều bà con bản nông, đời sống được nâng cao, so với trung nông khá, sinh hoạt đã ngang nhau.

3.000 người xung phong, lên Tây Bắc *vỡ hoang*. Mới trong ngoài 1 năm, được 7.500 mẫu²⁾. Và thu hoạch lương thực, mỗi người hơn nghìn cân. Còn thu hoạch nghề phụ: 160 đồng...

- Một thí dụ *cá nhân*, là gia đình ông Giới. Quê ở làng Muội Sắn, cũng thuộc tỉnh Hưng Yên, ở thuê cho địa chủ, suốt 30 năm trường. Bà Giới cũng đi ở, hơn 20 năm lẻ. Đến một chín năm ba (1953), nhờ cải cách ruộng đất, vợ chồng mới được về, được chia ruộng chia nhà, tham gia hợp tác xã. Có tinh thần cần kiệm, chăm việc xã việc nhà. Nay thu nhập mỗi người, mỗi tháng bẩy sáu đồng. Như vậy là mức sống, đã vượt quá trung nông.

Thấy những kết quả đó, ai cũng phải vui lòng!

Trăm năm trong cõi người ta,

Ra sức thi đua yêu nước, ấy là người khôn!

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2886,
ngày 16-2-1962.

1) Quỹ tiết kiệm cả tỉnh năm 1960 được hơn 2 triệu 23 vạn đồng; năm 1961 được hơn 6 triệu 75 vạn đồng (TG).

2) 7.500 mẫu tây (TG).

**DIỆN GỬI ỦY BAN QUỐC TẾ ĐẠI HỘI
LIÊN HOAN THANH NIÊN THẾ GIỚI
LẦN THỨ VIII**

*Ủy ban quốc tế Đại hội liên hoan thế giới lần thứ VIII,
Helsinki - Phần Lan*

Cuộc Đại hội liên hoan thế giới tạo thuận lợi cho hàng ngàn thanh niên các nước khác nhau tiếp xúc, hiểu biết và thương yêu nhau hơn. Như tên gọi của nó cho biết, Đại hội liên hoan giúp thanh niên thống nhất lại lực lượng để đấu tranh tiêu diệt chủ nghĩa thực dân vì độc lập dân tộc, vì tình hữu nghị, vì sự hợp tác và hòa bình thế giới.

Mục tiêu của các bạn là cao quý.

Lực lượng của các bạn là vĩ đại.

Tương lai các bạn là rực rỡ.

Với tất cả tấm lòng, chúc các bạn thành công lớn.

Ôm hôn tất cả các bạn.

Ngày 28 tháng 2 năm 1962

Bác
HỒ CHÍ MINH

Bức điện lưu tại
Bảo tàng Hồ Chí Minh.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI HỘI NGHỊ TỔNG KẾT CÔNG TÁC CẢNH VỆ

Các cô, các chú bảo vệ Bác, hôm nay Bác đến để bảo vệ các cô, các chú.

Năm qua, các cô, các chú làm công tác đã có cố gắng, tận tụy, như thế là tốt. Nhưng còn phải cố gắng nhiều hơn nữa. Bác sẽ nói mấy điểm dưới đây:

Một là: kỹ thuật bảo vệ phải khéo léo, phải biết tại sao phải bảo vệ? Lúc nào thì bảo vệ? Phải bảo vệ là vì còn kẻ địch. Bảo vệ những lúc nguy hiểm, những lúc tình hình bất thường. Ví dụ: Bác đến đây, các cô, các chú có cần bảo vệ không? Ở đây thì còn bảo vệ làm gì? Có địch đâu mà phải bảo vệ. Muốn bảo vệ thì người bảo vệ phải biết đánh địch, phải biết võ giỏi, phải khỏe, phải bắn súng giỏi, bơi giỏi, chèo thuyền giỏi - để lúc có việc phải sang sông không phải chờ thuyền. Ví dụ: Có kẻ địch xông vào đánh Bác thì chú bảo vệ phải biết đánh nó, mà muốn đánh được nó, phải giỏi hơn nó. Hay lúc Bác ở Việt Bắc, cạy đuổi, Bác không trèo được, thì lúc đó, chú bảo vệ phải biết trèo. Vì vậy, hiện nay ở Liên Xô tất cả nhân dân ai được công nhận là biết thể dục, thể thao thì phải biết bắn giỏi, bơi giỏi, chạy giỏi... Ở đây Bác chưa biết chú nào bắn giỏi, võ giỏi, trèo giỏi. Nhưng các chú phải cố gắng rèn luyện nhiều nữa.

Hai là: phải giữ bí mật - vì muốn bảo vệ Bác nên các cô, các chú đã làm mất bí mật. Bác đến làng nào thì nhân dân biết rồi, đến nhà máy thì công nhân biết rồi, đến trường học thì các cháu

đã biết rồi. Dân biết thì địch biết. Không biết kỹ thuật của các chú thế nào.

Tâm lý của địch cũng chỉ lừa lúc ta sơ hở, mất cảnh giác; nó cũng nghiên cứu những hiện tượng không bình thường để đoán biết tình hình mà phá ta. Cho nên muốn bảo vệ tốt phải hiểu tâm lý kẻ địch. Ví dụ: Hồi Bác hoạt động ở Pari, Bác biết là mỗi khi Bác đi đâu luôn luôn có 2 thằng mật thám theo dõi tất cả sinh hoạt, làm việc của Bác. Bác như cái máy, cứ đến giờ đi làm, hết giờ về nhà, ăn cơm, ngủ trưa, chiều đi làm, tối đi xinê hoặc đọc sách. Hai tên mật thám theo dõi Bác hằng tháng, cứ thấy ngày nào cũng như vậy, sau nó cứ sáng thì theo Bác, “đưa” Bác đến nơi làm việc, rồi bỏ đi chơi, hết giờ nó lại đến “đưa” Bác về. Nhưng nó vẫn báo cáo là theo sát. Bác làm một thời gian như vậy, Bác nắm chắc được quy luật của nó như vậy. Cho nên một hôm nó cũng theo Bác đến chỗ rạp hát rồi bỏ đi chơi. Nhân lúc đó, Bác chuồn luôn sang Mátxcơva. Hay một lần khác cũng ở Pari, Bác đến thẳng Cục Cảnh sát xin giấy cư trú, nó hỏi giấy Bác, Bác xin về nhà lấy giấy, nhân đó Bác chuồn luôn. Cho nên mật thám cũng như Bác, như các cô, các chú không tài gì, mà chỉ do sơ hở thôi. Hoặc một lần Bác hoạt động ở biên giới Cao Bằng, Bác đã giả làm người Mèo, có một chú bé con người Thổ dất. Thế là Bác qua ngay đôn một cách bất thành linh, yên ổn. Cho nên phải giữ bí mật; muốn thế phải làm bất thành linh thì kẻ địch không kịp chuẩn bị được. Nhưng các cô, các chú chưa giữ được bí mật, chỗ Bác đi các cô, các chú lộ hết. Không giữ được bí mật. Lúc Bác ở Quảng Châu, trông thấy mật thám là biết ngay, không biết vì thái độ hay gì đó. Đến nay Bác trông thấy các cô, các chú đứng ở ngoài đường hay các chỗ Bác đến thì Bác biết ngay lại người của chú Hoàn¹⁾, chú Kháng²⁾ đây! Bác biết thì người khác cũng biết. Tại sao Bác biết?

1) Đồng chí Trần Quốc Hoàn - Bộ trưởng Bộ Công an (BT).

2) Đồng chí Hoàng Hữu Kháng - Cục trưởng Cục Cảnh vệ (BT).

Vì các chú không khéo. Cho nên muốn giữ được bí mật thì phải tìm cái gì để hòa với hoàn cảnh đó, phải biết bình thường hóa, nếu để mình biết, dân biết thì địch cũng biết.

Bác nói một điểm nữa là thái độ đối với nhân dân. Cũng vì mục đích bảo vệ Bác nên các chú không muốn để đồng bào đến gần, cho nên đã xô đẩy đồng bào. Thái độ thế là không tốt. Đồng bào và các cháu nhi đồng muốn đến gần Bác. Nhưng các chú thì lại không muốn. Nó có mâu thuẫn, nhưng phải làm thế nào? Mình là dân chủ, Bác cũng như các chú, đều nói là phục vụ nhân dân. Cho nên phải khéo tổ chức, nếu không khéo tổ chức thì xô đẩy cũng không được; cho nên, phải làm thế nào để vừa bảo vệ được Bác, vừa không xô đẩy đồng bào.

Tóm lại, các chú muốn bảo vệ tốt phải có kỹ thuật, phải giữ được bí mật và phải có thái độ tốt đối với đồng bào.

Cuối cùng Bác chúc các cô, các chú khỏe và Bác có mang theo 5 chiếc huy hiệu để tặng những cô chú nào đạt được thành tích tốt nhất trong năm nay.

Nói vào tháng 2-1962.

In trong sách *Chủ tịch Hồ Chí Minh*

với ngành công an nhân dân Việt Nam,

Viện Nghiên cứu khoa học công an, 1980, tr.41-44.

THƯ GỬI NHÂN DÂN NƯỚC ANH

Thưa các bạn,

Nhân dân Việt và nhân dân Anh xưa nay không hề thù ghét gì nhau. Trái lại, nhân dân hai nước chúng ta muốn gần gũi nhau và thân thiện với nhau, vì chúng ta có những mục đích chung là hòa bình, hữu nghị, và hạnh phúc.

Nhưng *Chính phủ Anh* thì luôn luôn tìm dịp gây hấn với nhân dân Việt Nam.

- Năm 1945, nhân dân Việt Nam làm Cách mạng Tháng Tám thành công, vừa thoát khỏi ách nô lệ của thực dân Pháp. Ngay lúc đó, Chính phủ Anh ra lệnh cho quân đội Anh (do tướng Graxây chỉ huy để lột súng quân đội Nhật ở Nam Bộ) vũ trang lại cho thực dân Pháp đánh lại nhân dân Việt Nam.

- Năm 1954, nhân dân Việt Nam đại thắng thực dân Pháp trong Chiến dịch Điện Biên Phủ. Hội nghị Giơnevơ họp để giải quyết vấn đề Đông Dương. Là một trong hai chủ tịch của Hội nghị ấy, Chính phủ Anh có nhiệm vụ làm cho Hiệp nghị Giơnevơ được thực hiện đúng đắn. Nhưng Chính phủ Anh chẳng những không làm tròn nhiệm vụ, mà còn giúp bọn Mỹ - Diệm phá hoại Hiệp nghị Giơnevơ. Sau đây là vài chứng cứ:

- Chính phủ Anh đã xúi Chính phủ phản động Mã Lai giúp vũ khí cho bè lũ Ngô Đình Diệm.

- Tháng 9-1961, Chính phủ Anh đã phái sang miền Nam Việt Nam một đội đặc vụ, và tháng 1-1962 lại phái thêm một đoàn

sĩ quan Anh sang giúp Mỹ - Diệt giết hại nhân dân Nam Việt. Hai nhóm người Anh này đều do tướng Thôm-xơn chỉ huy, và đều là bọn thạo diệt người Mã Lai.

- Hiện nay, đế quốc Mỹ đang trực tiếp xâm lược miền Nam Việt Nam. *Chúng đã lập Bộ Chỉ huy ở Sài Gòn*. Chúng đang dùng tàu thủy, máy bay, binh sĩ, chó săn giết hại nhân dân miền Nam. Chúng thả thuốc độc phá hoại mùa màng và làng mạc của nhân dân... Thiên hạ đều đồng thanh lên án tội ác tày trời của đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai của chúng. Nhưng *Chính phủ Anh* thì lại ra sức ủng hộ bọn Mỹ cướp nước và bọn Diệt bán nước. Trong Công hàm ngày 16-2-1962 trả lời thư kháng nghị của Liên Xô, Chính phủ Anh đã trắng trợn vu cho Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa “âm mưu lật đổ chính quyền miền Nam”!

Thật là một thái độ hèn mạt, không xứng đáng chút nào với một chính phủ của một nước lớn, với một chủ tịch của Hội nghị Giơnevơ.

Nhân dân Việt Nam kịch liệt chống lại lời vu khống đó, và thiết tha kêu gọi các bạn - nhân dân nước Anh - có hành động thiết thực để ủng hộ cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân Việt Nam.

Kính gửi các bạn lời chào hữu nghị.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2900,
ngày 2-3-1962.

BÀI NÓI TẠI ĐẠI HỘI CHIẾN SĨ THI ĐUA CÔNG AN NHÂN DÂN VŨ TRANG

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ đến thăm các đại biểu tại Hội nghị này. Đại bộ phận các chú công tác ở ngoài đảo, ở biên giới, xa đồng bằng, xa thành phố nên Trung ương Đảng, Chính phủ và Bác rất quan tâm đến các chú. Các chú ở ngoài đảo, ở trên rừng hàng năm nên hoàn cảnh gian khổ hơn các anh em khác, cho nên bản thân Bác thường chú ý đến các chú, quan tâm đến các chú.

Bác không được báo cáo tường tận, Bác chỉ nêu những ưu điểm của các chú và nêu mấy điểm các chú phải chú ý cố gắng hơn nữa.

Một là, giúp cho cán bộ ở địa phương, giúp cho nhân dân địa phương hoàn thành nhiệm vụ mà Đảng và Chính phủ giao cho địa phương, tức là các chú đã giúp cho hoàn thành các chính sách của Đảng và Chính phủ. Thí dụ như tổ chức hợp tác xã kết hợp với cải cách dân chủ ở vùng núi, các chú làm cũng khá. Trước đây, đồng bào sống thiếu vệ sinh, tản mát, không tổ chức, nay các chú giúp đồng bào tổ chức thành những xóm, ấp, phường, bản tốt. Hoặc là giúp huấn luyện dân quân địa phương, giúp địa phương duy trì, giữ gìn trật tự trị an, trấn áp bọn thổ phỉ, bọn phản cách mạng và lại giúp cho các hợp tác xã trong mùa màng mấy vạn ngày công. Đó là những điểm tốt.

Còn điểm tốt nữa là về tăng gia sản xuất, tiết kiệm, tự lực cánh sinh. Bác nghe nói có chỗ tự túc được 50% về thức ăn, có chỗ tự túc được 3 tháng lương. Thế là tốt. Có một điều nữa Bác rất bằng lòng là nghe nói tất cả các đoàn thể bộ đội đã tổ chức giúp cho địa phương hơn 100 chi bộ đảng và gần 300 chi đoàn thanh niên. Cái đó rất tốt và rất đáng khen.

Bác dặn các chú mấy điểm sau này phải tăng cường hơn nữa, ra sức tăng cường hơn nữa. *Trước hết*, phải luôn luôn nâng cao tinh thần cảnh giác và sẵn sàng chiến đấu để đề phòng và tiêu diệt những âm mưu và hoạt động của Mỹ - Diệm đang tìm cách phá hoại miền Bắc. Các âm mưu, hoạt động đó, các chú biết rồi, Bác không cần nói rõ ở đây. Các chú cảnh giác thôi chưa đủ mà phải dựa vào dân, làm cho nhân dân cùng cảnh giác và giúp đỡ mình, đơn vị mình trong công việc. Ta đã có những kinh nghiệm và các chú cũng đã biết, Bác không cần nói ở đây. *Thứ hai*, tổ chức và kế hoạch công tác phải tăng cường hơn nữa. Các chú cũng đã làm khá nhưng nghe nói cũng còn non. Mà còn non thì các chú phụ trách phần khá lớn đấy. *Thứ ba*, phải đoàn kết, đoàn kết chặt chẽ, đoàn kết nội bộ, đoàn kết quân và dân. Các chú đóng ở nhiều nơi là vùng đồng bào thiểu số cho nên phải làm đầy đủ chính sách dân tộc, phải làm cho khéo. *Thứ tư*, phải cố gắng học tập chính trị, học tập nghiệp vụ, học tập văn hóa và thời sự. *Thứ năm*, phong trào thi đua phải làm bền bỉ, liên tục. Các chú có thi đua và có thành tích đấy, nhưng Bác dặn phải bền bỉ và liên tục.

Bác rất bằng lòng nghe nói trong các đơn vị có 29% là đảng viên, 60% là đoàn viên. Thế là cả Đảng và Đoàn là gần 90%. Trong bộ đội như thế là một lực lượng rất mạnh. Đó là cái hạt nhân, là cái căn bản rất mạnh. Bây giờ cả Đảng và Đoàn là 90%, chỉ có 10% chiến sĩ chưa vào Đảng, vào Đoàn. Nếu các chú cứ 9 người, 3 đảng viên và 6 đoàn viên ra sức giúp 1 đồng chí ngoài Đảng, ngoài Đoàn tiến bộ thì trong một ít lâu là đã thành đảng viên và đoàn viên hết.

Thế thì rất tốt. Không phải nói anh vào Đảng, vào Đoàn đi, tôi giới thiệu cho, mà là giúp cho họ tiến bộ. Các đảng viên và đoàn viên phải gương mẫu thì công tác phát triển, củng cố Đảng, Đoàn sẽ tiến bộ rất nhiều.

Hội nghị chúng ta có 224 đại biểu, số đảng viên và đoàn viên là bao nhiêu? Có bao nhiêu người chưa phải đảng viên, đoàn viên? Bác thấy các chú trẻ trung, bây giờ lại là chiến sĩ thì các chú phải cố gắng mà vào Đảng, vào Đoàn. Không phải thần tiên, mà phải cố gắng học tập, công tác, giữ gìn kỷ luật; cố gắng thi đua là được vào Đoàn, rồi được vào Đảng. Các chú thấy các đồng chí đó đã quyết tâm, bây giờ phải làm thế nào giúp đỡ các đồng chí đó vào Đảng, vào Đoàn. Về công tác Đảng, Đoàn phải tăng cường hơn nữa. Tăng cường công tác Đảng, công tác Đoàn thì công tác nghiệp vụ và các công tác khác sẽ tăng tiến hết.

Những ưu điểm mà Bác kể trên và những điểm Bác dặn, các chú phải có công tác kiểm tra, đôn đốc cho tốt.

Bác nói ít mà các chú nhớ và làm được những điều Bác nói là tốt rồi. Bác kết luận là, nếu các chú phát triển được những cái ưu điểm mà các chú đã có, làm đúng những điểm mà Bác nhắc nhở là các chú góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh hòa bình thống nhất nước nhà.

Bác sẽ tặng tổ chức của các chú một lá cờ luân lưu để thưởng đơn vị nào thi đua khá nhất. Thi đua phải có điều kiện, điều kiện như thế nào các chú thảo luận với nhau. Ví dụ như bắt được nhiều đặc vụ, biệt kích hay dân vận, tăng gia tốt... Bác sẽ ký tên vào lá cờ này và đơn vị nào giành được cờ thì được thêu tên vào đấy. Đơn vị nào được thêu tên 2, 3 lần thì quý hóa lắm.

Bác nhờ các cô, các chú chuyển lời hỏi thăm của Bác, của Trung ương Đảng và Chính phủ tới đồng bào, cán bộ địa phương và các chiến sĩ ở các đơn vị.

Cuối cùng, Bác tặng các chú mấy câu, chú nào văn hay, thơ giỏi sửa lại cho hay:

*Non xanh nước biếc trùng trùng,
Giữ gìn Tổ quốc, ta không ngại ngừng gian lao.
Núi cao, sự nghiệp càng cao,
Biển sâu, chí khí ta soi vào càng sâu,
Thì đua ta quyết giật cờ đầu.*

Nói ngày 2-3-1962.

Băng ghi âm lưu tại

Trung tâm Lưu trữ Quốc gia I.

THƯ GỬI HỘI NGHỊ TỔNG KẾT CÔNG TÁC GIAO THÔNG VẬN TẢI NÔNG THÔN VÀ MIỀN NÚI

Thân ái gửi Hội nghị giao thông vận tải,

Được tin các cô, các chú họp Hội nghị để tổng kết công tác làm giao thông vận tải ở nông thôn, miền núi. Nhân dịp này Bác nhắc một số điểm để các cô, các chú lưu ý:

- Mấy năm qua, các địa phương đều có cố gắng làm và sửa chữa thêm được nhiều đường sá, đóng thêm được nhiều xe và thuyền. Như vậy là khá.

Nhưng so với yêu cầu của nông nghiệp trong kế hoạch 5 năm, thì số đường sá, xe thuyền còn quá ít.

- Cho đến nay, làm đường chưa chú ý phục vụ sản xuất, chưa kết hợp chặt chẽ giao thông với thủy lợi.

Để hoàn thành tốt kế hoạch 5 năm, chúng ta phải cố gắng hơn nữa, làm tốt hơn nữa:

- Phải lấy phục vụ sản xuất là chủ yếu.
- Phải biết dựa vào nhân dân làm là chính.
- Các cấp ủy (tỉnh, huyện, xã) phải quan tâm đúng mức, chỉ đạo chặt chẽ, không được khoán trắng cho cán bộ chuyên môn.

Bác mong rằng trong Hội nghị này các đại biểu thảo luận rõ phương hướng, chỉ tiêu, nhiệm vụ phát triển giao thông vận tải ở nông thôn, miền núi mà Đảng và Chính phủ đã đề ra. Sau Hội nghị về,

các cô, các chú lãnh đạo nhân dân làm đường sá và thuyền xe nhiều hơn nữa và tốt hơn nữa.

Bác gửi đến Hội nghị một lá cờ luân lưu hàng năm để tặng cho tỉnh nào làm giao thông vận tải cho nông thôn khá nhất.

Bác chúc các đại biểu sức khỏe, chúc Hội nghị thành công.

BÁC HỒ

Báo *Nhân dân*, số 2901,
ngày 3-3-1962.

LÀM THẾ NÀO CHO LẠC THÊM VUI?

“*Dân Nghệ nhà choa,
Mỗi năm ăn quà,
Hết chín nghìn bảy (9.720) tấn gang!*”.

Xin giải thích: Những năm bắt đầu xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhân dân các nước anh em ta đều *thất lưng buộc bụng*, để mua thêm máy móc và nguyên liệu của nước ngoài. Một thí dụ: Ngày nay, Liên Xô là một nước rất giàu mạnh, đang xây dựng thắng lợi chủ nghĩa cộng sản. Để đạt kết quả vẻ vang ấy, nhân dân Liên Xô đã thất lưng buộc bụng gần 20 năm. Trong những năm ấy, những thứ của ngon vật quý như trứng gà to, quả cây tốt, vải vóc đẹp, v. v. nhân dân đều nhịn, không ăn, không dùng, để đưa ra nước ngoài, đổi lấy máy móc.

Ngày nay, nước ta đang xây dựng chủ nghĩa xã hội, cần nhiều máy móc và nguyên liệu. Các nước anh em giúp đỡ ta nhiều, nhưng ta cũng phải mua một số ở nước khác. Muốn mua thì phải có nhiều “ngoại tệ”, hoặc *lấy nông sản mà đổi*, ví dụ: lấy *lạc* đổi lấy gang.

Muốn làm như vậy, thì chúng ta phải *tiết kiệm lạc*. Đảng này chúng ta lại phung phí *lạc* lu bù.

Báo *Nhân dân* (9-3-1962) có đăng một bài nói ở Nghệ An “trên trời, dưới lạc”. Từ thành thị đến thôn quê, từ ngoài đường đến trong chợ, đâu đâu cũng làm và bán kẹo lạc. Chỉ ít mỗi tháng cũng hết 54 tấn lạc, mỗi năm hết 650 tấn.

Nếu đưa ra nước ngoài, thì *1 tấn lạc đổi được 15 tấn gang*¹⁾. Thế là nếu đồng bào Nghệ chịu khó “thắt lưng buộc bụng” một chút, tiết kiệm lạc để xuất khẩu, thì mỗi năm đổi được *9.720 tấn gang*. Và nếu đồng bào các nơi khác đều tiết kiệm lạc, thì mỗi năm chúng ta có thể đổi lấy hàng trăm chiếc máy cày cho nông thôn. Các đồng chí cán bộ phụ trách phải hiểu điều đó, để giải thích cho đồng bào và các đồng chí cán bộ thu mua biết tổ chức khéo và làm đúng chính sách của Chính phủ, đi đúng đường lối quần chúng thì chắc đồng bào ta sẽ vui lòng tiết kiệm lạc và các thứ nông sản khác để bán cho Nhà nước xuất khẩu đổi lấy máy móc và nguyên liệu. Vậy có câu rằng:

*Làm thế nào cho lạc thêm vui?
Đổi lấy máy móc, thì bây tui quyết làm!*

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2912,
ngày 14-3-1962.

1) Trong bài *Cần phải ra sức trồng nhiều hoa màu*, tr.379 của tập này, tác giả đã sửa lại 1 tấn lạc đổi được 1,5 tấn gang (BT).

CHÚC MỪNG ANGIÊRI ANH EM THẮNG LỢI

Sau bảy năm rưỡi kháng chiến anh dũng, nhân dân Angiêri đã thắng lợi to.

Hôm 18 tháng 3, Chính phủ Pháp đã buộc phải ký Hiệp nghị ngừng bắn. Chính phủ Pháp đã phải thừa nhận:

- Quyền độc lập và toàn vẹn lãnh thổ của Angiêri, Angiêri là một nước có tất cả chủ quyền về quốc phòng, ngoại giao, v.v..
- Chính phủ kháng chiến Angiêri là đại biểu duy nhất của nhân dân Angiêri.

Thế là tham vọng của bọn thực dân coi Angiêri là một tỉnh thuộc Pháp, và thái độ ngang ngạnh của chúng coi Chính phủ kháng chiến Angiêri như là một nhóm phiến loạn - đã bị tiêu tan.

Sau bảy năm rưỡi chiến tranh phi nghĩa, thực dân Pháp đã hoàn toàn thất bại.

Cuộc chiến tranh bẩn thỉu đã làm cho nước Pháp hao tài tốn của, làm cho hơn 68.000 binh sĩ Pháp chết và bị thương (đó là con số do Bộ Quốc phòng Pháp tuyên bố, sự thật thì số chết và bị thương chắc nhiều hơn nữa). Nó đã làm cho hơn một triệu người Angiêri thiệt mạng, nhiều nhất là người già, đàn bà và trẻ con bị chết đói và chết bệnh trong các vùng tập trung, chết trong các trận ném bom, càn quét và trong các cuộc quân đội thực dân báo thù.

Ngoài những tai hại khủng khiếp đó, cuộc chiến tranh phi nghĩa đã gây nên cho nước Pháp một tai vạ khác - là bọn phát xít vũ trang. Bọn này do tướng tá và binh sĩ phái hữu trong quân đội

thực dân ở Angiêri tổ chức ra và chúng được sự dung túng của Chính phủ Đờ Gôn. Hiện nay, chúng đang hoành hành quấy rối (ném bom, giết người, cướp của) ở các thành thị Pháp và Angiêri, làm cho tình hình thêm bối rối.

Từ năm 1954, thực dân Pháp bị đánh bại ở Việt Nam, rồi liên tiếp buộc phải rút khỏi Tuynidi, Maroc, Ghinê và các thuộc địa khác. Lần này chúng bị thất bại ở Angiêri. Trong tám năm, cái gọi là “đế quốc Pháp” đã tiêu tan thành mây khói. Đó cũng là thất bại chung của chủ nghĩa thực dân.

Thắng lợi của nhân dân Angiêri cũng là thắng lợi chung của nhân dân Pháp, của các dân tộc mới giành được hoặc đang đấu tranh để giành lại quyền độc lập, tự do, của nhân dân thế giới yêu chuộng hòa bình và của phe xã hội chủ nghĩa.

Xưa nay nhân dân Việt Nam ta vẫn một lòng ủng hộ nhân dân Angiêri. Ngày nay, nhân dân Angiêri thắng lợi cũng như nhân dân ta thắng lợi. Hôm nay, chúng ta gửi đến Chính phủ và nhân dân Angiêri anh em lời chúc mừng thân ái và nhiệt liệt nhất.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2918,
ngày 20-3-1962.

TRẢ LỜI NHỮNG CÂU HỎI CỦA PHÓNG VIÊN BÁO TIN NHANH HÀNG NGÀY (LUÂN ĐÔN)

Hỏi: Tại sao “Việt cộng” không rút khỏi miền Nam Việt Nam sau Hiệp nghị đình chỉ chiến sự Giơnevơ năm 1954?

Trả lời: Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã thi hành nghiêm chỉnh Hiệp nghị Giơnevơ. Việc tập kết chuyển quân đã được thực hiện sớm hơn thời gian Hiệp nghị Giơnevơ quy định ba ngày. Báo cáo số 4 (12-1955) của Ủy ban Kiểm soát và giám sát quốc tế ở Việt Nam đã xác nhận việc đó.

“Việt cộng” là một cái tên do Mỹ - Diệm đặt ra và gán cho mọi người yêu nước ở miền Nam Việt Nam để ra tay khủng bố, đàn áp.

Cái chiêu bài “chống cộng” là do bọn đế quốc và bọn phản động dựng lên, để đàn áp mọi phong trào tiến bộ. Mỹ - Diệm cũng nêu chiêu bài “chống cộng” ở miền Nam Việt Nam, điều đó không có gì mới lạ.

Hỏi: Theo ý kiến Chủ tịch thì tình hình hiện nay ở miền Nam Việt Nam sẽ đưa đến kết quả như thế nào?

Trả lời: Phá hoại Hiệp nghị Giơnevơ, bất chấp dư luận thế giới, đế quốc Mỹ đã công khai vũ trang can thiệp vào miền Nam Việt Nam, lập bộ chỉ huy quân sự ở Sài Gòn, không ngừng đưa thêm các loại máy bay, tàu chiến, binh sĩ, chó săn, v.v. vào miền Nam Việt Nam. Điều đó thế giới đều biết. Độc ác hơn nữa là đế quốc Mỹ dùng máy

bay ném bom đốt phá làng mạc và dùng hóa chất phá hoại mùa màng, gây nhiều thiệt hại đến tính mạng và tài sản của nhân dân miền Nam.

Mỹ - Diệm đang gây chiến tranh chống nhân dân miền Nam Việt Nam. Lịch sử thế giới đã chứng tỏ rằng không lực lượng phản động nào có thể chống lại lực lượng đoàn kết và đấu tranh của nhân dân. Tình hình ở miền Nam sẽ đưa đến kết quả: Cuối cùng Mỹ - Diệm nhất định thất bại, nhân dân miền Nam nhất định thắng lợi.

Hỏi: Nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có sẵn sàng đi đến những bảo đảm quốc tế với những nước có mặt tại Hội nghị 14 nước tại Giơnevơ về Lào nhằm tôn trọng và bảo vệ lãnh thổ toàn vẹn của một miền Nam Việt Nam trung lập với một chính sách ngoại giao giống như của Ấn Độ hoặc Campuchia không?

Trả lời: Cương lĩnh Mặt trận Tổ quốc Việt Nam (9-1955) đã trả lời câu hỏi của ông. Cương lĩnh ấy đã nói như sau: “Về mọi mặt lịch sử, địa lý, kinh tế, văn hóa, xã hội và dân tộc, Việt Nam ta là một nước thống nhất, quyết không một lực lượng nào có thể chia cắt được”... Nhưng “hiện nay tình hình xã hội và chính trị ở miền Bắc và miền Nam khác nhau. Muốn thực hiện một cách thuận lợi việc thống nhất Tổ quốc bằng phương pháp hòa bình, chúng ta phải chiếu cố đến tình hình thực tế của hai miền, chiếu cố đến lợi ích và nguyện vọng chính đáng của các tầng lớp nhân dân; đồng thời dùng cách hiệp thương đi đến tổng tuyển cử tự do để thực hiện thống nhất, *không nên bên nào cưỡng ép hoặc thôn tính bên nào*”.

Cương lĩnh đó phù hợp với Hiệp nghị Giơnevơ. Hiệp nghị này đã công nhận chủ quyền, độc lập, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của nước Việt Nam, và quy định giải pháp chính trị là tổng tuyển cử tự do trong cả nước.

Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã nhiều lần đề nghị với chính quyền miền Nam, hai bên phải đại diện gặp nhau

để bàn bạc cách giải quyết theo phương pháp hòa bình, và vừa rồi, trong bản Tuyên bố ngày 18-2-1962, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa lại một lần nữa yêu cầu *hai chủ tịch* và các nước tham gia Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 về Đông Dương nghiên cứu gấp những biện pháp có hiệu quả để chấm dứt cuộc vũ trang xâm lược của đế quốc Mỹ vào miền Nam Việt Nam, nhằm bảo vệ hòa bình ở Đông Dương và Đông Nam Á.

Việc miền Nam theo một *chế độ trung lập* hay là một chế độ nào khác là do nhân dân miền Nam quyết định, không ai có thể làm trái nguyện vọng của nhân dân. Việc thống nhất đất nước Việt Nam là việc nội bộ của nhân dân Việt Nam, không một nước nào có quyền can thiệp.

Hỏi: Trong trường hợp như vậy thì theo ý kiến Chủ tịch, quan hệ giữa hai nước Việt Nam sẽ như thế nào?

Trả lời: Trong khi chờ đợi nước nhà thống nhất, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã từng đề nghị (Công hàm ngày 22-12-1958) với chính quyền miền Nam *bình thường hóa* quan hệ giữa hai miền về mặt kinh tế và văn hóa, về việc đi lại và thư tín giữa hai miền, v.v.. Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa cho đó là nguyện vọng thiết tha của toàn dân Việt Nam trong khi chờ đợi Tổ quốc thống nhất bằng phương pháp hòa bình.

Báo *Nhân dân*, số 2926,
ngày 28-3-1962.

CHI BỘ TỐT, THÌ MỌI VIỆC ĐỀU TỐT

Nhân dân ta rất tốt, nếu chi bộ khéo lãnh đạo và đảng viên hăng hái xung phong làm gương mẫu thì khó khăn gì cũng vượt qua, công việc gì cũng làm tốt. Sau đây là vài thí dụ:

- Hợp tác xã thôn Nhân Lệ (Kiến An) có khoảng 100 gia đình. Đất ruộng có ít, nghề phụ chưa có. Mùa vừa qua lại bị thiên tai, thu hoạch kém mà hoa màu cũng ít.

Tuy vậy, đồng bào Nhân Lệ đã *làm rất gọn và tốt chính sách lương thực*.

Trước hết do đảng viên xung phong, rồi do thanh niên và dân quân làm nòng cốt động viên nhân dân học tập chính sách của Đảng về việc bán thóc cho Nhà nước.

Lúc đầu tuy có khó khăn nhưng khi tư tưởng đã thông suốt thì các cụ phụ lão cũng đều hăng hái kêu gọi con cháu xung phong. Có những hộ neo đơn, được miễn không phải bán thóc, nhưng họ vẫn cứ xung phong bán.

Tinh thần hăng hái lôi cuốn nhân dân cả thôn, cho nên vừa thu hoạch xong thì Nhân Lệ đã nhanh chóng hoàn thành nhiệm vụ: nộp hơn 8 tấn thóc thuế và bán cho Nhà nước gần 12 tấn thóc theo nghĩa vụ. Ngoài ra, bà con còn dành dụm bán thêm cho Nhà nước hơn 2 tấn *thóc tiết kiệm*.

Hiện nay, Ban quản trị hợp tác xã Nhân Lệ đang khuyến khích các xã viên lập “hũ gạo tiết kiệm”, và ra sức thi đua giành vụ Đông Xuân thắng lợi¹⁾.

1) Trích báo *Kiến An* (ngày 23-3-1962) (TG).

- Hợp tác xã Quyết Tiến ở thôn Bùi (Hà Nam), thiếu sức lao động, vì nhiều chị em phụ nữ đều bận nuôi con, không đi làm được. Vì vậy mà thu nhập của các gia đình xã viên kém đi. Chi bộ quyết định xây dựng một nhà gửi trẻ. Các đảng viên và đoàn viên thanh niên xung phong gánh đất, làm nhà. Một ngôi nhà 5 gian xinh xắn được dựng lên. Chi bộ quyết định: trước tiên hãy nhận con các gia đình neo đơn. Nhưng các bà mẹ còn nghi ngờ không đưa các cháu đến gửi. Họ nói: “Nếu béo bở thì mời các ông cán bộ và đảng viên mang con đến gửi trước!”.

Theo chỉ thị của chi bộ, các đảng viên đưa con mình đến gửi. Thấy các cháu này được săn sóc tốt, các bà mẹ trước kia chần chừ, nay đều mang con đến gửi. Thành thử không đủ chỗ cho tất cả các cháu. Chi bộ lại quyết định: Cán bộ và đảng viên đưa con mình về, để nhường chỗ cho những cháu các gia đình neo đơn.

Trong những ngày đầu, các cháu thì đông mà các cô giữ trẻ thì chưa đủ, sau buổi lao động các đồng chí đảng viên đều đến nhà gửi trẻ tắm rửa và săn sóc các cháu.

Hiện nay, nhà gửi trẻ này đã có hơn 100 cháu từ 3 tháng đến 4 tuổi, do 6 cô đoàn viên thanh niên săn sóc rất chu đáo.

Nhờ có nhà gửi trẻ này mà chị em phụ nữ thôn Bùi được giải phóng và hăng hái tham gia lao động sản xuất¹⁾.

Nội dung hai việc trên đây rất bình thường, nhưng nó chứng tỏ một ý nghĩa rất to lớn: *Chi bộ tốt thì mọi công việc đều tốt.*

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2926,
ngày 28-3-1962.

1) Trích báo *Nhân dân* (ngày 21-3-1962) (TG).

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI NHÂN DÂN VÀ CÁN BỘ TỈNH THÁI BÌNH

Thưa đồng bào và các đồng chí,

So với ba năm rưỡi trước đây (từ tháng 10-1958) Bác về thăm Thái Bình lần trước thì năm nay tỉnh nhà có tiến bộ về nhiều mặt như tăng vụ, vỡ hoang, thủy lợi, phân bón, v.v.. Đó là do sự cố gắng của đồng bào và cán bộ. Đó là điều đáng khen.

Tuy vậy, so với nhu cầu của nhân dân và so với các nơi khác, thì tỉnh nhà tiến bộ còn chậm, vài thí dụ:

Về mặt sản xuất chỉ có hoa màu tăng, còn các thứ khác đều không đạt kế hoạch, như:

- Lúa chỉ đạt 78%.
- Các cây công nghiệp như bông chỉ đạt 60%, lạc: 50%, mía: 45%.
- Cây trồng khá nhiều nhưng vì sản sóc kém, cho nên trồng nhiều mà sống được ít.
- Về chăn nuôi, thì số lợn, trâu, bò, cá biển đều sụt.
- Thu mua thóc cho Nhà nước chỉ đạt 82%, thu nợ của ngân hàng còn kém.

Vì sao vậy? Các cấp ủy đảng, các cán bộ từ tỉnh đến huyện, đến xã cần phải phụ trách trả lời câu hỏi ấy và phải tìm ra biện pháp thiết thực để tiến lên.

Hiện nay ở tỉnh nhà, 88% tổng số nông hộ đã vào *hợp tác xã*, trong số đó gần 50% số hợp tác xã có từ 100 hộ trở lên. Về *số lượng* như thế là vừa tốt. Mỗi hợp tác xã số xã viên không nên quá ít,

vì quá ít thì không đủ sức để phát triển, cũng không nên quá nhiều, vì quá nhiều thì khó quản lý.

Hợp tác xã nên tổ chức và quản lý thế nào cho tốt? Muốn biết rõ điều đó, tất cả đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động và xã viên hợp tác xã cần phải nghiên cứu kỹ “*Nghị quyết của Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng về vấn đề phát triển nông nghiệp trong kế hoạch 5 năm lần thứ nhất*” và bài nói chuyện của Bác về Nghị quyết đó. Cần nghiên cứu kỹ và thực hiện đúng theo Nghị quyết.

Ở đây Bác chỉ nêu vài điểm:

- Ở tỉnh nhà, bình quân mỗi mẫu tây chỉ bón non 8 tấn phân như thế là còn ít; trong khi đó thì các tỉnh khác đang hăng hái thi đua với hợp tác xã *Tân Khang* bón mỗi mẫu 54 tấn phân các loại, tức là gần gấp 7 lần ở Thái Bình.

- Số ngày lao động quá ít, bình quân mỗi người mỗi năm chỉ làm việc 180 ngày cả thảy. Như vậy là trong một năm 365 ngày, chỉ lao động một ngày lại nằm nghỉ một ngày! Lao động ít thì sản xuất được ít. Sản xuất ít thì thu nhập được ít. Thu nhập ít thì cải thiện đời sống không được nhiều.

- Ở trong tỉnh có nhiều kinh nghiệm tốt, như:

Hợp tác xã Hiệp Hòa và Đông Lâm tăng vụ, tăng năng suất, tăng nghề phụ khá.

Hợp tác xã Đông Mỹ cải tiến nông cụ khá.

Hợp tác xã Đông Phú chăn nuôi khá.

Hợp tác xã An Cầu tăng năng suất khá, v.v..

Nhưng cán bộ chưa biết phổ biến những kinh nghiệm tốt đó, và các hợp tác xã chưa biết học hỏi lẫn nhau.

- Hợp tác xã của đồng bào Công giáo phát triển chậm. Nguyên nhân là do lãnh đạo và cán bộ không đi sâu đi sát.

Chúng ta có những hợp tác xã của đồng bào Công giáo phát triển rất tốt. Vài thí dụ: Ngay ở tỉnh nhà, *hợp tác xã Xứ Riên* lúc thành lập (mùa thu 1959) chỉ có 5 hộ, nay đã tăng đến 65 hộ. Năng

suất mỗi mùa mỗi tăng, đời sống xã viên được cải thiện rõ rệt. Vì vậy mà bà con ngày càng tin tưởng và gắn bó với hợp tác xã.

Hợp tác xã Ngọc Sơn (Thanh Hóa) lúc đầu chỉ có 13 hộ, nay đã tiến lên toàn thôn. Thu hoạch có hộ gấp rưỡi, có hộ gấp đôi. Bà con xã viên đã nói: “Hợp tác xã chúng tôi bây giờ có vác gậy đuổi cũng không ai ra!”.

Đó là mấy kinh nghiệm tốt mà lãnh đạo và cán bộ cần phải phổ biến.

- *Về công nghiệp và thủ công nghiệp* đều có cố gắng. Nhưng còn phải cố gắng hơn nữa để phục vụ tốt sản xuất nông nghiệp và nhu cầu của nhân dân.

- *Về văn hóa giáo dục* - Số người học *bổ túc văn hóa* tăng nhiều. Ở cơ quan, xí nghiệp, nông trường, số người đi học gần được 100%. Như thế là tốt. Nhưng cần phải nâng cao *chất lượng* hơn nữa. (Kỳ thi giữa năm, trong 105.000 học viên thi chỉ có 24.000 người đỗ).

- *Giáo dục phổ thông* - Các trường học đều có tiến bộ. Nhưng các lớp mẫu giáo chỉ có 850 cháu, như thế là quá ít. Cần phải cố gắng mở rộng thêm.

- *Vệ sinh phòng bệnh* - Số giếng ăn nước và hố xí kiểu mới đều có tăng, cần phải tiếp tục tăng thêm nữa.

- *Đời sống mới* - Những thói mê tín như đồng bóng, bói toán, cúng lễ - đã giảm nhiều. Nhưng thói phô trương lãng phí trong lúc ma chay, cưới hỏi vẫn còn.

Xấu nhất là tệ đánh đập vợ, ép duyên con, thói tảo hôn chưa hoàn toàn chấm dứt.

Thái Bình phải cố gắng trở thành một tỉnh gương mẫu về mỹ tục thuần phong.

- *Về trật tự trị an* - Bộ đội, công an và dân quân đều cố gắng làm tròn nhiệm vụ. Đồng thời toàn Đảng và toàn dân ta phải luôn luôn nâng cao tinh thần cảnh giác, luôn luôn sẵn sàng giúp sức bộ đội, công an và dân quân ngăn chặn những kẻ gian phi, và đập tan mọi âm mưu địch phá hoại.

Công việc cấp bách trước mắt là đồng bào và cán bộ phải quyết tâm tranh thủ vụ Đông Xuân thắng lợi, và chuẩn bị tốt cho vụ thu và vụ mùa.

Kết luận - Thái Bình là một trong những tỉnh nhiều người nhất. Nhân dân sẵn có truyền thống anh dũng và cần cù. Đất đai tốt. Thủy lợi tiện. Lương thực nhiều. Nông nghiệp có nhiều điều kiện thuận lợi để phát triển mạnh.

Tỉnh ta lại có gần 77.000 đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động. Trung ương giao trách nhiệm cho mỗi đồng chí đảng viên và đoàn viên phải nâng cao tinh thần cách mạng, phấn đấu vươn lên, phải chống tư tưởng bảo thủ và chủ quan, chống tác phong quan liêu và đại khái, phải cần kiệm liêm chính, chí công vô tư, một lòng một dạ phục vụ nhân dân; phải làm gương mẫu, làm đầu tàu cho đồng bào trong phong trào thi đua yêu nước tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, để xây dựng Tổ quốc giàu mạnh và nâng cao đời sống của nhân dân. Phải ra sức củng cố và phát triển tốt chi bộ và phân đoàn. Đồng bào và cán bộ phải có quyết tâm làm cho Thái Bình trở nên một trong những tỉnh khá nhất, để góp phần xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc, làm nền tảng vững mạnh cho công cuộc thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Bác nhờ các đồng chí chuyển lời thân ái của Trung ương và của Bác đến đồng bào, bộ đội và cán bộ các nơi. Bác đặc biệt gửi lời khen ngợi các cháu thanh niên và các xã viên đang hăng hái xung phong đi vỡ hoang ở các nơi.

Nói vào cuối tháng 3-1962.

Báo *Nhân dân*, số 2927,

ngày 29-3-1962.

THƯ GỬI CÁC BẠN ĐỌC TẠP CHÍ *PHÊ BÌNH MỚI*

Gửi các bạn đọc của tờ Phê bình mới,

Tôi nhiệt liệt hoan nghênh sáng kiến của tờ *Phê bình mới* cho ra một số đặc biệt về vấn đề Việt Nam.

Các tác giả mong muốn giúp các bạn hiểu thêm về đời sống, về văn hóa và về cuộc đấu tranh cho độc lập và hạnh phúc của nhân dân Việt Nam.

Tôi hy vọng rằng, các bạn sẽ tìm thấy ở đây một dấu hiệu thể hiện sự cố gắng của chúng tôi trong cuộc đấu tranh chung lớn lao cho tất cả các dân tộc, cho hữu nghị, tự do, hòa bình, nhân phẩm và sự hợp tác anh em giữa các dân tộc.

Tôi vui sướng nếu như những vấn đề thảo luận này được công nhân, nông dân và tầng lớp trí thức Pháp là những người mà tôi vẫn gìn giữ những kỷ niệm tốt đẹp nhất trong lòng, nhiệt liệt tán thưởng.

Xin gửi tới tất cả các bạn - những tác giả và bạn đọc - lời chúc mừng nồng nhiệt nhất và lời chào thân ái nhất của tôi.

Tháng 3 năm 1962

HỒ CHÍ MINH

Tạp chí *Phê bình mới*
(*La Nouvelle critique*), số tháng 3-1962.

CU BA ANH DỪNG

Từ ngày 29-3, Tòa án cách mạng Cu Ba bắt đầu xử 1.179 tên phản quốc gồm có những chủ ngân hàng, chủ nhà máy, đại địa chủ, quân phiệt cũ, và thổ phỉ, du côn. Do Mỹ tổ chức, huấn luyện, vũ trang và chỉ huy, chúng đã tấn công vào Tổ quốc Cu Ba hồi tháng 4 năm ngoái. Chúng hòng lật đổ chính quyền cách mạng, và lập ra chính phủ bù nhìn tay sai của Mỹ. Nhưng tất cả bọn chúng, không sót tên nào, đã sa vào lưới sắt của quân đội cách mạng và nhân dân yêu nước.

Bọn đế quốc Hoa Kỳ âm mưu phá hoại Cu Ba, chẳng những vì Cu Ba cách mạng, mà còn vì cách mạng Cu Ba nêu gương đấu tranh cho hàng trăm triệu nhân dân châu Mỹ Latinh đang bị phong kiến bản xứ và tư bản Hoa Kỳ áp bức bóc lột thậm tệ. Số đại địa chủ có 1.000 mẫu tây trở lên so với tổng số nhân dân:

Ở Brêdín chỉ chiếm 1,5% mà chiếm 48% tổng số ruộng đất,

Ở Mécxích¹⁾ chỉ chiếm 1,4% mà chiếm 55% tổng số ruộng đất,

Ở Sili²⁾ chỉ chiếm 1,4% mà chiếm 68% tổng số ruộng đất.

Ở các nước châu Mỹ Latinh khác, tình hình cũng giống như vậy. Và khắp châu Mỹ Latinh đều bị bọn tư bản lũng đoạn Hoa Kỳ bóc lột ngày càng tàn nhẫn thêm.

Năm 1914, tư bản Hoa Kỳ ở châu Mỹ Latinh là 1.600 triệu đôla, năm 1960 tăng đến hơn 10.000 triệu.

1) Nước Mêhicô (BT).

2) Nước Chilê (BT).

Chúng lái các nước châu Mỹ Latinh vào lối sản xuất đơn thuần những thứ nguyên liệu cần thiết cho chúng. Nước thì chỉ sản xuất dầu lửa. Nước thì chỉ sản xuất đồng, chì. Nước thì chỉ sản xuất thịt và lông cừu. Nước thì chỉ sản xuất bông, chè, cà phê, v.v.. Do đó, kinh tế các nước ấy hoàn toàn bị phụ thuộc vào Hoa Kỳ, và nhân dân lao động các nước ấy đều bị tư bản Hoa Kỳ bắt làm nô lệ.

Người ta tính rằng: gần 200 triệu nhân dân châu Mỹ Latinh (2 phần 3 là người Anđiêng¹⁾, người da đen và người lai), mỗi năm vì đói khát và tật bệnh mà chết đến 2 triệu người. Trong lúc đó, mỗi năm tư bản Hoa Kỳ thu khoảng 2.000 triệu đôla tiền lãi. Thế là mỗi ngày các nước châu Mỹ Latinh đã mất 5.500 mạng người, lại mất 5 triệu đôla cho tư bản Mỹ!

Cách mạng Cu Ba đã thức tỉnh những người nô lệ đó, và làm cho họ thấy rằng muốn thoát khỏi kiếp ngựa trâu thì phải làm cách mạng.

Hoa Kỳ có 180 triệu người và một lực lượng quân sự khổng lồ.

Cu Ba chỉ có hơn 6 triệu người và chỉ cách Hoa Kỳ hơn 100 cây số.

Nếu so sánh lực lượng vật chất thì hoàn cảnh của Cu Ba vô cùng khó khăn. Nhưng Cu Ba đã gan dạ đứng lên chống đế quốc Mỹ, và đã thắng lợi. Cu Ba thắng lợi là vì Cu Ba có chính nghĩa, vì nhân dân Cu Ba đoàn kết nhất trí, anh dũng chiến đấu, vì Cu Ba được sự đồng tình và ủng hộ của phe xã hội chủ nghĩa và của nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới. Dù đế quốc Mỹ dùng mọi âm mưu thâm độc, dùng mọi lực lượng phản động, chúng cũng sẽ thất bại. Mà thắng lợi của Cu Ba thì càng cổ vũ các dân tộc đang đoàn kết chống đế quốc Mỹ, làm cho họ càng tin chắc rằng nhất định họ sẽ thắng. Tòa án cách mạng Cu Ba trị tội bọn phản động, đồng thời cũng lên án tội ác của đế quốc Mỹ.

Hoan hô Cu Ba anh hùng!

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2933,
ngày 4-4-1962.

1) Người da đỏ (BT).

VÌ SAO?

Nhiều bạn đọc hỏi: Hiện nay ở Gionevơ đại biểu 17 nước đang họp bàn *giải trừ quân bị*. Vì sao đại biểu Mỹ cứ một mực cù nhằng, không chịu bàn bạc một cách thiết thực?

Xin trả lời tóm tắt như sau:

Vì ở Mỹ *chính phiệt* - Từ Tổng thống đến các bộ trưởng và nhân viên cao cấp đều dính líu chặt chẽ với tài phiệt. *Tài phiệt* là những nhóm đại tư bản chế tạo vũ khí. Những nhóm này đều dính líu chặt chẽ với *quân phiệt* - là quân nhân cấp cao.

Vài thí dụ:

Cục Bộ trưởng Chiến tranh Pêxơ đồng thời là Chủ tịch “Giênêrôn Dynamic”, một công ty chế tạo vũ khí to nhất ở Mỹ. Do sự dính líu nói trên, năm 1961, công ty này đã thầu được một món hàng quân dụng đáng giá 1.260 triệu đôla. Công ty này thuê 27 viên tướng quân và đô đốc (đã hưu trí) làm chủ nhiệm hoặc cố vấn với một số lương bổng kếch sù. Những quân nhân cũ này qua các tướng quân và đô đốc tại chức mà thầu cho công ty ấy những món hàng béo bở về quân dụng.

Một trăm công ty to nhất đã dùng hơn 1.400 quân quan cao cấp đã về hưu, trong đó có 261 tướng quân và đô đốc.

Hơn một nửa số nhân viên của Bộ Ngoại giao là quân nhân chuyển ngành.

Bộ Chiến tranh Mỹ có hơn 3 triệu rưỡi nhân viên mà 2 triệu rưỡi là quân nhân. Tiền lương mỗi tháng là 1 tỉ đôla.

Năm nay ngân sách của Mỹ là gần 81 tỉ đôla. 80% ngân sách này dùng vào chi phí quân sự. Nói tóm lại, bọn chính phiệt, quân

phiệt, và tài phiệt là “tam vị nhất thể”¹⁾. Chúng nhờ vào việc chuẩn bị chiến tranh và chạy đua quân bị mà làm giàu. Nếu thực sự giải trừ quân bị tức là hết chiến tranh. Mà hết chiến tranh thì chúng sẽ thất nghiệp. O.J. Cúc (một người viết sách nổi tiếng ở Mỹ) đã nói: “Chính sách ngoại giao của Mỹ đã bị quân sự hóa, và tư tưởng đàm phán đã bị xóa bỏ...”.

Liên Xô đã đề nghị: tài giảm quân bị từng bước và làm trong một thời gian 4 năm.

Bước 1: Thủ tiêu tất cả các thứ vũ khí hạt nhân; thủ tiêu tất cả các căn cứ quân sự ở nước ngoài.

Bước 2: Hoàn toàn cấm các thứ vũ khí hạt nhân, hóa chất, vi trùng, và các thứ giết người hàng loạt; giảm bớt một phần lớn các lực lượng quân sự và các vũ khí thường.

Bước 3: Hoàn toàn thủ tiêu các lực lượng quân sự và các thứ vũ khí thường. Hoàn toàn đình chỉ chế tạo các thứ vũ khí và xóa bỏ ngân sách quân sự; thủ tiêu các bộ quốc phòng; đóng tất cả các trường binh bị; xóa bỏ tất cả các luật lệ mộ lính và cấm việc luyện tập quân sự cho nhân dân.

Đối với những đề nghị rõ ràng và dứt khoát đó, Mỹ cứ từ chối đầy đủ như đĩa phải vôi.

Với lực lượng mạnh mẽ của phe xã hội chủ nghĩa và sự ủng hộ nhiệt liệt của nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới, cuối cùng đề nghị rất nhân đạo và hợp lý của *Liên Xô* nhất định sẽ thắng.

Hiện nay đế quốc Mỹ đang trắng trợn can thiệp vào miền Nam nước ta. Cho nên nhân dân Việt Nam ta càng kiên quyết ủng hộ đề nghị của *Liên Xô* về giải trừ quân bị.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2937,
ngày 8-4-1962.

1) Nghĩa là: Ba tên ấy cùng một bè (*BT*).

**BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ
LẦN THỨ BẢY CỦA BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG ĐẢNG LAO ĐỘNG VIỆT NAM
(KHOÁ III)⁴⁴**

Các đồng chí,

*Nước ta ở về xứ nóng, khí hậu tốt,
Rừng vàng biển bạc, đất phì nhiêu.
Nhân dân dũng cảm và cần kiệm.
Các nước anh em giúp đỡ nhiều.*

Thế là chúng ta có đủ cả ba điều kiện thuận lợi - thiên thời, địa lợi, và nhân hòa - để xây dựng chủ nghĩa xã hội, tức là xây dựng đời sống ấm no sung sướng cho nhân dân ta.

Việc mà toàn Đảng, toàn dân ta cần phải làm, là ra sức kết hợp và vận dụng thật khéo ba điều kiện đó vào công cuộc xây dựng kinh tế của miền Bắc nước ta.

Đại hội Đảng lần thứ III đã có Nghị quyết chỉ rõ đường lối chung về phát triển kinh tế.

Hội nghị Trung ương lần thứ năm đã có Nghị quyết về phát triển nông nghiệp.

Hội nghị Trung ương lần thứ bảy đã có Nghị quyết về phát triển công nghiệp.

Thế là chúng ta có phương hướng rõ ràng, biện pháp cụ thể.

Ở đây, tôi chỉ tóm tắt nêu vài ý kiến để giúp các đồng chí tham khảo.

Việt Nam ta có câu tục ngữ: “Có thực mới vực được đạo”. Trung Quốc cũng có câu tục ngữ: “Dân dĩ thực vi thiên”.

Hai câu ấy tuy đơn giản, nhưng rất đúng lẽ.

Muốn nâng cao đời sống của nhân dân thì trước hết phải giải quyết tốt *vấn đề ăn* (rồi đến vấn đề mặc và các vấn đề khác). Muốn giải quyết tốt vấn đề ăn thì phải làm thế nào cho có đầy đủ *lương thực*. Mà lương thực là do nông nghiệp sản xuất ra. Vì vậy, *phát triển nông nghiệp là việc cực kỳ quan trọng*.

Ở các xứ rét, mỗi năm tuyết giá dai dẳng, chỉ trồng trọt được một mùa. Khí hậu nước ta ấm áp cho phép ta quanh năm trồng trọt, thu hoạch bốn mùa. Như thế là *thiên thời* rất thuận lợi. Vùng đồng bằng miền Bắc tuy ruộng ít, người nhiều; nhưng chúng ta trồng xen, tăng vụ, thì một mẫu đất có thể hóa ra hai. Miền ngược thì có nhiều vùng đất rộng mênh mông và màu mỡ, tha hồ cho chúng ta vỡ hoang. Như thế là *địa lợi* rất tốt.

Hiện nay, ruộng đất là của nông dân. Hơn 85% nông dân đã vào hợp tác xã. Hơn 35% hợp tác xã đã thành toàn thôn. Ít lâu nữa, hầu hết nông dân sẽ được tổ chức vào hợp tác xã. Mười mấy triệu đồng bào nông dân được tổ chức chặt chẽ, đó là một lực lượng vô cùng to lớn: đào non cũng trúc, lấp biển cũng bằng. Thế là điều kiện *nhân hòa* cũng rất thuận lợi.

Điều quan trọng bậc nhất hiện nay để phát triển mạnh nông nghiệp là: *chỉnh đốn các ban quản trị hợp tác xã cho thật tốt*. Ban quản trị tốt thì hợp tác xã tốt. Hợp tác xã tốt thì nông nghiệp nhất định phát triển tốt.

Công nghiệp và nông nghiệp là hai chân của nền kinh tế.

Nông nghiệp phải phát triển mạnh để cung cấp đủ lương thực cho nhân dân; cung cấp đủ nguyên liệu (như bông, mía, chè...) cho nhà máy, cung cấp đủ nông sản (như lạc, đỗ, đậu...) để xuất khẩu đổi lấy máy móc.

Công nghiệp phải phát triển mạnh để cung cấp đủ hàng tiêu dùng cần thiết cho nhân dân, trước hết là cho nông dân; cung cấp

máy bơm nước, phân hóa học, thuốc trừ sâu... để đẩy mạnh nông nghiệp; và cung cấp dần dần máy cày, máy bừa cho các hợp tác xã nông nghiệp. Công nghiệp phát triển thì nông nghiệp mới phát triển. Cho nên công nghiệp và nông nghiệp phải giúp đỡ lẫn nhau và cùng nhau phát triển, như hai chân đi khỏe và đi đều thì tiến bước sẽ nhanh, và nhanh chóng đi đến mục đích. Thế là thực hiện *liên minh công nông* để xây dựng chủ nghĩa xã hội, xây dựng đời sống ấm no sung sướng cho nhân dân.

Do sự cố gắng của bản thân ta và nhờ sự giúp đỡ tận tình của các nước anh em, nhất là Liên Xô và Trung Quốc, công nghiệp của ta phát triển khá nhanh. Ví dụ: Trong tổng giá trị sản lượng công nghiệp và nông nghiệp, năm 1955 công nghiệp chỉ chiếm non 17%. Năm 1961 công nghiệp đã chiếm hơn 43%. Tuy vậy, so với nhu cầu thì công nghiệp vẫn còn non kém. Súc điện, gang thép, máy móc, hóa chất..., chưa đủ cung cấp cho nông nghiệp và các ngành kinh tế khác. Các thứ đã sản xuất được thì chất còn kém, giá còn đắt.

Để đạt mục đích công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa, toàn Đảng, toàn dân ta phải ra sức thực hiện đầy đủ Nghị quyết của Hội nghị thứ bảy của Trung ương.

Theo ý tôi, cái *thìa khoá* của việc phát triển nông nghiệp là chỉnh đốn tốt ban quản trị hợp tác xã. Cái *thìa khoá* của việc phát triển công nghiệp là ở cơ sở thì đẩy mạnh quản lý xí nghiệp, và cán bộ, công nhân phải thạo kỹ thuật; các cơ quan lãnh đạo thì phải đi sâu đi sát, phục vụ sản xuất.

Trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội, chúng ta nhất định có những *khó khăn*. Biến đổi một xã hội cũ thành một xã hội mới, không phải là một chuyện dễ. Nhưng đó là những khó khăn trong sự trưởng thành. Toàn Đảng, toàn dân đồng sức đồng lòng thì khó khăn gì cũng nhất định khắc phục được.

Mặt khác chúng ta có những điều kiện rất thuận lợi về thiên thời, địa lợi, nhân hòa. Phong trào *thi đua yêu nước*, nhất là từ năm 1961, đã chứng tỏ điều đó. Công nhân, nông dân và cán bộ ta

đã có hàng vạn sáng kiến để khắc phục khó khăn, tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm.

Trong phong trào thi đua yêu nước, đã nảy nở ra hàng chục anh hùng lao động, hàng nghìn chiến sĩ thi đua, hàng vạn lao động tiên tiến, và hàng trăm tổ và đội lao động xã hội chủ nghĩa.

Đó là những lực lượng đầu tàu cực kỳ hùng mạnh. Với sự lãnh đạo của Đảng, kết hợp phong trào thi đua yêu nước với cuộc vận động chống tham ô, lãng phí, quan liêu, làm cho mọi người thấm nhuần ý thức làm chủ nước nhà và tinh thần cần kiệm xây dựng Tổ quốc, thì chúng ta nhất định thắng lợi trong việc công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Mong các đồng chí nghiên cứu thật kỹ, phổ biến thật khắp và chấp hành thật đúng hai nghị quyết thứ năm và thứ bảy của Trung ương, biến quyết tâm của Đảng thành quyết tâm của quần chúng. Làm được như vậy thì chúng ta nhất định thắng lợi!

Nói ngày 16-4-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3009,

ngày 20-6-1962.

CẦN PHẢI RA SỨC TRỒNG NHIỀU HOA MÀU

Ngô, khoai, sắn, là những thứ lương thực phụ rất cần thiết cho người và gia súc. Nếu hoa màu thu hoạch kém thì sẽ ảnh hưởng không tốt đến nhiều việc. Điều đó bà con ai cũng biết.

Nhưng hiện nay các nơi trồng hoa màu còn *yếu và chậm*. Có nơi trồng ngô khá, thì trồng khoai và sắn chậm. Nơi trồng khoai và sắn khá, thì trồng ngô chậm. Vài thí dụ:

Ngô đã trông được so với kế hoạch:

Những tỉnh tốt - Bắc Ninh 112%;
Hồng Quảng 109%.

Những tỉnh khá - Thái Bình 96%;
Hà Đông 92%.

Những tỉnh kém - Bắc Giang 40%;
Ninh Bình 47%.

Tính đồ đồng thì kế hoạch trồng ngô mới đạt 47%.

Khoai tính đồ đồng mới đạt hơn 74%.

Những tỉnh tốt - Phú Thọ đạt mức;
Hải Dương đạt mức.

Những tỉnh khá - Nghệ An 98%;
Thái Nguyên 92%.

Những tỉnh kém - Hải Phòng 66%;
Hưng Yên 64%.

Có những tỉnh còn nhiều diện tích *chưa trồng*, như:

Thanh Hóa - 6.000 mẫu tây;

Hà Đông - 2.700 mẫu tây;

Vĩnh Phúc - 2.100 mẫu tây, vân vân.

Sắn tính đồ đồng thì mới trồng được non 45% so với kế hoạch.

Những tỉnh tốt - Hải Dương 205%;

Hà Giang 109%.

Những tỉnh khá - Hà Nam 98%;

Hồng Quảng 93%.

Những tỉnh kém - Thanh Hóa 35%;

Vĩnh Phúc 30%.

Nói tóm lại: So với kế hoạch, khoai mới đạt non 3 phần 4, ngô và sắn đều chưa đạt 5 phần 10. Thời vụ thì không còn bao lâu nữa. Đó là một tình hình *ngghiêm trọng*.

Để tránh tình trạng lương thực gặp khó khăn, *các cấp ủy* từ tỉnh đến huyện và xã cần phải *cấp tốc đến tận nơi* động viên và hướng dẫn đồng bào nông dân và các cơ quan, bộ đội trồng đủ và chăm bón tốt *ngô, khoai, sắn*, quyết tâm thu một vụ hoa màu thắng lợi.

Xin lỗi - Trong báo *Nhân dân* (14-3-1962), dưới đầu đề “Làm thế nào cho lạc thêm vui” đúng ra là 1 tấn lạc đổi được 1,5 tấn (1 tấn rưỡi) gang. Vì để sót một dấu phẩy (,) mà viết sai thành 15 (mười lăm) tấn gang. Đó là một thái độ không nghiêm túc, cẩn thận, T.L. xin thật thà tự phê bình và xin lỗi các bạn đọc.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2946,
ngày 17-4-1962.

LÊNIN, NGƯỜI THẦY VĨ ĐẠI CỦA CÁCH MẠNG VIỆT NAM¹⁾

Từ ngày thực dân Pháp bắt đầu xâm lược Việt Nam (1858) đến ngày Đảng Cộng sản Đông Dương (nay là Đảng Lao động Việt Nam) thành lập (1930), nhân dân Việt Nam đã có nhiều cuộc vận động cách mạng chống Pháp nhằm giải phóng dân tộc, nhưng chưa đạt mục đích vì chưa có đường lối chính trị đúng. Nhóm thì chủ trương phải trải qua một thời gian lâu dài để “mở mang dân trí”, rồi mới đánh đuổi được bọn xâm lược. Nhóm thì chủ trương nhờ sự giúp đỡ của Nhật Bản “da vàng máu đỏ” như mình để đánh đuổi bọn thực dân da trắng. Những cuộc vận động đó đều không mang lại kết quả gì.

Giữa lúc đó, tiếng súng đại bác của chiếc tàu *Rạng Đông* báo hiệu một giai đoạn mới trong lịch sử của loài người nói chung và của các dân tộc bị áp bức nói riêng. Dưới sự lãnh đạo thiên tài của Lênin, Cách mạng Tháng Mười đã kết hợp thắng lợi cuộc đấu tranh của giai cấp công nhân với cuộc đấu tranh của các dân tộc bị áp bức ở Nga thành một lực lượng vô địch, một phần sáu quả đất đã được giải phóng; đồng thời nó đã giáng một đòn sấm sét vào đầu chủ nghĩa đế quốc và đẩy mạnh làn sóng giải phóng dân tộc ở châu Á, châu Phi. Từ đó, nhân dân Việt Nam chúng tôi hướng về nước Nga cách mạng, hướng về Lênin và Đảng Cộng sản (bôn-sê-vích).

1) Bài viết cho báo *Sự thật* (Liên Xô) nhân dịp kỷ niệm lần thứ 92 ngày sinh V.I. Lênin (22-4-1870 - 22-4-1962) (BT).

Được nghiên cứu sách vở Lênin về vấn đề dân tộc, vấn đề thuộc địa, vấn đề nông dân... những người cách mạng Việt Nam thấy rõ đó là con đường duy nhất để giải phóng dân tộc mình khỏi ách nô lệ.

Lênin dạy rằng: Muốn đánh đuổi bọn xâm lược, muốn giành lại tự do, độc lập cho dân tộc mình thì cần phải tổ chức một chính đảng của giai cấp công nhân, phải tập hợp mọi lực lượng yêu nước thành một mặt trận chống đế quốc, phải dựa vào lực lượng đông đảo nhất và nghèo khổ nhất là nông dân, và phải đoàn kết chặt chẽ với giai cấp vô sản thế giới.

Chúng tôi đã cố gắng làm đúng như Lênin dạy. Dưới sự lãnh đạo của Đảng chúng tôi, nhân dân Việt Nam đã thành công trong cuộc Cách mạng Tháng Tám, lập nên Nhà nước dân chủ nhân dân. Nhân dân chúng tôi đã thắng lợi trong cuộc kháng chiến trường kỳ chống bọn xâm lược Pháp và bọn can thiệp Mỹ. Miền Bắc Việt Nam đã hoàn toàn giải phóng. Đảng chúng tôi đã đưa lại ruộng đất cho nông dân, và đưa nông dân vào con đường hợp tác hóa. Hiện nay, nhân dân Việt Nam đang xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh để thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Trên con đường cách mạng lâu dài của mình, nhân dân Việt Nam chúng tôi luôn luôn được sự giúp đỡ tận tình của Đảng của Lênin, của Chính phủ và nhân dân Liên Xô, (và các nước anh em khác trong phe xã hội chủ nghĩa).

Đối với tất cả mọi công tác cách mạng, việc thành lập Đảng và Nhà nước cũng như việc xây dựng kinh tế và văn hóa, chúng tôi đều cố gắng làm theo đường lối Lênin đã vạch ra. Thắng lợi của cách mạng Việt Nam là một thắng lợi của chủ nghĩa Mác - Lênin ở một nước trước đây là thuộc địa. Những kinh nghiệm thành công của cách mạng Việt Nam cũng góp phần ít nhiều vào kho tàng lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin.

Nhờ thắng lợi của Cách mạng Tháng Mười vĩ đại, nhờ sự hình thành và phát triển của phe xã hội chủ nghĩa, nhờ sự lớn mạnh

của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế, hiện nay hàng trăm triệu nhân dân trên thế giới, trước kia là những nô lệ quần quai dưới gót sắt của bọn thực dân, nay đã giành được tự do, độc lập. Chủ nghĩa thực dân cũ đang sụp đổ, chủ nghĩa thực dân mang hình thức mới do đế quốc Mỹ đẻ ra nhất định cũng sẽ sụp đổ. Lời dự đoán của Lênin đã thành sự thật.

Lênin có dạy rằng: Để xóa bỏ tàn tích chủ nghĩa thực dân, các nước mới giành được độc lập về chính trị cần phải giải quyết vấn đề kinh tế quốc dân của mình không lệ thuộc vào kinh tế đế quốc, thì mới độc lập hoàn toàn và thật sự. Để giúp thực hiện lời dạy đó, Đảng Cộng sản, Chính phủ và nhân dân Liên Xô đang giúp 23 nước Á, Phi và Mỹ Latinh xây dựng 383 xí nghiệp lớn làm nền tảng cho nền kinh tế quốc dân độc lập của những nước ấy.

Việt Nam có câu tục ngữ: “Uống nước phải nhớ đến nguồn”. Nhân dân Việt Nam và nhân dân lao động khắp thế giới đời đời nhớ ơn Lênin vĩ đại, nhớ ơn Đảng Cộng sản, Chính phủ và nhân dân Liên Xô. Nếu còn thọ đến nay để trông thấy sự hùng mạnh của phe xã hội chủ nghĩa và sự tiến bộ của lực lượng hòa bình thế giới, thì chắc Lênin tôn kính của chúng ta sẽ vui lòng lắm thay.

Chủ nghĩa Mác - Lênin muôn năm!

Đảng của Lênin vĩ đại muôn năm!

Báo *Nhân dân*, số 2951,
ngày 22-4-1962.

CHỦ NGHĨA LÊNIN VĨ ĐẠI MUÔN NĂM!

Từ xưa đến nay, (trừ thời kỳ cộng sản nguyên thủy), lịch sử loài người có thể chia làm hai giai đoạn.

- *Giai đoạn 1* - Từ chế độ nô lệ sang chế độ phong kiến, đến chế độ tư bản; tuy chế độ thay đổi, nhưng chế độ nào cũng là *chế độ người bóc lột người*.

Từ năm 1917, nhờ Lênin mà lịch sử loài người bước lên một giai đoạn hoàn toàn mới, mở đầu một chế độ *không có người bóc lột người*.

Lênin và Đảng của Lênin lãnh đạo Cách mạng Tháng Mười thành công. 200 triệu người xây dựng trên một phần sáu quả đất một chế độ không có giai cấp bóc lột.

Có thể nói rằng những phát súng lớn do chiếc tàu Rạng Đông bắn lúc cách mạng nổ bùng đã và đang vang dội khắp thế giới. Cái tên Rạng Đông thật có ý nghĩa, vì cũng từ đó mà loài người tiếp tục thoát khỏi đêm tối và chào đón rạng đông.

- *Giai đoạn 2* - Từ năm 1917 trở đi, *lực lượng cộng sản* phát triển vô cùng mạnh mẽ. Tháng 8 năm ấy, chỉ có Đảng của Lênin là Đảng Cộng sản với 24 vạn đảng viên. Đầu năm 1919, khi Quốc tế Cộng sản thành lập, cũng mới có 30 đảng tham gia, mà trong số đó lại có mấy đảng thuộc xã hội chủ nghĩa phe tả. Mặc dù bọn đế quốc thẳng tay khủng bố, các đảng cộng sản lần lượt phát triển khắp năm châu:

Năm 1928 - 46 đảng với 1 triệu 30 vạn đảng viên.

Năm 1935 - 61 đảng với 3 triệu đảng viên.

Năm 1957 - 75 đảng với 33 triệu đảng viên.

Năm 1962 - 88 đảng với 42 triệu 60 vạn đảng viên.

Tính cả những đoàn thanh niên, do các đảng cộng sản lãnh đạo, thì lực lượng cộng sản có ngót 100 triệu người đoàn kết dưới ngọn cờ tất thắng của chủ nghĩa Mác - Lênin.

Đồng thời với lực lượng cộng sản, các *lực lượng giải phóng dân tộc* cũng phát triển rất mạnh, rất nhanh. Cách đây không lâu, hầu hết các nước châu Á, châu Phi và châu Mỹ Latinh đều là thuộc địa hoặc phụ thuộc của bọn thực dân đế quốc. Ngày nay đại đa số các nước ấy đã độc lập, tự do. Thí dụ như các nước châu Phi mà trước đây bọn đế quốc gọi là “xứ Mọi đen”, và đều bị chúng thống trị. Ngày nay 30 nước gồm 80% số nhân dân châu Phi đã đập tan ách nô lệ của bọn thực dân. Các nước như Rôđêdi, Ănggôla, v.v. thì đang vũ trang chiến đấu chống đế quốc.

Hai lực lượng to lớn nói trên đã đẩy lùi *lực lượng thực dân* đến chỗ gần hoàn toàn sụp đổ.

Mặc dù chủ nghĩa thực dân kiểu Mỹ đang huênh hoang ở Đài Loan, Nam Triều Tiên, Nam Việt Nam... nhưng tiền đồ của nó chẳng khác nào cái pháo thăng thiên: âm lên một lúc, rồi cũng bị dập tắt. Kinh nghiệm lịch sử đã chứng tỏ rằng không lực lượng ngoại xâm nào thắng được lực lượng của một dân tộc đoàn kết chiến đấu. Cách mạng Cu Ba thắng đế quốc Mỹ, cách mạng Việt Nam và cách mạng Angiêri thắng đế quốc Pháp càng chứng thực điều đó, và càng khuyến khích những dân tộc hiện đang bị Mỹ xâm lược quyết tâm vượt mọi gian khổ chiến đấu đến thắng lợi cuối cùng.

Kết luận: Chủ nghĩa Lênin vĩ đại đã đưa lịch sử loài người lên *giai đoạn mới* - giai đoạn chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

T.L.

DIỆN MÙNG LIÊN ĐOÀN THANH NIÊN DÂN CHỦ THẾ GIỚI

Các bạn thân mến,

Tôi rất sung sướng gửi lời chúc mừng thân ái đến các bạn và toàn thể thanh niên thế giới nhân dịp ngày 24-4, ngày kỷ niệm Hội nghị Băngđung và ngày thanh niên thế giới đấu tranh để thanh toán chủ nghĩa thực dân và đòi chung sống hòa bình.

Từ sau khi Chiến tranh thế giới lần thứ hai kết thúc, được sự ủng hộ của tất cả mọi người yêu chuộng công lý và hòa bình trên thế giới, cuộc đấu tranh của các dân tộc bị áp bức chống chủ nghĩa thực dân đã giành được những thắng lợi có tính chất quyết định.

Ở khắp mọi nơi, thanh niên anh dũng đã góp phần vô cùng quý báu vào cuộc chiến đấu chung.

Chúc các bạn thu được nhiều thắng lợi to lớn trong cuộc đấu tranh để thanh toán ngay chủ nghĩa thực dân, giành độc lập hoàn toàn cho các dân tộc, đòi tổng giải trừ quân bị và chung sống hòa bình, bảo vệ hòa bình thế giới.

Thân ái

Bác
HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2951,
ngày 22-4-1962.

LỜI KHAI MẠC ĐẠI HỘI LIÊN HOAN ANH HÙNG, CHIẾN SĨ THI ĐUA TOÀN QUỐC LẦN THỨ III⁴⁵

Các đồng chí,

Bác rất sung sướng thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ nhiệt liệt hoan nghênh các đại biểu ưu tú trong phong trào thi đua yêu nước của chúng ta.

Bác sung sướng báo cho Đại hội biết rằng: trong số anh hùng lao động Việt Nam, chúng ta có thêm hai vị anh hùng là đồng chí Gagarin và đồng chí Titốp.

Chúng ta nhiệt liệt chào mừng các đồng chí đại biểu các nước anh em, đại biểu Công hội Liên Xô và Công hội Trung Quốc, và các đồng chí chuyên gia đã đến dự Đại hội này.

Có nhiều chiến sĩ thi đua xứng đáng được tham gia Đại hội này, nhưng không đến dự được, Bác thân ái gửi lời hỏi thăm các chiến sĩ đó.

Các đồng chí,

Từ tháng 6 năm 1948, trong lúc toàn dân ta đang anh dũng kháng chiến chống thực dân Pháp, Đảng ta phát động phong trào *thi đua yêu nước* và đã được đồng bào hăng hái ủng hộ. Đến nay là 14 năm, trong thời gian đó đã có những biến đổi và những tiến bộ rất to lớn. Vài thí dụ:

- 14 năm trước đây, phần lớn nước ta đang bị giặc xâm chiếm. Về công nghiệp chúng ta chỉ có một số máy cũ kỹ, lén lút trong rừng, để làm các thứ vũ khí thô sơ. Số ruộng đất là của địa chủ. Nền giáo dục của ta còn non yếu...

- Ngày nay, miền Bắc nước ta hoàn toàn giải phóng. Chúng ta có hàng trăm nhà máy hiện đại, do giai cấp công nhân làm chủ. Ruộng đất là của nông dân, và 85% đồng bào nông dân đã đoàn kết thành những đại gia đình hợp tác xã, đang đẩy mạnh sản xuất nông nghiệp. 95% nhân dân ta xóa xong nạn mù chữ, số trường học và số học trò đã tăng gấp mười mấy lần so với trước ngày Cách mạng Tháng Tám, văn hóa, khoa học phát triển nhanh chóng. Đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân ta ở miền Bắc đều tiến bộ rõ rệt.

Nhìn lại những kết quả tốt đẹp đó, nhân dân ta có quyền tự hào rằng sự hy sinh phấn đấu của mình đã thu được thắng lợi lớn. Đồng thời chúng ta hết lòng biết ơn sự giúp đỡ tận tình của Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em khác trong phe ta. Tuy vậy, chúng ta quyết không vì những thắng lợi đó mà tự mãn.

Hiện nay chúng ta đang xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc. *Chủ nghĩa xã hội là nhằm nâng cao đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân*, và do nhân dân tự xây dựng lấy. Muốn đạt mục đích đó, thì nhân dân ta phải ra sức *thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm*; mỗi người phải cố gắng trở thành lao động tiên tiến, chiến sĩ thi đua, anh hùng lao động, mỗi người phải nâng cao *tinh thần làm chủ* nước nhà.

Về phong trào thi đua yêu nước, chúng ta cũng tiến bộ khá nhiều.

Tại Đại hội liên hoan lần thứ II (1958)⁴⁶ có 456 đại biểu, và tất cả có 41.130 chiến sĩ thi đua và lao động tiên tiến. Đại hội lần này có hơn 1.000 đại biểu và tất cả có 288.144 chiến sĩ thi đua và lao động tiên tiến. Một điều mới đáng nêu lên là phong trào thi đua đã từ từng người tiến dần lên từng tập thể. Hiện nay đã có hơn 1 vạn tổ và đội tiên tiến và 563 tổ và đội đã ghi tên thi đua để giành lấy danh hiệu *Lao động xã hội chủ nghĩa*. Đó là một bước tiến rất tốt.

Ngoài lời khen ngợi chung, Bác muốn khen ngợi riêng chị em phụ nữ đã tiến bộ khá nhiều. Ở Đại hội này có hơn 160 cô đại biểu, trong số đó có 80 đại biểu nông nghiệp và 28 đại biểu thuộc đồng bào miền ngược. Trong các tổ và đội tiên tiến gồm có những tổ và đội phụ nữ, thí dụ đội C.9 toàn là các cháu gái thanh niên. Tổ in bao xi măng Hải Phòng thì có những thành tích đặc biệt như đã bớt từ 6 máy xuống 2 máy, từ 34 người bớt còn 13 người, mà năng suất thì từ 12.000 bao tăng lên 32.000 bao. Điều đáng khen nữa là chị em rất đoàn kết thương yêu nhau. Khi được thưởng hơn 15% về tăng năng suất chị em đã tình nguyện chỉ lĩnh dưới 15%, còn lại để giúp tích lũy cho Nhà nước. Phụ trách tổ này là cô Trần Thị Hảo liên tục 4 năm chiến sĩ thi đua.

Các đồng chí,

Các đồng chí đã đưa hết tinh thần sáng tạo và ý chí quật cường, vượt mọi khó khăn để không ngừng nâng cao năng suất lao động, hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch nhà nước - thế là các đồng chí đã trở thành người xung phong của nhân dân ta trong phong trào thi đua yêu nước, trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Trong phong trào thi đua, chúng ta cần phải làm đúng khẩu hiệu *nhiều, nhanh, tốt, rẻ*. Nâng cao không ngừng năng suất lao động, kết quả sẽ nhiều và nhanh. Nhưng nếu sản xuất ra nhiều mà phẩm chất kém, thì sẽ gây nhiều lãng phí cho Nhà nước, cho nhân dân. Vì vậy, khi sản xuất phải bảo đảm *chất lượng cho tốt*.

Nếu sản xuất ra nhiều và tốt, nhưng giá đắt quá, ít người mua được, thì hàng hóa sẽ ứ đọng, sản xuất sẽ bế tắc và không nâng cao được đời sống của nhân dân. Vì vậy, sản xuất đã phải tốt *lại phải rẻ*. Muốn đạt mục đích đó thì phải ra sức *tiết kiệm*. Tiết kiệm tiền vốn, tiết kiệm sức người, tiết kiệm thời gian, tiết kiệm lương thực, tiết kiệm nguyên liệu, vật liệu. Nếu mỗi năm chúng ta tiết kiệm được từ 5 đến 10%, thì chúng ta sẽ có thêm khoảng 100 triệu đồng

để xây dựng thêm nhà máy, để sản xuất thêm, để nâng cao thêm đời sống của nhân dân.

Trong phong trào thi đua, rất nhiều *sáng kiến* nảy nở. Chỉ trong năm 1961 ở các nhà máy, hầm mỏ, công trường, hợp tác xã, nhà thương, trường học, các đơn vị bộ đội, v.v., tất cả có hơn 13 vạn sáng kiến. Điều đó chứng tỏ rằng nhân dân lao động ta rất thông minh. Cán bộ và cơ quan phụ trách cần phải tổng kết phân tích, chọn lọc và phổ biến rộng khắp những sáng kiến đó thì kết quả sẽ to lớn gấp bội.

Mấy điểm quan trọng nữa: *kỷ luật lao động* phải thật nghiêm, tinh thần *cảnh giác* phải thật cao. Trong khi ra sức sản xuất, nhân dân ta phải luôn luôn sẵn sàng đập tan âm mưu địch phá hoại thành quả lao động của chúng ta. Quân đội, công an, dân quân cần tiếp tục phát huy truyền thống chiến đấu dũng cảm, củng cố quốc phòng, bảo vệ trật tự, an ninh.

Chúng ta ra sức xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đồng thời từng giờ từng ngày chúng ta phải nhớ đến *đồng bào ta ở miền Nam* đang đau khổ dưới chế độ phát xít dã man của Mỹ - Diệm, và đang đấu tranh vô cùng anh dũng. Mỗi một tấn than, mỗi một cái máy, mỗi một tạ lương thực, v.v. mà chúng ta tăng gia thêm và tiết kiệm được đều giúp vào tốc độ xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đều là ủng hộ cuộc đấu tranh anh dũng của đồng bào miền Nam, đều là góp phần thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Công việc của chúng ta ngày càng phát triển, chúng ta phải khắc phục nhiều khó khăn. Nhưng nhân dân ta cần cù và dũng cảm. Trong thời kỳ cách mạng và kháng chiến và ngày nay xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhân dân ta luôn luôn tin tưởng ở Đảng, đoàn kết khăng khít với Đảng ta. Nước ta có rừng vàng biển bạc, của cải tiềm tàng rất nhiều. Ta lại có các nước anh em giúp đỡ. Đó là những điều kiện căn bản vô cùng thuận lợi để phát triển, cho nên tương lai của ta rất tươi sáng, vẻ vang.

Trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội, chúng ta cần phải học tập Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em khác. Thí dụ: Khi chúng ta đang xây dựng chủ nghĩa xã hội, thì nhân dân Liên Xô anh em - dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản - đang hăng hái thi đua thực hiện Nghị quyết của Đại hội lần thứ XXII của Đảng, xây dựng chủ nghĩa cộng sản. Hiện nay có hơn 20 triệu người (tức là độ 10 người dân kể cả gái, trai, già, trẻ thì có 1 người) đang ra sức thi đua để giành lấy danh hiệu vẻ vang là “Chiến sĩ thi đua lao động cộng sản chủ nghĩa”. Chúng ta phải cố gắng học theo nhân dân Liên Xô. Miền Bắc nước ta có 16 triệu người. Nếu chúng ta có 1 triệu 60 vạn người ra sức thi đua để giành lấy danh hiệu “Chiến sĩ thi đua lao động xã hội chủ nghĩa”, thì khoảng 20 năm nữa, khi Liên Xô đã thắng lợi hoàn thành chủ nghĩa cộng sản, chúng ta cũng sẽ thắng lợi hoàn thành chủ nghĩa xã hội. Toàn Đảng, toàn dân ta phải cố gắng làm cho được như vậy.

Anh hùng, chiến sĩ thi đua và lao động tiên tiến phải làm đầu tàu lôi cuốn người khác cùng tiến bộ; đồng thời phải luôn luôn khiêm tốn, luôn luôn cố gắng học hỏi thêm để tiến bộ không ngừng. Đảng viên, đoàn viên thanh niên và cán bộ công đoàn phải làm gương mẫu trong mọi công việc. Như vậy thì đội ngũ lao động to lớn của chúng ta nhất định khắc phục được mọi khó khăn, đánh thắng sự bần cùng và lạc hậu, xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội, nâng cao đời sống của nhân dân ta ngày thêm sung sướng, vui tươi. Miền Bắc ta lớn mạnh càng làm cho đồng bào ta ở miền Nam thêm hăng hái đấu tranh, Tổ quốc ta mau đến ngày thống nhất, *Nam Bắc mau sum họp một nhà*.

Chúc các đại biểu, các chiến sĩ thi đua mạnh khỏe và luôn luôn tiến bộ.

Phát biểu ngày 4-5-1962.
Báo *Nhân dân*, số 2963,
ngày 5-5-1962.

NÓI CHUYỆN TRONG BUỔI BẾ MẠC ĐẠI HỘI LIÊN HOAN ANH HÙNG, CHIẾN SĨ THI ĐUA TOÀN QUỐC LẦN THỨ III

Các đồng chí,

Đại hội này đã tiến hành và kết thúc trong bầu không khí đoàn kết, vui vẻ và phấn khởi. Đại hội đã tổng kết những kinh nghiệm và những thành tích trong những năm qua; và đã chỉ rõ phương hướng tiến tới để thi đua giành những thắng lợi to lớn hơn nữa từ đây về sau.

Quyết tâm nêu trong bức thư của Đại hội phải được phổ biến thành quyết tâm của toàn thể nhân dân lao động miền Bắc nước ta.

Ai là người phụ trách thực hiện việc phổ biến?

Mỗi anh hùng lao động và chiến sĩ thi đua,

Mỗi đảng viên, đoàn viên thanh niên và cán bộ công đoàn,

Mỗi cán bộ phụ trách các ngành, các nghề, các địa phương, đều là người có trách nhiệm phổ biến quyết tâm đó. Như vậy, thì con số Bác nói hôm nọ, tức là 1 triệu 60 vạn người thi đua giành danh hiệu “Chiến sĩ thi đua lao động xã hội chủ nghĩa” nhất định sẽ đạt được, và kế hoạch nhà nước năm nay cũng như kế hoạch 5 năm nhất định sẽ hoàn thành và hoàn thành vượt mức.

Trong Đại hội này, chưa nêu rõ vai trò quan trọng của những cán bộ *làm báo* và cán bộ *nghệ thuật* trong việc phục vụ phong trào thi đua yêu nước và công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội. Các báo chí phải khuyến khích những người tốt, việc tốt và thắng thần phê

bình những điều xấu như: lười biếng, tham ô, lãng phí, quan liêu. Đó là một việc rất cần thiết.

Trong phong trào thi đua yêu nước của đồng bào *miền Bắc* và cuộc đấu tranh yêu nước của đồng bào *miền Nam* có những người, những việc vô cùng anh dũng, oanh liệt. Đó là những “đề tài” cực kỳ phong phú để cổ vũ đồng bào ta và để giáo dục con cháu ta.

Miêu tả cho hay, cho chân thật và cho hùng hồn những người, những việc ấy, bằng văn, bằng thơ, bằng vẽ và bằng các nghệ thuật khác, v.v.. Đó cũng là một trách nhiệm của các cán bộ *văn nghệ* góp phần tích cực vào sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Một lần nữa, chúng ta cảm ơn các đồng chí anh hùng Gagarin và Titốp, cảm ơn Công hội Liên Xô và Công hội Trung Quốc, các đại biểu các nước anh em, các bạn quốc tế. Đại hội cảm ơn đồng bào các nơi đã gửi điện mừng Đại hội.

Cuối cùng, nhờ các đại biểu chuyển lời chào thân ái của Trung ương Đảng, của Quốc hội, của Chính phủ và của Bác đến đồng bào, chiến sĩ và cán bộ ở các đơn vị, các địa phương.

Cảm ơn các đồng chí phục vụ đã tận tụy làm việc.

Chúng ta hãy hăng hái thi đua, chuẩn bị Đại hội lần thứ IV với nhiều thắng lợi to lớn hơn nữa.

Nói ngày 6-5-1962.

Báo *Nhân dân*, số 2965,

ngày 7-5-1962.

ĐẾ QUỐC MỸ TỘI ÁC TÂY TRỜI

Sự thật là thế, không phải nói thừa:

Trong lúc đại biểu 17 nước đang họp ở Giơnevơ để bàn cách giải trừ quân bị và cấm bom hạt nhân, thì Mỹ (và Anh) bắt đầu (25-4-1962) thử lại bom hạt nhân, do máy bay từ mấy chục cây số trên trời thả xuống.

Trước đây, Mỹ đã từng thử bom ở xứ Nêvada, trong nước Mỹ. Lần này, chúng thử ở Thái Bình Dương, cách xa Mỹ hàng ngàn cây số. Vì lần này *tia phóng xạ nguy hiểm hơn nhiều*.

Các nhà khoa học cho biết: Sau cuộc thử bom này, *mưa phóng xạ* sẽ tràn về phương Nam đến Indônêxia, Ấn Độ, Nam Việt Nam, châu Phi, châu Nam Mỹ... Rồi nó sẽ quay lại các vùng phía Bắc địa cầu.

Giáo sư Pôlinh¹⁾ nói: Ngay sau đợt phóng xạ này, ít nhất sẽ có 286.000 trẻ con mắc bệnh nguy hiểm, và độ 3 triệu trẻ con trong thai mẹ và mới đẻ - sẽ chết! Đó là chưa kể những tai hại lớn xảy ra sau này.

Thật là tội ác tây trời!

Có người hỏi: Tháng 9 năm ngoái, Liên Xô cũng thử bom hạt nhân thì sao?

Trả lời: Là một nước xã hội chủ nghĩa, Liên Xô không có một căn cứ quân sự nào ở nước ngoài. Liên Xô không hề đe dọa ai. Liên Xô thử bom chỉ nhằm cảnh cáo bọn đế quốc khiêu khích.

1) Vị khoa học người Mỹ nổi tiếng (TG).

Mỹ là một nước đế quốc chủ nghĩa, có hàng trăm căn cứ quân sự khắp năm châu, đe dọa Liên Xô, đe dọa các nước xã hội chủ nghĩa khác và các dân tộc đang đấu tranh để giành lại độc lập, tự do.

Tháng 11-1961, Liên hợp quốc đưa ra đề nghị *cấm* vũ khí nguyên tử và hạt nhân. Trong 55 nước *tán thành*, có Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa. 20 nước *phản đối*, gồm Mỹ, Anh, Pháp và 17 nước thân Mỹ.

Cho đến nay, Liên Xô chỉ thử bom 105 lần.

Mỹ, Anh, Pháp đã thử bom đến 205 lần.

Bom của Liên Xô chỉ cốt để bảo vệ mình và bảo vệ các nước anh em. Cũng như người lương thiện sắm khẩu súng để giữ nhà, giữ làng. Bom của Mỹ (và Anh, Pháp) là để gây chiến. Cũng như những kẻ gian sảo sắm súng để cướp của, giết người.

Giáo sư Bláckét¹⁾ nói: *Số bom Mỹ nhiều gấp 30 lần số bom cần thiết để chống lại xâm lăng* - đó là vì chính sách Mỹ là chính sách *gây chiến*. Bom Liên Xô *chất mạnh hơn*, do đó Liên Xô không cần chế tạo nhiều - vì chính sách Liên Xô là chính sách *tự vệ*.

Mặc dù nhân dân khắp thế giới (cả nhân dân Mỹ, Anh, Pháp) phản đối kịch liệt, đế quốc Mỹ vẫn định tiếp tục thử 50 quả bom hạt nhân. Trước sự khiêu khích hung bạo của Mỹ đối với cả loài người, Liên Xô không lẽ đứng nhìn...

Liên Xô (và cả phe xã hội chủ nghĩa) luôn luôn chủ trương: Chung sống hòa bình, cấm bom nguyên tử và bom hạt nhân. Giải trừ quân bị toàn diện và triệt để.

Tóm lại, bọn đế quốc do Mỹ cầm đầu không ngừng đe dọa loài người với một cuộc chiến tranh khủng khiếp. Càng đến gần mặt kiếp, chúng lại càng hung hăng. Chúng càng hung hăng thì nhân dân thế giới yêu chuộng hòa bình càng đoàn kết chống lại chúng.

1) Vị khoa học người Mỹ nổi tiếng (TG).

Nếu chúng điên cuồng mà gây ra chiến tranh thế giới lần nữa, thì chắc đế quốc chủ nghĩa sẽ bị bom hạt nhân tiêu diệt, rồi nhân dân thế giới sẽ vĩnh viễn tiêu diệt bom hạt nhân.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2968,
ngày 10-5-1962.

AI DÃ MAN? AI VĂN MINH?

Việt Nam cách Hoa Kỳ hàng vạn cây số. Khi ở Việt Nam là 12 giờ trưa thì ở Hoa Kỳ là 24 giờ tối. Nhân dân Việt Nam không hề đụng chạm đến nhân dân Hoa Kỳ. Nhân dân Hoa Kỳ cũng không thù hằn gì nhân dân Việt Nam. Thế mà đế quốc Mỹ phái quân đội, tướng tá và chó săn đến khủng bố giết hại nhân dân miền Nam Việt Nam. Chúng dùng máy bay rải thuốc độc phá hoại ruộng nương mùa màng miền Nam. Chúng cùng bọn ác ôn Diệt chặt đầu, mổ bụng, móc ruột, ăn gan những người yêu nước ở miền Nam.

Ai cũng phải nhận rằng *đế quốc Mỹ là vô cùng dã man!*

Ngày 5-4-1962, đội tự vệ tỉnh Quảng Nam bắt được 2 hạ sĩ quan Mỹ, Quin và Gorum, trong lúc hai tên này cùng đi với quân đội Diệt càn quét làng Nam Thành.

Theo truyền thống khoan hồng nhân đạo của nhân dân Việt Nam, trước hôm 1-5, Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam đã tha bổng hai tên tù binh Mỹ.

Trong bức thư cảm ơn, tên Quin viết: “Suốt những ngày bị giam giữ, chúng tôi được đối đãi rất tử tế...”. Tên Gorum viết: “Tôi rất hối hận về những lỗi lầm của mình, và biết ơn sâu sắc chính sách khoan hồng của Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam...”.

Chỉ một việc đó cũng đủ chứng tỏ rằng *nhân dân ta thật là văn minh*.

Liên sau khi hai tù binh Mỹ được tha, tổng Ken vội vàng điện “cảm ơn” tổng Diệm “đã giải phóng hai hạ sĩ quan Hoa Kỳ thoát khỏi tay Việt cộng...”.

Vì sao tổng Ken nói láo toét như vậy? Vì y mong lừa bịp dư luận thế giới, nhất là dư luận Hoa Kỳ. Vì y sợ người ta sẽ hỏi: “Nếu Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam *văn minh* như vậy, thì tại sao đế quốc Mỹ cứ ra sức ủng hộ chính quyền độc tài, thối nát và *dã man* của họ Ngô?”.

Dù sao, cuối cùng Mỹ - Diệm sẽ thua, nhân dân miền Nam sẽ thắng. Không những chúng ta tin chắc như vậy, mà chính tổng Ken cũng tin chắc như vậy. Hồi tháng 4-1954, Ken đã nói ở Thượng nghị viện Mỹ như sau:

“... Trút tiền bạc, vật liệu và quân đội vào rừng núi Đông Dương mà không có ít ra một hy vọng thắng lợi xa xôi sẽ là một việc vô ích, tự hủy hoại mình một cách nguy hiểm. *Tôi tin chắc rằng dù Mỹ có viện trợ quân sự ở Đông Dương bao nhiêu chăng nữa, cũng không thể chiến thắng một kẻ địch có mặt khắp nơi và đồng thời không có ở nơi nào cả¹⁾, một kẻ địch được cảm tình và sự ủng hộ che giấu của nhân dân...*”.

Vậy có thơ rằng:

*Lăm le cướp nước người ta,
Bọn đế quốc Mỹ thật là dã man.
Quyết lòng gìn giữ giang san
Đồng bào Nam Việt muôn vàn văn minh!*

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2973,
ngày 15-5-1962.

1) Quân đội du kích (TG).

CẦN PHẢI ĐẨY MẠNH HƠN NỮA CÔNG VIỆC XÂY ĐẮP ĐÊ ĐIỀU VÀ KÈ CỐNG

Hôm nay đã quá nửa tháng 5. Cách mùa mưa không xa nữa. Nhưng nhiều nơi đê điều chưa đắp xong.

Những tỉnh đã làm gần xong: Vĩnh Phúc, Phú Thọ, Hà Nội, Hải Phòng.

Những tỉnh mới đạt ba phần tư kế hoạch: Hưng Yên, Hải Dương, Nghệ An, Thanh Hóa, v.v..

Những tỉnh mới làm xong một nửa: Bắc Giang, Nam Định, Thái Bình, v.v..

Thậm chí có tỉnh mới đạt một phần tư như: Ninh Bình.

Như thế là rất chậm!

Cả miền Bắc, về kè cống mới đạt 50%, về đất thì đã đắp được non 4 triệu thước khối. Còn phải xây 50% kè cống và đắp hơn *1 triệu 37 vạn thước khối đất*.

Khối lượng công tác không phải là ít, mà thời giờ thì không còn nhiều:

Các tỉnh từ Thái Bình trở ra, *cuối tháng 5* phải làm xong.

Các tỉnh từ Thanh Hóa trở vào, giữa tháng 6 phải hoàn thành.

Phải luôn luôn đề phòng thời tiết không bình thường, mùa mưa có thể đến sớm. Các cấp ủy đảng và các ủy ban hành chính tỉnh, huyện, xã cần phải gấp rút huy động tốt và tổ chức tốt dân công, gây một phong trào thi đua sôi nổi, nhằm đắp đê cho kịp thời và vững chắc để bảo vệ tính mạng và tài sản của nhân dân.

Nhân dân cần nhận rõ lợi ích của công tác đê điều, tích cực tham gia để hoàn thành trước mùa mưa. Quyết chí để “nước đến chân mới nhảy”.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2975,
ngày 17-5-1962.

TỔNG KEN DẠI DỘT

Hôm 19-5 vừa rồi, hơn 25 vạn nhân dân Xôphia (Thủ đô Bungari) họp mít tinh nhiệt liệt hoan nghênh đoàn đại biểu Đảng Cộng sản và Chính phủ Liên Xô, do đồng chí Khorútsốp dẫn đầu.

Khi nói chuyện với nhân dân Xôphia, đồng chí Khorútsốp nhắc lại lời của tổng Ken nói: “Trong trường hợp nào đó Mỹ có thể chủ động dùng bom hạt nhân trong cuộc xung đột với Liên Xô”. Rồi đồng chí nhấn mạnh: “Tổng Ken đã đưa ra một lời tuyên bố *dại đột*... Ai chủ động trong cuộc xung đột hạt nhân với Liên Xô có nghĩa là kẻ ấy muốn tự sát. Ai dám gây ra một cuộc xung đột vũ trang thì sẽ bị giáng trả một đòn trí mạng bằng những vũ khí hiện đại nhất, vì phe xã hội chủ nghĩa và Liên Xô có đầy đủ những vũ khí ấy...”.

Tổng Ken không chỉ nói *dại*, mà còn *làm dại*. Lợi dụng tình hình ở Lào do chính Mỹ gây ra, tổng Ken vội vàng phái quân đội Mỹ vào Thái Lan và kêu gọi các nước phe Mỹ như Úc, Tân Tây Lan, Philíppin, v.v. cũng làm như vậy. Để lừa bịp thiên hạ, Mỹ mượn cớ rằng Thái Lan đang bị đe dọa, cho nên cần có quân đội Mỹ để bảo vệ Thái Lan.

Láo toét! Ai đe dọa Thái Lan? Chẳng lẽ nước Lào với non 3 triệu dân lại đe dọa Thái Lan với hơn 21 triệu dân? Ai chẳng biết rằng Mỹ muốn biến Thái Lan thành một căn cứ quân sự mới để chuẩn bị gây chiến ở Đông Nam Á.

Khi họ Ai đang làm Tổng thống, hai người Mỹ Lêđơơ và Bócđích đã viết quyển *Người Mỹ xấu xí* dày 289 trang. Nội dung

tóm tắt như sau: Ở 59 nước trên thế giới, Mỹ đã bỏ ra hàng tỉ đôla, đã phái đến hơn 2 triệu lính, chuyên gia, lính mục và nhân viên ngoại giao. Tốn tiền tốn người như vậy, nhưng kết quả đã thất bại chua cay, vì khắp nơi đều có phong trào chống Mỹ. Đó là vì những người Mỹ kia, nhất là nhân viên ngoại giao Mỹ, dốt nát vụng về.

Quyển sách ấy đã làm dư luận Mỹ xôn xao, đã bán được 4 triệu 20 vạn quyển, đã giúp cho họ Ken tài liệu để công kích họ Ai và thắng Ai trong cuộc tranh cử Tổng thống. Và *Người Mỹ xấu xí* đã thành “quyển sách gối đầu giường” của tổng Ken.

Nhưng *nguyên nhân chính* đã làm cho Mỹ thất bại thì Lêđơơ và Bócdích không thấy. Tổng Ken cũng vì đại đột mà không thấy. Nguyên nhân đó là: Đế quốc Mỹ đến đâu cũng ra sức ủng hộ những chế độ độc tài thối nát, những tên bù nhìn phản quốc hại dân, như bọn Tưởng Giới Thạch, Ngô Đình Diệm, v.v..

Nhân dân nhật báo Trung Quốc (19-5-1962) đã viết rất đúng: “Việc tổng Ken trắng trợn phái hải lục không quân Mỹ đến Thái Lan là một bước hành động nghiêm trọng của đế quốc Mỹ nhằm chiếm đóng Thái Lan, vũ trang can thiệp vào Lào và gây ra một cuộc chiến tranh xâm lược mới ở Đông Nam Á”... Đúng trước nguy cơ đó, “nhân dân các nước Đông Nam Á chắc chắn sẽ đoàn kết chặt chẽ hơn nữa... và đẩy mạnh đấu tranh để tống cổ đế quốc Mỹ ra khỏi Lào, Thái Lan, Nam Việt Nam và toàn cõi Đông Nam Á”.

American, go home!¹⁾

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2980,
ngày 22-5-1962.

1) Đế quốc Mỹ, cút đi! (TG).

CẢM ƠN NHỮNG LỜI CHÚC MỪNG NHÂN DỊP NGÀY SINH

Nhân dịp ngày 19 tháng 5, tôi đã nhận được thư, điện chúc mừng của:

Quốc hội,
Chính phủ,
Mặt trận,
Các đảng bạn,
Các đoàn thể,
Các cơ quan,
Các xí nghiệp,
Các công trường,
Các hợp tác xã nông nghiệp,
Các nông trường,
Các đơn vị bộ đội,
Các trường học,
Đồng bào miền núi và đồng bào miền xuôi,
Kiều bào mới về nước và kiều bào đang ở nước ngoài,
Bà con ngoại kiều,
Các đồng chí chuyên gia bạn,
Các anh hùng, chiến sĩ thi đua,
Các cụ phụ lão,
Các cháu thanh niên và nhi đồng,
Các đảng anh em,

Các chính phủ và nhân dân các nước anh em và các nước bạn,
Các vị trong Đoàn ngoại giao.

Những món quà rất quý báu làm tôi rất vui lòng là trong thư và điện chúc thọ, nhiều đơn vị và cá nhân đã báo cáo những thành tích tốt đẹp trong đợt thi đua vừa qua, và đã hứa hện đẩy mạnh thi đua hơn nữa để hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay và chuẩn bị tốt cho kế hoạch năm sau.

Tôi thân ái gửi lời cảm ơn chung và chúc đồng bào thi đua thắng lợi.

Tôi xin cảm ơn các đảng, chính phủ và nhân dân các nước anh em và các nước bạn.

Xin cảm ơn Đoàn ngoại giao.

Xin chúc tình hữu nghị giữa các dân tộc ngày càng củng cố và phát triển. Chúc hòa bình thế giới vững bền.

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2981,
ngày 23-5-1962.

NÔNG THÔN TA KHÔNG NGỪNG TIẾN BỘ

Mục đích của chủ nghĩa xã hội là không ngừng nâng cao đời sống của nhân dân. Chủ nghĩa xã hội là do Đảng lãnh đạo và do nhân dân xây dựng lấy. Sau đây là vài thí dụ chứng tỏ nông thôn ta đang tiến bước lên chủ nghĩa xã hội một cách vững chắc.

- Thí dụ một làng: *Chỉ trong 5 tháng*, Vĩnh Thành (Nghệ An) đã đào xong một con kênh tưới cho hơn 100 mẫu ruộng cao. Trong 25 ngày cấy xong 800 mẫu chiêm (trước kia phải hai tháng). Vỡ hoang thêm 40 mẫu ruộng cộng với 247 mẫu vỡ từ trước. Về thủy lợi, đã tưới thêm 100 mẫu và trị úng được 280 mẫu.

Cải tiến nông cụ, họ cũng cố gắng nhiều, bón phân mỗi mẫu hơn 14 tấn, mần cỏ hai, ba lần. Do đó, vụ chiêm này mỗi mẫu tây có thể gặt được độ 22 tạ.

Nhờ có 22 nhóm giữ trẻ mà chị em *phụ nữ* yên tâm tăng gia sản xuất.

Thanh niên gái trai luôn luôn ra sức làm trọn vai trò xung phong. Một thí dụ: Đồng chí Trần Hộ (đoàn viên thanh niên lao động) trong vụ Đông Xuân đã làm được 200 công, 170 thước khối đất thủy lợi, 10 tấn phân bón.

Các cụ phụ lão cũng “càng già càng khỏe”. Đội trồng cây có 14 cụ từ 65 đến 80 tuổi. Ngoài hàng nghìn gốc dứa và chuối, và chè, các cụ đã ươm, trồng, săn sóc: 1.000 cây long não, 3.000 cây bạch đàn, 72.000 cây phi lao, v.v.. Những người đầu bạc đã làm cho những

đôi trọc trở nên xanh tươi. Kết quả là phong cảnh của làng Vĩnh Thành ngày càng tươi đẹp và đời sống của đồng bào Vĩnh Thành ngày càng ấm no.

- Thí dụ một tỉnh: Phú Thọ. Tuy là tỉnh nhỏ bằng một nửa Nam Định về số dân (Nam Định hơn 1.027.000 người, Phú Thọ hơn 505.000 người), Phú Thọ đứng hàng đầu trong việc vỡ hoang: đã vỡ được 15.460 mẫu tây. Trong đợt thi đua từ ngày 1-5 đến 19-5, Phú Thọ đã trồng thêm được:

4.156 mẫu tây cây lương thực;
950 mẫu tây cây công nghiệp;
413 mẫu tây rau củ.

So với năm ngoái, cả tỉnh đã trồng tĩa thêm hơn 14.600 mẫu tây. So với kế hoạch Nhà nước giao, tỉnh đã *vượt* 9 chỉ tiêu, thí dụ:

Kế hoạch nhà nước:

Sắn	14.000 mẫu tây;
Chè	6.370 mẫu tây;
Mía	1.000 mẫu tây;
Bông	400 mẫu tây;
v.v..	

Tỉnh đã thực hiện:

Sắn hơn	17.350 mẫu;
Chè hơn	6.560 mẫu;
Mía hơn	1.400 mẫu;
Bông hơn	490 mẫu;
v.v..	

Ngoài ra, kế hoạch định trồng 3 triệu cây trấu, cả tỉnh đã trồng hơn 4 triệu cây.

Làng Vĩnh Thành và tỉnh Phú Thọ đạt kết quả tốt là vì cấp ủy và cán bộ đi sâu, đi sát cơ sở sản xuất, củng cố hợp tác xã, nâng cao quản lý... Mọi xã viên đều thấm nhuần ý thức làm chủ, và tinh thần cần kiệm xây dựng hợp tác xã, xây dựng nước nhà.

Vĩnh Thành làm được, thì các xã khác cố gắng cũng nhất định làm được. Phú Thọ làm được, thì các tỉnh khác cố gắng cũng nhất định làm được. Mà như vậy là nước mạnh, dân giàu.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2987,
ngày 29-5-1962.

ĐIỆN MỪNG NGÀY ĐỘC LẬP CỦA NƯỚC CỘNG HÒA ANGIÊRI

*Kính gửi ông Ben Yuxép Ben Khêda,
Thủ tướng Chính phủ lâm thời nước Cộng hòa Angiêri,
Angiê*

Thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân, tôi vui mừng gửi Ngài, Chính phủ lâm thời và nhân dân Angiêri anh hùng, lời chúc mừng nhiệt liệt nhất nhân dịp nước Angiêri chính thức trở thành một nước độc lập, tự do, có chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ, sau cuộc trưng cầu dân ý ngày 1-7-1962 vừa qua. Nhân dân Việt Nam cũng như toàn thể các dân tộc yêu chuộng tự do, hòa bình trên thế giới, đều hết sức vui mừng trước thắng lợi vẻ vang đó của nhân dân Angiêri đã góp phần cống hiến xứng đáng vào sự nghiệp đấu tranh để vĩnh viễn xóa bỏ chủ nghĩa thực dân trong thời đại chúng ta.

Chúng tôi thành tâm chúc Chính phủ và nhân dân Angiêri anh em ngày càng thu được nhiều thành tích to lớn trong công cuộc xây dựng đất nước vinh quang của mình, mau chóng hàn gắn những vết thương chiến tranh, cải thiện đời sống cho nhân dân, giữ gìn và củng cố nền độc lập dân tộc đã giành được.

Chúng tôi tin tưởng rằng mối quan hệ hữu nghị sẵn có và tình thân hợp tác anh em giữa nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và

nước Cộng hòa Angiêri sẽ ngày càng được củng cố và phát triển trên mọi lĩnh vực, vì lợi ích của nhân dân hai nước và lợi ích của nền hòa bình ở châu Phi và trên toàn thế giới.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa**

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 3024,
ngày 5-7-1962.

ĐIỆN GỬI ĐẠI HỘI THẾ GIỚI ĐÒI GIẢI TRỪ QUÂN BỊ VÀ BẢO VỆ HÒA BÌNH

Kính gửi giáo sư Giôn Bécnan,

(Nhờ chuyển Đại hội thế giới đòi giải trừ quân bị
và bảo vệ hòa bình Mátxcơva)

Thay mặt nhân dân Việt Nam và nhân danh cá nhân, tôi kính gửi Đại hội và giáo sư lời chào mừng nhiệt liệt nhất.

Trong lúc bọn đế quốc thực dân đang ra sức chạy đua vũ trang, chuẩn bị một cuộc chiến tranh thế giới mới, một cuộc chiến tranh hạt nhân, Đại hội họp để đòi giải trừ quân bị và bảo vệ hòa bình là một trong những sự kiện quan trọng nhất của thời đại chúng ta.

Chỉ có sự đoàn kết chặt chẽ của các lực lượng hòa bình trên toàn thế giới với những hành động cương quyết đòi giải trừ quân bị và bảo vệ hòa bình mới có thể đập tan âm mưu thâm độc và đầy tội ác của những kẻ gây chiến.

Thắng lợi của sự đoàn kết chống nguy cơ chiến tranh và bảo vệ hòa bình thế giới là do sự đồng tâm nhất trí của Đại hội.

Hiện nay, ở miền Nam nước Việt Nam chúng tôi, đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai của chúng đang tiến hành một cuộc chiến tranh đẫm máu, hòng biến miền Nam nước chúng tôi thành thuộc địa kiểu mới và căn cứ quân sự của đế quốc Mỹ nhằm gây chiến tranh ở Đông Dương và Đông Nam Á.

Việc giải trừ quân bị và bảo vệ hòa bình sẽ giúp rất nhiều cho phong trào giải phóng dân tộc thắng lợi.

Nhân dân Việt Nam chúng tôi hứa sẽ ra sức ủng hộ và thi hành những nghị quyết mà Đại hội sẽ thông qua.

Kính chúc Đại hội thành công tốt đẹp.

Hòa bình thế giới muôn năm!

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 3036,
ngày 17-7-1962.

CHỖ ĐỂ “NƯỚC ĐẾN CHÂN MỚI NHẢY”

Mùa lụt đã đến. Tin tức thế giới cho biết: Nhiều nơi đã bị lụt, và lụt khá to. Thí dụ:

- Ở phía Đông nước Đại Hồi¹⁾, 6 huyện bị lụt ngập, mùa màng bị trôi hết. Nước ở các con sông vẫn tiếp tục lên, có nơi lên quá mức báo động số 3... (Hãng thông tin Pakitxtan, 7-7-1962).

- Ở Ấn Độ, nạn lụt đang gây thiệt hại nặng cho mùa màng và làm sập đổ nhiều nhà cửa của nhân dân.

Chỉ riêng ở bang Biha, nạn lụt đã ảnh hưởng đến đời sống 70 vạn người, và phá hoại 8 vạn mẫu tây mạ.

Ở bang Kêrala, hơn 5 nghìn người không có chỗ ẩn nấp, vì nhà cửa bị lụt ngập. Các trường học phải đóng cửa.

Ở bang Átxam, 7 vạn người bị đói rét, vì mất hết nhà cửa, của cải trong nạn lụt vừa qua. (Hãng thông tin Ấn Độ, 16-7-1962).

- Ở Nhật Bản và mấy nơi khác cũng có lụt.

Ở nước ta, mùa này cũng là mùa lụt.

Vì vậy *đắp đê, giữ đê, phòng lụt, chống lụt* là công việc quan trọng và cấp bách nhất hiện nay.

Công việc đê điều, kè cống nhiều nơi đã làm khá như: Hà Nội, Vĩnh Phúc, Phú Thọ, Hải Phòng...

Nhưng nhiều nơi vẫn còn quá chậm như: Thái Bình mới làm được độ 75% mức kế hoạch đắp đê, 46% mức kế hoạch thả kè.

1) Nước Pakixtan (BT).

Việc giữ đê làm chưa được cẩn thận. Các ban chỉ huy chống lụt chưa hoạt động đều đặn. Việc kiểm tra đôn đốc làm chưa tốt...

Tình hình các tỉnh Sơn Tây, Thanh Hóa, Hà Tĩnh, Nam Định, Ninh Bình... cũng như vậy.

Vì lợi ích thiết thân của đồng bào, các cấp ủy đảng và các ủy ban hành chính từ tỉnh, huyện đến xã cần phải gấp rút động viên nhân dân kịp thời hoàn thành kế hoạch đê điều, và làm tốt công việc giữ đê và phòng lụt, chống lụt. *Quyết chí để “nước đến chân mới nhảy”!*

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 3038,
ngày 19-7-1962.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÓNG VIÊN BÁO TIN TỨC VÀ SỰ THẬT THANH NIÊN LIÊN XÔ

Hỏi: Lập trường của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa về giải trừ quân bị như thế nào và đồng chí đánh giá việc giải quyết vấn đề đó như thế nào trong hoàn cảnh đối với các vấn đề hiện nay đứng trước các nước châu Á.

Trả lời: Về vấn đề giải trừ quân bị, nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa hoàn toàn tán thành chính sách Liên Xô đã đề ra. Đối với các nước châu Á, chúng tôi tán thành đề nghị của Trung Quốc: châu Á phải trở nên một vùng không có vũ khí nguyên tử. Chắc chắn rằng các dân tộc đang bị chủ nghĩa đế quốc áp bức, đều nhiệt liệt tán thành ý kiến của đồng chí Khorútsốp: “Cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc và cuộc đấu tranh cho giải trừ quân bị và cho hòa bình có liên hệ rất chặt chẽ với nhau... Những thắng lợi của phong trào giải phóng dân tộc cũng có tác dụng củng cố sự nghiệp hòa bình và góp phần đẩy mạnh việc đấu tranh giải trừ quân bị”.

Hỏi: Sắp tới là ngày kỷ niệm 8 năm ký kết Hiệp nghị Giơnevơ về Việt Nam. Trong điều kiện hiện nay thì đường lối và biện pháp để giành được thống nhất của nhân dân Việt Nam như thế nào?

Trả lời: Chúng tôi luôn luôn chủ trương thống nhất Tổ quốc bằng đường lối hòa bình, luôn luôn đòi phải thực hiện đúng đắn

Hiệp nghị Giơnevơ, đòi đế quốc Mỹ phải chấm dứt can thiệp vào công việc nội bộ của nhân dân Việt Nam.

Hỏi: Theo ý kiến đồng chí việc giải quyết vấn đề Lào trong tình hình Đông Nam Á có ý nghĩa gì?

Trả lời: Do sự đấu tranh anh dũng của nhân dân Lào, và do sự giúp đỡ của các nước có thiện chí, vấn đề Lào đã được giải quyết một cách tốt đẹp. Tức là Chính phủ Liên hợp dân tộc đã được thành lập trên nền tảng hòa bình trung lập, độc lập dân tộc. Vấn đề Lào được giải quyết thích đáng có ý nghĩa là ở Đông Nam Á cũng như ở nơi khác, các bên đều có thiện chí thì mọi vấn đề đều có thể giải quyết tốt bằng cách thương lượng hòa bình.

Trả lời tháng 7-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3041,

ngày 22-7-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CÁN BỘ CAO CẤP CỦA ĐẢNG VÀ NHÀ NƯỚC

Các đồng chí,

Nhân dân ta vốn có truyền thống giàu lòng yêu nước, cần cù, tiết kiệm và luôn luôn sẵn sàng hy sinh tất cả để phục vụ Tổ quốc. Cho nên, mỗi khi cách mạng cần đến sức người, sức của thì nhân dân đều nhiệt liệt hưởng ứng lời kêu gọi của Đảng ta. Nhờ vậy mà cách mạng đã thành công, kháng chiến đã thắng lợi.

Đồng thời, Đảng ta luôn luôn kêu gọi toàn thể cán bộ, đảng viên, đoàn viên thanh niên và nhân dân ra sức tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm và chống tham ô, lãng phí, quan liêu. Tuy vậy, trong các ngành, các đơn vị, các địa phương, việc sử dụng sức của, sức người của nhân dân còn nhiều chỗ không hợp lý. Cho nên từ nay, chúng ta bắt đầu *mở một cuộc vận động “Nâng cao tinh thần trách nhiệm, tăng cường quản lý kinh tế tài chính, chống tham ô, lãng phí, quan liêu”*.

Cần phải dứt khoát rằng số đông cán bộ và công nhân ta đều tận tụy và trong sạch. Cho nên chúng ta đã thu được những thành tích to lớn trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Nhưng vẫn còn một số người không tốt, còn phạm sai lầm tham ô, lãng phí và còn mang nặng bệnh quan liêu, ảnh hưởng rất xấu đến công cuộc xây dựng kinh tế của nhân dân ta. Vì vậy, chúng ta phải kiên quyết chống lại những tệ hại ấy.

Cuộc vận động này sẽ tổ chức thế nào, chỉ đạo thế nào, tiến hành thế nào cho tốt? Những điều đó sẽ có chỉ thị đầy đủ của Bộ Chính trị và của Ban Chỉ đạo Trung ương. Ở đây tôi chỉ tóm tắt nêu ra mấy điểm.

Chống tham ô - Tham ô là hành động xấu xa nhất của con người. Nhân dân lao động ta làm lụng đổ mồ hôi sôi nước mắt để góp phần xây dựng *của công* - của Nhà nước và của tập thể. Của công ấy là nền tảng vật chất của chế độ xã hội chủ nghĩa, là nguồn gốc chủ yếu để nâng cao đời sống của nhân dân ta.

Tham ô là *lấy trộm* của công, chiếm của công làm của tư. Nó có hại đến sự nghiệp xây dựng nước nhà, có hại đến công việc cải thiện đời sống của nhân dân, có hại đến đạo đức cách mạng.

Nếu nhà ai bị mất cắp, mất trộm, thì hô hoán lên và cả xóm, cả làng đuổi bắt kẻ trộm. Khi của công bị mất cắp, mất trộm thì mọi người đều có trách nhiệm vạch mặt kẻ gian và đưa nó ra trước pháp luật vì mọi người đều có nghĩa vụ giữ gìn của công.

Của công của Nhà nước và của tập thể là “bất khả xâm phạm”, tham ô của công tức là xâm phạm đến lợi ích chung của nhân dân, tức là *kẻ địch của nhân dân*. Vì vậy, kiên quyết chống tham ô là trách nhiệm chung của toàn Đảng, toàn dân ta.

Chống lãng phí - Lãng phí và tham ô tuy *khác nhau* ở chỗ lãng phí thì không trực tiếp ăn cắp, ăn trộm của công, nhưng kết quả tai hại đến tài sản của Nhà nước, của tập thể thì lãng phí cũng *có tội*. Thí dụ: Tên A tham ô 1.000 đồng, tên B lãng phí 1.000 đồng. Kết quả tai hại đến của công thì B cũng chẳng khác gì A.

Lãng phí có nhiều hình thức: Hoặc vì lập kế hoạch không chu đáo, ví dụ làm một ngôi nhà không hợp thức, làm xong rồi phải phá đi làm lại. Hoặc vì tính toán không cẩn thận, điều động hàng trăm hàng nghìn người đến công trường, nhưng chưa có việc làm hay là người nhiều việc ít, phải để họ trở về. Hoặc vì xa xỉ, phô trương hình thức, nào liên hoan, nào “báo chí”, nào kỷ niệm, sắm sửa lu bù, xài tiền như nước, v.v..

Nói tóm lại, lãng phí là *vì thiếu tinh thần trách nhiệm, không có ý thức quý trọng sức của, sức người của Nhà nước, của nhân dân.*

Chống quan liêu - Quan liêu là cán bộ phụ trách xa rời thực tế, không điều tra, nghiên cứu đến nơi đến chốn những công việc cần phải làm, việc gì cũng nắm không vững, chỉ đạo một cách đại khái, chung chung. Quan liêu là xa rời quần chúng, không đi sâu đi sát, không hiểu rõ lai lịch, tư tưởng và công tác của *cán bộ* mình. Không lắng nghe ý kiến *của quần chúng*. Sợ phê bình và tự phê bình. Tác phong của những “ông quan liêu” là thiếu dân chủ, không giữ đúng nguyên tắc lãnh đạo tập thể, phân công phụ trách.

Vì vậy, *bệnh quan liêu là nguồn gốc sinh ra lãng phí, tham ô*. Kinh nghiệm chứng tỏ rằng: Ở đâu có bệnh quan liêu thì ở đó chắc có tham ô, lãng phí; nơi nào bệnh quan liêu càng nặng thì nơi đó càng nhiều lãng phí, tham ô. Cho nên, muốn triệt để chống tham ô, lãng phí thì phải kiên quyết chống nguồn gốc của nó là bệnh quan liêu.

Tai hại do các tệ tham ô, lãng phí, quan liêu gây ra - Chế độ xã hội chủ nghĩa của chúng ta là rất tốt đẹp, mạnh mẽ, vững như một người khổng lồ có sức khỏe dồi dào. Tệ tham ô, lãng phí, quan liêu là cái xấu xa do xã hội cũ để lại, như cái ung nhọt còn sót lại trên thân thể của người khổng lồ. Công khai và mạnh dạn gạt bỏ cho thật sạch những ung nhọt ấy thì thân thể càng mạnh khỏe thêm. Cho nên, vạch những tệ hại nói trên để sửa chữa, chúng ta không sợ kẻ địch lợi dụng để phản tuyên truyền.

Theo con số đã nắm được từ năm 1958 đến 1961 thì những *vụ tham ô* đã làm hao tổn của Nhà nước *hàng triệu* đồng. Hiện nay có nơi, những người tham ô đã tự giác thật thà nhận lỗi và hứa quyết tâm sửa chữa.

Số lãng phí rất lớn. Gần đây, một số nhà máy và công trường đã bắt đầu cố gắng sửa chữa. Tuy vậy, trong mấy năm nay đã *lãng phí hàng chục triệu đồng*. Với số tiền bạc, của cải bị tham ô, lãng phí đó, người ta có thể làm được:

Hoặc 10 công trình thủy lợi như Bắc - Hưng - Hải,

Hoặc 5 nhà máy cơ khí trung quy mô,

Hoặc mấy ngôi nhà 4 tầng cho một vạn người ở.

Tiền bạc, của cải đó là do nhân dân ta đóng góp, cũng có phần do nhân dân các nước anh em giúp đỡ. Để hao hụt vì tham ô, lãng phí là không biết thương tiếc mồ hôi nước mắt của nhân dân ta, không biết quý trọng sự giúp đỡ chí tình của nhân dân các nước anh em. Cho nên chúng ta, tất cả những cán bộ phụ trách của Đảng và Chính phủ, phải thật thà *tự phê bình*, nhận khuyết điểm và làm gương mẫu sửa chữa trong cuộc vận động này.

Việc chống tham ô, lãng phí, quan liêu là rất cần thiết và phải làm thường xuyên. Nó có hai ý nghĩa quan trọng:

- Nó làm cho mọi người nâng cao *tinh thần trách nhiệm, tinh thần làm chủ, ý thức bảo vệ của công*, hăng hái thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm để xây dựng nước nhà, để nâng cao đời sống của nhân dân.

- Nó giúp cho cán bộ và đảng viên ta giữ gìn phẩm chất cách mạng, cần kiệm liêm chính, chí công vô tư, một lòng một dạ phục vụ nhân dân, phục vụ cách mạng. Do đó mà nhân dân ta đã đoàn kết, càng đoàn kết thêm, lực lượng ta đã hùng mạnh, càng hùng mạnh thêm.

Trong cuộc vận động này, chúng ta cần ôn lại những lời căn dặn của Lênin. Năm 1918, trong quyển *Nhiệm vụ trước mắt của chính quyền Xôviết*, Lênin đã dạy:

“Phải rành mạch và thật thà kế toán tiền bạc, tiết kiệm kinh tế, không lười biếng, không ăn trộm của công làm của tư, phải giữ cực kỳ nghiêm ngặt kỷ luật lao động. Trước mắt, đó là khẩu hiệu chủ yếu rất bức thiết..., là những điều kiện cần kíp và đầy đủ để làm cho chủ nghĩa xã hội thắng lợi triệt để... Phải chỉnh đốn kỷ luật trong hàng ngũ ta, loại trừ hết những kẻ lười biếng, lủ ăn bám, bọn trộm cắp của công... Phải dùng những biện pháp tiết kiệm nhất, phải nhổ tận gốc tất cả những hiện

tượng lãng phí... Cần có những pháp luật để trừng trị tệ tham ô, lãng phí, và phải chấp hành những pháp luật ấy một cách nghiêm chỉnh...”.

Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội thắng lợi thì nhân dân ta phải kiên quyết thực hiện lời dạy của Lenin.

Trong cuộc vận động này, *giáo dục là chính*, làm cho những người đã phạm lỗi có dịp để thật thà “cải quá tư tâm”. Đồng thời phải có kỷ luật thích đáng đối với những kẻ ngoan cố, không chịu ăn năn sửa chữa; đồng thời khuyến khích những người tốt càng tận tụy và càng gương mẫu trong việc phục vụ nhân dân. Vì vậy, *cần nắm vững phân xây dựng là nâng cao ý thức trách nhiệm, tăng cường quản lý kinh tế tài chính, đồng thời kiên quyết chống tham ô, lãng phí, quan liêu*.

Tuy cuộc vận động phải đúng mức, không tràn lan, nhưng chúng ta phải *phát động tư tưởng của quần chúng* làm cho quần chúng khinh ghét tệ tham ô, lãng phí, quan liêu; biến hàng ức, hàng triệu con mắt, lỗ tai cảnh giác của quần chúng thành những ngọn đèn pha soi sáng khắp mọi nơi, không để cho tệ tham ô, lãng phí, quan liêu còn chỗ ẩn nấp. Với sự chỉ đạo chặt chẽ của Trung ương, với quyết tâm của cán bộ và sự hăng hái tham gia của quần chúng, cuộc vận động này nhất định sẽ có kết quả tốt.

Đối với cuộc vận động này, nói chung cán bộ và công nhân đều nhất trí tán thành, ai cũng cho là cần, là tốt. Nhưng lúc thi hành thì chắc có một số người lo lắng, e sợ. E sợ vì trong ba chứng bệnh tham ô, lãng phí, quan liêu, bản thân mình chắc có một bệnh, hoặc nặng hoặc nhẹ. Lo lắng vì không biết cấp trên sẽ xử trí thế nào? Anh em công nhân sẽ đối với mình thế nào? Lo lắng, e sợ vì mình sẽ ỏ vào cảnh “trên đe, dưới búa”.

Bi quan như vậy là không đúng. Mọi người phải dũng cảm tiến lên. Ai có sai lầm thì phải có nghị lực nói thật ra và có quyết tâm sửa chữa, để thành người tốt làm việc tốt. Vàng thật thì không sợ lửa, càng được đe và búa tôi luyện, thì vàng sẽ tốt thêm.

Tôi nhắc lại: Trong cuộc vận động này, Đảng lấy *giáo dục, bồi dưỡng làm chính*.

- Cũng có nơi *lo lắng tập thể*. Nhưng cơ quan hoặc nhà máy nào đó đã được thưởng huân chương, nay xét kỹ thì không xứng đáng. Phải chăng huân chương ấy sẽ bị thu lại?

Không đâu. Nhưng cán bộ và công nhân từ nay phải thi đua lập nhiều thành tích để xứng đáng với vinh dự của Huân chương ấy.

- Trong nhiều công việc lớn, trước khi làm rộng khắp, chúng ta phải làm *thí điểm* để rút kinh nghiệm. Song những nơi có vinh dự được chọn làm thí điểm thì lúc đầu cũng lo ngại: Phải chăng chúng mình đã phạm sai lầm đặc biệt nhiều, cho nên phải đưa ra phê phán trước?

Nhưng mới thi hành bước đầu mà đã thu được nhiều kết quả khá, thì có thí điểm ấy đã “đổi sầu làm vui”.

Vài thí dụ: Kết quả bước đầu ở *Nhà máy xe lửa Gia Lâm*:

- Do sửa đổi cách phát lương cho công nhân mà mỗi tháng tiết kiệm được 900 công.

- Do tổ chức giao ca giao kíp cẩn thận, mà đã nâng cao tinh thần trách nhiệm, bảo vệ máy móc.

- Do thanh niên mở cuộc vận động “8 giờ vàng ngọc” mà đã trừ được các thói xấu đi muộn, về sớm, v.v..

Ở công trường dệt 8-3:

- Cán bộ kế hoạch đã thường xuyên đi kiểm tra để quy định sử dụng vật liệu, tránh được lãng phí.

- Sửa đổi cách phát lương cho công nhân, mỗi tháng tiết kiệm được 500 công.

- Sửa đổi lề lối làm việc, đã giảm được 118 người.

- Thanh niên tổ chức một tuần lễ tiết kiệm, đã thu nhặt được:

36 m³ gỗ vụn,

1.572 kilô sắt,

1.850 kilô gang, v.v..

Ở cửa hàng bách hóa tổng hợp:

- Thực hiện chế độ rõ ràng khi hàng hóa vào kho và ra kho.
- Kiểm lại toàn bộ hàng hóa để xây dựng sổ sách thật nền nếp.
- Giao ca giao kíp một cách cẩn thận, v.v..

Những thành tích bước đầu đó làm cho cán bộ và công nhân đều phấn khởi đấu tranh để thu nhiều thành tích to hơn nữa.

Đó cũng là một thắng lợi bước đầu cho cả cuộc vận động chung.

*
* *

Các đồng chí,

Cuộc vận động này là một cuộc cách mạng nội bộ, một cuộc đấu tranh gay go giữa cái tốt và cái xấu, cái cũ và cái mới, giữa đạo đức cách mạng là cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư và kẻ địch là tệ nạn tham ô, lãng phí, quan liêu.

Chúng ta đã thấy rõ kẻ thù, Đảng đã định ra chiến lược, sách lược đúng đắn. Chúng ta phải đồng tâm nhất trí, mạnh bạo xung phong.

Để giành lấy thắng lợi, chúng ta phải nắm vững chính sách của Đảng, đi đúng đường lối quần chúng, phải dựa vào lực lượng của quần chúng, phải lắng nghe ý kiến của quần chúng, phải thật sự mở rộng dân chủ.

Nếu quần chúng nói mười điều mà chỉ có một vài điều xây dựng, như thế vẫn là quý báu và bổ ích. Uy tín của người lãnh đạo là ở chỗ mạnh dạn thực hiện tự phê bình và phê bình, biết học hỏi quần chúng, sửa chữa khuyết điểm, để đưa công việc ngày càng tiến bộ chứ không phải ở chỗ giấu giếm khuyết điểm và e sợ quần chúng phê bình.

Các đồng chí đều là cán bộ cao cấp ở các ngành, các địa phương, đều có trách nhiệm lớn đối với nhân dân, với Đảng và Nhà nước. Đảng đã rèn luyện các đồng chí thành những cán bộ vững vàng và chúng ta đã làm cách mạng thành công, kháng chiến thắng lợi.

Cuộc vận động này kết quả tốt sẽ bảo đảm cho sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc thành công và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà thắng lợi. Vì vậy, Đảng đòi hỏi đảng ủy các cấp và thủ trưởng các cơ quan phải phụ trách hoàn toàn và lãnh đạo chặt chẽ; tất cả phải có quyết tâm làm cho cuộc vận động này thắng lợi.

Nói ngày 24-7-1962.

Tạp chí *Học tập*, số tháng 9-1962.

ĐIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH NƯỚC CỘNG HÒA TUYNIDI¹⁾

*Kính gửi bác sĩ Habíp Buócghiba,
Tổng thống nước Cộng hòa Tuynidi,
Tuyni*

Nhân dịp kỷ niệm lần thứ 5 Ngày quốc khánh nước Cộng hòa Tuynidi, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân, tôi kính gửi Ngài, Chính phủ và nhân dân Tuynidi lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Kính chúc nước Cộng hòa Tuynidi ngày càng phồn thịnh. Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và Cộng hòa Tuynidi ngày càng phát triển.

Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa
HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 3044,
ngày 25-7-1962.

1) Ngày quốc khánh nước Cộng hòa Tuynidi là ngày 20-3 (BT).

TIẾN BỘ

Vụ chiêm năm nay đồng bào nông dân hoàn thành nhiệm vụ *nhANH, gọn, tốt* hơn vụ chiêm năm ngoái.

Theo báo cáo của Tổng cục Lương thực (18-7-1962), thì toàn miền Bắc đã nộp thuế gần 93%, trả nợ cho ngân hàng và bán thóc cho Nhà nước gần 100%.

Nhiều nơi đã hoàn thành vượt mức cả ba nhiệm vụ, như:

- Vĩnh Linh vượt mức hơn 37%.
- Hà Nội - 31%.
- Quảng Bình - 17%.
- Hưng Yên - 14%.
- Hà Đông - 11%.
- Hà Tĩnh - 4%.

So với cùng thời gian này năm ngoái, thì tỷ lệ nộp thuế, trả nợ, và bán thóc cho Nhà nước đều nhanh hơn.

Đó là một cố gắng chung đáng khen.

Việt Nam Thông tấn xã báo tin (17-7-1962): Năm nay, đồng bào Nghệ An trồng lạc nhiều hơn năm ngoái 1.500 mẫu tây (tất cả là 7.460 mẫu). Thu hoạch cũng khá hơn, bình quân mỗi mẫu tây được 14 tạ.

Thẩm nhuận lời phê bình của báo *Nhân dân* (14-3-1962): “Làm sao cho lạc thêm vui”, năm nay đồng bào đã thi đua tiết kiệm lạc để bán cho Nhà nước. Mới 10 ngày đầu mùa, các hợp tác xã đã bán cho Nhà nước 18.500 tạ lạc đã chọn tốt và phơi khô; thế là nhiều

hơn năm ngoái gấp 4 lần. Hiện nay, các hợp tác xã đang tiếp tục bán nữa.

Có những tiến bộ đó là do:

- Cán bộ tỉnh, huyện, xã đi sâu, đi sát, tuyên truyền giải thích và giúp đỡ các hợp tác xã giải quyết những vấn đề mắc mứu.

- Cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động đã xung phong hoàn thành nhiệm vụ đối với Nhà nước, làm gương mẫu cho đồng bào.

- Cán bộ và xã viên các hợp tác xã đã thấm nhuần tinh thần làm chủ, ra sức tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, hăng hái làm tròn nghĩa vụ, để góp phần vào sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Mặt khác, đồng bào nông dân cũng thấy rõ: Càng tăng gia sản xuất, càng tiết kiệm, càng bán nhiều lương thực cho Nhà nước, thì thu nhập của hợp tác xã và của xã viên càng tăng thêm. Như vậy, đã ích nước lại lợi nhà.

Vụ chiêm năm nay, mọi việc kết quả như vậy là khá tốt. Nhưng chúng ta không được tự mãn. Cán bộ từ Trung ương đến địa phương cần phải tổng kết kinh nghiệm, phát huy những ưu điểm (như đi sâu, đi sát...), sửa chữa những thiếu sót (như mệnh lệnh, gò ép...), và ra sức giúp đỡ đồng bào nông dân thi đua quyết tâm tranh thủ một vụ mùa thắng lợi to hơn nữa.

T.L.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI NHÂN DÂN VÀ CÁN BỘ TỈNH HẢI DƯƠNG¹⁾

Thưa đồng bào và các đồng chí,

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm đồng bào các dân tộc, bộ đội, cán bộ, công nhân, các cụ phụ lão, các cô phụ nữ, các cháu thanh niên và nhi đồng.

So với năm 1957 là lúc Bác về thăm lần đầu thì lần này tỉnh nhà nói chung và thị xã nói riêng có tiến bộ về mọi mặt.

Về *nông nghiệp* thì nay đã chú ý phát triển toàn diện hơn. Công tác thủy lợi năm ngoái làm khá. Vụ mùa này cây bừa kỹ hơn. Hợp tác xã phát triển đều và dần dần được củng cố.

Về *công nghiệp* địa phương cũng có cố gắng phát triển.

Các ngành khác như văn hóa giáo dục, vệ sinh phòng bệnh, trật tự trị an, v.v. đều có tiến bộ. Đó là ưu điểm.

Tuy vậy, những tiến bộ đó chưa thỏa mãn được những nhu cầu của nhân dân.

Nông nghiệp phát triển chưa toàn diện. Chú trọng sản xuất *lúa* là đúng, nhưng lại ít chú trọng hoa màu và cây công nghiệp.

Năng suất lúa chiêm năm nay thì mỗi mẫu tây kém thua năm ngoái 343 kg. Công việc vỡ hoang cũng yếu.

Chăn nuôi trâu không tăng, bò và lợn đều kém thua năm 1961.

1) Ngày 26-7-1962, Chủ tịch Hồ Chí Minh về thăm tỉnh Hải Dương (BT).

Cải tiến nông cụ chậm. Tính ra 6 hộ chỉ có một cào cỏ cải tiến, 26 hộ mới có một guồng nước.

Phân bón quá ít. Kế hoạch định vụ mùa bón 8 tấn một mẫu tây mà bình quân bốn lót mới chỉ được 2 tấn.

Thủy lợi 6 tháng đầu năm nay làm kém thua năm ngoái.

Bình quân mỗi xã viên mỗi năm lao động 159 công. Cứ tính mỗi công là một ngày, thì mỗi năm mỗi người chỉ lao động 159 ngày. Như thế là ít quá.

Những khuyết điểm đó cộng lại đã làm cho *thu nhập* của xã viên còn thấp kém.

Để hoàn thành tốt kế hoạch nhà nước, để xây dựng chủ nghĩa xã hội, để nâng cao đời sống của nhân dân, đồng bào và cán bộ phải làm tốt những việc sau đây:

A. 1- Ra sức củng cố hợp tác xã về mọi mặt. Tiến hành tốt cuộc vận động cải tiến quản lý hợp tác xã, nhất là quản lý dân chủ và tài chính công khai, chống tham ô, lãng phí. Làm cho mọi người phấn khởi quyết tâm làm tốt vụ mùa.

2- Ra sức chống úng, vượt mọi khó khăn, cấy thêm diện tích.

- Tăng cường chỉ đạo kỹ thuật. Đẩy mạnh công tác thủy lợi. Phát triển nông cụ cải tiến. Đẩy mạnh phong trào làm phân. Chăm sóc đồng ruộng. Chống lụt, bão, hạn. Tổ chức vỡ hoang.

- Chú trọng lúa, đồng thời rất coi trọng hoa màu và cây ăn quả. Phát triển nhiều *khoai nước và dong riềng*.

- Đẩy mạnh chăn nuôi trâu, bò và lợn. Mỗi hộ nên thường xuyên nuôi 2 con lợn.

3- Các hợp tác xã và nông dân nói chung phải thi đua làm tròn nhiệm vụ đóng thuế, trả nợ, bán thóc và các nông sản khác cho Nhà nước để góp phần xây dựng nước nhà giàu mạnh.

B. Phát triển *công nghiệp* địa phương và thủ công nghiệp, nhằm tích cực phục vụ nông nghiệp và đời sống nhân dân.

C. *Văn hóa, xã hội*: Đẩy mạnh hơn nữa phong trào xóa nạn mù chữ và bổ túc văn hóa (tỉnh ta có gần 3 vạn 2 nghìn người mù chữ, như vậy là còn nhiều).

Phong trào vệ sinh phòng bệnh, đời sống mới ở nông thôn (như đào thêm giếng nước, làm thêm hố xí, v.v.) đều cần được đẩy mạnh. Nhưng phải tránh phô trương hình thức, như đắp đường rộng 12 mét (thôn Phú Lộc, Cẩm Giàng).

- Nâng cao cảnh giác, tăng cường trật tự trị an.

- Một việc nữa là *trồng cây gây rừng*. Đồng bào đều biết rằng 5 - 7 năm nữa nó sẽ là một nguồn lợi rất lớn, đồng thời nó làm cho làng mạc ta thêm vui tươi. Theo các báo cáo thì tỉnh ta đã trồng được 2 triệu 50 vạn cây. Nhưng không dám bảo đảm có mấy cây sống! Tỉnh ta cần tổ chức những nhóm chuyên môn phụ trách trồng cây và vun bón cây, và làm đúng nguyên tắc “trồng cây nào, sống cây ấy”.

Tỉnh ta sẵn có một số xã và hợp tác xã tổ chức, quản lý, sản xuất khá như Hiệp Lực, Nhân Quyền, Nguyên Giáp, Kim Định, Hiệp An, v.v.. Các hợp tác xã khác nên học tập kinh nghiệm và thi đua với họ. Nếu các hợp tác xã đều tiến bộ như Hiệp Lực, Hiệp An, v.v. thì Hải Dương sẽ là một tỉnh kiểu mẫu ở miền Bắc nước ta.

Để làm tốt những công việc đó, mọi người công dân - già trẻ gái trai - đều phải *thấm nhuần tinh thần làm chủ nước nhà*. Mọi người phải nâng cao tinh thần trách nhiệm cần kiệm xây dựng Tổ quốc, xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Đó là *công tác tư tưởng* cực kỳ quan trọng mà mỗi đảng viên, đoàn viên thanh niên, và các cấp ủy đảng, trước hết là chi bộ phải làm cho tốt.

Tỉnh ta có 21.127 đảng viên và 27.869 đoàn viên, tức là một đạo quân hùng mạnh gần 5 vạn người được Đảng giáo dục lãnh đạo. Đạo quân ấy phải đoàn kết nhất trí, phải *thấm nhuần Nghị quyết của Đại hội lần thứ III của Đảng*, Nghị quyết thứ năm và thứ bảy của Trung ương, phải gương mẫu trong mọi công việc. Mỗi đảng viên, mỗi đoàn viên thanh niên phải cố gắng làm được như vậy để đoàn kết và hướng dẫn đồng bào, làm cho mọi người phấn khởi thi đua, hoàn thành và hoàn thành vượt mức các kế hoạch

Nhà nước, góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm nền tảng vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Nói ngày 26-7-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3048,
ngày 29-7-1962.

**ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN LIÊN XÔ
VÀ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG
CÔNG NHÂN THỐNG NHẤT BA LAN**

*Kính gửi: - Đồng chí N. Khorútsóp, Bí thư thứ nhất
Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô,
- Đồng chí V. Gômunca, Bí thư thứ nhất
Ban Chấp hành Trung ương Đảng Công nhân
thống nhất Ba Lan,*

Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam đã nhận được bản Nghị quyết (7-6-1962) của Hội nghị các đại diện các đảng cộng sản và công nhân và các chính phủ của các nước tham gia Hội đồng tương trợ kinh tế. Chúng tôi rất cảm ơn các đồng chí. Chúng tôi tin chắc rằng việc hoàn thiện sự hợp tác kinh tế giữa các nước trong Hội đồng tương trợ kinh tế chẳng những phù hợp với lợi ích căn bản của các nước trong Hội đồng tương trợ kinh tế mà cũng phù hợp với lợi ích chung của toàn hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới.

Chúng tôi xin gửi đến các đồng chí lời chào cộng sản.

Hà Nội, ngày 3 tháng 8 năm 1962
**Thay mặt Ban Chấp hành Trung ương
Đảng Lao động Việt Nam**

HỒ CHÍ MINH

Tài liệu đánh máy có dấu,
lưu tại Cục Lưu trữ
Văn phòng Trung ương Đảng.

THƯ GỬI CÁC CHÁU THIẾU NHI LIÊN XÔ

Các bạn thiếu nhi, các cháu thân mến,

Bác cảm ơn những món quà quý báu, lá cờ, khăn đỏ và huy hiệu của các cháu.

Bác đã nhân danh các cháu chuyển cho một đội thiếu nhi khá nhất ở Hà Nội.

Bác rất vui lòng nhận làm “đội viên danh dự” của đội các cháu.

Chúc các cháu vui vẻ, mạnh khỏe, học tập tốt, lao động giỏi và tiến bộ nhiều, xứng đáng là con cháu của Đảng Cộng sản Liên Xô vĩ đại.

Bác gửi các cháu lời chào anh em của thiếu nhi Việt Nam, và thân ái hôn các cháu.

Hà Nội, ngày 12 tháng 8 năm 1962

BÁC HỒ

In trong sách Hồ Chí Minh:
Về tình hữu nghị vĩ đại Việt - Xô,
Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1983, tr.170.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CÁN BỘ CÔNG ĐOÀN CƠ SỞ TOÀN MIỀN BẮC

Các đồng chí khai hội đã nhiều ngày, đã nghe nhiều báo cáo và đã bàn bạc nhiều. Nay Bác chỉ nêu vài ý kiến sau đây:

Đảng và Nhà nước ta dùng lực lượng của nhân dân để xây dựng cho nhân dân một đời sống ngày càng sung sướng. Đó là chủ nghĩa xã hội.

Muốn tổ chức và phát triển lực lượng xây dựng to lớn của giai cấp công nhân thì cần có công đoàn mạnh và cán bộ công đoàn tốt.

Ở nhà máy, công trường, hầm mỏ, nông trường, lâm trường, nhà thương, trường học, cơ quan, cửa hàng mậu dịch, v.v. có một số công đoàn làm việc khá và đã thu được thành tích tốt. Vài thí dụ:

- *Nhà máy Duyên Hải* - Đã trở nên lá cờ đầu trong phong trào thi đua yêu nước: 6 tháng đầu năm nay đã có 800 sáng kiến. Thành tích đó, cán bộ công đoàn đã góp phần khá.

- *Nhà máy điện Hà Nội* - Công đoàn đã tổ chức đều đặn hội nghị công nhân viên chức, tập hợp ý kiến của anh em để nâng cao tinh thần trách nhiệm, khắc phục khó khăn đẩy mạnh sản xuất. Nhờ vậy mà từ năm ngoái đến nay đã có gần 1.000 sáng kiến có giá trị.

- *Nhà máy xi măng Hải Phòng* - Công đoàn đã khéo tổ chức thi đua tập thể và xây dựng các tổ lao động xã hội chủ nghĩa. Nhờ vậy, mà trong 6 tháng đầu năm nay đã có hơn 480 sáng kiến tăng năng suất lao động.

- *Nhà máy diêm Thống Nhất* - Công đoàn đã tổ chức tốt nhà giữ trẻ. Nhờ vậy mà công nhân phụ nữ đã ra sức tham gia sản xuất và hoạt động xã hội. Kết quả là năm ngoái đã hoàn thành kế hoạch trước thời hạn 29 ngày.

- *Lâm trường Yên Cát, mỏ thiếc Cao Bằng và một số xí nghiệp khác* - Đã tổ chức trồng trọt và chăn nuôi để cải thiện đời sống của công nhân, viên chức. Còn nhiều công đoàn có thành tích về mặt này hoặc mặt khác. Những kinh nghiệm tốt đó cần được phổ biến cho rộng khắp.

Bên những công đoàn khá đó, có những công đoàn đã mắc nhiều khuyết điểm nặng. Vài thí dụ:

- *Nhà máy dệt kim Đông Xuân năm 1960 và công trường Đại học Bách khoa năm 1961* - Công đoàn không khai hội công nhân viên chức. Thế là trái với chế độ dân chủ. Vì vậy mà anh em có nhiều thắc mắc, ảnh hưởng không tốt đến năng suất lao động.

- *Công trường Nhà máy điện Ung Bí* - Công đoàn chỉ chạy theo năng suất mà không chú ý đến chất lượng, để công nhân làm ẩu, làm bừa. Vì vậy mà khi đổ bê tông trạm bơm bị rỗ nhiều, phải làm lại, lãng phí mất 2.500 đồng.

- *Công đoàn địa chất 33, Công đoàn mỏ Mạo Khê...* - Nội bộ kém đoàn kết, ảnh hưởng không tốt đến công nhân, do đó mà sản xuất không tiến bộ.

- *Công đoàn đội cầu Trần Quốc Bình* - Không quan tâm đến nhà giữ trẻ. Vì vậy mà trong 105 công nhân phụ nữ có ngày chỉ 3 người đi làm. Đó là những khuyết điểm cần phải quyết tâm sửa chữa.

Bây giờ nêu mấy điểm chủ yếu về nhiệm vụ của công đoàn. Lênin có nói: Công đoàn là trường học của chủ nghĩa cộng sản. Muốn thực hiện lời dạy đó, cán bộ công đoàn phải thấm nhuần và giáo dục cho công nhân thấm nhuần: Ý thức làm chủ tập thể và cần kiệm xây dựng nước nhà. Nâng cao nhiệt tình lao động và tôn trọng kỷ luật lao động. Đẩy mạnh thi đua yêu nước. Ra sức giúp đỡ

nông dân cải tiến kỹ thuật canh tác, củng cố hơn nữa khối công nông liên minh. Chống tệ quan liêu, lãng phí, tham ô.

Cán bộ phải *cố gắng học tập* văn hóa, chính trị, nghiệp vụ. Kinh tế của ta ngày càng phát triển, hàng ngũ công nhân ngày càng thêm đông. Muốn làm tròn nhiệm vụ của mình thì cán bộ phải luôn luôn cố gắng học tập, cố gắng vươn lên để không ngừng tiến bộ.

Phải chủ động xây dựng quan hệ đoàn kết và phối hợp giúp đỡ lẫn nhau giữa các tổ chức, và các ngành nghề, nhất là giữa công đoàn, giám đốc và đoàn thanh niên.

Phải chống tư tưởng chờ đợi, ỷ lại, và cục bộ.

Phải có kế hoạch bồi dưỡng các anh hùng và chiến sĩ thi đua, để phát huy vai trò kiểu mẫu và tác dụng đầu tàu của họ.

Phải tiếp tục đẩy mạnh cải tiến quản lý xí nghiệp, thực hiện tốt công nhân tham gia quản lý và cán bộ tham gia lao động.

Đối với anh em lao động trí óc và cán bộ khoa học, kỹ thuật, công đoàn phải có kế hoạch giúp đỡ họ không ngừng tiến bộ, và thực hiện đoàn kết chặt chẽ giữa lao động trí óc và lao động chân tay.

Công đoàn phải làm tốt công tác bảo hộ lao động. Phải thật sự chăm nom nơi ăn, nhà ở của công nhân, viên chức.

Công đoàn các cấp cần cải tiến lối làm việc, cần đi sát quần chúng, tăng cường đôn đốc kiểm tra, cần bớt giấy tờ từng đống và hội họp lu bù. Cán bộ cấp trên cần thường xuyên đi đến cơ sở để giúp đỡ họ một cách thiết thực hơn.

Trên đây chỉ là mấy ý kiến sơ lược để Hội nghị tham khảo. Sau Hội nghị này, các cô, các chú sẽ noi gương của các đồng chí Nicôlaép và Papôvích về tinh thần dũng cảm, ý chí kiên cường, quyết tâm khắc phục khó khăn làm tròn nhiệm vụ mà Đảng đã giao phó cho cán bộ công đoàn, trước hết là làm cho công nhân phấn khởi thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay và cả kế hoạch

5 năm của Nhà nước. Làm được như vậy là các cô, các chú góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và sự nghiệp đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Chúc các cô, các chú mạnh khỏe, vui vẻ, cố gắng và tiến bộ.
Chúc Hội nghị thành công.

Nói ngày 13-8-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3064,

ngày 14-8-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI TRƯỜNG THANH NIÊN LAO ĐỘNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA HÒA BÌNH

Bác và đồng chí Hà Huy Giáp là Ủy viên Trung ương Đảng, Thứ trưởng Bộ Giáo dục, hôm nay đến đây thăm nhà trường, thăm các cháu học sinh và giáo viên, thăm đồng bào các dân tộc, bộ đội, dân quân và cán bộ trong tỉnh.

Trước khi đến trường, Bác đã nghe báo cáo về tình hình nhà trường. Đến đây, Bác đã nói chuyện với các đồng chí tỉnh ủy và các đồng chí phụ trách nhà trường cho nên Bác chỉ nói tóm tắt mấy điểm:

1. Các cháu phải đoàn kết, đoàn kết giữa thầy giáo với thầy giáo, giữa thầy giáo với học trò, giữa học trò với học trò, giữa nhà trường, thầy giáo, học trò với đồng bào địa phương. Đoàn kết với đồng bào địa phương, phải tùy khả năng mà giúp đỡ những việc có thể giúp được, ví dụ giúp đỡ khi mùa màng, khi chống hạn.

2. Phải tôn trọng kỷ luật nhà trường. Kỷ luật Bác nói đây không phải ngày làm mấy giờ, mấy giờ ăn, mấy giờ nghỉ mà trước hết là kỷ luật lao động. Các cháu học xong sẽ là cán bộ nông thôn, cán bộ hợp tác xã, mà ở hợp tác xã vấn đề quan trọng là kỷ luật lao động.

3. Phải bàn bạc dân chủ. Có công việc gì, ban phụ trách trường bàn bạc với anh em, làm cho tư tưởng mọi người thông suốt, động viên mọi người cùng làm, chứ không nên ban phụ trách định kế hoạch rồi bắt mọi người làm. Thí dụ: Muốn nhận làm đoạn đường

nào, ban phụ trách có kế hoạch rõ ràng đưa anh em bàn, xem có thêm bớt gì không rồi mới cùng nhau ra làm.

4. Về nghề phụ cũng nên chú ý. Ở đây có thể phát triển được một số nghề, ví dụ như nghề nuôi lợn.

5. Học tập phải thiết thực. Thí dụ: Các cháu đến đây chưa biết làm nhà, ban phụ trách trường nên chọn một số cháu học làm nhà để tự làm lấy được.

6. Điềm nữa, các cháu cần nghiên cứu Nghị quyết Trung ương lần thứ năm về nông nghiệp, Nghị quyết Trung ương lần thứ bảy về công nghiệp. Chúng ta đang xây dựng chủ nghĩa xã hội. Chủ nghĩa xã hội nhằm làm cho đời sống nhân dân ngày càng sung sướng, ăn no, mặc ấm, được học hành, ốm đau có thuốc.

Muốn ăn no, muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội phải chú trọng nông nghiệp. Vì không có ăn chẳng làm gì được, như tục ngữ có câu: “Có thực mới vực được đạo”, cho nên chúng ta xây dựng chủ nghĩa xã hội, phải chú trọng xây dựng nông nghiệp và công nghiệp. Trường này chú trọng nông nghiệp nhiều hơn công nghiệp. Hai nghị quyết đều phải nghiên cứu nhưng cần chú trọng nhiều hơn Nghị quyết Trung ương lần thứ năm.

7. Trường này dạy cho thanh niên vừa học tập, vừa lao động, như vậy là rất tốt. Nên học những ngành nghề gì quan hệ trực tiếp đến sản xuất nông nghiệp, đến nông thôn. Trước đây lúc tuổi thanh niên, Bác hoạt động ở Pháp, cũng vừa lao động, vừa học tập, nhưng lúc đó lao động là lao động nô lệ cho đế quốc. Bác phải làm thế để tự kiếm sống, nhưng vẫn dành thì giờ để học tập, ngày lao động, đêm học tập, chứ Bác không được đến trường học đâu. Vì vậy, Bác khuyên các cháu lao động tốt để trở thành người lao động xã hội chủ nghĩa.

8. Hiện nay ở nông thôn vấn đề quan trọng là cải tiến và nâng cao trình độ quản lý hợp tác xã để phát triển sản xuất. Nhà trường góp sức đào tạo bồi dưỡng thanh niên có khả năng ấy. Trong hợp tác xã, cải tiến cái gì, hiện nay có hợp tác xã làm rất tốt, có hợp tác xã làm còn kém.

Hợp tác xã nào mà ban quản trị hết lòng hết sức phục vụ nhân dân, xã viên có tinh thần làm chủ thì hợp tác xã đó tốt. Còn hợp tác xã kém là hợp tác xã mà ban quản trị quan liêu, mệnh lệnh, xã viên không thấy mình làm chủ. Vì vậy phải chú trọng làm sao cho ban quản trị tốt. Cũng ví như ở đây, nếu ban phụ trách có sáng kiến, có dân chủ thì trường tốt, nếu ban phụ trách lại quan liêu, mệnh lệnh, bót xén, trường sẽ không ra gì hết. Vì vậy, để làm cho hợp tác xã tốt, việc chỉnh đốn ban quản trị là rất quan trọng.

Hôm nay có nhiều đồng chí bí thư chi bộ xã ở đây, Bác hỏi: Nếu hợp tác xã không tiến lên được, thì ai phụ trách? Chi bộ phụ trách, trước hết là bí thư chi bộ phải phụ trách! Trung ương, tỉnh, huyện đều có trách nhiệm, nhưng trực tiếp lãnh đạo nông thôn là chi bộ. Hợp tác xã tốt thì không cần hỏi cũng biết ngay chi bộ tốt, hợp tác xã kém không cần hỏi cũng biết ngay chi bộ kém; vì Đảng ta là Đảng lãnh đạo.

9. Miền Bắc ta đang xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhưng có người chưa hiểu. Chủ nghĩa xã hội là làm sao cho nhân dân đủ ăn, đủ mặc, ngày càng sung sướng, ai nấy được đi học, ốm đau có thuốc, già không lao động được thì nghỉ, những phong tục tập quán không tốt dần dần được xóa bỏ (Thí dụ: lấy vợ, lấy chồng sớm quá, cúng bái, liên hoan lu bù, lười biếng...). Tóm lại, xã hội ngày càng tiến, vật chất ngày càng tăng, tinh thần ngày càng tốt, đó là chủ nghĩa xã hội.

Ta càng xây dựng chủ nghĩa xã hội tốt, càng giúp cho đồng bào miền Nam mau đuổi bọn Mỹ - Diệm, thống nhất nước nhà. Thí dụ: Tất cả các hợp tác xã sản xuất tốt, năng suất tăng, trước mỗi mẫu tây lúa được 2 tấn, thì nay phải 2 tấn 3, 2 tấn 4 hoặc nhiều hơn nữa, như thế là trực tiếp làm cho miền Bắc giàu mạnh, gián tiếp giúp cho đồng bào miền Nam đấu tranh chống Mỹ - Diệm, thống nhất nước nhà. Các cô, các chú, các cháu hiểu không? Vì vậy, cần thực hiện khẩu hiệu: “Cần kiệm xây dựng hợp tác xã, cần kiệm xây dựng nước nhà, cần kiệm xây dựng chủ nghĩa xã hội”. Đồng bào

tỉnh Hòa Bình có tiến bộ nhưng ngày công còn ít, giá trị ngày công còn thấp; còn cấy chay, đã cấy chay thì thu hoạch kém, như vậy chưa phải là cần. Ma chay cũng còn, thế chưa phải là kiệm.

Bác nói ít thôi, các đồng chí phụ trách ở tỉnh, ở huyện, ở xã sẽ nói thêm với đồng bào và mong đồng bào thực hiện tốt. Nếu tiến bộ, Bác sẽ có giải thưởng và về thăm.

10. Một việc nữa, chúng ta xây dựng chủ nghĩa xã hội thì bọn Mỹ - Diệm không muốn cho chúng ta thành công. Chúng âm mưu phá hoại ta bằng nhiều cách. Chúng còn bịa đặt tin đồn nhảm, phá hoại tinh thần nhân dân ta. Vì vậy toàn Đảng, toàn dân ta phải cảnh giác để đập tan âm mưu phá hoại của chúng. Cố nhiên bộ đội, công an, dân quân là lực lượng bảo vệ chính, là những cơ quan trực tiếp phụ trách. Nhưng chỉ bộ đội, công an, dân quân thì chưa đủ. Phải dựa vào nhân dân, vì đông đảo nhân dân rất nhiều tai mắt, cho nên bộ đội, công an không những phải đoàn kết nội bộ, lại phải đoàn kết với nhân dân, dựa vào nhân dân, giáo dục nhân dân cảnh giác thì địch không làm gì được.

Để khuyến khích các cháu học sinh, các thầy giáo, Bác tặng 5 huy hiệu của Bác làm giải thưởng. Các cô, các chú bình bầu xem ai làm tốt, thì được thưởng. Ngoài ra, Bác tặng nhà trường một tấm ảnh.

Đối với cán bộ: các cô, các chú có muốn được giải thưởng không? Bác và Chính phủ sẵn sàng, nhưng muốn được thưởng phải hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch nhà nước giao cho hợp tác xã, cụ thể là:

1) Thi đua sản xuất, thực hành tiết kiệm làm cho hợp tác xã tiến bộ.

2) Đóng thuế cho tốt, trả nợ, bán lương thực cho tốt. Làm được như thế, tỉnh sẽ đề nghị lên Bác thưởng, nhưng không tốt mà muốn thưởng thì không được.

Tỉnh ta có một trường và 6 huyện có 6 trường thanh niên lao động xã hội chủ nghĩa. Nhưng còn 2 huyện tại sao chưa có?

Các huyện ủy phải quan tâm lãnh đạo trường cho tốt. Các chi bộ và đồng bào các địa phương cần tùy theo khả năng mà giúp đỡ các trường hoạt động tốt.

Nói ngày 17-8-1962.

Tạp chí *Nghiên cứu giáo dục*,
số 37, tháng 5-1975.

ĐIỆN GỬI ĐẠI HỘI SINH VIÊN QUỐC TẾ

Các bạn thân mến,

Tôi xin gửi Đại hội lần thứ VII Hội Liên hiệp Sinh viên quốc tế những lời chào mừng nồng nhiệt nhất.

Tôi thành thật hoan nghênh sự đóng góp to lớn của Hội Liên hiệp Sinh viên quốc tế vào cuộc đấu tranh bảo vệ hòa bình, giành độc lập dân tộc và dân chủ hóa nền giáo dục, và vào việc thống nhất phong trào sinh viên thế giới.

Tôi hết lòng chúc Đại hội thành công tốt đẹp.

Bác
HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 3068,
ngày 18-8-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI NHÂN DÂN VÀ CÁN BỘ TỈNH PHÚ THỌ

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm đồng bào các dân tộc, bộ đội, công an, dân quân, các anh hùng lao động và chiến sĩ thi đua, cán bộ và nhân viên Đảng và chính quyền, các cụ phụ lão, chị em phụ nữ, các cháu thanh niên và nhi đồng.

Bác vui lòng khen ngợi đồng bào tỉnh ta đã cố gắng nhiều và đã đạt thành tích khá về các mặt. Thí dụ về nông nghiệp:

Hợp tác xã phát triển khá mạnh và đã củng cố dần. Nhờ làm ăn tập thể mà tăng vụ, vỡ hoang, chăn nuôi, nghề phụ, v.v. mỗi năm một tiến bộ. Như so với năm 1960, thì năm 1961 diện tích trồng trọt tăng 26.500 mẫu tây, trong đó gần 15.500 mẫu là đất vỡ hoang. Do đó mà số lượng lương thực đã tăng hơn 55% và tỉnh ta đã từ chỗ thiếu lương thực tiến đến chỗ đủ lương thực và *thừa* ít nhiều lương thực. Nói chung thì thu nhập của xã viên tăng thêm; đời sống của nhân dân được cải thiện rõ rệt.

“Có thực mới vực được đạo”. Sản xuất lương thực làm khá, cho nên các ngành khác (công nghiệp, thủ công nghiệp, thương nghiệp, văn hóa, xã hội, v.v.) đều có tiến bộ. Có kết quả đó là do:

1. Cán bộ đi sâu đi sát, lãnh đạo thiết thực.
2. Các đoàn thể nhất là thanh niên và phụ nữ cố gắng nhiều.
3. Đồng bào hăng hái tăng gia sản xuất.

Đó là những *ưu điểm* mà đồng bào và cán bộ cần phát triển thêm mãi.

Bây giờ nói đến mấy điểm mà đồng bào và cán bộ phải cố gắng để tiến bộ hơn nữa.

Hợp tác xã nông nghiệp - Xã viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần tinh thần *làm chủ* tập thể, phải thực hiện khẩu hiệu *Cần kiệm xây dựng hợp tác xã*. Các *ban quản trị* phải do đại hội xã viên chọn lọc kỹ càng, bầu ra một cách dân chủ và do toàn thể xã viên giám đốc.

Quản lý phải dân chủ, tài chính phải công khai - Sổ sách phải minh bạch. Phải chống quan liêu, lãng phí, tham ô. (Hiện còn có hợp tác xã bỏ sơn, cọ không thu, đất cày rồi không cấy, không săn sóc để trâu bò chết; mỗi lần “liên hoan”, có xã giết từ 30 đến 50 lợn, lãng phí bữa bãi của hợp tác xã và của xã viên).

Số ngày lao động - Ngày lao động nhiều thì sản xuất nhiều. Sản xuất nhiều thì thu nhập của xã viên tăng. Nhưng hiện nay hợp tác xã nào lao động nhiều cũng chỉ 178 ngày, ít thì chỉ 142 ngày. Như thế là trong một năm, hơn 200 ngày không lao động cho hợp tác xã. Lao động ít, mà muốn thu nhập nhiều, thì rất vô lý. Phải tăng số ngày lao động thêm nữa.

Công cụ cải tiến - Ai cũng biết rằng một người dùng công cụ cải tiến thì làm việc bằng ba, bốn người. Nhưng ở tỉnh ta, bình quân độ 10 người lao động chỉ có 1 công cụ cải tiến, 3 mẫu tây đất chỉ có 1 cày cải tiến, 231 mẫu tây chỉ có 1 máy cấy. Như thế là quá ít. Cần phải phát triển công cụ cải tiến nhiều hơn nữa. Vài kiểu mẫu tốt: năm 1961, nhờ dùng nhiều công cụ cải tiến mà xã Trịnh Xá (Hà Nam) tiết kiệm được 24.000 ngày công, khu Vĩnh Linh gần 156.000 ngày trong 6 tháng đầu năm, huyện Thanh Chương 200.000 ngày.

Làm nhiều phân bón - Kế hoạch của tỉnh định bón một mẫu tây 9 tấn phân. Tuy chưa nhiều, nếu được 9 tấn mà chất tốt thì cũng tạm đủ; nhưng chưa chắc nơi nào cũng đủ 9 tấn. Xã Tiên Phong (Nghệ An) bón đến 12 tấn phân chuồng. Hợp tác xã Tân Khang (Nam Định) bón một sào 40 gánh phân, cho nên đã thu

hoạch vụ chiêm 2.300 cân một mẫu tây. (Phú Thọ vì bón phân ít, chỉ thu hoạch bình quân 2.036 cân một mẫu tây).

Tỉnh ta lại còn có 13% diện tích *cấy chay*; tức là 13% diện tích chắc chắn thu hoạch kém, ảnh hưởng xấu đến tổng số thu hoạch của toàn tỉnh. *Người tốt với đất, thì đất tốt với lúa. Đất tốt với lúa thì lúa tốt với người.* Đồng bào cần làm thêm phân bón, kiên quyết xóa bỏ cái tệ cấy chay, và chú ý chống xói lở.

Trồng cây gây rừng - Làm được tốt thì thu lợi rất nhiều. Nói riêng về trồng *trầu*. Theo các chuyên gia thì: trồng *trầu* độ 6 năm đã thu hoạch. Trồng 5 triệu cây thì mùa đầu sẽ thu được 25.000 tấn quả, chế thành 8.250 tấn dầu, đáng giá 16 triệu đồng, tức là bằng 1/4 tổng giá trị sản lượng công nghiệp trong tỉnh ta, (kể cả xí nghiệp trung ương, địa phương và thủ công nghiệp). Đồng bào tỉnh ta đã trồng 4 triệu cây, nhưng để chết mất 1 triệu cây. Như thế là vì trồng nom kém, cho nên hao công tốn của nhiều mà kết quả ít. Từ nay đến hết năm 1963 nên có kế hoạch trồng cho được 4 triệu cây, nhưng *trồng cây nào phải tốt cây ấy*.

Nông trường - Nông trường là xí nghiệp của Nhà nước. Những người làm ở nông trường là công nhân. Công nhân là giai cấp lãnh đạo. Vì vậy công nhân ở nông trường cần phải đoàn kết chặt chẽ với nông dân và sẵn sàng giúp đỡ nông dân, phải làm cho liên minh giữa công nông ngày càng củng cố.

Những gương mẫu tốt - Tỉnh ta có những hợp tác xã tốt, như Thái Ninh, La Thành, Đồng Lực, Đồng Tâm, Thống Nhất, Nam Tiến, Xuân Lộc, v.v.. Thí dụ:

Hợp tác xã Thống Nhất (Võ Miếu) đã tăng diện tích bình quân đầu người từ 3 sào lên 1 mẫu. Mỗi năm xã viên làm hơn 200 ngày công, mỗi người được 1.173 cân lương thực.

Hợp tác xã Đồng Tâm từ 4 sào lên 1 mẫu 2, ngày công là 205, mỗi người được 1 tấn lương thực.

Tỉnh ta có 3 anh hùng lao động nông nghiệp và một anh hùng về công nghiệp, hơn 500 chiến sĩ thi đua, hơn 670 phụ nữ lao động

tiên tiến. Có những người như cô Đảng có 4 cháu mọn, chồng là thương binh, đã làm bí thư chi bộ, ủy viên ban chấp hành phụ nữ xã, ủy viên quản trị kiêm đội trưởng lao động mà vẫn làm được 220 ngày công, văn hóa đã học lớp 4, toàn đội là tiên tiến. Cô Xịch dù bận 3 cháu mọn, mỗi năm vẫn làm được 333 ngày công, nhặt được 4 tấn phân bón, và nay đã học văn hóa hết lớp 4.

Đảng ủy và chính quyền cần bồi dưỡng những gương mẫu tốt, phổ biến những kinh nghiệm tốt, và khuyến khích các xã viên, các hợp tác xã khác cố gắng noi theo.

Hợp tác xã Đồng Tâm và Đồng Lực là kiểu mẫu tốt. Tiếc rằng hợp tác xã *Đồng Thanh* (Cẩm Khê) lại là kiểu mẫu không tốt. Đồng Thanh có ruộng đất tốt, nhưng thu nhập của xã viên rất thấp. Vì sao? Vì thiếu mạ, vì không làm cỏ, vì nguồn phân bón rất nhiều nhưng toàn diện tích cấy chay, vì quản trị rất kém. Nhưng nguyên nhân chính là: vì *đảng viên* không gương mẫu, thậm chí có đảng viên bỏ việc hợp tác xã mà đi cấy tư. Nhất là vì *chi bộ mất đoàn kết*, nghi ngờ nể nang lẫn nhau.

Có xã viên đã nói: “Suốt đời chúng tôi tin Đảng, theo Đảng. Nhưng mấy ông đảng viên ở đây lãnh đạo chúng tôi ngày càng thụt lùi, đời sống càng khó khăn!”.

Trước tình hình đó, đảng ủy huyện và tỉnh đã làm gì? Tỉnh ủy và huyện ủy phải chỉnh đốn ngay chi bộ Đồng Thanh và giúp cho hợp tác xã ấy trở nên một hợp tác xã khá, rồi báo cáo lên Trung ương.

Phú Thọ đã có nông nghiệp khá, lại có công nghiệp đang phát triển. Đó là điều kiện rất thuận lợi. *Công nghiệp* của Trung ương thì có nhà máy chè, nhà máy xúppe phốtphát, khu xí nghiệp Việt Trì. *Của địa phương* thì có các nhà máy cơ khí, phân lân, xẻ gỗ, xay gạo, sát sắn, v.v.. *Thủ công nghiệp* thì có nghề rèn, nghề mộc, đan lát, thuộc da, v.v.. Giá trị của cả 3 loại công nghiệp cộng lại gần bằng 45% tổng giá trị công nông nghiệp của tỉnh ta, đó là một hiện tượng tốt.

Sáu tháng đầu năm nay, 5 xí nghiệp của Trung ương đã hoàn thành tốt kế hoạch. Nhưng giấy, đường, hóa chất và công nghiệp địa phương cùng thủ công nghiệp thì chưa đạt kế hoạch, cần phải cố gắng tiến lên.

Xí nghiệp trung ương phải giúp đỡ công nghiệp địa phương và thủ công nghiệp, nhằm cung cấp ngày càng nhiều tư liệu sản xuất cho nông nghiệp, và những hàng tiêu dùng cho nhân dân tỉnh nhà.

Công nhân và cán bộ phải đoàn kết chặt chẽ, phải nâng cao tinh thần trách nhiệm. Sản xuất thì phải nhằm tăng chất lượng và hạ giá thành, phải thi đua làm đúng khẩu hiệu “Nhiều, nhanh, tốt, rẻ”. Năm nay, công nhân đã phát huy hơn 650 sáng kiến có giá trị. Như thế là tốt. Cần phải tổng kết và phổ biến những kinh nghiệm đó.

Trên đây Bác chỉ nói tóm tắt mấy điểm thôi (còn có nhiều điểm quan trọng như thủy lợi, chăn nuôi, v.v. chưa nói đến). Nghị quyết Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng đã nói về nông nghiệp. Nghị quyết Hội nghị lần thứ bảy của Trung ương Đảng nói về công nghiệp. Lại có những bài báo giải thích hai nghị quyết đó. Cán bộ cần ra công nghiên cứu kỹ và giải thích sâu rộng cho anh em công nhân và nông dân, để cùng nhau làm đúng đường lối, chính sách của Đảng và của Nhà nước.

Thương nghiệp - Nhân dân tỉnh ta đã hăng hái làm tròn nghĩa vụ như đóng thuế, trả nợ cho ngân hàng, bán lương thực và các nông sản khác cho Nhà nước. Như thế là tốt, từ nay nên cố gắng thêm.

Cán bộ thương nghiệp - Cần làm đúng chính sách của Đảng và Chính phủ; gần gũi nhân dân, cùng nhân dân bàn bạc trong việc mua bán, và phục vụ nhân dân cho tốt hơn nữa.

Văn hóa, xã hội - Nếu tính cả các lớp vỡ lòng, bình dân học vụ, bổ túc văn hóa và trường phổ thông, thì tỉnh ta có độ 160.000 người đi học. Thế là cứ ba, bốn người dân thì có một người đi học. Đó là một ưu điểm. Tuy vậy, còn cần phải xóa cho hết nạn mù chữ

(2.500 người), đẩy mạnh hơn nữa bổ túc văn hóa, nâng cao hơn nữa *chất lượng* giảng dạy và học tập. Phải thực hiện học đi đôi với hành.

Về văn hóa, tỉnh ta cũng có gương mẫu tốt, như xã *Liên Hiệp*: Hết thấy xã viên hợp tác xã đều đã học lớp 2, đảng viên và đoàn viên thanh niên đều học lớp 3, cán bộ đều học lớp 4 hoặc lớp 5.

Cần đẩy mạnh hơn nữa phong trào *vệ sinh phòng bệnh*. Các nhà thương cần phải thật sạch sẽ gọn ghẽ, phải là kiểu mẫu trong công tác vệ sinh. Cán bộ ngành y tế, từ bác sĩ đến nhân viên cần có thái độ nhã nhặn và có tinh thần phục vụ tốt nhân dân.

Trật tự trị an - Các đồng chí bộ đội, công an và dân quân cần luôn luôn nâng cao tinh thần cảnh giác, giữ tốt trật tự, an ninh, luôn luôn sẵn sàng chiến đấu, để đập tan mọi âm mưu địch phá hoại. Cố gắng tham gia sản xuất. Cố gắng học tập chính trị, văn hóa và nghiệp vụ để tiến bộ mãi.

Toàn thể nhân dân cũng phải nâng cao cảnh giác và giúp sức vào việc giữ gìn trật tự, an ninh.

Lãnh đạo - Để làm cho đồng bào phấn khởi thực hiện tốt những việc trên đây, Đảng bộ phải lãnh đạo tốt. Tỉnh ta có 22.300 đảng viên. Và gần 30.000 đoàn viên thanh niên là cánh tay đắc lực của Đảng, trong số đó có 24.500 đoàn viên đã ghi tên tham gia phong trào hoàn thành vượt mức kế hoạch 5 năm của Nhà nước. Bác vui lòng khen ngợi các cháu thanh niên đó.

Số đảng viên và đoàn viên không ít lắm, nhưng cũng chưa phải nhiều; cần phát triển Đảng và Đoàn thêm nữa.

Cố nhiên, khi phát triển phải chọn lọc hết sức cẩn thận, không được kết nạp bừa.

Đảng ta là đảng cách mạng. Ngoài lợi ích của nhân dân, Đảng ta không có lợi ích gì khác. Vì vậy mà Đảng ta được dân tin, dân phục, dân yêu. Ngày nay, nhiệm vụ của Đảng ta là lãnh đạo quần chúng đánh thắng tình trạng nghèo nàn và lạc hậu, xây dựng đời sống ấm no sung sướng cho nhân dân. Như thế là xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Trung ương yêu cầu mỗi một đảng viên và đoàn viên thanh niên phải xung phong gương mẫu trong mọi công việc. Các cấp ủy phải đi sâu đi sát, nhất là các ngành kinh tế, phải lãnh đạo toàn diện.

Để lãnh đạo tốt, các cấp ủy phải thật *đoàn kết*, thật *dân chủ*, phải thực hành chế độ “tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách” và phê bình và tự phê bình để không ngừng tiến bộ.

Hiện nay, tỉnh ta có tiến bộ về nhiều mặt. Nhưng phải cố gắng mãi để tiến bộ mãi. Quyết *chớ tự mãn, chớ chủ quan*.

Trước đây 17 năm, từ Nam đến Bắc, Đảng ta chỉ có độ 5.000 đồng chí mà đã lãnh đạo toàn dân làm cách mạng thành công. Nay chỉ tỉnh ta đã có một đội ngũ rất mạnh gồm 52.300 đảng viên và đoàn viên. Đồng bào tỉnh ta lại có truyền thống đoàn kết và anh dũng, trong thời kỳ kháng chiến đã lập nhiều công trạng vẻ vang. Bác tin rằng Đảng bộ Phú Thọ sẽ cố gắng lãnh đạo nhân dân tỉnh ta thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, hoàn thành và hoàn thành vượt mức những nhiệm vụ Đảng đã giao phó, trở nên tỉnh tiên tiến để góp phần đắc lực vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm nền tảng vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Nói ngày 18-8-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3074,

ngày 24-8-1962.

NÓI CHUYỆN TRONG CUỘC MÍT TINH Ở NHÀ MÁY XÚPPE PHỐTPHÁT LÂM THAO

Bác và hai đồng chí Trung ương, thay mặt Trung ương Đảng, Chính phủ đến thăm các cô, các chú và các cháu. Thay mặt Trung ương Đảng, Chính phủ, Bác cảm ơn Liên Xô vĩ đại, cảm ơn Đảng Cộng sản, Chính phủ Liên Xô đã giúp đỡ chúng ta xây dựng nhà máy với máy móc mới nhất ở phía Đông Nam Á này.

Vừa qua, Liên Xô đã phóng thành công 2 con tàu do Thiếu tá Nicôlaép lái bay hơn 64 vòng quanh quả đất tức là gần 4 ngày; con tàu do Trung tá Papôvích lái bay 48 vòng quanh quả đất tức là gần 3 ngày.

Hoan hô thành công vĩ đại của giai cấp công nhân, của các nhà bác học, kỹ sư và nhân dân Liên Xô!

Các chuyên gia Liên Xô đang giúp chúng ta xây dựng nhà máy, đã đem hết tinh thần quốc tế vô sản làm cho nhà máy chóng thành công.

Hoan hô các đồng chí chuyên gia Liên Xô!

Cố nhiên là nhờ có Liên Xô giúp đỡ, nhờ các công nhân xây dựng, nhưng cũng phải nhờ có sự giúp đỡ của đồng bào, nhất là đồng bào nông dân ở địa phương.

Hoan hô đồng bào!

Bây giờ nhà máy làm rồi, máy móc tốt, khu nhà ở của công nhân khá lắm. Cán bộ và công nhân phải làm gì? Phải thấm nhuần tinh thần làm chủ, đoàn kết chặt chẽ, tích cực học tập văn hóa,

học tập kỹ thuật, học tập các đồng chí chuyên gia Liên Xô làm cho nhà máy phát triển, góp phần xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất nước nhà.

Bởi vì nhà máy còn mới, máy móc mới, các đồng chí chuyên gia ngày ngày chăm sóc, nhà máy có tiến bộ khá, năng suất máy móc đạt 90%. Máy móc mới, chớ có tự kiêu, tự đại mà không trau dồi thì thoái bộ. So với các nước anh em thì chúng ta còn kém. Cố mà làm hạch toán kinh tế cho tốt. Đã có tham ô, quan liêu. Phải ngăn ngừa dần đi.

- *Về kỷ luật lao động:*

Là ông chủ, bà chủ thì phải làm ra trò, phải làm đúng một ngày 8 giờ. Muốn làm được thì phải thấm nhuần tinh thần làm chủ, ý thức trách nhiệm. Nước ta còn nghèo, vì vậy chúng ta phải làm cho mỗi ngày một giàu có.

Tại Đại hội XXII, Đảng Cộng sản Liên Xô xây dựng chủ nghĩa cộng sản, thay mặt giai cấp công nhân và nhân dân ta, Bác nói: Liên Xô 20 năm xây dựng chủ nghĩa cộng sản thì Việt Nam cũng cố gắng hoàn thành chủ nghĩa xã hội.

Cán bộ, công nhân nhà máy phải học tập các đồng chí chuyên gia Liên Xô, nội bộ đoàn kết chặt chẽ, đồng thời đoàn kết với bà con chung quanh, tìm cách giúp đỡ nhau. Công nhân và nông dân đoàn kết xây dựng.

Hai phần ba công nhân là đảng viên và đoàn viên. Đảng viên và đoàn viên không phải là ăn nhiều hưởng hơn mà phải gương mẫu, xung phong giúp đỡ anh em ngoài Đảng, ngoài Đoàn tiến bộ.

Bác thay mặt Trung ương Đảng giao nhiệm vụ cho các đảng viên, đoàn viên phải giúp đỡ người ngoài Đảng, ngoài Đoàn tiến bộ.

Cố gắng hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch nhà nước.

- *Về đời sống văn hóa và vật chất:*

Về văn hóa thì phải tổ chức học văn hóa, kỹ thuật...

Về vật chất thì Đảng và Nhà nước thất lưng buộc bụng để lo đời sống cho công nhân, ở đây đã làm nhà ở cho công nhân. Nhà ở

phải sạch sẽ, gọn gàng và ngăn nắp, càng ngày càng tiến bộ. Cần tăng gia sản xuất để cải thiện thêm.

Hôm nay có một số đại biểu của 4 hợp tác xã nông nghiệp đến đây, đó là biểu hiện tốt của công nông liên minh. Bà con nông dân cố gắng sản xuất hơn nữa để thu nhập tốt hơn. Công nhân phải giúp đỡ nông dân, nông dân phải giúp đỡ công nhân để cho công nông liên minh được tốt hơn.

Chúc các cô, các chú mạnh khỏe.

Nói ngày 19-8-1962.

In trong sách *Bác Hồ với Vĩnh Phú*,
Ty Văn hóa Vĩnh Phú xuất bản,
1975, tr.45-47.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI LỚP BỒI DƯỠNG CÁN BỘ VỀ CÔNG TÁC MẶT TRẬN

Các đồng chí,

Bác rất vui lòng các cô, các chú đã cố gắng học tập và nhận rõ trách nhiệm của mình.

Chắc mọi người đã thấy rõ, chính sách Mặt trận dân tộc thống nhất của Đảng ta đã đưa lại những thắng lợi to lớn:

Đoàn kết trong Mặt trận *Việt Minh*, nhân dân ta đã làm Cách mạng Tháng Tám thành công, lập nên nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Đoàn kết trong Mặt trận *Liên - Việt*, nhân dân ta đã kháng chiến thắng lợi, lập lại hòa bình ở Đông Dương, hoàn toàn giải phóng miền Bắc.

Đoàn kết trong Mặt trận *Tổ quốc Việt Nam*, nhân dân ta đã giành được thắng lợi trong công cuộc khôi phục kinh tế, cải tạo xã hội chủ nghĩa và trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc.

Mục đích phấn đấu của Mặt trận dân tộc thống nhất là xây dựng một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Cương lĩnh của Mặt trận là nhằm xây dựng miền Bắc vững mạnh, dần dần nâng cao đời sống của nhân dân, bằng cách phát triển công nghiệp, nông nghiệp, văn hóa, khoa học. Nó nhằm đoàn kết toàn dân, một lòng một dạ, kề vai sát cánh, cùng nhau phấn đấu thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Bất kỳ ai, dù quá khứ của họ thế nào, miễn là ngày nay họ thật lòng ủng hộ công cuộc xây dựng miền Bắc và đấu tranh thống nhất nước nhà, thì chúng ta đoàn kết với họ.

Chủ nghĩa Mác - Lênin dạy chúng ta rằng: Muốn làm cách mạng thắng lợi thì phải phân biệt rõ ai là bạn, ai là thù, phải thực hiện thêm bầu bạn, bớt kẻ thù. Mọi người yêu nước và tiến bộ là bạn của ta. Đế quốc Mỹ, bọn tay sai của Mỹ, bọn phản cách mạng là kẻ thù của ta.

Để làm tròn trách nhiệm lãnh đạo cách mạng, Đảng ta phải dựa vào giai cấp công nhân, lấy liên minh công nông làm nền tảng vững chắc để đoàn kết các tầng lớp khác trong nhân dân. Có như thế mới phát triển và củng cố được lực lượng cách mạng và đưa cách mạng đến thắng lợi cuối cùng.

Đảng ta có chính sách Mặt trận dân tộc đúng đắn, cho nên đã phát huy được truyền thống đoàn kết và yêu nước rất vẻ vang của dân tộc ta.

Chính sách mặt trận là một chính sách rất quan trọng. Công tác mặt trận là một công tác rất quan trọng trong toàn bộ công tác cách mạng. Các cán bộ và đảng viên ta cần nắm vững và chấp hành đúng Nghị quyết của Đại hội Đảng và Nghị quyết Bộ Chính trị về vấn đề Mặt trận dân tộc thống nhất. Trong cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân cũng như trong cách mạng xã hội chủ nghĩa, Mặt trận dân tộc thống nhất vẫn là một trong những lực lượng to lớn của cách mạng Việt Nam.

Chúng ta phải đoàn kết chặt chẽ *các tầng lớp nhân dân*, động viên lực lượng của nhân dân, để phấn đấu hoàn thành sự nghiệp công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Phải đoàn kết tốt *các đảng phái*, các đoàn thể, các nhân sĩ trong Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, thực hiện hợp tác lâu dài, giúp đỡ lẫn nhau, cùng nhau tiến bộ.

Phải đoàn kết *các dân tộc anh em*, cùng nhau xây dựng Tổ quốc.

Phải ra sức làm cho miền núi tiến kịp miền xuôi, vùng cao tiến kịp vùng thấp. Giữa nông trường và đồng bào địa phương, giữa đồng bào ở đồng bằng đến vỡ hoang và đồng bào miền núi, cần phải đoàn kết chặt chẽ, thương yêu giúp đỡ lẫn nhau.

Phải đoàn kết chặt chẽ giữa *đồng bào lương và đồng bào các tôn giáo*, cùng nhau xây dựng đời sống hòa thuận ấm no, xây dựng Tổ quốc. Phải chấp hành đúng chính sách tôn trọng tự do tín ngưỡng đối với tất cả các tôn giáo.

Ở những vùng tôn giáo có nhiều *hợp tác xã* nông nghiệp phát triển khá tốt. Nhưng ở một vài nơi, vì có kẻ xấu phản tuyên truyền cho nên một số xã viên giáo dân không an tâm sản xuất, do đó mà năng suất không tăng, xã viên thu nhập kém. Có một số người làm việc đạo lại cố ý tổ chức lễ “làm phúc” kéo dài hàng tuần giữa lúc đang gặt hái gắp. Như thế là công tác của Mặt trận vừa đoàn kết vừa đấu tranh làm chưa được tốt; quản lý hợp tác xã còn kém; công việc đạo sắp đặt chưa hợp lý.

Nguyên vọng của đồng bào giáo dân là “phần xác no ấm, phần hồn thông dong”. Muốn được như thế thì phải ra sức củng cố hợp tác xã, phát triển sản xuất, tăng thu nhập cho xã viên. Đồng thời phải đảm bảo tín ngưỡng tự do. Nhưng hoạt động tôn giáo không được cản trở sản xuất của nhân dân, không được trái với chính sách và pháp luật của Nhà nước.

Muốn làm tốt những việc nói trên, cán bộ và đảng viên:

- Phải thông suốt và thực hiện đúng chính sách của Đảng và Chính phủ, đồng thời phải giải thích cho mọi người hiểu thật thấu và làm cho đúng.

- Phải đi đường lối quần chúng, không được quan liêu, mệnh lệnh, và gò ép nhân dân. Nhiệm vụ của chính quyền dân chủ là phục vụ nhân dân; tổ chức, giáo dục, động viên nhân dân xây dựng cuộc sống mới. Chúng ta phải thật sự dân chủ với nhân dân, và chuyên chính với bọn phản cách mạng, bọn phá hoại lợi ích của nhân dân.

- Phải thành thực lắng nghe ý kiến của người ngoài Đảng. Cán bộ và đảng viên không được tự cao tự đại, cho mình là tài giỏi hơn mọi người; trái lại phải học hỏi điều hay điều tốt của mọi người.

- Cán bộ làm công tác mặt trận phải tích cực và phải chủ động giúp cấp ủy đảng lãnh đạo công tác mặt trận; phổ biến và thực hiện chính sách của Đảng về Mặt trận; làm việc phải kiên nhẫn, phải tha thiết với công tác mặt trận.

Cán bộ và đảng viên có quyết tâm làm như thế, thì công tác mặt trận nhất định sẽ tiến bộ nhiều.

Cuối cùng, Bác thân ái chúc các cô, các chú nhiều thắng lợi trong công tác, và thực hiện đúng khẩu hiệu:

*Đoàn kết, đoàn kết, đại đoàn kết,
Thành công, thành công, đại thành công!*

Nói tháng 8-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3081,

ngày 31-8-1962.

SÁNG KIẾN ĐÁNG KHEN

Hợp tác xã may mặc Bắc Sơn có sáng kiến rất tốt, là *may tiết kiệm vải*. Rồi nhiều hợp tác xã may mặc ở Hà Nội và ở các nơi khác cũng làm như “Bắc Sơn”. Sáng kiến đó được nhân dân hoan nghênh nhiệt liệt.

Mới nhìn qua, thì tiết kiệm cho mỗi người khách 10 hoặc 15 phân vải, là một việc nhỏ. Nhưng sự thật thì nó có ý nghĩa to: hai điều cần thiết nhất cho đời sống vật chất của nhân dân là *ăn và mặc*. Anh em thợ may đã nâng cao ý thức *phục vụ nhân dân*. Và trong khuôn khổ của nghề nghiệp mình, họ đang thực hiện khẩu hiệu: *Cần, kiệm xây dựng nước nhà, xây dựng xã hội chủ nghĩa*.

Sáng kiến ấy rất đáng khen và cần phổ biến thành một phong trào rộng khắp. (Đến 15-8, trong hơn 40 hợp tác xã may mặc ở Hà Nội, vì sao chỉ mới có 20 hợp tác xã áp dụng sáng kiến của “Bắc Sơn”?).

Bây giờ có mấy vấn đề đặt ra:

Xã viên các hợp tác xã may mặc cần luôn luôn nâng cao *tinh thần trách nhiệm*, may nhanh, tốt, đẹp. Chớ làm dối, chớ sai hện, chớ phụ lòng tin cậy của đồng bào.

Số vải tiết kiệm được, dùng thế nào cho hợp lý, cho có lợi hơn?

a) Phải chăng mỗi người khách may áo quần cứ lấy về 10, 15 phân vải đã tiết kiệm được, để dùng vào việc vá vú lật vật?

b) Hay là bán mấy phân vải ấy cho các hợp tác xã may mặc, để họ góp lại, rồi may thành áo quần bán cho trẻ con?

c) Hay là khi phân phối, Nhà nước cung cấp vừa đúng số vải cần thiết, thí dụ: hiện nay mỗi phiếu là 6 thước, nay chỉ cần 5 thước 3 tấc. Như vậy, mỗi năm nhân dân sẽ giúp Nhà nước tiết kiệm được 5 triệu thước vải để cung cấp thêm cho những người lao động nặng nhọc. Hoặc là tiết kiệm thời giờ và tiền vốn cần cho công việc dệt 5 triệu thước vải, để xây dựng thêm những xí nghiệp có lợi cho nhân dân? Vấn đề này rất quan trọng. Các cơ quan có trách nhiệm (như Bộ Công nghiệp nhẹ, Bộ Nội thương, v.v.), các đoàn thể (như Công đoàn, Đoàn Thanh niên Lao động, Hội Phụ nữ...) cần hỏi ý kiến của nhân dân một cách rộng rãi, để dùng sáng kiến *tiết kiệm* của các hợp tác xã may mặc một cách hợp lý và có lợi ích chung cho nhân dân.

Tháng 8 năm 1962

T.L.

Bút tích lưu tại
Bảo tàng Hồ Chí Minh.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CÁN BỘ MIỀN NÚI

Chính sách của Đảng và Chính phủ ta đối với miền núi là rất đúng đắn. Trong chính sách đó có hai điều quan trọng nhất, là: *đoàn kết dân tộc và nâng cao đời sống của đồng bào*. Cuộc vận động hợp tác hóa kết hợp với hoàn thành cải cách dân chủ là nhằm thực hiện tốt hai điều đó.

Về số người thì đồng bào miền núi chiếm 1 phần 5 tổng số nhân dân nước ta. Miền núi chiếm 2 phần 3 tổng số diện tích nước ta, và có hơn 3.000 cây số biên giới. Tục ngữ ta có câu “Rừng vàng, biển bạc”, câu đó rất đúng. Miền núi có tài nguyên rất phong phú, có nhiều khả năng để mở mang nông nghiệp và công nghiệp. Những điểm đó nói rõ rằng miền núi có một địa vị cực kỳ quan trọng về kinh tế, chính trị và quốc phòng của cả nước ta.

Đồng bào miền núi có truyền thống cần cù và dũng cảm. Trong thời kỳ cách mạng và kháng chiến, đồng bào miền núi đã có nhiều công trạng vẻ vang và oanh liệt. Ngày nay, trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh để thực hiện hòa bình thống nhất Tổ quốc, đồng bào miền núi đang cố gắng góp phần xứng đáng của mình.

Do sự cố gắng của đồng bào và cán bộ, cuộc vận động ấy đã thu được kết quả khá. Vài thí dụ:

Trước kia, miền núi thường bị đói kém, thường thiếu lương thực. Nay có nhiều vùng sản xuất lương thực đã tăng, đã biến thiếu lương thực thành đủ lương thực, biến đói thành no.

Trước kia, dưới chế độ thối nát của thực dân và phong kiến, hơn 95% nhân dân miền núi bị mù chữ. Nay nhờ sự săn sóc của Đảng và Chính phủ, đại đa số đồng bào đều biết đọc biết viết, nạn mù chữ gần được thanh toán. Đồng bào Thái, Tày, Nùng và Mèo đã có chữ của mình.

Miền núi đã tiến bộ khá và có những kiểu mẫu tốt, như:

- *Hải Ninh* vừa chú trọng trồng lúa, vừa trồng hoa màu, cho nên vài năm nay chẳng những đã tự túc được lương thực, mà còn có lương thực bán vượt mức cho Nhà nước.

- *Khu tự trị Tây Bắc* phát triển chăn nuôi khá.

- Các huyện *Quỳ Châu* và *Nghĩa Đàn* (Nghệ An) làm nghề rừng khá.

- *Thái Nguyên* đã có 30 cơ sở công nghiệp địa phương và 67 hợp tác xã thủ công, phần nhiều để phục vụ nông nghiệp.

- *Hòa Bình* có sáng kiến tổ chức trường thanh niên xã hội chủ nghĩa, vừa lao động để tự túc, vừa học tập để trở nên cán bộ địa phương. Trường này đang phát triển tốt.

Ở Đại hội anh hùng và chiến sĩ thi đua, trong số 50 hợp tác xã được tặng danh hiệu tiên tiến, thì có 16 hợp tác xã của miền núi. Trong số 9 hợp tác xã được tặng cờ thì có 2 hợp tác xã của miền núi là Cao Đa (Tây Bắc) và Tân Tiến (Thái Nguyên).

Hợp tác xã Cao Đa, mỗi xã viên mỗi năm bình quân làm được 170 ngày công, thu nhập mỗi người được gần 420 cân thóc. Hầu hết xã viên đều đã thoát nạn mù chữ.

Hợp tác xã Tân Tiến, vụ mùa năm ngoái mỗi mẫu tây thu được 2.900 cân thóc. Mỗi xã viên được chia hơn 770 cân thóc và gần 700 cân hoa màu. (Năm 1958 chưa có hợp tác xã, mỗi mẫu tây chỉ thu được 1.225 cân thóc).

Miền núi có 64 chiến sĩ thi đua nông nghiệp, và 4 anh hùng là các đồng chí: Nguyễn Thị Khương (dân tộc Mường, Hòa Bình); Lò Văn Muôn (dân tộc Thái, Tây Bắc); Bàn Văn Minh (dân tộc Dao, Tây Bắc); Châu Vô Mủn (dân tộc Hán, Hải Ninh).

Trên đây là những người tốt, tập thể tốt, kinh nghiệm tốt mà đồng bào cần phải học tập và thi đua làm theo, để tiến bộ hơn nữa.

Bên những ưu điểm nói trên, miền núi cũng có những khuyết điểm và thiếu sót mà cán bộ và nhân dân cần phải kiên quyết sửa chữa như:

- Việc chăn nuôi trâu bò và trồng cây công nghiệp là những nguồn lợi lớn cho nhân dân, nhưng phát triển còn chậm, cần đẩy mạnh hơn nữa.

- Nghề rừng phải có kế hoạch chu đáo, phải chấm dứt tình trạng khai thác bừa bãi như hiện nay.

- Về *hợp tác xã*, nhiều nơi quản lý chưa được tốt. Quản lý tốt thì hợp tác xã phát triển tốt và ngày càng củng cố. Quản lý kém thì xã viên không phấn khởi, không đoàn kết và hợp tác xã không phát triển được. Vì vậy phải ra sức *cải tiến việc quản lý* của các hợp tác xã. Ban quản trị phải thật dân chủ, thật công bằng, một lòng một dạ phục vụ lợi ích của xã viên và của hợp tác xã.

Quy mô hợp tác xã không nên quá to, quá to thì khó quản lý. Cũng không nên quá nhỏ, quá nhỏ thì sức người ít, khó phát triển. Nên tùy theo điều kiện mỗi địa phương, mỗi hợp tác xã, nhỏ thì độ 20 đến 30 hộ, to thì độ 50, 60 hộ. Như thế là vừa. Những nơi có nhiều dân tộc cùng trong một hợp tác xã thì phải đoàn kết chặt chẽ, đoàn kết tốt thì sản xuất mới tốt.

Các hợp tác xã của những đội vỡ hoang, từ miền xuôi đến, vì người đông hơn và tập trung hơn, cho nên quy mô có thể to hơn.

Các hợp tác xã vỡ hoang, các nông trường và lâm trường của Nhà nước, *cần phải đoàn kết và giúp đỡ* đồng bào địa phương, cần phải làm đúng chính sách của Đảng về vấn đề dân tộc.

Nhiệm vụ của chúng ta hiện nay là: Động viên và lãnh đạo đồng bào miền núi *ra sức tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm*, nhằm trong khoảng mười năm nữa (tức là hai kế hoạch 5 năm) sẽ đạt mục đích sau đây:

Nhân dân no ấm hơn, mạnh khỏe hơn.

Văn hóa sẽ cao hơn. Giao thông tiện lợi hơn.

Bản làng vui tươi hơn. Quốc phòng vững vàng hơn.

Phải làm gì để đạt mục đích đó?

Muốn đạt mục đích đó, chúng ta phải củng cố tốt và phát triển tốt các hợp tác xã của nhân dân, các nông trường và lâm trường của Nhà nước.

Phải phát triển nông nghiệp một cách toàn diện. Tùy điều kiện của mỗi địa phương mà trồng nhiều lúa và nhiều hoa màu để bảo đảm lương thực cho nhân dân và nghĩa vụ đối với Nhà nước.

Phải chọn giống tốt, dùng nhiều phân, kịp thời vụ. Phải đẩy mạnh việc cải tiến công cụ, chống xói mòn.

Phải đẩy mạnh ngành chăn nuôi, nghề rừng và phát triển cây công nghiệp.

Phải kết hợp chặt chẽ: công nghiệp địa phương, thủ công nghiệp và nông nghiệp; sản xuất và chế biến, thương nghiệp và giao thông.

Phải đề phòng sâu bệnh, thú rừng, châu chấu, v.v..

Phải phân phối cho tốt sức lao động ở địa phương, và khuyến khích đồng bào miền xuôi lên vỡ hoang.

Phải chú trọng bình dân học vụ và bổ túc văn hóa.

Phải đẩy mạnh việc vệ sinh phòng bệnh, để giữ gìn sức khỏe của đồng bào.

Phải luôn luôn nâng cao tinh thần cảnh giác của nhân dân, giáo dục cho mọi người thấm nhuần tinh thần làm chủ và nghĩa vụ giữ gìn trật tự trị an, nghĩa vụ bảo vệ bản làng và Tổ quốc.

Về *lãnh đạo*: Miền núi đất rộng người thưa, tình hình vùng này không giống tình hình vùng khác. Vì vậy, áp dụng chủ trương và chính sách phải thật sát với tình hình thực tế của mỗi nơi. Tuyệt đối chớ rập khuôn, chớ máy móc, chớ nóng vội.

Phải ra sức củng cố tốt và phát triển tốt *chi bộ đảng và chi đoàn thanh niên*. Luôn luôn nâng cao giác ngộ xã hội chủ nghĩa và lập trường giai cấp của đảng viên và đoàn viên. Ra sức bồi dưỡng cán bộ địa phương, cán bộ phụ nữ và cán bộ xã về mọi mặt.

Lãnh đạo phải có *quyết tâm*; phải đi đúng đường lối quần chúng, phải biến những nghị quyết của Đảng thành lực lượng của nhân dân.

Mỗi ngành, mỗi bộ ở Trung ương cần phải nhận rõ phần trách nhiệm của mình đối với miền núi và chú trọng hơn nữa công tác ở miền núi.

Nghị quyết của Trung ương và của Hội nghị này đã nói rõ những việc cần phải làm. Bác chỉ tóm tắt nhắc lại mấy điều quan trọng.

Nhiệm vụ của cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên là phải làm *gương mẫu* trong mọi công tác, làm cho miền núi tiến kịp miền xuôi, thực hiện chính sách đoàn kết dân tộc và không ngừng nâng cao đời sống của đồng bào miền núi.

Bác mong các cô, các chú thi đua làm tròn nhiệm vụ vẻ vang đó. Ai có thành tích xuất sắc nhất thì sẽ được thưởng.

Mừng Hội nghị thành công và nhờ các đại biểu chuyển cho đồng bào, bộ đội, công an, dân quân và cán bộ miền núi lời chào thân ái của Trung ương Đảng, của Chính phủ và của Bác.

Nói ngày 1-9-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3083,

ngày 2-9-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI LẦN THỨ III CỦA HỘI NHÀ BÁO VIỆT NAM

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái chào các đại biểu.

Bây giờ Bác lấy tư cách một đồng chí có ít nhiều kinh nghiệm về báo chí, nêu ra vài ý kiến sau đây:

Từ ngày hòa bình được lập lại, cán bộ báo chí, thông tin và đài phát thanh đã có cố gắng nhiều và tiến bộ khá.

Số báo chí cũng đã tăng rất nhiều, tỉnh nào cũng có báo, nhiều ngành cũng có báo. Hiện nay, đã có hơn 150 tờ báo các loại. Theo ý tôi thì tăng hơi nhiều quá. Từ nay, cần phải nâng cao hơn nữa *chất lượng* của báo chí để nó làm tròn nhiệm vụ cao cả của nó. Những *ng nghị quyết* của Trung ương Đảng đã nói rõ về điều đó. Nay tôi chỉ nói tóm tắt vài điểm.

Nhiệm vụ của báo chí là phục vụ nhân dân, phục vụ cách mạng.

Hiện nay, ở *miền Bắc* nhiệm vụ của chúng ta là: phát triển kinh tế và văn hóa, nâng cao đời sống của nhân dân, củng cố quốc phòng, xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Đối với *miền Nam*, chúng ta có nhiệm vụ ủng hộ đồng bào ruột thịt đang đoàn kết chặt chẽ, anh dũng đấu tranh chống bọn Mỹ xâm lược và bọn Diệm bán nước; đấu tranh giành cơm áo, tự do, và hòa bình thống nhất Tổ quốc. Trên *thế giới*, nhiệm vụ của chúng ta là tăng cường đoàn kết trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa; ra sức ủng hộ phong trào giải phóng dân tộc ở các nước châu Á, châu Phi

và châu Mỹ Latinh; đấu tranh cho hòa bình thế giới, cấm vũ khí nguyên tử và giải trừ quân bị.

Đó là nhiệm vụ chung của toàn Đảng, toàn dân ta, cũng là nhiệm vụ chính của báo chí ta.

*

* *

Phê bình và tự phê bình là vũ khí rất cần thiết và rất sắc bén, nó giúp chúng ta sửa chữa sai lầm và phát triển ưu điểm. Vì khéo lợi dụng nó mà Đảng ta và dân ta ngày càng tiến bộ. Đối với báo chí cũng vậy.

Phê bình phải nghiêm chỉnh, chắc chắn, phụ trách, nói có sách mách có chứng. Phải phê bình với tinh thần thành khẩn, xây dựng, “trị bệnh cứu người”. Chớ phê bình lung tung không chịu trách nhiệm.

Những người (bất kỳ ở địa vị nào) và những cơ quan *được phê bình* phải có thái độ thật thà, khiêm tốn. Phê bình đúng, thì phải đăng báo nhận khuyết điểm và quyết tâm sửa chữa. *Nếu phê bình sai*, thì đăng báo giải thích. Quyết không được “phốt” lời phê bình và “trù” người phê bình.

Có một vài cán bộ và cơ quan, vì sợ phê bình mà chẳng những không giúp đỡ người viết báo lại còn có thái độ không tốt với họ, thậm chí đi kiện họ trước tòa án. Những hành động như vậy cần phải chấm dứt. Mặt khác, các báo cũng cần khuyến khích quần chúng giúp ý kiến và phê bình báo mình để tiến bộ mãi.

Sẵn đây, nếu các cô, các chú đồng ý, thì Bác xung phong *phê bình các báo*.

- Bài báo thường quá dài, “dây cà ra dây muống”, không hợp với trình độ và thời giờ của quần chúng.

- Thường nói một chiều và đôi khi thổi phồng các thành tích, mà ít hoặc không nói đúng mức đến khó khăn và khuyết điểm của ta.

- Đưa tin tức hấp tấp, nhiều khi thiếu thận trọng.

- Thiếu cân đối, tin nên dài thì viết ngắn, nên ngắn lại viết dài; nên để sau thì để trước, nên trước lại để sau.

- Lộ bí mật.

- Có khi quá lộ bịch.

- Khuyết điểm nặng nhất là *dùng chữ nước ngoài quá nhiều* và nhiều khi dùng không đúng.

Đời sống xã hội ngày càng phát triển và đổi mới. Có những chữ ta không có sẵn và khó dịch đúng, thì cần phải mượn chữ nước ngoài. Thí dụ: độc lập, tự do, giai cấp, cộng sản, v.v.. Còn những tiếng ta có, vì sao không dùng, mà cũng mượn chữ nước ngoài? Thí dụ: Không gọi xe lửa mà gọi “hỏa xa”; máy bay thì gọi là “phi cơ”. Nhà nước, hoặc nước nhà thì gọi là “quốc gia”, đường lớn thì gọi là “đại lộ”, vẻ vang - “quang vinh”, giúp nhau - “hỗ trợ”. Và có hàng vạn cái mượn như vậy.

Tiếng nói là thứ của cải vô cùng lâu đời và vô cùng quý báu của dân tộc. Chúng ta phải giữ gìn nó, quý trọng nó, làm cho nó phổ biến ngày càng rộng khắp. Của mình có mà không dùng, lại đi mượn của nước ngoài, đó chẳng phải là đầu óc quen ỷ lại hay sao?

Báo chí của ta đã có *một địa vị quan trọng* trong dư luận thế giới. Dịch rất chú ý, bạn rất quan tâm đến báo chí ta. Cho nên làm báo phải hết sức cẩn thận về hình thức, về nội dung, về cách viết.

Ngoài những đồng chí đã làm báo trong những năm cách mạng và kháng chiến, số đông cán bộ báo chí ta đều mới vào nghề, vì thế mà kinh nghiệm còn ít, trình độ chưa cao. Muốn tiến bộ, muốn viết hay, thì phải cố gắng học hỏi, ra công rèn luyện. Kinh nghiệm của tôi là thế này: Mỗi khi viết một bài báo, thì tự đặt câu hỏi:

Viết cho ai xem?

Viết để làm gì?

Viết thế nào cho phổ thông dễ hiểu, ngắn gọn dễ đọc?

Khi viết xong, thì nhờ anh em xem và sửa giùm.

Chớ tự ái, tự cho bài của mình là “tuyệt” rồi. Tự ái tức là tự phụ, mà tự phụ là kẻ địch dữ tợn nó ngăn chặn con đường tiến bộ của chúng ta.

Hiện nay, các báo thường có *ảnh và tranh vẽ*. Đó là một tiến bộ nhưng ảnh thì thường lèm nhèm, vẽ thì chưa khéo lắm. Cần phải cố gắng nhiều hơn nữa.

*

* *

Cán bộ báo chí cũng là chiến sĩ cách mạng. Cây bút, trang giấy là vũ khí sắc bén của họ. Để làm tròn nhiệm vụ vẻ vang của mình, cán bộ báo chí cần phải tu dưỡng *đạo đức cách mạng*, “cố gắng trau dồi tư tưởng, nghiệp vụ và văn hóa; chú trọng học tập chính trị để nắm vững chủ trương, chính sách của Đảng và Chính phủ; đi sâu vào thực tế, đi sâu vào quần chúng lao động”. (Nghị quyết của Bộ Chính trị, 8-12-1958).

Lời ngắn, ý dài. Cuối cùng chúc các cô, các chú:

Đoàn kết, phấn khởi, cố gắng và tiến bộ!

Nói ngày 8-9-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3089,

ngày 9-9-1962.

DIỄN VĂN CHÀO MỪNG BÀ TỔNG THỐNG HÁCTINI XUCÁC NÔ

*Kính thưa Bà Tổng thống Hác-ti-ni Xucác-nô,
Thưa các vị cùng đi trong Đoàn,
Thưa các bạn,*

Trước hết, tôi nhiệt liệt hoan nghênh Bà đến thăm Việt Nam.

Năm 1959, tôi và các đồng chí trong Đoàn tôi có hân hạnh sang thăm đất nước tươi đẹp Indônêxia. Chúng tôi đã được ông bà Tổng thống và nhân dân nước bạn đón tiếp rất long trọng và rất thân mật như anh em trong nhà. Chúng tôi luôn luôn nhớ mãi tình nghĩa thắm thiết đó.

Thêm vào đó, tôi đặc biệt cảm động trước lòng triu mến của thanh niên, học sinh và các cháu nhi đồng Indônêxia đối với Paman Hồ.

Tháng 6-1959, Tổng thống Xucác-nô, người lãnh tụ anh dũng, suốt đời đấu tranh cho giải phóng dân tộc, người bạn thân thiết của nhân dân Việt Nam, đã dành riêng ngày giờ đến thăm chúng tôi để đưa tình nghĩa anh em của nhân dân Indônêxia đến cho nhân dân Việt Nam.

Lần này, Bà thay mặt Tổng thống Xucác-nô và nhân dân Indônêxia đến thăm Việt Nam. Chúng tôi chắc rằng cuộc đi thăm này của Bà sẽ thắt chặt và phát triển hơn nữa tình hữu nghị sẵn có giữa nhân dân hai nước chúng ta.

Tôi trân trọng thay mặt Chính phủ và nhân dân Việt Nam nhiệt liệt hoan nghênh Bà, và hoan nghênh các vị trong Đoàn.

Chúng tôi mong rằng trong những ngày ở thăm Việt Nam, Bà Tổng thống và các vị sẽ coi là ở đây cũng như ở nhà mình và đều vui vẻ mạnh khỏe.

Hoan nghênh Bà Hác-ti-ni Xucác-nô!

Chúc Tổng thống Xucác-nô, người bạn tốt của nhân dân Việt Nam, mạnh khỏe!

Tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Indônê-xia muôn năm!

Đọc ngày 20-9-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3101,

ngày 21-9-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CÁN BỘ ĐOÀN THANH NIÊN LAO ĐỘNG VIỆT NAM TOÀN MIỀN BẮC

Bác thay mặt Trung ương Đảng, Chính phủ đến thăm các cô, các chú và có mấy ý kiến nói chuyện với Hội nghị.

Trong Hội nghị này, các cô, các chú nên nghiên cứu kỹ Nghị quyết năm và Nghị quyết bảy của Trung ương Đảng. Nghị quyết năm là nghị quyết về phát triển nông nghiệp, Nghị quyết bảy bàn về công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa. Công nghiệp và nông nghiệp như hai chân của con người. Hai chân có mạnh thì đi mới vững chắc. Nông nghiệp không phát triển thì công nghiệp cũng không phát triển được. Ngược lại, không có công nghiệp thì nông nghiệp cũng khó khăn. Công nghiệp và nông nghiệp quan hệ với nhau rất khăng khít.

Nông nghiệp ở nước ta là vô cùng quan trọng. Nếu nông nghiệp không phát triển thì không đủ lương thực để cung cấp cho công nhân, bộ đội, cán bộ, nhân dân thành thị và thanh niên. Thí dụ: Nhà máy dệt mà không có bông thì nhà máy không có việc làm, cho nên nông nghiệp là cơ sở cho công nghiệp. Thanh niên công nhân phải rất chú ý đến nông nghiệp. *Công nghiệp* phải phục vụ nông nghiệp cho tốt, phải làm máy bơm, làm công cụ cải tiến, chế thuốc trừ sâu, v.v. cho nông nghiệp. Nếu đưa cày, đưa guồng nước... về nông thôn mà nông dân dùng được 2 - 3 ngày đã hỏng, gãy thì không tốt. *Thương nghiệp* làm nhiệm vụ đưa hàng hóa

công nghiệp về bán cho nông dân, rồi lại mua các thứ nông sản về cho nhà máy. Thương nghiệp phải cố gắng làm công việc đó cho tốt, phải bảo đảm chất lượng hàng hóa và có tinh thần phục vụ người mua. Người ta cần thứ gì, bán thứ đó, người mua chỉ cần phân bón, lại bắt mua cả vôi kèm theo thì không được.

Giữa các ngành công nghiệp, nông nghiệp, thương nghiệp, văn hóa, giáo dục... với nhau và trong mỗi một ngành phải *phát triển cân đối*. Trong nông nghiệp phải tính toán kỹ lưỡng xem cần làm bao nhiêu ruộng? Có bao nhiêu sức lao động? Cần bao nhiêu phân?... Nếu làm nhiều ruộng mà không có phân, không có nước thì ruộng không tốt. Muốn khai hoang cũng phải tính toán sức người, công cụ, phân bón, v.v..

Trong một nhà máy, cũng phải có cân đối. Nếu chỉ cần 100 công nhân mà tuyển vào 150, thì lãng phí 50 người. Hiện nay ở các nhà máy, người không trực tiếp sản xuất còn quá nhiều. Cố nhiên cũng cần một số người như kế toán, thủ quỹ, v.v. nhưng không cần quá nhiều. Quá nhiều là lãng phí sức người.

Về văn hóa, giáo dục cũng vậy, phải có cân đối. Ai cũng muốn mở nhiều trường học, có nhiều văn công... nhưng phải cho phù hợp với sự phát triển của kinh tế.

Mọi ngành và từng ngành một đều phải có sự cân đối. Có cân đối mới phát triển tốt.

Về *phong trào thanh niên*, Bác có ý kiến: Đảng, Chính phủ và Bác rất chú ý đến thanh niên. Bác vui lòng khen ngợi những cố gắng của thanh niên. Nhưng phong trào thanh niên cũng còn nhiều thiếu sót cần khắc phục.

Thanh niên phải xung phong đến những nơi khó khăn gian khổ nhất, nơi nào người khác làm ít kết quả, thanh niên phải xung phong đến làm cho tốt. Xưa kia, lớp thanh niên trước xung phong làm cách mạng, kháng chiến, trải qua rất nhiều gian nan, nguy hiểm, có khi bị tù đầy, tra tấn, có khi bị thương tật, chết chóc để cho cách mạng thành công, kháng chiến thắng lợi. Ngày nay, tuy một

nửa nước ta đã được giải phóng, nhưng lớp thanh niên cũng phải xung phong đến những nơi khó khăn để xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Thanh niên xung phong phải có mục đích. Xung phong để thực hiện kế hoạch 5 năm, xung phong để hoàn thành xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và giúp đỡ miền Nam khi nước nhà được thống nhất. Thanh niên phải gần gũi quần chúng. Xa cách quần chúng sẽ bị cô độc. Thí dụ: Trong một nhà máy, thanh niên xung phong là tốt, nhưng phải kính trọng và học hỏi những bác thợ già. Thanh niên phải đoàn kết mọi người, già trẻ nhất trí, cùng nhau hăng hái xung phong.

Xây dựng chủ nghĩa xã hội phải có máy móc, có kỹ thuật, có văn hóa... thanh niên phải học và học cho giỏi. Bàn việc gì, quyết nghị điều gì cũng phải thiết thực và cụ thể. Không nên chỉ nói chung chung.

Mỗi khi gặp khó khăn trong công tác, phải biết dựa vào đường lối, chính sách của Đảng, dựa vào sáng kiến và lực lượng của quần chúng, có quyết tâm cao, thì khó khăn gì cũng sẽ vượt được và mọi việc nhất định thành công.

Thanh niên muốn cho các ngành xem trọng mình, trước hết tự mình phải làm việc cho tốt. Những anh hùng phi công vũ trụ Liên Xô như: các đồng chí Gagarin, Titốp, Nicôlaép, Papôvích, sở dĩ cả thế giới đều biết tên là vì họ đã hoàn thành thắng lợi nhiệm vụ cực kỳ khó khăn mà Đảng và nhân dân đã giao cho.

Thanh niên phải luôn luôn rèn luyện đạo đức cách mạng. Đạo đức cách mạng có thể tóm tắt trong mấy điểm:

- *Trung thành*: Trọn đời trung thành với sự nghiệp cách mạng, với Tổ quốc, với Đảng, với giai cấp.

- *Dũng cảm*: Không sợ khổ, không sợ khó, thực hiện: “Đâu cần thanh niên có, việc gì khó thanh niên làm”, “gian khổ thì đi trước, hưởng thụ sau mọi người”.

- *Khiêm tốn*: Không nên tự cho mình là tài giỏi, không khoe công, không tự phụ.

Nhân dịp này, Bác có ý giao cho thanh niên làm chủ lực trong phong trào trồng cây gây rừng. Trong mấy năm qua, việc trồng cây gây rừng có nhiều tiến bộ. Thanh niên đã đóng góp khá nhiều. Bác thấy nhiều chỗ trồng cây tốt tươi, nhưng cũng có chỗ trồng cây chưa tốt. Chúng ta xây dựng chủ nghĩa xã hội để nhân dân được ăn no, mặc ấm, học tập, có nhà ở tốt. Thanh niên nam nữ khi lấy vợ, lấy chồng phải có nhà ở. Trồng cây sẽ có gỗ để làm nhà. Cây cối còn làm cho đất nước tươi đẹp, người đi đường có cây cao bóng mát để nghỉ ngơi. Cây cối còn ảnh hưởng tốt đến khí hậu và sức khỏe của nhân dân. Thanh niên nên phụ trách việc trồng cây. Đồng thời phải kết hợp với lực lượng các cụ phụ lão và các cháu thiếu nhi. Nhiều cụ trồng cây rất giỏi. Phải giáo dục cho các cháu thiếu nhi bảo vệ và chăm sóc cây cối. Cần có kế hoạch làm cho mọi người tham gia trồng cây. Làm sao cho người trồng cây cũng có lợi. Như vậy mọi người sẽ phấn khởi trồng cây. Thanh niên nên chuẩn bị một kế hoạch trồng cây: Trồng ở đâu? Trồng bao nhiêu? Trồng cây gì, v.v., bàn bạc với các địa phương để thực hiện kế hoạch cho tốt.

Bác chúc các cô, các chú công tác tiến bộ.

Nói ngày 22-9-1962.

In trong sách *Hồ Chí Minh về giáo dục thanh niên*,
Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 1973, tr.177-181.

LỜI TIỄN ĐƯA BÀ TỔNG THỐNG HÁCTINI XUCÁC NÔ

*Thưa Bà Tổng thống Háctini Xucác nô kính mến,
Thưa các vị trong Đoàn,*

Hôm nay Bà cùng các vị lên đường tiếp tục cuộc đi thăm hữu nghị.

Bà cùng các vị ở thăm Việt Nam chỉ có ba ngày. Thời gian tuy rất ngắn ngủi, nhưng trong những ngày đó Bà và các vị đã để lại cho nhân dân Việt Nam nhiều kỷ niệm tốt đẹp, nhiều tình cảm lâu dài. Cuộc đi thăm của Bà đã góp phần quan trọng trong việc thắt chặt tình hữu nghị giữa hai dân tộc anh em chúng ta. Trong lúc chia tay này, tôi không thể kể hết tấm lòng vô cùng quyến luyến của chúng tôi.

Chúng tôi chân thành chúc Bà và các vị đi đường bình an, thu nhiều thắng lợi trong cuộc đi thăm hữu nghị. Chúng tôi nhờ Bà chuyển đến Tổng thống Xucác nô kính mến và nhân dân Indônêxia anh em lời chào thân ái nhất.

Nhờ Bà chuyển đến các cháu thanh niên và nhi đồng Indônêxia nhiều cái hôn của Paman Hồ.

*Tiến đưa, xin gửi một lời,
Mối tình hữu nghị muôn đời không phai.*

Độc ngày 23-9-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3104,

ngày 24-9-1962.

SẴN SÀNG GIÚP ĐỠ

Ủy ban Đoàn kết nhân dân Á - Phi và Ủy ban Đấu tranh cho nền độc lập Angiêri (của Việt Nam) tổ chức một “Tháng ủng hộ nhân dân Angiêri và nhân dân các nước đang gian khổ đấu tranh cho độc lập dân tộc”.

Đó là *việc làm đầy nhân nghĩa*. Chắc rằng đồng bào ta, già trẻ, gái trai sẽ đều hăng hái hưởng ứng.

Nhân dân Angiêri đã giành được độc lập. Nhưng trải qua 130 năm nô dịch và 8 năm chiến tranh thực dân, đế quốc Pháp đã để lại một nước Angiêri nghèo nàn, xơ xác. Hàng nghìn làng mạc bị tàn phá. Hàng trăm vạn người bị đói rách, đau ốm... Trước ngày miền Bắc nước ta được giải phóng, cảnh tượng thê thảm ấy, đồng bào ta đã từng chịu đựng qua.

Để đấu tranh chống bọn thực dân hung ác, các dân tộc thuộc địa phải đương đầu với bao nhiêu gian khổ khó khăn. Điều đó, đồng bào ta cũng biết rất rõ.

Vì vậy, chúng ta rất đồng tình với các dân tộc nói trên. Trong thời kỳ chúng ta kháng chiến chống đế quốc Pháp, các dân tộc đó đã từng hăng hái giúp đỡ chúng ta, hoặc trực tiếp, hoặc gián tiếp, hoặc ít, hoặc nhiều. “*Một miếng khi đói hơn mười gói khi no*”. Bây giờ đến lượt chúng ta có *nghĩa vụ* giúp đỡ các dân tộc anh em đó.

Cuộc đấu tranh của họ cũng như cuộc đấu tranh của ta, đều nhằm mục đích chung là tiêu diệt chủ nghĩa thực dân, tiêu diệt chủ nghĩa đế quốc. Người cùng một hội một thuyền, phải giúp đỡ lẫn nhau. Việt Nam ta lại có vinh dự to lớn, là đã được giải phóng

trước, được độc lập trước. “Người đến trước phải rước người đến sau”, cho nên chúng ta càng có *nghĩa vụ* giúp đỡ các dân tộc anh em đó...

Ủng hộ bằng *tinh thần* là quý. Nhưng giúp đỡ bằng *vật chất* cũng rất cần.

Để làm cho cuộc *quyên góp* thu được kết quả tốt, chúng ta nên tổ chức cách thế nào cho *mọi người đều có thể tham gia*. Có cách quyên góp tập thể, đồng thời cũng có cách quyên góp cá nhân. Thí dụ:

Tập thể: Công nhân các nhà máy, các nông trường, xã viên các hợp tác xã, cán bộ các cơ quan, v.v. có thể tổ chức làm giờ lao động nghĩa vụ, để lấy tiền mà quyên.

Các nhóm văn nghệ, các đội thể thao, các rạp chiếu bóng, v.v. có thể tổ chức những buổi biểu diễn nghĩa vụ, lấy tiền mà quyên.

Các em học sinh và nhi đồng có thể dành một ngày đi nhặt sắt vụn, bán lấy tiền mà quyên, v.v..

Cá nhân: Những người khác, như anh em viết báo, các thầy dạy học, cán bộ lưu động, phụ nữ gia đình, v.v. thì *tùy khả năng* mà quyên góp. Một hào cũng không phải là ít, mấy đồng cũng không phải quá nhiều. Tuyệt đối không gò ép.

“Góp gió thành bão”, mọi người chúng ta đều có dịp tỏ rõ tinh thần quốc tế đối với các dân tộc anh em.

Trên đây chỉ là gợi ra một vài ý kiến. Ban tổ chức cần có kế hoạch chu đáo. Chắc rằng toàn thể đồng bào ta trong khi hăng hái hưởng ứng “Tháng ủng hộ nhân dân Angiêri và nhân dân các nước đang gian khổ đấu tranh cho độc lập dân tộc” này, sẽ có nhiều cách làm thích hợp để cho tháng đó đạt được kết quả tốt.

*Trăm năm trong cõi người ta
Giàu lòng bác ái, ấy là người Việt Nam!*

T.L.

**KỶ NIỆM LẦN THỨ NĂM BẢN TUYÊN BỐ
CỦA HỘI NGHỊ CÁC ĐẢNG CỘNG SẢN
VÀ CÔNG NHÂN NĂM 1957 VÀ LẦN THỨ HAI
BẢN TUYÊN BỐ NĂM 1960¹⁾**

Cùng tất cả các đảng anh em trên thế giới, Đảng Lao động Việt Nam chúng tôi nhiệt liệt chào mừng ngày kỷ niệm lần thứ năm bản Tuyên bố của Hội nghị các đảng cộng sản và công nhân họp ở Mátxcơva năm 1957 và kỷ niệm lần thứ hai bản Tuyên bố năm 1960.

Với hai bản Tuyên bố có ý nghĩa lịch sử ấy, ngọn cờ của chủ nghĩa Mác - Lênin vĩ đại càng rực lên ánh sáng mới, đưa toàn bộ phong trào cộng sản quốc tế và cuộc đấu tranh của nhân dân thế giới tiến lên giành những thắng lợi to lớn hơn.

Đối với sự nghiệp cách mạng của nhân dân Việt Nam, thực tiễn ngày càng chứng tỏ tác dụng to lớn của hai bản Tuyên bố Mátxcơva. Đảng chúng tôi coi đó như là ánh sáng soi đường cho cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc và đường lối đấu tranh hòa bình thống nhất nước nhà.

Những thắng lợi của công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa và xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, cũng như những thắng lợi của công cuộc đấu tranh yêu nước của nhân dân miền Nam Việt Nam,

1) Bài viết cho tạp chí *Những vấn đề hòa bình và chủ nghĩa xã hội (BT)*.

tỏ rõ một cách hùng hồn những luận điểm hoàn toàn đúng đắn của hai bản Tuyên bố trong thời đại chúng ta.

Những thắng lợi đó cũng chứng tỏ rằng Đảng chúng tôi đã cố gắng vận dụng những nguyên lý phổ biến của chủ nghĩa Mác-Lênin trong hoàn cảnh cụ thể của nước mình. Có thể nói Nghị quyết của Đại hội toàn quốc lần thứ III của Đảng chúng tôi (9-1960) là phù hợp với tinh thần của hai bản Tuyên bố chung.

Bởi vậy, trên con đường đấu tranh thắng lợi, Đảng chúng tôi càng rất quý trọng hai văn kiện lịch sử ấy. Nó là trí tuệ tập thể của tất cả các đảng anh em. Đối với tất cả cán bộ, đảng viên và nhân dân chúng tôi, trong mấy năm nay, hai bản Tuyên bố chung là những tài liệu học tập lý luận vô cùng phong phú.

Trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh hòa bình thống nhất nước nhà, nhân dân Việt Nam luôn luôn được sự giúp đỡ vô tư và đồng tình ủng hộ của các nước anh em, nhất là Liên Xô và Trung Quốc. Đó là thể hiện đẹp đẽ tinh thần quốc tế vô sản mà hai bản Tuyên bố đã nêu cao.

Trong sự nghiệp chung đấu tranh cho hòa bình lâu dài, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội, Đảng chúng tôi nguyện lãnh đạo cách mạng Việt Nam đến thành công hoàn toàn, góp phần xứng đáng của mình trong phong trào cộng sản và công nhân quốc tế cùng tất cả các đảng anh em.

Với kinh nghiệm bản thân hơn 30 năm qua, luôn kết hợp chặt chẽ chủ nghĩa yêu nước chân chính và chủ nghĩa quốc tế vô sản, Đảng chúng tôi nguyện mãi mãi góp phần nhỏ của mình củng cố tình đoàn kết thiêng liêng giữa các đảng anh em, không ngừng tăng cường lực lượng mạnh mẽ của phe xã hội chủ nghĩa mà trung tâm là Liên Xô vĩ đại.

Đảng chúng tôi tin tưởng rằng: Tất cả các nước xã hội chủ nghĩa đoàn kết chặt chẽ như một khối thép, cùng phong trào độc lập dân tộc sôi nổi của các nước châu Á, châu Phi, châu Mỹ Latinh, phong trào đấu tranh cách mạng của giai cấp công nhân và nhân

dân các nước tư bản chủ nghĩa và phong trào đấu tranh mạnh mẽ của nhân dân toàn thế giới quyết tâm chống chủ nghĩa đế quốc thực dân, đấu tranh giải trừ quân bị, bảo vệ hòa bình lâu dài, tất cả những lực lượng ấy cộng lại nhất định sẽ bảo đảm cho cả loài người cuộc đời hòa bình, tự do, hạnh phúc.

Chủ nghĩa Mác - Lênin muôn năm!

Ngày 3 tháng 10 năm 1962

Tài liệu đánh máy lưu tại
Bảo tàng Hồ Chí Minh.

ĐỒNG BÀO TA HƯỞNG ỨNG SÔI NỔI

Từ hôm phát động cuộc quyên góp để giúp Angiêri và các dân tộc thuộc địa đang đấu tranh chống đế quốc, đồng bào ta đang hưởng ứng sôi nổi. Thế là rất tốt.

Hôm nay, tôi xin trích vài đoạn trong *Cương lĩnh của Mặt trận Giải phóng dân tộc Angiêri* (thông qua hồi tháng 6-1962) để đồng bào rõ thêm tình cảnh của nhân dân Angiêri anh em.

“Chiến tranh thực dân Pháp là một cuộc chiến tranh nhằm tiêu diệt dân tộc Angiêri... Hiện nay Angiêri có hàng trăm nghìn trẻ con mồ côi, hàng chục nghìn người lớn bị tàn phế, hàng vạn gia đình chỉ còn trẻ con và đàn bà sống sót bơ vơ... Hai triệu người phần lớn là đàn bà và trẻ con bị Pháp giam ở các trại tập trung, phải trở về quê quán họ. Hàng trăm nghìn người lánh nạn ở Maroc và Tynidi phải lần lượt trở về... Đó là vấn đề gay go nhất do chiến tranh để ra, nó tóm tắt một cách thê thảm những sự xáo trộn nghiêm trọng mà nước Angiêri phải giải quyết.

“Chính phủ mới của Angiêri thành lập trong khi nước Angiêri đang đầy những vết thương. Những vùng nông thôn trước kia phồn thịnh, nay đã biến thành những nơi hoang tàn. Trong các thành phố lớn nhỏ, sự đói khổ đang dày vò nhân dân, họ đang sống chui rúc trong những nhà “hang chuột” và những phố xác xơ... Nước Angiêri đã bị tàn phá mất một nửa”!

Đế quốc Pháp độc địa thay!

Nhân dân đau xót, đấng cay muôn phần!

Nhân dân và Chính phủ Angiêri đã có kế hoạch, thất lưng buộc bụng để xây dựng lại nước nhà. Các nước xã hội chủ nghĩa, trước hết là Liên Xô và Trung Quốc, cùng các nước bạn khác và nhân dân lao động Pháp đang ra sức giúp đỡ.

Nhân dân Việt Nam ta cũng đang hăng hái góp phần mình. Các xí nghiệp, các cơ quan, các trường học, các hợp tác xã nông nghiệp, v.v. khắp các nơi và khắp các tầng lớp đều nhiệt liệt tham gia cuộc quyên góp, kể ít người nhiều. Có người nhịn ăn sáng cả một tháng để góp ba đồng.

Đó là một vinh dự cho nhân dân ta, vì nhân dân ta đã tỏ ra giàu lòng bác ái và thấm nhuần sâu sắc tinh thần quốc tế vô sản. Vì vậy, cuộc quyên góp này chắc chắn sẽ có kết quả tốt.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 3121,
ngày 11-10-1962.

MỸ XÚI QUẤY THẬT

Mùa thu năm 1959, vệ tinh Xôviết đặt Quốc huy Liên Xô vào mặt trăng (12-9-1959), tiếp đến chụp ảnh phía sau mặt trăng (4-10-1959). Thành công rực rỡ đó làm cho Mỹ điên cả người!

“Voi đua, chuột cũng đua”, Mỹ dốc hết lực lượng hùng phóng vệ tinh “Rengio” lên mặt trăng. Có lẽ chị Hằng gớm ghét bộ mặt dê tiện của đế quốc Mỹ, cho nên không muốn chúng lại gần. Kết quả là cả 5 “Rengio” đều thất bại. Chuyến thất bại thứ 5 xảy ra hôm 18-10-1962. Mỗi lần phóng một “Rengio” tốn hết 20 triệu đôla. Thế là Mỹ đã tốn hết 100 triệu đôla, (hơn 300 triệu đồng bạc ta), để mua lấy cái thất bại đau xót. Báo chí Mỹ (19-10-1962) đã than thở: “Tiếp tục *một chuỗi không may* của Mỹ trong hy vọng thăm dò mặt trăng... “Rengio 5” đã bay trên một con đường dài và vô ích, để rơi vào cõi hư vô... Đồng thời cũng tan vỡ hy vọng cuối cùng của Mỹ khám phá mặt trăng trong năm nay. Mỹ thả bom hạt nhân trên cao, chỉ thành công một lần và đã thất bại năm lần: *uy tín của Mỹ đã thất bại về tên lửa*...”.

Hãng thông tin Pháp viết: “Kế hoạch “Rengio” là một kế hoạch đen đủi nhất của Mỹ, nó đã *giáng thêm một vố thất vọng cho Mỹ*”.

“Họa vô đơn chí”. Hôm 17-10-1962, báo chí Mỹ đã đăng tin: “Ở căn cứ Canavêrôn, một tên lửa vượt đại châu của Mỹ đã nổ tung trên thành phố, gây ra nhiều đám cháy, một tên lửa khác ở gần đó bị thiệt hại nặng, làm 3 người chết và 22 người bị thương. Đây là *một thất bại khủng khiếp nhất* trong lịch sử của căn cứ Canavêrôn”.

Về kỹ thuật đã thất bại như trên, về *kinh tế cũng xúi quẩy* nốt. Cuối tháng 9-1962, báo chí Mỹ đăng tin: “Trong hai ngày 22 và 24-9, giá chứng khoán Mỹ sụt mất 4 tỉ đôla. Trong 1.289 loại hàng (của các công ty kếch sù) thì 952 loại sụt giá, vì *kinh tế của Mỹ ngày càng đình trệ*... Chỉ tiêu sản xuất công nghiệp thấp hơn tháng 7. So với tháng 7 năm ngoái, thì sản xuất thép tháng 7 năm nay sụt đến 18%. Sản lượng xe hơi cũng giảm xuống... Nạn thất nghiệp đã tăng lên...”.

Về ngoại giao, đế quốc Mỹ cũng thất bại thảm hại. Hôm 18-10-1962, ông Ben Benla, Thủ tướng nước Cộng hòa Angiêri đến thăm Mỹ. Với ý định mua chuộc ông Benla, Chính phủ Mỹ đã bày trò tiếp đón rất long trọng, và hứa hẹn sẽ “giúp đỡ” Angiêri nhiều đôla. Nhưng ngay hôm sau, Thủ tướng Benla đã sang thăm Cu Ba - kẻ thù của đế quốc Mỹ. Không những thế, Thủ tướng Benla cùng Thủ tướng Ph. Caxtôrô đã ký một bản tuyên bố chung, trong đó có mấy điểm:

- Xóa bỏ không điều kiện chủ nghĩa thực dân mới và sự áp bức của chủ nghĩa đế quốc.
- Ra sức ủng hộ việc giải trừ quân bị và cấm vũ khí hạt nhân.
- Đòi Mỹ lập tức phải trả lại cho Cu Ba cửa biển quân sự Guantanamo.
- Angiêri kiên quyết ủng hộ Cu Ba bảo vệ nền độc lập của mình, v.v..

Đó là một quả bom chính trị ném vào đầu đế quốc Mỹ. Các báo phản động Mỹ đã không nén được “tam bành” của chúng. Chúng viết: “B. Benla là người gian xảo... Bản tuyên bố chung là một vố nó chúng tố Benla đã phụ bạc tình hữu nghị của Mỹ... Chớ giúp Angiêri nữa!...”.

“Chớ đại cần càn”. Những thất bại ấy đã dồn dập dội xuống đầu đế quốc Mỹ trong khoảng một tháng. Phải chăng để hòng bù lại, mà hôm 24-10-1962, Chính phủ Mỹ đã trắng trợn ra lệnh bao vây Cu Ba. Mỹ tự xưng là “văn minh nhất thế giới” mà nay đã làm theo thủ đoạn bọn cướp biển ngày xưa!

Chính phủ Liên Xô đã nghiêm khắc cảnh cáo Mỹ. Nhân dân Cu Ba đã sẵn sàng đập tan mọi âm mưu Mỹ xâm lăng. Phe xã hội chủ nghĩa và nhân dân yêu chuộng hòa bình trên thế giới đều ủng hộ lời cảnh cáo của Liên Xô và sự tự vệ của Cu Ba anh dũng.

Việt Nam ta với Cu Ba cùng chung một kẻ thù là đế quốc Mỹ. Cho nên nhân dân ta càng nhiệt liệt ủng hộ Cu Ba anh em, và tin chắc rằng nhân dân Cu Ba nhất định sẽ thắng.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 3137,
ngày 27-10-1962.

**DIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH
NƯỚC CỘNG HÒA DÂN CHỦ VÀ NHÂN DÂN
ANGIÊRI**

*Kính gửi Thủ tướng Ben Benla, Chủ tịch Quốc hội Phera Abát,
nước Cộng hòa Dân chủ và Nhân dân Angiêri,
Angiê*

Các bạn và anh em thân mến,

Nhân dịp lễ Quốc khánh lần thứ nhất của nước Cộng hòa Dân chủ và Nhân dân Angiêri, thay mặt nhân dân Việt Nam và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi đến các vị những lời chúc mừng nhiệt liệt nhất và nhờ các vị chuyển đến nhân dân Angiêri anh dũng lời chúc mừng hạnh phúc và thịnh vượng.

Để góp phần vào việc giúp đỡ anh em Angiêri, nhân dân Việt Nam đã tổ chức một tháng lạc quyền. Mặc dù kết quả vật chất không là bao, nhưng ảnh hưởng về tinh thần thì rất lớn. Tất cả mọi người Việt Nam đều rất quan tâm đến nước Angiêri anh em và đều chúc Angiêri nhiều thắng lợi.

Tôi xin gửi các vị lời chào anh em.

Hà Nội, ngày 31 tháng 10 năm 1962

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 3142,
ngày 1-11-1962.

ĐIỆN MỪNG ĐẠI HỘI LẦN THỨ VIII ĐẢNG CỘNG SẢN BUNGARI

*Kính gửi Đại hội lần thứ VIII Đảng Cộng sản Bungari,
Thưa các đồng chí thân mến,*

Thay mặt Đảng Lao động Việt Nam, giai cấp công nhân và nhân dân Việt Nam, chúng tôi xin gửi tới Đại hội lần thứ VIII của Đảng Cộng sản Bungari lời chào mừng nhiệt liệt nhất.

Trong quá trình đấu tranh cách mạng lâu dài, dưới ngọn cờ chiến thắng của chủ nghĩa Mác - Lênin, Đảng Cộng sản Bungari, được sự rèn luyện của đồng chí Gioócgior Đimitorốp, đã kiên quyết lãnh đạo nhân dân Bungari hoàn thành vẻ vang sự nghiệp giải phóng dân tộc, và trong một thời kỳ lịch sử tương đối ngắn, đã xóa bỏ chế độ áp bức bóc lột, biến đất nước Bungari từ một nước nông nghiệp thấp kém ở châu Âu thành một nước xã hội chủ nghĩa phồn vinh, có một nền công nghiệp và nông nghiệp tiên tiến. Ngày nay, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Bungari và Ban Chấp hành Trung ương Đảng đứng đầu là đồng chí Tôđo Gípcốp, nhân dân Bungari đang ra sức phấn đấu nhằm phát triển hơn nữa cơ sở vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội, không ngừng nâng cao mức sống vật chất và văn hóa của mình.

Những thắng lợi to lớn về mọi mặt của nhân dân Bungari gắn liền với đường lối đúng đắn của Đảng Cộng sản Bungari và sự giúp đỡ tận tình của Liên Xô vĩ đại và các nước xã hội chủ nghĩa anh em khác. Những thắng lợi đó là nguồn cổ vũ mạnh mẽ đối với nhân

dân chúng tôi trong sự nghiệp phấn đấu để xây dựng một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Nhân dịp này, chúng tôi xin tỏ lòng biết ơn Đảng, Chính phủ và nhân dân Bungari anh em đã hết lòng ủng hộ chúng tôi trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Đại hội lần này của các đồng chí sẽ thông qua kế hoạch dài hạn nhằm phát triển kinh tế và văn hóa hơn nữa, tiến lên hoàn thành công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội, dần dần chuyển sang xây dựng chủ nghĩa cộng sản, vạch ra một tương lai vô cùng tươi sáng cho nhân dân Bungari kiên cường và dũng cảm. Chúng tôi tin tưởng chắc chắn rằng Đại hội sẽ mở ra một thời kỳ thắng lợi mới trong công cuộc xây dựng xã hội mới ở Bungari, góp phần quan trọng vào việc tăng cường lực lượng của phe xã hội chủ nghĩa và vào sự nghiệp đấu tranh chung cho hòa bình, độc lập, dân chủ và chủ nghĩa xã hội trên toàn thế giới.

Chúng tôi xin chân thành chúc Đại hội thành công tốt đẹp.

Đảng Cộng sản Bungari quang vinh muôn năm!

Tình hữu nghị không gì lay chuyển nổi giữa hai Đảng và nhân dân hai nước Việt Nam và Bungari muôn năm!

Tình đoàn kết nhất trí giữa các nước trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa do Liên Xô làm trung tâm muôn năm!

Chủ nghĩa Mác - Lênin muôn năm!

Hà Nội, tháng 11 năm 1962

**Thay mặt Ban Chấp hành Trung ương
Đảng Lao động Việt Nam
Chủ tịch**

HỒ CHÍ MINH

CÁCH MẠNG THÁNG MƯỜI NGÀ MỞ ĐƯỜNG GIẢI PHÓNG CHO CÁC DÂN TỘC TRÊN THẾ GIỚI¹⁾

Sau mùa đông lạnh lùng, là mùa xuân ấm áp. Sau đêm tối mù mịt, đến rạng đông sáng tươi. Sau những thế kỷ nô lệ, là thời đại độc lập tự do, xã hội chủ nghĩa.

Tình cờ có lúc thêm vẻ thơ cho những sự kiện lịch sử to lớn: Những phát đại bác do tàu Rạng Đông bắn, mở đầu cho Cách mạng Tháng Mười Nga vĩ đại, đã báo hiệu rạng đông của loài người.

Ngày nay, xem lại bản đồ thế giới cách đây 45 năm trước - cả thế giới đều lệ thuộc ách thống trị của đế quốc thực dân - chúng ta càng thấy rõ ảnh hưởng vô cùng vĩ đại của Cách mạng Tháng Mười Nga. Ngày nay, một phần tư quả đất với 1.000 triệu nhân dân đang xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản; phần lớn thuộc địa và nước phụ thuộc cũ ở châu Á, châu Phi, châu Mỹ Latinh đã giành được tự do độc lập; chủ nghĩa đế quốc thực dân do đế quốc Mỹ cầm đầu đã đi đến đường cùng.

Riêng về Việt Nam: Từ năm 1862, bị thực dân Pháp xâm chiếm, cả nước từ Nam đến Bắc, nhân dân Việt Nam liên tiếp nổi dậy chống giặc ngoại xâm. Nhiều cuộc khởi nghĩa đã bùng nổ, nhiều anh hùng chí sĩ đã oanh liệt hy sinh, nhưng kết quả đều

1) Bài viết cho tạp chí *Thời đại mới*, Mátxcơva (TG).

thất bại. Các đảng phái lãnh đạo khởi nghĩa hồi ấy đã không nêu ra được một cương lĩnh chính trị đúng đắn để giải quyết những mâu thuẫn cơ bản của xã hội Việt Nam, không lôi cuốn được toàn dân để đánh đuổi thực dân Pháp cướp nước và bọn phong kiến bán nước.

Cách mạng Tháng Mười Nga ảnh hưởng đến Việt Nam như tiếng sấm vang trong đêm tối, nó đánh thức tinh thần giai cấp, tinh thần yêu nước, và gây lòng tự tin cho công nhân, nông dân và nhân dân lao động. Họ bắt đầu nhận rõ vai trò lịch sử của mình, và tin chắc rằng cuộc đấu tranh giải phóng nhất định thắng lợi. Cách mạng Tháng Mười Nga và sự thành lập Liên bang Xôviết, Nhà nước đầu tiên của công nông, đã khuyến khích và hướng dẫn họ đến một phong trào đấu tranh có tính giai cấp tự giác và tổ chức chặt chẽ hơn, có lãnh đạo và kiên quyết hơn.

Cách mạng Tháng Mười Nga đã tạo điều kiện thuận lợi cho các đảng cộng sản và đảng công nhân ở các nước. Mặc dầu sự khủng bố dã man của bọn đế quốc phong kiến, các đảng này đã dũng cảm đứng lên gánh vác nhiệm vụ lịch sử vẻ vang của mình, phát cao ngọn cờ dân tộc dân chủ, lãnh đạo giai cấp công nhân và toàn dân làm cách mạng. Trưởng thành trong đấu tranh và được sự hướng dẫn của Quốc tế Cộng sản lúc bấy giờ, các đảng ấy ngày càng có thêm kinh nghiệm, càng được rèn luyện thành những đảng Mác - Lênin. Thực tiễn ở Việt Nam đã chứng tỏ rằng nhờ có sự lãnh đạo của đảng Mác - Lênin mà cách mạng đã thu được thắng lợi vẻ vang trong sự nghiệp giải phóng dân tộc, tiến lên xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Căn cứ vào những kinh nghiệm của Cách mạng Tháng Mười, thực hiện lời dạy bảo của Lênin và áp dụng vào tình hình cụ thể của nước mình, Đảng Lao động Việt Nam đã vạch ra được chiến lược và sách lược cách mạng đúng đắn; bảo đảm sự lãnh đạo của giai cấp công nhân, đoàn kết chặt chẽ với nông dân, thực hiện liên minh công nông làm nền tảng cho lực lượng cách mạng, xây dựng

Mặt trận dân tộc thống nhất rộng rãi... Nhờ vậy mà Cách mạng Tháng Tám thành công, kháng chiến trường kỳ thắng lợi.

Học tập kinh nghiệm của Đảng Cộng sản Liên Xô, căn cứ vào thực tiễn cách mạng ở nước mình, Đảng Lao động Việt Nam luôn luôn đấu tranh mạnh mẽ trên lĩnh vực tư tưởng. Trong khi kiên quyết tập trung mũi nhọn chống bọn đế quốc xâm lược và bọn tay sai của chúng, Đảng không hề lơ là việc đấu tranh chống những tư tưởng phản động, tư tưởng tư sản cải lương đầu hàng và thỏa hiệp với đế quốc; chống tư tưởng tiểu tư sản bấp bênh dao động, chống những biểu hiện chủ nghĩa cơ hội hữu khuynh và tả khuynh; ra sức đấu tranh để bảo vệ sự trong sáng của chủ nghĩa Mác - Lênin.

Nhân dân hiểu rất sâu sắc những điều quý báu do Cách mạng Tháng Mười và Liên Xô vĩ đại đã mang lại cho cách mạng Việt Nam. Liên Xô đã giúp đỡ rất nhiều cho sự nghiệp giải phóng dân tộc Việt Nam. Ngày nay Liên Xô đang tận tình giúp đỡ Việt Nam xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Nhân dân Việt Nam rất thấm thía rằng những thắng lợi trong sự nghiệp đấu tranh và xây dựng Tổ quốc của mình đều gắn liền với sự giúp đỡ vô tư của Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em khác; cũng gắn liền với sự ủng hộ của lực lượng cộng sản và công nhân, của phong trào giải phóng dân tộc và của nhân dân tiến bộ trên thế giới.

Nhân dịp chúc mừng năm thứ 45 của Cách mạng Tháng Mười vĩ đại, một lần nữa, nhân dân Việt Nam tỏ lòng biết ơn sâu sắc đối với Đảng Cộng sản và nhân dân Liên Xô anh em.

Chúc nhân dân Liên Xô, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Liên Xô vẻ vang, đứng đầu là đồng chí Khơrútsốp, hoàn thành thắng lợi chương trình xây dựng chủ nghĩa cộng sản mà Đại hội lần thứ XXII của Đảng đã vạch ra, thắng lợi ấy cổ vũ mạnh mẽ các nước xã hội chủ nghĩa anh em và nhân dân thế giới đấu tranh cho hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội.

Tinh thần Cách mạng Tháng Mười muôn năm!

Chủ nghĩa Mác - Lênin muôn năm!

Đảng Cộng sản Liên Xô vĩ đại muôn năm!

Viết khoảng đầu tháng 11-1962.

Bút tích lưu tại

Bảo tàng Hồ Chí Minh.

45 NĂM ĐẤU TRANH ANH DŨNG, 45 NĂM THẮNG LỢI VẺ VANG¹⁾

Hôm nay, cả loài người tiến bộ đều cùng nhân dân Liên Xô anh em vui mừng kỷ niệm 45 năm Cách mạng Tháng Mười Nga vĩ đại.

45 năm trước đây, dưới sự lãnh đạo của Đảng của Lênin, nhân dân Nga đã phá tan chế độ tàn bạo của giai cấp tư sản và địa chủ, xây dựng chính quyền Xôviết. Đồng thời nhân dân Nga đã mở một thời đại mới của lịch sử loài người: Thời đại công nông đấu tranh giành quyền làm chủ vận mạng của mình. Thời đại các dân tộc bị áp bức vùng lên giành lấy tự do độc lập. Thời đại thắng lợi của cách mạng xã hội chủ nghĩa và cách mạng giải phóng dân tộc. Thời đại suy sụp và tan rã của chủ nghĩa đế quốc, thực dân. Thời đại mà chủ nghĩa Mác - Lênin đã thành lý trí và lương tâm của mọi người tiến bộ trên thế giới. Từ ngày Cách mạng Tháng Mười thắng lợi, Liên Xô đã thành tiếng kèn kêu gọi đấu tranh cho tự do bình đẳng, hữu nghị và hạnh phúc của các dân tộc, đã thành ngọn cờ hy vọng và thắng lợi, cổ vũ nhân dân lao động toàn thế giới dũng cảm tiến lên.

Sau 45 năm Cách mạng Tháng Mười thắng lợi, bộ mặt của thế giới đã thay đổi hẳn. Năm 1917, trên trái đất chỉ có một mình Liên Xô là nước xã hội chủ nghĩa với 8% số người, 16% đất đai, 3% sản lượng công nghiệp của toàn thế giới.

1) Bài viết cho báo *Sự thật* (Liên Xô) nhân dịp kỷ niệm 45 năm Cách mạng Tháng Mười (BT).

Ngày nay, sau Liên Xô, chủ nghĩa xã hội đã thắng lợi ở Trung Quốc và ở một số nước khác ở châu Á và châu Âu, đã thành một hệ thống thế giới to lớn với hơn một phần ba tổng số loài người, hơn một phần tư đất đai, hơn một phần ba sản lượng công nghiệp và gần 50% sản lượng lúa mì trên thế giới. Hệ thống xã hội chủ nghĩa đã trở thành một lực lượng quyết định sự phát triển của xã hội loài người và thúc đẩy cả thế giới tiến lên theo con đường hòa bình, độc lập, dân chủ và xã hội chủ nghĩa. Với sự giúp đỡ tích cực của Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa khác, gần một nửa loài người đã thoát khỏi ách thống trị của chủ nghĩa đế quốc thực dân, và đã thành hơn 40 nhà nước độc lập.

Như ánh sáng bình minh, chủ nghĩa Mác - Lênin, và ảnh hưởng của Cách mạng Tháng Mười Nga vĩ đại đã chiếu rọi khắp nơi trên quả đất. Ngày nay hơn 80 đảng cộng sản với 41 triệu rưỡi đảng viên đang anh dũng giương cao ngọn cờ tất thắng của chủ nghĩa Mác - Lênin, đấu tranh đưa loài người đi tới tương lai tươi sáng.

Vì vậy mỗi người lao động được tự do, mỗi dân tộc được độc lập, càng thấm thía tình sâu nghĩa nặng đối với nhân dân Liên Xô, đã chiến đấu hy sinh suốt 45 năm nay, chẳng những cho hạnh phúc của mình mà còn cho hạnh phúc của cả loài người.

Ai cũng biết: Nhân dân Liên Xô đã đổ máu trong cuộc chiến đấu oanh liệt chống sự tiến công can thiệp của bọn đế quốc và trong cuộc chiến tranh ái quốc vĩ đại đánh bại bọn phát xít xâm lược. Những hy sinh cao cả đó chẳng những để cứu mình mà còn cứu cả loài người khỏi họa diệt vong. Nhân dân Liên Xô đã từng nhiều năm thất lưng buộc bụng, để xây dựng chủ nghĩa xã hội thắng lợi, và ngày nay đang hăng hái thi đua xây dựng chủ nghĩa cộng sản. Sự hy sinh phấn đấu đó đã nêu lên cho loài người một tấm gương chói lọi về chí khí anh hùng, về tinh thần lao động, về tài năng sáng tạo của những người lao động tự do. Những kinh nghiệm phong phú của nhân dân Liên Xô trong công cuộc xây

dựng chủ nghĩa xã hội là những cống hiến vô cùng quý báu cho tất cả các nước anh em.

Hơn nữa, trong khi chăm lo đến đời sống hạnh phúc của nhân dân mình, Liên Xô vẫn luôn luôn “sẻ cơm nhường áo” cho anh em bè bạn. Tính đến nay, Liên Xô đã giúp cho các nước xã hội chủ nghĩa xây dựng 750 xí nghiệp và cho vay 8 tỉ rúp; và giúp 23 nước dân tộc giải phóng xây dựng 480 xí nghiệp và cho vay 3 tỉ rúp.

Riêng đối với Việt Nam, Liên Xô đã giúp và cho vay 1.400 triệu rúp, giúp xây dựng 34 nhà máy lớn, 19 nông trường mới và cải tổ 27 nông trường hiện có, một số trường đại học, một bệnh viện lớn...

Bằng những hành động thiết thực và sự giúp đỡ vô tư, Liên Xô luôn luôn giương cao ngọn cờ chủ nghĩa quốc tế vô sản, tinh thần “bốn biển một nhà”.

Ngày nay sự thắng lợi của Liên Xô trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa cộng sản càng cổ vũ các nước anh em tiến tới, càng chứng minh hùng hồn chân lý: tương lai nhất định thuộc về chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

Ngày nay, Liên Xô là một nước công nghiệp hùng mạnh với sản lượng gấp 44 lần so với trước cách mạng.

Về công nghiệp nặng đã phát triển cao độ. So với năm 1917 thì năm 1961 số máy móc tăng 300 lần, điện tăng 163 lần, hóa chất tăng 150 lần.

Về nông nghiệp, Liên Xô đã cơ khí hóa nhất thế giới với hơn 2 triệu máy kéo. Về diện tích trồng trọt, Liên Xô có 123 triệu mẫu tây của 4 vạn nông trang tập thể, 80 triệu mẫu tây của những nông trường quốc doanh. Mấy năm gần đây, nhân dân Liên Xô đã khai hoang thêm hơn 40 triệu mẫu tây, cung cấp được 40% ngũ cốc. Trong vòng 30 năm nay, những nông trang tập thể đã tăng sản lượng gấp 10 lần.

Với sự phát triển mạnh mẽ của nền giáo dục, văn hóa, ngày nay Liên Xô đã vượt tất cả các nước trên thế giới: 1 vạn người dân Liên Xô có 120 sinh viên (Mỹ chỉ có 106, Pháp: 41, Anh: 29), số kỹ

sư tốt nghiệp các trường đại học Liên Xô có 12 vạn người, nhiều gấp 3 lần số kỹ sư đào tạo ở Mỹ. Những thành tựu khoa học rực rỡ của Liên Xô trong công cuộc chinh phục vũ trụ đã đem lại thành tích vẻ vang chẳng những cho Liên Xô mà cho cả loài người.

Sự lớn mạnh nhanh chóng của Liên Xô, đối với thế giới có tác dụng ngày càng to lớn, nó củng cố và tăng cường phe xã hội chủ nghĩa, nó thúc đẩy cách mạng xã hội chủ nghĩa và cách mạng giải phóng dân tộc, nó bảo đảm cho sự thắng lợi của nhân dân thế giới trong cuộc đấu tranh cho hòa bình, độc lập, dân chủ và chủ nghĩa xã hội.

Nhân dân Việt Nam, dưới sự lãnh đạo của Đảng Lao động Việt Nam, tin tưởng sâu sắc rằng: Với sự cố gắng của mình, với sự giúp đỡ nhiệt tình của Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em khác, với sự đồng tình ủng hộ của nhân dân tiến bộ toàn thế giới, nhất định sẽ xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, sẽ thắng lợi trong công cuộc đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Nhân dịp vui mừng kỷ niệm 45 năm ngày Cách mạng Tháng Mười vĩ đại, nhân dân Việt Nam thân ái gửi đến nhân dân Liên Xô anh em, đến Đảng Cộng sản Liên Xô vẻ vang, đứng đầu là đồng chí Khrushchốp, những lời chúc mừng nhiệt liệt nhất, lòng biết ơn sâu sắc và tình yêu mến chân thành nhất.

Tinh thần Cách mạng Tháng Mười muôn năm!

Liên Xô vĩ đại, quê hương của Lênin muôn năm!

Đảng Cộng sản Liên Xô vẻ vang muôn năm!

Chủ nghĩa Mác - Lênin muôn năm!

Tình đoàn kết vĩ đại của các nước xã hội chủ nghĩa và của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế muôn năm!

HỒ CHÍ MINH

MỘT THẮNG LỢI MỚI

Đối với các dân tộc, chính sách của bọn thực dân và phong kiến là: *chia để trị*. Chúng dùng mọi thủ đoạn để chia rẽ các dân tộc và để kìm hãm các dân tộc trong vòng nghèo nàn và dốt nát.

Chính sách dân tộc của Đảng và Nhà nước ta là: *Các dân tộc đều bình đẳng và phải đoàn kết chặt chẽ, thương yêu giúp đỡ nhau như anh em*. Đồng bào miền xuôi phải ra sức giúp đỡ đồng bào miền ngược cùng tiến bộ về mọi mặt. Chính sách đúng đắn ấy đã bắt đầu đạt những kết quả tốt đẹp.

Về đời sống vật chất - Từ ngày thực hiện cải cách dân chủ gắn liền với tổ chức hợp tác xã nông nghiệp, cách làm ăn của đồng bào miền ngược đã tiến bộ nhiều và đời sống đã được cải thiện hơn.

Về đời sống văn hóa thì tiến bộ càng nhanh. Thí dụ: Trước kia đồng bào Mèo¹⁾ không có chữ viết của dân tộc mình. Ngoài một vài cụ già biết chút ít chữ Hán, còn 99% người Mèo đều mù chữ.

Từ năm 1959, với sự săn sóc của Đảng và Chính phủ ta, đồng bào Mèo đã có chữ viết của dân tộc mình. Ở tỉnh Lào Cai có hơn 70 xã người Mèo. Năm 1959, sau khi mới có chữ Mèo, chỉ có một người biết đọc, biết viết. Hiện nay, có hơn 300 cán bộ và thầy giáo dạy chữ Mèo và hơn 5.900 người Mèo học các lớp.

Đó là một thắng lợi mới về chính sách dân tộc của Đảng và Nhà nước ta, và thắng lợi đầu tiên của đồng bào Mèo về mặt văn hóa. Có thắng lợi đó là do Tỉnh ủy Lào Cai lãnh đạo thiết thực, do

1) Nay gọi là dân tộc Mông (BT).

đồng bào Mèo cố gắng học hành và đồng bào xã *Bản Phố* đã tiến bộ khá nhất.

Mong rằng đồng bào các xã miền ngược thi đua với Bản Phố trong công việc xóa nạn mù chữ, đồng bào Bản Phố thì nên thi đua học *bổ túc văn hóa* để nâng cao hơn nữa trình độ hiểu biết của mình.

Muốn đẩy mạnh phong trào học chữ, *cách tốt nhất* là: Người đã biết chữ thì thi đua dạy người chưa biết. Người chưa biết chữ thì thi đua học cho biết. Cán bộ tỉnh và huyện thì thi đua giúp đỡ các xã gây thành một phong trào học chữ, kết hợp chặt chẽ với phong trào thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm. Làm được như vậy, thì đời sống vật chất và đời sống văn hóa của đồng bào miền ngược sẽ đều tiến bộ nhanh.

Cần nhắc một điều nữa: Nếu không biết tiếng địa phương thì như nửa câm, nửa điếc khó gần gũi quần chúng. Cho nên, cán bộ miền xuôi công tác ở miền ngược cần phải học tiếng địa phương.

Cuối cùng, báo *Nhân dân* gửi lời thân ái khen ngợi đồng bào xã Bản Phố đã có vinh dự là xã người Mèo đầu tiên xóa xong nạn mù chữ, và chúc đồng bào tiến bộ không ngừng.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 3149,
ngày 8-11-1962.

DIỄN MỪNG QUỐC KHÁNH VƯƠNG QUỐC CAMPUCHIA

*Kính gửi Thái tử Quốc trưởng Nôrôđôm Xihanúc
Vương quốc Campuchia,*

Phnôm Pênh

Nhân dịp kỷ niệm Quốc khánh của Vương quốc Campuchia, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân, tôi chân thành gửi đến Thái tử Quốc trưởng, Chính phủ Vương quốc và nhân dân Khơme lời chúc mừng tốt đẹp nhất.

Nhân dân Việt Nam đánh giá rất cao những sáng kiến và cống hiến của Thái tử Quốc trưởng đối với sự nghiệp bảo vệ hòa bình ở Đông Dương, Đông Nam Á và thế giới.

Tôi chân thành chúc nhân dân Khơme, dưới sự lãnh đạo của Thái tử Quốc trưởng, thu được nhiều thắng lợi trong việc xây dựng đất nước phồn vinh và thực hiện đường lối ngoại giao hòa bình trung lập.

Chúc tình hữu nghị sẵn có giữa hai dân tộc Việt Nam và Khơme ngày càng củng cố và phát triển.

Hà Nội, ngày 8 tháng 11 năm 1962

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa**

HỒ CHÍ MINH

Báo Nhân dân, số 3151,
ngày 10-11-1962.

ĐỜI SỐNG NÔNG THÔN NGÀY Càng TIẾN BỘ

Nói đời sống thì phải nói cả đời sống *văn hóa* và đời sống *vật chất*. Dưới thời thực dân Pháp, ở nông thôn hơn 95% người *mù chữ*. Ngày nay hơn 95% người *biết đọc, biết viết*. Đó là một thành tích vẻ vang của nhân dân ta mà thế giới đều khen ngợi.

Đời sống vật chất cũng tiến bộ không ngừng. Trước Cách mạng Tháng Tám, phần lớn nông dân lao động không có “miếng đất để cấy dùi”. Ngày nay nông dân đã có ruộng đất, lại còn *làm chủ* tập thể cả hàng trăm, hàng nghìn mẫu ruộng của hợp tác xã. Đó là một tiến bộ rất to. Nhờ làm ăn tập thể mà đời sống được dần dần cải thiện. Vài thí dụ:

- Đồng bào dân tộc *Vân Kiều* (khu Vĩnh Linh), trước kia rất cực khổ. Mỗi năm đến 8, 9 tháng đói phải ăn củ rừng. Từ ngày tổ chức thành 13 hợp tác xã, đồng bào đã đủ ăn, mà còn có dư lương thực bán cho Nhà nước.

- *Xã Lê Hồng Phong* (Hưng Yên) là một nơi ruộng đất xấu, thường bị hạn và úng. Trước cách mạng, hơn 100 gia đình phải bỏ làng “tha phương cầu thực”, 19 gia đình có người chết đói. Trong thời kỳ kháng chiến, làng xóm bị giặc Pháp đốt sạch, phá sạch. Năm 1960 vẫn có hơn 60% gia đình phải mua gạo Nhà nước. Nhờ có hợp tác xã, năm nay bình quân mỗi đầu người đã được hơn 400 cân lương thực, 72% xã viên đã đạt mức hoặc vượt mức sống của

trung nông lớp trên. Hơn 30% hộ đã xây được nhà gạch. Trong xã có trường học cấp I và cấp II cho 600 học trò.

- *Xóm Mười* (Nam Định) là một xóm Công giáo. Trước cách mạng chỉ có 2 nhà xây, 1 sân gạch, 2 mâm đồng, 3 con trâu, đều là của địa chủ. Nông dân đều nghèo xác, nghèo xơ. Hầu hết người trong xóm đều mù chữ.

Cuối năm 1961, nông dân trong xóm đã có 16 nhà xây, 20 nhà gỗ năm gian, 6 sân gạch, 13 con trâu, nhiều nồi đồng, mâm đồng, phích nước... Có 19 tủ đựng quần áo, 11 tủ chè, 75 đôi khuyên vàng, 58 người đang học bổ túc văn hóa, 35 em học cấp I và cấp II.

- 43 hộ đồng bào *Công giáo họ Sĩ*, xứ Xuân Phong (Nghệ An) đều làm nghề đánh cá, sống bữa đói bữa no. Từ ngày có hợp tác xã, được Chính phủ giúp vốn làm thêm thuyền lưới và cải tiến kỹ thuật. Hiện nay đồng bào đã làm được 8 nhà ngói, 36 nhà gỗ, 60 giếng nước ăn. Bình quân mỗi người có 3 bộ quần áo. Nhà nào cũng có chăn, màn tươm tất. Các em gái đều có khuyên vàng, hoa tai, hoặc chuỗi bạc...

- Anh Vũ Văn Đậu trước kia là dân nghèo, nay là xã viên hợp tác xã *Tần Nhãn* (Hưng Yên). Mỗi năm hai vợ chồng ít nhất cũng làm được 250 ngày công. Nuôi được 4 con lợn. Cộng với hoa lợi của 5% đất được để lại, đã đủ ăn đủ mặc (hai vợ chồng và 5 con nhỏ), mà còn dư lương thực bán cho Nhà nước. Anh Đậu đã sửa sang được 4 gian nhà; mua sắm chăn màn, bàn ghế, và 3 đôi hoa tai vàng cho vợ và con, gửi được 200 đồng vào quỹ tiết kiệm. Cần nói thêm rằng trong 93 hộ xã viên thì có 90 hộ mua được hoa tai vàng.

- Bà Nguyễn Thị Món ở hợp tác xã *Việt Cường* (Phú Thọ), có một con gái học Đại học Bách khoa, 3 con trai đang học Đại học Sư phạm, Đại học Kinh tế - Tài chính và đại học ở nước anh em. Trước cách mạng, có hẳn nông nào dám mơ tưởng cho con vào trường đại học?

Những thí dụ như trên còn nhiều. Rõ ràng đời sống ở nông thôn ta tiến bộ không ít. Có những kết quả tốt như vậy là do: chi bộ

lãnh đạo tốt, đảng viên và đoàn viên thanh niên gương mẫu, ban quản trị các hợp tác xã dân chủ và công bằng, xã viên thấm nhuần tinh thần làm chủ.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 3154,
ngày 13-11-1962.

DIỆN MÙNG ĐẠI HỘI LẦN THỨ VIII ĐẢNG XÃ HỘI CÔNG NHÂN HUNGARI

*Kính gửi Đại hội lần thứ VIII
Đảng Xã hội công nhân Hunggari,*

Thưa các đồng chí thân mến,

Thay mặt Đảng Lao động Việt Nam, giai cấp công nhân và nhân dân Việt Nam, chúng tôi xin gửi tới Đại hội lần thứ VIII của Đảng Xã hội công nhân Hunggari lời chào mừng nhiệt liệt nhất.

Trải qua cuộc đấu tranh cách mạng lâu dài và gian khổ nhưng rất vẻ vang, Đảng Xã hội công nhân Hunggari đã giương cao ngọn cờ vô địch của chủ nghĩa Mác - Lênin, tập hợp quần chúng nhân dân chung quanh mình, đấu tranh kiên quyết chống chủ nghĩa phát xít, giành chính quyền về tay giai cấp công nhân, tiến lên xây dựng chủ nghĩa xã hội trên đất nước Hunggari.

Sau khi đập tan cuộc phản cách mạng tháng 10 năm 1956, Đảng Xã hội công nhân Hunggari và Ban Chấp hành Trung ương Đảng đứng đầu là đồng chí Ianốt Căđă đã lãnh đạo nhân dân Hunggari tiếp tục vững bước tiến lên mục tiêu cao cả của mình. Hiện nay, nhân dân Hunggari đang ra sức thi đua hoàn thành kế hoạch 5 năm lần thứ hai (1961 - 1965) nhằm mở rộng việc xây dựng cơ sở vững chắc của chủ nghĩa xã hội, và không ngừng nâng cao mức sống vật chất và văn hóa của mình.

Những thắng lợi to lớn của nhân dân Hunggari đã góp phần quan trọng vào việc tăng cường sức mạnh của phe xã hội chủ nghĩa, tăng cường lực lượng bảo vệ hòa bình ở châu Âu và trên toàn thế giới.

Nhân dân Việt Nam rất vui mừng, phấn khởi trước những thắng lợi rực rỡ của nhân dân Hunggari anh em và xem đó như những thắng lợi của chính mình.

Chúng tôi rất cảm kích nhận thấy rằng trong những năm qua, mặc dù còn gặp nhiều khó khăn, Đảng Xã hội công nhân, Chính phủ và nhân dân Hunggari anh em đã hết lòng ủng hộ, giúp đỡ nhân dân Việt Nam trong công cuộc phấn đấu xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh nhằm hòa bình thống nhất đất nước. Nhân dịp này, chúng tôi tỏ lòng chân thành cảm ơn Đảng Xã hội công nhân, Chính phủ và nhân dân Hunggari anh em về sự giúp đỡ vô cùng quý báu ấy.

Chúng tôi tin tưởng rằng Đại hội lần này của các đồng chí sẽ mở ra nhiều triển vọng mới cho nhân dân Hunggari, sẽ cổ vũ nhân dân Hunggari tích cực phấn đấu giành những thắng lợi mới to lớn hơn nữa, nhằm hoàn thành công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Hunggari, tiến lên xây dựng chủ nghĩa cộng sản, góp phần xứng đáng của mình trong sự nghiệp đấu tranh chung cho hòa bình, dân chủ, độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội trên toàn thế giới.

Xin chúc Đại hội của các đồng chí thành công rực rỡ.

Đảng Xã hội công nhân Hunggari muôn năm!

Tình hữu nghị không gì lay chuyển nổi giữa hai Đảng và nhân dân hai nước Việt Nam và Hunggari muôn năm!

Tình đoàn kết nhất trí giữa các nước trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa do Liên Xô làm trung tâm muôn năm!

Chủ nghĩa Mác - Lênin muôn năm!

Hà Nội, tháng 11 năm 1962
Thay mặt Ban Chấp hành Trung ương
Đảng Lao động Việt Nam
Chủ tịch

HỒ CHÍ MINH

Báo Nhân dân, số 3161,
ngày 20-11-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI VĂN NGHỆ TOÀN QUỐC LẦN THỨ III⁴⁷

Tôi thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái chào mừng Đại hội, và khen ngợi các đồng chí đã có những cố gắng và những thành tích trong mấy năm qua.

Nhân dịp này, tôi cũng gửi lời thân ái hỏi thăm những anh em văn nghệ yêu nước ở miền Nam đang cùng đồng bào dũng cảm hy sinh, đấu tranh chống Mỹ - Diệm.

Trong thư của Trung ương Đảng gửi Đại hội và những lời phát biểu của các đại biểu đã nói khá đủ những điều cần phải nói. Hôm nay, tôi chỉ kể vài kinh nghiệm cũ và nêu vài ý kiến chung.

Dưới chế độ thực dân Pháp, dù chúng khủng bố tàn nhẫn và nuôi nấng thứ văn chương nịnh Tây, nhưng ở nước ta vẫn có văn chương cách mạng.

Văn chương cách mạng như những thơ ca của các cụ Phan Chu Trinh, Phan Bội Châu và những người yêu nước khác, thì bị gọi là “cấm vật”. Nếu không giữ được bí mật, thì người viết cũng như người xem đều bị bắt bớ tù đầy. Tuy vậy, vì quần chúng sẵn lòng ghét Tây và yêu nước, cho nên những thơ ca ấy đã được truyền tụng trong dân gian, và đã có tác dụng cổ động tinh thần cách mạng.

Nghề *múa hát* thì chỉ là một thứ tiêu khiển cho bọn “ngồi mát ăn bát vàng”. Chúng còn khinh rẻ và gọi những nghệ sĩ múa hát là “xướng ca vô loài”.

Hồi đó chỉ có *chiếu bóng* cam, bọn thực dân Pháp dùng chiếu bóng để bôi nhọ dân tộc ta. Thí dụ: Trong hội chợ ở Mácxây ngoài

những tranh vẽ lũ công khanh Việt Nam đang lúc nhúc lạy quỳ trước vua bù nhìn cùng chó ngao, toàn quyền, khâm sứ; ngoài những công nhân trần trụi kéo xe thuê, còn có chiếu bóng: trong phim có những bà già ăn trầu răng đen, những nông dân gầy gò rách rưới, những người đóng khố đang trèo dừa... Chúng gọi đó là “hình ảnh An Nam”.

Rõ ràng là dân tộc bị áp bức, thì văn nghệ cũng mất tự do. Văn nghệ muốn tự do thì phải tham gia cách mạng.

Từ ngày Cách mạng Tháng Tám thành công, nhân dân ta được giải phóng, thì những người văn nghệ cũng có điều kiện thuận lợi để phát triển tài năng của mình, góp phần vào công cuộc kháng chiến và xây dựng Tổ quốc.

17 năm qua, nước ta có những cuộc biến đổi long trời chuyển đất: cách mạng thành công, kháng chiến thắng lợi, xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đấu tranh chống Mỹ - Diệm ở miền Nam, khắp nơi sôi nổi thi đua yêu nước. Ở Việt Nam chúng ta có những sự tích vô cùng oanh liệt, những chiến sĩ cực kỳ anh hùng. Ở các nước anh em trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa cũng vậy.

Quần chúng đang chờ đợi những tác phẩm văn nghệ xứng đáng với thời đại vẻ vang của chúng ta, những tác phẩm *ca tụng* chân thật những người mới, việc mới chẳng những để làm gương mẫu cho chúng ta ngày nay, mà còn để giáo dục con cháu ta đời sau.

Trong thời kỳ quá độ, bên những thành tích tốt đẹp là chính, vẫn còn sót lại những cái xấu xa của xã hội cũ như: tham ô, lãng phí, lười biếng, quan liêu, đánh con, đập vợ, v.v.. Đối với những thói xấu đó, văn nghệ cũng cần phải *phê bình* rất nghiêm khắc, nhằm làm cho xã hội ta ngày càng lành mạnh tốt đẹp hơn.

Nói tóm lại: phải có khen cũng phải có chê. Nhưng khen hay là chê đều phải đúng mức. Khen quá lời thì người được khen cũng hồ người. Mà chê quá đáng thì người bị chê cũng khó tiếp thụ.

Quần chúng mong muốn những tác phẩm có *nội dung* chân thật và phong phú, có *hình thức* trong sáng và vui tươi. Khi chưa

xem thì muốn xem, xem rồi thì có *bổ ích*. Quần chúng còn mong các đồng chí văn nghệ chú ý giùm hai điều nữa: Một là chớ mượn chữ Hán quá nhiều, thậm chí có khi “chữ Tạc vạc ra chữ Tộ”. Hai là khi viết phải *cẩn thận hơn*, tránh viết những câu kỳ khôi như “no cơm áo”, “cười thên thên”, v.v..

Để làm tròn nhiệm vụ cao quý của mình, văn nghệ sĩ cần phải rèn luyện đạo đức cách mạng, nâng cao tinh thần phục vụ nhân dân, giữ gìn thái độ khiêm tốn; phải thật sự hòa mình với quần chúng, cố gắng học tập chính trị, trau dồi nghề nghiệp; phải hết lòng giúp đỡ thanh niên, làm cho văn nghệ nước nhà ngày càng thêm trẻ thêm xuân.

Tôi xin kết thúc câu chuyện bằng lời thân ái chúc các đồng chí *đoàn kết chặt chẽ*, phấn khởi và tiến bộ nhiều!

Chúc mọi người đồng lòng chung sức xây dựng văn nghệ của ta ngày càng phong phú về tư tưởng và nghệ thuật, góp phần xứng đáng với cả dân tộc đang anh dũng xây dựng một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Nói ngày 1-12-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3173,

ngày 2-12-1962.

THƯ CHÀO MỪNG ĐẠI HỘI ĐẢNG CỘNG SẢN TIỆP KHẮC

Kính gửi Đại hội lần thứ XII Đảng Cộng sản Tiệp Khắc,

Thưa các đồng chí thân mến,

Thay mặt toàn thể đảng viên Đảng Lao động Việt Nam, giai cấp công nhân và nhân dân lao động Việt Nam, chúng tôi xin gửi tới Đại hội lần thứ XII của Đảng Cộng sản Tiệp Khắc lời chào mừng nhiệt liệt nhất.

Dưới ngọn cờ của chủ nghĩa Mác - Lênin vô địch, Đảng Cộng sản Tiệp Khắc đã lãnh đạo giai cấp công nhân và nhân dân lao động Tiệp Khắc tiến hành một cuộc đấu tranh cách mạng lâu dài và gian khổ nhưng rất vẻ vang. Nhân đà chiến thắng phát xít Đức của quân đội Xôviết trong Chiến tranh thế giới lần thứ hai, Đảng Cộng sản Tiệp Khắc đã lãnh đạo cuộc cách mạng dân tộc và dân chủ ở Tiệp Khắc giành được thắng lợi. Hiện nay dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng Cộng sản Tiệp Khắc và Ban Chấp hành Trung ương Đảng đứng đầu là đồng chí Antôni Nôvốtni, được sự giúp đỡ vô tư của Liên Xô vĩ đại và các nước xã hội chủ nghĩa anh em khác, nhân dân Tiệp Khắc đang xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở Tiệp Khắc, làm cho Tiệp Khắc càng trở thành một trong những nước tiên tiến trên thế giới, và đóng góp ngày càng nhiều vào việc tăng cường lực lượng của phe xã hội chủ nghĩa, vào sự nghiệp đấu tranh chung cho hòa bình, độc lập, dân chủ và chủ nghĩa xã hội.

Đại hội lần này của các đồng chí sẽ vạch ra nhiệm vụ phát triển kinh tế và văn hóa để tiến lên xây dựng chủ nghĩa cộng sản, vạch ra một tương lai vô cùng tươi sáng cho nhân dân Tiệp Khắc, làm nức lòng tất cả nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa anh em và nhân dân lao động toàn thế giới.

Đảng Lao động Việt Nam, giai cấp công nhân và nhân dân Việt Nam rất vui mừng trước những thắng lợi to lớn mà nhân dân Tiệp Khắc đã đạt được và coi những thắng lợi đó là một nguồn cổ vũ quý báu trong sự nghiệp đấu tranh của mình nhằm xây dựng một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Nhân dịp này, chúng tôi xin chân thành cảm ơn Đảng Cộng sản và nhân dân Tiệp Khắc anh em đã hết lòng ủng hộ và giúp đỡ chúng tôi trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và trong sự nghiệp đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Chúng tôi tin tưởng chắc chắn rằng Đại hội lần này của các đồng chí sẽ mở một thời kỳ mới, đem lại nhiều thắng lợi mới to lớn trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa cộng sản.

Kính chúc Đại hội của các đồng chí thành công rực rỡ.

Đảng Cộng sản Tiệp Khắc muôn năm!

Tình hữu nghị không gì lay chuyển nổi giữa hai Đảng và nhân dân hai nước Việt Nam và Tiệp Khắc muôn năm!

Tình đoàn kết nhất trí trong phe xã hội chủ nghĩa do Liên Xô làm trung tâm muôn năm!

Chủ nghĩa Mác - Lênin muôn năm!

Hà Nội, tháng 12 năm 1962
Thay mặt Ban Chấp hành Trung ương
Đảng Lao động Việt Nam
Chủ tịch

HỒ CHÍ MINH

ỦNG HỘ CU BA, CHỐNG ĐẾ QUỐC MỸ

Gần một trăm năm nay, đại tư bản Mỹ làm chúa kinh tế của các nước châu Mỹ Latinh.

Cu Ba lại là miếng mồi gần gũi nhất (chỉ cách Hoa Kỳ 150 cây số) và béo bở nhất của Mỹ. Các chủ đồn điền Mỹ đã chiếm hết 1.200.000 mẫu tây ruộng tốt của Cu Ba, và các ngành kinh tế Cu Ba đều do chúng chi phối.

Cách mạng Cu Ba thành công, Mỹ đã mất kho vàng đó. Hơn nữa, Cu Ba cách mạng là một hòn núi lửa, sớm muộn nó sẽ cháy lan đến các nước châu Mỹ Latinh. Vì vậy đế quốc Mỹ muốn bóp cổ Cu Ba cách mạng.

Mấy năm đầu, Mỹ vừa tẩy chay Cu Ba, vừa bồi dưỡng bọn người Cu Ba phản quốc. Tháng 4-1961, Mỹ đẩy bọn này đánh úp vào Cu Ba. Nhưng bọn phản quốc đã bị nhân dân Cu Ba đập tan. *Thế là đế quốc Mỹ đã thất bại nhục nhã.*

Ngay sau đó, hôm 18-5-1961, một tờ báo Nam Mỹ để lộ rằng: “Tổng Ken đã ra lệnh đẩy mạnh việc mộ lính đánh thuê và chuẩn bị cuộc xâm lược lần thứ hai”. Chúng lập ở Mỹ 29 căn cứ huấn luyện quân sự và đặc vụ cho bọn lính đánh thuê, và 52 chỗ ở 7 nước chung quanh Cu Ba. Đồng thời chúng bố trí quân đội Mỹ sẵn sàng. Kế hoạch của Mỹ là bao vây Cu Ba, rồi:

- Bước 1 - Tiến công bất thành linh.
- Bước 2 - Càn quét và tiêu diệt lực lượng cách mạng Cu Ba.
- Bước 3 - Chiếm giữ Cu Ba.

Mỹ định âm mưu thâm độc ấy, dù nó có thể gây ra một cuộc chiến tranh hạt nhân.

Ngày 22-10-1962, Mỹ mượn cớ rằng vì Cu Ba có tên lửa và máy bay quân sự (do Liên Xô giúp), cho nên Cu Ba đang *đe dọa* Mỹ. (Cu Ba bé nhỏ có 7 triệu người mà đe dọa Mỹ khổng lồ có 180 triệu người. Thật là vô lý!).

Tổng Ken bèn ra lệnh bao vây Cu Ba; và tất cả hải, lục, không quân Mỹ ở các nơi phải sẵn sàng chiến đấu.

Kết quả đầu tiên là, từ hôm đó nhân dân Mỹ ở vào tình trạng khủng hoảng. Đài phát thanh Mỹ khuyên nhân dân tích trữ lương thực và chuẩn bị hầm trú ẩn. Binh lính canh gác những nơi quan trọng. Học trò các trường tập báo động. Các bà mẹ cuống cuống, lo không biết sơ tán con mình đi đâu. Những em bé hoảng sợ hết hồn, tối nào cũng ôm chặt nhau mà ngủ, chúng nói “nếu chết thì chết cùng nhau!”. Cả ngày, các báo tiếp được hàng vạn lần dây nói với câu hỏi hoảng sợ: “Thế nào? Có tin gì mới?”.

Nhiều thành phố lớn ở Mỹ có những cuộc biểu tình chống chiến tranh với Cu Ba, do các giáo sư và học sinh cùng phụ nữ tiến bộ tổ chức.

Nhân dân Mỹ da đen cũng rục rịch, bênh vực Cu Ba.

Mặc dù Mỹ trắng trợn đe dọa, Cu Ba anh hùng vẫn bằng chân như vại. Đã mấy năm nay, dưới sự lãnh đạo của Thủ tướng Phiden Caxtô-rô, nhân dân Cu Ba luôn luôn nâng cao cảnh giác, sẵn sàng hy sinh để bảo vệ Tổ quốc của mình. Từ ngày 22-10, thanh niên gái và trai cùng công nhân và nông dân đều tự động vác súng ra mặt trận. Gia đình họ tự động bảo đảm công việc sản xuất ở nhà máy và nông trường. Các em bé thì tự động làm những công việc nhẹ... Mọi người quyết tâm kháng chiến đến giọt máu cuối cùng, biến Cu Ba thành mồ chôn bọn đế quốc xâm lược.

Trước ý chí kiên quyết của Cu Ba, trước thiện chí hòa bình của Liên Xô và trước sự ủng hộ của nhân dân tiến bộ khắp thế giới đối với Cu Ba, *đế quốc Mỹ phải chùn bước*. Ngày 20-11-1962, tổng Ken buộc phải đình chỉ cuộc bao vây Cu Ba bằng quân sự và hứa không xâm lược Cu Ba nữa. *Thế là Mỹ lại không thực hiện được âm mưu mới của chúng*.

Hiện nay “tuy đã tránh được cuộc xung đột quân sự, nhưng vẫn chưa có hòa bình”. (Lời tuyên bố của Chính phủ Cu Ba, 25-11-1962).

Để giải quyết nguy cơ chiến tranh, Mỹ phải thi hành 5 điểm do Cu Ba đề ra là: (1) *Đình chỉ* bao vây kinh tế Cu Ba. (2) *Chấm dứt* mọi hành động lật đổ chống Cu Ba. (3) Đình chỉ những cuộc khuấy rối Cu Ba. (4) Chấm dứt sự xâm phạm vùng trời và vùng biển Cu Ba. (5) Rút căn cứ quân sự Mỹ ở Guantanamo và trả đất ấy lại cho Cu Ba.

5 điều hợp tình hợp lý đó được sự ủng hộ nhiệt liệt của Liên Xô và các nước trong phe xã hội chủ nghĩa cùng các nước yêu chuộng hòa bình trên thế giới. Mỹ muốn tốt thì phải thi hành 5 điều đó!

Nhân dân Việt Nam ta và nhân dân Cu Ba anh em cùng có một kẻ thù chung là đế quốc Mỹ xâm lược. Cho nên chúng ta hết sức đồng tình và ủng hộ anh em Cu Ba. Cu Ba anh hùng là một tấm gương chói lọi cho các dân tộc bị áp bức. Một lần nữa nó chứng tỏ rằng: Khi phải đương đầu với kẻ địch hung ác, một dân tộc dù bé nhỏ, nếu luôn luôn cảnh giác, đoàn kết nhất trí, kiên quyết và bền bỉ đấu tranh, thì cuối cùng nhất định thắng lợi.

T.L.

CẦN PHẢI NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG HÀNG HÓA

Việc to cũng như việc nhỏ, Đảng và Chính phủ ta đều lo phục vụ lợi ích của nhân dân. Đối với các thứ hàng hóa cần dùng hàng ngày cũng vậy. Cán bộ và công nhân ta nói chung đều thấm nhuần tinh thần đó, và cố gắng sản xuất hàng hóa cho tốt.

Nhưng vẫn có một số cán bộ và công nhân kém tinh thần trách nhiệm, sản xuất hàng hóa xấu, làm thiệt thòi cho nhân dân. Sau đây là mấy ví dụ:

- Kim khâu quá to, khó khâu, hay làm đứt chỉ.
- Đinh (của Công ty Phú Lợi) quá xấu. Người ta mua 500 cân, thì non một nửa không dùng được.
- Xe đạp Thống Nhất có cái mới đi 30 cây số đã xộc xệch.
- Bán vali mà không bán khóa.
- Khăn mặt, có cái dùng một tháng đã rách.
- Áo đi mưa, mặc dầm lần đã đứt cúc.
- Ủng đi mưa, 12 đồng một đôi, chỉ dùng được vài tháng.
- Áo may sẵn cho trẻ con, mới mặc một buổi thì 3 khuy đã rơi mất 2.
- Bút máy Trường Sơn có cái dùng được vài tháng thân bút đã nứt.
- Bút chì Hồng Hà thường hay gãy, không vót được.

(Trích báo *Nhân dân*, 17-11-1962).

- Dép da Minh Tân khâu đối. Mấy nghìn đôi bị ứ đọng không bán được.

- Vở bán cho học sinh, gạch xiêu vẹo, bị mực hoen ố, bị loại ra 10 vạn tập.

- Giường bán mỗi chiếc 70 đồng, nhưng mua về lắp vào không được, lỗ đục nhỏ mà mộng thì to. Giường ghế đóng không đúng quy cách, cán bộ mậu dịch vẫn cứ nhận.

(Trích báo *Thời mới*, 20-11-1962)

Những *khuyết điểm* nói trên đã trái hẳn với chính sách của Đảng và Chính phủ, đã làm thiệt hại đến lợi ích của nhân dân.

Nguyên nhân là vì một số cán bộ, công nhân và xã viên các hợp tác xã thủ công nghiệp *thiếu tinh thần trách nhiệm*, chỉ chạy theo số lượng, làm ẩu, làm dối!

Đề nghị Bộ Công nghiệp nhẹ và các hợp tác xã thủ công nghiệp cần phải có biện pháp sửa chữa những khuyết điểm đó. Phải giáo dục cán bộ, công nhân và xã viên nâng cao ý thức trách nhiệm, tinh thần phục vụ nhân dân. Phải thi hành nghiêm chỉnh kỷ luật: làm hỏng thì phải làm lại. Phải có chế độ: mỗi xí nghiệp, mỗi hợp tác xã phải bảo đảm chất lượng những sản phẩm của mình.

Anh em công nhân và xã viên cần phải làm đúng khẩu hiệu sản xuất “nhiều, nhanh, tốt, rẻ”.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 3176,
ngày 5-12-1962.

ĐIỆN MỪNG TỔNG THỐNG NƯỚC CỘNG HÒA TANGANIICA

*Kính gửi Tổng thống Giuliút Niêrêrê
Tổng thống nước Cộng hòa Tanganiica,
Đaét Xalaam*

Nhân dịp Ngài nhận chức Tổng thống nước Cộng hòa Tanganiica, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi đến Ngài và nhân dân nước Cộng hòa Tanganiica lời chúc mừng nhiệt liệt.

Chúc nhân dân Tanganiica hạnh phúc phần vinh.

Chúc tình hữu nghị giữa nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và nước Cộng hòa Tanganiica ngày càng phát triển.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa**

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 3181,
ngày 10-12-1962.

THƯ CHÀO MỪNG ĐẠI HỘI LẦN THỨ VI ĐẢNG XÃ HỘI THỐNG NHẤT ĐỨC

Kính gửi Đại hội lần thứ VI Đảng Xã hội thống nhất Đức,

Thưa các đồng chí thân mến,

Thay mặt Đảng Lao động Việt Nam, giai cấp công nhân và nhân dân lao động Việt Nam, chúng tôi xin gửi tới Đại hội lần thứ VI của Đảng Xã hội thống nhất Đức lời chào mừng nhiệt liệt nhất.

Dưới sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng Xã hội thống nhất Đức và của Ban Chấp hành Trung ương Đảng, đứng đầu là đồng chí Vante Unbrich, được sự giúp đỡ vô tư của Liên Xô và sự ủng hộ của các nước xã hội chủ nghĩa anh em khác, giai cấp công nhân và nhân dân lao động nước Cộng hòa Dân chủ Đức đã vượt mọi khó khăn, xây dựng một nước xã hội chủ nghĩa hùng mạnh.

Là tiền đồn phía Tây của phe xã hội chủ nghĩa, nước Cộng hòa Dân chủ Đức đang kiên quyết đấu tranh chống bọn quân phiệt phục thù Tây Đức, tích cực đấu tranh nhằm xóa bỏ tàn tích của Chiến tranh thế giới lần thứ hai, kiên quyết đòi các nước ký hòa ước với nước Đức, và giải quyết hòa bình vấn đề Tây Bá Linh, biến nó thành một thành phố tự do, phi quân sự.

Với những thành tích rực rỡ của mình, nước Cộng hòa Dân chủ Đức đã góp phần quan trọng vào việc tăng cường lực lượng hùng mạnh của phe xã hội chủ nghĩa và trong sự nghiệp đấu tranh chung cho hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội trên toàn thế giới.

Đại hội lần thứ VI này của các đồng chí sẽ thông qua cương lĩnh nhằm thực hiện sứ mệnh lịch sử vĩ đại của nhân dân Đức là phấn đấu hoàn thành công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và chuẩn bị cơ sở vật chất và kỹ thuật cho chủ nghĩa cộng sản.

Nhân dịp này, chúng tôi xin chân thành cảm ơn Đảng Xã hội thống nhất Đức, Chính phủ và nhân dân nước Cộng hòa Dân chủ Đức đã tận tình giúp đỡ chúng tôi trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất đất nước.

Chúng tôi tin chắc rằng tình đoàn kết anh em giữa hai Đảng và nhân dân hai nước chúng ta, trên cơ sở của chủ nghĩa Mác - Lênin và chủ nghĩa quốc tế vô sản, sẽ ngày càng củng cố và phát triển, vì sự nghiệp xây dựng vững mạnh phe xã hội chủ nghĩa cùng phong trào cộng sản và công nhân quốc tế.

Kính chúc Đại hội của các đồng chí thành công tốt đẹp.

Đảng Xã hội thống nhất Đức muôn năm!

Tình hữu nghị không gì lay chuyển nổi giữa hai Đảng và nhân dân hai nước Việt Nam và Cộng hòa Dân chủ Đức muôn năm!

Tình đoàn kết nhất trí trong phe xã hội chủ nghĩa do Liên Xô làm trung tâm muôn năm!

Chủ nghĩa Mác - Lênin vô địch muôn năm!

Hà Nội, ngày 12 tháng 12 năm 1962
Thay mặt Ban Chấp hành Trung ương
Đảng Lao động Việt Nam
Chủ tịch

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 3217,
ngày 15-1-1963.

TRẢ LỜI BÁO CANADIAN TORIBUN¹⁾

Hỏi: Tại sao Mỹ lại ráo riết tăng cường binh bị ở miền Nam Việt Nam lúc này?

Trả lời: Từ ngày Hiệp nghị Giơnevơ lập lại hòa bình ở Đông Dương tới nay, đế quốc Mỹ vẫn cố dùng mọi cách hòng biến miền Nam Việt Nam thành thuộc địa và căn cứ quân sự của chúng, phá hoại sự nghiệp hòa bình thống nhất Tổ quốc của nhân dân Việt Nam, chuẩn bị chiến tranh xâm lược ở Đông Nam Á.

Chúng đã lập nên ở miền Nam Việt Nam một chế độ thống trị độc tài phát xít, ráo riết thi hành chính sách đàn áp khủng bố vô cùng dã man đối với nhân dân miền Nam.

Để bảo vệ quyền lợi sống còn của mình, nhân dân miền Nam đã buộc phải đứng lên đấu tranh không ngừng chống lại âm mưu và hành động đầy tội ác của chúng.

Hiện nay, đế quốc Mỹ ráo riết tăng cường can thiệp trực tiếp bằng quân sự ở miền Nam Việt Nam nhằm tiêu diệt phong trào yêu nước của đồng bào chúng tôi ở miền Nam, mở rộng chiến tranh xâm lược miền Nam, hòng phá hoại Hiệp nghị Giơnevơ, chia cắt lâu dài đất nước Việt Nam, phá hoại hòa bình ở Đông Dương và Đông Nam Á. Hành động xâm lược trắng trợn của đế quốc Mỹ đang gây ra tình trạng căng thẳng rất nguy hiểm ở khu vực Đông Nam Á.

1) Báo *Canadian Toribun* (*Canadian Tribune* - Diễn đàn Canada): Tuần báo của Đảng Cộng sản Canada (BT).

Nhưng với sự đoàn kết chặt chẽ và đấu tranh kiên quyết của nhân dân miền Nam, với sự đoàn kết nhất trí của nhân dân cả nước trong sự nghiệp đấu tranh cho hòa bình thống nhất Tổ quốc, được sự ủng hộ của nhân dân yêu chuộng hòa bình trên thế giới, chắc chắn rằng cuối cùng nhất định đế quốc Mỹ sẽ thất bại, nhân dân Việt Nam sẽ thắng lợi.

Hỏi: Những hành động cản trở của chính quyền Ngô Đình Diệm đối với Ủy ban Quốc tế và trước tiên là nhằm vào đại biểu Ba Lan - chứng tỏ rằng bọn Diệm muốn Ủy ban Quốc tế rời khỏi miền Nam Việt Nam. Theo ý kiến của Chủ tịch, vì lý do gì mà bọn Diệm làm như vậy?

Trả lời: Điều này rất dễ hiểu, Ủy ban Quốc tế⁴⁸ có nhiệm vụ giám sát và kiểm soát việc thi hành Hiệp nghị Giơnevơ năm 1954 là một hiệp nghị quốc tế nhằm gìn giữ hòa bình ở Đông Dương, thực hiện thống nhất Việt Nam, bảo đảm chủ quyền và sự toàn vẹn lãnh thổ của Việt Nam. Chính quyền Ngô Đình Diệm, tay sai của Mỹ, đang vi phạm nghiêm trọng những điều khoản đó, đang phá hoại sự nghiệp hòa bình thống nhất Tổ quốc của nhân dân Việt Nam. Vì vậy cho nên họ tìm mọi cách cản trở sự hoạt động của Ủy ban Quốc tế.

Đại biểu Ba Lan trong Ủy ban Quốc tế luôn luôn nắm vững những điều khoản của Hiệp nghị Giơnevơ, đã kiên quyết đấu tranh vạch trần mọi sự vi phạm trắng trợn của chính quyền Ngô Đình Diệm đối với Hiệp nghị Giơnevơ. Vì vậy cho nên chính quyền Ngô Đình Diệm không ưa họ.

Việc chính quyền Ngô Đình Diệm muốn Ủy ban Quốc tế rời khỏi miền Nam Việt Nam có nghĩa là Mỹ - Diệm muốn hoàn toàn xóa bỏ Hiệp nghị Giơnevơ để thực hiện âm mưu của chúng phá hoại hòa bình ở Đông Dương và Đông Nam Á, phá hoại sự nghiệp thống nhất và nền độc lập của Việt Nam. Đó là một nguy cơ nghiêm trọng mà tất cả những người yêu chuộng hòa bình và công lý đều cần cảnh giác.

Hỏi: Chủ tịch vẫn thường tuyên bố rằng nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa mong muốn hòa bình thống nhất đất nước. Trước những biện pháp gần đây của chính quyền Kennơđi nhằm tăng cường vũ khí và quân đội cho Diệm. Chủ tịch có cho rằng còn có khả năng hòa bình thống nhất đất nước nữa không?

Trả lời: Lập trường trước sau như một của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là thực hiện thống nhất nước nhà bằng phương pháp hòa bình, theo đúng Hiệp nghị Giơnevơ. Mặc dù đế quốc Mỹ và bè lũ Ngô Đình Diệm phá hoại khả năng hòa bình thống nhất Việt Nam, chúng tôi vẫn giữ vững lập trường đó và ra sức đấu tranh để thực hiện cho được lập trường đó.

Hỏi: Chủ tịch đã dự Đại hội lần thứ XXII Đảng Cộng sản Liên Xô. Theo ý kiến của Chủ tịch bài học quan trọng nhất của Đại hội đối với phong trào của giai cấp công nhân trên thế giới là bài học gì?

Trả lời: Đại hội lần thứ XXII Đảng Cộng sản Liên Xô là Đại hội xây dựng chủ nghĩa cộng sản ở Liên Xô, đồng thời nó mở đường cho tương lai sung sướng của cả loài người. Liên Xô xây dựng chủ nghĩa cộng sản thì lực lượng của đại gia đình xã hội chủ nghĩa sẽ thêm mạnh mẽ, hòa bình thế giới sẽ thêm củng cố, xã hội chủ nghĩa thắng lợi khắp thế giới càng thêm đảm bảo, và do đó nhân dân thế giới càng thêm hăng hái đấu tranh cho hòa bình lâu dài, cho độc lập dân tộc, cho chủ nghĩa xã hội.

Đối với giai cấp công nhân và nhân dân lao động khắp thế giới, chương trình xây dựng chủ nghĩa cộng sản vô cùng vĩ đại của Đảng Cộng sản Liên Xô sẽ khuyến khích và giúp đỡ họ càng đoàn kết nhất trí đẩy mạnh đấu tranh. Họ thấy rõ rằng chỉ có chế độ xã hội chủ nghĩa và cộng sản chủ nghĩa thì họ mới có thể thoát khỏi áp bức bóc lột và có một tương lai rất vẻ vang là: hòa bình, lao động, tự do, bình đẳng, hữu nghị và hạnh

phúc. Vì vậy giai cấp công nhân và nhân dân lao động khắp thế giới đều biết ơn, tin tưởng và hết lòng ủng hộ Liên Xô - đội tiên phong trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

Trả lời trước ngày 21-12-1962.

Tài liệu lưu tại

Bảo tàng Hồ Chí Minh.

NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ TỔNG KẾT PHONG TRÀO THI ĐUA NĂM 1962 VÀ BÀN VỀ CÔNG TÁC LÃNH ĐẠO VÀ TỔ CHỨC THI ĐUA NĂM 1963

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái chào hỏi các đồng chí đại biểu.

Cuộc hội nghị kiểm điểm phong trào thi đua năm nay để rút kinh nghiệm mà lãnh đạo cho tốt phong trào thi đua năm sau là rất cần thiết và kịp thời.

Chúng ta cần nhận rằng: Phong trào thi đua năm nay khá tốt, nhưng vẫn còn những chỗ yếu và thiếu sót.

Chúng ta cũng phải nhận rằng công nhân và cán bộ trực tiếp có rất nhiều sáng kiến (như ở Hải Phòng trong 9 tháng đã có 15.000 sáng kiến). Nhưng phần lớn nhược điểm thường do cán bộ lãnh đạo chưa thật sát, thật sâu. Nhiều đồng chí phụ trách các ngành, các địa phương chưa chú ý đúng mức đến công tác chỉ đạo, tổ chức thi đua. Bác nêu mấy khuyết điểm làm thí dụ:

- Nhiều mặt hàng *chất lượng còn kém*.
- Nhiều xí nghiệp và công trường *chưa thực hành tiết kiệm*.
- Công nhân có nhiều sáng kiến, ví dụ chỉ một xưởng cơ khí Hà Nội đã có 2.500 sáng kiến. Nhưng lãnh đạo *không kịp thời* xét duyệt, áp dụng, khen thưởng và phổ biến. Cách lãnh đạo như vậy đã không khuyến khích được tài năng của công nhân, mà còn làm cho công nhân kém phần khởi và gọi nghiên cứu là “ngâm cứu”.

- Từ các bộ đến các xí nghiệp và công trường, việc *quản lý* còn kém chặt chẽ. Do đó mà kỷ luật *tài vụ* còn lỏng lẻo, kỷ luật lao động còn chưa nghiêm.

- Về công nghiệp phục vụ nông nghiệp, nói thì nhiều nhưng làm được ít. Những cái làm nhiều như lưỡi cày và máy cấy, thì phần lớn chất đã xấu, giá lại cao, nông dân ít dùng được. Việc thiếu sót này Bộ Nông nghiệp cũng phải chịu một phần trách nhiệm.

- Đối với các lá cờ đầu, đơn vị tiên tiến, các anh hùng lao động và chiến sĩ thi đua, cần phải bồi dưỡng và giúp đỡ họ thật sự thành những gương mẫu và đầu tàu. Việc đó cũng làm chưa được thật tốt.

- Hôm vừa rồi có cuộc hội nghị về cải thiện đời sống của công nhân và viên chức, có kết quả tốt, Bác chỉ thêm vài ý kiến là: nói đời sống thì phải nói cả đời sống vật chất và đời sống tinh thần. Muốn thật sự cải thiện, thì lãnh đạo từ các bộ đến các xí nghiệp và cơ quan cũng phải đi sâu đi sát. Phải làm cho mọi công nhân và viên chức hiểu thật rõ rằng sản xuất và tiết kiệm cũng như dòng nước, cải thiện đời sống cũng như chiếc thuyền, nước càng sâu thì thuyền càng cao. Muốn cải thiện không ngừng thì phải không ngừng tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm.

- Một điều vô cùng quan trọng là giáo dục cho cán bộ và công nhân thật thấm nhuần tinh thần trách nhiệm, tinh thần làm chủ. Điều này làm được tốt thì mọi việc đều giải quyết dễ dàng.

- Dưới sự lãnh đạo chung của Đảng, các đồng chí thủ trưởng các bộ, các ngành và các địa phương, cùng công đoàn và Đoàn Thanh niên Lao động cần phải bảo đảm lãnh đạo phong trào thi đua năm sau cho thật tốt, công nhân và cán bộ phải bảo đảm làm đúng khẩu hiệu “*Nhiều, nhanh, tốt, rẻ*”, thì chúng ta nhất định hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch nhà nước năm 1963, chuẩn bị tốt cho kế hoạch những năm sau. Và như vậy là chúng ta tiến một bước mạnh trong công cuộc xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và sự nghiệp đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Cuối cùng, Bác chúc các đồng chí đại biểu và gửi lời chúc tất cả anh chị em công nhân và viên chức: Năm mới vui vẻ, mạnh khỏe, cố gắng mới, thắng lợi mới!

Nói ngày 27-12-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3199,
ngày 28-12-1962.

PHẢI THẬT SỰ BẢO ĐẢM LỢI QUYỀN CỦA PHỤ NỮ

Ngày xưa, Bà Trưng, Bà Triệu, đã phát cờ khởi nghĩa, đánh giặc, cứu dân. Trong lịch sử của dân tộc ta nhất là những thời kỳ cách mạng và kháng chiến, phụ nữ đã rất dũng cảm. Hiện nay, phụ nữ đang góp phần to lớn trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh chống Mỹ - Diệm ở miền Nam.

Dưới chế độ phong kiến và thực dân, phụ nữ bị áp bức tàn tệ. Ngoài xã hội thì phụ nữ bị xem khinh như nô lệ. Ở gia đình thì họ bị kìm hãm trong xiềng xích “tam tòng”.

Dưới chế độ xã hội chủ nghĩa của chúng ta, phụ nữ đã được giải phóng. Hiến pháp đã quy định rõ quyền bình đẳng của phụ nữ. Luật hôn nhân và gia đình đã công bố rõ ràng. Xin trích mấy điều sau đây:

Điều 3 - *Cấm: tảo hôn, cưỡng ép kết hôn, yêu sách của cải trong việc cưới hỏi.*

Điều 18 - *Cha mẹ không được hành hạ con cái, không được đối xử tàn tệ với con dâu.*

Điều 12 - *Trong gia đình vợ chồng bình đẳng về mọi mặt.*

Điều 13 - *Vợ chồng có nghĩa vụ thương yêu, quý trọng nhau, giúp đỡ nhau tiến bộ... xây dựng gia đình hòa thuận, hạnh phúc.*

Nói chung thì đồng bào ta đều theo đúng pháp luật. Nhưng vẫn còn một số người làm sai. Thí dụ:

- Con không bằng lòng hoặc con chưa đến tuổi pháp luật đã định (con trai 20 tuổi, con gái 18 tuổi), mà cha mẹ đã *ép buộc* chúng cưới vợ, lấy chồng; con không làm theo thì chửi mắng, đánh đập. Tệ yêu sách của cải trong việc cưới hỏi vẫn thường xảy ra.

- Khinh rẻ phụ nữ, và *dã man nhất là thói đánh vợ*. Trong nhân dân và trong một số cán bộ và đảng viên vẫn còn cái thói xấu ấy. Thậm chí có cán bộ và đảng viên đánh vợ bị thương nặng khi vợ mới ở cũ! Mẹ chồng và chị em chồng đã không can ngăn thì chớ, lại còn tham gia “thượng đấm tay, hạ đá chân”!

- Điều đáng trách nữa là, trước những hành động xấu xa và phạm pháp đó, chi bộ, chính quyền và nhân dân địa phương thường nhắm mắt làm ngơ!

Từ nay, đảng bộ, chính quyền và đoàn thể quần chúng (trước hết là đoàn thể phụ nữ và thanh niên) cần phải ra sức tuyên truyền Luật hôn nhân và gia đình sâu rộng hơn nữa và phải chấp hành thật nghiêm chỉnh. Những thói dã man đánh vợ và ép con cần phải chấm dứt. Lợi quyền của phụ nữ cần được thật sự bảo đảm. Bản thân phụ nữ thì phải đấu tranh tự cường tự lập để giữ lấy lợi quyền của mình.

Gia đình là hạt nhân của xã hội. Mọi gia đình đều đoàn kết cộng lại thành xã hội đại đoàn kết. Đại đoàn kết là sức mạnh vô địch của nhân dân ta trong công cuộc xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và trong sự nghiệp đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

T.L.

ĐIỆN CHÀO MỪNG ĐẠI HỘI LẦN THỨ X CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN Ý

Thưa các đồng chí thân mến,

Thay mặt Đảng Lao động Việt Nam, giai cấp công nhân và nhân dân Việt Nam, chúng tôi xin gửi đến Đại hội và nhờ Đại hội chuyển đến toàn thể đảng viên Đảng Cộng sản Ý lời chào mừng nhiệt liệt nhất.

Đảng Cộng sản Ý luôn luôn ra sức đấu tranh cho quyền lợi của giai cấp công nhân và nhân dân lao động Ý. Trong những năm gần đây, dưới sự lãnh đạo của Đảng, *phong trào* đấu tranh của giai cấp công nhân, nông dân và nhân dân lao động Ý chống chính sách phản động của bọn tư bản lũng đoạn và đòi cải thiện đời sống, cải cách dân chủ, cải cách ruộng đất đã phát triển không ngừng trong toàn quốc.

Đảng Cộng sản Ý cũng đã lãnh đạo cuộc đấu tranh đòi thực hiện một chính sách ngoại giao hòa bình, đòi thủ tiêu các căn cứ quân sự của Mỹ trên đất Ý, đòi Ý phải rút ra khỏi khối Bắc Đại Tây Dương và lên án các chính sách xâm lược và gây chiến của đế quốc do Mỹ cầm đầu, đòi giải trừ quân bị và chung sống hòa bình.

Qua những cuộc đấu tranh bền bỉ của mình, Đảng Cộng sản Ý đã trở thành một lực lượng chính trị rất to lớn, liên hệ chặt chẽ với giai cấp công nhân, nông dân và được nhân dân lao động Ý rất tin cậy.

Đảng Lao động Việt Nam tin tưởng rằng: Dưới ngọn cờ của chủ nghĩa Mác - Lênin, của hai bản tuyên bố có ý nghĩa lịch sử của các đảng cộng sản và công nhân họp ở Mátxcơva năm 1957 và năm 1960, Đại hội lần này của Đảng của các đồng chí sẽ càng cổ vũ phong trào đấu tranh rộng lớn của nhân dân Ý cho hòa bình, dân chủ và tiến bộ xã hội và góp phần tích cực vào sự nghiệp đấu tranh cho hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội trên thế giới.

Kính chúc Đại hội của các đồng chí thành công tốt đẹp.

Chủ nghĩa Mác - Lênin vô địch muôn năm!

Đảng Cộng sản Ý muôn năm!

Tình hữu nghị giữa Đảng Lao động Việt Nam và Đảng Cộng sản Ý, giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Ý muôn năm!

Tình đoàn kết không gì lay chuyển nổi giữa các đảng cộng sản và công nhân trên toàn thế giới muôn năm!

Hòa bình thế giới muôn năm!

Tháng 12 năm 1962

Thay mặt Ban Chấp hành Trung ương

Đảng Lao động Việt Nam

Chủ tịch

HỒ CHÍ MINH

Tài liệu đánh máy có bút tích
của Chủ tịch Hồ Chí Minh,
lưu tại Cục Lưu trữ
Văn phòng Trung ương Đảng.

NÊN TRỒNG NHIỀU KHOAI NƯỚC¹⁾

Để giải quyết tốt hơn nữa vấn đề lương thực, đồng bào ta nên *trồng nhiều khoai nước*. Vì khoai nước có nhiều *ưu điểm* như sau:

- *Dễ trồng trọt*: Đất chua, đất mặn, đất trũng, ven hồ, ven sông... nơi nào cũng trồng được. Khoai nước có tính chịu đựng hơn các hoa màu khác, nó không sợ úng, cũng không sợ hạn. Ngoài vụ chính là tháng đầu xuân, bốn mùa đều có thể trồng. 6 tháng thì đã thu hoạch được.

- *Sản lượng cao*: Theo kinh nghiệm của đồng bào Nam Định và Hưng Yên (là những tỉnh đã trồng khá nhiều khoai nước), thì mỗi mẫu tây khoai nước có thể thu hoạch từ *60 đến 120 tấn* củ.

So với sản lượng *sắn* thì nhiều gấp 3 đến 5 lần

khoai lang - 5 đến 8 lần

- *Công dụng nhiều*: Củ thì để người ăn. Lá, dọc, rễ thì để nuôi lợn. Không bỏ phí một chút nào.

- *Dễ ăn*: Khoai nước dẻo, thơm, ngon, ăn không ngán, không nóng ruột như ăn sắn, khoai lang. Chất dinh dưỡng của 2 cân khoai nước bằng 1 cân gạo.

- *Kinh nghiệm*: Ở Nam Định, đồng bào đã trồng nhiều khoai nước. Như xã Trục Thành trồng hơn 110 mẫu, xã Trục Thái - gần 140 mẫu, v.v..

1) Đây là bản thảo của bài báo, hiện nay chúng tôi chưa xác minh được đăng ở sách báo nào (BT).

Kinh nghiệm xã Trục Bình càng rõ rệt. Xã này người nhiều, ruộng ít, thóc và hoa màu không đủ nuôi dân, thường phải mua gạo. Nhờ trồng nhiều khoai nước, mà từ năm 1960 đến nay đã tự túc phần lớn lương thực, chỉ mua 1/3 số gạo là đủ. Đồng bào Trục Bình cho biết: Trồng 1 sào khoai nước, mỗi năm bán khoai khô và dọc khoai được độ 270 đồng. Như vậy là 1 sào khoai nước thu hoạch bằng 10 sào lúa.

Với những điều thuận lợi kể trên, chúng ta nên ra sức trồng nhiều khoai nước, thì lương thực chắc sẽ dồi dào hơn.

Viết năm 1962.

Bút tích lưu tại

Bảo tàng Hồ Chí Minh.

PHỤ LỤC

DANH MỤC CÁC LỆNH DO CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH KÝ TỪ NĂM 1961 ĐẾN NĂM 1962

NĂM 1961

- Lệnh số 01-LCT, ngày 23-1-1961, công bố Pháp lệnh quy định thể lệ bầu cử hội đồng nhân dân các cấp.
- Lệnh số 02-LCT, ngày 31-1-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho các gia đình có đông con tòng quân.
- Lệnh số 03-LCT, ngày 2-2-1961, thưởng Huân chương Lao động cho các đơn vị và cá nhân thuộc Bộ Y tế, Kiến trúc, Giao thông và Bưu điện, có thành tích thi đua trong năm 1959.
- Lệnh số 04-LCT, ngày 10-2-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho các cán bộ, công nhân viên chức thuộc các cơ quan trung ương và địa phương có thành tích trong kháng chiến.
- Lệnh số 05-LCT, ngày 11-2-1961, cử Đại sứ đặc mệnh toàn quyền tại nước Tiệp Khắc.
- Lệnh số 06-LCT, ngày 14-2-1961, thưởng Huân chương Lao động cho những đơn vị trực thuộc các bộ, các địa phương và các cá nhân có nhiều thành tích thi đua thực hiện kế hoạch nhà nước năm 1960; xây dựng nhà trường trong niên học 1959 - 1960; diệt dốt và điều tra dân số năm 1960.
- Lệnh số 07-LCT, ngày 28-2-1961, cử Đại sứ đặc mệnh toàn quyền tại các nước Hunggari, Bungari, Mông Cổ.

- Lệnh số 08-LCT, ngày 2-3-1961, phê chuẩn ba hiệp định đã được ký kết ngày 2-12-1960 giữa Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và Chính phủ Cách mạng nước Cộng hòa Cu Ba.
- Lệnh số 09-LCT, ngày 3-3-1961, bổ nhiệm các cán bộ vào các chức vụ trong quân đội.
- Lệnh số 10-LCT, ngày 3-3-1961, cử người giữ chức Cục trưởng Cục Nghiên cứu kinh tế Bộ Quốc phòng.
- Lệnh số 11-LCT, ngày 3-3-1961, bổ nhiệm các cán bộ vào các chức vụ trong quân đội.
- Lệnh số 12-LCT, ngày 10-3-1961, thưởng Huân chương Lao động cho Trưởng đoàn chuyên gia Trung Quốc, có công trong xây dựng Khu công nghiệp Việt Trì.
- Lệnh số 13-LCT, ngày 10-3-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho các cán bộ, viên chức phụ nữ công tác tại Trung ương Hội Liên hiệp phụ nữ Việt Nam, Thành phố Hà Nội.
- Lệnh số 14-LCT, ngày 14-3-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho các gia đình có đồng người tòng quân trong thời kỳ kháng chiến.
- Lệnh số 15-LCT, ngày 18-3-1961, thưởng Huân chương Lao động cho Đoàn chuyên gia Liên Xô, giúp ta nghiên cứu và thăm dò cá biển ở Vịnh Bắc Bộ.
- Lệnh số 16-LCT, ngày 23-3-1961, thưởng Huân chương Lao động cho Đoàn Việt kịch Quảng Đông (Trung Quốc) sang biểu diễn tại Việt Nam.
- Lệnh số 17-LCT, ngày 23-3-1961, thưởng Huân chương Lao động cho các cán bộ, hội viên và phụ nữ các thành phố, tỉnh và khu vực đã lập nhiều thành tích trong phong trào thi đua năm 1960.
- Lệnh số 18-LCT, ngày 30-3-1961, công bố Pháp lệnh quy định cụ thể về tổ chức của Tòa án nhân dân tối cao và tòa án nhân dân địa phương.
- Lệnh số 19-LCT, ngày 11-4-1961, bổ nhiệm chức Bộ trưởng Bộ Ngoại giao.

- Lệnh số 20-LCT, ngày 19-4-1961, thưởng Huân chương Lao động cho các chuyên gia nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Triều Tiên có nhiều công lao trong việc giúp đỡ Việt Nam xây dựng khu nhà ở Kim Liên (Hà Nội).
- Lệnh số 21-LCT, ngày 24-4-1961, thăng quân hàm từ Đại tá lên Thiếu tướng cho năm cán bộ quân đội.
- Lệnh số 22-LCT, ngày 28-4-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ, công nhân viên chức các cơ quan trung ương và địa phương có thành tích trong kháng chiến.
- Lệnh số 23-LCT, ngày 29-4-1961, thưởng Huân chương Lao động cho cán bộ và nhân dân các địa phương có thành tích thi đua xóa nạn mù chữ, sản xuất nông nghiệp, thủy lợi năm 1960.
- Lệnh số 24-LCT, ngày 4-5-1961, thưởng Huân chương Lao động cho một công trình sư Trung Quốc giúp ta về kiến trúc.
- Lệnh số 25-LCT, ngày 11-5-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến hạng Ba cho gia đình bà Nguyễn Thị Xa, xã Triệu Thành, huyện Triệu Phong, Quảng Trị, có năm con tòng quân trong kháng chiến.
- Lệnh số 26-LCT, ngày 11-5-1961, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhì cho một chuyên gia Ba Lan có thành tích trong thời gian công tác ở Việt Nam.
- Lệnh số 27-LCT, ngày 18-5-1961, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất cho một đại diện Cục Liên lạc quốc tế của Trung Quốc có công trong thời gian công tác ở Việt Nam.
- Lệnh số 28-LCT, ngày 20-5-1961, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất cho Đoàn ca vũ dân gian của nước Cộng hòa Nhân dân Anbani sang thăm và biểu diễn tại Việt Nam.
- Lệnh số 29-LCT, ngày 29-5-1961, thưởng Huân chương Lao động cho các cán bộ giáo dục của nước Cộng hòa Dân chủ Đức có nhiều công lao trong việc dạy dỗ thiếu nhi Việt Nam học ở Đức.
- Lệnh số 30-LCT, ngày 3-6-1961, thưởng Huân chương Lao động cho các hợp tác xã thủ công nghiệp có thành tích trong phong trào thi đua thực hiện kế hoạch nhà nước năm 1960.

- Lệnh số 31-LCT, ngày 13-6-1961, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất cho Đại sứ Liên Xô tại Việt Nam.
- Lệnh số 32-LCT, ngày 14-6-1961, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất cho một chuyên gia Trung Quốc công tác tại Việt Nam.
- Lệnh số 33-LCT, ngày 3-7-1961, thưởng Huân chương Lao động cho các xã, hợp tác xã và huyện đạt nhiều thành tích trong phong trào thi đua sản xuất nông nghiệp năm 1960.
- Lệnh số 34-LCT, ngày 3-7-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho các gia đình có đông con tòng quân trong kháng chiến.
- Lệnh số 35-LCT, ngày 5-7-1961, thưởng Huân chương Lao động cho một chuyên viên quân sự Liên Xô tại Việt Nam.
- Lệnh số 36-LCT, ngày 8-7-1961, truy tặng Huân chương Chiến công cho các liệt sĩ đã chiến đấu anh dũng tiêu phỉ, bảo vệ biên giới.
- Lệnh số 37-LCT, ngày 8-7-1961, thưởng Huân chương Chiến công cho các đơn vị và cán bộ, chiến sĩ quân đội có thành tích tiêu phỉ, bảo vệ biên giới.
- Lệnh số 38-LCT, ngày 8-7-1961, thưởng Huân chương Chiến thắng cho các cán bộ trong quân đội Việt Nam có thành tích trong thời kỳ kháng chiến.
- Lệnh số 39-LCT, ngày 8-7-1961, thưởng Huân chương Quân công và Chiến công cho cán bộ, chiến sĩ và đơn vị quân đội có thành tích trong sản xuất (1958 - 1960).
- Lệnh số 40-LCT, ngày 8-7-1961, thưởng Huân chương Chiến công cho các đơn vị và cơ quan quân đội có thành tích trong huấn luyện và công tác (1958 - 1960).
- Lệnh số 41-LCT, ngày 17-7-1961, thưởng Huân chương Quân công cho Phân đội 40 đã bắn rơi một máy bay quân sự của Mỹ - Diệt xâm phạm không phận nước ta ngày 2-7-1961.
- Lệnh số 42-LCT, ngày 3-8-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ, công nhân viên chức các cơ quan trung ương và địa phương có thành tích trong kháng chiến.

- Lệnh số 43-LCT, ngày 5-8-1961, thưởng Huân chương Lao động cho các huyện, xã và hợp tác xã đạt nhiều thành tích trong phong trào thi đua sản xuất nông nghiệp năm 1960.
- Lệnh số 44-LCT, ngày 5-8-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho các gia đình có đông người tòng quân trong kháng chiến.
- Lệnh số 45-LCT, ngày 5-8-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ, công nhân viên chức các cơ quan của Đảng Dân chủ Việt Nam có thành tích trong kháng chiến.
- Lệnh số 46-LCT, ngày 9-8-1961, thưởng Huân chương Lao động cho các đơn vị thuộc ngành ngoại thương có thành tích trong phong trào thi đua thực hiện kế hoạch nhà nước năm 1960.
- Lệnh số 48-LCT, ngày 12-8-1961, công bố Pháp lệnh quy định chế độ phục vụ của sĩ quan công an nhân dân vũ trang.
- Lệnh số 49-LCT, ngày 30-8-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ, công nhân viên chức các cơ quan trung ương và địa phương có thành tích trong kháng chiến.
- Lệnh số 50-LCT, ngày 30-8-1961, thưởng Huân chương Lao động cho những đơn vị và cá nhân đạt nhiều thành tích trong phong trào thi đua thực hiện kế hoạch nhà nước năm 1960.
- Lệnh số 51-LCT, ngày 6-9-1961, thưởng Huân chương Lao động cho một chuyên gia Trung Quốc tại Việt Nam.
- Lệnh số 52-LCT, ngày 16-9-1961, công bố Pháp lệnh đặt Huân chương và Huy chương Chiến sĩ vẻ vang.
- Lệnh số 53-LCT, ngày 4-10-1961, công bố Pháp lệnh quy định việc quản lý của Nhà nước đối với công tác phòng cháy và chữa cháy.
- Lệnh số 54-LCT, ngày 22-11-1961, thưởng Huân chương Chiến công cho các đơn vị và cá nhân trong quân đội.
- Lệnh số 55-LCT, ngày 22-11-1961, thưởng Huân chương Chiến công cho các đơn vị và địa phương có thành tích xây dựng và củng cố lực lượng hậu bị, dân quân tự vệ (1958 - 1960).
- Lệnh số 56-LCT, ngày 22-11-1961, thưởng Huân chương Chiến thắng hạng Nhất cho ông Nguyễn Tài, xã Liên Sơn, huyện Anh Sơn, Nghệ An.

- Lệnh số 57-LCT, ngày 22-11-1961, thưởng Huân chương Chiến công cho những đơn vị và cá nhân trong quân đội có thành tích trong huấn luyện và công tác (1958 - 1960).
- Lệnh số 58-LCT, ngày 22-11-1961, thưởng Huân chương Chiến công cho đội tự vệ Lò Vôi, đã nêu cao tinh thần cảnh giác, sẵn sàng chiến đấu.
- Lệnh số 59-LCT, ngày 23-11-1961, thưởng Huân chương Lao động cho Đoàn nghệ thuật nước Cộng hòa Indônêxia.
- Lệnh số 60-LCT, ngày 27-11-1961, thưởng Huân chương Lao động cho những đơn vị và cá nhân đạt nhiều thành tích trong phong trào thi đua thực hiện kế hoạch nhà nước 1958 - 1960.
- Lệnh số 61-LCT, ngày 28-11-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho một số gia đình có đông người tòng quân trong kháng chiến.
- Lệnh số 62-LCT, ngày 28-11-1961, thưởng Huân chương Lao động cho hai chuyên gia nước ngoài có nhiều công lao trong thời gian công tác ở Việt Nam.
- Lệnh số 63-LCT, ngày 28-11-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho những cán bộ, công nhân viên chức các cơ quan trung ương và địa phương có thành tích trong kháng chiến.
- Lệnh số 64-LCT, ngày 14-12-1961, thưởng Huân chương Lao động cho cán bộ và thủy thủ tàu Nam Hải (Trung Quốc), có nhiều thành tích trong thời gian công tác ở Việt Nam.

NĂM 1962

- Lệnh số 01-LCT, ngày 2-1-1962, thưởng Huân chương Lao động cho Đoàn nghệ sĩ Tiệp Khắc.
- Lệnh số 02-LCT, ngày 12-1-1962, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ, công nhân viên chức các cơ quan trung ương và địa phương.

- Lệnh số 03-LCT, ngày 13-1-1962, tặng danh hiệu Anh hùng Lao động cho Thiếu tá Yuri Alếchxâyêvích Gagarin (Liên Xô).
- Lệnh số 04-LCT, ngày 20-1-1962, tặng danh hiệu Anh hùng Lao động cho Thiếu tá Ghécman Xtêphanôvích Titốp (Liên Xô).
- Lệnh số 05-LCT, ngày 30-1-1962, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ, công nhân viên chức có thành tích trong kháng chiến.
- Lệnh số 06-LCT, ngày 30-1-1962, thưởng Huân chương Lao động cho các đơn vị thuộc ngành công nghiệp nặng, công nghiệp nhẹ và xây dựng cơ bản có thành tích trong năm 1961.
- Lệnh số 07-LCT, ngày 21-2-1962, thưởng Huân chương Lao động cho những đơn vị, cá nhân các ngành y tế, giáo dục, truyền thanh, công an, có thành tích trong năm 1960 và kế hoạch 3 năm (1958 - 1960).
- Lệnh số 08-LCT, ngày 21-2-1962, thưởng Huân chương Lao động cho những đơn vị thuộc ngành giao thông vận tải có thành tích thực hiện kế hoạch nhà nước năm 1961.
- Lệnh số 10-LCT, ngày 14-3-1962, thưởng Huân chương Lao động cho Đoàn xiếc quốc gia Mông Cổ.
- Lệnh số 11-LCT, ngày 29-3-1962, thưởng Huân chương Lao động cho Đoàn xiếc Liên Xô.
- Lệnh số 12-LCT, ngày 18-4-1962, công bố Pháp lệnh quy định cụ thể về tổ chức của Viện kiểm sát nhân dân tối cao.
- Lệnh số 13-LCT, ngày 21-4-1962, thưởng Huân chương Lao động cho các đơn vị và cá nhân thuộc các ngành giao thông vận tải, bưu điện, truyền thanh, thủy lợi và y tế đạt nhiều thành tích thực hiện kế hoạch 3 năm (1958 - 1960).
- Lệnh số 14-LCT, ngày 27-4-1962, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ, công nhân viên ở các cơ quan trung ương và địa phương có thành tích trong kháng chiến.
- Lệnh số 15-LCT, ngày 3-5-1962, tặng danh hiệu Anh hùng Lao động cho các chiến sĩ thi đua xuất sắc nhất của các ngành công nghiệp, nông nghiệp, thương nghiệp, văn hóa, giáo dục và y tế.

- Lệnh số 16-LCT, ngày 3-5-1962, thưởng Huân chương Lao động cho các anh hùng, chiến sĩ thi đua, đơn vị, tổ, đội lao động tiên tiến đạt thành tích xuất sắc trong phong trào thi đua yêu nước thực hiện kế hoạch nhà nước năm 1961.
- Lệnh số 17-LCT, ngày 3-5-1962, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ công nhân viên chức có thành tích trong kháng chiến.
- Lệnh số 19-LCT, ngày 24-5-1962, thưởng Huân chương Kháng chiến cho một số gia đình có đồng con tòng quân.
- Lệnh số 20-LCT, ngày 24-5-1962, thưởng Huân chương Chiến công cho một số đơn vị và cá nhân trong quân đội có thành tích trong huấn luyện và công tác 1958 - 1960.
- Lệnh số 21-LCT, ngày 24-5-1962, thưởng Huân chương Lao động cho hai chuyên gia Liên Xô có công dạy dỗ các học sinh Việt Nam tại Mátxcơva.
- Lệnh số 22-LCT, ngày 24-5-1962, thưởng Huân chương Lao động cho các tỉnh, các đơn vị, hợp tác xã trong Khu tự trị Thái - Mèo có thành tích trong phong trào thi đua yêu nước và sản xuất nông nghiệp năm 1961.
- Lệnh số 23-LCT, ngày 24-5-1962, thưởng Huân chương Lao động cho một chuyên gia Trung Quốc có công trong thời gian công tác ở Việt Nam.
- Lệnh số 24-LCT, ngày 24-5-1962, thưởng Huân chương Quân công và Huân chương Chiến công cho một số đơn vị và cá nhân có thành tích thực hiện nhiệm vụ đặc biệt.
- Lệnh số 35-LCT, ngày 15-8-1962, thưởng Huân chương Lao động cho một chuyên gia kiến trúc Trung Quốc có công trong thời gian công tác ở Việt Nam.
- Lệnh số 36-LCT, ngày 25-8-1962, thưởng Huân chương cho cán bộ, công nhân viên ở các cơ quan trung ương và địa phương có thành tích trong kháng chiến.
- Lệnh số 37-LCT, ngày 25-8-1962, thưởng Huân chương Kháng chiến cho các gia đình có đồng con tòng quân.

- Lệnh số 38-LCT, ngày 25-8-1962, thưởng Huân chương Chiến công cho các đơn vị, cán bộ và chiến sĩ có thành tích tiêu diệt biệt kích của Mỹ - Diệm xâm nhập khu vực sông Gianh (Quảng Bình), ngày 29-6-1962.
- Lệnh số 39-LCT, ngày 25-8-1962, thưởng Huân chương Chiến sĩ vẻ vang cho cán bộ, chiến sĩ quân đội và công an vũ trang có thành tích.
- Lệnh số 40-LCT, ngày 25-8-1962, thưởng Huân chương Lao động và Huân chương Chiến công cho các đơn vị và cá nhân có thành tích thực hiện kế hoạch nhà nước và xây dựng lực lượng vũ trang năm 1961.
- Lệnh số 41-LCT, ngày 25-8-1962, thưởng Huân chương Lao động cho một chuyên gia điện ảnh Liên Xô có công trong thời gian công tác ở Việt Nam.
- Lệnh số 42-LCT, ngày 25-8-1962, thưởng Huân chương Quân công và Huân chương Chiến công cho các đơn vị và cá nhân có thành tích hoàn thành nhiệm vụ đặc biệt.
- Lệnh số 43-LCT, ngày 1-9-1962, công bố quyết định đặc xá cho những phạm nhân đã cải tạo tốt.
- Lệnh số 44-LCT, ngày 8-9-1962, cử Đại sứ Việt Nam tại Lào.
- Lệnh số 45-LCT, ngày 23-10-1962, tặng danh hiệu Anh hùng Lao động cho hai nhà du hành vũ trụ Liên Xô.
- Lệnh số 46-LCT, ngày 31-10-1962, thưởng Huân chương Lao động cho Trưởng đoàn chuyên gia Trung Quốc giúp ta xây dựng Nhà máy hóa chất Việt Trì.
- Lệnh số 47-LCT, ngày 31-10-1962, thưởng Huân chương Lao động cho một chuyên gia Trung Quốc giúp ta xây dựng Nhà máy đóng tàu Hải Phòng.
- Lệnh số 48-LCT, ngày 31-10-1962, thưởng Huân chương Chiến công cho cán bộ, chiến sĩ có thành tích hoàn thành nhiệm vụ đặc biệt.

- Lệnh số 49-LCT, ngày 2-11-1962, thưởng Huân chương Lao động cho hai chuyên gia nghệ thuật Triều Tiên giúp ta xây dựng dàn nhạc giao hưởng và đội hợp xướng Nhà nước.
- Lệnh số 50-LCT, ngày 10-11-1962, ban hành Luật sửa đổi và bổ sung Luật nghĩa vụ quân sự.
- Lệnh số 51-LCT, ngày 10-11-1962, ban hành Luật tổ chức hội đồng nhân dân và ủy ban hành chính các cấp.
- Lệnh số 52-LCT, ngày 14-11-1962, thưởng Huân chương Lao động cho các đơn vị và cá nhân có thành tích trong phong trào thi đua yêu nước thực hiện kế hoạch nhà nước 1961.
- Lệnh số 53-LCT, ngày 24-11-1962, thưởng Huân chương Lao động cho một cán bộ Việt Nam có công trong kháng chiến và xây dựng đất nước.
- Lệnh số 54-LCT, ngày 25-11-1962, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ và công nhân, viên chức.
- Lệnh số 55-LCT, ngày 15-12-1962, thưởng Huân chương Chiến sĩ vẻ vang cho cán bộ, chiến sĩ có thành tích phục vụ trong quân đội.
- Lệnh số 56-LCT, ngày 19-12-1962, thưởng Huân chương Lao động cho Đoàn triển lãm công thương nghiệp Liên Xô.

NHỮNG BÀI TƯỜNG THUẬT TRÊN BÁO

NÓI CHUYỆN VỚI THANH NIÊN TRONG BUỔI TRỒNG CÂY TẠI VƯỜN HOA THANH NIÊN

Nếu mỗi cháu thanh niên một năm trồng 3 cây, chăm sóc cho thật tốt, thì 8 triệu thanh niên miền Bắc sẽ trồng được 24 triệu cây. Năm năm liền, các cháu sẽ trồng được 120 triệu cây. Hãy tính giá rẻ mỗi cây 3 đồng thôi, sau 5 năm sức lao động của các cháu bỏ ra sẽ thu hoạch được một số tiền rất lớn là 360 triệu đồng, có thể xây dựng được 8 nhà máy cơ khí loại khá. Nếu các cháu đem 120 triệu cây ấy trồng trên đường nối liền Hà Nội - Mátxcơva thì con đường từ chủ nghĩa xã hội lên chủ nghĩa cộng sản càng thêm xanh tươi.

Nói ngày 5-2-1961.

Theo tường thuật của báo *Nhân dân*,
số 515, ngày 6-2-1961.

NÓI CHUYỆN VỚI SINH VIÊN VÀ CÁN BỘ VIỆT NAM ĐANG HỌC TẬP VÀ CÔNG TÁC Ở MÁTXCƠVA

Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô là một đại hội có ý nghĩa vĩ đại: Đại hội của những người xây dựng chủ nghĩa cộng sản. Đại hội có ý nghĩa to lớn không những đối với Liên Xô mà còn có ý nghĩa to lớn đối với phe xã hội chủ nghĩa, đối với nhân dân lao động thế giới. Các cô, các chú, các cháu đã theo dõi công việc của Đại hội, Bác không cần nói nhiều, Bác chỉ nói một điều là trong Cương lĩnh của Đảng Cộng sản Liên Xô có một đoạn nói đại ý rằng: Muốn xây dựng chủ nghĩa cộng sản phải có những con người cộng sản chủ nghĩa, nghĩa là phải có những người có đạo đức cộng sản. Nước ta cũng áp dụng đúng tinh thần như thế: Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội phải có những con người xã hội chủ nghĩa, tức là phải có những người có đạo đức xã hội chủ nghĩa. Đạo đức xã hội chủ nghĩa không phải ở đâu cũng biểu hiện giống nhau. Ở nước ta, đạo đức xã hội chủ nghĩa là cần kiệm xây dựng nước nhà. Mọi người thi đua học tập theo cách xã hội chủ nghĩa, lao động theo xã hội chủ nghĩa, có đạo đức xã hội chủ nghĩa. Các cô, các chú, các cháu ở đây thì thi đua học tập để về nước phục vụ việc xây dựng nước nhà.

Nói ngày 29-10-1961.

Theo tường thuật của báo *Nhân dân*,
số 2781, ngày 2-11-1961.

NÓI CHUYỆN VỚI CÁC CHÁU LIÊN XÔ

Bác và Đoàn đại biểu Đảng Lao động Việt Nam rất vui mừng dự Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô. Đại hội rất vui. Đại hội đã thông qua những nghị quyết rất quan trọng. Nghị quyết thì dài và nhiều. Phải nghiên cứu lâu và kỹ. Những nghị quyết của Đại hội có tầm quan trọng rất lớn không những đối với Liên Xô mà còn đối với tất cả các nước trên thế giới. Trong Nghị quyết của Đại hội có nói: Các cháu sẽ sống dưới chế độ cộng sản chủ nghĩa. Người cộng sản phải có đạo đức cộng sản chủ nghĩa. Đạo đức cộng sản chủ nghĩa đối với các cháu không giống như đối với người lớn. Ví dụ như đối với người nông dân tập thể, thì là sản xuất cho nhiều, cho tốt. Đạo đức cộng sản chủ nghĩa đối với các cháu có phải thế không?

Công nhân phải sản xuất cho nhiều, cho tốt, cho rẻ. Thầy giáo thì dạy cho tốt, cho dễ hiểu. Đạo đức cộng sản chủ nghĩa đối với các cháu là chăm học, giúp người lớn, đoàn kết, có kỷ luật tốt...

Nói ngày 3-11-1961.

Theo tường thuật của báo *Nhân dân*,
số 2784, ngày 5-11-1961.

NÓI CHUYỆN TRONG CUỘC MÍT TINH CHÀO MỪNG ANH HÙNG PHI CÔNG VŨ TRỤ TITỐP ĐẾN THĂM HỒNG QUẢNG¹⁾

Chúng ta rất vui mừng trước những thành công to lớn của nhân dân Liên Xô. Nhân dân Liên Xô vừa giành được thắng lợi to lớn như vậy vì nhân dân Liên Xô đã trải qua hơn 40 năm nay xây dựng đất nước. Liên Xô lúc đầu cũng là một nước kinh tế chưa phát triển, nhưng vì trải qua nhiều năm gian khổ phấn đấu, tự lực cánh sinh, cần kiệm xây dựng đất nước, nhân dân Liên Xô đã vượt qua được nhiều khó khăn, xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội và hiện nay đang xây dựng chủ nghĩa cộng sản.

Nước ta nhất định cũng sẽ tiến lên chủ nghĩa cộng sản như Liên Xô, nhưng muốn tiến lên chủ nghĩa cộng sản, chúng ta phải xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Hiện nay nước ta là một nước kinh tế còn lạc hậu, lại tạm thời bị chia cắt làm hai miền, do đó còn gặp nhiều khó khăn. Vì vậy, trong việc xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhân dân ta phải ra sức tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm.

Trước đây, nhân dân Liên Xô phải thắt lưng buộc bụng trong 20 năm, nhưng lúc đó chỉ mới có một mình Liên Xô là nước đầu tiên xây dựng chủ nghĩa xã hội. Ngày nay ta có phe xã hội chủ

1) Nay thuộc tỉnh Quảng Ninh (BT).

nghĩa hùng mạnh; trong việc xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhân dân ta lại được nhân dân Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em khác, hết lòng giúp đỡ. Do đó, chúng ta sẽ giảm được nhiều khó khăn, và hoàn thành sớm hơn việc xây dựng chủ nghĩa xã hội. Đồng chí Titốp đến thăm Việt Nam đã mang đến tình đoàn kết anh em ruột thịt và mang đến cho chúng ta một không khí chiến thắng để quyết tâm hoàn thành vượt mức kế hoạch nhà nước.

Vì vậy, cán bộ, công nhân và nhân dân khu mỏ cần phải tích cực thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, quyết tâm hoàn thành thắng lợi kế hoạch nhà nước năm 1962. Nếu đơn vị nào, xí nghiệp nào, tổ nào hoàn thành vượt mức kế hoạch thì Bác sẽ đề nghị với đồng chí Titốp tặng cho danh hiệu “Titốp”.

Nói ngày 22-1-1962.

Theo tường thuật của báo *Nhân dân*,

số 2863, ngày 23-1-1962.

NÓI CHUYỆN VỚI THANH NIÊN THỦ ĐÔ TRONG BUỔI HỌP MẶT LIÊN HOAN CHÀO MỪNG ANH HÙNG PHI CÔNG VŨ TRỤ TITỐP

Hiện nay ở Liên Xô có phong trào thi đua xây dựng chủ nghĩa cộng sản mà đại đa số cũng là thanh niên tham gia. Như đồng chí Titốp nói, khi nào Đảng nói cần, thanh niên trả lời có. Đảng nói phải chinh phục vũ trụ, phải bay lên trời, thanh niên trả lời có và bay lên trời. Ở Việt Nam ta, các cháu cũng có khẩu hiệu: *Đâu cần thanh niên có, đâu khó thanh niên làm*. Trong các xí nghiệp, công trường, nông trường, trường học..., thanh niên ta có xung phong, có làm đầu tàu, có thành tích đáng kể. Nhưng chưa đủ, còn phải xung phong nữa. Đồng chí Titốp đến đây thăm các cháu, chẳng những đem tình đoàn kết của thanh niên và nhân dân Liên Xô đến cho thanh niên ta mà đồng thời cũng mang đến đây chí khí phấn đấu để hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch 20 năm xây dựng chủ nghĩa cộng sản ở Liên Xô. Ở Việt Nam ta, Đảng, Chính phủ và Bác yêu cầu các cháu, bất kỳ làm việc gì, ở đâu, đều phải làm sao xây dựng chủ nghĩa xã hội thành công. Các cháu phải ra sức hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch 5 năm của nước ta.

Muốn làm được như thế, các cháu thanh niên ta phải học tinh thần dũng cảm, chí khí kiên quyết của thanh niên Liên Xô, học

tinh thần dũng cảm, chí khí kiên quyết và tinh thần khiêm tốn của các đồng chí Titốp và Gagarin.

Các cháu có làm được không?

Nói ngày 23-1-1962.

Theo tường thuật của báo *Nhân dân*,
số 2864, ngày 24-1-1962.

NÓI CHUYỆN VỚI NHÂN DÂN, CÁN BỘ KHI ĐI THĂM TÌNH HÌNH PHÒNG, CHỐNG LỤT BÃO TẠI HÀ ĐÔNG, SƠN TÂY VÀ HÀ NỘI

Năm nay, nhiều nơi như ở Ấn Độ, Nhật Bản, v.v. bị lụt to, gây thiệt hại lớn. Ở ta, tuy chưa lụt, nhưng cán bộ và đồng bào các địa phương không được chủ quan, mà phải ra sức chuẩn bị, sẵn sàng chống lụt, bão có thể xảy ra. Đi đôi với việc đẩy mạnh sản xuất vụ mùa, các địa phương cần tăng cường việc kiểm tra đê, kè, cống, nơi nào bị sạt, lở, rò rỉ, phải đắp lại cho thật vững chắc, phải chuẩn bị đầy đủ dụng cụ, vật liệu và lực lượng hộ đê chống lụt. Thanh niên và dân quân phải làm nòng cốt trong các đội xung kích và đi đầu trong việc chuẩn bị phòng và chống lụt, bão. Các địa phương có đê cần tổ chức thực tập chống lụt. Ở các điểm canh đê, ngày đêm phải có người gác, và khi có báo động, phải loan báo ngay cho mọi người biết để sẵn sàng đối phó.

Trước kia, tỉnh nào biết tỉnh ấy, bây giờ phải lo chung. Cán bộ và đồng bào các tỉnh gần nhau phải phối hợp chặt chẽ, tích cực giúp đỡ nhau chuẩn bị phòng và chống lụt, bão. Cán bộ phải đi xuống cơ sở cùng với đồng bào bàn kế hoạch và thực hiện kế hoạch chuẩn bị phòng và chống lụt, bão cho tốt.

Nói ngày 17-7-1962.

Theo tường thuật của báo *Nhân dân*,
số 3039, ngày 20-7-1962.

**CHÚ THÍCH
VÀ BẢN CHỈ DẪN TÊN NGƯỜI**

CHÚ THÍCH

1. *Chiến tranh thế giới thứ nhất (1914 - 1918)*: Bắt đầu bùng nổ ở châu Âu từ tháng 8-1914, cuộc chiến tranh này nhanh chóng lan rộng khắp thế giới, lôi cuốn nhiều nước đế quốc và cả các nước thuộc địa và phụ thuộc tham gia. Thực chất đây là một cuộc xung đột ác liệt giữa các nước đế quốc lớn để giành giật quyền lợi, chia lại thị trường thế giới. Để che đậy ý đồ xấu xa đó và lừa bịp nhân dân các nước tư bản cũng như các nước thuộc địa, bọn đế quốc đã gọi cuộc chiến tranh đó là “vì nhân đạo”, “vì công lý”. Chiến tranh thế giới thứ nhất kết thúc vào tháng 11-1918.

Cuộc chiến tranh này lôi kéo nhiều nước tham gia nhưng không giải quyết được mâu thuẫn giữa các nước đế quốc mà còn để lại cho châu Âu nhiều hậu quả chính trị, kinh tế và nhiều nguy cơ tiềm ẩn. Tr.5.

2. *Chiến tranh thế giới thứ hai (1939 - 1945)*: Là cuộc chiến tranh do phát xít Đức, Ý, Nhật gây ra với âm mưu chia lại thị trường thế giới và tiêu diệt nước Nga Xôviết. Do tính chất của cuộc chiến tranh và âm mưu của các thế lực phát xít, cuộc chiến tranh nổ ra ở từng vùng và có tính chất khác nhau: lúc đầu mang tính chất chiến tranh đế quốc, sau đó trở thành chiến tranh chống phát xít của phe Đồng minh (Liên Xô, Anh, Pháp, Mỹ,...) chống phe Trục phát xít (Đức, Ý, Nhật).

Với quy mô và sự ác liệt của nó, Chiến tranh thế giới thứ hai đã cuốn hút 72 nước với 1.700 triệu người vào vòng chiến. Tổng số quân tham chiến là 110 triệu người. Gần 55 triệu người bị chết và một khối lượng của cải vật chất khổng lồ bị chiến tranh tiêu hủy.

Kết thúc cuộc chiến tranh, thắng lợi thuộc về lực lượng các nước Đồng minh như Liên Xô, Mỹ, Anh, v.v., trong đó Liên Xô đóng vai trò

quyết định. Các lực lượng phát xít đã bị tiêu diệt. Liên Xô không những đã giành thắng lợi vẻ vang trong cuộc chiến tranh giữ nước vĩ đại (1941 - 1945) mà còn trực tiếp giải phóng nhiều nước châu Âu khỏi tai họa phát xít. Thắng lợi ấy tạo điều kiện cho nhiều nước châu Á giành được thành công trong sự nghiệp giải phóng dân tộc. Tr.5.

3. *Kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961 - 1965)*: Hay còn gọi là Kế hoạch 5 năm lần thứ nhất phát triển kinh tế quốc dân (1961 - 1965), là kế hoạch phát triển trung hạn thứ hai của nước ta (kế hoạch trung hạn lần thứ nhất là kế hoạch 3 năm 1958 - 1960). Nhiệm vụ cơ bản của kế hoạch nhà nước 5 năm 1961 - 1965 là: Phấn đấu xây dựng bước đầu cơ sở vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội, thực hiện một bước công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa và hoàn thành công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa, tiếp tục đưa miền Bắc tiến nhanh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội. Tr.20.

4. *Tết trồng cây*: Ngày 28-11-1959, Chủ tịch Hồ Chí Minh, với bút danh Trần Lực đã viết bài đăng trên báo *Nhân dân* với nhan đề *Tết trồng cây*. Người đã phân tích ý nghĩa và lợi ích thiết thực của việc trồng cây đối với đất nước, gia đình và mỗi người dân. Cuối năm 1959, Người kêu gọi toàn dân hưởng ứng một tháng trồng cây (từ ngày 6-1 đến ngày 6-2-1960) gọi là “Tết trồng cây”. Người khuyên nhân dân cần duy trì bền bỉ “Tết trồng cây”.

Hưởng ứng lời kêu gọi của Người, toàn dân ta đã thực hiện “Tết trồng cây” đầu tiên trong dịp Tết Nguyên đán Canh Tý (1960). Từ đó tới nay, mỗi khi mùa xuân đến, nhân dân ta lại tổ chức “Tết trồng cây” theo lời Bác.

“Tết trồng cây” đã trở thành một tập quán tốt đẹp của nhân dân ta trong những dịp vui Tết đón xuân. Tr.22.

5. *Hội nghị lần thứ ba của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khoá III)*: Họp từ ngày 28-12-1960 đến ngày 6-1-1961, tại Hà Nội. Hội nghị đã kiểm điểm việc thực hiện kế hoạch 3 năm cải tạo xã hội chủ nghĩa và xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc (1958 - 1960), thảo luận và quyết định những nhiệm vụ, chỉ tiêu của kế hoạch nhà nước năm 1961.

Hội nghị nhấn mạnh: Nhiệm vụ chủ yếu của kế hoạch nhà nước trong năm 1961 là cần tập trung thực hiện tốt mối quan hệ giữa cải tạo xã hội chủ nghĩa và xây dựng chủ nghĩa xã hội, giữa công nghiệp và nông nghiệp, giữa phát triển kinh tế và phát triển văn hóa, khoa học - kỹ thuật; tiến lên chủ nghĩa xã hội. Tr.24.

6. *Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ III của Đảng Lao động Việt Nam:* Hội từ ngày 5 đến ngày 10-9-1960, tại Hà Nội. Dự Đại hội có 525 đại biểu chính thức và 51 đại biểu dự khuyết, thay mặt cho hơn 50 vạn đảng viên trong toàn Đảng. Nhiều đoàn đại biểu các đảng anh em theo lời mời của Đảng ta đã tới dự Đại hội.

Đại hội đã kiểm điểm việc thực hiện đường lối cách mạng Việt Nam được đề ra tại Đại hội II (1951), kiểm điểm công tác xây dựng Đảng và công tác lãnh đạo nhân dân thực hiện kế hoạch 3 năm cải tạo xã hội chủ nghĩa và xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc (1958 - 1960). Đại hội đã vạch ra đường lối cách mạng trong giai đoạn mới - giai đoạn tiến hành cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc, đẩy mạnh cách mạng dân tộc dân chủ ở miền Nam, tiến tới thống nhất nước nhà.

Đại hội cũng đề ra những nhiệm vụ cơ bản của kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961 - 1965), những vấn đề tổ chức xây dựng Đảng và thông qua Điều lệ Đảng (sửa đổi).

Đại hội đã bầu Ban Chấp hành Trung ương khóa III gồm 47 ủy viên chính thức và 31 ủy viên dự khuyết.

Tại Đại hội này, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đọc diễn văn khai mạc và Người được bầu lại làm Chủ tịch Đảng; đồng chí Lê Duẩn được bầu làm Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương Đảng. Tr.24.

8. *Tuyên bố của Hội nghị 81 đảng ở Mátxcơva:* Hội nghị 81 đảng diễn ra vào tháng 11-1960, ở Mátxcơva. Đây là hội nghị lớn nhất của phong trào cộng sản quốc tế cho tới nay. Hội nghị diễn ra sau Hội nghị 64 đảng (1957) đúng ba năm. Hội nghị diễn ra trong bối cảnh phong trào xã hội chủ nghĩa phát triển mạnh mẽ, hệ thống xã hội chủ nghĩa mở rộng sang cả Tây bán cầu. Phong trào giải phóng dân tộc phát triển như vũ bão trên thế giới. Các lực lượng đế quốc tăng cường tấn công vào cách mạng, thực

hiện “diễn biến hòa bình”, bao vây, khiêu khích, xâm lược các nước xã hội chủ nghĩa và thực hiện chủ nghĩa thực dân mới ở khu vực Á - Phi - Mỹ Latinh. Các lực lượng phản động ở nhiều nước đã mở cuộc tấn công vào các đảng cộng sản. Phong trào cộng sản quốc tế xuất hiện những tư tưởng rất nguy hại: cơ hội, xét lại, giáo điều, biệt phái.

Hội nghị đã ra tuyên bố trên cơ sở kế thừa những nội dung cơ bản của bản Tuyên bố của Hội nghị 64 đảng năm 1957 và đã phát triển, bổ sung thêm nhiều luận điểm quan trọng. Hội nghị đã phân tích tình hình quốc tế và những vấn đề cơ bản của thế giới, đưa ra khái niệm “thời đại hiện nay”, xác định nhiệm vụ hàng đầu của các đảng cộng sản và công nhân là bảo vệ và củng cố hòa bình, ngăn chặn bọn đế quốc hiếu chiến phát động cuộc chiến tranh thế giới mới, tăng cường đoàn kết phong trào cộng sản đấu tranh cho hòa bình, dân chủ và chủ nghĩa xã hội.

Chủ tịch Hồ Chí Minh dẫn đầu đoàn đại biểu Đảng ta dự Hội nghị và có đóng góp quan trọng vào sự thành công của Hội nghị. Người thay mặt đoàn đại biểu Đảng ta ký vào bản Tuyên bố chung của Hội nghị. Tr.24.

7. *Đại hội Công đoàn toàn quốc lần thứ II*: Họp từ ngày 23 đến ngày 27-2-1961, tại Hà Nội. Tham dự Đại hội có 752 đại biểu thay mặt cho tổ chức công đoàn cơ sở các cấp. Đoàn đại biểu Liên hiệp Công đoàn thế giới và nhiều đoàn đại biểu công đoàn các nước anh em cũng đã tham dự Đại hội.

Đại hội đã tổng kết tình hình công tác công đoàn trong thời gian 1950 - 1961 và rút ra những bài học kinh nghiệm lớn trong công tác công đoàn. Căn cứ vào chủ trương, đường lối của Đảng, Đại hội đã xác định vai trò và chức năng của công đoàn trong giai đoạn cách mạng mới nhằm đẩy mạnh các mặt hoạt động của công đoàn, bảo đảm hoàn thành thắng lợi những nhiệm vụ mới. Nghị quyết được Đại hội thông qua đã chỉ rõ nhiệm vụ quan trọng của công đoàn trong giai đoạn mới là: “Tập trung lực lượng thực hiện nhiệm vụ trung tâm công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa, xây dựng miền Bắc làm cơ sở đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà”.

Đại hội đã thông qua Điều lệ mới và bầu Ban Chấp hành mới của Tổng Công đoàn gồm 55 ủy viên chính thức và 10 ủy viên dự khuyết.

Đại hội cũng đã nhất trí tán thành việc đổi tên Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam thành Tổng Công đoàn Việt Nam. Tr.51

9. *Liên hiệp Công đoàn thế giới (WFTU)*: Tổ chức công đoàn quốc tế, được thành lập ngày 3-10-1945 tại Đại hội lần thứ I các công đoàn thế giới, họp ở Pari (Pháp). Điều lệ của Liên hiệp Công đoàn thế giới ghi rõ mục đích của tổ chức này là: Nhằm hướng đến việc xác lập trật tự thế giới, trong đó loại bỏ bất bình đẳng về xã hội và bất kỳ hình thức nào bóc lột con người. Liên hiệp Công đoàn thế giới đã kiên trì đấu tranh để thống nhất hành động của các công đoàn trong cuộc đấu tranh vì quyền sống của người lao động, vì tự do cho các dân tộc, vì hòa bình và tiến bộ xã hội. Liên hiệp Công đoàn thế giới đã lập quỹ đoàn kết quốc tế ủng hộ và giúp đỡ những người lao động khi bãi công, thiên tai...

Các cơ quan của Liên hiệp Công đoàn thế giới gồm có: Đại hội các công đoàn thế giới - cơ quan cao nhất được triệu tập bốn năm một lần; Đại hội đồng - cơ quan lãnh đạo thường trực giữa các kỳ đại hội và Ban Thư ký.

Liên hiệp Công đoàn thế giới đã tham gia hoạt động trong một số tổ chức của Liên hợp quốc như: Tổ chức Lao động quốc tế (ILO), Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa (UNESCO), Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp (FAO)...

Trụ sở của Liên hiệp Công đoàn thế giới đặt ở Praha (Cộng hòa Séc). Tổng Công đoàn Việt Nam là thành viên của Liên hiệp Công đoàn thế giới từ năm 1969. Tr.51.

10. *Phong trào thi đua yêu nước*: Để thúc đẩy sự nghiệp kháng chiến kiến quốc, theo sáng kiến của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ngày 27-3-1948, Ban Thường vụ Trung ương Đảng đã ra Chỉ thị phát động phong trào “Thi đua ái quốc”, nhằm động viên toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ra sức thi đua tăng gia sản xuất, giết giặc lập công và thực hiện đời sống mới. Chỉ thị vạch rõ: “Mục đích thi đua ái quốc là làm sao cho kháng chiến mau thắng lợi, kiến thiết chóng thành công”.

Để động viên và chỉ đạo phong trào, ngày 11-6-1948, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ra *Lời kêu gọi thi đua ái quốc* chỉ rõ mục đích của thi đua là nhằm: “Diệt giặc đói, diệt giặc dốt, diệt giặc ngoại xâm”.

Thực hiện Chỉ thị của Ban Thường vụ Trung ương Đảng và hưởng ứng Lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh, một phong trào thi đua yêu nước sôi nổi, rộng khắp đã được phát động trong cả nước. Từ cuộc vận động đầu tiên (1948), phong trào thi đua yêu nước được duy trì và phát triển với quy mô rộng lớn và nội dung ngày càng phong phú. Tr.53.

11. *Đại hội phụ nữ toàn quốc lần thứ III*: Họp từ ngày 8 đến ngày 13-3-1961, tại Hà Nội. Tham dự Đại hội có hơn 420 đại biểu chính thức gồm đủ các thành phần dân tộc, tôn giáo và các địa phương. Đoàn đại biểu Liên đoàn Phụ nữ dân chủ quốc tế, nhiều đoàn đại biểu các nước anh em và quốc tế đã tới dự Đại hội.

Đại hội đã kiểm điểm công tác của phong trào phụ nữ từ Đại hội lần thứ II (1955) đến năm 1961. Đại hội cũng đã quyết định những nhiệm vụ của phụ nữ trong giai đoạn cách mạng mới và chỉ rõ trách nhiệm và vinh dự của phụ nữ nước ta là xây dựng chủ nghĩa xã hội, đấu tranh thống nhất nước nhà và bảo vệ hòa bình thế giới.

Đại hội đã thông qua Điều lệ sửa đổi của Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam và bầu Ban Chấp hành mới của Hội gồm 67 ủy viên. Tr.58

12. *Xây dựng những con người của chủ nghĩa xã hội*: Nhằm làm cho tư tưởng của cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân tiến kịp với yêu cầu của cách mạng trong giai đoạn mới và trở thành lực lượng vật chất mạnh mẽ bảo đảm thực hiện thắng lợi Nghị quyết của Đại hội lần thứ III của Đảng, Bộ Chính trị quyết định mở cuộc sinh hoạt chính trị sâu rộng trong toàn Đảng, toàn dân và toàn quân.

Để chuẩn bị cho đợt sinh hoạt chính trị này đạt kết quả tốt, từ ngày 13 đến ngày 21-3-1961, Ban Bí thư Trung ương Đảng đã triệu tập Hội nghị bồi dưỡng cán bộ lãnh đạo các cấp toàn miền Bắc, họp tại Hà Nội. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đến nói chuyện với Hội nghị về nhiệm vụ xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta. Những quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về xây dựng con người xã hội chủ nghĩa trong bài nói này đặt cơ sở

lý luận cho công cuộc xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa Việt Nam, một trong những mục tiêu cơ bản và điều kiện của công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta. Tr.65.

13. *Đại hội Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam lần thứ III*: Họp từ ngày 22 đến ngày 25-3-1961, tại Hà Nội. Tham dự Đại hội có 677 đại biểu đại diện các dân tộc, tôn giáo và các địa phương. Đoàn đại biểu Liên đoàn Thanh niên dân chủ thế giới, nhiều đoàn đại biểu thanh niên các nước anh em và quốc tế đã tới dự Đại hội.

Đại hội đã kiểm điểm công tác của Đoàn từ Đại hội lần thứ II (1956) đến năm 1961; thảo luận và quyết định phương hướng, nhiệm vụ của Đoàn nhằm giúp thanh niên phấn đấu hoàn thành nhiệm vụ xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất nước nhà. Đại hội đã quyết định phát động trong thanh niên phong trào thi đua những người tình nguyện vượt mức kế hoạch nhà nước 5 năm lần thứ nhất (1961 - 1965).

Đại hội đã thông qua Điều lệ sửa đổi của Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam, bầu Ban Chấp hành Trung ương mới gồm 63 ủy viên chính thức và 8 ủy viên dự khuyết. Đại hội đã ra Nghị quyết về việc lấy ngày 26-3 hằng năm làm ngày kỷ niệm thành lập Đoàn. Tr.88.

14. *Hội Thanh niên Cách mạng đồng chí*: Túc tổ chức Việt Nam Thanh niên Cách mạng đồng chí Hội hay Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên. Cuối năm 1924, sau một thời gian hoạt động cách mạng ở nước ngoài, Nguyễn Ái Quốc đến Quảng Châu (Trung Quốc) để xúc tiến việc chuẩn bị thành lập Đảng. Tháng 6-1925, tại đây, Người đã sáng lập Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên - một tổ chức tiền thân của Đảng ta. Hội có *Chính cương, Chương trình hoạt động và Điều lệ tóm tắt*. Cơ quan tuyên truyền của Hội là tuần báo *Thanh niên*. Tại Quảng Châu, Tổng bộ Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên đã mở các lớp huấn luyện chính trị. Nguyễn Ái Quốc là người trực tiếp phụ trách tổ chức và huấn luyện các lớp học này.

Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên là một tổ chức cách mạng đầu tiên ở nước ta theo xu hướng chủ nghĩa cộng sản khoa học. Hội đã đi vào quần chúng, vận động công nhân, nông dân theo quan điểm, tư tưởng của chủ nghĩa Mác - Lênin.

Được sự giáo dục của Nguyễn Ái Quốc về chủ nghĩa Mác - Lênin, về đường lối và phương pháp cách mạng, về đạo đức cách mạng, được rèn luyện trong phong trào đấu tranh của quần chúng, rất nhiều cán bộ của Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên sau này đã trở thành những người cộng sản chân chính và là nòng cốt của Đảng ta.

Là tổ chức tiền thân của Đảng Cộng sản Việt Nam, Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên đã làm tròn sứ mệnh lịch sử của mình là người chuẩn bị về chính trị, tư tưởng và tổ chức cho một đảng cộng sản chân chính ra đời ở Việt Nam. Tr.88.

15. *Cách mạng Tháng Mười Nga*: Cuộc cách mạng vô sản thắng lợi đầu tiên trên thế giới. Ngày 7-11-1917 (tức ngày 25-10 theo lịch Nga), dưới sự lãnh đạo của Đảng Bôn-sê-vích Nga, đứng đầu là V.I. Lênin, giai cấp công nhân và nhân dân lao động Nga đã vùng dậy lật đổ chính quyền của giai cấp tư sản, thành lập chính quyền Xôviết do V.I. Lênin đứng đầu. Cách mạng Tháng Mười đã đập tan bộ máy thống trị của các giai cấp bóc lột, lập nên Nhà nước kiểu mới - chính quyền Xôviết, một hình thức của chuyên chính vô sản.

Cách mạng Tháng Mười thắng lợi mở đầu một thời đại mới, đã thức tỉnh giai cấp công nhân và toàn thể nhân dân các dân tộc bị áp bức, soi sáng con đường cho các dân tộc bị nô dịch đi tới cách mạng giải phóng và tiến lên chủ nghĩa xã hội. Cách mạng Tháng Mười Nga đã có ảnh hưởng to lớn đến sự chuyển biến tư tưởng và lập trường chính trị của Nguyễn Ái Quốc. Người đã sớm khẳng định được con đường cách mạng giải phóng cho các dân tộc bị áp bức là đi theo Cách mạng Tháng Mười. Tr.92.

16. *Hội đồng Đoàn kết nhân dân Á - Phi*: Tức Tổ chức Đoàn kết nhân dân Á - Phi; là tổ chức xã hội của nhân dân các nước châu Á, châu Phi. Tổ chức này có tiền thân là Hội nghị đại biểu chính phủ của các nước họp ở Băngđung (Indônêxia) năm 1955; được thành lập chính thức tại Đại hội đoàn kết nhân dân Á - Phi lần thứ I (1957) ở Cairô (Ai Cập) với tên gọi là Ủy ban Đoàn kết các nước Á - Phi; đến Đại hội II (1960) tại Cônakry (Ghinê), đổi tên là Tổ chức Đoàn kết nhân dân Á - Phi (AAPSO). Việt Nam là một trong những thành viên sáng lập ra AAPSO. Mục đích cơ

bản của tổ chức này là phối hợp và thống nhất nhân dân Á - Phi chống chủ nghĩa đế quốc, chống chủ nghĩa thực dân cũ và mới, chủ nghĩa phân biệt chủng tộc, bảo đảm sự phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội của các nước thành viên. Trụ sở của AAPSO đóng ở Cairô (Ai Cập).

Trong thời kỳ nhân dân Việt Nam chống Mỹ, cứu nước, AAPSO đã tổ chức nhiều hội nghị quốc tế, nhiều đợt tuyên truyền, quyên góp ủng hộ nhân dân ta, ra nhiều tuyên bố ủng hộ mạnh mẽ cuộc đấu tranh chống Mỹ, cứu nước của nhân dân Việt Nam. Sau khi Việt Nam giành thắng lợi hoàn toàn, thống nhất đất nước (1975), AAPSO tiếp tục ủng hộ sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước của nhân dân ta.

Là một thành viên sáng lập AAPSO, năm 1957, Việt Nam có tổ chức Ủy ban Đoàn kết nhân dân Á - Phi của Việt Nam (tiền thân là Ủy ban Đoàn kết châu Á). Tháng 8-1994, được chính thức đổi thành Ủy ban Việt Nam đoàn kết và hợp tác Á - Phi - Mỹ Latinh, gọi tắt là Ủy ban Á - Phi Việt Nam. Tr.109

17. *Đại hội đại biểu Mặt trận Tổ quốc Việt Nam lần thứ II*: Bước vào thời kỳ chống chiến lược “Chiến tranh đặc biệt” của Mỹ - ngụy ở miền Nam, để động viên nhân dân miền Bắc hoàn thành vai trò quyết định của cách mạng xã hội chủ nghĩa với sự nghiệp đấu tranh thống nhất, tháng 4-1961, Đại hội đại biểu Mặt trận Tổ quốc Việt Nam lần thứ II đã khai mạc tại Hà Nội.

Đại hội đã xác định rõ nhiệm vụ của Mặt trận thời kỳ mới này như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã phát biểu tại Đại hội: Thời kỳ mới “đặt ra cho Mặt trận Tổ quốc những nhiệm vụ rất quan trọng: *Đối nội*, thì Mặt trận phải ra sức động viên các tầng lớp nhân dân, các đoàn thể, các tôn giáo, các dân tộc, các nhân sĩ tiến bộ - đã đoàn kết phải đoàn kết hơn nữa, cùng nhau đẩy mạnh phong trào “Thi đua yêu nước”, tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, làm cho công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc chúng ta tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc, làm nền tảng vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà... *Đối ngoại*, thì tăng cường đoàn kết với các nước trong phe ta và góp phần giữ gìn hòa bình ở Đông Dương, Đông Nam Á và thế giới”.

Sau Đại hội, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã đoàn kết chặt chẽ toàn dân ra sức khắc phục khó khăn, đẩy mạnh các phong trào thi đua xã hội chủ nghĩa và đã giành được những thắng lợi to lớn đưa kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961 - 1965) hoàn thành trước thời hạn, chi viện đắc lực cho cách mạng miền Nam đánh thắng hoàn toàn chiến lược “Chiến tranh đặc biệt” của Mỹ - ngụy. Tr.116.

18. *Mặt trận Tổ quốc Việt Nam*: Được thành lập tại Đại hội Mặt trận dân tộc thống nhất toàn quốc, họp từ ngày 5-9 đến ngày 10-9-1955 tại Hà Nội. Đây là Mặt trận dân tộc thống nhất kế tục sự nghiệp đoàn kết toàn dân của Mặt trận Liên - Việt.

Tham gia Mặt trận gồm đông đảo các tầng lớp, giai cấp, dân tộc, tôn giáo..., nòng cốt là liên minh công nông và do Đảng ta lãnh đạo.

Mặt trận hoạt động theo nguyên tắc tập trung dân chủ và có cơ cấu tổ chức theo hệ thống dọc từ Trung ương (Đoàn Chủ tịch Ủy ban Trung ương) đến địa phương (Ủy ban Mặt trận Tổ quốc tỉnh, huyện, xã).

Quan hệ giữa các tổ chức trong Mặt trận dựa trên nguyên tắc thảo luận dân chủ đi đến thống nhất hành động; thân ái hợp tác, giúp đỡ nhau cùng tiến bộ, tôn trọng tính độc lập của mỗi tổ chức.

Năm 1976, Đại hội Mặt trận dân tộc thống nhất toàn quốc đã hợp nhất Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam và Liên minh các lực lượng dân tộc, dân chủ và hòa bình Việt Nam thành *Mặt trận Tổ quốc Việt Nam*, lãnh sứ mệnh đoàn kết toàn dân, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, tiến hành cách mạng xã hội chủ nghĩa và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa. Tr.116.

19. *Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam*: Tổ chức Mặt trận thống nhất của nhân dân miền Nam trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ, cứu nước.

Mặt trận được thành lập ngày 20-12-1960 theo tinh thần Nghị quyết Hội nghị lần thứ 15 Ban Chấp hành Trung ương (1959) và do Đảng ta - trực tiếp là Đảng bộ miền Nam lãnh đạo.

Tham gia Mặt trận bao gồm đông đảo các giai cấp, tầng lớp, dân tộc, tôn giáo, đảng phái yêu nước không phân biệt xu hướng chính trị và thống nhất ở mục tiêu đấu tranh đánh đổ ách thống trị thực dân mới của đế quốc Mỹ và tay sai; xây dựng một miền Nam Việt Nam độc lập, dân chủ, trung lập, tiến tới hòa bình, thống nhất Tổ quốc. Đó cũng là nội dung cơ bản trong Tuyên ngôn và Chương trình hành động 10 điểm được công bố ngay trong những ngày đầu Mặt trận mới thành lập.

Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam là tổ chức đoàn kết, thống nhất các lực lượng yêu nước miền Nam đấu tranh chống đế quốc Mỹ xâm lược và bè lũ tay sai bán nước trong thời kỳ 1960 - 1975. Năm 1976, Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam đã hợp nhất với Mặt trận Tổ quốc Việt Nam. Tr.119.

20. *Đại hội hợp nhất Việt Minh - Liên Việt*: Hợp từ ngày 3 đến 7-3-1951 tại Việt Bắc. Đại hội đã thông qua Nghị quyết thống nhất hai tổ chức Việt Nam độc lập đồng minh (Việt Minh) và Hội Liên hiệp quốc dân Việt Nam (Liên Việt) thành Mặt trận Liên - Việt nhằm củng cố và mở rộng khối đại đoàn kết toàn dân, đáp ứng yêu cầu mới của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp đang bước vào thời kỳ quyết liệt.

Thành viên của Mặt trận gồm có Đảng Lao động Việt Nam, các đoàn thể, tôn giáo và các đảng phái yêu nước, đoàn kết đấu tranh cho mục đích chung là tiêu diệt thực dân Pháp, đánh bại can thiệp Mỹ, đưa sự nghiệp kháng chiến, kiến quốc đến thắng lợi.

Đại hội đã thông qua Chính cương, Điều lệ và Tuyên ngôn của Mặt trận dựa trên nguyên tắc bảo đảm đoàn kết rộng rãi, thực hiện dân chủ, tôn trọng tính độc lập của các đoàn thể, dùng phê bình và tự phê bình để giúp đỡ lẫn nhau. Đại hội nhất trí tán thành việc xây dựng và bảo vệ khối đoàn kết ba dân tộc Việt Nam, Lào, Campuchia để chống kẻ thù chung là thực dân Pháp và can thiệp Mỹ.

Đại hội đã bầu đồng chí Hồ Chí Minh là Chủ tịch danh dự Mặt trận Liên - Việt. Tr.119.

21. *Quế Lâm phong cảnh*: Là bài thơ vịnh cảnh của Chủ tịch Hồ Chí Minh viết năm 1961. Ngày 16-5-1961, Người đi máy bay từ Hà Nội đến

Quế Lâm. Quế Lâm là nơi sơn kỳ thủy tú, phong cảnh hữu tình nổi tiếng ở tỉnh Quảng Tây (Trung Quốc), từng có câu cổ ngữ “Quế Lâm phong cảnh giáp thiên hạ”, nghĩa là phong cảnh Quế Lâm đứng bậc nhất thế giới. Đây là nơi Người từng hoạt động trong thời kỳ kháng Nhật. Trên máy bay, Chủ tịch Hồ Chí Minh kể lại với Đại sứ Trung Quốc Hà Vĩ cùng đi, về tình hình sinh hoạt của Người năm 1940 ở Biện sự xứ của Bát lộ quân ở Quế Lâm. Người xúc động nói: “Thế mà đã hơn hai mươi năm rồi. Quế Lâm hẳn đã thay đổi tươi đẹp hơn trước nhiều!”.

Người đề bài thơ Quế Lâm này bằng bút lông trên giấy tuyên chỉ, ký tên và ghi ngày tháng (16-5-1961) rồi đưa tặng Dung Hồ phạn điểm (khách sạn Dung Hồ) là nơi Người nghỉ lại.

Đầu đề do biên tập đặt, lấy theo bốn chữ đầu của bài thơ. Tr.135.

22. *Thái Hồ*: Hồ nước lớn thuộc địa phận hai tỉnh Giang Tô và Chiết Giang của Trung Quốc, còn có các tên gọi khác như: Chấn Trạch, Cự Khu, Lạp Trạch, Ngũ Hồ, là ranh giới hai nước Ngô, Việt thời Xuân Thu. Diện tích mặt hồ rất rộng, có thuyết nói đến ba vạn sáu ngàn mẫu. Trong lòng hồ có hơn mười hòn đảo lớn nhỏ, nổi tiếng nhất là ba hòn: Động Đình Đông, Động Đình Tây và Mã Tích (dấu chân ngựa). Phong cảnh tươi đẹp, sơn kỳ thủy tú, tục gọi là “động thiên phúc địa” (tức rung trời chuyển đất). Nước hồ dâng lên về phía đông thành các con sông Lưu Hà, Hoàng Phố, Ngô Tùng đổ vào Trường Giang. Quanh hồ đất đai màu mỡ, là khu vực giàu có của hai tỉnh Chiết Giang và Giang Tô. Ngày 17-5-1961, Chủ tịch Hồ Chí Minh ngồi thuyền du ngoạn cảnh hồ và viết bài thơ này. Tr.137.

23. *Tây Hồ*: Tây Hồ được nhắc đến hai lần trong bài này là thắng cảnh nổi tiếng nhất trong số hàng chục hồ mang tên Tây Hồ ở Trung Quốc, nằm ở phía tây thành phố Hàng Châu, tỉnh Chiết Giang. Hồ này còn có nhiều tên khác như: Tiên Đường, Minh Thánh, Kim Ngư. Nhà thơ lớn Tô Thức có câu thơ: “Dục bả Tây Hồ tỷ Tây Tử” (Muốn ví Tây Hồ với nàng Tây Thi), nên cũng có tên gọi là Tây Tử Hồ. Ba phía có núi bao bọc, có hai đỉnh cao đối xứng từng sừng ở hai phương Bắc, Nam. Trong hồ có hai con dê, dê Tô (Tô Đông Pha) và dê Bạch (Bạch Cư Dị),

chia mặt nước hồ thành hồ Trong, hồ Ngoài và hồ Sau. Bốn mùa hoa thắm cỏ tươi, nổi tiếng với mười cảnh đẹp trong hồ (Tây Hồ thập cảnh). Tr.137.

24. *Hiệp định Giơnevơ*: Hội nghị Bộ trưởng Ngoại giao của một số nước họp từ ngày 26-4 đến ngày 21-7-1954 tại Giơnevơ (Thụy Sĩ), được triệu tập theo chủ trương của Hội nghị Béc-lin năm 1954. Chương trình thảo luận của Hội nghị gồm hai vấn đề: giải quyết vấn đề Triều Tiên và lập lại hòa bình ở Đông Dương.

Đoàn đại biểu Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa do đồng chí Phạm Văn Đồng dẫn đầu đã đến dự Hội nghị.

Ngày 8-5-1954, đúng một ngày sau chiến thắng Điện Biên Phủ, vấn đề lập lại hòa bình ở Đông Dương chính thức được thảo luận. Lập trường của Việt Nam tại Hội nghị Giơnevơ là: Đình chỉ chiến sự trên toàn bán đảo Đông Dương đi đôi với một giải pháp chính trị cho vấn đề Việt Nam, vấn đề Lào và vấn đề Campuchia, trên cơ sở tôn trọng độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của mỗi nước ở Đông Dương.

Hiệp định Giơnevơ năm 1954 đánh dấu một bước thắng lợi của cách mạng Đông Dương. Ngay từ sau khi Hiệp định được ký kết, đế quốc Mỹ đã ra sức chống phá việc thi hành Hiệp định, nhanh chóng hất cẳng Pháp, biến miền Nam Việt Nam thành thuộc địa kiểu mới và căn cứ quân sự của Mỹ, hòng xâm lược cả nước ta và toàn bán đảo Đông Dương.

Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh đã lãnh đạo nhân dân ta kiên quyết đấu tranh giải phóng miền Nam, thống nhất Tổ quốc, kê vai sát cánh cùng nhân dân Lào, nhân dân Campuchia đấu tranh giành độc lập hoàn toàn cho cả ba dân tộc Việt Nam, Lào và Campuchia. Tr.141.

25. *Đại hội đại biểu lần thứ I của Đảng Cộng sản Đông Dương*: Họp từ ngày 27 đến ngày 31-3-1935, tại Ma Cao (Trung Quốc). Sau khi phân tích tình hình thế giới và trong nước, Đại hội đã kiểm điểm phong trào cách mạng, công tác tổ chức và lãnh đạo của Đảng; quyết định ba nhiệm vụ chính phải tiến hành là: củng cố và phát triển Đảng, thu phục đông đảo quần chúng, chống chiến tranh đế quốc.

Đại hội đã thông qua Điều lệ Đảng và Điều lệ các tổ chức quần chúng; ra Nghị quyết về vận động công nhân, nông dân, thanh niên, phụ nữ, các dân tộc thiểu số, binh lính, về công tác tổ chức Hội Liên minh phản đế, đội tự vệ, cứu tế đỏ...

Đại hội đã bầu ra Ban Chấp hành Trung ương mới của Đảng gồm có các đồng chí: Lê Hồng Phong, Hà Huy Tập, Phùng Chí Kiên, Hoàng Đình Giong, v.v.. Đồng chí Lê Hồng Phong được bầu là Tổng Bí thư của Đảng. Đại hội đại biểu lần thứ I của Đảng có ý nghĩa lịch sử quan trọng là đã khôi phục lại tổ chức của Đảng từ Trung ương tới địa phương, thống nhất được phong trào cách mạng dưới sự lãnh đạo của Ban Chấp hành Trung ương mới và đem lại niềm tin tưởng cho các đảng viên và quần chúng, chuẩn bị điều kiện cho phong trào cách mạng Đông Dương chuyển sang một thời kỳ mới. Tr.148.

26. *Cách mạng Tháng Tám*: Là cuộc cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân ở Việt Nam bùng nổ và thắng lợi vào tháng 8-1945.

Tháng 8-1945, khi Chiến tranh thế giới thứ hai sắp kết thúc, thực hiện chủ trương Tổng khởi nghĩa của Trung ương Đảng và *Lệnh Tổng khởi nghĩa* của Tổng bộ Việt Minh, hưởng ứng *Thư kêu gọi Tổng khởi nghĩa* của Chủ tịch Hồ Chí Minh, nhân dân cả nước từ Nam đến Bắc nhất tề đứng lên khởi nghĩa giành chính quyền.

Từ ngày 14-8 đến ngày 18-8, nhiều xã, huyện ở hầu hết các tỉnh miền Bắc và Thanh Hóa, Nghệ An, Hà Tĩnh, Quảng Ngãi, Khánh Hòa, Mỹ Tho, Sa Đéc đã nổi dậy giành chính quyền. Ngày 19-8, Tổng khởi nghĩa đã giành được thắng lợi ở Thủ đô Hà Nội. Đến ngày 28-8, Tổng khởi nghĩa thắng lợi trong cả nước. Ngày 2-9-1945, tại cuộc mít tinh lớn ở vườn hoa Ba Đình, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã long trọng tuyên bố trước nhân dân Việt Nam và thế giới: Nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ra đời - Nhà nước công nông đầu tiên ở Đông Nam Á.

Cách mạng Tháng Tám ở Việt Nam là cuộc cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân điển hình ở một nước thuộc địa nửa phong kiến, do giai cấp công nhân lãnh đạo. Thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám đã đưa dân

tộc Việt Nam bước vào kỷ nguyên mới: kỷ nguyên độc lập tự do và chủ nghĩa xã hội.

Thành công của Cách mạng Tháng Tám ở Việt Nam đã tạo thời cơ cho nhân dân Lào làm Cách mạng Tháng Tám ở Lào thắng lợi, nhân dân Campuchia có thêm điều kiện thuận lợi để phát triển phong trào cách mạng. Đó cũng là thắng lợi của các lực lượng cách mạng, dân chủ và tiến bộ trên thế giới trong cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc, vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội. Tr.148.

27. *Đại hội liên hoan chiến sĩ thi đua toàn quân*: Họp từ ngày 10 đến ngày 12-7-1961, tại Hà Nội.

Tham dự Đại hội có 224 đại biểu chiến sĩ thi đua, 48 đại biểu các đơn vị tiên tiến, đại diện cho các quân binh chủng, quân khu và dân quân tự vệ các địa phương. Chủ tịch Hồ Chí Minh tới thăm và dự Đại hội.

Đại hội đã nghe nhiều báo cáo điển hình của các chiến sĩ thi đua, đơn vị tiên tiến trong toàn quân và bầu đại biểu dự Đại hội anh hùng và chiến sĩ thi đua toàn quốc lần thứ III. Tr.156.

28. *Hội nghị lần thứ năm của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khoá III)*: Họp vào tháng 7-1961. Hội nghị đã kiểm điểm tình hình hợp tác hóa nông nghiệp và sản xuất nông nghiệp trong thời gian kế hoạch ba năm cải tạo, phát triển kinh tế và văn hóa (1958 - 1960).

Hội nghị đã ra Nghị quyết về phương hướng chung và nhiệm vụ phát triển nông nghiệp trong kế hoạch 5 năm lần thứ nhất; về chủ trương, chính sách, biện pháp cụ thể phục vụ nông nghiệp; về vấn đề tổ chức và quản lý trong hợp tác xã sản xuất nông nghiệp và nông trường quốc doanh; về vấn đề tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với nông nghiệp. Tr.163.

29. *Diệt giặc đói*: Sau Cách mạng Tháng Tám, Việt Nam đứng trước ba thứ giặc là: giặc đói, giặc dốt và giặc ngoại xâm. Ngày 6-9-1945, Chính phủ lâm thời nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ban hành Sắc lệnh thành lập *Nha Bình dân học vụ* để cấp tốc xóa nạn mù chữ trong nhân dân. Ngày 4-10-1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã viết bài *Chống nạn thất học*.

Người kêu gọi: *“Những người chưa biết chữ hãy gắng sức mà học cho biết đi. Vợ chưa biết thì chồng bảo, em chưa biết thì anh bảo, cha mẹ không biết thì con bảo...”*.

Hưởng ứng lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh, phong trào học chữ quốc ngữ diễn ra sôi nổi khắp cả nước. Chỉ trong một năm (từ ngày 19-8-1945 đến ngày 19-8-1946), riêng ở Bắc Bộ và Bắc Trung Bộ đã có 2,5 triệu người thoát nạn mù chữ. Tr.166.

30. *Tàu Phương Đông số 1*: Ngày 12-4-1961, con tàu Phương Đông 1 do phi hành gia Yuri Gagarin điều khiển bay vào không gian vũ trụ. Sau khi hoàn thành chuyến bay kéo dài 108 phút quanh trái đất, tàu Phương Đông 1 đã trở về trái đất an toàn. Yuri Gagarin được chào đón như người anh hùng và ông được tặng thưởng nhiều huân chương cao quý của Nhà nước Liên Xô cùng các nước xã hội chủ nghĩa anh em.

Sứ mệnh tàu Phương Đông 1 đóng vai trò tiên phong trên con đường đưa con người vào vũ trụ. Tr.177.

31. *Tàu Phương Đông số 2*: Tháng 8-1961, Liên Xô phóng tiếp con tàu Phương Đông 2 mang theo nhà du hành Giécman Titốp. Titốp đã ở trên quỹ đạo hơn một ngày và chứng minh được rằng, con người có khả năng ăn, uống, ngủ nghỉ bình thường trong môi trường không trọng lực. Với những thành quả đáng kể này, sau đó Liên Xô đã tiếp tục đưa nhiều phi hành gia khác vào vũ trụ thực hiện các nhiệm vụ khác nhau trong công cuộc nghiên cứu chinh phục vũ trụ. Tr.177.

32. *Tội ác kinh khủng do đế quốc Mỹ gây ra ở Hirôshima và Nagasaki*: Đó là vụ ném bom nguyên tử xuống hai thành phố Hirôshima và Nagasaki của Nhật Bản do quân đội Mỹ thực hiện theo lệnh của Tổng thống Hary Truman vào những ngày cuối của cuộc Chiến tranh thế giới thứ hai.

Ngày 6-8-1945, quả bom nguyên tử thứ nhất mang tên “Little Boy” đã được thả xuống thành phố Hirôshima. 140.000 người dân bị chết bởi vụ nổ cũng như hậu họa của nó.

Ngày 9-8-1945, quả bom nguyên tử thứ hai mang tên “Fat Man” đã phát nổ trên bầu trời thành phố Nagasaki, tạo thành đám mây hình nấm cao đến 18 km, làm chết 74.000 người.

Ở cả hai thành phố, số người chết hầu hết là dân thường. Nhân dân Nhật Bản và thế giới cho rằng đây là hành vi chống lại dân thường, vô đạo đức. Tr.181.

33. *Hội nghị chuyên đề sinh viên quốc tế họp tại Việt Nam*: Hội nghị về “Vai trò các tổ chức sinh viên trong việc phát triển nền giáo dục dân tộc”, họp từ ngày 29-8 đến ngày 2-9-1961, tại Hà Nội. Hội nghị này do Hội Liên hiệp Sinh viên Việt Nam và Hội Liên hiệp Sinh viên quốc tế tổ chức. Đại biểu của 37 tổ chức sinh viên ở 35 nước thuộc châu Á, Phi, Mỹ Latinh đã tới dự Hội nghị. Hội nghị đã nhất trí thông qua bản thông cáo nhấn mạnh sự cần thiết phải đấu tranh chống chủ nghĩa thực dân, chủ nghĩa đế quốc để xây dựng một nền giáo dục dân tộc và dân chủ; nêu lên nguyên tắc chủ yếu là phải phục vụ nhu cầu của nhân dân, đáp ứng yêu cầu phát triển của xã hội; giáo dục phải dựa trên cơ sở của lý tưởng hòa bình, dân chủ và tiến bộ xã hội, tình hữu nghị và quyền bình đẳng giữa các dân tộc. Tr.187.

34. *Liên hợp quốc*: Tổ chức quốc tế được thành lập vào cuối Chiến tranh thế giới thứ hai. Tại Hội nghị họp ở Xan Phranxixcô (Mỹ) từ ngày 25-4 đến ngày 26-6-1945, đại diện của 50 nước đã ký tham gia Hiến chương Liên hợp quốc. Hiến chương Liên hợp quốc bắt đầu có hiệu lực từ ngày 24-10-1945. Do đó, ngày 24-10 hàng năm được lấy làm Ngày Liên hợp quốc.

Hiến chương Liên hợp quốc vạch rõ mục đích thành lập tổ chức quốc tế này là để ngăn ngừa và loại trừ những mối đe dọa đối với hòa bình, phát triển quan hệ thân thiện giữa các dân tộc và thực hiện sự hợp tác giữa các nước để giải quyết những vấn đề quốc tế; tôn trọng các quyền tự do căn bản của con người, không phân biệt chủng tộc, nam, nữ, tín ngưỡng và tiếng nói. Tất cả các nước hội viên đều bình đẳng, không một nước nào có quyền can thiệp vào các công việc nội bộ của nước khác.

Trụ sở của Liên hợp quốc đặt tại Niu Ốc (Mỹ).

Năm 1977, Việt Nam gia nhập Liên hợp quốc. Đến cuối năm 2010, tổ chức này có 192 nước thành viên. Tr.188.

35. *Chính phủ lâm thời của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa*: Túc Ủy ban Giải phóng dân tộc Việt Nam, được thành lập theo quyết định của

Quốc dân đại hội họp tại Tân Trào (Tuyên Quang) từ ngày 16 đến ngày 18-8-1945.

Nghị quyết của Quốc dân đại hội đã ghi rõ: “Để lãnh đạo cuộc cách mạng dân tộc giải phóng của chúng ta cho thắng lợi, Quốc dân đại hội quyết định thành lập Ủy ban Giải phóng dân tộc Việt Nam. Ủy ban này cũng như Chính phủ lâm thời của nước Việt Nam trước khi thành lập một chính phủ chính thức thay mặt quốc dân mà giao thiệp với các nước ngoài và duy trì mọi công việc trong nước”.

Về tổ chức, Ủy ban Giải phóng có một ban thường trực gồm 5 ủy viên, do đồng chí Hồ Chí Minh làm Chủ tịch.

Ngày 25-8-1945, theo đề nghị của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Ủy ban Giải phóng dân tộc được cải tổ thành *Chính phủ lâm thời* với sự tham gia của nhiều tầng lớp, giai cấp và đảng phái yêu nước. Chính phủ đã ra mắt quốc dân tại cuộc mít tinh ngày 2-9-1945 tại vườn hoa Ba Đình (Hà Nội). Dưới sự lãnh đạo của Đảng ta, Chính phủ lâm thời đã thi hành những chính sách dân chủ, tiến bộ đối với nhân dân và thực hiện chuyên chính với các thế lực phản cách mạng.

Cuối năm 1945, để hạn chế những hoạt động phá hoại của bọn phản cách mạng và tập trung lực lượng chống thực dân Pháp xâm lược, Trung ương Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chủ trương thành lập *Chính phủ liên hiệp lâm thời* với sự tham gia của một số phần tử trong Việt Nam Quốc dân Đảng và Việt Nam Cách mạng đồng minh Hội, thay cho Chính phủ lâm thời trước đó. Tr.190.

36. *Đại hội lần thứ XXII Đảng Cộng sản Liên Xô*: Họp tháng 10-1961, tại điện Cremlin (Mátxcơva). Hơn 4.800 đại biểu đại diện cho gần 10 triệu đảng viên của Đảng đã về dự. Đại hội còn có các đoàn đại biểu của 80 đảng cộng sản và công nhân, đại diện của các đảng dân tộc dân chủ trong hàng loạt nước đã tham gia Đại hội.

Đại hội đã thông qua Cương lĩnh mới - Cương lĩnh thứ ba của Đảng là cương lĩnh xây dựng xã hội cộng sản chủ nghĩa. Cương lĩnh mới đã đề ra những nhiệm vụ: xây dựng cơ sở vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa cộng sản, cải tạo các quan hệ xã hội chủ nghĩa thành quan hệ cộng sản

chủ nghĩa, giáo dục toàn thể người lao động giác ngộ tinh thần cộng sản chủ nghĩa cao.

Đại hội cũng thông qua Điều lệ Đảng (sửa đổi), đề cập tới việc tiếp tục tăng cường vai trò và trách nhiệm của những người cộng sản Liên Xô, phát triển dân chủ trong nội bộ Đảng, phát huy sáng kiến và tinh thần chủ động của các tổ chức đảng. Tr.228

37. *Xôviết Nghệ - Tĩnh*: Đỉnh cao của phong trào cách mạng những năm 1930 - 1931 ở Việt Nam. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, nhân dân một số địa phương ở hai tỉnh Nghệ An, Hà Tĩnh đã vùng dậy vũ trang đánh đổ chính quyền đế quốc và phong kiến tay sai, lập chính quyền cách mạng kiểu Xôviết và thực hiện những biện pháp cách mạng, phục vụ quyền lợi của nhân dân lao động bị áp bức.

Hoảng sợ trước sức mạnh của quần chúng cách mạng, thực dân Pháp và tay sai đã dùng nhiều biện pháp tàn bạo, dìm Xôviết Nghệ - Tĩnh trong biển máu. Phong trào Xôviết Nghệ - Tĩnh nổ ra khi Chủ tịch Hồ Chí Minh đang hoạt động ở nước ngoài. Báo cáo của Người gửi Ban Chấp hành Quốc tế Cộng sản với nhan đề *Nghệ Tĩnh đỏ* đã đánh giá cao khí thế cách mạng của quần chúng tham gia phong trào này. Phong trào cách mạng 1930 - 1931 mà đỉnh cao là Xôviết Nghệ - Tĩnh là cuộc tổng diễn tập đầu tiên của quần chúng cách mạng có tổ chức, do Đảng ta lãnh đạo. Tr.228.

38. *Chiến thắng Điện Biên Phủ*: Chiến thắng lớn nhất, có tính chất quyết định trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược của nhân dân ta.

Tháng 11-1953, được đế quốc Mỹ giúp sức, thực dân Pháp cho quân nhảy dù xuống Điện Biên Phủ và xây dựng ở đây một tập đoàn cứ điểm mạnh nhất Đông Dương, nhằm giành thế đứng chân ở vùng Tây Bắc và Thượng Lào, thực hiện âm mưu kéo quân chủ lực của ta lên đây để tiêu diệt, tạo điều kiện cho việc bình định ở đồng bằng và trung du, hòng làm thay đổi cục diện chiến trường Đông Dương. Điện Biên Phủ đã trở thành trung tâm của kế hoạch Nava và là điểm quyết chiến chiến lược trên chiến trường Đông Dương.

Ngày 6-12-1953, Bộ Chính trị Ban Chấp hành Trung ương Đảng họp dưới sự chủ tọa của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đã nhận định tình hình và quyết định mở Chiến dịch Điện Biên Phủ. Chiến dịch mở màn vào ngày 13-3-1954. Sau 55 ngày đêm chiến đấu gian khổ và anh dũng, ngày 7-5-1954, quân ta toàn thắng ở Điện Biên Phủ, đã diệt và bắt sống hơn 16.000 tên địch, bắn rơi và phá hủy 62 máy bay, thu toàn bộ vũ khí, trang bị quân sự của địch.

Chiến cuộc Đông Xuân 1953 - 1954 mà đỉnh cao là chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ, chiến thắng lớn nhất của ta trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, đã đập tan kế hoạch Nava của thực dân Pháp và can thiệp Mỹ, có ý nghĩa quyết định nhất đối với việc ký kết Hiệp định Giơnevơ chấm dứt chiến tranh, lập lại hòa bình ở Việt Nam và Đông Dương. Tr.229.

39. *Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản*: Tác phẩm do C. Mác và Ph. Ăngghen viết từ tháng 12-1847 đến tháng 1-1848; được xuất bản lần đầu tiên vào tháng 2-1848 ở Luân Đôn; sau đó được dịch ra nhiều thứ tiếng và xuất bản ở nhiều nước trên thế giới.

Trong *Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản*, C. Mác và Ph. Ăngghen đã phân tích một cách khoa học tính tất yếu lịch sử của cách mạng vô sản và vai trò lịch sử của người đào mồ chôn chủ nghĩa tư bản, sáng tạo xã hội mới - xã hội cộng sản chủ nghĩa của giai cấp vô sản. Muốn vậy, giai cấp vô sản phải xây dựng chính đảng của mình, thực hiện cách mạng vô sản, thiết lập chuyên chính vô sản, tiến hành xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản đánh dấu sự ra đời của chủ nghĩa cộng sản khoa học, trình bày *một cách hoàn chỉnh và có hệ thống* học thuyết về chủ nghĩa xã hội khoa học của C. Mác, là cương lĩnh chiến đấu của giai cấp vô sản thế giới.

Thực tiễn của cách mạng thế giới hơn nửa thế kỷ qua đã chứng minh sự đúng đắn của những luận điểm cơ bản trong *Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản*. Nó đã thực sự trở thành một ngọn đuốc soi đường cho giai cấp công nhân và nhân dân lao động nước ta trong sự nghiệp đấu tranh giành độc lập dân tộc và đi lên chủ nghĩa xã hội. Tr.232.

40. *Khối quân sự Đông Nam Á*: Tức là Tổ chức Hiệp ước Đông Nam Á (SEATO), được thành lập ngày 8-9-1954, bao gồm các nước Mỹ, Anh, Pháp, Ôxtrâylia, Niu Dilân, Philíppin, Thái Lan, Pakixtan, do Mỹ cầm đầu, nhằm mục đích ngăn chặn sự lan tràn của chủ nghĩa cộng sản, chống lại phong trào giải phóng dân tộc.

Sau thắng lợi hoàn toàn của nhân dân ba nước Đông Dương trong cuộc kháng chiến chống Mỹ xâm lược (1954 - 1975), khối SEATO lâm vào tình trạng khủng hoảng sâu sắc. Sau khi cuộc kháng chiến của nhân dân ba nước Đông Dương giành thắng lợi hoàn toàn, ngày 30-6-1977, khối SEATO buộc phải tuyên bố tự giải tán. Tr.241.

41. *Năm nguyên tắc chung sống hòa bình*: Những nguyên tắc ứng xử quốc tế được đề ra lần đầu trong Hiệp định giữa Ấn Độ và Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa về buôn bán và quan hệ của Tây Tạng (thuộc Trung Quốc) với Ấn Độ (4-1954) gồm:

- 1- Tôn trọng toàn vẹn lãnh thổ và chủ quyền của nhau;
- 2- Không tấn công nhau;
- 3- Không can thiệp vào công việc nội bộ của nhau;
- 4- Bình đẳng và hai bên cùng có lợi;
- 5- Cùng chung sống hòa bình.

Tại Hội nghị Băngđung năm 1955, những nguyên tắc này được khẳng định lại. Nhiều nước coi đây là nguyên tắc giữa các quốc gia trong quan hệ quốc tế. Tr.242.

42. *Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam*: Đại hội diễn ra vào nửa cuối tháng 12-1961, tại Thủ đô Hà Nội. Đại hội đã vinh dự được Chủ tịch Hồ Chí Minh tới dự và nói chuyện vào ngày 20-12-1961. Đại hội đã kiểm điểm và đánh giá hoạt động của Hội và phong trào thanh niên Việt Nam trong nhiệm kỳ I, xác định phương hướng hoạt động trong nhiệm kỳ II là: “Đoàn kết chặt chẽ mọi tầng lớp thanh niên, động viên và tổ chức thanh niên học tập, phấn đấu hoàn thành vượt mức kế hoạch 5 năm lần thứ nhất”.

Đại hội đã bầu Giáo sư Phạm Huy Thông làm Chủ tịch Hội và phát động thanh niên tích cực tham gia thực hiện kế hoạch nhà nước 5 năm

lần thứ nhất, ra sức ủng hộ, chi viện cho cuộc đấu tranh của đồng bào và thanh niên miền Nam.

Thực hiện Nghị quyết của Đại hội, hơn 1 vạn tập thể thanh niên phấn đấu hoàn thành kế hoạch nhà nước 5 năm lần thứ nhất; 80 vạn đoàn viên, thanh niên đăng ký phấn đấu theo tinh thần “mỗi người làm việc bằng hai” vì miền Nam ruột thịt, 15 vạn thanh niên tình nguyện gia nhập Đội Thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước. Hơn 5 triệu thanh niên đăng ký tham gia các phong trào “Ba sẵn sàng”, “Năm xung phong” và gia nhập Quân đội nhân dân chiến đấu vì độc lập, tự do, thống nhất đất nước với tinh thần “Xẻ dọc Trường Sơn đi cứu nước”. Tr.298.

43. *Tuyên ngôn độc lập của nước Mỹ*: Là văn kiện lịch sử của nhân dân Mỹ trong cuộc đấu tranh chống đế quốc Anh và thành lập nên nước Hợp chúng quốc Hoa Kỳ, do Oasinhtơn công bố ngày 4-7-1776.

Nội dung chính của Tuyên ngôn là khẳng định quyền con người và quyền tự do, dân chủ của công dân; quyền thiết lập chính quyền và hủy bỏ chính quyền (khi nó đi ngược lại với quyền lợi của quần chúng) chỉ thuộc về nhân dân. Tuyên ngôn lên án mạnh mẽ chế độ cai trị của nhà vua Anh, khẳng định quyền độc lập của các quốc gia ở Bắc Mỹ, quyền tự do gia nhập các liên minh

Bản Tuyên ngôn đã truyền cảm hứng và ý tưởng cho nhiều bài phát biểu nổi tiếng khác như của Martin Luther King Jr. và Abraham Lincoln. Bản *Tuyên ngôn độc lập* cũng ảnh hưởng đến nhiều tuyên ngôn độc lập của các nước khác như Việt Nam và Dimbabuê. Tr.306.

42. *Hội nghị lần thứ bảy của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam (khoá III)*: Họp từ ngày 26-3 đến ngày 16-4-1962. Hội nghị bàn về nhiệm vụ, phương hướng xây dựng và phát triển công nghiệp ở nước ta.

Hội nghị đã nhận định tình hình, nhiệm vụ xây dựng và phát triển công nghiệp từ ngày hòa bình lập lại đến năm 1962, nêu rõ phương hướng, nhiệm vụ và bước đi cụ thể của việc công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc nước ta; những chủ trương cụ thể về thời kỳ đầu xây dựng cơ sở vật chất - kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội; nhiệm vụ phát

triển công nghiệp trong kế hoạch nhà nước 5 năm lần thứ nhất (1961 - 1965); tăng cường sự lãnh đạo và chỉ đạo của Đảng và Nhà nước đối với công nghiệp.

Tại Hội nghị này, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã phát biểu ý kiến, nêu rõ những điều kiện thuận lợi để xây dựng nền kinh tế xã hội chủ nghĩa ở nước ta, tầm quan trọng của việc phát triển nông nghiệp; nhiệm vụ và mối quan hệ giữa công nghiệp và nông nghiệp; nhấn mạnh những nhiệm vụ của ngành nông nghiệp; nêu lên một số biện pháp quan trọng để thực hiện thắng lợi Nghị quyết Hội nghị lần thứ năm và Hội nghị lần thứ bảy của Ban Chấp hành Trung ương, đẩy mạnh công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc nước ta. Tr.374.

45. *Đại hội liên hoan anh hùng, chiến sĩ thi đua toàn quốc lần thứ III:* Họp từ ngày 4 đến ngày 6-5-1962, tại Hà Nội. Tham dự Đại hội gồm 1.060 đại biểu anh hùng và chiến sĩ thi đua thuộc các ngành, các giới, các địa phương và đại diện của nhiều đơn vị tiên tiến.

Đại hội đã biểu dương thành tích thi đua của lao động toàn quốc từ Đại hội anh hùng và chiến sĩ thi đua lần thứ II (1958) tới năm 1962.

Đại hội đã tuyên dương các đơn vị lá cờ đầu trong phong trào thi đua là: Nhà máy cơ khí Duyên Hải (Hải Phòng), Hợp tác xã nông nghiệp Đại Phong (Quảng Bình), Hợp tác xã thủ công nghiệp Thành Công (Thanh Hóa), Trường phổ thông cấp II Bắc Lý (Nam Hà) và phong trào “Ba nhất” trong quân đội. Tại Đại hội, 45 đại biểu xuất sắc được tuyên dương là Anh hùng Lao động. Tr.386.

46. *Đại hội liên hoan anh hùng và chiến sĩ thi đua toàn quốc lần thứ II:* Họp từ ngày 7 đến ngày 8-7-1958, tại Hà Nội. Tham dự Đại hội gồm 446 đại biểu anh hùng và chiến sĩ thi đua của các ngành và 75 đại biểu các đơn vị tiên tiến toàn miền Bắc.

Đại hội đã nhiệt liệt biểu dương những thành tích thi đua của lao động toàn quốc trong việc thực hiện kế hoạch ba năm khôi phục kinh tế và hàn gắn vết thương chiến tranh (1955 - 1958).

Tại Đại hội, 26 đại biểu thuộc các ngành, các giới đã được tuyên dương Anh hùng Lao động. Tr.387.

47. *Đại hội văn nghệ toàn quốc lần thứ III*: Họp từ ngày 26-11 đến ngày 1-12-1962, tại Hà Nội. Dự Đại hội có 664 đại biểu thay mặt cho các ngành văn hóa - nghệ thuật như: văn học, âm nhạc, sân khấu, hội họa, kiến trúc, điện ảnh, nhiếp ảnh, múa rối, xiếc và 170 vị khách trong và ngoài nước. Đại hội có đủ đại biểu văn nghệ các dân tộc, miền Nam tập kết, văn nghệ sĩ chuyên nghiệp và nghiệp dư trong và ngoài quân đội. Đại hội đã kiểm điểm, đánh giá tình hình hoạt động văn học, nghệ thuật từ Đại hội lần thứ II (1957) đến Đại hội này, quyết nghị phương hướng và nhiệm vụ mới nhằm phục vụ đắc lực hơn nữa sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và cuộc đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà. Tr.503

48. *Ủy ban Quốc tế kiểm soát và giám sát việc thi hành Hiệp định Giơnevơ (1954) về Đông Dương*: Gồm thành viên ba nước Ấn Độ, Ba Lan, Canada, do Ấn Độ làm Chủ tịch. Tuy các văn bản của Hội nghị Giơnevơ quy định rõ việc kiểm soát và giám sát quốc tế, nhưng hiệu quả việc thực thi không cao, không ngăn chặn được sự phá hoại của đế quốc Mỹ và ngụy quyền Sài Gòn trong quá trình thực hiện. Tr.517.

BẢN CHỈ DẪN TÊN NGƯỜI

A

AIXENHAO, Đuaitơ Đêvít (1890 - 1969): Tổng thống thứ 34 của nước Mỹ (1953 - 1961), đảng viên Đảng Cộng hòa; Tổng tư lệnh lực lượng Đồng minh ở Bắc Phi (1942 - 1944) và Tây Âu (1944 - 1945) trong Chiến tranh thế giới thứ hai; Tổng tư lệnh các lực lượng vũ trang của Tổ chức Hiệp ước Bắc Đại Tây Dương (1950 - 1952). Chính phủ Aixenhao theo đuổi đường lối đối ngoại dựa trên những nguyên tắc của “chính sách thực lực”. Đầu năm 1957, Aixenhao đề ra Học thuyết Aixenhao - Đalét nhằm chống lại phong trào cách mạng ở các nước Trung Cận Đông; Aixenhao cũng là người lập ra Học thuyết Đôminô mở đầu sự can thiệp trực tiếp của Mỹ vào miền Nam Việt Nam.

Ă

ĂNGGHEN, Phriđrich (1820 - 1895): Người thầy vĩ đại của giai cấp vô sản, người bạn chiến đấu thân thiết của C. Mác. Cùng với C. Mác, Ph. Ăngghen đã xây dựng lý luận chủ nghĩa cộng sản khoa học và đấu tranh cho sự nghiệp giải phóng giai cấp công nhân.

Ph. Ăngghen không những là một nhà cách mạng vĩ đại, mà còn là một nhà triết học, nhà kinh tế học, nhà sử học, nhà khoa học tự nhiên và khoa học quân sự, nhà văn, nhà ngôn ngữ học, v.v..

Ph. Ăngghen đã kết hợp sự lãnh đạo thực tiễn phong trào cách mạng thế giới với công tác lý luận một cách sâu sắc. Sau khi C. Mác mất, ông tiếp tục hoàn thành và xuất bản các công trình lý luận của

C. Mác; làm cố vấn và là người lãnh đạo của những người xã hội chủ nghĩa châu Âu.

Ph. Ăngghen đã tiến hành cuộc đấu tranh không khoan nhượng chống chủ nghĩa cơ hội trong các đảng công nhân, vạch trần và phê phán kịch liệt những khuyết điểm của những đảng đó, giúp các đảng đó có một phương hướng cách mạng đúng đắn.

B

BATO, Xukhê (1893 - 1923): Anh hùng dân tộc, một trong những người sáng lập Đảng Nhân dân cách mạng Mông Cổ. Năm 1919, Xukhê Bato thành lập tổ chức cách mạng đầu tiên ở Uốcgha (nay là Ulan Bato, hạt nhân của Đảng Nhân dân cách mạng Mông Cổ sau này). Năm 1921, Đảng Nhân dân cách mạng Mông Cổ được thành lập. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, cuộc cách mạng nhân dân đã thành công ở Mông Cổ. Cùng với Sôibaxan, ông thành lập những đơn vị du kích, sau đó lãnh đạo quân đội cách mạng Mông Cổ chiến đấu chống bọn bạch vệ của tướng phi Ughêsonô. Ông dẫn đầu đoàn đại biểu Mông Cổ sang Mátxcôva (Liên Xô) và được tiếp kiến V.I. Lênin. Ngày 5-11-1921, ông thay mặt Chính phủ Mông Cổ ký Hiệp ước hữu nghị với nước Nga Xôviết. Tháng 2-1923, ông bị kẻ thù ám sát, mất tại Ulan Bato.

BIDÔN, Gioócgơ (1899 - 1983): Nhà hoạt động chính trị Pháp. Ông là thành viên của phong trào kháng chiến chống phát xít Đức (1940 - 1944). Năm 1943, ông là Chủ tịch Hội đồng Dân tộc kháng chiến; một trong những người sáng lập và lãnh đạo Phong trào cộng hòa nhân dân (MRP). Năm 1946, là Chủ tịch Chính phủ lâm thời. Năm 1949, là Thủ tướng Pháp. Nhiều lần làm Bộ trưởng Ngoại giao dưới nền Cộng hòa IV. Trưởng đoàn đại biểu Chính phủ Pháp tại Hội nghị Giơnevơ năm 1954 về Đông Dương (từ ngày 8-5 đến ngày 12-6-1954). Từ năm 1958, ngả sang phe đối lập chống chính sách của Đờ Gôn đối với Angiêri. Năm 1962, sống lưu vong ở nước ngoài; năm 1968, trở về Pháp.

BLUM, **Lêông** (1872 - 1950): Nhà hoạt động chính trị, thủ lĩnh của Đảng Xã hội Pháp. Tại Đại hội Tua (1920), Blum thuộc phái thiểu số chống lại những người cộng sản. Đứng đầu Chính phủ của Mặt trận Bình dân Pháp (từ tháng 6-1936 đến tháng 6-1937). Tích cực đấu tranh chống chủ nghĩa phát xít, bảo vệ quyền dân chủ, nhưng dao động trong việc gìn giữ những thành quả của Mặt trận Bình dân. Bị Chính phủ Visi bắt, đày sang Đức (1942 - 1945). Sau Chiến tranh thế giới thứ hai, trở về Pháp. Từ tháng 12-1946 đến tháng 1-1947, là Thủ tướng Chính phủ, chủ trương khôi phục quyền lợi của Pháp ở Đông Dương. Năm 1946, Blum là thành viên trong Đoàn đại biểu Chính phủ Pháp đàm phán với Chính phủ ta.

BUỐCGHIBA, **Habíp** (1903 - 2000): Nhà hoạt động chính trị Tuynidi. Năm 1922, ông gia nhập Đảng Tự sản dân tộc “Dextur”. Từ năm 1934, là lãnh tụ của Đảng “Dextur mới”. Sau khi Tuynidi giành được độc lập, năm 1956, là Bộ trưởng Bộ Ngoại giao và Bộ trưởng Bộ Quốc phòng. Từ năm 1957, là Tổng thống và đứng đầu Chính phủ Tuynidi.

C

CÂYTA, **Môđibô** (1915 - 1977): Nhà hoạt động chính trị Mali. Năm 1945, tham gia sáng lập Đảng Liên minh Xudăng; năm 1948, là Nghị viên Viện Dân biểu địa phương Xudăng; năm 1956, là đại biểu Xudăng trong Quốc hội Pháp; năm 1958, là Tổng Bí thư Đảng Liên minh Xudăng; năm 1959, tham gia thành lập Liên bang Mali; từ năm 1960 đến năm 1968, là Tổng thống nước Cộng hòa Mali.

CHU ÂN LAI (1898 - 1976): Nhà hoạt động chính trị, nhà ngoại giao Trung Quốc; Thủ tướng Quốc vụ viện nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa. Ông từng du học tại Nhật, hoạt động tại Pháp, tham gia Đảng Cộng sản Trung Quốc ở nước ngoài, rồi trở thành đảng viên Đảng Cộng sản Pháp.

Từ năm 1924, sau khi về nước hoạt động, đến năm 1949, ông được giao nhiều trọng trách quan trọng: Ủy viên trưởng Khu ủy Lương

Quảng Đảng Cộng sản Trung Quốc; Bí thư Quân ủy Đảng Cộng sản Trung Quốc; Bí thư Trung ương cục Xôviết, Ủy viên Thường vụ Bộ Chính trị Đảng Cộng sản Trung Quốc. Từ năm 1949 đến năm 1976, là Thủ tướng Chính phủ, kiêm Bộ trưởng Ngoại giao (1949 - 1958); Chủ tịch Ủy ban toàn quốc Hội nghị chính trị hiệp thương Trung Quốc; Phó Chủ tịch Trung ương Đảng; Phó Chủ tịch Quân ủy Trung ương. Tại các Đại hội lần thứ V, VI, VII, VIII, IX, X của Đảng Cộng sản Trung Quốc, ông đều được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng và là Ủy viên Thường vụ Bộ Chính trị. Ông cùng với Thủ tướng Ấn Độ Nêru đề xuất năm nguyên tắc cùng tồn tại hòa bình làm chuẩn mực cho việc thiết lập và củng cố quan hệ giữa các nước. Ông dẫn đầu đoàn đại biểu Chính phủ Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa dự Hội nghị Giơnevơ năm 1954 về vấn đề Đông Dương. Trong ngoại giao, ông đề xướng phương châm “cầu đồng tồn dị” (tìm những điểm giống nhau, bảo lưu những điểm bất đồng) để chỉ đạo và là biện pháp cơ bản giải quyết các loại mâu thuẫn.

CUTUYARIÊ, **Pôn Vayăng** (1892 - 1937): Nhà hoạt động trong phong trào cộng sản Pháp, là một trong những người sáng lập Đảng Cộng sản Pháp, cựu chủ nhiệm báo *Nhân đạo*. Ông là người bạn, người đồng chí thân thiết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đã giới thiệu Người vào Đảng Xã hội Pháp (1919). Tại Đại hội Tua năm 1920, là một trong những đảng viên tiên bộ của Đảng Xã hội ủng hộ Quốc tế Cộng sản và ủng hộ bài viết của Nguyễn Ái Quốc tại Đại hội. Năm 1933, Pôn Vayăng Cutuyariê giúp Nguyễn Ái Quốc bắt liên lạc với tổ chức sau khi Người thoát khỏi nhà tù ở Hồng Kông.

D

DIỆP KIỂM ANH (1897 - 1986): Nhà hoạt động chính trị và quân sự nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa; quê ở Quảng Đông. Ông từng tham gia chiến tranh Bắc phạt. Tháng 7-1927, ông vào Đảng Cộng sản; tháng 12-

1927, tham gia lãnh đạo khởi nghĩa Quảng Châu. Ông theo học ở Liên Xô (1928 - 1930), rồi tham gia Vận lý trường chinh (1934 - 1936); Tham mưu trưởng Quân giải phóng nhân dân Trung Quốc và đảm nhận nhiều chức vụ khác (1947 - 1952); Nguyên soái (1955); Ủy viên Bộ Chính trị (1965); Bộ trưởng Bộ Quốc phòng (1975); Chủ tịch Ủy ban Thường vụ Quốc hội (1978); Ủy viên Thường vụ Bộ Chính trị (1982).

Đ

ĐALÉT, Giôn Phôxtơ (1888 - 1959): Bộ trưởng Ngoại giao Mỹ (1953 - 1959); người hoạt động tích cực của phái “điều hâu” trong chính giới nước Mỹ.

ĐIMITƠRỐP, Ghêoócghi (1882 - 1949): Nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế, lãnh tụ của Đảng và Nhà nước Bungari. Năm 1902, ông gia nhập Đảng Xã hội dân chủ Bungari; là Ủy viên Trung ương Đảng năm 1909. Năm 1923, ông tham gia lãnh đạo cuộc khởi nghĩa chống phát xít của công nhân và nông dân Bungari. Sau khi cuộc khởi nghĩa thất bại, ông rời Tổ quốc và hoạt động trong Quốc tế Cộng sản. Năm 1933, trước tòa án phát xít, Đimitơrốp đã dũng cảm luận tội chủ nghĩa phát xít, vạch trần những thủ đoạn bỉ ổi của chúng. Với lý lẽ đanh thép của Đimitơrốp và phong trào phản đối mạnh mẽ của dư luận tiến bộ trên thế giới, bọn phát xít Đức buộc phải trả tự do cho Đimitơrốp. Từ năm 1935 đến năm 1943, Đimitơrốp là Tổng Bí thư Ban Chấp hành Quốc tế Cộng sản. Sau khi Bungari được giải phóng (1945), ông là Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng, Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Bungari và là người lãnh đạo Mặt trận Tổ quốc Bungari.

ĐỜ GÔN, Sácơ (1890 - 1970): Tổng thống nước Cộng hòa Pháp (1958 - 1969). Trong những năm Chiến tranh thế giới thứ hai, Đờ Gôn là người đứng đầu Chính phủ kháng chiến chống sự xâm lược của phát xít Đức (đóng ở Angiêri); là người đứng đầu Chính phủ lâm thời (1944 - 1946).

Năm 1956, là Thủ tướng Chính phủ và sau đó là Tổng thống nước Cộng hòa Pháp (1958). Năm 1969, Đờ Gôn từ chức.

G

GAGARIN, Yuri Alếchxâyêvích (1934 - 1968): Anh hùng Liên Xô, phi công vũ trụ lái tàu Phương Đông 1 và là người đầu tiên mở trang sử con người bay vào vũ trụ ngày 12-4-1961. Đảng và Nhà nước Việt Nam đã phong tặng Gagarin danh hiệu Anh hùng Lao động. Ông hy sinh ngày 27-3-1968 khi đang bay huấn luyện chiến đấu.

GIÔN XƠN, Lindơn Ben (1908 - 1973): Tổng thống thứ 36 của nước Mỹ (1963 - 1969). Là Nghị sĩ Hạ nghị viện năm 1939 và Thượng nghị viện năm 1948; thủ lĩnh của Đảng Dân chủ ở Thượng nghị viện Mỹ từ năm 1953 đến năm 1960; Phó Tổng thống từ năm 1961 đến năm 1963.

Trong thời gian cầm quyền, Giôn xơn đã tiến hành nhiều chính sách phản động chống phong trào cách mạng thế giới. Ở Việt Nam, Giôn xơn chủ trương tiến hành chiến lược “Chiến tranh đặc biệt”, rồi “Chiến tranh cục bộ” ở miền Nam nước ta và chiến tranh phá hoại bằng không quân và hải quân đối với miền Bắc, nhưng đều bị thất bại. Tháng 11-1968, Giôn xơn phải tuyên bố chấm dứt không điều kiện chiến tranh phá hoại đối với miền Bắc và phải họp Hội nghị bốn bên về Việt Nam tại Pari.

GÍPCỐP, Tôđo (1911 - 1998): Nhà hoạt động chính trị Bungari. Ông vào Đảng Cộng sản Bungari năm 1932. Trong Chiến tranh thế giới thứ hai, ông chỉ huy lực lượng du kích chiến đấu chống phát xít. Sau đó, ông được bầu làm Ủy viên dự khuyết Trung ương Đảng (1945); Ủy viên chính thức Trung ương Đảng (1948); Ủy viên dự khuyết Bộ Chính trị (1950); Ủy viên chính thức Bộ Chính trị (1951); Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Bungari (1954). Từ năm 1945, là đại biểu Quốc hội Bungari; Thủ tướng (1962 - 1971) và Tổng thống (1972 - 1989). Ông đã từng được Hội đồng Nhà nước Việt Nam tặng thưởng Huân chương Sao Vàng (1982).

H

HÍTLE, Adônpho (1889 - 1945): Cầm đầu Đảng Quốc xã Đức (đảng phát xít), Quốc trưởng, Tổng tư lệnh các lực lượng vũ trang của nước Đức phát xít; kẻ gây ra cuộc Chiến tranh thế giới thứ hai. Từ tháng 1-1933, Hítle là Thủ tướng Đức; năm 1934 nắm luôn cả chức Tổng thống và tự xưng là Quốc trưởng. Hítle thực hiện chế độ độc tài phát xít, giải tán các chính đảng và các tổ chức nhân dân chỉ để lại Đảng Quốc xã và những tổ chức phát xít do chúng lập ra; thực hiện chính sách chống cộng và bài Do Thái. Trong thời gian cầm quyền, Hítle thực hiện chính sách đối ngoại cực kỳ phản động, cùng với Ý, Nhật Bản, nước Đức phát xít lập ra trục Béclin - Rôma - Tôkyô và gây ra Chiến tranh thế giới thứ hai. Ngày 30-4-1945, quân đội Liên Xô đánh bại quân đội Đức phát xít, Hítle tự sát.

HOÀNG QUỐC VIỆT (1905 - 1992): Tên thật là Hạ Bá Cang. Nhà hoạt động chính trị Việt Nam; quê ở Đáp Cầu, huyện Võ Giàng, tỉnh Bắc Ninh (nay là phường Đáp Cầu, thành phố Bắc Ninh). Tham gia cách mạng từ năm 1925 và gia nhập Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên năm 1928. Năm 1930, là Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương lâm thời của Đảng Cộng sản Đông Dương. Năm 1937, là Thường vụ Xứ ủy Bắc Kỳ. Năm 1941, là Ủy viên Trung ương Đảng Cộng sản Đông Dương. Năm 1945, là Ủy viên Thường vụ Trung ương. Từ năm 1951 đến năm 1957, là Ủy viên Bộ Chính trị Đảng Lao động Việt Nam và là Chủ tịch Tổng Công đoàn Việt Nam. Năm 1960, là Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Viện trưởng Viện Kiểm sát nhân dân tối cao, Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam. Năm 1976, được bầu lại vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng. Năm 1977, được bầu làm Chủ tịch Đoàn Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam. Năm 1983, là Chủ tịch danh dự Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam. Ông là đại biểu Quốc hội từ khóa V đến khóa VIII. Ông được tặng thưởng Huân chương Sao Vàng và nhiều huân, huy chương cao quý khác.

HOÀNG VĂN THỤ (1909 - 1944): Nhà hoạt động cách mạng Việt Nam; người dân tộc Tày, quê ở huyện Văn Uyên (nay là huyện Văn Lãng), tỉnh Lạng Sơn. Tham gia cách mạng từ năm 1926. Sau đó, ông sang Trung Quốc, gia nhập đội quân Bắc phạt, được phong Trung úy. Năm 1932, ông làm ở Sở Tu giới (sửa chữa vũ khí) Long Châu. Tại đây, ông bắt liên lạc được với Lê Hồng Phong rồi trở thành đảng viên Đảng Cộng sản Đông Dương từ năm 1933. Năm 1935, ông được cử về nước, hoạt động tại Việt Bắc, làm chủ bút báo *Tranh đấu*, cơ quan ngôn luận của Mặt trận Phản đế Việt Bắc, viết báo *Lao động*, lãnh đạo phong trào Mặt trận Dân chủ Việt Bắc. Khi Xứ ủy Bắc Kỳ được lập lại, ông được bổ sung vào Xứ ủy; rồi vào Thường vụ Xứ ủy; khi Lương Khánh Thiện bị bắt, được cử làm Bí thư Xứ ủy (1939). Năm 1940, ông được cử vào Trung ương; tại Hội nghị Trung ương lần thứ bảy (4-1940), được cử vào Ban Thường vụ Trung ương. Đầu năm 1941, ông được Trung ương cử ra chấp nối liên lạc với Quốc tế Cộng sản và bộ phận hải ngoại của Đảng ở Trung Quốc. Tháng 1-1941, ông gặp Nguyễn Ái Quốc tại Tân Khu (Quảng Tây, Trung Quốc). Sau Hội nghị Trung ương lần thứ tám, ông phụ trách công tác binh vận, là một trong những người sáng lập báo *Cờ giải phóng*. Tháng 8-1943, bị thực dân Pháp bắt và bị xử bắn ngày 24-5-1944, tại Hà Nội.

HỐTGIA, Ăngve (1908 - 1985): Nhà hoạt động chính trị của Đảng và Nhà nước Anbani. Ông là một trong những người tích cực hoạt động cho việc thành lập Đảng Cộng sản Anbani (từ năm 1948 đổi tên thành Đảng Lao động Anbani) và tham gia phong trào giải phóng dân tộc chống sự chiếm đóng của phát xít Ý, bị tòa án phát xít kết án tử hình vắng mặt; là đảng viên Đảng Cộng sản Anbani rồi Ủy viên Trung ương Đảng từ năm 1941.

Khi nước Cộng hòa Nhân dân Anbani ra đời, ông liên tục được cử giữ những chức vụ quan trọng của Đảng và Nhà nước: Bộ trưởng Ngoại giao (1946 - 1952); Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng (1946 - 1954); Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Anbani (1948); Bí thư thứ nhất Đảng Lao

động Anbani (1948 - 1985). Từ năm 1957, Hốtgia là Tổng tư lệnh lực lượng vũ trang và Chủ tịch Hội đồng Quốc phòng Anbani.

K

KENNƠĐI, Giôn Phitơgheran (1917 - 1963): Tổng thống thứ 35 của Mỹ (1961 - 1963), người của Đảng Dân chủ, được bầu vào Thượng nghị viện Mỹ năm 1952.

Trong nhiệm kỳ Tổng thống của mình, Kennơđi đã thực hiện một số cải cách xã hội, thúc đẩy kinh tế phát triển theo hướng mở cửa với Thị trường chung châu Âu (EEC); chủ trương củng cố các khối quân sự và lực lượng vũ trang Hoa Kỳ, thực hiện các chính sách của chủ nghĩa thực dân kiểu mới, chống phá phong trào giải phóng dân tộc ở châu Á, châu Phi, Mỹ Latinh; đề ra chiến lược “Phản ứng linh hoạt” với ba loại chiến tranh: tổng lực, cục bộ, đặc biệt. Năm 1961, Kennơđi đã triển khai chiến lược “Chiến tranh đặc biệt” ở miền Nam Việt Nam, dùng lực lượng quân ngụy cộng với vũ khí, phương tiện chiến tranh hiện đại của Mỹ và do Mỹ chỉ huy nhưng bị phá sản (1964). Tháng 11-1963, Kennơđi bị ám sát.

KHỔNG TỬ (551 - 479 Tr.CN): Tên thật là Khổng Khâu, tự là Trọng Ni. Nhà triết học, nhà chính trị, nhà giáo dục nổi tiếng thời cổ đại ở Trung Quốc. Ông đã hệ thống hóa tư tưởng của các nho gia trước Xuân Thu lập nên học thuyết Nho giáo vào cuối thời Xuân Thu. Khổng Tử là người san định các *Kinh Thi, Thư, Dịch, Lễ*, biên soạn *Kinh Xuân Thu*. Những lời dạy của Khổng Tử được các học trò của ông ghi chép lại, làm thành sách *Luyện Ngữ*.

Sau khi Khổng Tử mất, tư tưởng của ông và Nho giáo trở thành nền tảng tư tưởng chính thống của chế độ phong kiến Trung Quốc và có ảnh hưởng sâu rộng trong nhiều nước châu Á.

KHƠRÚTSỐP, Nikita Xécgâyvích (1894 - 1971): Nhà hoạt động chính trị Xôviết, đảng viên Đảng Cộng sản (b) Nga từ năm 1918; Ủy viên Trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô từ năm 1934; Ủy viên Bộ Chính

trị Trung ương Đảng năm 1939; Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô từ năm 1953 đến năm 1964; Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Liên Xô từ năm 1958 đến năm 1964.

KIM ĐỒNG (1929 - 1943): Tên thật là Nông Văn Dền (một số sách, báo ghi nhầm thành Nông Văn Dền), một thiếu niên người dân tộc Nùng, ở thôn Nà Mạ, xã Trường Hà, huyện Hà Quảng, tỉnh Cao Bằng. Anh là người Đội trưởng đầu tiên của Đội Nhi đồng Cứu quốc (nay gọi là Đội Thiếu niên Tiên phong Hồ Chí Minh) được thành lập ngày 15-5-1941. Bí danh của năm đội viên thiếu niên đầu tiên là: Kim Đồng, Cao Sơn, Thanh Minh, Thanh Thủy, Thủy Tiên.

L

LÊNIN, Vladimira Ilích (1870 - 1924): Lãnh tụ thiên tài của giai cấp vô sản và nhân dân lao động toàn thế giới, người sáng lập ra Đảng Cộng sản Liên Xô và Nhà nước xã hội chủ nghĩa đầu tiên trong lịch sử loài người, ông cũng là người sáng lập ra Quốc tế Cộng sản. Kế tục sự nghiệp của C. Mác và Ph. Ăngghen, V.I. Lênin đã đấu tranh kiên quyết để bảo vệ chủ nghĩa Mác, chống lại mọi sự xuyên tạc của bọn cơ hội chủ nghĩa và phát triển thiên tài cả ba bộ phận hợp thành chủ nghĩa Mác (triết học mácxít, kinh tế chính trị học mácxít và chủ nghĩa xã hội khoa học), giải quyết đúng đắn về lý luận và thực tiễn các vấn đề đặt ra cho cách mạng vô sản trong thời đại đế quốc chủ nghĩa.

V.I. Lênin đặc biệt quan tâm và đã đưa ra nhiều luận điểm quan trọng về phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc ở các nước thuộc địa và phụ thuộc. Trong bản *Sơ thảo lần thứ nhất những luận cương về vấn đề dân tộc và vấn đề thuộc địa* được trình bày tại Đại hội II của Quốc tế Cộng sản (1920), V.I. Lênin đã nêu ra những vấn đề cơ bản của phong trào giải phóng dân tộc.

LÊ DUẨN (1907 - 1986): Nhà hoạt động chính trị Việt Nam; quê làng Bích La, xã Triệu Đông, huyện Triệu Phong, tỉnh Quảng Trị. Từ năm 1928 đến năm 1929, ông tham gia Tân Việt Cách mạng Đảng và Hội Việt Nam

Cách mạng Thanh niên; đảng viên Đảng Cộng sản Việt Nam từ năm 1930; từ năm 1931 đến năm 1936, bị thực dân Pháp giam cầm tại các nhà tù Hỏa Lò, Sơn La, Côn Đảo.

Năm 1937, ông là Bí thư Xứ ủy Trung Kỳ; Ủy viên Ban Thường vụ Trung ương từ năm 1939. Năm 1940, ông bị địch bắt và đày ra Côn Đảo lần thứ hai; năm 1945, Cách mạng Tháng Tám thành công, ông được đón về đất liền; năm 1946, phụ trách Xứ ủy Nam Bộ; được bầu làm Bí thư Xứ ủy Nam Bộ (1947 - 1954), sau đó là Bí thư Trung ương Cục miền Nam. Năm 1951, ông được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương, được cử vào Bộ Chính trị. Tháng 9-1960, ông được bầu làm Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam; Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Việt Nam những năm 1976 - 1986. Lê Duẩn là tác giả của nhiều tác phẩm lý luận về cách mạng Việt Nam. Ông được tặng thưởng Huân chương Sao Vàng và nhiều huân, huy chương cao quý khác.

LÊ QUẢNG BA (1914 - 1988): Tên thật là Đàm Văn Mông. Nhà hoạt động cách mạng và quân sự Việt Nam; Thiếu tướng Quân đội nhân dân Việt Nam; người dân tộc Tày, quê xã Sóc Hà, huyện Hà Quảng, tỉnh Cao Bằng. Tham gia cách mạng năm 1935; gia nhập Đảng Cộng sản Đông Dương năm 1936, là người phụ trách đội du kích tập trung đầu tiên ở Cao Bằng (1941). Từ năm 1944 đến năm 1945, là Ủy viên quân sự liên tỉnh Cao - Bắc - Lạng, Phái viên Kỳ bộ Việt Minh ở Cao - Bắc - Lạng. Trong kháng chiến chống Pháp, ông lần lượt giữ các chức vụ: Khu trưởng Khu Hà Nội, Khu trưởng Khu 12 và Chỉ huy trưởng Chiến dịch Thập Vạn Đại Sơn. Từ tháng 12-1949, là Tư lệnh Liên khu Việt Bắc. Tháng 5-1951, là Đại đoàn trưởng đầu tiên Đại đoàn 316, tham gia Chiến dịch Điện Biên Phủ. Từ năm 1960, làm Trưởng Ban Dân tộc Trung ương và đảm nhiệm nhiều trọng trách khác. Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam khóa III. Đại biểu Quốc hội từ khóa II đến khóa IV. Ông được tặng thưởng Huân chương Hồ Chí Minh và nhiều huân, huy chương cao quý khác.

LÊ THANH NGHỊ (1911 - 1989): Nhà hoạt động chính trị; quê làng Thượng Cốc, huyện Tứ Lộc, tỉnh Hải Dương (nay thuộc xã Gia Khánh,

huyện Gia Lộc, tỉnh Hải Dương). Ông tham gia Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên năm 1928; đảng viên Đảng Cộng sản Việt Nam năm 1930; bị giam giữ trong các nhà tù đế quốc những năm 1930 - 1936 và 1940 - 1945; Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng những năm 1951 - 1986; Ủy viên Bộ Chính trị những năm 1956 - 1981; đại biểu Quốc hội từ khóa II đến khóa VII; nhiều năm được bầu vào cơ quan lãnh đạo Đảng và Nhà nước; Bí thư Khu ủy kiêm Chủ tịch Ủy ban kháng chiến hành chính Khu III; Bí thư Thành ủy Hà Nội, Phó Thủ tướng kiêm Chủ nhiệm Ủy ban Kế hoạch Nhà nước, Phó Chủ tịch kiêm Tổng Thư ký Hội đồng Nhà nước. Ông được tặng thưởng Huân chương Sao Vàng và nhiều huân, huy chương cao quý khác.

LÝ TỰ TRỌNG (1914 - 1931): Tên thật là Lê Văn Trọng, con một gia đình cách mạng, quê Hà Tĩnh. Là một trong những thiếu niên Việt Nam được Nguyễn Ái Quốc huấn luyện chính trị tại Quảng Châu, Trung Quốc. Năm 1928, Lý Tự Trọng vào Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên. Năm 1929, về nước và làm liên lạc của nhóm cán bộ vận động thành lập Đoàn Thanh niên Cộng sản. Năm 1931, tại cuộc mít tinh kỷ niệm cuộc khởi nghĩa Yên Bái, tổ chức tại Sài Gòn, Lý Tự Trọng đã anh dũng bảo vệ người diễn thuyết, bắn chết tên mật thám, do đó đã bị địch bắt và bị tòa án thực dân kết án tử hình.

LÊ VĂN TÁM: Là tên một thiếu niên anh hùng trong thời kỳ kháng chiến chống Pháp của Việt Nam với chiến tích là tự đốt mình để lao vào phá hủy một kho xăng của quân địch. Sau chiến tranh cho đến tận ngày nay, câu chuyện được viết chính thức trong sách giáo khoa để các em thiếu nhi học tập tấm gương của một thiếu niên anh hùng đã xả thân vì sự nghiệp giải phóng dân tộc. Tên Lê Văn Tám được đặt cho nhiều trường học, công viên tại Việt Nam.

M

MÁC, Các (1818 - 1883): Lãnh tụ thiên tài, nhà tư tưởng vĩ đại của giai cấp công nhân thế giới, người cùng Ph. Ăngghen sáng lập nền triết học

mới - triết học duy vật biện chứng và duy vật lịch sử, kinh tế chính trị học và chủ nghĩa xã hội khoa học. Ba bộ phận này có quan hệ hữu cơ với nhau, cấu thành học thuyết Mác, trở thành hệ tư tưởng, thế giới quan, lý luận về chiến lược và sách lược của giai cấp vô sản trong cuộc đấu tranh xóa bỏ chủ nghĩa tư bản, xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

C. Mác không chỉ là nhà lý luận thiên tài mà trước hết C. Mác là nhà cách mạng vĩ đại. Năm 1847, C. Mác và Ph. Ăngghen tham gia sáng lập *Liên đoàn những người cộng sản*. Năm 1864, C. Mác sáng lập và là linh hồn của Quốc tế thứ nhất. C. Mác đã đấu tranh không khoan nhượng với mọi thứ chủ nghĩa cơ hội và chủ nghĩa vô chính phủ trong phong trào cộng sản và công nhân quốc tế. Người đã hiến dâng cả đời mình cho sự nghiệp giải phóng giai cấp công nhân và toàn thể loài người.

MÁCTANH, Hăngry (1927 - ?): Thủy thủ tàu Con Sóc trong hạm đội Pháp đón Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Vịnh Hạ Long năm 1946. Sau đó, ông về nước tham gia cuộc đấu tranh chống chiến tranh Pháp - Việt; là Ủy viên Trung ương Đảng Cộng sản Pháp.

MAIACỐPXKI, Vladimia Vladimirovich (1893 - 1930): Nhà thơ Xôviết, lá cờ đầu của thơ ca hiện thực xã hội chủ nghĩa. Ngay từ nhỏ, ông đã say mê đọc tác phẩm của những nhà thơ Nga lỗi lạc như: Puskin, Lécmonốp... Mặc dù còn chịu ảnh hưởng chủ nghĩa vị lai mang nặng tư tưởng hư vô, vô chính phủ, nhưng thơ ông đã có nhiều yếu tố tích cực như: khát vọng cải tạo xã hội, niềm tin vào tương lai tốt đẹp của xã hội và của nhân dân.

Năm 1917, Cách mạng Tháng Mười Nga thắng lợi, ông công khai, dứt khoát đi theo chính quyền Xôviết, đem hết sức mình phục vụ cho sự nghiệp cách mạng của giai cấp vô sản. Thơ của ông đến Việt Nam từ thời kỳ Mặt trận dân chủ (1936 - 1939).

MAO TRẠCH ĐÔNG (1893 - 1976): Nhà hoạt động chính trị Trung Quốc, người tỉnh Hồ Nam.

Sau Cách mạng Tân Hợi (1911), ông tham gia quân đội cách mạng ở Hồ Nam. Năm 1921, ông tham gia Đại hội thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc; Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng (1923); Ủy viên Bộ Chính trị Ban Chấp hành Trung ương Đảng (1933); là một trong những người lãnh đạo cuộc Vận lý trường chinh. Tại Hội nghị Đảng ở Tuân Nghĩa (1-1935), ông được bầu vào Thường vụ Bộ Chính trị, sau đó là Chủ tịch Ủy ban Quân sự Trung ương. Ông là Chủ tịch Đảng Cộng sản Trung Quốc (1943 - 1976).

Ông chủ trương hợp tác với Quốc dân Đảng để thành lập Mặt trận dân tộc thống nhất và đưa kháng chiến đến thắng lợi (1937 - 1945). Trong thời kỳ nội chiến (1946 - 1949), ông cùng Đảng Cộng sản lãnh đạo nhân dân và Quân giải phóng nhân dân Trung Quốc chiến thắng các lực lượng Quốc dân Đảng, buộc họ phải chạy ra Đài Loan.

Tháng 10-1949, ông tuyên bố thành lập nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa và được cử làm Chủ tịch Hội đồng Chính phủ nhân dân Trung ương, sau đó là Chủ tịch nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa cho đến khi mất (1976).

Công lao và cống hiến của Mao Trạch Đông đối với cách mạng Trung Quốc là rất to lớn, nhưng những sai lầm trong các quan điểm của ông về xây dựng kinh tế cuối những năm 50 và Đại cách mạng văn hóa vô sản trong những năm 60 thế kỷ XX cũng gây nhiều tác hại.

N

NÁTXE, **Gaman Ápden** (1918 - 1970): Nhà hoạt động chính trị Ai Cập.

Ông là người khởi xướng và lãnh đạo Tổ chức Sĩ quan tự do chống chế độ quân chủ và ách áp bức của nước ngoài. Năm 1952, tổ chức này làm đảo chính lật đổ vua Pharúc và tuyên bố thành lập chế độ cộng hòa. Trong Chính phủ mới, Nátxe giữ chức Phó Thủ tướng kiêm Bộ trưởng Bộ Nội vụ. Năm 1954, ông lên làm Thủ tướng Chính phủ; từ năm 1956, là Tổng thống nước Cộng hòa Ai Cập. Những năm 1958 - 1961,

là Tổng thống Cộng hòa Ả-rập thống nhất. Ông là một trong những người sáng lập Phong trào không liên kết.

NÊRU, Giaoháclan (1889 - 1964): Nhà hoạt động chính trị Ấn Độ, là học trò và người kế tục sự nghiệp của Găngđi trong cuộc đấu tranh giành và bảo vệ độc lập dân tộc của Ấn Độ. Năm 1929, ông được bầu là Tổng Thư ký Đảng Quốc đại; trong những năm 1929 - 1930, 1936 - 1937, 1946, 1951 - 1954, là Chủ tịch Đảng Quốc đại. Năm 1946, là Phó Thủ tướng kiêm Bộ trưởng Ngoại giao Chính phủ lâm thời Ấn Độ. Từ năm 1947 đến năm 1964, là Thủ tướng Ấn Độ. G. Nêru là người có nhiều đóng góp vào sự nghiệp hòa bình thế giới, một trong những người đề xướng năm nguyên tắc chung sống hòa bình và là một trong những người sáng lập Phong trào không liên kết. Ông là người bạn thân thiết của Chủ tịch Hồ Chí Minh; là tác giả của nhiều tác phẩm nghiên cứu về phong trào dân tộc.

NGÔ ĐÌNH DIỆM (1901 - 1963): Tổng thống chính quyền Sài Gòn (1956 - 1963); quê làng Đại Phong, xã Phong Thủy, huyện Lệ Thủy, tỉnh Quảng Bình. Ngô Đình Diệm làm quan từ năm 1920; năm 1933, là Thượng thư Bộ Lại; sau đó, từ chức. Từ năm 1950 đến năm 1954, Ngô Đình Diệm qua Nhật, Italia, Mỹ, Bỉ, Pháp. Trong thời gian này, Ngô Đình Diệm được Hồng y giáo chủ Spenman đỡ đầu, liên hệ với nhiều chính khách. Năm 1954, được Mỹ đưa về làm Thủ tướng chính quyền bù nhìn thay Bửu Lộc. Sau khi lên cầm quyền, với sự giúp sức của Mỹ, Ngô Đình Diệm đã lật đổ Bảo Đại. Từ đó, dưới sự điều khiển của Mỹ đã tiến hành đàn áp nhân dân và chống phá cách mạng quyết liệt. Ngày 2-11-1963, Ngô Đình Diệm bị giết trong cuộc đảo chính của lực lượng chống đối do Mỹ dàn dựng.

NGUYỄN CHÍ THANH (1914 - 1967): Tên thật là Nguyễn Vĩnh. Nhà hoạt động chính trị, quân sự Việt Nam; quê làng Niêm Phò, huyện Quảng Điền, tỉnh Thừa Thiên Huế. Ông tham gia cách mạng từ năm 1934; gia nhập Đảng Cộng sản Đông Dương (1937); Bí thư Tỉnh ủy Thừa Thiên (1938). Tháng 8-1945, ông được bầu vào Ban Chấp hành

Trung ương Đảng, được chỉ định làm Bí thư Xứ ủy Trung Kỳ, là Bí thư Phân khu ủy Bình Trị Thiên (1947); Bí thư Liên khu ủy Liên khu IV (1948); Chủ nhiệm Tổng cục Chính trị, Phó Bí thư Tổng quân ủy (1950). Ông là Ủy viên Trung ương Đảng, Ủy viên Bộ Chính trị khóa II, III; được phong hàm Đại tướng năm 1959; Ủy viên Hội đồng Quốc phòng nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Năm 1961, ông phụ trách Ban Nông nghiệp của Đảng; sau đó được điều trở lại quân đội, là Bí thư Trung ương Cục miền Nam (1964). Ông được tặng thưởng Huân chương Sao Vàng và nhiều huân, huy chương cao quý khác.

NÔVỐTNI, Antônin (1904 - 1975): Nhà hoạt động chính trị Tiệp Khắc. Năm 1928, gia nhập Đảng Cộng sản Tiệp Khắc. Năm 1935, là đại biểu dự Đại hội lần thứ VII của Quốc tế Cộng sản. Sau khi Tiệp Khắc bị chiếm đóng, ông tham gia phong trào kháng chiến; năm 1941, bị bọn phát xít bắt giam bốn năm trong trại tập trung Maútkhauden.

Sau khi Tiệp Khắc được giải phóng, Nôvốtni được bầu làm Bí thư Thành ủy Praha. Năm 1946, được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng. Những năm 1951 - 1953, là Bí thư Trung ương Đảng và Ủy viên Bộ Chính trị; những năm 1953 - 1968, là Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Tiệp Khắc; những năm 1957 - 1968, là Chủ tịch nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Tiệp Khắc.

P

PHẠM VĂN ĐỒNG (1906 - 2000): Nhà hoạt động chính trị của Đảng Cộng sản và Nhà nước Việt Nam; quê xã Đức Tân, huyện Mộ Đức, tỉnh Quảng Ngãi. Năm 1926, ông dự lớp huấn luyện cán bộ do Nguyễn Ái Quốc tổ chức ở Quảng Châu; gia nhập Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên. Cuối năm 1927, về nước, tham gia hoạt động cách mạng ở Sài Gòn và được cử vào Kỳ bộ Thanh niên Nam Kỳ; sau đó, vào Tổng bộ Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên (1929). Tháng 5-1929, đi Hương Cảng dự Đại hội của Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên, về

Sài Gòn hoạt động cách mạng; bị địch bắt đày ra Côn Đảo từ tháng 7-1929 đến tháng 7-1936. Tháng 5-1940, ông sang Trung Quốc gặp lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc; năm 1941, về nước tham gia xây dựng căn cứ cách mạng ở Cao Bằng, Bắc Kạn, Lạng Sơn. Tháng 8-1945, ông tham dự Quốc dân Đại hội Tân Trào, được bầu làm Ủy viên Ủy ban Dân tộc giải phóng Việt Nam. Sau khi Cách mạng Tháng Tám năm 1945 thành công, ông được giao nhiều trọng trách quan trọng: Bộ trưởng Bộ Tài chính Chính phủ lâm thời nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa (1945). Trưởng phái đoàn Chính phủ tại Hội nghị Phôngtennoblô (5-1946). Đại diện của Đảng và Chính phủ tại miền Nam Trung Bộ. Phó Thủ tướng Chính phủ, Phó Chủ tịch Hội đồng Quốc phòng (8-1949), kiêm Bộ trưởng Bộ Ngoại giao (5-1954); Trưởng phái đoàn Chính phủ Việt Nam tại Hội nghị Giơnevơ về Đông Dương (1954); Thủ tướng Chính phủ (1955 - 1981); Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng (1981 - 1987). Ông là Ủy viên dự khuyết Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Đông Dương (1947); Ủy viên chính thức (1949); Ủy viên Bộ Chính trị từ khóa II đến khóa V (1951 - 1986); Cố vấn Ban Chấp hành Trung ương Đảng (1986 - 1997); đại biểu Quốc hội từ khóa I đến khóa VII (1946 - 1987). Ông được tặng thưởng Huân chương Sao Vàng và nhiều huân, huy chương cao quý khác.

PHẠM NGỌC THẠCH (1909 - 1968): Bác sĩ, Anh hùng Lao động. Quê gốc tỉnh Bình Thuận, sinh ở Quy Nhơn (Bình Định). Tốt nghiệp bác sĩ ở Pari năm 1934. Năm 1936, ông về nước hoạt động cách mạng và có nhiều cống hiến trong lĩnh vực y học.

Trước Cách mạng Tháng Tám, ông vừa làm nghề y, vừa tham gia hoạt động cách mạng, là một trong những sáng lập viên tổ chức Thanh niên tiên phong Nam Bộ. Sau Cách mạng Tháng Tám (1945), ông được cử giữ nhiều chức vụ quan trọng: Bộ trưởng Bộ Y tế Chính phủ lâm thời, Thứ trưởng Phủ Chủ tịch (1949); Ủy viên Thường vụ, Chủ tịch Ủy ban kháng chiến hành chính Đặc khu Sài Gòn - Chợ Lớn (1950 - 1953); Bộ trưởng Bộ Y tế kiêm Viện trưởng Viện Chống lao Trung ương (1958); Chủ tịch Ủy ban Điều tra tội ác của đế quốc

Mỹ ở Việt Nam; là đại biểu Quốc hội khóa II và III. Ngày 7-11-1968, ông hy sinh ở chiến trường miền Nam trong khi làm nhiệm vụ. Ông được truy tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh vì những cống hiến trong lĩnh vực y học.

PHAN BỘI CHÂU (1867 - 1940): Hiệu là Sào Nam, quê ở Đan Nhiễm, Nam Đàn, Nghệ An; là một nhà yêu nước có nhiều hoạt động tích cực trong những năm đầu của thế kỷ XX. Tham gia lập Duy Tân hội (1904), tổ chức phong trào Đông Du (1905 - 1908) và chủ trương dựa vào Nhật để đuổi thực dân Pháp, giải phóng dân tộc. Cụ là một trong những người thành lập Việt Nam Quang phục Hội (1912). Tháng 6-1925, thực dân Pháp bắt cóc cụ ở Trung Quốc đưa về nước, đem xử ở tòa để hình Hà Nội, làm dấy lên ở Việt Nam một phong trào đấu tranh rầm rộ đòi thả Phan Bội Châu diễn ra dưới nhiều hình thức phong phú.

Cùng với phong trào để tang Phan Chu Trinh, phong trào đấu tranh đòi thả Phan Bội Châu đã thúc đẩy tinh thần đấu tranh của nhân dân Việt Nam chống thực dân Pháp đòi thả tù chính trị và đòi quyền dân sinh, dân chủ.

Trước làn sóng đấu tranh mạnh mẽ của nhân dân ta, ngày 21-12-1926, thực dân Pháp buộc phải thả cho cụ Phan Bội Châu, nhưng chúng lại giam lỏng cụ ở Huế cho đến lúc cụ qua đời.

PHAN CHU TRINH (1872 - 1926): Quê ở làng Tây Lộc, huyện Tiên Phước, tỉnh Quảng Nam; là một nhà yêu nước có nhiều hoạt động tích cực trong những năm đầu thế kỷ XX.

Sau khi đỗ Phó bảng, có thời gian ông đã làm quan trong triều đình Huế, nhưng sau đó từ chức về quê hoạt động chính trị, chủ trương dựa vào Pháp để tiến hành các cải cách, thực hiện tự do, dân chủ làm cho dân giàu, nước mạnh rồi sau đó mới tính đến chuyện giải phóng dân tộc.

Năm 1906, sau chuyến đi Nhật về, ông ra sức tuyên truyền chủ trương cải cách và trở thành một trong những người cầm đầu xu hướng cải lương ở nước ta hồi đầu thế kỷ XX. Năm 1908, khi phong

trào chống thuế của nông dân Trung Bộ bị đàn áp, ông bị thực dân Pháp bắt đày ra Côn Đảo. Năm 1911, nhờ có Hội Nhân quyền Pháp can thiệp, ông được trả tự do và sau đó sang cư trú ở Pháp. Năm 1925, ông về nước, lâm bệnh và mất vào đầu năm 1926.

PHIDEN, Caxtôrô (Sinh năm 1926): Nhà hoạt động chính trị của Đảng và Nhà nước Cu Ba. Năm 1950, ông tốt nghiệp tiến sĩ luật dân sự và cử nhân luật ngoại giao tại Trường đại học Tổng hợp La Habana.

Phiden Caxtôrô tham gia phong trào yêu nước, đấu tranh chống chế độ độc tài quân sự ở Cu Ba ngay từ đầu những năm 50 của thế kỷ XX. Ngày 26-7-1953, Phiden đã tổ chức và lãnh đạo cuộc tấn công các trại lính ở Xanchiagô và Badamô. Cuộc tiến công bị thất bại, Phiden bị bắt và bị kết án 15 năm tù. Trước phiên tòa, Phiden đã tự bào chữa bằng lập luận danh thép, mà sau đó được xuất bản thành tác phẩm bất hủ *Lịch sử sẽ xóa án cho tôi*. Tháng 5-1955, Phiden được trả lại tự do, sau đó chính thức thành lập Phong trào 26-7. Tháng 1-1959, Phiden đã lãnh đạo quân khởi nghĩa lật đổ chính quyền độc tài quân sự Batixta.

Sau khi cách mạng Cu Ba thành công, Phiden được cử giữ nhiều chức vụ quan trọng trong Đảng và Nhà nước Cu Ba: Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Cu Ba (từ năm 1965); Thủ tướng Chính phủ Cu Ba (từ năm 1959); Chủ tịch Hội đồng Nhà nước và Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa Cu Ba (từ năm 1976). Phiden còn là Chủ tịch của Phong trào không liên kết (1979 - 1983).

Phiden nhiệt thành ủng hộ cách mạng Việt Nam; khi nhân dân Việt Nam đang tiến hành cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước, ông đã đến Hà Nội và vùng giải phóng miền Nam Việt Nam.

Phiden Caxtôrô là chiến sĩ tiên phong chống chủ nghĩa đế quốc và cho tới hiện nay (đầu thế kỷ XXI) vẫn là ngọn cờ có ảnh hưởng lớn tới phong trào chống chủ nghĩa đế quốc ở Mỹ Latinh.

PÍCH, Vinhem (1876 - 1960): Nhà hoạt động trong phong trào cộng sản Đức và quốc tế, một trong những người thành lập Đảng Cộng sản Đức

(1918) và Đảng Xã hội thống nhất Đức (1946); Chủ tịch đầu tiên nước Cộng hòa Dân chủ Đức. Từ năm 1895 đến năm 1918, đảng viên Đảng Xã hội chủ nghĩa Đức, đứng về phái tả dưới sự lãnh đạo của K. Líp-nếch và R. Luxembua. Là một trong những người tổ chức Liên minh Xpác-tác và tham gia cuộc cách mạng tháng 11-1918 ở Đức. Tại Đại hội thành lập Đảng Cộng sản Đức, được bầu làm Ủy viên Ủy ban Trung ương (12-1918). Từ năm 1935, là Chủ tịch Ủy ban Trung ương. Ông là đại biểu Quốc hội Đức (1918 - 1933); Ủy viên Ban Chấp hành Quốc tế Cộng sản (1928 - 1943). Trong thời kỳ Chiến tranh thế giới thứ hai, tham gia Ban Lãnh đạo Ủy ban Toàn quốc “Nước Đức tự do”. Từ năm 1946 đến năm 1954, là một trong hai chủ tịch của Đảng Xã hội thống nhất Đức.

PICÁTXÔ, **Pablô** (1881 - 1973): Danh họa và nhà hoạt động xã hội Tây Ban Nha. Từ đầu thế kỷ XX, ông sang Pari sống cho đến lúc qua đời. Sau hơn 80 năm hoạt động nghệ thuật, ông để lại một di sản văn hóa đồ sộ: 15.000 bức tranh đủ các cỡ, 10.000 bản khắc in các loại, 34.000 minh họa, vài trăm pho tượng cùng nhiều phác thảo hình họa đồ gốm. Năm 1946, ông đã gặp Chủ tịch Hồ Chí Minh khi Người sang Pháp.

Pablô Picátxô rất có cảm tình với cuộc kháng chiến của nhân dân Việt Nam. Họa sĩ đã vẽ bức tranh *Mừng nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa lập lại hòa bình* (1954). Năm 1968, khi cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước ở giai đoạn quyết liệt, ông khẳng định: “Đã bao năm nay, tôi khâm phục lòng dũng cảm phi thường của các bạn Việt Nam... Đây là dân tộc của những hiệp sĩ”.

T

TAYLO, **Mác-xen** (1901 - 1987) : Đại tướng, nhà ngoại giao của Hoa Kỳ. Năm 1953, là Tư lệnh Quân đoàn 8 ở Triều Tiên; Tham mưu trưởng lực lượng Hoa Kỳ (1955 - 1959); Chủ tịch Hội đồng Tham mưu liên quân Mỹ (1962). Năm 1959 về hưu, nhưng đến năm 1961, được Tổng thống Kennơđi mời làm Cố vấn quân sự. Trong những năm 1964 - 1965, là Đại sứ Mỹ ở Sài Gòn, Taylo đề xuất chiến lược “Phản ứng linh hoạt” được

Tổng thống Kennơđi chấp nhận và áp dụng vào cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam từ năm 1961, nhưng bị thất bại.

TENLÖMAN, **Écnét** (1886 - 1944): Nhà hoạt động chính trị lỗi lạc của phong trào công nhân Đức và phong trào cộng sản quốc tế; Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Đức. Năm 1903, ông gia nhập Đảng Xã hội dân chủ Đức; năm 1918, tích cực tham gia vào cuộc cách mạng tháng 11-1918 ở Đức. Năm 1919, ông được bầu làm Bí thư Đảng bộ Đảng Xã hội dân chủ độc lập Đức ở Hambua; năm 1920, gia nhập Đảng Cộng sản Đức. Năm 1921, ông được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Đức. Năm 1924, ông là Ủy viên Bộ Chính trị; năm 1925, là Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Đức. Từ năm 1924 đến năm 1928, là Ủy viên dự khuyết Ban Chấp hành Quốc tế Cộng sản và đến những năm 1928 - 1943 là Ủy viên chính thức.

Ông có nhiều hoạt động để duy trì nền dân chủ và hòa bình của nước Đức và chống lại sự tiến công của các thế lực phản động và bọn phát xít phá hoại phong trào công nhân. Tháng 3-1933, ông bị cảnh sát phát xít Đức bắt giam, nhưng chúng không dám đưa ông ra xét xử. Sau 11 năm giam cầm, không làm nhụt được tinh thần cách mạng bất khuất của ông, bọn phát xít đã ám hại ông ở trại tập trung Bukhenvan (8-1944).

TITỐP, **Ghécman Xtêphanôvích** (1935 - 2000): Anh hùng Liên Xô, phi công vũ trụ, Chủ tịch Hội Hữu nghị Xô - Việt.

Năm 1957, Ghécman Titốp là phi công chiến đấu; năm 1961, hoàn thành chuyến bay vào vũ trụ trên tàu vũ trụ Phương Đông 2. Tháng 1-1962, Titốp sang thăm Việt Nam, được Nhà nước ta tặng danh hiệu Anh hùng Lao động Việt Nam.

Sau chuyến bay vào không gian của mình, Titốp đã giữ nhiều vị trí cao cấp trong chương trình không gian của Liên Xô cho đến khi nghỉ hưu vào năm 1992. Năm 1995, ông được bầu vào Duma quốc gia Nga, là thành viên của Đảng Cộng sản. Ông từ trần ở tuổi 65 tại Mátxcơva.

TỐ HỮU (1920 - 2004): Tên thật là Nguyễn Kim Thành. Nhà hoạt động chính trị, nhà thơ, quê làng Phù Lai, xã Quảng Thọ, huyện Quảng Điền, tỉnh Thừa Thiên Huế. Ông sớm tham gia hoạt động cách mạng, vào Đảng Cộng sản Đông Dương năm 1938, sau đó bị địch bắt và giam cầm tại các nhà tù ở Huế, Buôn Ma Thuột; là Chủ tịch Ủy ban khởi nghĩa ở Huế (8-1945); Ủy viên dự khuyết Ban Chấp hành Trung ương Đảng (1951); Ủy viên chính thức (1955); Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng Ban Tuyên giáo Trung ương (1960); Ủy viên dự khuyết Bộ Chính trị (1976), Ủy viên Bộ Chính trị (1980); Phó Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng (1981); đại biểu Quốc hội khóa II và khóa VII. Ông đã được trao tặng Huân chương Sao Vàng và là lá cờ đầu của nền thơ ca cách mạng Việt Nam, được tặng giải thưởng Hồ Chí Minh về văn học - nghệ thuật.

TÔNXTÔI, Lép Nikôlaiêvítso (1828 - 1910): Một trong những nhà văn vĩ đại nhất của nước Nga và thế giới, có ảnh hưởng rất lớn đối với sự phát triển của nền văn học Nga và văn học thế giới.

Lép Tônxtôi là nghệ sĩ, nhà tư tưởng và nhà thuyết giáo vĩ đại của nhân dân Nga nửa cuối thế kỷ XIX và đầu thế kỷ XX. Tuy xuất thân từ một gia đình quý tộc, nhưng do gần gũi với nông dân lao động, ông đã đoạn tuyệt với những tư tưởng của giai cấp xuất thân. Qua nhiều tác phẩm nổi tiếng như: *Chiến tranh và hòa bình*, *Anna Karênina*, *Lời thú tội*, v.v., ông đã nói lên được những tư tưởng, tâm trạng hình thành trong hàng triệu nông dân Nga trước năm 1905 cũng như sự căm thù, khát vọng giải phóng mình của giai cấp nông dân Nga. Ông đã kịch liệt tố cáo trật tự nhà nước, trật tự kinh tế - xã hội, xây dựng trên cơ sở của sự nô dịch và bóc lột quần chúng lao động. Ông phần nộ công kích sự thống trị của phong kiến Nga hoàng. Song, như V.I. Lênin đã từng nói: Một sai lầm lớn của ông là chủ trương “không dùng bạo lực chống lại điều ác”. Vì vậy, ông “không tài nào hiểu được phong trào công nhân và vai trò của phong trào đó trong cuộc đấu tranh cho chủ nghĩa xã hội, không tài nào hiểu được cách mạng Nga”.

Tuy có hạn chế trong thế giới quan, nhưng cũng như V.I. Lênin đã đánh giá, Tônxtôi là “tấm gương phản chiếu cách mạng Nga”, “di sản của ông có cái không chìm vào dĩ vãng, có cái thuộc về tương lai”.

TÔRÊ, Môrixơ (1900 - 1964): Nhà hoạt động chính trị Pháp và phong trào cộng sản và công nhân quốc tế. Tháng 3-1919, ông tham gia Đảng Xã hội Pháp; là Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Pháp (1924); Ủy viên Bộ Chính trị và Bí thư Ban Chấp hành Trung ương Đảng (1925), Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Pháp (1930 - 1964). Môrixơ Tôrê còn hoạt động tích cực trong phong trào cộng sản và công nhân quốc tế; là Ủy viên Ban Chấp hành Quốc tế Cộng sản (1928 - 1943); Ủy viên Đoàn Chủ tịch Quốc tế Cộng sản (1935 - 1943).

TORUMAN, Hary S. (1884 - 1972): Tổng thống thứ 33 của nước Mỹ (1945 - 1953); Thượng nghị sĩ Đảng Dân chủ. Tơruman là người ra lệnh ném hai quả bom nguyên tử xuống Nhật Bản (1945); chủ trương tiến hành chính sách “Chiến tranh lạnh”, “Học thuyết Tơruman”, thành lập khối NATO, thi hành chính sách viện trợ Mácsan đối với các nước Tây Âu, chống Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa. Chính phủ Tơruman điều quân tham chiến ở Triều Tiên (1950 - 1953); can thiệp ngày càng sâu và tăng cường viện trợ quân sự cho Pháp trong cuộc chiến tranh xâm lược Đông Dương (1946 - 1954); thực hiện truy nã Đảng Cộng sản và các tổ chức dân chủ trong nước.

TURÊ, Xêku (1922 - 1984): Người lãnh đạo cuộc đấu tranh giành độc lập dân tộc ở Ghinê, một trong những người sáng lập Liên đoàn dân chủ châu Phi và là Phó Chủ tịch Liên đoàn (thành lập ở Bamacô năm 1946), đã từng là Tổng Bí thư Đảng Dân chủ Ghinê. Năm 1955, ông là Thị trưởng thành phố Cônacơri và được bầu làm Nghị sĩ Ghinê trong Quốc hội Pháp (1956). Năm 1957, ông là Phó Chủ tịch Hội đồng Chính phủ Ghinê và là Nghị sĩ của Đại hội đồng Tây Phi thuộc Pháp. Năm 1958, là Thủ tướng Chính phủ nước Cộng hòa Ghinê và ít lâu sau là Tổng thống nước này.

TUỞNG GIỚI THẠCH (1887 - 1975): Người tỉnh Chiết Giang, Trung Quốc. Năm 1923, giữ chức Tham mưu trưởng Tổng hành dinh Chính

phủ quân sự Quảng Đông. Năm 1924, được Tôn Trung Sơn cử đi khảo sát về quân sự ở Liên Xô rồi về nước giữ chức Hiệu trưởng Trường quân sự Hoàng Phố.

Sau khi Tôn Trung Sơn mất, Tưởng Giới Thạch giữ chức Chủ tịch Ban Thường vụ Ban Chấp hành Trung ương Quốc dân Đảng, Tổng tư lệnh quân cách mạng Quốc dân. Năm 1943, tái nhiệm chức Chủ tịch Chính phủ Quốc dân Đảng. Năm 1948, giữ chức Tổng thống. Tháng 1-1949, Tưởng Giới Thạch từ chức; rút ra Đài Loan, tiếp tục giữ chức Tổng tài Quốc dân Đảng và Tổng thống Trung Hoa dân quốc ở Đài Loan.

U

UNBRÍCH, **Vante** (1893 - 1973): Nhà hoạt động chính trị Đức, một trong những người sáng lập ra Đảng Xã hội thống nhất Đức (1946). Năm 1923, là Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Đức và là người có công lớn trong việc thống nhất Đảng Cộng sản Đức và Đảng Xã hội dân chủ Đức thành Đảng Xã hội thống nhất Đức và là Ủy viên Bộ Chính trị Đảng Xã hội thống nhất Đức. Những năm 1946 - 1949, ông là Phó Chủ tịch Đảng xã hội thống nhất Đức; những năm 1950 - 1953, là Tổng Bí thư Đảng Xã hội thống nhất Đức; những năm 1953 - 1971, là Bí thư Ban Chấp hành Trung ương Đảng Xã hội thống nhất Đức; năm 1971, là Chủ tịch Đảng; những năm 1960 - 1972, là Chủ tịch Hội đồng Quốc phòng Cộng hòa Dân chủ Đức.

V

VI QUỐC THANH (1913 - 1989): Người dân tộc Choang, Quảng Tây, Trung Quốc, gia nhập Đảng Cộng sản Trung Quốc năm 1931, từng tham gia cuộc Vận lý trường chinh. Trong thời kỳ kháng chiến chống Nhật, ông lần lượt giữ các chức vụ: Hiệu trưởng Phân viện Trường đại học Quân chính kháng Nhật, Lữ đoàn trưởng Lữ đoàn 9 thuộc Sư đoàn 3 Tân tứ quân, Sư đoàn phó Sư đoàn 4 Tân tứ quân.

Thời kỳ chiến tranh giải phóng, ông là Tư lệnh Binh đoàn Tô Bắc đã chiến quân Hoa Đông, Chính ủy Binh đoàn số 10 đã chiến quân số 3. Năm 1950, ông được cử sang Việt Nam làm Trưởng đoàn cố vấn quân sự. Năm 1955, được phong quân hàm Thượng tướng. Sau năm 1956, ông lần lượt giữ các chức vụ: Tỉnh trưởng tỉnh Quảng Tây, Chủ tịch Chính phủ kiêm Bí thư thứ nhất Khu ủy Khu tự trị Quảng Tây, Chính ủy Quân khu Quảng Tây, Bí thư thứ hai Trung Nam Cục Đảng Cộng sản Trung Quốc, Bí thư thứ nhất Tỉnh ủy Quảng Đông, Bí thư thứ nhất Quân khu Quảng Châu, Ủy viên Hội đồng Quốc phòng...

Sau năm 1965, ông là Phó Chủ tịch Hội nghị chính trị hiệp thương toàn quốc khóa IV, khóa V. Tại Đại hội VIII Đảng Cộng sản Trung Quốc, ông được bầu làm Ủy viên dự khuyết, sau chuyển lên Ủy viên chính thức Ban Chấp hành Trung ương. Từ Đại hội IX đến Đại hội XII Đảng Cộng sản Trung Quốc, ông được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương và Bộ Chính trị.

X

XIHANÚC, Xămdéc Nôrôđôm (Sinh năm 1922): Hoàng thân, Quốc vương Campuchia. Những năm 1930 - 1940, ông theo học các trường tiểu học, trung học và cao học tại Phnôm Pênh và Sài Gòn. Tháng 4-1941, ông được Hội đồng ngôi vua bầu làm Quốc vương. Tháng 3-1955, ông trao ngôi vua cho cha là Nôrôđôm Xuramarít nhưng vẫn nắm quyền lực. Tháng 4-1960, vua Xuramarít từ trần. Theo đúng lời cam kết của mình, Xihanúc từ chối việc nối ngôi vua cha. Ngai vàng được giao một cách tượng trưng cho mẹ ông là hoàng hậu Kótsamăc. Sau đó, ông thành lập Cộng đồng xã hội bình dân và trở thành Thủ tướng sau cuộc bầu cử hiến pháp. Tháng 6-1960, ông được bầu làm Quốc trưởng. Tháng 3-1970, ông là Chủ tịch Mặt trận Thống nhất dân tộc Campuchia. Tháng 4-1975, ông là Chủ tịch Nhà nước Campuchia dân chủ, nhưng đến tháng 4-1976 ông tự nguyện từ chức.

Tháng 11-1991, ông là Quốc trưởng Campuchia. Ngày 24-9-1993, Xiha-nút đã được Hội đồng ngôi vua của vương quốc Campuchia bầu làm Quốc vương. Năm 2004, ông truyền ngôi vua cho con trai là Nô-rô-đôm Xi-ha-môn.

XUCÁC-NÔ, **Ác-mét** (1901 - 1970): Nhà hoạt động chính trị Indônêxia; người sáng lập Đảng Quốc dân Indônêxia (1927); Chủ tịch Đảng Indônêxia (1932); Tổng thống nước Cộng hòa Indônêxia (1945 - 1965). Ông là một trong những người có nhiều đóng góp vào thành công của Hội nghị Băng-đung (1955) và Phong trào không liên kết.

MỤC LỤC

		<i>Trang</i>
<i>Lời giới thiệu Tập 13</i>		VII
1961		
Thơ mừng năm 1961	1-1-1961	1
Một hợp tác xã gương mẫu	11-1-1961	2
Nói chuyện với đại biểu Việt kiều ở Tân thế giới mới về nước	14-1-1961	4
Thư khen tỉnh Hòa Bình, tỉnh miền núi đầu tiên xóa xong nạn mù chữ	17-1-1961	8
Điện gửi Hội nghị bất thường Hội đồng Đoàn kết nhân dân Á - Phi	17-1-1961	9
Một lòng một dạ phục vụ nhân dân	18-1-1961	10
Trong trần ai, ai cũng ghét Ai	20-1-1961	12
Điện mừng Tổng thống Xêcu Turê	22-1-1961	14
Một hợp tác xã không gương mẫu	25-1-1961	15
Nói chuyện với đồng bào thôn Lạc Trung (Vĩnh Phúc)	25-1-1961	17
Điện cảm ơn lời chúc mừng năm mới của Hội Liên hiệp Sinh viên quốc tế	26-1-1961	19
Nói chuyện tại Hội nghị công nghiệp toàn miền Bắc	26-1-1961	20
Tết trồng cây	28-1-1961	22
Bài nói chuyện tại Hội nghị phổ biến Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ ba về kế hoạch nhà nước năm 1961	30-1-1961	24

Bài nói chuyện tại Đại hội Đảng bộ Hà Nội	1-2-1961	27
Thư gửi ông Kennơđi, Tổng thống mới của Mỹ	2-2-1961	32
Thư gửi Cục Không quân	4-2-1961	34
Bài nói chuyện tại Hội nghị cán bộ thanh tra toàn miền Bắc	6-2-1961	35
Một chi bộ tốt ở nông thôn	9-2-1961	37
Thư chúc Tết đồng bào nhân dịp đầu Xuân Tân Sửu	15-2-1961	39
Thêm một thắng lợi to lớn	17-2-1961	41
Điện mừng nhân dịp Quốc khánh nước Nêpan	18-2-1961	43
Bài nói chuyện với đồng bào và cán bộ tỉnh Cao Bằng	21-2-1961	44
Điện mừng Quốc khánh nước Cộng hòa Arập thống nhất	23-2-1961	50
Bài nói chuyện tại Đại hội Công đoàn toàn quốc lần thứ II	27-2-1961	51
Tếu!	2-3-1961	56
Bài nói chuyện tại Đại hội phụ nữ toàn quốc lần thứ III	9-3-1961	58
Bài nói chuyện với cán bộ, công nhân Nhà máy cơ khí Duyên Hải (Hải Phòng)	16-3-1961	62
Xây dựng những con người của chủ nghĩa xã hội	3-1961	65
Điện mừng Quốc khánh nước Cộng hòa Tuynidi (19-3)	19-3-1961	73
Nói chuyện tại Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Tuyên Quang	20-3-1961	74
Bài nói chuyện với đồng bào các dân tộc tỉnh Tuyên Quang	21-3-1961	78
Điện cảm ơn Chính phủ và nhân dân Xênegan	21-3-1961	86
Điện mừng Quốc khánh Pakixtan (23-3)	23-3-1961	87
Bài nói chuyện tại Đại hội lần thứ III của Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam	24-3-1961	88
Bài nói chuyện với đồng bào và cán bộ tỉnh Hà Giang	27-3-1961	93
Chuyện ngược đời	3-4-1961	97
Điện mừng Quốc khánh nước Cộng hòa Xênegan	3-4-1961	100

Phải nâng cao tinh thần hợp tác xã hội chủ nghĩa	5-4-1961	101
Bài nói chuyện với đồng bào và cán bộ tỉnh Bắc Giang	6-4-1961	103
Điện mừng Hội nghị Hội đồng Đoàn kết nhân dân		
Á - Phi	8-4-1961	109
Điện chúc mừng Liên Xô thực hiện thành công		
chuyến bay đầu tiên đưa con người vào vũ trụ	13-4-1961	110
Thêm một thắng lợi vô cùng vĩ đại của chủ nghĩa		
cộng sản	14-4-1961	111
Phong trào Đại Phong	15-4-1961	113
Nói chuyện với nhà báo Oóclop về kỳ công của		
khoa học Liên Xô	15-4-1961	115
Bài nói chuyện tại Đại hội đại biểu Mặt trận Tổ		
quốc Việt Nam lần thứ II	25-4-1961	116
Điện mừng Quốc khánh nước Cộng hòa Tôgô	28-4-1961	121
Guồng máy nông nghiệp	28-4-1961	122
Điện gửi Thủ tướng G. Nêru	6-5-1961	124
Thông điệp - Tuyên bố dành cho báo <i>Nước Đức mới</i>	6-5-1961	125
Một tháng 4 lịch sử	9-5-1961	127
Bài nói chuyện với nhân dân đảo Cô Tô (Hải Ninh)	9-5-1961	129
Thư gửi thiếu niên, nhi đồng toàn quốc nhân dịp		
kỷ niệm 20 năm ngày thành lập Đội Thiếu	14-5-1961	131
niên Tiền phong		
Vài ý kiến về “phong trào Duyên Hải”	15-5-1961	133
Quế Lâm phong cảnh	5-1961	135
Vịnh Thái Hồ	5-1961	137
Thư gửi đồng chí Đặng Dĩnh Siêu	5-1961	139
Tình hình thế giới	4-6-1961	141
Thời đại mới, thanh niên mới	14-6-1961	143
Cần phải chuẩn bị thật chu đáo, sẵn sàng để		
phòng lụt, chống lụt	16-6-1961	145
Cách mạng Trung Quốc và cách mạng Việt Nam	1-7-1961	147

Bài nói chuyện tại lớp học nghiệp vụ nấu ăn đầu tiên toàn miền Bắc	2-7-1961	151
Chúc mừng cách mạng Mông Cổ	11-7-1961	154
Bài nói chuyện tại Đại hội liên hoan chiến sĩ thi đua toàn quân	11-7-1961	156
Quyết tâm phấn đấu cho một vụ mùa thắng lợi	15-7-1961	159
Trả lời phóng viên Thông tấn xã Cộng hòa Dân chủ Đức	21-7-1961	161
Bài nói tại Hội nghị lần thứ năm của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khoá III)	22-7-1961	163
Cô học sinh 106 tuổi	29-7-1961	166
Điện gửi Hội nghị liên hoan chiến sĩ thi đua công, nông, binh Hải Phòng	28-7-1961	168
Lá cờ quật khởi	31-7-1961	170
Thư gửi đồng bào thị xã Vinh	4-8-1961	172
Kính hỏi Ủy ban Quốc tế giám sát và kiểm soát	5-8-1961	173
Cần học những kinh nghiệm tốt	6-8-1961	175
Điện mừng Liên Xô phóng tàu vũ trụ Phương Đông 2	7-8-1961	177
Thực dân Pháp xâm lăng Bidétơ	9-8-1961	179
Điện mừng Hội nghị quốc tế chống bom nguyên tử ở Tôkyô	12-8-1961	181
Thư gửi đồng chí Ăngve Hốtgia	14-8-1961	182
Thư gửi Chủ tịch Hội đồng các tổ chức dân tộc các nước thuộc địa Bồ Đào Nha	8-1961	184
Thư gửi họa sĩ Picátxô	8-1961	186
Bài nói chuyện tại Hội nghị chuyên đề sinh viên quốc tế họp tại Việt Nam	1-9-1961	187
Trả lời phóng viên thường trú của báo <i>Nhân đạo</i> tại Hà Nội	2-9-1961	190
Điện gửi Hội nghị các nước trung lập	3-9-1961	192
Một thành tích vẻ vang	7-9-1961	193
Điện mừng Tổng thống Hợp chúng quốc Brêđin	9-9-1961	195

Tia lửa	15-9-1961	196
Bài nói chuyện với đồng bào và cán bộ tỉnh Hưng Yên	16-9-1961	198
Điện mừng Quốc khánh nước Cộng hòa Mali	23-9-1961	202
Học hay, cày giỏi	27-9-1961	203
Giả nhân giả nghĩa	29-9-1961	205
Bài nói chuyện với đồng bào và cán bộ xã Đại Nghĩa (Hà Đông)	7-10-1961	207
Nói chuyện tại Hội nghị tổng kết cuộc vận động hợp tác hóa nông nghiệp, phát triển sản xuất, kết hợp hoàn thành cải cách dân chủ ở miền núi	8-10-1961	225
Thư gửi các cháu thiếu nhi và học sinh Trường học số 405 (Liên Xô)	18-10-1961	227
Lời chào mừng Đại hội lần thứ XXII Đảng Cộng sản Liên Xô	21-10-1961	228
Trả lời phỏng vấn của phóng viên Đài phát thanh Mátxcơva về cảm tưởng đối với Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô	10-1961	231
Chào mừng kỷ niệm lần thứ 44 Cách mạng Tháng Mười vĩ đại	7-11-1961	235
Điện mừng Quốc khánh Campuchia	9-11-1961	238
Điện mừng kỷ niệm 15 năm ngày thành lập Hội Liên hiệp Sinh viên quốc tế	12-11-1961	239
Các nước xã hội chủ nghĩa châu Á và các vấn đề của châu Á	20-11-1961	240
Thư không dán, gửi Lord Heath trong Chính phủ Anh	26-11-1961	246
Nói chuyện với xã viên hợp tác xã Tháp Thượng, xã Đan Phượng (Hà Đông)	11-1961	248
Bài nói chuyện với Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Nghệ An	8-12-1961	250
Bài nói chuyện với đồng bào và cán bộ tỉnh Nghệ An	9-12-1961	257
Bài nói chuyện với đồng bào và cán bộ xã Nam Liên (Nghệ An)	9-12-1961	263

Bài nói chuyện với cán bộ và công nhân Nhà máy cơ khí Vinh	9-12-1961	267
Bài nói chuyện với cán bộ và học sinh Trường sư phạm miền núi Nghệ An	9-12-1961	269
Bài nói chuyện với những cán bộ, đảng viên ở Nghệ An hoạt động lâu năm	9-12-1961	271
Bài nói chuyện với cán bộ và xã viên hợp tác xã Vĩnh Thành (Nghệ An)	10-12-1961	279
Bài nói chuyện với cán bộ và công nhân nông trường Đông Hiếu (Nghệ An)	10-12-1961	285
Bài nói chuyện với đồng bào và cán bộ tỉnh Thanh Hoá	11-12-1961	289
Nông dân ta ngày càng no ấm	19-12-1961	296
Bài nói chuyện tại Đại hội toàn quốc lần thứ II của Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam	20-12-1961	298
Lại thêm một vố vào đầu thực dân	22-12-1961	300
Tết trồng cây	30-12-1961	302
Thư gửi nhân dân Mỹ	12-1961	304
1962		
Lời chúc Tết đồng bào cả nước	1-1-1962	308
Tốt đẹp thay!	5-1-1962	311
Bài nói chuyện tại Hội nghị truyền đạt Nghị quyết của Bộ Chính trị và Nghị quyết của Hội đồng Chính phủ về kế hoạch nhà nước năm 1962	11-1-1962	313
Điện gửi Tổng thống Xucác nô	13-1-1962	316
Nói thật không mất lòng	17-1-1962	317
Đạo đức Mỹ	20-1-1962	319
Diễn văn trong buổi chiêu đãi Anh hùng phi công vũ trụ Titốp	21-1-1962	321
Bài nói chuyện trong cuộc mít tinh chào mừng Anh hùng phi công vũ trụ Titốp đến thăm Hải Phòng	22-1-1962	324

Bài nói chuyện trong buổi mít tinh của nhân dân Hà Nội chào mừng Anh hùng phi công vũ trụ Titốp	24-1-1962	325
Kiên quyết ủng hộ Đảng Cộng sản Mỹ	28-1-1962	327
Đốp! Đốp!	1-2-1962	330
Thư chúc mừng Đại hội nhân dân Cu Ba lần thứ II	3-2-1962	333
Thơ mừng năm mới	5-2-1962	335
Thư gửi đồng chí Gagarin	5-2-1962	336
Mừng tuổi các cụ phụ lão	5-2-1962	338
Thư gửi Hội nghị các nhà văn Á - Phi lần thứ hai	10-2-1962	339
Thư gửi đồng bào và cán bộ xã Nam Liên	13-2-1962	340
Những điều trông thấy mà khoan khoái lòng	16-2-1962	342
Điện gửi Ủy ban Quốc tế Đại hội liên hoan thanh niên thế giới lần thứ VIII	28-2-1962	344
Bài nói chuyện với Hội nghị tổng kết công tác cảnh vệ	2-1962	345
Thư gửi nhân dân nước Anh	2-3-1962	348
Bài nói tại Đại hội chiến sĩ thi đua công an nhân dân vũ trang	2-3-1962	350
Thư gửi Hội nghị tổng kết công tác giao thông vận tải nông thôn và miền núi	3-3-1962	354
Làm thế nào cho lạc thêm vui?	14-3-1962	356
Chúc mừng Angiêri anh em thắng lợi	20-3-1962	358
Trả lời những câu hỏi của phóng viên báo <i>Tin nhanh</i> hàng ngày (Luân Đôn)	28-3-1962	360
Chỉ bộ tốt, thì mọi việc đều tốt	28-3-1962	363
Bài nói chuyện với nhân dân và cán bộ tỉnh Thái Bình	3-1962	365
Thư gửi các bạn đọc tạp chí <i>Phê bình mới</i>	3-1962	369
Cu Ba anh dũng	4-4-1962	370
Vì sao?	8-4-1962	372
Bài nói chuyện tại Hội nghị lần thứ bảy của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam (khoá III)	16-4-1962	374

Cần phải ra sức trồng nhiều hoa màu	17-4-1962	378
Lênin, người thầy vĩ đại của cách mạng Việt Nam	22-4-1962	380
Chủ nghĩa Lênin vĩ đại muôn năm!	22-4-1962	383
Điện mừng Liên đoàn Thanh niên dân chủ thế giới	22-4-1962	385
Lời khai mạc Đại hội liên hoan anh hùng, chiến sĩ thi đua toàn quốc lần thứ III	4-5-1962	386
Nói chuyện trong buổi bế mạc Đại hội liên hoan anh hùng, chiến sĩ thi đua toàn quốc lần thứ III	6-5-1962	391
Đế quốc Mỹ tội ác tày trời	10-5-1962	393
Ai dã man? Ai văn minh?	15-5-1962	396
Cần phải đẩy mạnh hơn nữa công việc xây đắp đê điều và kè cống	17-5-1962	398
Tổng Ken đại đột	22-5-1962	400
Cảm ơn những lời chúc mừng nhân dịp ngày sinh	23-5-1962	402
Nông thôn ta không ngừng tiến bộ	29-5-1962	404
Điện mừng Ngày độc lập của nước Cộng hòa Angêri	5-7-1962	407
Điện gửi Đại hội thế giới đòi giải trừ quân bị và bảo vệ hòa bình	17-7-1962	409
Chớ để “nước đến chân mới nhảy”	19-7-1962	411
Trả lời phỏng vấn của phóng viên báo <i>Tin tức</i> và <i>Sự thật thanh niên</i> Liên Xô	7-1962	413
Bài nói chuyện tại Hội nghị cán bộ cao cấp của Đảng và Nhà nước	24-7-1962	415
Điện mừng Quốc khánh nước Cộng hòa Tuynidi	25-7-1962	423
Tiến bộ	26-7-1962	424
Bài nói chuyện với nhân dân và cán bộ tỉnh Hải Dương	26-7-1962	426
Điện gửi Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô và Ban Chấp hành Trung ương Đảng Công nhân thống nhất Ba Lan	3-8-1962	430
Thư gửi các cháu thiếu nhi Liên Xô	12-8-1962	431
Bài nói chuyện tại Hội nghị cán bộ công đoàn cơ sở toàn miền Bắc	13-8-1962	432

Bài nói chuyện với Trường thanh niên lao động xã hội chủ nghĩa Hòa Bình	17-8-1962	436
Điện gửi Đại hội sinh viên quốc tế	18-8-1962	441
Bài nói chuyện với nhân dân và cán bộ tỉnh Phú Thọ	18-8-1962	442
Nói chuyện trong cuộc mít tinh ở Nhà máy xúppe phốtphát Lâm Thao	19-8-1962	449
Bài nói chuyện tại lớp bồi dưỡng cán bộ về công tác mặt trận	8-1962	452
Sáng kiến đáng khen	8-1962	456
Bài nói chuyện tại Hội nghị cán bộ miền núi	1-9-1962	458
Bài nói chuyện tại Đại hội lần thứ III của Hội Nhà báo Việt Nam	8-9-1962	463
Diễn văn chào mừng bà Tổng thống Hácini Xucácno	20-9-1962	467
Bài nói chuyện tại Hội nghị cán bộ Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam toàn miền Bắc	22-9-1962	469
Lời tiễn đưa bà Tổng thống Hácini Xucácno	23-9-1962	473
Sẵn sàng giúp đỡ	27-9-1962	474
Kỷ niệm lần thứ năm Bản tuyên bố của Hội nghị các đảng cộng sản và công nhân năm 1957 và lần thứ hai Bản tuyên bố năm 1960	3-10-1962	476
Đồng bào ta hưởng ứng sôi nổi	11-10-1962	479
Mỹ xúi quẩy thật	27-10-1962	481
Điện mừng Quốc khánh nước Cộng hòa Dân chủ và Nhân dân Angiêri	31-10-1962	484
Điện mừng Đại hội lần thứ VIII Đảng Cộng sản Bungari	11-1962	485
Cách mạng Tháng Mười Nga mở đường giải phóng cho các dân tộc trên thế giới	11-1962	487
45 năm đấu tranh anh dũng, 45 năm thắng lợi vẻ vang	7-11-1962	491
Một thắng lợi mới	8-11-1962	495
Điện mừng Quốc khánh Vương quốc Campuchia	8-11-1962	497
Đời sống nông thôn ngày càng tiến bộ	13-11-1962	498

Điện mừng Đại hội lần thứ VIII Đảng Xã hội công nhân Hunggari	11-1962	501
Bài nói chuyện tại Đại hội văn nghệ toàn quốc lần thứ III	1-12-1962	503
Thư chào mừng Đại hội Đảng Cộng sản Tiệp Khắc	12-1962	506
Ủng hộ Cu Ba, chống đế quốc Mỹ	4-12-1962	508
Cần phải nâng cao chất lượng hàng hóa	5-12-1962	511
Điện mừng Tổng thống nước Cộng hòa Tanganiica	10-12-1962	513
Thư chào mừng Đại hội lần thứ VI Đảng Xã hội thống nhất Đức	12-12-1962	514
Trả lời báo Canadian Toribun	21-12-1962	516
Nói chuyện tại Hội nghị tổng kết phong trào thi đua năm 1962 và bàn về công tác lãnh đạo và tổ chức thi đua năm 1963	27-12-1962	520
Phải thật sự bảo đảm lợi quyền của phụ nữ	28-12-1962	523
Điện chào mừng Đại hội lần thứ X của Đảng Cộng sản Ý	12-1962	525
Nên trồng nhiều khoai nước	1962	527
PHỤ LỤC		529
DANH MỤC CÁC LỆNH DO CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH		
KÝ TỪ NĂM 1961 ĐẾN NĂM 1962		531
NHỮNG BÀI TƯỜNG THUẬT TRÊN BÁO		541
Nói chuyện với thanh niên trong buổi trồng cây tại vườn hoa Thanh niên	5-2-1961	541
Nói chuyện với sinh viên và cán bộ Việt Nam đang học tập và công tác ở Mátxcơva	29-10-1961	542
Nói chuyện với các cháu Liên Xô	3-11-1961	543
Nói chuyện trong cuộc mít tinh chào mừng Anh hùng phi công vũ trụ Titốp đến thăm Hồng Quảng	22-1-1962	544
Nói chuyện với thanh niên Thủ đô trong buổi họp mặt liên hoan chào mừng Anh hùng phi công vũ trụ Titốp	23-1-1962	546

Nói chuyện với nhân dân, cán bộ khi đi thăm tình hình phòng, chống lụt bão tại Hà Đông, Sơn Tây và Hà Nội	17-7-1962	548
CHÚ THÍCH VÀ BẢN CHỈ DẪN TÊN NGƯỜI		549
Chú thích		551
Bản chỉ dẫn tên người		575

Chịu trách nhiệm xuất bản
TS. NGUYỄN DUY HÙNG
Chịu trách nhiệm nội dung
PGS, TS. LÊ VĂN YÊN

Biên tập nội dung:	TS. VŨ TRỌNG LÂM NGUYỄN THỊ TRANG VÕ TÚ OANH
Trình bày bìa:	MINH TRANG
Chế bản vi tính:	NGUYỄN THU THẢO
Sửa bản in, đọc sách mẫu:	TRANG - OANH

Mã số: _____
CTQG - 20..

In... cuốn, khổ 16x24 cm

Số đăng ký kế hoạch xuất bản:

Quyết định xuất bản số:

In xong và nộp lưu chiểu tháng 1 năm 2011.